

Familedag i Voksenenga nærmiljøhage med kreativt verksted for barn mens foreldrene arbeidet med dyrking i hagebruket. Barna lagde «blekksprutvindmøller» av brukte flasker og gamle kleshengere. Kreasjonene brukes som dekorasjon og fugleskremmel i grønnsakshagen.

Sak 1

Oslo kommune

Byrådets forslag til budsjett 2021
og økonomiplan 2021–2024

- 1. En grønnere, varmere og mer skapende by med plass til alle**
- 2. Klimabudsjett**
- 3. Økonomiplan 2021-2024**
- 4. Hovedoversikter**
- 5. Bydelene HEI, AIS og OVK**
- 6. Helse, eldre og innbyggertjenester**
- 7. Arbeid, integrering og sosiale tjenester**
- 8. Oppvekst og kunnskap**
- 9 Byutvikling**
- 10.1 Miljø og samferdsel**
- 10.2 Miljø og samferdsel - selvfinansierende**
- 11.1 Næring og eierskap**
- 11.2 Næring og eierskap – eiendomsforetakene**
- 12. Kultur, idrett og frivillighet**
- 13. Byrådslederens kontor**
- 14. Finans**
- 15. Bystyrets organer**
- 16. Felles inntekter og utgifter**
- 17. Økonomireglementet**
- 18. Budsjettekniske merknader**
- 19. Beregningsgrunnlag for gebyrer**
- 20. Innstilling til vedtak**

Vedlegg

1 Prosedyre for bemanningsreduksjoner

2 Saksbehandlingsregler for eiendomsskatt

3 Forkortelser

4 Alfabetisk register

INNHALDSFORTEGNELSE

1. Oslo skal tas trygt gjennom koronapandemien	1
En grønnere by	3
En varmere by	5
Mer skapende by	7
En by med plass til alle	9
2. KLIMABUDSJETT	1
2.1 Byrådets satsing for å kutte klimagassutslipp i Oslo	1
2.2 Om klimabudsjettet	3
2.3 Oslo klimamål og behov for samspill mellom kommunale og statlige virkemidler	4
2.4 Status for klimagassutslippene i Oslo	5
2.5 Effektberegninger av tiltak i klimabudsjettet	8
2.6 Status for klimaarbeidet i Oslo	10
2.7 Tiltak i klimabudsjettet 2021-2024	14
2.8 Usikkerhet	23
2.9 Nye bevilgninger til klima 2021-2024	23
3. ØKONOMIPLAN 2021-2024	1
3.0 Innledning	1
3.1 Økonomisk status	2
3.2 Driftsbudsjett 2021-2024	2
3.3 Investeringsbudsjett 2021-2024	14
3.4 Kommunens pensjonskostnader	25
3.5 Befolkningsutvikling	31
4. HOVEDOVERSIKTER Budsjett 2021 og økonomiplan 2021-2024	1
4.1 Årsbudsjett 2021	1
4.2 Økonomiplan 2021-2024	5
Drift - Bykassen	5
Drift - Kommunale foretak	6
Drift - Samlet (Bykasse og KF)	7
Investeringer - Bykasse	8
Investeringer - Kommunale foretak	10
Investeringer - Samlet (Bykasse og KF)	11
Fondsutvikling - Bykassen	13
Oversikt over bykasseinvesteringer med finansiering	14
5. BYDELENE	1
5.1 Hoved og nøkkelstørrelser for Bydelene	1
5.2 Bydelenes økonomiske rammer	2
5.3 Bydelsfordeling av ordinær drift og økonomisk sosialhjelp	5
5.4 Spesifikasjon av budsjetttrammer for bydelene 2021	6
5.5 Sentrale avsetninger bydelene	10

5.6 Forslag til tilskuddsmidler i bydelssektoren	12
5.7 Samlet oppstilling av øremerkede midler bydelssektoren	13
5.8 Klimakonsekvenser – bydelene samlet	13
6. HELSE, ELDER OG INNBYGGERTJENESTER	1
6.1 Hoved og nøkkelstørrelser for helse, eldre og innbyggertjenester	1
6.2 Byrådets ambisjoner for helse, eldre og innbyggertjenester	2
6.3 Økonomiplanoversikt med spesifikasjoner av endringer	7
6.4 Funksjonsområde 1 Administrasjon og fellestjenester	10
6.5 Funksjonsområde 3 – Helse og omsorg	12
6.5 A Helsetjenester	12
6.5 B Omsorg	16
6.6 Oslo Origo (kap. 121)	21
6.7 Sykehjemsetaten (kap. 313)	25
6.8 Helseetaten (kap. 314)	31
6.9 Opplæringskontoret for helse- og oppvekstfag (kap. 316)	36
6.10 Fastlegetilskudd og pasientskadeerstatning (kap. 317)	38
6.11 Avsetninger husleier sykehjem (kap. 328)	39
6.12 Bydelene avsetninger helse, eldre og innbyggertjenester (kap. 308)	39
6.13 Byomfattende tiltak – avsetninger helse, eldre og innbyggertjenester (kap. 372)	41
6.14 Prosjekteringsmidler (kap. 374)	42
6.15 Sektorens samlede forslag tilskuddsmidler	43
6.16 Sektorens samlede forslag til verbale vedtak	43
6.17 Sektorens samlet oppstilling øremerkede midler	43
7. ARBEID, INTEGRERING OG SOSIALE TJENESTER	1
7.1 Hoved- og nøkkelstørrelser for arbeid, integrering og sosiale tjenester	1
7.2 Byrådets ambisjoner for arbeid, integrering og sosiale tjenester	2
7.3 Økonomiplanoversikt med spesifikasjoner av endringer	7
7.4 Funksjonsområde 2C Aktivitetstilbud for barn og unge, helsestasjon og skolehelsetjeneste	9
7.4 A Aktivitetstilbud for barn og unge	10
7.5 Funksjonsområde 4 Sosiale tjenester og ytelser	13
7.5 A Sosiale tjenester og arbeidsrettede tiltak	13
7.5 B Kvalifiseringsprogrammet	21
7.5 C Mottak og integrering av flyktninger	22
7.5 D Økonomisk sosialhjelp	24
7.6 Fagskolen Oslo	25
7.7 Oslo Voksenopplæring	26
7.8 Velferdsetaten (kap. 315)	29
7.9 Trygdeordninger (kap. 350)	34
7.10 Kriminalitetsforebygging blant ungdom (kap. 362)	35
7.11 Byomfattende avsetning – arbeid, integrering og sosiale tjenester (kap. 371)	35
7.12 Prosjekteringsmidler (kap. 374)	36
7.13 Hjelpemiddelformidling Oslokommune (kap. 384)	36
7.14 Tap på utlån (kap. 427)	39
7.15 Bostøtte og boligtilskudd (kap. 428)	40

7.16 Sektorens samlede tilskuddsmidler	44
7.17 Sektorens samlede forslag til verbale vedtak	44
7.18 Sektorens samlet oppstilling øremerkede midler	47
8. OPPVEKST OG KUNNSKAP	1
8.1 Hoved- og nøkkelstørrelser for oppvekst- og kunnskap	1
8.2 Byrådets ambisjoner for oppvekst og kunnskapssektoren	2
8.3 Oppvekst- og kunnskapssektorens økonomiske rammer	16
8.4 Barnehager (funksjonsområde 2A)	18
Kap. 305 Bydelene - Etablering av nye barnehager	25
Kap. 306 Bydelene – diverse barnehagetiltak	26
Kap. 271 Byomfattende barnehageoppgaver	28
8.5 Barnevern (funksjonsområde 2B)	29
Kap. 303 Bydelene - avsetninger barn og unge	32
8.6 Aktivitetstilbud for barn og unge, helsestasjon og skolehelsetjeneste (funksjonsområde 2C)	33
8.7 Skole og utdanning (Utdanningsetaten)	36
Kap. 200 Utdanningsetaten	52
Kap. 203 Pedagogisk psykologisk tjeneste	53
Kap. 208 Avsetning husleier skoler	53
Kap. 210 Grunnskolen	54
Kap. 211 Aktivitetsskolen (Skolefritidsordningen)	55
Kap. 230 Videregående skoler	56
Kap. 231 Fagopplæring	57
8.8 Barne- og familieetaten	59
Kap. 360 Barne- og familieetaten	62
8.9 Oppvekst- og kunnskapssektorens samlede tilskuddsmidler	63
9. BYUTVIKLING	1
9.1 Hoved- og nøkkelstørrelser for byutvikling	1
9.2 Byrådets ambisjoner for byutvikling	2
9.3 Byutviklingssektorens økonomiske rammer	5
9.4 Eiendoms- og byfornyelsesetaten (kap. 400)	7
9.5 Fornebu-utbyggingen (kap. 416)	11
9.6 Andre utbyggingsformål (kap. 425)	12
9.7 Områdesatsinger (kap. 481, 482 og 483)	14
9.8 Bilfritt byliv (kap. 490)	17
9.9 Byantikvaren (kap. 520)	18
9.10 Plan- og bygningsetaten (kap. 609)	21
9.11 Samlede tilskuddsmidler – Byutvikling	27
9.12 Samlede øremerkede midler - Byutvikling	27

10. MILJØ OG SAMFERDSEL	1
10.0.1 Hoved- og nøkkelstørrelser for miljø- og samferdsels	1
10.0.2 Byrådets ambisjoner for sektoren	2
10.0.3 Sektorens økonomiske rammer	7
10.0.4 Bymiljøetaten (kap. 542)	9
10.0.5 Bymiljøetaten parkering (kap. 543)	20
10.0.6 Renovasjons- og gjenvinningsetaten - næring (kap. 643 og 647)	24
10.0.7 Brann- og redningsetaten (kap. 650)	26
10.0.8 Kjøp av transporttjenester (kap. 711)	29
10.0.9 Fornebubanen (kap. 712)	33
10.0.10 Andre utgifter vedr. miljø og samferdsel (kap. 752)	35
10.0.11 Bymiljøetaten Sykkelprosjektet (kap. 761)	36
10.0.12 Klimaetaten (kap. 771)	40
10.0.13 Sektorens samlede tilskuddsmidler	42
10.0.14 Sektorens forslag til verbale vedtak	43
10.0.15 Sektorens samlede øremerkede midler	43
10.1 MILJØ- OG SAMFERDSEL - SELVFINANSIERENDE	45
10.1.1 Hoved- og nøkkelstørrelser for Miljø- og samferdsel - selvfinansierende	45
10.1.2 Sektorens økonomiske rammer	46
10.1.3 Vann- og avløpsetaten (kap. 620)	47
10.1.4 Renovasjons- og gjenvinningsetaten selvkost (kap. 648)	52
10.1.5 Tilskudd til klima- og energiltak (kap. 770)	58
10.1.6 Sektorens samlede tilskuddsmidler	61
10.1.7 Sektorens forslag til verbale vedtak	61
10.1.8 Sektorens samlede øremerkede midler	61
11. NÆRING OG EIERSKAP	1
11.1.1 Hoved- og nøkkelstørrelser for næring og eierskap	1
11.1.2 Byrådets ambisjoner for sektoren	2
11.1.3 Sektorens økonomiske rammer	7
11.1.4 Næringsutvikling (kap. 455)	9
11.1.5 Overføring av statlig næringsrettede midler (kap. 456)	13
11.1.6 Næringsetaten (kap. 459)	14
11.1.7 Oslo Havn KF (kap. 060)	17
11.2 EIENDOMSFORETAKENE	21
11.2.1 Økonomiplanramme 2021-2024	22
11.2.2 Oslobygg KF – overføring drift (kap. 179)	23
11.2.3 Boligbygg Oslo KF – overføring investering (kap. 172)	24
11.2.4 Omsorgsbygg Oslo KF – overføring investering (kap. 175)	24
11.2.5 Kultur- og idrettsbygg Oslo KF – overføring investering (kap. 178)	25
11.2.6 Usikkerhetsavsetning investering – overføring (kap. 180)	25
11.2.7 Forskjellige utbedringstiltak (kap. 185)	26
11.2.8 Undervisningsbygg Oslo KF (kap. 053)	26
11.2.9 Boligbygg Oslo KF (kap. 055)	30
11.2.10 Omsorgsbygg Oslo KF (kap. 059)	34
11.2.11 Kultur- og idrettsbygg Oslo KF (kap. 062)	38
11.2.12 Oslo Bygg KF (kap. 063)	41

12. KULTUR, IDRETT OG FRIVILLIGHET	1
12.1 Hoved- og nøkkelstørrelser for kultur-, idretts- og frivillighet	1
12.2 Byrådets ambisjoner for sektoren	2
12.3 Økonomiplanoversikt med spesifisering av endringer	7
12.4 Kulturtilskudd m.m. (kap. 500)	9
12.5 Kultureiendommer (kap. 501)	12
12.6 Kulturetaten (kap. 502)	16
12.7 Oslo kulturskole (kap. 503)	20
12.8 Munchmuseet (kap. 504)	20
12.9 Deichmann bibliotek (kap. 505)	23
12.10 Avsetning husleier kulturbygg (kap. 508)	27
12.11 Idrett (kap. 545)	27
12.12 Avsetning husleie idrettsprosjekt (kap. 548)	32
12.13 Tilskudd til Den norske kirke (kap. 581)	33
12.14 Gravferdsetaten (kap. 590)	35
12.15 Sektorens samlede forslag til verbale vedtak	38
 13. BYRÅDSLEDERENS KONTOR	 1
13.1 Hoved- og nøkkelstørrelser for sektoren	1
13.2 Byrådets ambisjoner for sektoren	2
13.3 Sektorens økonomiske rammer	5
13.4 Byråd/byrådsavdelingene (kap. 120)	7
13.5 Diverse tiltak og tidsbegrensede tiltak under byrådsavdelingene (kap. 126)	8
13.6 Kommuneadvokaten (kap. 140)	10
13.7 Rådhusets forvaltningstjeneste (kap. 150)	12
13.8 Beredskapsetaten (kap. 184)	13
13.9 Tilfeldige utgifter etter byrådets bestemmelse (kap. 191)	15
13.10 Tilskuddsmidler – Byrådslederens kontor	15
 14. FINANS	 1
14.1 Hoved- og nøkkelstørrelser for finans	1
14.2 Byrådets ambisjoner for sektoren	2
14.3 Sektorens økonomiske rammer	7
14.4 Div. virksomheter og prosjekter under Byrådsavdeling for finans (kap. 122)	9
14.5 Utviklings- og kompetanseetaten (kap. 125)	11
14.6 Innkrevingsetaten (kap. 130)	17
14.7 Sektorens samlede tilskuddsmidler	19

15. BYSTYRETS ORGANER	1
15.1 Sektorens økonomiske rammer	1
15.2 Bystyret mv. (kap. 100)	2
15.3 Kontrollutvalget (kap. 109)	2
15.4 Kommunerevisjonen (kap. 110)	3
15.5 Ombud for brukere av helse- og sosialtjenester (kap. 111)	4
15.6 Stortingsvalg og kommunevalg (kap. 112)	4
 16. FELLES INNTEKTER OG UTGIFTER	 1
16.1 Frie inntekter	1
16.2 Skatt på inntekt og formue (kap. 800)	3
16.3 Rammetilskudd fra staten (kap. 840)	4
16.4 Eiendomsskatt (kap. 810)	5
16.5 Frie inntekter samlet	6
16.6 Øvrige generelle statstilskudd (kap. 845)	6
16.7 Generelle statstilskudd vedr. flyktninger m.v. (kap. 850)	7
16.8 Renter og avdrag (kap. 900)	8
16.9 Avdrag på lån (kap. 910)	9
16.10 Utbytte fra aksjeselskaper (kap. 901)	10
16.11 Felles utgifter (kap. 193)	10
16.12 Betjening av videreutlån (kap. 927)	11
16.13 Forsikringer (kap. 124)	12
16.14 Diverse avsetninger og tilfeldige inntekter (kap. 192)	13
16.15 Tap på lånegarantier (kap. 426)	14
16.16 Mottatte overføringer fra KF (kap. 898)	14
16.17 Fond i driftsbudsjettet	16
16.18 Disposisjonsfond (ubundne driftsfond) (kap. 940)	16
16.19 Bundne driftsfond (kap. 950)	17
16.20 Overføring til investeringsbudsjettet (kap. 980)	18
16.21 Finansiering av investeringer og avsetninger – Bruk av lån (kap. 910)	19
16.22 Utlån egne midler (kap. 920)	20
16.23 Videreutlån (kap. 926)	20
16.24 Betjening av videreutlån (kap. 927)	21
16.25 Fond i investeringsbudsjettet	22
16.26 Bundne investeringsfond (kap. 959)	22
16.27 Overføring fra driftsbudsjettet (kap. 980)	22
16.28 Lånefondet (kap. 080)	22

17. ØKONOMIREGLEMENT 2021	1
1 Budsjettfullmakter	1
2 Budsjettfullmakter delegert til byrådet	2
3 Budsjettfullmakter delegert til bydelsutvalg	5
4 Budsjettfullmakter for kommunale foretak	7
5 Instruks for økonomiforvaltningen	8
6 Instruks for økonomiforvaltningen i bydeler	10
7 Instruks for økonomiforvaltningen i kommunale foretak	12
8 Instruks for investeringer	13
 18. BUDSJETTEKNISKE MERKNADER	 1
18.1 Pris- og lønnskompensasjon i 2021-budsjettet	1
18.2 Resultat av tariffoppgjøret i 2020	2
18.3 Fordeling av pensjonsutgifter til Oslo Pensjonsforsikring (OPF)	2
18.4 Kompensasjon for befolkningsutvikling	3
18.5 Merverdiavgift og investeringer	3
18.6 Prisforutsetninger som skal legges til grunn for investeringsprosjekter for formålsbygg og lignende bygg	3
18.7 Endret budsjetteringspraksis for alle nye investeringsprosjekter fra og med budsjett 2019	3
18.8 KOSTRA (rapportering for kommunesektoren til staten)	3
18.9 Endringer i kapittelinnstillingen	4
 19. BEREGNINGSGRUNNLAG FOR GEBYRER	 1
19.1 Gebyrer for vann og avløp, renovasjon og feiing – selvkostprisnippet	1
19.2 Nærmere om selvkostberegning vann og avløp, renovasjon og feiing	1
19.3 Beregningsgrunnlag for vann- og avløpsgebyrer	2
19.4 Beregningsgrunnlag for renovasjonsgebyrer	3
19.5 Beregningsgrunnlag for feiegebyr	4
 20. INNSTILLING TIL VEDTAK	 1
Skattevedtak	1
Lånevedtak	2
Klimabudsjett – rammer for utslipp	3
Tallbudsjett	3
Verbalforslag	14
Takster, avgifter og ulike typer betalings- og utbetalingssatser	17
Økonomireglementet	22
Prosedyre for bemanningsreduksjon	22

Vedlegg som inngår i dokumentet

- 1 Prosedyre for bemanningsreduksjoner
- 2 Saksbehandlingsregler for eiendomsskatt for Oslo kommune (takstvedtekter)
- 3 Forkortelser
- 4 Alfabetisk register

Vedlegg som ikke inngår i dokumentet Sak 1/2021. men som er tilgjengelig på Internett

Sak 1/2021 Grønt hefte – dokumentasjon av budsjettgrunnlaget for bydelene

Sak 1/2021 Vedlegg til Klimabudsjett 2021

Sak 1/2021 Kulturtilskudd m.m. Spesifikasjon av tilskudd og avsetninger

Sak 1/2021 Behovsplan for idrett og friluftsliv 2021-2030

Sak 1/2021 Fordeling av tilskudd til frivillige og ideelle organisasjoner på helse- og sosialområdet og på integrerings- og mangfoldsområdet for 2021

Sak 1/2021 Utredning om husleie og bostøtte i kommunale boliger

Til Oslo bystyre

Byrådets forslag til budsjett 2021 og økonomiplan 2021–2024

Byrådet legger med dette fram sitt forslag til budsjett 2021 og økonomiplan 2021–2024.

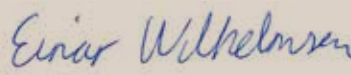
I kapittel 1 presenteres hovedprioriteringer og profil i budsjettforslaget. Kapittel 2 presenterer kommunens klimabudsjett, et verktøy som viser hvor utslippene skal kuttes og hvem som har ansvar for det.

Detaljert informasjon om økonomiplanen og de enkelte sektorenes budsjettposter og tiltak fremgår i egne kapitler.

Oslo, 23. september 2020

Raymond Johansen

Einar Wilhelmsen

Oslo skal tas trygt gjennom koronapandemien

Koronapandemien har endret samfunnet vårt drastisk, og gir økt usikkerhet. Oslo opplever høy arbeidsledighet, krise i nærings- og kulturlivet og endret mobilitetsmønster blant innbyggerne. Det gir store endringer i aktivitetsnivå og ressursbruk i kommunen. Byrådet har gjort raske omstillinger og løst oppgaver på nye måter for å håndtere koronautbruddet og dempe de negative konsekvensene av det. Oslo kommune har fått mindre økonomisk handlingsrom, blant annet som følge av økte kostnader til helse- og omsorgstjenestene og reduserte inntekter som følge av mindre aktivitet i samfunnet. Vår viktigste oppgave nå er å ta byen trygt gjennom pandemien. Samtidig er byrådets hovedprioriteringer klare: arbeid til alle, kampen mot klimaendringene og sosial utjevning. Selv om målene i byrådsplattformen ligger fast, blir gjennomføringstakten påvirket av pandemien. Byrådet vil gjøre det lettere for byens innbyggere og næringsliv å ta miljøvennlige valg i hverdagen. Vi vil legge til rette for en trygg, aktiv og inkluderende oppvekst, og utjevne sosiale forskjeller. Vi skal sørge for at alle eldre får en aktiv alderdom, med den omsorgen og hjelpen de trenger. Vi skal ta i bruk ny teknologi og gi bedre tjenester som innbyggerne vil ha. Dette budsjettet vil bidra til at Oslo blir en grønnere, varmere og mer skapende by med plass til alle.

Koronapandemien forventes å fortsette inn i 2021. Byrådet innarbeider derfor en risikoavsetning i budsjett 2021 på 2 mrd. for å synliggjøre og dekke forventede merutgifter og mindreinntekter på helsesektoren knyttet til pandemien. For å sikre at kommunens tjenester har tilstrekkelig tilgang på smittevernuttstyr, innarbeider byrådet midler for å sørge for felles beredskapslager for alle kommunens virksomheter. Det forventes også merutgifter og mindreinntekter på andre områder, som blant annet skole, barnehage og kollektivtransport. Det legges til grunn at kommunene skal få full kompensasjon fra staten for alle merutgifter og mindreinntekter som påløper som følge av koronapandemien.

Oslo skal være med på å skape flere grønne arbeidsplasser og få flere ut i jobb. Dette vil gi trygghet, frihet og mestring for den enkelte og øke inntekter til felleskapet. Med koronapandemien har arbeidsmarkedet i Oslo endret seg drastisk. Tiltakene for å bekjempe pandemien har skapt krise både i arbeidsliv og næringsliv. Oslo har gjennom våren og sommeren hatt den høyeste arbeidsledigheten i landet. For byrådet er det viktigere enn noen gang at vi i samarbeid med arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjonene, næringslivet og ideell sektor finner løsninger som gir flere mulighet til arbeid. Byrådet vil jobbe for å øke sysselsettingen,

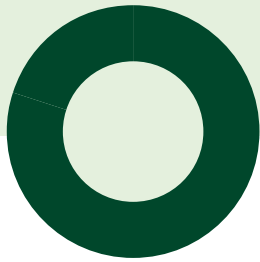
redusere arbeidsledigheten og legge til rette for kompetanseheving. Vi prioriterer tiltak for å få ledige tilbake i arbeid, og styrker innsatsen for dem som har stått lenge utenfor arbeidslivet.

Klimautfordringene krever tydelige valg, og at kommunen bruker de virkemidlene vi har. Klima-arbeidet skal ikke overlates til noen andre, et annet sted eller til en annen tid. Bystyrets Klimastrategi for 2020–2030 har ambisiøse mål for omstilling av Oslo til en klimatilpasset nullutslippsby. Oslo skal redusere klimagass-utslippene med 95 % innen 2030 og Oslos evne til å tåle klimaendringer skal styrkes fram mot 2030. Vi skal ivareta naturlige karbonlagre, som myr og skog, og redusere energiforbruket. Oslo skal sikre myke trafikanter og trygge skoleveier for barna. Byrådet viderefører og setter av ytterligere midler til trafikksikkerhetstiltak i hele byen og en videre satsing på trygge skoleveier, såkalte «Hjertesoner». Koronapandemien har vist hvor viktig trygg sykkelinfrastruktur er og sykkeltrafikken har økt kraftig. Byrådet fortsetter satsingen på å bygge trygt og sammenhengende sykkelveinett.

Alle barn skal ha en god oppvekst med trygge voksne, der de får leke sammen og lære det de trenger for å mestre veien videre til voksenlivet. Byrådet vil gi alle elever like muligheter, og målretter derfor deler av

Totalt budsjett

80 mrd.

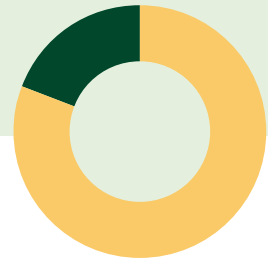
Driftsbudsjett

65 mrd.

Investeringsbudsjett

15 mrd.

tildelingen av ressurser til skoler i de områdene med størst behov. Byrådet fortsetter å trappe opp gratis aktivitetsskole. Totalt vil om lag 17 500 barn få tilbud om gratis deltids plass i aktivitetsskolen fra skolestart 2021. Fritidstilbudene og fritidsklubbene er viktige tiltak for barn og unge. Satsingen på sommerjobber til ungdom videreføres og det settes av midler til innsats for ungdom i områder som opplever særlige utfordringer.

Det skal være godt å bli gammel i Oslo. Eldre skal kunne bo trygt hjemme så lenge de ønsker og være trygge på å få sykehjemsplass når de trenger det. I budsjettforslaget har byrådet innarbeidet midler til å utvide ordningen med aldersvennlig transport, og i 2021 vil de rosa bussene også kjøre i flere nye bydeler. Vi har siden 2016 ferdigstilt i overkant av 1 000 Omsorg+ boliger, og målet om 2 000 Omsorg+ innen 2026 står fast. Vi planlegger å bygge og/eller rehabilitere fem kommunale sykehjem i denne økonomiplanperioden, i tillegg til anskaffelser for å erstatte og bygge sykehjem i ideell sektor. Til sammen betyr dette at vi bygger mer enn 600 rom i perioden.

Eldreomsorgen skal være best mulig, ikke billigst mulig. Kommunen skal være i førerretet når det gjelder utvikling av drift av våre tjenester, og for å sikre gode lønns- og arbeidsvilkår. Samtidig vil kommunen øke samarbeidet med ideelle aktører. I byrådets budsjettforslag er det innarbeidet midler til at alle sykehjem i Oslo skal være drevet av kommunen eller ideelle aktører innen 2023.

Byrådet har en visjon om at Oslo kommune skal gjøre hverdagen til innbyggerne enklere ved å tilby tjenester som er individuelt tilpasset den enkelte. Gjennom digitalisering omstiller vi kommunen til å ta utgangspunkt i innbyggernes behov og levere tjenester på tvers av sektorer.

Oslo kommune har behov for nytt system for elektronisk pasientjournal (EPJ) innen helse og omsorg, blant annet i tilknytning til den nye storbylegevakten. Resultatet

av dette arbeidet vil være fundament i digitaliseringen på helseområdet i kommunen, men vil også kunne benyttes innen utdanningssektoren og andre innbyggertjenester.

Oslo skal ha levende nabolag med aktiviteter for alle. 2021 er det første hele driftsåret for det nye Deichman Bjørvika. Nye Jordal Amfi åpner om kort tid, og det nye Munchmuseet åpner i 2021. Med dette er store arenaer for felles opplevelser på plass. Samtidig er det nye Tøyenbadet, ny storbylegevakt og en lang rekke andre bygg innen idrett, helse, omsorg og opplæring under bygging. Samlet sett skal kommunens eiendomsforetak investere for 31,4 mrd. i de neste fire årene.

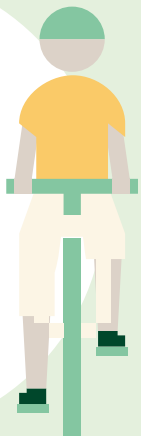
Det norske samfunnet har stor grad av tillit. Denne tillitten har vist seg veldig verdifull de siste månedene. Tillit er også helt sentralt for styring og ledelse i Oslo kommune. Vi skal styre på et overordnet nivå, og gi rom for faglighet, ledelse og kreativitet i våre tjenester. Vi skal ha tillitt til våre fagpersoner og våre etater. Ha god balanse mellom styring og ledelse – mellom tillit og kontroll. Vi skal ha gode beslutningsgrunnlag, åpenhet og god kommunikasjon. Vi skal involvere ansatte og fagforeninger, og nyttiggjøre oss av våre medarbeideres kompetanse og kreativitet.

Bærekraftig omfordeling og ansvarlighet ligger til grunn for byrådets økonomiske politikk. Store deler av handlingsrommet skal Oslo kommune skape selv, mens andre deler avhenger av eksterne faktorer som demografi, skatt og overføringer fra staten. I den årlige vurderingen av Oslos økonomiske status, vurderer det internasjonale kredittvurderingsbyrået Standard & Poor's kommunens evne til økonomisk styring og budsjettgjennomføring som svært god, og gir høyeste mulige karakter, AAA.

Byrådets budsjettforslag for 2021 er på totalt 80 mrd. Driftsbudsjettet er på 65 mrd., mens 15 mrd. er foreslått satt av til investeringer.

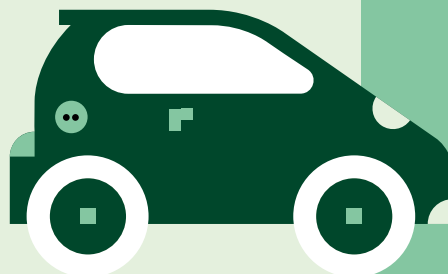
25 km

ny og oppgradert
sykkelinfrastruktur

200

nye ladepunkter

25 % økning
i prisen på fremmed-
parkering (gul sone) og

50 % økning i
prisen på beboerkort
– det skal lønne seg
med mer miljøvennlig
alternativer enn bil.

En grønnere by

Oslo skal være en grønn og levende by, og luftforurensning og klimagassutslipp skal reduseres. Det skal bli enklere å ta miljøvennlige valg i hverdagen. Byrådet vil at Oslos innbyggere skal oppleve et levende bilfritt byliv, flere grøntområder, renere luft, flere sykkelveier og enda bedre kollektivtransport. Byrådet vil fortsatt prioritere grønne satsinger for å nå Oslos miljø- og klimamål. I budsjettforslaget fortsetter vi å prioritere mennesker og aktiviteter fremfor biltrafikk i bykjernen. Vi starter arbeidet med mål om nullutslippssoner, vi legger til rette for at befolkning og næringsliv kan ta grønne valg, og for at flere reiser i hovedstaden skal skje med kollektivtransport, sykkel eller til fots.

Reduksjon av klimagassutslipp

Klimagassutslippene i Oslo skal i 2030 være redusert med 95 % sammenlignet med 2009. I utslippsregnskapet fra Miljødirektoratet våren 2020, basert på ny beregningsmetode, er utslippsstatistikken for hele perioden fra 2009 -2018 endret. De nye tallene viser at utslippene i Oslo er betydelig høyere enn det tidligere regnskap har vist. Dermed er Oslo lenger unna målet om å redusere klimagassutslippene med 41 % i 2020 sammenlignet med 2009-nivå enn byrådet tidligere har lagt til grunn.

Byrådet viderefører, styrker og iverksetter derfor nye tiltak for å redusere utslipp fra trafikk, avfallsbehandling og bygg- og anleggsvirksomhet, som står for 88 % av klimagassutslippene i Oslo. Byrådet foreslår å sette av 2 mill. til utredning av nye hurtigladepunkter for lastebiler og buss (turbusser og ekspressbusser). Til å støtte opp under arbeidet for å bli en foregangsby for utslippsfri tungtransport

har Oslo kommune nylig mottatt tilsagn om midler fra statlige Klimasats. Byrådet foreslår videre å bevilge 35 mill. i 2021 og 35,5 mill. i 2022, til å fortsette utbyggingen av ladeinfrastruktur som skal sikre elektrifiseringen av person-, vare- og nyttetransport og drosjer. Byrådet foreslår også å sette av 4 mill. til videre arbeid med nullutslippssoner i 2021 og tilsvarende beløp i 2022. Midlene skal sikre kapasitet til nødvendig utredning, planlegging og medvirkning for etablering av nullutslippssoner.

Byrådet vil innføre krav til private og statlige utbyggere om fossilfrie bygg- og anleggsplasser, og etter hvert krav om utslippsfrie byggeplasser i nye reguleringsplaner i dialog med forurensningsmyndighetene. Arbeidet med å gjøre bygg- og anleggsvirksomhet i Oslo fossilfri styrkes ytterligere gjennom at det stilles felles klima- og miljøkrav i kommunens anskaffelser. Byrådet legger vekt på innovasjon og utvikling av miljøvennlige løsninger i

2,5 mrd.

til kjøp av transporttjenester.

Dette inkluderer 84 mill. for å unngå prisøkning utover ordinær prisjustering.

5 mill.

til oppfølging av satsingen på urbant landbruk og arbeidet med redusert forbruk samt styrking av arbeidet med Handlingsplan for overvann

kommunens eiendomsmasse. Flere bygg realiseres nå som plussshus, og byrådet viderefører satsingen på energieffektivisering i eksisterende bygningsmasse. Samtidig som det jobbes for å sikre karbonfangst på energigjenvinningsanlegget til Fortum Varme AS på Klemetsrud, skal det også utredes andre tiltak som kan bidra til utslippsfri avfallsbehandling.

Kollektivtransport

Koronapandemien, med innføring av omfattende smitteverntiltak, medfører en krevende situasjon for kollektivtransporten. Under gjeldende smittevernregime er reiserådet å unngå å reise kollektivt hvis mulig. Dette medfører betydelig nedgang i antall kollektivreisende og tap av billettinntekter. På samme tid er det behov for å opprettholde kollektivtilbudet som samfunnskritisk infrastruktur slik at de som må reise kollektivt, kan gjøre det. Byrådet er opptatt av å sikre at kollektivtransporten overlever krisen, og at Oslo skal ha et attraktivt kollektivtilbud når smittevernsregimet oppheves. Byrådet viderefører derfor satsingen på kjøp av transporttjenester i økonomiplanperioden. For 2021 har byrådet i tillegg satt av 84 mill. for å unngå økte billettpriser.

100 % fossilfri kollektivtransport og innfasing av elektriske øybåter

Ved utgangen av 2020 vil kollektivtransporten være 100 % fossilfri i Ruterområdet, og en viktig milepæl er dermed nådd. Innfasing av utslippsfri kollektivtransport fortsetter i tråd med mål om 100 % utslippsfri kollektivtransport innen utgangen av 2028. I 2021 vil ny kontrakt om båttjenester i Indre Oslofjord starte opp, og tilbudet vil betjenes med elektriske båter.

Sykkel

Aldri før har sykkeltrafikken i Oslo vært høyere. Byrådet vil fortsette den offensive satsingen på å gjøre Oslo til en tidsriktig sykkelby. Byrådet vil i 2021 derfor få på plass 25 km ny og oppgradert sykkelinfrastruktur. Koronapandemien har gitt kraftig vekst i sykkeltrafikken og understreket behovet for en trygg og sikker sykkelinfrastruktur for å avlaste andre transportformer.

Bilfritt byliv

Byrådet fortsetter å prioritere mennesker og aktiviteter framfor biltrafikk i bykjernen. Bilfritt byliv gjør sentrum hyggeligere med vekt på handel, uteservering, kunst og kultur, flere benker, flere leke- og aktivitetsmuligheter og mer beplantning. Belysning, vedlikehold og framkommelighet for fotgjengere skal forbedres. Det skal etableres flere gågater og gater der fotgjengerne og syklistene blir prioritert.

En grønn og levende by

Byrådet ønsker at Oslo skal bli en renere og grønnere by og har derfor vedtatt flere strategier og handlingsplaner innenfor områdene bærekraftig og redusert materielt forbruk, urbant landbruk, reduksjon av plast og overvannshåndtering. Satsingene skal bidra til å gjøre det enklere å ta grønne valg, fremme lokale tiltak for en bærekraftig utvikling og ivareta det folkelige engasjementet i byen på disse områdene.

En varmere by

Det skal være godt å vokse opp i, leve i og bli gammel i Oslo. Innbyggerne skal ha mulighet til å leve frie og meningsfulle liv hvor de opplever tilhørighet, mestring og trygghet. Oslos innbyggere skal oppleve at de har gode, sammenhengende og tilgjengelige tjenester, hvor de møter medarbeidere med riktig kompetanse og nok tid. Byrådet vil legge til rette for trygge og gode oppvekstsvilkår for barn og unge, og et bedre hverdagsliv for eldre. Innbyggere med rusutfordringer skal få hjelp ut fra sine behov til å leve meningsfulle liv.

Gratis frukt og grønt og skolemat

Byrådet vil legge til rette for en sunnere by ved å gjøre det enklere for folk å ta sunne valg og bevare egen helse. Skolefrukt videreføres for elever i ungdomsskolen. Fra høsten 2022 er det foreslått å innføre et gratis kjøttfritt måltid daglig i alle Oslos videregående skoler.

Forebyggende innsats overfor barn og unge

Fritidstiltak i nærmiljøene med kompetente og trygge ungdomsarbeidere er viktige bidrag til gode oppvekstsvilkår for barn og unge. Byrådets satsing på sommerjobber for ungdom har gitt gode resultater. Denne satsingen videreføres, slik at fritid, ferier og fridager kan fylles med meningsfulle aktiviteter. Det er utfordringer knyttet til ungdomskriminalitet i enkelte deler av byen. Byrådet styrker derfor innsatsen og setter av 20 mill. til situasjonsbestemte satsinger i økonomiplanperioden. I 2021 prioriteres særlig nærmiljøtiltak på Mortensrud i Bydel Søndre Nordstrand og det oppsøkende arbeidet mellom skole og bydel.

Barn og unge trenger trygge voksne som de kan snakke med når de har behov for det. Derfor er det så viktig at skolehelsetjenesten bygges ut, slik at helsesykepleier er tilgjengelig når barn og unge trenger det. Byrådet har over flere år styrket skolehelsetjenesten. I 2021 forventes det at alle bydelene bemanner i tråd med bystyrets vedtatte norm.

Byrådet prioriterer et trygt, nyttig og samarbeidende barnevern. Barne- og familieetaten styrkes derfor med 3 mill., slik at de i samarbeid med barn og unge, foresatte og bydelene i enda større grad kan tilpasse institusjonstilbudet til det barn og unge har behov for.

Bedre kommunale boliger

Oslo skal stille opp for de som ikke klarer å skaffe seg egen bolig. Trygge og gode boliger er vesentlig for å kunne stå i arbeid og for barn- og unges

oppvekstsvilkår. Byrådet er opptatt av at flere av beboerne i kommunale boliger skal få en tryggere økonomi og at flere kommer i inntektsgivende arbeid. Samtidig er det viktig å sikre tilstrekkelig vedlikehold av boligene. I august 2019 ble det besluttet å fryse husleienivået i de kommunale boligene. Ny husleiemodell og individuelle bostøtteordninger er utredet og resultatet legges frem i budsjett 2021. Byrådet foreslår å oppheve husleiefrysen og innføre nye bostøttemodeller til beboere i kommunale boliger. Byrådet foreslår en ny behovsprøvd kommunal bostøtteordning som vil sikre økt kjøpekraft til en stor andel av de kommunale beboerne. De nye bostøtteordningene planlegges implementert når nytt fagsystem for bostøtte er på plass. For å avhjelpe virkningen av at frysvedtaket oppheves, vil det bli innført overgangsordninger.

Bedre hverdagsliv for eldre

Byrådet vil at også eldre skal være sjef i eget liv og kunne leve livet sitt slik de selv ønsker. Når behovet for hjelp melder seg, skal man møte sammenhengende og tilgjengelige tjenester der medarbeiderne har rett kompetanse og nok tid. Byrådets satsing på flere årsverk i hjemmetjenesten er blant annet benyttet til å gi eldre aktivitetstid i tillegg til hjemmesykepleie og praktisk bistand, opprette tverrfaglige rehabiliteringsteam, flere dagtilbud for hjemmeboende med demenssykdom, og en økning i fagstillinger som sykepleiere, fysioterapeuter, ergoterapeuter, ernæringsfysiologer og farmasøyter. Sammen med innføring av ny Oslo-standard for hjemmetjenester vil dette bidra til økt kvalitet for brukerne. Koronapandemien har tydeliggjort hvor viktig digital kompetanse er for å holde kontakt med andre og løse praktiske oppgaver. Byrådet ønsker derfor å legge til rette for økt digital kompetanse blant eldre. For at flere eldre skal kunne leve aktive liv, viderefører vi forsøket med Ruters aldersvennlig transport, de rosa bussene, og utvider med flere bydeler fra 2021. Byrådet satser på ernæring og gode

måltidsopplevelser for beboerne på sykehjem, og vil blant annet prøve ut måltidsverter på to-tre sykehjem.

Bedre rusomsorg

Byrådet vil fortsette å vri innsatsen i rusomsorgen fra institusjonsbaserte tilbud til helseorientert hjelp. Det betyr å videreutvikle hjemmebaserte tiltak i lokalmiljøene, boliger med oppfølging og tiltak som understøtter folks ressurser og egeninnsats. Byrådet viderefører særskilt tildeling til bo-oppfølgingstiltak, desentraliserte tiltak i lokalmiljøet og ruskonsulenter

for unge i alle bydeler. Helseressursene ved Adamstuen omsorgssenter styrkes for å følge opp kommune-revisjonens gjennomgang av legemiddelhåndtering i kommunale virksomheter i Oslo. Byrådet setter av midler til indre vedlikehold, inkludert inventar og utstyr i rusinstitusjonene med 5 mill. årlig.

Raskere og bedre pasientbehandling

Byrådet øker bemanningen ved Legevaktsentralen fra 2021 for å bedre responstiden slik at innbyggerne får raskere svar på sine henvendelser.

88 mill.

til sommerjobber, ferieaktiviteter og andre satsinger for barn og ungdom

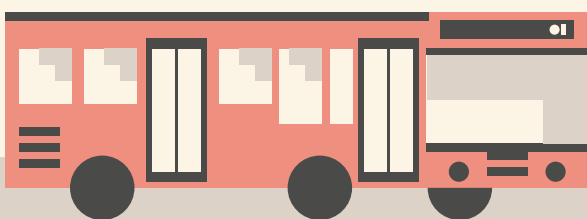
378 mill.

til husleieregulering og støtteordninger for leietakere i kommunale boliger

22 mill.

til aldersvennlig transport (Rosa busser) i 2021

20 mill.

til vedlikehold, inventar og utstyr i rusinstitusjonene

Mer skapende by

Oslo skal være en attraktiv kunnskapshovedstad og en næringsvennlig by, nasjonalt og internasjonalt. Osloskolen er blant landets beste, og sørger for at alle elever tilegner seg grunnleggende teoretiske og praktiske ferdigheter. Samtidig er det store forskjeller mellom skolene og i ulike deler av byen. Byrådet fortsetter å styrke opplæringstilbudet og målretter deler av tildelingen av ressurser til skoler i de områdene med størst behov. Flere elever skal fullføre og bestå opplæringen. Alle barn og unge i Oslo skal ha en trygg oppvekst hvor alle inkluderes og får like muligheter.

Forsøk med økt grunnbemanning i barnehager

Byrådet har de siste årene styrket kompetansen i Oslos barnehager. Andelen ansatte som er barne- og ungdomsarbeider eller barnehagelærer har økt hvert år de siste årene. Byrådets mål er at 50 % av medarbeiderne skal være barnehagelærere og 25 % barne- og ungdomsarbeidere. Med dette budsjettet blir det flere ansatte i flere av Oslos barnehager. Byrådet vil gjennomføre et forsøk med økt grunnbemanning i et utvalg kommunale barnehager, som det til sammen er satt av 50 mill. til. Målet med forsøket er å se om økt grunnbemanning bedrer kvaliteten på barnehagene og se hvordan det påvirker øvrig ressursbruk i barnehagene. Forsøket starter høsten 2021, og varer til høsten 2023.

Gratis aktivitetsskole for 2. klasse utvides til skolene i bydelene Frogner og St. Hanshaugen

Byrådet fortsetter å trappe opp gratis aktivitetsskole. Ordningen har vist seg å ha enorm effekt på deltakelsen der den er innført. Fra neste høst får alle 2. klassinger på skolene i bydelene St. Hanshaugen og Frogner tilbud om gratis deltids plass i aktivitetsskolen. Ordningen med gratis deltids plass på Møllergata skole på 1.-4. trinn videreføres, til tross for at staten trekker støtten til dette. Utvidelsen innebærer at om lag 500 flere barn vil få tilbud om gratis deltids plass. Totalt vil om lag 17 500 barn få tilbud om gratis aktivitetsskole ved skolestart 2021.

Satsing på skoler i områder med størst behov

Osloskolens elever presterer faglig høyt i nasjonal sammenheng takket være dyktige lærere og ekstra oppfølging til de elever som trenger det. Samtidig er det store forskjeller mellom skolene og i ulike deler av byen. Enkelte skoler står overfor helt spesielle utfordringer på grunn av vanskelige levekår for mange av elevene. Byrådet vil gi alle skolene like muligheter, og målretter derfor deler av tildelingen av ressurser til skoler i de områdene med størst behov ytterligere.

Skolene som allerede har store utfordringer og som bruker mye av sin kunnskap og ressurser på å hjelpe sårbare barn og unge, har fått ekstra utfordringer under koronapandemien. Disse skolene og elevene vil få ekstra støtte. Det er avsatt 10 mill. til formålet fra 2021.

Næringsvennlig kunnskapshovedstad

Campusstrategien skal styrke Oslo som en internasjonalt attraktiv kunnskapshovedstad og som en næringsvennlig by. Bedre samspill mellom byutvikling, utdanning, forskning, næringsliv og offentlig sektor skal bidra til økt verdiskaping, innovasjon, omstilling til nullutslippssamfunnet og flere arbeidsplasser. Et sentralt grep i strategien er å etablere innovasjonsdistrikter i Oslo. Det er satt av 11,4 mill. til oppfølging av dette arbeidet i 2021.

Byrådet vil fremme innovasjon i kommunale tjenester og bidra til næringsutvikling gjennom tilskuddsordningen for næringslivet – SmartOslo, og har avsatt 8 mill. til dette tiltaket i 2021.

Oslo trenger flere gründere med minoritetsbakgrunn og byrådet arbeider for å redusere utenforskap. Byrådet vil i 2021 etablere en veilednings- og etablerertjeneste. Tjenesten vil være rettet mot sosialt og grønt entreprenørskap i områder av Oslo med størst sosiale utfordringer. Byrådet har i 2021 avsatt 3,5 mill. til etablerertjenesten.

Rom for kunstnerisk virksomhet

Byrådet støtter opp om ulike typer kunstnerisk produksjon, som film, musikk, teater og visuell kunst. Oslo kommune legger til rette for kunstnere og andre kulturaktører gjennom tilskudd, produksjonslokaler, innkjøp og tilrettelegging som Oslo filmkommisjon og det nye arrangementskontoret. Kulturtilskuddene er viktige bidrag til kvalitet, mangfold og nyskaping. Hvert år er det et stort tilfang av nye aktiviteter og aktører

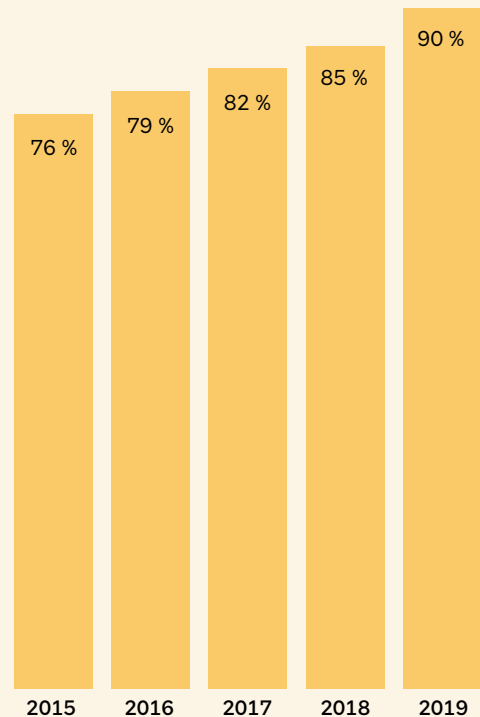
som kan bidra til positive ringvirkninger for lokal- miljøer og kreative næringer. Tilskuddene bidrar til et bedre kulturtilbud for barn og eldre, til kor og korps og til et bredt spekter av profesjonelle aktører innen ulike sjangre.

Byrådets ambisjon er å styrke den kulturelle grunnmuren med tilbud som når ut til alle. Med den kulturelle grunnmuren menes særlig bibliotek, kulturskole og kulturtilbud til barn og unge. Byrådet oppretter derfor 5 000 nye kulturskole-plasser de neste fire årene, på toppen av dagens ca. 9 000 plasser.

Opprettelse av filmfond

Byrådet bevilger 9 mill. i 2021 til oppstart av et regionalt filmfond for Osloregionen. Filmfondet vil ha som hovedmål å stimulere til økt aktivitet i feltet og styrke produksjonsmiljøet. Som ett av mange tiltak under den pågående pandemien, vil filmfondet bidra til å styrke aktiviteten og gi arbeidsplasser i Oslo og i regionen. Fondet skal innrettes på en måte som fremmer tilknytning til regionen, bærekraftige og klimavennlige produksjoner, samt bredde, mangfold, likestilling og inkludering.

Utvikling deltakelse i AKS fra 2015

63 mill.

i tilskudd til næringsutvikling

17 500

barn får gratis AKS
i 2021

333 mill.

i kulturtilskudd

5 000

nye plasser i kulturskolen

147 mill.

til universell utforming

38 mill.

til at flere gis
mulighet for arbeid

476 mill.

til Områdesatsninger i
økonomiplanperioden

En by med plass til alle

Oslo skal være en åpen, inkluderende og tolerant by, med plass til alle. Alle innbyggere skal ha mulighet til å delta, bidra og bli inkludert i fellesskap. Levekårsforskjellene skal reduseres og flere skal gis mulighet til arbeid. Vi skal legge til rette for en aktiv fritid. Kunst og kultur, fysisk aktivitet og frivillig arbeid skal gi kvalitet til alle som bor i Oslo. Byrådet legger opp til en god boligpolitikk, og sørger for at Oslo er en trygg by med god beredskap.

Økt deltakelse og inkludering i arbeidslivet

Det er blitt stadig vanskeligere å få innpass i arbeidslivet for personer som ikke møter dagens kompetansekrav, og for personer som trenger ulike former for tilrettelegging. De som har stått lenge utenfor arbeidslivet vil med all sannsynlighet oppleve at veien inn i arbeid nå er lengre enn noen gang, på grunn av økningen i arbeidsledigheten og usikkerhet hos mange potensielle arbeidsgivere knyttet til koronatiltak. Gjennom å skape nye jobber og tilby relevant kompetanseheving til voksne vil byrådet legge til rette for at flest mulig kan delta i arbeidsfellesskapet. Byrådet setter av 38 mill. i økonomiplanperioden til tiltak som skal bidra til at flere gis mulighet for arbeid. I 2021 utvides satsingen Flere i tilrettelagt arbeid, og vi starter prosjektet Kompetansejobber i kommunen. Voksne med omsorgsansvar for barn er en prioritert målgruppe for byrådets satsing på arbeid og kompetanse. Foreldre skal oppleve at de kan sende sine barn til trygge og gode barnehager og skoler, og at de selv har en arbeidsgiver som trenger dem og en jobb som bidrar til trivsel og motivasjon. Byrådet styrker Karrieresenteret i Oslo og utvider videregående opplæring for voksne

innvandrere med en klasse for å bidra til at flere kan fullføre og bestå en videregående opplæring. Byrådet etablerer NAV i nettverk etter soning som et varig tiltak i Bydel Sagene og setter i tillegg av midler til ulike innsatser og forsøk.

Flere i heltidsarbeid

Mye deltid påvirker kvaliteten på tjenestene og små stillinger gir lite forutsigbarhet for både ansatte, brukere av tjenester og arbeidsgivere. Andel fast ansatte i heltidsstillinger i Oslo er økende. Byrådet viderefører innsatsen for heltidskultur i Oslo kommune.

Frivillighet og mangfold

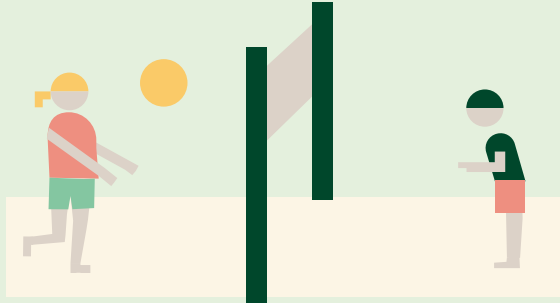
Frivilligheten i Oslo er mangfoldig og verdifull for byen. Byrådet fordeler 136,5 mill. i tilskudd til frivillige og ideelle organisasjoner innen helse-, sosial- og mangfoldsområdet, som er en styrking på 10 mill. sammenlignet med det byrådet foreslo for 2020.

Aktiv fritid og nye store kunst- og kulturarenaer

Kulturpolitikken i vid forstand skal være et virkemiddel for å skape et varmere samfunn med plass til alle. Det er gjennom felles opplevelser og møteplasser, gjennom

18 idrettsanlegg

er innarbeidet i økonomiplanperioden

45 mill.

til trafikksikkerhet

10 mill.

til videre utrulling av
«Hjertesoner» rundt Oslos skoler

samarbeid i frivillige organisasjoner og deltagelse i idrettslag at samfunnet bindes sammen. Det nye hovedbiblioteket og de store nye idrettsanleggene gir en stor kapasitetsvekst. Det er et viktig oppdrag å invitere nye publikumsgrupper til å delta og gi flere del i felles kulturopplevelser. Nye Jordal Amfi ferdigstilles i løpet av kort tid, og det nye Munchmuseet åpner i 2021. Med det har byen fått tre nye store arenaer for felles opplevelser.

Oslo mangler fortsatt mange idrettsanlegg for å nå opp til landsgjennomsnittet. Gjennom mange år har det vært opparbeidet et stort etterslep på både nybygg og rehabilitering. De neste årene skal kommunen investere 5,8 mrd. i nye anlegg. Det gjøres et viktig samarbeid med Oslo idrettskrets for motvirke barrierer for deltagelse i idrett.

Nye veier til egen bolig

Byrådet ønsker en mangfoldig by med gode boliger folk flest kan ha råd til. Da må boligpolitikken utvides og utvikles. Det skal i 2021 jobbes videre med gjennomføring av pilotprosjekter for å teste ut nye boligpolitiske virkemidler som kan bidra til at flere kan komme seg inn på boligmarkedet.

Flere kommunale boliger

Det er et stort udekket behov for boliger for vanskeligstilte. Byrådet viderefører en satsing på å skaffe flere boliger, og setter av 1,5 mrd. til kjøp og 1 mrd. til å bygge i egenregi, i økonomiplanperioden. For å redusere vedlikeholdsetterslepet foreslår byrådet å styrke vedlikeholdsinnsatsen og øke avsetningen til rehabilitering av boliger med totalt 1,46 mrd. i økonomiplanperioden.

Universell utforming

Kommunens bygninger og byrom skal være tilgjengelige for alle. Byrådet legger inn 10 mill. i nye midler for universell utforming av offentlige bygg som skoler, barnehager, idrettsbygg, kulturbygg, omsorgsboliger og sykehjem. For universell utforming på vei og gate, samt turveier, parker, badeplasser og toalettfasiliteter innarbeider byrådet i tillegg 10 mill. i 2021.

Systematisk oppfølging av utsatte lokalområder

Alle områder i byen skal være gode og trygge steder å bo og vokse opp. Byrådet følger opp utsatte områder gjennom områdesatsinger i Groruddalen, Oslo sør og indre øst med 119 mill. årlig i økonomiplanperioden.

En trygg by med god beredskap

Oslos beredskap mot brann og uønskede hendelser er avhengig av at brannstasjonene har tilstrekkelig kapasitet og er av tilstrekkelig kvalitet. Byrådet forslår å sette av midler til mer brannforebyggende arbeid fra 2021. Byrådet setter av midler i 2021 til arbeid med ny hovedbrannstasjon på Bryn og ny sentrumsstasjon i Bjørvika.

Trafikksikkerhet

For å prioritere myke trafikanter i hverdagen og sikre god trafikksikkerhet er det fortsatt behov for å holde bevilgningene til gjennomføring av trafikksikkerhetstiltak på et høyt nivå. Dette gir tryggere og sikrere ferdsel for myke trafikanter. Byrådet foreslår i tillegg å fortsette arbeidet med «Hjertesoner» rundt skolene med 10 mill. i 2021.

2 Klimabudsjett

2.1 Byrådets satsinger for å kutte klimagassutslipp i Oslo

Klimagassutslippene i Oslo skal i 2030 være redusert med 95 % sammenlignet med 2009.

Utslppsregnskapet fra Miljødirektoratet våren 2020, basert på ny beregningsmetode, viser at utslippene i Oslo er betydelig høyere enn tidligere regnskap har vist. Sammenliknet med tidligere tall fra staten er utslippene fra bygg og anlegg i Oslo tre ganger høyere enn det staten tidligere har rapportert. Dermed er Oslo lenger unna målet om å redusere klimagassutslippene med 41 % i 2020 sammenlignet med 2009-nivå enn byrådet tidligere har lagt til grunn. 88 % av de totale klimagassutslippene fra Oslo kommer fra bygg- og anleggsvirksomhet, veitrafikk og avfallsforbrenning. Byrådet har derfor i dette klimabudsjettet prioritert å skjerpe virkemidlene for å kutte i disse utslippskildene

Bygg- og anleggsvirksomhet:

- **Klimakrav til utbyggere**

Byrådet vil innføre krav om fossilfrie bygg- og anleggsplasser og etter hvert krav om utslippsfrie byggeplasser i nye reguleringsplaner i dialog med forurensningsmyndighetene. Oslo kommune stiller allerede krav om fossilfri/utslippsfri anleggsdrift i egne prosjekter. Men fire av fem byggeplasser er statlige eller private. Foreløpige, grove anslag tyder på at byrådets foreslåtte krav kan omfatte om lag 40-80 % av byggeaktiviteten allerede i 2024, og øke ytterligere fram mot 2030. Dette virkemiddelet vil dermed redusere utslippene fra bygg- og anleggsplasser betydelig allerede de neste årene. Det er en kraftfull respons på ny kunnskap om utslipp fra denne sektoren, se omtale lenger ned.

- **Fossilfri massetransport og håndtering.**

Oslo kommune stiller fra 2020 krav i egne prosjekter om fossilfri transport av masser til og fra byggeplass. Andelen prosjekter med fossilfri transport av masser der kommunen er innkjøper forventes dermed å øke fra nær null til 100 % gjennom økonomiplanperioden.

Veitrafikk:

- **Mer og bedre ladeinfrastruktur skal bygges.**

Dette er avgjørende for å elektrifisere transportsektoren, og byrådet foreslår derfor å sette av 37 mill. for å styrke arbeidet med ladeinfrastruktur både til taxi, personbiler, tungtransport og busser (bl.a. turbusser og ekspressbusser). Byrådet har som mål at Oslo skal bli en foregangsby for utslippsfri tungtransport og det er også bevilget 4,275 mill fra statlige Klimasats. til dette arbeidet

- **En eller flere «nullutslippssoner» skal etableres.**

Nullutslippssoner vil kutte utslipp i transportsektoren. I nullutslippssonen blir tilgangen til området forbeholdt kjøretøy med nullutslippsløsninger (el, hydrogen eller biogass). Slike soner vurderes å kunne ha stor effekt dersom de er store nok og dekker de fleste kjøretøyklasser. Arbeidet med utvikling av nullutslippssoner skal styrkes i 2021 og 2022 med sikte på ikrafttredelse i løpet av byrådsperioden.

- **Parkeringsstakstene skal økes og flere parkeringsplasser forbeholdes elvarebiler.**

I fravær av enighet i Oslopakke 3 om tilstrekkelige bompengesatser foreslår byrådet å øke taksten for gateparkering i gul sone med 25 %. Fremmedparkering i beboersonene økes med 25 %, og prisen for beboerkort økes med 50 % i 2021. Økte takster for parkering bidrar til å redusere trafikken og klimagassutslippene noe.

Dette grepet bygger opp under bystyret vedtak ved behandlingen av klimastrategien om at «summen av bompenger, parkeringsrestriksjoner, innstramminger i kjøremulighetene må opp på et nivå som er tilstrekkelig til å nå målene om å kutte klimagassutslipp og redusere biltrafikken».

Byrådet har tatt initiativ overfor nasjonale myndigheter for å få adgang til å pålegge private parkeringstilbydere å ta betalt for parkering minst tilsvarende pris på kommunale plasser.

Innenfor Ring 1 vil ytterligere 25 parkeringsplasser forbeholdes nullutslipps nyttekjøretøy, mens det vil være fortsatt gratis gjesteparkering for elektriske varebiler i beboerparkeringssonene.

- **Tilskudd til kollektivtilbudet styrkes.**

Byrådet setter av midler for å unngå økte billettpriser utover ordinær prisjustering som forutsatt i Oslopakke 3-avtalen. Fra og med 2021 vil alt drivstoff i kollektivtilbudet være fossilfritt, og det vil settes inn utslippsfrie øybåter

- **Bomtakstene skal økes på sikt.**

Norconsult har utredet et nytt takstsystem. De fant at differansen mellom takst på fossil- og nullutslippsbiler gradvis må økes til 100 kroner i 2030 for å oppnå de nødvendige utslippskuttene i Oslotrafikken. Da vil utslippene fra personbilparken kunne reduseres med 95 %, forutsatt at andre elbilvirkemidler er uendret. Gjennomslag for dette forutsetter at forhandlingsutvalget for Oslopakke 3 samlet er enige, og at bystyret i Oslo og fylkestinget i Viken fatter vedtak. Stortinget må slutte seg til takstendringer hvis gjennomsnittstaksten blir høyere enn det Stortinget tidligere har sagt ja til. Også på kort sikt er det mulig å få til betydelige utslippsreduksjoner gjennom økte takster som holder seg innenfor rammen for dagens stortingsvedtak, som tillater en gjennomsnittstakst på 14 kroner (mot drøyt 10 kroner i dag). Hvis takstene for lette fossile kjøretøy økes maksimalt innenfor dette handlingsrommet, kan CO₂-utslippene fra lette kjøretøy reduseres med anslagsvis 13 prosent i 2024 sammenlignet med det som oppnås med dagens takstsystem. Byrådet ønsker å øke takstene til høyeste gjennomsnittstakst. En slik endring forutsetter at Viken er enig med Oslo.

Avfallsforbrenning:

- **Etablere karbonfangst (CCS) på Klemetsrud.**

Regjeringen skal, om den følger planen, fremme investeringsbeslutning om fullskala verdikjede for karbonfangst og lagring i statsbudsjettet som legges fram høsten 2020. Byrådet arbeider for å sikre en positiv beslutning for Klemetsrudanlegget. Et positivt utfall er avgjørende for å nå Oslos klimamål.

- **Utslippsfri avfallshåndtering.**

Byrådet utreder hvordan Oslo kan øke materialgjenvinningsgraden til minimum 65 % (i tråd med EU-krav), samtidig som man ivaretar målet om at avfallshåndteringen skal være tilnærmet uten utslipp av klimagasser i 2030.

Klima- og energifondet:

- Gjennom tilskudd til klima- og energiltak legger byrådet til rette for at innbyggere og næringsliv i Oslo kan gjennomføre tiltak som bidrar til reduserte klimagassutslipp og mer effektiv energibruk. Byrådet foreslår å videreføre tilsagnsrammen på 120 mill. i 2020 også i 2021.

Aktuelle tilskuddsordninger i 2021 som kan kutte klimagassutslipp er blant annet:

- Tilskudd for å kartlegge hvordan en anleggsplass kan bli utslippsfri
- Ladetilskudd for el-varebiler i bedrifter
- Ladetilskudd til borettslag og sameier
- Støtte til pilotprosjekter og utviklingsprosjekter for klimakutt og energisparing.
- Tilskudd til kjøp av elektrisk lastesykkel for bedrifter
- Tilskudd til ladestasjoner for el-drosjer
- Tilskudd til klimasmarte jobbreiser
- Tilskudd til sykkelparkering i borettslag og sameier

2.2 Om klimabudsjettet

Klimagassutslippene i Oslo skal i 2030 være redusert med 95 % sammenlignet med 2009. Oslo kommune har utviklet et eget klimabudsjett som er et styringsverktøy for klimaarbeidet. Klimabudsjettet presenterer og beregner effekten av tiltak som skal bidra til at vi når målet. Det viser ansvaret for gjennomføring på de kommunale virksomhetene, og innebærer rapporteringskrav på status i klimatiltakene på linje med virksomhetenes økonomiske rapportering. Klimabudsjettet tydeliggjør også hvilke nasjonale og regionale tiltak som direkte bidrar til utslippskutt i Oslo.

88% av de totale klimagassutslippene fra Oslo kommer fra veitrafikk, bygg- og anleggsvirksomhet og avfallsforbrenning. For å redusere disse utslippene må vi blant annet endre måten vi transporterer mennesker og varer på, hvordan vi bygger byen og hvordan vi håndterer avfallet vårt. Tiltak innenfor disse områdene er derfor prioritert i klimabudsjettet.

Klimabudsjettet viser at for å nå utslippsreduksjonsmålet kreves det innsats fra byens innbyggere og næringsliv og et aktivt samarbeid mellom lokale, regionale og statlige myndigheter og mellom kommunens egne virksomheter.

Klimabudsjettet for 2021 er det femte i rekken. Budsjettene har utviklet seg i takt med økt kunnskap, erfaring og forbedring av metoden for å beregne utslipp av klimagasser. Vi ser at stadig flere byer og kommuner har blitt inspirert av Oslo til å innføre egne klimabudsjetter. Flere internasjonale storbyer har enten utviklet eller er i ferd med å utvikle egne klimabudsjetter. Mange norske kommuner innfører også klimabudsjett. Oslo utvikler nå sammen med Hamar og Trondheim en veileder om klimabudsjett for andre kommuner, i et prosjekt delfinansiert av Miljødirektoratets Klimasats-ordning. Dette kan bidra til at utviklingen av klimabudsjett som styringsverktøy kan skje enda raskere i årene framover.

Klimabudsjettet er basert på Miljødirektoratets nasjonale, kommunefordelte, utslippsregnskap. Våren 2020 publiserte Miljødirektoratet en ny og endret beregning, der utslippene for alle årene helt tilbake til 2009 ble endret. Den mest sentrale endringen for Oslo var at de beregnede utslippene fra anleggsdiesel økte kraftig. Med de nye beregningene ligger utslippene i Oslo betydelig høyere enn tidligere regnskap har vist. Bakgrunnen for dette er endringer i metode- og datagrunnlag, se mer i kap. 4. Dermed er Oslo lenger unna klimamålene enn byrådet tidligere har lagt til grunn. Målet for 2020 er å redusere utslippene med 41% sammenlignet med 2009-nivå. Ifølge Klimaetatens beregninger vil de tallfestede tiltakene i klimabudsjettet bidra til at Oslos klimagassutslipp blir redusert med 25 % i 2020 sammenlignet med 2009-nivå. I tillegg kommer effekter av tiltak som ikke har vært mulig å tallfeste. De faktiske utslippstallene for Oslo i 2020 forventes først å foreligge våren 2022, når Miljødirektoratet publiserer kommunenes utslippsregnskap.

Klimabudsjettet viser også at dersom vi skal nå målet om 52% utslippsreduksjon i 2023, så krever det en større innsats både i Oslo og fra staten. Byrådet mener at den riktige responsen på den nye informasjonen om Oslos utslipp ikke er å svekke klimamålene, men å bruke klimabudsjettet til å målrette nye tiltak, og styrke arbeidet med utslippskutt. Samtidig er Oslo også avhengig av at staten legger til rette for utslippskutt i Oslo. Dette vil også gi viktige bidrag til nasjonale klimamål.

Byrådet er opptatt av at klimatiltakene ikke skal bidra til sosiale forskjeller. Derfor skal både klima- og fordelingseffekter vurderes i alle relevante beslutninger. Byrådet har som mål å synliggjøre klimakonsekvenser og fordelingskonsekvenser i alle relevante saker som fremmes for bystyret.

Klimabudsjettet legges fram for hele økonomiplanperioden. Effekten av tiltakene i klimabudsjettet er derfor estimert for årene 2021 og 2024. Utdypende informasjon om metoden som ligger til grunn for klimabudsjett 2021 finnes i vedlegget til klimabudsjett 2021. Her redegjøres det også for framgangsmåten for å beregne effekter av tiltak. Vedlegget er tilgjengelig på www.oslo.kommune.no/politikk/budsjett-regnskap-og-rapportering/budsjett-2021/budsjettforslag-2021-og-okonomiplan-2021-2024/

2.3 Oslos klimamål og behov for samspill mellom kommunale og statlige virkemidler

Oslo skal bli en by uten klimagassutslipp og en by som kan takle klimaendringene bedre. Oslo bystyre vedtok 6. mai 2020 en ny klimastrategi mot 2030 som presenterer nye mål for klimaarbeidet og beskriver hvordan disse målene skal nås. Målet om å kutte klimagassutslippene med 95 % sammenlignet med 2009-nivå er videreført fra klima- og energistrategien fra 2016. Bystyret vedtok i tillegg et nytt mål om at Oslos klimagassutslipp i 2023 skal være redusert med 52 % sammenlignet med 2009. Se øvrige mål i ramme under.

De fem målene i Oslos klimastrategi mot 2030:

1. Oslos klimagassutslipp i 2030 er redusert med 95 prosent % sammenliknet med 2009, og med et delmål på 52 prosent i 2023
2. Oslos natur skal forvaltes slik at naturlige karbonlagre i vegetasjon og jordsmonn blir ivarettatt og opptaket av klimagasser i skog og annen vegetasjon øker mot 2030
3. Oslos samlede energiforbruk i 2030 er redusert med 10 prosent % sammenliknet med 2009
4. Oslos evne til å tåle klimaendringer er styrket fram mot 2030, og byen utvikles slik at den er rustet for de endringene som forventes fram mot 2100
5. Oslos bidrag til klimagassutslipp utenfor kommunen er betydelig lavere i 2030 enn i 2020.

Av klimastrategien fremgår det at utslippene kan reduseres med om lag 75 % innen 2030 sammenlignet med 2009-nivå forutsatt at allerede vedtatte lokale og nasjonale virkemidler blir videreført, at ni statlige føringer gjennomføres, og at det etableres karbonfangst på Klemetsrud. Det indikerer at Oslo, forutsatt videre tiltaksutvikling, kan nå 2030-målet. Det viser også at innføringen av nye og forsterkede virkemidler nasjonalt vil være helt avgjørende for Oslos måloppnåelse. Får å nå målene er det viktig at barrierer som hindrer kommunene i å sette inn nødvendige tiltak blir fjernet. Dette gjelder blant annet adgang til å innføre nullutslippssoner med klimabegrunnelse eller å kreve at det tas betaling for parkering ved private arbeidsplasser, et tilstrekkelig nivå på bompenger eller mulighet til å bruke plan- og bygningsloven til å stille klimakrav.

For å nå klimamålene er det avgjørende at Stortinget vedtar en investeringsbeslutning om CO₂-fangst og lagring som omfatter avfallsforbrenningsanlegget på Klemetsrud. Dette anlegget er Oslos største enkeltkilde til utslipp. I tillegg gjør t for lavt nivå på avgifter på utslipp av klimagasser at det er for lønnsomt å forurense. Statlige støtteordninger under Enova bør utvides, og tilskuddsordningen Klimasats bør gjøres permanent. Norge har som nasjonalt mål å redusere utslippene med 50 - 55 % innen 2030. Klimamålet skal gjennomføres i samarbeid med EU. For utslipp som ikke er omfattet av EUs kvotesystem – såkalt ikke-kvotepliktig sektor – har regjeringen satt et mål om 45 % utslippsreduksjon. Den største ikke-kvotepliktige utslippskilden er veitrafikk. I tillegg er annen transport, avfallshåndtering og landbruk omfattet. Regjeringen har varslet at den i løpet av 2020 vil legge fram en stortingsmelding som angir hvordan Norge skal klare 2030-målet. Stortingsmeldingen som legges fram i 2020 vil ha stor betydning for hvordan Oslo kan nå sine klimamål, blant annet ved å sette rammene for utslipp fra veitransport i tiden framover.

Regjeringen vil i løpet av vinteren legge fram en stortingsmelding om ny nasjonal transportplan (NTP). En NTP med midler til prosjekter som reduserer klimagassutslipp, vil bedre Oslos sjanser til å nå klimamålet for 2030. Dersom NTP inneholder midler til prosjekter som øker utslipp, vil det derimot gjøre det mer krevende å nå våre klimamål. Oslo har gitt en rekke konkrete innspill i prosessen med ny stortingsmelding.

Stortinget har vedtatt at det skal bygges ny E18 Lysaker-Ramstadsletta, mot Oslo kommunes vilje. Prosjektet er en lengre motorvei enn det som var avtalt i revidert Oslopakke 3 fra 2016 og vil gjøre det

vanskeligere å nå Oslo kommunes mål om trafikkreduksjon og klimagassutslipp. Prosjektet binder også opp bompenginntekter på bekostning av viktige kollektivprosjekter.

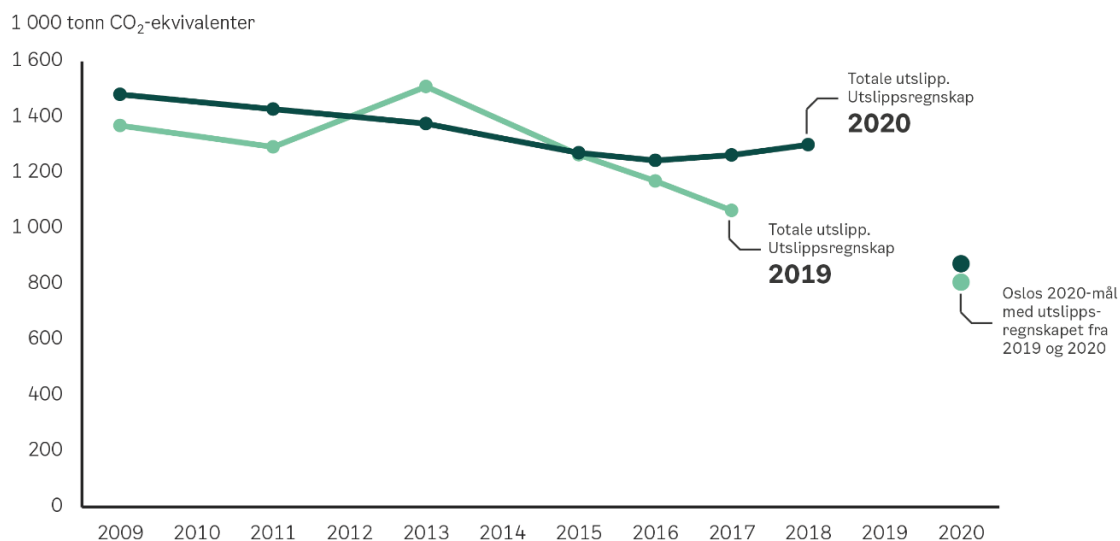
Det er ikke bare Oslos måloppnåelse som vil bli styrket ved at staten forsterker klimapolitikken. Dersom Oslo oppfyller sine klimamål vil Oslo levere betydelige bidrag til Norges klimaforpliktelse.

2.4 Status for klimagassutslippene i Oslo

Miljødirektoratet publiserer hver vår oppdatert utslippsregnskap over norske kommuners klimagassutslipp. Dette er utgangspunktet for Oslos klimabudsjett. I april 2020 ble det publisert utslippsregnskap på kommunenivå for årene 2009-2018¹. Beregningene av utslipp er basert på ny metodisk tilnærming for flere sektorer, spesielt for oppvarming, dieseldrevne motorredskaper (bl.a. anleggsmaskiner) og industri, olje og gass. I tillegg er utslipp fra avfallsdeponier midlertidig tatt ut av utslippsregnskapet. Metodeendringen har ført til at utslippsnivået i Oslo har blitt oppjustert for alle år unntatt 2013, sammenlignet med tidligere regnskap. Metodeendringene er gjennomført for hele tidsserien, slik at det fremdeles er mulig å vurdere endringer mellom år i utslippsregnskapet.

Den nye tidsserien viser at Oslos totale klimagassutslipp er redusert med 12 % fra 2009 til 2018. Det nye klimaregnskapet fra Miljødirektoratet viser med det en betydelig svakere nedgang enn det som er blitt presentert tidligere og som lå til grunn for klimabudsjett 2020, som viste at utslippene hadde gått ned med 22 % fra 2009 til 2017. Der det tidligere utslippsregnskapet viste en nedadgående kurve som pekte nesten rett mot Oslos 2020-mål, viser det nye regnskapet en utvikling i retning vekk fra dette målet (se figur 2.1 under).

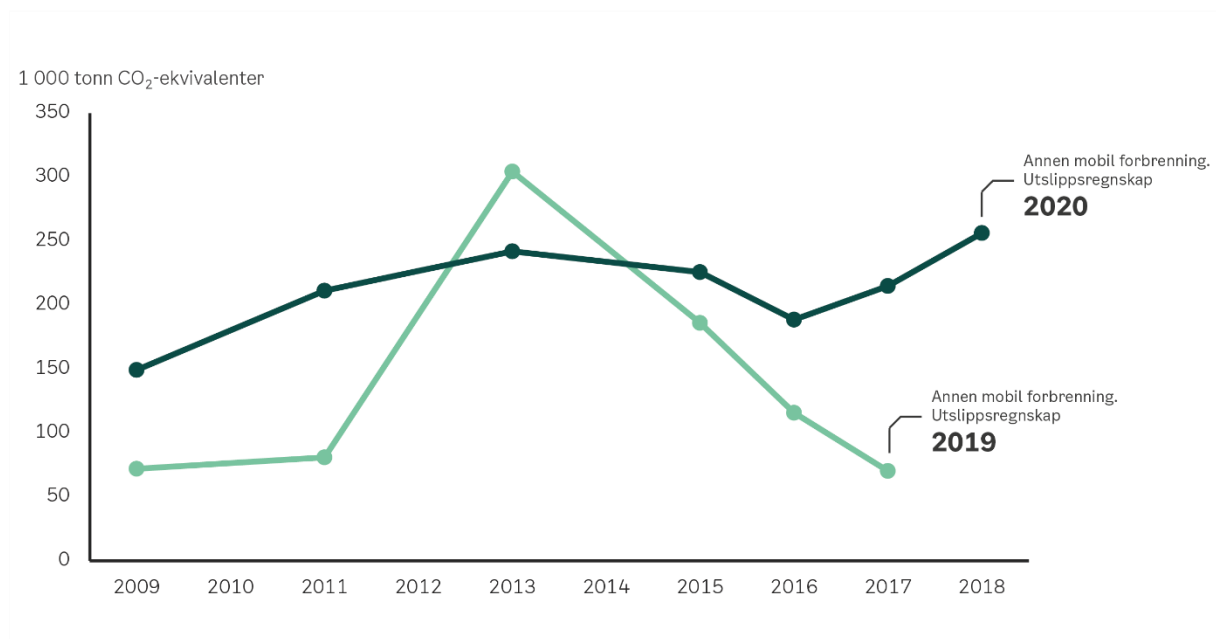
Figur 2.1. Klimagassutslipp i Oslo ifølge Miljødirektoratets utslippsregnskap fra 2019 og 2020

¹ En feil i utslipp fra veitrafikk (2017) og utslippsfaktor for vedfyring (oppvarming) ble rettet i publisering fra Miljødirektoratet 29.05.20 og oppdaterte tall for sjøfart (2009-2013) ble publisert 03.07.20.

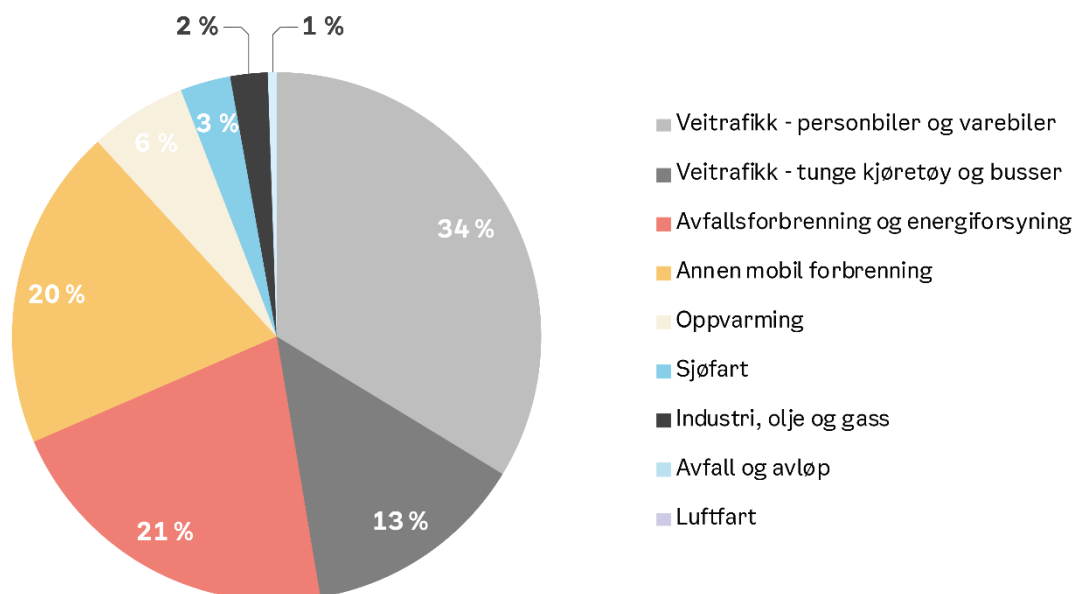
Det er særlig utslipp fra bygg- og anleggssektoren som nå anslås å være betydelig større i årene etter 2015 enn det utslippsregnskap har vist. Der det tidligere utslippsregnskapet viste en kraftig reduksjon i disse utslippene fra 2013 til 2017, viser det nye utslippsregnskapet en vekst i disse utslippene etter 2016 (figur 2.2 under). I Oslo er om lag 1 av 5 byggeplasser kommunale, mens resten er statlige eller private.

Figur 2.2. Klimagassutslipp i Oslo fra utslippssektoren «Annen mobil forbrenning» ifølge Miljødirektoratets utslippsregnskap fra 2019 og 2020

De samlede klimagassutslippene i Oslo i 2018 var på rundt 1,3 mill. tonn CO₂-ekvivalenter. Det siste året, fra 2017 til 2018, har utslippene økt med nær 3 %, tilsvarende 37 000 tonn CO₂-ekvivalenter. Utslipp fra annen mobil forbrenning (i hovedsak bruk av avgiftsfri diesel i anleggsmaskiner) økte med 19 % fra 2017 til 2018. Det er betydelige usikkerheter i Miljødirektoratets utslippsregnskap, og særlig er den stor for kategorien «annen mobil forbrenning». Oslo kommune var i 2018 kommet godt i gang med å stille krav om fossilfrie bygg- og anleggsplasser, men denne utslippsreduksjonen blir sannsynligvis foreløpig ikke fanget opp i utslippsregnskapet. Klimaetaten samarbeider med Miljødirektoratet for å se om Oslo kommune kan bidra til å forbedre utslippsregnskapet.

Figur 2.3. Klimagassutslipp i 2018 fordelt på utslippssektor

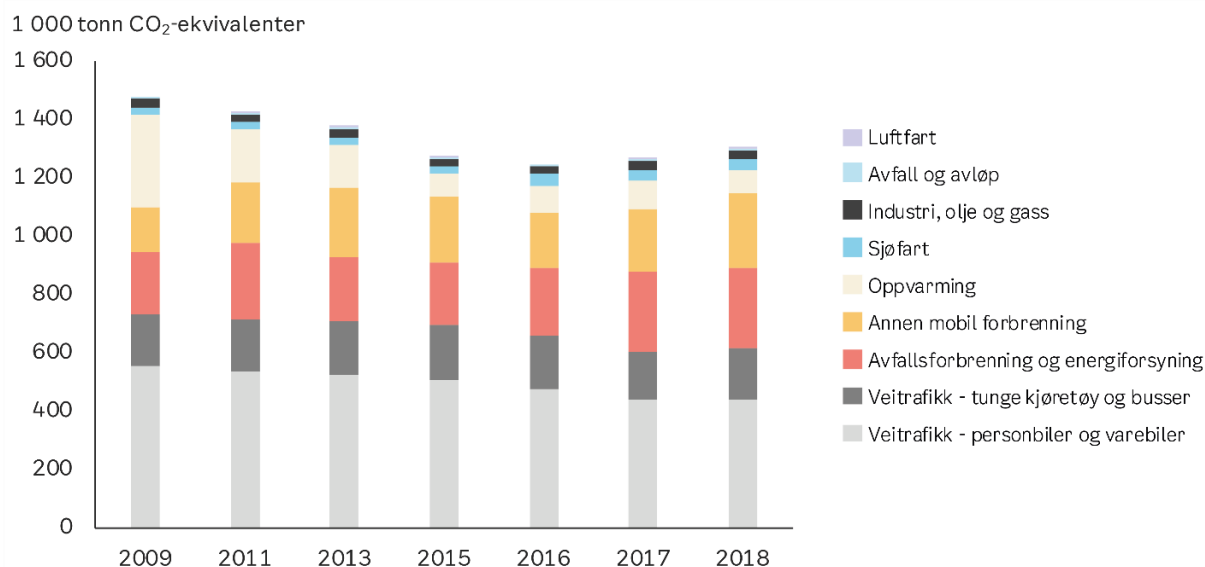

Utslippene fra veitrafikk økte med 2 % fra 2017 til 2018. Det skyldes at strengere statlige miljøkrav til biodrivstoff ga en midlertidig økning i bruken av fossilt drivstoff. Denne økningen var forventet. En nedgang i trafikken, fornyet bilpark og økt elbilandel for personbiler demper økningen i utslipp fra veitrafikk. Samlet sett har veitrafikken blitt redusert med drøyt 4 % fra 2015 til nye bomstasjoner ble innført i 2019. Etter innføringen av bomstasjoner med mange nye passeringspunkter er ikke gamle og nye trafikk tall lenger direkte sammenlignbare.

Fra 2017 til 2018 var det en liten utslippsøkning også fra andre sektorer, som avfallsforbrenning og energiforsyning (2 %), sjøfart (3 %) og industri, olje og gass (5 %).

Utslippene fra oppvarming ble redusert med 22 % fra 2017 til 2018, sannsynligvis som følge av at mange tilpasset seg til det varslede forbudet mot oljefyring som trådte i kraft 1. januar 2020. At Oslo kommune har gitt støtte til utfasing av oljefyring har trolig også påvirket utslippene, samt at fjernvarme er tilgjengelig i store deler av kommunen.

Figur 2.4. Klimagassutslipp i Oslo, 2009-2018. Kilde: Miljødirektoratet

2.5 Effektberegninger av tiltak i klimabudsjettet

Klimaetaten har effektberegnet tiltak i klimabudsjettet (tabell 2.2.a). Effektberegninger av tiltak i klimabudsjettet tar utgangspunkt i en framskrivning av Oslos utslipp fram mot 2030 utført av CICERO senter for klimaforskning. Basisframskrivningen (heretter kalt framskrivningen) baserer seg på en videreføring av vedtatte klimatiltak og -virkemidler pr. mai 2018. Den baserer seg også på dagens kunnskap om underliggende faktorer som befolkningsvekst, teknologiutvikling og økonomiske konjunkturer.²

Framskrivningen inkluderer den utslippsreducerende effekten av følgende vedtatte statlige, regionale og kommunale virkemidler pr. mai 2018:

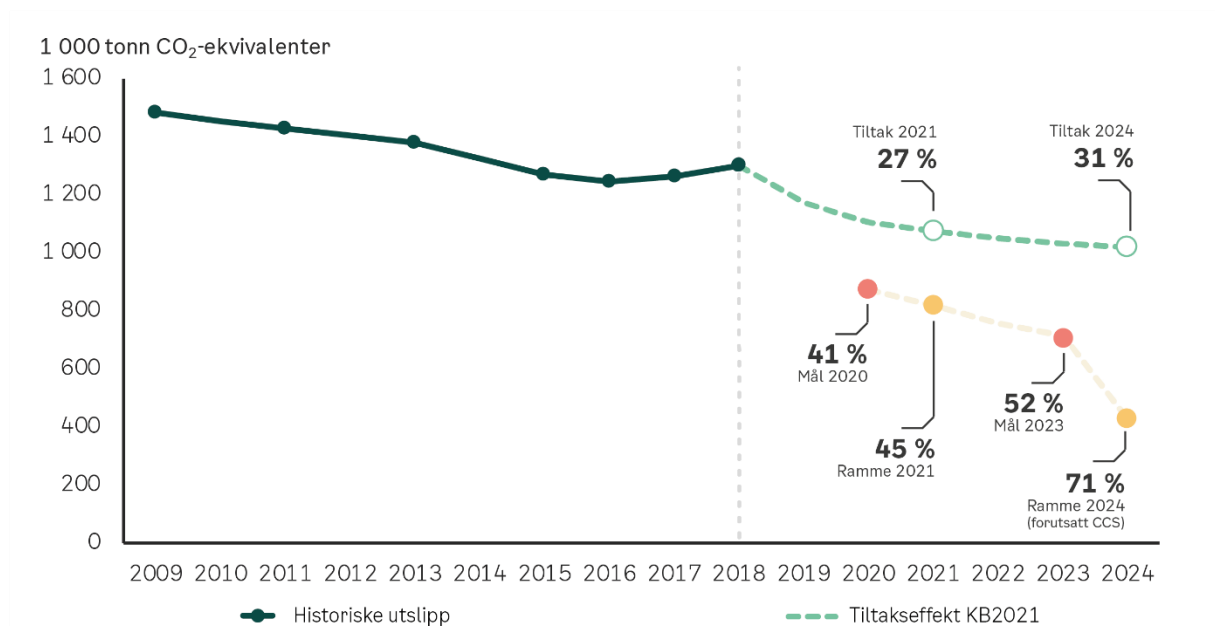
- Revidert avtale Oslopakke 3 for 2017-2036 av 05.06.2016 og tilleggssavtalen av 13.06.2017
- Nasjonalt forbud mot oljefyring til oppvarming av bygg fra 01.01.2020
- Nasjonalt krav om omsetning av biodrivstoff i veitrafikk i 2020 (andelen biodrivstoff er konstant på 2020-nivå i perioden 2020-2030)
- Utbygging av ladeinfrastruktur for elektriske biler, samt at nasjonale virkemidler for overgang til nullutslippskjøretøy videreføres

² Det kan lages flere ulike framskrivninger av utslipp der ulike forutsetninger legges inn. I basisframskrivningen (referansebanen) til Oslo forutsettes det at dagens vedtatte politikk videreføres. Denne er satt opp på samme måte som de nasjonale utslippsframskrivningene (referansebanen i Nasjonalbudsjettet). I tillegg kan man lage framskrivninger som forutsetter gjennomføring av konkrete ekstra tiltak, som dermed forutsetter nye politiske vedtak. I tabell 2.1 framkommer dette for Oslo som «Framskrivning og tiltakseffekt».

Analysene som ligger til grunn for dette budsjettforslaget viser at effektivvurderte tiltak (statlige, regionale og kommunale) i klimabudsjettet vil redusere klimagassutslippene med 27 % i 2021 og 31 % i 2024, sammenlignet med 2009-nivå (grønn stiplet linje i figur nedenfor). I 2021 er det dermed 18 prosentpoeng (pp) avstand mellom tallfestede tiltakseffekter og utslippsrammen (avstand mellom grønn og gul stiplet linje i figur x nedenfor). I 2023 er avstanden til målet beregnet til 22 pp. og i 2024 er avstanden til utslippsrammen 40 pp. Merk at årsaken til den store avstanden i 2024 er at det ikke er lagt inn tiltakseffekt av karbonfangst på Klemetsrud (se mer om dette under).

Det er sannsynlig at tiltakseffekten av tiltak i klimabudsjettet vil bli større enn det den grønne linja viser, da det er flere tiltak som ikke har latt seg beregne effekten av.

Figur 2.5. Klimagassutslipp mot 2030 gitt tiltakene i klimabudsjettet og målbane mot 2030

Det ovenstående viser at bystyrets 2023-mål blir svært krevende å nå og at virkemiddelbruken må spisses og forsterkes betydelig gjennom økonomiplanperioden for å oppnå en utvikling i utslippene som peker mot måloppnåelse i 2030.

Det vil være behov for nye tiltak ut over det som er identifisert både fra kommunale og statlige myndigheter og fra private aktører. Det er særlig tre virkemidler som kan minske avstanden betydelig: innfasing av karbonfangst og lagring på Klemetsrud, krav om fossil- og utslippsfri bygg og anleggsdrift til alle utbyggere og et takstsystem i bomringen som bidrar til redusert trafikk og som fremmer en raskere innfasing av en klimavennlig kjøretøypark. Nullutslippssoner kan på sikt også bli et viktig virkemiddel, dersom sonen er stor og omfatter de fleste typer kjøretøy. Byrådet vil arbeide målrettet for å sikre dette i økonomiplanperioden.

Byrådet foreslår følgende vedtak:

Utslippene i 2021 skal søkes redusert med 45 % sammenlignet med nivået i 2009. Utslippene skal søkes redusert med 71% ved utgangen av økonomiplanperioden (2024), forutsatt at Stortinget tar beslutning om karbonfangst på Klemetsrudanlegget og helårsdrift av anlegget oppnås i 2024. Basert på siste tilgjengelige utslippsregnskap pr. 03.07.2020 tilsvarer dette en utslippsramme med et maksimalt utslipp på 814 800 tonn CO₂-ekvivalenter i 2021 og 429 600 tonn CO₂-ekvivalenter i 2024.

Tabell 2.1 Rammer for klimagassutslipp i Oslo kommune i 2021 og 2024

	2009 (referanseår)	2018 (statistikk)	2021	2024
Historiske utslipp 1)	100 %	-12 %	-	-
Utslippsnivå	1 481 400	1 301 400	-	-
Framskrivning og tiltakseffekt klimabudsjett 2021	-	-	-27 %	-31 %
Utslippsnivå	-	-	1 074 900	1 018 400
Ytterligere behov for utslippsreduksjon 2)	-	-	18 pp.	40 pp.
	-	-	260 100	588 800
Utslippsramme 3)	-	-	-45 %	-71 %
Utslippsnivå	-	-	814 800	429 600

1) Alle prosenter er relativt til 2009, som er referanseåret. Alle absolutte tall er oppgitt i tonn CO₂-ekvivalenter. Tallene er basert på siste tilgjengelige utslippsregnskap fra Miljødirektoratet publisert 03.07.2020. Disse tallene kan endres over tid som følge av metodeutvikling og datatilgang i direktoratet.

2) Tiltak i tabell 2.2b og aktiviteter i tabell 2.3 forventes å gi utslippsreduksjoner som ikke er tallfestet. Disse tiltakene og aktivitetene vil derfor gjøre behovet for utslippsreduksjoner noe mindre enn det som går fram av tabellen.

3) Utslippsrammene er ikke selvstendige mål, men eksempler på en utslippsbane mot målene for 2023 og 2030. Målårene er 2020, 2023 og 2030. På grunn av teknologiutvikling og -utbredelse, prisutvikling og andre forhold kan utslippsbanen mot 2030 avvike fra utslippsrammene, men målene for 2020, 2023 og 2030 består.

Bystyret slutter seg til tiltakene i tabell 2.2a og tabell 2.2b i kapittel 2 Klimabudsjett i Sak 1. Byrådet rapporterer som en del av den ordinære rapporteringen til bystyret om status i oppfølgingen av utslippsrammen i 2021 og 2024. Rapporteringen baseres på status for gjennomføring av tiltakene som fremkommer i tabell 2.2a og tabell 2.2b i kapittel 2 Klimabudsjett i Sak 1, samt indikatorene for klimagassutslipp i Oslo, «Klimabarometeret».

2.6 Status for klimaarbeidet i Oslo

Trafikantbetalingssystemet bidrar til redusert biltrafikk og elektrifisering

Trafikantbetalingssystemet er blant de viktigste virkemiddel for å redusere klimagassutslipp i Oslo. De nye bomsnittene fra 2019 vil bidra til redusert biltrafikk, raskere utskiftning til elektrisk kjøretøypark, økt fremkommelighet, bedre bymiljø og at bompengebelastningen jevnes ut ved at flere bidrar. Endringer i trafikantbetalingssystemet har blitt innført i flere faser, og neste steg, trinn 3, skulle vært iverksatt i juni 2020. Dette er blitt utsatt og gjennomføres med virkning fra senest 1. januar 2021. Da innføres takstfritak for lette elektriske varebiler og økt takst for elektriske personbiler. Oslo kommune jobber for, og har forventning om, redusert bomtakst for biogassdrevne kjøretøy i løpet av 2021. Selve satsen er ikke vedtatt og saken må endelig vedtas i Stortinget. Trafikantbetalingssystemet finansierer vei- og kollektivutbygging og drift av kollektivtransporten. I Oslo går 99 % av midlene til å styrke kollektivtrafikken og legge til rette for syklende. De samlede inntektene fra trafikantbetalingssystemet er lavere enn det som var lagt til grunn i Oslopakke 3-avtalen fra 2016. Dette skyldes blant annet «timesregelen» som innebærer at man med AutoPASS-avtale betaler kun for én bompassering i timen i området Indre ring og Oslo ringen, og én bompassering i timen i Bygrensen. Det skyldes også at veksten i antall kjøretøy med fritak eller redusert takst ikke fullt ut er kompensert med økte takster for andre grupper av kjøretøy.

Flere brukte kollektivtransport i 2019

Ruters trafikk tall for Oslo viser at antall påstigninger i kollektivtransporten økte med 2,8 % i 2019. Kollektivtilbudet ble styrket i 2019. Rabattordningen for barnebilletter ble utvidet, ved at aldersgrensen for gratis kollektivtransport ble hevet fra 4 til 6 år, og aldersgrensen for barnebillett ble hevet fra 16 til 18 år.

Fra og med 2021 vil alt drivstoff i Ruters busser være fossilfritt. I 2019 hadde Ruter 115 batterielektriske busser i drift, hvorav 109 ble innfaset i 2019. Av disse kjører 76 i Oslo og 39 på Romerike.

I 2019 startet også elektrifiseringen av Ruters båttrafikk. Nesoddsambandet var først ute, og alle båtene er nå i elektrisk drift. Øybåtene vil være elektriske fra november 2021.

For å fremme kollektivtransport i nye målgrupper, tester byrådet nå ut aldersvennlig transport med såkalte rosa busser i bydelene Nordre Aker, Vestre Aker, Ullern og Sagene. Transport til fritidsaktiviteter testes ut i samarbeid med blant annet Vålerenga Fotball.

I forbindelse med at Oslo får 87 nye trikker fra 2021 oppgraderes gater og skinner. Når de nye trikkene er på plass, får trikken en sterk kapasitetsøkning. Testing av selvkjørende kjøretøy startet opp i mai 2019 langs Akershusstranda mellom Vippetangen og Rådhusplassen. Det pågår nå testing i Kongens gate og på Ormøya/Malmøya.

Kollektivtransporten, som er ryggraden i transportsystemet i Oslo, opplever alvorlige utfordringer i forbindelse med koronapandemien. De nasjonale smittevernretningslinjene for kollektivtransport innebærer en sterkt redusert kapasitet, og dermed en stor nedgang i antall reisende i 2020.

Utslippsfri vare- og nyttetransport

Det er etablert flere parkeringsplasser forbeholdt utslippsfrie varebiler innenfor Ring 1. Det ble i 2019 også etablert to pilotområder med laste- og losselommer forbeholdt utslippsfrie varebiler. Utslippsfrie varebiler er gitt gratis parkering i beboerparkeringssonene. Enovas støtteordning for elektriske varebiler har også bidratt til at salget av elektriske varebiler har økt. På salgsstatistikken ser vi at Oslo er langt foran resten av landet når det kommer til andel elektriske varebiler. Ulike aktører jobber med effektivisering av varelevering, blant annet med samlastsentre. Det er foreløpig to samlastsentre i drift i Oslo sentrum. Fra begge disse fraktes lasten videre til mottaker med utslippsfrie kjøretøy.

Utslippsfrie drosjer

I mai 2020 var 88 av 1780 drosjer i Oslo utslippsfrie. Bystyret vedtok i 2018 en forskrift om utslippsfrie drosjer. Forskriften kan ikke tre i kraft før fire år etter at felles løyvedistrikt med Akershus oppheves. Løyvedistriktet oppheves når nytt nasjonalt regelverk for drosjer trer i kraft, planlagt 1. november 2020. Det innebærer at drosjeeiere har tiden fram til november 2024 til å bytte til utslippsfri drosje. Etter planen får Oslo i 2020 sine første drosjeholdeplasser som er forbeholdt nullutslippsdrosjer. I Olav Vs gate kommer verdens første trådløse hurtigldestasjoner for elektriske drosjer. Flere slike drosjeholdeplasser med lading er under planlegging, slik at Oslo er klar for en utslippsfri drosjenæring i 2024.

Parkering

Det er de siste årene blitt fjernet flere tusen parkeringsplasser i Oslo for å gi bedre plass til byliv, sykkel og kollektivtrafikk. Beboerparkering gir innbyggerne mer forutsigbar parkering der de bor og mindre innfartsparkering i boligområder. Ved utgangen av 2019 hadde fem bydeler innført beboerparkering i hele bydelen, og seks bydeler hadde innført ordningen i deler av bydelen. Byrådet foreslår i dette budsjettet forsterkede virkemidler på parkeringsområdet for å redusere klimagassutslipp, ref. kap 6.

Oslos satsing på sykkel gir resultater

Sykkeltellerne viser en positiv utvikling. I perioden mars-mai 2020 har det vært 17 % flere passeringer over tellerne sammenliknet med samme periode i 2019. God drift av sykkelveiene og mildt vær bidro til at sykkeltellerne i perioden desember-februar 2019/2020 registrerte 43 % flere passeringer enn i samme periode året før.

Ifølge en undersøkelse gjort av Opinion våren 2020, opplever 43 % at Oslo er en god by å sykle i. I 2014 svarte kun 16 % det samme. Den samme undersøkelsen viser også at 28 % opplever Oslo som en trygg by å sykle i.

Det har vært en omfattende utbygging av sykkelinfrastruktur i Oslo de siste årene og i 2019 ble det bygget 14 kilometer ny sykkelinfrastruktur. Det kan bli krevende å holde tempoet i utbyggingen oppe i 2020. Det skyldes blant annet redusert arbeidskapasitet som følge av smitteverntiltak mot korona. Samtidig er det viktig å utvide og øke kapasiteten på sykkelveinettet, fordi sykling avlaster kollektivtransporten og bidrar til å holde smitterisikoen nede.

Renere kjøretøy- og maskinpark i kommunens virksomhet

Ved utgangen av første kvartal 2020 var 69 % av kommunens lette kjøretøy (tjenestebiler) nullutslipp. Dette er en økning på 7 prosentpoeng sammenlignet med ett år tilbake i tid. Dersom vi legger til andelen som bruker bærekraftig biodiesel er andelen av lette kjøretøypark som er nullutslipp/fossilsfri 77 %, fremgår det av rapportering for 2019.

Ved utgangen av første kvartal 2020 var 33 % av kommunens tunge kjøretøy elektrisk eller gikk på hydrogen eller biogass. Dette er en økning på 4 prosentpoeng sammenlignet med for ett år siden. Dersom vi tar med andelen som bruker bærekraftig biodiesel (HVO) er andelen 57 %, fremgår det av rapportering for 2019.

Karbonfangst på Klemetsrud

Klemetsrud Fortum Oslo Varme AS' energigjenvinningsanlegg på Klemetsrud er ett av to industrianlegg i Norge som gjennomfører forprosjektering av CO₂-fangst. Foreløpige resultater viser stabil CO₂-fangst med mulighet for å fange 90 % av CO₂-utslippene fra røykgassen ved anlegget. Et fangstanlegg på Klemetsrud vil kunne gi utslippsreduksjoner på om lag 200 000 tonn CO₂-ekvivalenter i 2024.

Tidspunktet for når karbonfangstanlegget kan være i drift avhenger av tidspunkt for investeringsbeslutning på statlig nivå. Regjeringen har signalisert at den tar sikte på en beslutning i 2020. En positiv investeringsbeslutning i 2020 vil gjøre det mulig å starte et karbonfangstanlegg på Klemetsrud i tidsrommet 2023/24. Regjeringen har signalisert at den oppfordrer de to aktuelle fangstanleggene til å søke EU-finansiering parallelt. Et eventuelt krav om EU-finansiering vil kunne utsette etableringen av et fangstanlegg.

Klima- og miljøkrav reduserer utslipp

Kommunens egne bygg- og anleggsprosjekter er i stor grad fossilsfrie. De neste årene vil Oslo forsterke innsatsen ved å gå fra fossile til utslippsfrie/biogassdrevne bygg- og anleggsplasser samt stille krav om fossilsfri transport av masser til og fra byggeplass.

Dette vil være en oppfølging av nye standard klima- og miljøkrav på Oslo kommunes bygge- og anleggsplasser. Byrådet vil også jobbe videre med dette i samarbeid med andre byer.

Det er i 2020 satt av 40 mill. til «Støtteordning for innovative anskaffelser av fossilsfrie tyngre kjøretøy, maskiner og bygg- og anleggsarbeid i kommunens virksomheter». Virksomhetene kan bruke midlene til både innkjøp av egne utslippsfrie maskiner og til å dekke merkostnader for utslippsfrie løsninger når private virksomheter arbeider på oppdrag for Oslo kommune.

Oslo kommune stiller også krav om nullutslipp eller bruk av bærekraftig biodrivstoff ved innkjøp av transporttjenester og ved kjøp av vare og tjenester som innebærer transport. Når kommunen eksempelvis kjøper låsesmedtjenester, leveres tjenestene med utslippsfri transport. Oslo kommune etterspør for eksempel også gode miljøløsninger i anbud på elevtransport. Det har resultert i at de tre første helelektriske turbussene i Norden nå er satt i drift i Oslo.

I arbeidet med revidert høyhusstrategi skal byrådet se på muligheten for å stille klimakrav til nye høyhus i Oslo kommune.

Klimakriterier i plansaker

Plan- og bygningsetaten innførte i august 2019 et klimakriteriesett for vurdering av klimakonsekvenser i plansaker. Formålet er å bidra til at utbyggingsprosjekter har så lave klimagassutslipp som mulig, er

robuste mot klimaendringer og ikke øker klimasårbarheten i området. Etaten er også i gang med å innarbeide kriteriene for områdeplaner.

Klimaomstilling i Oslo Havn

Oslo Havn jobber med å etablere landstrøm på Vippetangen og i Sydhavna. Alle utenriksfergene i Oslo benytter landstrøm fra første kvartal 2020. Det planlegges landstrømanlegg for containerskip, tankskip, bulkskip, bilskip, etc. som anløper Sydhavna. Landstrømanleggene gir mulighet for å dekke de aktuelle skipenes strømbehov ved kai.

Oslo havn har siden høsten 2019 jobbet med å utarbeide en konseptutredning for elektrifisering av Sydhavna som vil vise hvilke tiltak som vil ha mest effekt og hva de vil koste. Utredningen viser blant annet at det er god tilgang på nettkapasitet i havna, og at det er potensial for å utføre lønnsomme elektrifiseringstiltak, utover etablering av landstrøm. Arbeidet må ses i sammenheng med den planlagte revisjonen av handlingsplanen for havna i 2021.

Samarbeid med næringslivet gjennom Næring for klima-nettverket

Næring for klima-nettverket har over 100 medlemsvirksomheter som har forpliktet seg til å bidra til at Oslo når sine klimamål. Fra 2020 fokuserer nettverket særlig på å jobbe fram tiltak for varetransport, bygg- og anleggsvirksomhet og avfall. Nettverket har gjennom 2020 etablert digitale møteplasser der medlemsvirksomhetene deler erfaringer og gode eksempler og diskuterer muligheter og barrierer for utslippsreduksjoner innen disse sektorene. Nettverket skal være en samarbeidsplattform mellom næringslivet og hele kommunen.

Klimaundersøkelsen viser fremdeles bred støtte til Oslos klimaarbeid

Klimaundersøkelsen for 2020 viser at det er bred støtte i befolkningen for byens klimastrategi og -mål. Blant innbyggerne i Oslo er det 77 % som støtter det overordnede målet om 95 % reduksjon i klimagassutslippene innen 2030. Det er samme nivå som tidligere år. Det er 64 % som mener at arbeidet med å nå klimamålene gjør byen bedre å bo i.

Endringer i nasjonale rammebetingelser påvirker Oslo

Fra 1. juli 2020 skal det betales veibruksavgift på alt flytende biodrivstoff. Veibruksavgiften omfatter fra dette tidspunkt bensin, mineralolje, naturgass, LPG, bioetanol og biodiesel, med varierende satser. Regjeringen øker samtidig omsetningskravet, slik at det er antatt at omsetningen av biodrivstoff nasjonalt blir på samme nivå på tross av økt avgift. Innføringen av veibruksavgift vil imidlertid kunne gi betydelig økte kostnader for aktører som bruker 100 % biodrivstoff, som Ruter og Askø. Veibruksavgiften på biodrivstoff vil kunne gjøre omsetningkravet til et tak for biodrivstoffomsetning i Norge og dermed hindre mer biodrivstoffomsetning ut over omsetningskravet. Det er foreslått en ytterligere opptrapping av omsetningskravet fra 1. januar 2021.

Oslo bidrar internasjonalt med klimaløsninger

Rask og ambisiøs klimaomstilling i byer er avgjørende for at verden skal nå målene i Parisavtalen. Gjennom internasjonalt bysamarbeid er Oslo med på å skape større markeder for nye klimaløsninger, og drive fram bedre nasjonale og internasjonale rammebetingelser for gjennomføring av klimatiltak. Oslos erfaringer og resultater er etterspurt internasjonalt, spesielt arbeidet med klimabudsjett og med lavutslipp i transport, bygg og anlegg. Under klimanettverket C40 har Oslo tatt initiativ til en satsing på utslippsfrie bygg og anlegg, som blir videreført blant annet gjennom etablering av et eget C40 kontor i Oslo. Klimaledelse og klimabudsjett blir et annet satsingsområde for C40-kontoret. Oslo er også aktiv i Eurocities Environment Forum, som koordinerer europeiske byers innsats med å gjennomføre EUs Green Deal. Klimaetaten og Bymiljøetaten bidrar i arbeidet i disse og andre internasjonale fora.

2.7 Tiltak i klimabudsjett 2021–2024

Klimaetaten har vurdert hvor store utslippsreduksjoner som kan følge av tiltakene i klimabudsjettet. I «Vedlegg til klimabudsjett Sak 1/2021» framkommer metoden som er brukt og antakelser som er gjort for å beregne effekt av tiltakene. Alle tiltak og aktiviteter er plassert i henholdsvis tabell 2.2a, 2.2b og 2.3, ut fra kategorisering og om de kan tallfestes eller ikke. Under tabellene 2.2a og 2.2b gis det korte beskrivelser av tiltakene.

Tiltak med kvantifisert utslippsreduksjon

Tabell 2.2a viser tiltakene som det har vært mulig å anslå en kvantifisert utslippsreduksjon av. Det er flere viktige tiltak i klimabudsjettet hvor effekten allerede er inkludert i framskrivningen, jf. omtale i kapittel 4. For de andre tiltakene viser tabellen den forventede klimagassreduksjonen som kan følge av tiltaket i hhv. 2021 og 2024, sammenlignet med framskrivningen i samme år. Tiltakseffekt er avrundet til nærmeste 100 tonn CO₂-ekvivalenter. «Utslippssektor» og «utslippskilde» i tabellen viser til inndelingen som brukes i Miljødirektoratets utslippsregnskap.

Tabell 2.2a – Tiltak med kvantifisert utslippsreduksjon:

Utslippssektor- og kilde	Nr.	Tiltak og virkemidler	Ansvarlig	Tiltakseffekt 2021 i tonn CO2-ekv.	Tiltakseffekt 2024 i tonn CO2-ekv.
Oppvarming					
Fossil oppvarming	1	Utfasing av oljefyring i bygg	BYM*	Ligger i referansebanen	
		Oppfølging av statlig forbud fra 1. jan. 2020			
Avfallsforbrenning og energiforsyning					
Fjernvarme unntatt avfallsforbrenning	2	Utfasing av fossil olje og gass i fjernvarme (spisslast) Fortum Varme	NOE*	2 700	2 500
Veitrafikk					
Lette og tunge kjøretøy	3	Statlig omsetningskrav om 20 % biodrivstoff		Ligger i referansebanen	
	4	Innføring av nytt trafikantbetalingssystem			
		Etablere tilstrekkelig ladeinfrastruktur for personbiler	BYM*	Ligger i referansebanen	
		Videreføring av lokale og regionale virkemidler for å fremme nullutslippsbiler	MOS		
		Fritak for betaling for elvarebiler i bomringen	MOS		
	5	Nullutslipp/bærekraftig biodrivstoff i kommunens kjøretøy	Alle*, UKE*	1 700	1 700
Personbiler	6	Bedre tilrettelegging for syklende	MOS, BYM*	1 700	2 700
		Følge opp sykkelstrategien			
	7	Lovverket for drosjer: nullutslipp innen 2025		1 000	12 700
		Bidra til å etablere tilstrekkelig ladeinfrastruktur for drosjer	BYM*		
		Tilskuddsordning for ladeinfrastruktur drosjer	KLI*		
		Forbeholde noen taxiholdeplasser til nullutslippsdrosjer	BYM*		

Utslippssektor- og kilde	Nr.	Tiltak og virkemidler	Ansvarlig	Tiltakseffekt 2021 i tonn CO ₂ -ekv.	Tiltakseffekt 2024 i tonn CO ₂ -ekv.
Varebiler	8	Utslippsfri vare- og nyttetransport		3 000	11 300
		Parkeringsplasser forbeholdt utslippsfrie varebiler	BYM*		
		Laste- og losselommer forbeholdt utslippsfrie varebiler	BYM*		
		Bidra til samlast	BYM*		
		Kravstilling i kommunen	UKE		
		Kommunal tilskuddsordning til ladeinfrastruktur elvarebiler	KLI*		
		Nasjonale tilskuddsordninger for elektrisk varebil			
		Informere om fritak for parkeringsavgift i beboerparkering for utslippsfrie varebiler	BYM*		
Busser	9	Fossilfri kollektivtrafikk – busser	Ruter*, MOS	14 700	14 700
Tunge kjøretøy	10	Nullutslipp/bærekraftig biodrivstoff i transport av masser og avfall fra bygge- og anleggsvirksomhet		1 000	2 000
		Kravstilling i kommunen	Alle*, UKE		
		Dialog med utbygger om tiltak for klimavennlig massetransport og håndtering i plansaker	PBE*		
		Kommunalt samarbeid for å redusere utslipp fra massetransport	KLI*, PBE, EBY mfl.		
		Pilotprosjekter i Hovinbyen	KLI*, PBE, EBY mfl.		
	11	Pilotby for utslippsfri tungtransport	KLI*	-	500
		Kartlegging og utredningsarbeid for utslippsfri tungtransport			
		Tilrettelegge for satsing på biogass, hydrogen og hurtiglading gjennom intensjonserklæringer, tomter og finansieringsløsninger			
		Utslippsfri trasé			
		Fremskaffe arealer til kommunens klimatiltak (energistasjoner, massehåndtering og samlastsenter)	EBY*		
Annen mobil forbrenning					
Dieseldrevne motorredskaper	12	Nullutslipp/bærekraftig biodrivstoff i kommunens maskinpark	Alle*, UKE*	1 600	1 600
Sjøfart					
	13	Fossilfri kollektivtrafikk - båter	Ruter*, MOS	6 200	6 700
	14	Etablering av landstrøm	HAV*, NOE	3 000	3 900
		Landstrøm utenlandsferger			
		Landstrøm Sydhavna			
Sum effekt tiltak i klimabudsjettet 1)				36 600	60 300
Historisk utslippsreduksjon og utslippsreduksjon i referansebane 1)				369 900	402 700
Sum effekt historisk utslippsreduksjon, utslippsreduksjon i framskrivningen og tiltak i klimabudsjett 2021 1)				406 500	463 000

1) Effekten av framskrivningen ses i forhold til utslippsnivå i 2009. Tiltakseffektene er beregnet med utgangspunkt i framskrivningen i samme år. Dette betyr at tiltakseffektene ikke kan summeres mellom kolonne 2021 og 2024, da den angir effekten i det aktuelle året i forhold til 2009. Effektene er beregnet basert på antagelser rundt tidspunkt for gjennomføring av tiltakene.

2) Stjerne angir rapporteringsansvar.

Beskrivelse av tiltak i tabell 2.2a:

1. Utfasing av oljefyring i bygg.

Bruk av fyringsolje og parafin til oppvarming av bygninger ble forbudt 1. januar 2020.

Bymiljøetaten følger opp forbudet i private bygg og næringsbygg, og kan gi dispensasjoner fra forbudet. Bymiljøetaten følger intensjonene bak forskriften med tilknyttet veileder og er restriktive med å gi dispensasjoner fra forbudet.

2. Utfasing av fossil olje og gass i fjernvarme (spisslast).

Fortum Oslo Varme AS har faset ut all bruk av fossil fyringsolje som spisslast i produksjon av fjernvarme, og har som målsetting å fase ut resterende bruk av LNG under normale driftsforhold. Selskapet jobber aktivt med å finne fullgode alternativer, som elektrisitet, ulike biooljer, pellets, og flytende biogass. Gjennomsnittlig andel LNG har de siste tre årene vært på 1,7 %.

3. Statlig omsetningskrav om 22,3 % biodrivstoff.

Produktforskriften stiller krav til innblanding av biodrivstoff i omsatt bensin og diesel til veitrafikk i Norge (omsetningskravet). Fra 1. juli 2020 er det vedtatt en endring av omsetningskravet for å tilpasse endring i veibruksavgift for biodrivstoff som inntreffer samtidig. Omsetningskravet er etter 1. juli 22,3 % biodrivstoff av omsatt flytende drivstoff til veitrafikken (avansert biodrivstoff med høy klimanytte telles dobbelt i omsetningskravet, så det nye kravet er forventet å tilsvare minst 16 volumprosent). Regjeringen har meldt at det vil komme en ytterligere økning av omsetningskravet i 2021, og at dette kunngjøres i Statsbudsjettet. I 2017, 2018 og 2019 var omsetningen av biodrivstoff på henholdsvis 16, 12 og 16 %.

4. Innføring av nytt trafikantbetalingssystem.

Trinn 3 i trafikantbetalingssystemet gjennomføres med virkning fra senest 1. januar 2021. Da innføres et takstfritak for lette elektriske varebiler og det innføres halv takst for elektriske personbiler. Oslo kommune jobber for, og har forventning om, redusert bomtakst for biogassdrevne kjøretøy i løpet av 2021. Selve satsen er ikke vedtatt og saken må endelig vedtas i Stortinget. Takstene i bomringen må videre opp og differensieres betydelig mellom fossile og elektriske kjøretøy for å få ytterlige utslippsreduksjoner.

5. Nullutslipp/bærekraftig biodrivstoff i kommunens kjøretøy.

Innen utgangen av 2020 skal alle kjøretøy i Oslo kommunes bilpark (personbiler, varebiler og tunge kjøretøy) være nullutslipp eller gå på bærekraftig biodrivstoff. For kjøretøy der nullutslipp ikke er et alternativ, skal bærekraftig biodrivstoff (fortrinnsvis biogass) benyttes. Pr. 1. kvartal 2020 var 69 % av lette kjøretøy og 33 % av tunge kjøretøy utslippsfri eller på biogass. I tillegg bruker kommunale virksomheter i stor grad biodiesel/HVO på resterende kjøretøy.

6. Bedre tilrettelegging for syklende.

Blant de viktigste virkemidlene for å gjøre Oslo til en sykkelby for alle, er et sammenhengende sykkelveinett. I tillegg til nybygging og oppgradering skal kommunen prioritere kommunikasjoner og kampanjer, drift og vedlikehold, samt forskning og utvikling på sykkelfeltet.

7. Nullutslippsdrosjer innen 2025.

Tiltaket bygger på ny drosjeforskrift i Oslo, som innebærer krav til drosjenæringen om å kjøre med nullutslippskjøretøy (bystyresak 386/18). Kommunen tilrettelegger for overgangen ved å etablere ordinær ladeinfrastruktur, ulike piloter for hurtiglading, tilrettelegge for prioritet, dedikert ladeinfrastruktur for utslippsfrie drosjer på holdeplasser, og tilskudd gjennom Klima- og energifondet til hjemmelading for drosjesjåfører. Samtidig har Stortinget vedtatt frislipp av drosjer (nytt nasjonalt regelverk om yrkestransport) fra 2020. Det er usikkerhet knyttet til hvilken effekt frislipp av drosjer vil ha på drosjetrafikken og dermed utslippene. I dag har Akershus fylkeskommune og Oslo kommune felles løyvedistrikt, som vil opphøre når det nye nasjonale regelverket trer i kraft 1. november 2020. Miljøkravet trer i kraft først fire år etter at felles løyvedistrikt er oppløst, dvs. 1. november 2024. I 2021 vil nye virkemidler som kan øke innfasingstakten av nullutslippsdrosjer bli vurdert. Blant tiltakene som utredes er å prioritere eller beholde plass til nullutslippsdrosjer ved drosjeholdeplasser.

8. Utslippsfri vare- og nyttetransport.

Bymiljøetaten viderefører arbeidet med å etablere ladeplasser og konsolideringssentre for elektriske laste- og varebiler. Konsolideringssentre er terminaler hvor logistikkaktører laster om varer til mindre kjøretøy som er tilpasset bydistribusjon. I 2021 skal ytterligere 25 næringsparkeringsplasser forbeholdes elektriske vare- og nyttekjøretøy. Til sammen vil da 84 av 123 næringsparkeringsplasser innenfor Ring 1 være forbeholdt utslippsfrie vare- og nyttekjøretøy. Overgang til utslippsfri varetransport gjøres ved å gradvis forbeholde laste- og losselommer til utslippsfri varelevering og bidra til samlast. Utslippsfrie varebiler har fordel av gratis parkering i beboerparkeringssonen. Regjeringen har øremerket 500 mill. i 2020 til støtte til overgang til utslippsfri næringstransport gjennom Enova, og det er forventet at alle kjøp av elvarebiler vil benytte seg av denne støtten, fritak for utslippsfrie varebiler i bomringen, tilskuddsordninger fra Klima- og energifondet, og kravstilling til utslippsfri transport i kommunen.

9. Fossilfri kollektivtrafikk – busser.

Ruters busser skal ved utgangen av 2020 være fossilfrie. I 2021 vil Ruter fortsette med å stille krav om 100 % fornybare energikilder i nye kontrakter og gradvis fase inn elektriske busser. Ruter har også som mål å ha helt utslippsfri drift innen utgangen av 2028. Ettersom t-bane og trikk allerede er elektrisk, er det utskifting av bussene som er vesentlig for effekten av tiltaket.

10. Nullutslipp/bærekraftig biodrivstoff i transport av masser og avfall

Oslo kommune stiller fra 2020 krav i egne prosjekter om fossilfri transport av masser til og fra byggeplass. Andelen prosjekter med fossilfri transport av masser der kommunen er innkjøper forventes dermed å øke fra nær null til 100 % gjennom økonomiplanperioden.

Byrådet vil videre arbeide for å få til mer klimavennlig massehåndtering. Dette vil blant annet skje gjennom kriteriesettet for å vurdere klimakonsekvenser i alle plan- og byggesaker. Plan- og bygningsetaten ber forslagsstiller, i alle nye plansaker hvor det er relevant, om å redegjøre for:

- tiltak for å redusere transport til og fra anleggsplassen, som for eksempel å håndtere eller gjenbruke masser lokalt, gjenbruke materialer fra nærliggende eiendommer, med mer
- om det finnes en plan for lokal og klimavennlig massehåndtering
- om mulighet for felles planlegging med nærliggende eiendommer er undersøkt, for eksempel om noen trenger masser, mens andre trenger å kvitte seg med dem
- ressurs håndtering på byggeplassen for å begrense avfallsmengder og utnytte muligheter til å sortere, gjenbruke og resirkulere avfall lokalt

Videre gjennomføres det i Hovinbyen flere pilotprosjekter i samarbeid mellom private og offentlige aktører for å utvikle, teste og demonstrere løsninger innen sirkulær massehåndtering. I 2020 ble det blant annet tatt initiativ til et prosjekt som skal samle og gjøre tilgjengelig data om massehåndtering. Satsingen på samarbeidsprosjektene i Hovinbyen vil fortsette i 2021.

Det er satt ned en kommunal arbeidsgruppe som skal utarbeide et forslag til hvordan byrådet ytterligere kan bidra til å redusere utslipp fra massetransport i 2021.

11. Pilotby for utslippsfri tungtransport.

Klimaetaten har inkludert eksisterende arbeid med energistasjoner og utslippsfri trasé i det nye prosjektet «Pilotby for utslippsfri tungtransport». Prosjektet er støttet med 4,275 mill. fra tilskuddsordningen Klimasats og skal, i tillegg til å videreføre eksisterende arbeid, finne gode tiltak og virkemidler for overgang til utslippsfri tungtransport. Dialog og samarbeid med transportbransjen og andre relevante aktører er en viktig del av dette arbeidet. Klimaetaten har skrevet kontrakt med Gasum (tidl. Linde) om etablering av energistasjon med biogass og hurtiglading i Oluf Onsumsvei på Ryen. Det vil arbeides videre med å etablere flere

energistasjoner, intensjonserklæringer for biogass og utslippsfri trasé med hurtigladeløsninger

12. Nullutslipp/bærekraftig biodrivstoff i kommunens maskinpark.

Alle Oslo kommunes egne anleggsmaskiner skal over på fossilfritt drivstoff. I revidert 2020 ble det satt av en pott på 40 mill. som blant annet vil bidra til denne utskiftningen.

13. Fossilfri kollektivtrafikk – båter.

Ruters båter skal ved utgangen av 2020 være fossilfrie.

I 2021 skal øyåtene elektrifiseres. Nesoddbåtene er allerede ombygget til elektrisk drift, mens de andre går i dag på biodrivstoff. Hurtigbåtsambandet Oslo-Vollen-Slemmestad er ikke fossilfritt eller utslippsfritt. Ruter deltar i Grønt skipsfartsprogram og bygger opp kompetanse for å vite hvilke utslippsfrie løsninger som kan være aktuelle når ny kontrakt skal på plass i 2024.

14. Etablering av landstrøm.

Oslo Havn har etablert landstrøm på Vippetangen, og det planlegges også landstrømanlegg for containerskip, tankskip, bulkskip, bilskip, etc. som anløper Sydhavna. Alle landstrømtiltak som er utredet i konseptutredningen for Sydhavna er samfunnsøkonomisk lønnsomme, men ikke bedriftsøkonomisk lønnsomme. Fullfinansiering av landstrøm på Sydhavna må avklares nærmere. Alle utenriksfergene i Oslo benytter landstrøm fra første kvartal 2020.

Landstrømanleggene gir mulighet for å dekke de aktuelle skipenes strømbehov ved kai med nullutslippsløsninger.

Ikke-tallfestede tiltak som forventes å gi utslippsreduksjoner

Tabell 2.2b viser tiltak som antas å ha en utslippsreduserende effekt, men hvor usikkerheten er vurdert som for stor til å tallfeste effekten. Det kan for eksempel skyldes usikkerhet i omfanget på tiltaket og tidspunktet for den forventede effekten. «Utslippssektor» og «utslippskilde» i tabellen viser til inndelingen som brukes i Miljødirektoratets utslippsregnskap.

Selv om utslippsreduksjonen av tiltakene ikke er tallfestet, betyr ikke det at tiltakene nødvendigvis har mindre påvirkning på klimagassutslippene i Oslo enn de tallfestede tiltakene. For eksempel har krav til private og statlige utbyggere stor effekt (se over), men underlaget for effektberegningen må videreutvikles før effekten legges inn i tabell 2.2a.

Tabell 2.2b – Ikke-kvantifiserte tiltak som forventes å gi utslippsreduksjoner i 2021 og 2024

Utslippssektor- og kilde	Nr.	Tiltak og virkemidler	Ansvarlig virksomhet i Oslo kommune
Avfall og avløp			
Avfallsdeponigass	15	Uttak av deponigass	EBY*
		Rommen avfallsdeponi - økt uttak deponigass	EBY
		Grønmo – minimere nedetid på gassanlegget	EBY, REG
Avfallsforbrenning og energiforsyning			
Avfallsforbrenning	16	Økt materialgjenvinning og redusert mengde plastavfall til forbrenning	REG*
		Informasjonskampanjer for å øke kildesortering i husholdningene	
		Legge til rette for kildesortering av næringsavfall hos REGs næringskunder med en gradvis utrulling	
Veitrafikk			
Lette og tunge kjøretøy	17	Økt kollektivsatsing	
		Øke kapasitet i kollektivtrafikken	MOS*
		Kraftfulle fremkommelighetstiltak	BYM*

Utslippssektor- og kilde	Nr.	Tiltak og virkemidler	Ansvarlig virksomhet i Oslo kommune
	18	Nullutslipp/bærekraftig biodrivstoff i transport ved innkjøp av varer og tjenester	Alle*, UKE
		Felles miljøkrav for kjøretøy og maskiner som brukes i transport	
Personbiler	19	Klimavennlige jobbreiser	Alle, KLI*
		Støtteordning og sertifisering i kommunen	
		Tilskuddsordning rettet mot private	
	20	Gate- og parkeringstiltak	BYM*
		Beboerparkering og økte taktster	
		Omprioritering av gategrunn	
Buss	21	Nullutslipp/bærekraftig biodrivstoff i busser utover Ruter	KLI*
		Ladeinfrastruktur	
		Informasjonskampanjer	
		Samarbeid med næringen om ytterligere tiltak	
Annen mobil forbrenning			
Dieseldrevne motorredskaper	22	Nullutslipp/bærekraftig biodrivstoff i maskiner til bygg- og anleggsvirksomhet på oppdrag for private og statlige utbyggere	
		Krav til private og statlige utbyggere gjennom reguleringsplaner	PBE*
		Tilskuddsordning	KLI*
	23	Nullutslipp/bærekraftig biodrivstoff i maskiner til bygg- og anleggsvirksomhet på oppdrag for Oslo kommune	Alle*, UKE
		Kravstilling i kommunen	
	24	Utslippsfrie motorredskaper	
		Nasjonal tilskuddsordning for utslippsfrie motorredskaper	
		Tilskuddsordning: elektriske motorredskaper	KLI*
		Arrangementsstrøm	BYM*

1) Stjerne angir rapporteringsansvar

Beskrivelse av tiltak i tabell 2.2b

15. Uttak av deponigass.

Tiltaket skal bidra til økt uttak av deponigass (metan) fra avfallsdeponiene Grønmo og Rommen. Både Eiendoms- og byfornyelsesetaten (EBY) og Renovasjons- og gjenvinningsetaten (REG) har ansvar for gjennomføring av tiltak på Grønmo. REG har ansvar for oppgradering av gasspumpestasjon og energigjenvinningsløsning, mens EBY har fra sommeren 2019 ansvar for etterdriften av gassbrønnene på deponiet som leverer gass til REGs anlegg. I 2020 er det vurdert ytterligere tiltak for å forbedre uttakene, blant annet et forprosjekt på Rommen og utbedringsarbeider på gassanlegget på Grønmo.

16. Økt materialgjenvinning og redusert mengde plastavfall til forbrenning.

Renovasjons- og energigjenvinningsetaten (REG) arbeider for bedre utsortering ved sorteringsanleggene i Oslo og med holdningsskapende arbeid for økt sortering av plastemballasje fra husholdninger. Det vil også legges til rette for kildesortering av næringsavfall hos REGs næringskunder med en gradvis utrulling.

17. Økt kollektivsatsing.

Koronasituasjonen har gjort at kollektivtrafikken møtte helt nye rammebetingelser i 2020. Det foregår en kontinuerlig forbedring av kollektivtilbudet i Oslo: Nye trikker settes i drift i perioden 2021-2024 og utredning av framtidig behov for nye t-banetrokker pågår. Samtidig videreføres prosjektet «Kraftfulle fremkommelighetstiltak» som skal bedre framkommeligheten for kollektivtrafikken. En rekke store kollektivtiltak er under gjennomføring eller planlegging: Fornebubanen, ny t-banetunnel gjennom sentrum med ny stasjon på Majorstua, trikkeprogrammet og nytt signal- og sikringsanlegg for t-banen. Tiltakene bidrar til å gjøre det mer attraktivt å reise kollektivt enn å reise med bil. Midlene til satsingene kommer fra bompenger, statlig bidrag (bymiljø/byvekstavtale), grunneierbidrag, billettinntekter og tilskudd fra Oslo og Akershus. Håndtering av koronasituasjonen på lengre sikt fordrer imidlertid økt kapasitet på kollektivtransporten.

18. Nullutslipp/bærekraftig biodrivstoff i transport av kommunens innkjøp av varer og tjenester.

Felles kravstilling skal bidra til at alle kjøretøy og maskiner som benyttes til transport i forbindelse med leveranse av varer eller tjenester til Oslo kommune leveres med klimavennlige drivstoffteknologier. Kravstillingen gjelder også driftskontrakter. I anskaffelsesprosessen vektlegges leverandørenes andel utslippsfrie (elektrisitet/hydrogen) og/eller kjøretøy på biodrivstoff (fortrinnsvis biogass). Krav til kjøretøy og drivstoff skal enten settes som et minimumskrav eller benyttes som et tildelingskriterium i anskaffelser.

19. Klimavennlige jobbreiser.

Tilskuddsordning for klimasmarte jobbreiser rettet mot private bedrifter er oppdatert og utvidet. Flere tiltakstyper er opprettet. Nå kan bedriftene motta støtte til å konvertere parkeringsplasser til annen bruk (Vrakpant for parkeringsplass), tilrettelegging av fasiliteter på arbeidsplassen (Aktiv til jobb), trygg sykkelparkering og til smarte og innovative løsninger (Oslos smarteste jobbreise). I tillegg fins det en egen støtteordning for klimavennlige jobbreiser rettet mot kommunens virksomheter som heter «Grønn jobbreiseordning». Kommunale arbeidsplasser kan søke støtte til tiltak som fremmer klimavennlige jobbreiser, både fysiske tiltak og andre tiltak. Videre fortsetter Klimaetaten og Syklistenes landsforbund (SLF) å rulle ut sertifiseringsordningen «sykkelvennlig arbeidsplass» på kommunale arbeidsplasser.

20. Gate- og parkeringstiltak.

Oslo prioriterer framkommelighet for blant annet sykkel og kollektivtrafikk over parkering for bil og omprioriterer gategrunn fra parkering til andre formål der det er behov for det. Byrådet foreslår å øke taksten for gateparkering i gul sone med 25 %. Fremmedparkering i beboersonene økes med 25 %, og prisen for beboerkort økes med 50 % i 2021.

21. Nullutslipp/bærekraftig biodrivstoff i busser utover Ruter

Bymiljøetaten skal, i samarbeid med Klimaetaten vurdere aktuelle tiltak for å bidra til utslippskutt fra busser som ikke inngår i Ruters tilbud i Oslo. Det er bl.a. ekspressbusser, flybusser og turistbusser.

22. Nullutslipp/bærekraftig biodrivstoff i maskiner til bygg- og anleggsvirksomhet på oppdrag for private og statlige utbyggere.

Byrådet har besluttet at Oslo kommune skal innføre krav i nye reguleringsplaner om fossilfrie anleggsplasser, i dialog med forurensningsmyndighetene. Se for øvrig beskrivelse under kap. 1.

Oslo kommune vil fortsette å tilrettelegge for fornybar energiforsyning til bygg- og anleggsplass blant annet gjennom å etablere ny tilskuddsordning under Klima- og energifondet.

23. Nullutslipp/bærekraftig biodrivstoff i maskiner til bygg- og anleggsvirksomhet på oppdrag for Oslo kommune.

Felles kravstilling skal bidra til at alle maskiner som benyttes på kommunale bygge-/anleggsplasser i Oslo benytter fossilfritt drivstoff fra 2020. I anskaffelsesprosessen får leverandørene uttelling for å benytte maskiner som er utslippsfrie eller bruker biogassteknologi.

24. Utslippsfrie motorredskaper.

Klima- og energifondet gir tilskudd til bedrifter som skal gå til innkjøp av elektriske motorredskaper, uavhengig av størrelse. Ordningen vil utfylle Enovas landsdekkende ordning *Energi- og klimatiltak i landtransport*. Bymiljøetaten har fått støtte fra tilskuddsordningen Klimasats for å legge til rette for bruk av strøm på arrangementer i Oslo sentrum, for å unngå bruk av aggregater.

Aktiviteter som gir grunnlag for videre utslippsreduksjoner

Tabell 2.3 viser aktiviteter som forsterker klimaarbeidet i Oslo kommune, og som kan gi grunnlag for videre utslippsreduksjoner etter 2021. Disse aktivitetene inkluderes i klimabudsjettet for å synliggjøre bredden av virkemidler som blir tatt i bruk for å fremme utslippsreduksjoner i Oslo, og hvor ansvaret for de ulike aktivitetene ligger. Aktivitetene er inndelt i kategoriene «kommunikasjon/mobilisering», «tilretteleggende tiltak» og «utredning/plan/piloter».

Tabell 2.3 – Aktiviteter som legger grunnlag for videre utslippsreduksjoner

	Aktivitet	Ansvarlig virksomhet i Oslo kommune
	Kommunikasjon og mobilisering	
A	Markedsføre Klima- og energifondets tilskuddsordninger i Oslo, samt statlige tilskuddsordninger (inkl. Enova)	KLI
	Bidra til økt kunnskap om støtte- og tilskuddsordninger og økt gjennomføringstakt for klimatiltak. Ytre by skal prioriteres.	
B	Kommunikasjon om klimaløsninger for å endre adferd	KLI
	Spre informasjon om praktiske klimatiltak/løsninger til befolkning og næringsliv, motivere til atferdsendring og informere om kommunens klimaarbeid	
	Videreutvikle kommunikasjonsplattformen KlimaOslo.no og kommunikasjon i sosiale medier	
C	Næring for klima	KLI
	Fortsette og videreutvikle samarbeid om klimatiltak mellom næringsliv og myndigheter i Oslo kommune.	
D	Klimakommunikasjon rettet mot barn og ungdom	KLI
	Undervisningsportalen «Klimaskolen» for lærere og elever i Osloskolen	
	«Klimapiloter» med foredragsturné i Osloskolen	
	Samarbeid med Klimahuset om kommunikasjon og formidling av byenes rolle i klimaarbeidet	
E	Bykuben – Oslo senter for byøkologi	PBE
	Videreutvikle tilbud til alle som vil lære om og delta i det byøkologiske arbeidet	
	Bidra til at byens befolkning føler eierskap til og ser muligheter i veien mot nullutslippssamfunnet	
	Veilede bydelene for i å utvikle og fremme lokale miljø- og klimatiltak	
	Tilretteleggende tiltak	
F	Tiltak for økt byliv og bedre bymiljø i Oslo sentrum, Grønland og Tøyen	BYU
G	Bedre tilrettelegging for gående	BYM
	Ferdigstille gåstrategien	
	Snarveisprosjektet	

	Aktivitet	Ansvarlig virksomhet i Oslo kommune
H	Klimavennlig byutvikling med fortetting ved knutepunkter	PBE, BYM, EBY
	Bruk av klimakriteriesettet for vurdering av klimakonsekvenser i plansaker.	
	Klimavurderinger i arbeid med ny arealdel til kommuneplanen.	
I	Redusert bruk av unødvendig plast og engangsartikler av plast i kommunens egne virksomheter og Oslo by, jf. Handlingsplan mot plastforurensing i Oslofjorden 2021-204	BYM
J	Fremskaffe arealer for kommunens klimatiltak (inkl. energistasjoner)	
	Innhente oversikt over kommunens arealbehov til ulike klimatiltak, bidra til lokalisering og fremskaffe nødvendige areal på bestilling.	MOS, EBY
	Tiltaket er spesielt rettet mot arealer for energistasjoner og tilhørende infrastruktur, men kan også benyttes i andre sammenhenger, som arealer til samlastsentre og massehåndtering.	EBY, KLI
K	Produksjon av biogass til drivstoff	
	Produksjon av flytende biogass av matavfall ved Romerike biogassanlegg	REG
	Produksjon av komprimert biogass fra avløpsslam ved Bekkelaget renseanlegg	VAV
	Produksjon av flytende biogass fra avløpsslam ved VEAS	MOS, VEAS
L	Tilrettelegging for smartere og mer klimavennlige reiser (tidligere nr. N)	BYM, Ruter
	Pilotprosjekt: Smartere transport i Oslo regionen (mer trygg, effektiv og miljøvennlig kjøring)	
	Etablering av nytt prioriteringssystem for kollektivtrafikk	
M	Tilrettelegging for mer effektiv- og klimavennlig vare- og nyttetransport (tidligere nr. O)	BYM
	Pilot elektriske Filipstad	
N	Pilotprosjekt for elektrifisering av et helt borettslag (EU – Green Charge) (tidligere nr. P)	BYM
	Utredninger for fremtidige tiltak	
O	Vurdere mulig innretning og klimaeffekt av nullutslippssoner	BYM, KLI
P	Utredning av utslippsfritt avfallssystem og 65 % materialgjenvinning i Oslo	REG, KLI, BYM
	Tiltak frem mot 2030	
Q	Karbonfangst ved Klemetsrudanlegget (Fortum Varme AS)	NOE
R	Fornebubanen	MOS, FOB
	Redusere massetransport, mer utslippsfri transport	
	Utslippsfri og fossilfri anleggsdrift	
	Materialoptimering - innovative lavkarbonløsninger	
	Reduksjon av plast utenfor plastkretsløpet	
S	Ny sentrumstunnel for t-banen	MOS
T	Trikkeprogrammet	MOS
U	Nytt signal og sikringsanlegg for t-banen	MOS

2.8 Usikkerhet

Oslos klimabudsjett er fremdeles nybrottsarbeid, og byr på flere utfordringer knyttet til usikkerhet. Dette gjelder blant annet usikkerhet knyttet til endringer i den statlige utslippsstatistikken for norske kommuner, framskrivninger av klimagassutslipp og usikkerheter i vurderingene av klimaeffekter av planlagte eller iverksatte tiltak.

Byrådets tilnærming til disse utfordringene er å bruke den beste kunnskapen som er tilgjengelig, og være åpen om hvilke data og metoder som er brukt i analysene. Miljødirektoratets statistikk er blitt stadig bedre de siste årene, men det er fortsatt usikkerheter, og det gjenstår forbedringsarbeid. Oslo kommune, ved Klimaetaten, samarbeider med direktoratet om å forbedre statistikken.

Effekten av de ulike tiltakene i klimabudsjettet er konservativt beregnet. Mer informasjon om vurderinger rundt usikkerhet finnes i vedlegget til klimabudsjettet.

Koronasituasjonen har så langt hatt store konsekvenser for Oslo. Utslippsnivået i kommunen blir påvirket av tiltakene som er iverksatt for å redusere smittefare og de økonomiske virkningene. Effektene av koronasituasjonen vil kunne påvirke utslippsnivåene både på kort og lengre sikt. Det er allikevel for tidlig, og for lite kunnskap tilgjengelig, til å inkludere effektene av koronasituasjonen i klimabudsjettets analyser i år. Utviklingen i transportmønstre, utslipp av klimagasser og lokal luftforurensning må følges nøye framover. Koronapandemien kan kreve håndtering over lang tid, og det må utvikles en målrettet politikk på både kommunalt og statlig nivå for å sikre at vi kan håndtere koronakrisen samtidig som vi skaper klimaomstilling.

2.9 Nye bevilgninger til klimatiltak 2021–2024

Nedenfor er en oversikt over foreslåtte tilleggsbevilgninger til tidligere og nye tiltak i klimabudsjett for 2021. Alle bevilgninger ligger på andre kapittel/under de respektive virksomhetene.

Tabell 2.4 Investering

Beløp i 1 000 kr

Kap		2021	2022	2023	2024
542	Nye ladepunkt for drosjer	35 000	35 500		
542	Ordinære kommunale ladepunkt				
542	Nye hurtiglade punkt komm. gategrunn				
712	Merkostnad biodiesel	1 340			
	Sum	36 340	35 500		

Tabell 2.5 Drift

Kap.		2021	2022	2023	2024
542	Utredning og planlegging av nullutslippssoner	4 000	4 000		
542	Utredning og planlegging av hurtiglader for tungtransport og buss	2 000			
	Sum	6 000	4 000		

3. ØKONOMIPLAN 2021-2024

3.0 Innledning

De to foregående kapitlene fokuserer på byrådets visjon om å gjøre Oslo til en grønnere, varmere og skapende by med plass til alle (kapittel 1), samt en mer klimavennlig by (kapittel 2) og hvordan disse målsettingene skal nås. Kapittel 3 fokuserer på økonomiske hovedstørrelser i økonomiplanperioden som omfatter hele kommunen.

Kapittel 3.1 har fokus på den foreliggende økonomiske statusen ved fremleggelsen av byrådets budsjettforslag.

I kapittel 3.2 er det fokus på hva som foreslås innarbeidet i kommende økonomiplan av prioriterte satsinger i driftsbudsjettet. Det redegjøres også for hovedstørrelser i driftsbudsjettet som netto driftsresultat, frie inntekter, finansposter og sektorenes driftsrammer. I kap. 3.2 er også finansielle måltall omtalt. Det foreslås å gjeninnføre en resultatgrad (som viser hvor mye av driftsbudsjettet som blir frigjort til nødvendige avsetninger og investeringer) på 1,5% som finansielt måltall for Oslo kommune.

I kapittel 3.3 er det en oversikt over hva som foreslås innarbeidet av investeringer og hvordan de finansieres. Det redegjøres også nærmere om låneopptak og om utviklingen i kommunens langsiktige rentebærende lånegjeld.

Kapittel 3.4 tar for seg hvordan kommunens pensjonskostnader forventer å utvikle seg i kommende økonomiplanperiode. Under dette kapitlet omtales også skillet mellom pensjonskostnad og pensjonspremie og de aktuelle pensjonsfondene.

Under kapittel 3.5 omtales befolkningsutviklingen som er «motoren» for endringer i tjenestebehov.

Felles for kapitlene 1-3 er at det fokuseres på endringene i forhold til det som er innarbeidet i vedtatt økonomiplan 2020-2023. I utgangspunktet forutsettes det at driftsrammen i 2024 er identisk med rammen for 2023 i vedtatt økonomiplan, slik at endringer som fremkommer i 2024 er i forhold til samme ramme i 2023.

Tabellarisk oversikt over hva som totalt er foreslått innarbeidet i drifts- og investeringsbudsjettet, foreligger i kapittel 4. For nærmere omtale av hva som foreslås innarbeidet innenfor den enkelte sektor og virksomhet vises det til sektorkapitlene 5-15.

3.1 Økonomisk status

Kommunens økonomiske status ved utgangen av 2019 var god. Oslo kommunes netto driftsresultat ble på om lag 3 mrd. og regnskapsmessig overskudd kom på 1 048 mill. I opprinnelig budsjett for 2019 ble det budsjettert med netto driftsresultat på 1 405 mill.

At kommunens økonomiske status er god blir også bekreftet av Standard & Poor's (S&P). Oslo kommunes soliditet og gjeldsbetjeningsevne vurderes årlig av det internasjonale kredittvurderingsbyrået Standard & Poor's (S&P). Byrået gir Oslo kommune høyeste oppnåelige karakter, AAA, som kun deles med staten selv og Kommunalbanken i norsk sammenheng.

S&Ps vurdering av byrådets evne til økonomisk styring og budsjettgjennomføring er svært god hva gjelder driftsbudsjetter og etterfølgende resultat. Herunder at realiserte overskudd og lavere utgifter delvis er anvendt til nedbetaling av gjeld. Videre vurderer S&P kommunens valg om å samle sitt eierskap i energisektoren som en langsiktig positiv faktor for gjeldsbetjeningsevnen.

Utgangspunktet for 2020 var bra og i opprinnelig budsjett ble det budsjettert med netto driftsresultat på 1 385 mill. for 2020. Når rapporteringen for første kvartal skulle gjennomføres var verden rammet av koronapandemien og på grunn av stor usikkerhet knyttet til de økonomiske konsekvensene av pandemien, ble det vanskelig å estimere realistiske prognoser for kommunens samlede økonomiske resultat for 2020. Fremleggelsen av revidert budsjett våren 2020 ble preget av den pågående koronakrisen verden står ovenfor. Blant annet ble det i revidert budsjett 2020 satt av 1,3 mrd. for å opprettholde velferdstjenester og dekke forventede merutgifter og inntektsbortfall som følge av koronapandemien.

Det er fortsatt knyttet stor usikkerhet til hvordan krisen vil påvirke det økonomiske resultatet for 2020. Det er også usikkerhet knyttet til hvor lenge krisen vil vare, og om det vil komme nye smittebølger med lokale eller nasjonale tiltak som påvirker aktiviteten ytterligere i samfunnet. Kommunens økonomi blir, som følge av koronapandemien, påvirket som følge av blant annet reduserte skatteinntekter, reduserte brukerbetaling og merutgifter på helsesektoren, i barnehage- og skolesektoren, og i transportsektoren med mer. Det er en forventning om at staten vil kompensere kommunene for alle koronarelaterte merutgifter og mindreinntekter. Byrådet vil komme tilbake med en ny revidering av budsjettet for 2020 i løpet av høsten. Denne vil blant annet være basert på byrådets rapportering pr. 2. tertial, den oppdaterte prognosen for årets skatteinntang som vil fremgå av statsbudsjettet for 2021 (og en eventuell ny revidering av statsbudsjettet for 2020) og ytterligere kvalitetssikring av virksomhetenes merkostnader og mindreutgifter som følge av koronapandemien.

Usikkerhet om hvordan koronapandemien vil påvirke kommunens økonomi, fortsetter også i 2021. I budsjettforslaget for 2021 er det innarbeidet en risikoavsetning for på 2 mrd. for å ta høyde for merutgifter i helsesektoren knyttet til korona. Avsetningen er finansiert med en forventet refusjon fra staten. Det forventes også bortfall av inntekter og merutgifter knyttet til korona på andre områder som i Velferdsetaten, i skolene, barnehager og kollektivtrafikken med mer. Dette forventes også å bli kompensert fra staten. Byrådet vil til Tilleggsinnstillingen komme nærmere tilbake til koronarelaterte merkostnader og inntektstap på andre sektorer som for eksempel skole og kollektivtrafikken.

3.2 Driftsbudsjett 2021-2024

Den økonomiske situasjonen gir redusert økonomisk handlingsrom, blant annet som følge av den pågående koronapandemien. Byrådet foreslår blant annet interne omdisponeringer og prioriteringer for å skape handlingsrom til å styrke tjenestetilbudet på en rekke områder utover det som er forutsatt i vedtatt økonomiplan 2020-2023. Disse tiltakene vil bidra til at Oslos befolkning vil oppleve at kommunens tjenester blir enda bedre.

Hvilke tjenester som den enkelte innbygger vil oppleve er viktigst vil i stor grad være avhengig av hvor man aldersmessig er i livet.

Styrkinger som er viktig for ulike aldersgrupper er:

- økt grunnbemanning i barnehagene
- tilbud om gratis aktivitetsskole
- styrket innsats på skoler i levekårsutsatte områder
- satsing på sommerjobber, fritidsaktiviteter og andre satsinger for barn og unge
- økt satsing på trafikkssikkerhet, spesielt rundt skolene (hjertesoner)
- frukt og grønt i ungdomsskolene og skolemat i videregående skole
- tilpassede institusjonstilbud til barn og unge

Byrådet ønsker også å styrke kvaliteten på tjenester som er viktig for hele befolkningen. Satsinger som er viktig for hele befolkningen er:

- økt satsing på klimatiltak, ved blant annet økt satsing på ladeinfrastruktur
- et attraktivt og rimelig kollektivtilbud
- redusert telefonresponstid på legevakten
- en trygg og sikker sykkelinfrastruktur
- gi mulighet for flere i arbeid
- igangsetting av pilotprosjekter for en mer allsidig boligsektor (Tredje boligsektor)
- bedre kommunale boliger
- subsidierte husleier for prioriterte grupper
- videre satsing på aldersvennlig transport

Byrådet ønsker også å utvikle det fremtidige tjenestetilbudet i samsvar med befolkningsbehovet. Det forslås derfor blant annet avsatt midler i investeringsbudsjettet til:

- flere omsorgsboliger
- en betydelig satsing på sykehjem
- flere boliger til vanskeligstilte
- en stor satsing på skoler inkludert flerbrukshaller
- økt innsats for å ivareta kommunens bygningsmasse (rehabilitering/modernisering)

Byrådet ønsker at kommunen skal tilby tjenester som er tilpasset innbyggerne og deres behov, og fortsetter derfor sin satsing på modernisering. Det vises til sektoromtale for Byrådsavdeling for helse, eldre og innbyggertjenester.

Det vises til tabell 3.1 og 3.12 som viser de viktigste prioriteringene i hhv. drifts- og investeringsbudsjettet sammenlignet med vedtatt økonomiplan.

For en mer utførlig omtale av de ulike tiltakene vises det til sektoromtalene.

3.2.1 Elementer som endrer kommunens økonomiske handlingsrom

I arbeidet med 2021-budsjettet og økonomiplanen for 2021-2024 er det økonomiske handlingsrommet til kommunen styrket både som følge av eksterne faktorer og følge av interne prioriteringer. De viktigste elementene som bidrar til å øke handlefriheten sammenlignet med hva som er forutsatt i vedtatt økonomiplan er:

- Økning i frie inntekter med 150 mill. i 2021, 120 mill. i 2022 og 2023, og 210 mill. i 2024.
- Økning i eiendomsskatt med 70 mill. i 2021 og 110 mill. årene 2022-2024. Dette som følge av økte boligpriser og vekst i antall boliger.

- Det er foretatt en gjennomgang av ulike områder i kommunen og blant annet på bakgrunn av dette arbeidet er det innarbeidet spesifiserte og uspesifiserte rammereduksjoner. Eksempelvis er det innarbeidet et styrt kutt i bruk av eksterne konsulenter på 15 mill. i 2021, 30 mill. i 2022 og 60 mill. i 2023 og 2024. I tillegg er det innarbeidet rammekutt på 200 mill. fra 2022 og 400 mill. fra 2024 som er det siste året i økonomiplanperioden.
- Det er innarbeidet økte parkeringsgebyrer som vil gi økte parkeringsinntekter.
- Det er innarbeidet reduserte pensjonskostnader i økonomiplanperioden, som skyldes i hovedsak forventet lav lønnsvekst i 2020.
- Det forutsettes at det kan tas ut et overføringskrav fra Oslo Havn på 70 mill. årlig fra 2022.
- Innføring av gratis mat i videregående skoler utsettes til 2022 som følge av den pågående koronapandemien.
- Innføring av gratis AKS til 2. klasse er utsatt til 2022.
- Lønns- og prisomregning av budsjettet til 2021-kroner gir en mindretgift på 89 mill. årlig. Dette skyldes at det er innarbeidet at lønns- og prisveksten i 2020 blir lavere enn forutsatt. Den lavere lønns- og prisveksten gir også lavere utgifter utover i økonomiplanperioden. I et normalår er Oslo kommunes nettokostnader relatert til lønns- og prisomregningen en merutgift på ca. 100 mill.
- I vedtatt økonomiplan var det forutsatt en avsetning på 200 mill. til premieavviksfondet. Byrådet foreslår at det ikke avsettes til premieavviksfondet i 2021 og at det innarbeides bruk av premieavviksfondet med 200 mill. i 2021 og 50 mill. i 2022. Dette vil gi økt handlingsrom på 400 mill. i 2021 og bidrar til å møte de utfordringene vi nå står overfor, og gjør at vi unngår å ramme bl.a. tjenester til barn, unge og eldre i for stor grad.
- Det er innarbeidet reduserte finanskostnader med 62 mill. i 2021 blant annet som følge av reperiodisering og forskyving av investeringer utover i økonomiplanperioden. Videre er det innarbeidet økte finanskostnader med 86 mill. i 2022, 114 mill. i 2023 og 285 mill. i 2024.
- I forlengelsen av at det er innarbeidet en risikoavsetning for å ta høyde for økte utgifter og reduserte inntekter som følge av koronapandemien, innenfor helse- og omsorg, er det innarbeidet en forutsetning om at disse utgiftene og mindreinntektene blir kompensert fra staten. Det forventes også at andre koronarelaterte utgifter i andre sektorer vil bli kompensert.

De viktigste elementene som har bidratt til å svekke den økonomiske handlefriheten er:

- Med sterkt reduserte kraftpriser i første halvår 2020 og en prognose hvor denne trenden fortsetter videre den nærmeste tiden medfører at det er innarbeidet nedjustert utbytteforventning i økonomiplanperioden. Denne utviklingen er i tillegg forsterket av koronapandemien. Byrådet foreslår derfor å redusere aksjeutbytte med 623 mill. i 2021, 540 mill. i 2022, 395 mill. i 2023 og 275 mill. i 2024.
- Konsekvenser av revidert budsjett 2020 på 12 mill. i 2021, 98 mill. i 2022, 86 mill. i 2023 og 84 mill. i 2024.
- Konsekvens av kommuneproposisjonen med ca. 40 mill. årlig. Dette gjelder ny ordning for fastlønnsstilskudd leger.
- Som følge av økt antall elever på nærskolene med omfattende behov for spesialundervisning, er det innarbeidet 30 mill. årlig.

- Det forventes redusert integreringstilskudd som følge av færre flyktninger inn i landet. De reduserte inntektene kan ikke forventes å redusere utgiftene fullt ut da sosialhjelpsutgiftene viser en stigende trend.
- Lavere gebyrinntekter på grunn av lavere kalkulatorisk rentekostnad er hovedårsaken til den økte kostnaden på selvkost-området med 84 til 157 mill. i perioden.
- Byrådet foreslår å avsette 2 mrd. for å ta høyde for merutgifter i helsesektoren knyttet til korona. Det forventes også bortfall av inntekter og merutgifter knyttet til korona innen flere sektorer som Velferdsetaten, skole og kollektivtrafikk. Dette forventes også å bli kompensert fra staten.
- Økt avsetning til husleie for skoler, sykehjem og idrettsanlegg. Dette skyldes blant annet at anlegg og skoler som forutsettes ferdigstilt ett år får husleieeffekt fra året etter.
- Justert demografikompensasjon i 2021-2024 skyldes oppdaterte befolkningstall.

Samlet sett øker kommunens økonomiske handlingsrom (målt i form av hva som kan overføres fra drift til investering) med ca. 400 til 600 mill. årlig sammenlignet med forutsetningene i opprinnelig vedtatt økonomiplan (dok 3/2020).

Tabell 3.1 Overføring fra drift til investering 2021-2024

	Beløp i mill.kr			
	2021	2022	2023	2024
DOK 3/2020 overføringer fra drift til investeringer 2020-2023	71	143	6	6
<i>Viktigste elementer som bidrar til økt økonomisk handlefrihet:</i>				
Endring frie inntekter	150	120	120	210
Endring eiendomsskatt	70	110	110	110
Korrigert effektiviseringsuttak og rammekutt	444	718	805	1 186
Økte parkeringsinntekter	27	41	47	47
Reduserte pensjonskostnader, OPF og SPK	181	185	188	148
Økt overføringskrav fra Oslo Havn		70	70	70
Utsette innføring av skolemat til 2022	20	20		
Utsette gratis AKS 2. trinn til 2022	75	40		
Effekt av lønns- og prisjuttering	89	89	89	89
Redusert avsetning Premieavviksfond pensjon	200			
Bruk av Premieavviksfond	200	50		
Endret finanskostnader (renter + avdrag)	62	-86	-114	-285
Forutsatt statlig finansiering av merkostnader Korona pandemien	2 025			
Økt økonomisk handlefrihet	3 542	1 356	1 315	1 575
<i>Viktigste elementer som bidrar til redusert økonomisk handlefrihet:</i>				
Redusert aksjeutbytte	-623	-540	-395	-275
Konsekvenser av revidert budsjett 2020	-52	-98	-86	-84
Konsekvens av kommuneprop.	-44	-40	-38	-38
Spesialundervisning	-30	-30	-30	-30
Redusert flyktningetilskudd	-44	-64	-41	-9
Endringer i VAR-sektoren	-84	-94	-157	-106
Merkostnader Korona pandemien, inkl. beredskapslager	-2 025	-2	-2	-2
Jusert avsetning husleie skoler, sykehjem og idrettsanlegg	-47	-57	12	-303
Justert demografikompensasjon	-76	-90	-114	-294
Redusert økonomisk handlefrihet	-3 024	-1 015	-850	-1 140
Diverse	-4	-24	-38	-30
Endret økonomisk handlefrihet pga. ovennevnte forhold	584	461	434	411

Tabellen under vises hva som er innarbeidet av prioriterte tiltak i kommende økonomiplanperiode for at Oslo i samsvar med byrådets ambisjon skal bli en grønnere, varmere og mer skapende by med plass til alle. Det vises i denne sammenhengen til kapittel 1 hvor byrådets målsettinger er omtalt nærmere og til kapittel 2 om klimabudsjettet.

En grønnere by

- I byrådets forslag er det innarbeidet 84 mill. i 2021 for å unngå økte billettpriser som forutsatt i Oslopakke 3-avtalen.
- Det er innarbeidet 25 mill. i 2021 og 28 mill. i årene 2022 til 2024 for grønn infrastruktur og drift av friområder. Dette gjelder blant annet drift av 36 nye parkanlegg, driftsfølgevirkning av avfallssamlere i Akerselva, driftsfølgevirkning Program for økt byliv og VA-nett Hovedøya, Gressholmen og Nye Langøyene.
- Det er innarbeidet 6 mill. i 2021 og 4 mill. i 2022 for arbeidet med nullutslippssoner og ladeinfrastruktur.
- I 2021 er det avsatt 5 mill. til oppfølging av satsingen på urbant landbruk og arbeidet med redusert forbruk samt styrking av arbeidet med handlingsplan for overvann.

For nærmere omtale av tiltakene vises det til omtalen under en grønnere by i kapittel 1 og til omtalen av klimatiltak i kapittel 2 om klimabudsjettet. Tiltakene er også nærmere omtalt under kapittel 10 Miljø og samferdsel.

En varmere by

- Det er innarbeidet 22 mill. for styrking av aldersvennlig transport, de rosa bussene, i flere nye bydeler.
- For å styrke innsatsen mot utfordringene knyttet til ungdomskriminalitet er det satt av 20 mill. til situasjonsbestemte satsinger i økonomiplanperioden.
- 15 mill. årlig er innarbeidet for å opprettholde Kommunal akutt døgnenhet på Aker sykehus.
- For opprettholdelse av rusinstitusjonsplassene og styrke ressursene på Adamsstuen omsorgssenter har byrådet innarbeidet 16 mill. i 2021, 17 mill. i 2022 og 2 mill. i 2023 og 2024.
- Det foreslås å innarbeide 3 mill. årlig til Barnevernet for i større grad kunne tilpasse institusjonstilbudet til det barn og unge har behov for.
- Det er innarbeidet 59 mill. i 2021 til 153 mill. i 2024 for at alle sykehjem i Oslo skal være drevet av kommunen eller ideelle aktører.
- Byrådet foreslår å innarbeide 378 mill. i økonomiplanperioden til husleieregulering og støtteordninger for leietakere i kommunale boliger.

En mer skapende by

- For å fortsette arbeidet med digitalisering av tjenester til innbyggerne er det innarbeidet midler i drift med 13 mill. i 2021, 17 mill. i 2022 og 19 mill. fra 2023 i etaten Origo. Dette er midler som er omdisponert fra investering, da deler av aktiviteten nå i større grad vil anses som kontinuerlig og mer produktutvikling. I tillegg er det innarbeidet 12 mill. i 2021 til innføring av elektronisk pasientjournal (EPJ) innen helse og omsorg.
- Til forsøk med økt grunnbemanning i barnehager er det innarbeidet 10 mill. i 2021, 25 mill. i 2022 og 15 mill. i 2023.
- For ekstra satsing på skoler i levekårsutsatte områder settes det av 10 mill. fra 2021..
- Ordningen med gratis aktivitetsskole (AKS) utvides til andre trinn i 2 nye bydeler.
- For å fremme innovasjon og bidra til næringsutvikling innarbeider byrådet midler til økt næringsssatsing, etablering av en veilednings- og etablerertjeneste og viderefører etableringen av innovasjonsdistrikter.

- På kulturfeltet innarbeides det 42 mill. i kulturtilskudd i 2021 og det legges inn midler for opprettelse av et regionalt filmfond for Osloregionen. I tillegg er det lagt inn midler for drift av Manglerud kulturstasjon fra 2022.
- I 2021 har byrådet innarbeidet 15 mill. i utredningsmidler for å følge opp behovsplanen for idrett og friluftsliv.

En by med plass til alle

- Det er i budsjettet for 2021 innarbeidet 12,0 mill. til arbeid med tredje boligsektor og 5 mill. for arbeidet med høyhusstrategi og småhusplanen.
- 35 mill. i tilskuddsmidler til frivillige og ideelle organisasjoner er innarbeidet i 2021. Dette inkluderer 5 mill. avsatt årlig til kvinnekott fra 2021.
- Byrådet forslår å styrke brannforebyggende arbeid med 2 mill. årlig.
- Satsingen *Flere i arbeid* er styrket med 18 mill. i 2021, med 10 mill. i 2022 og 5 mill. i 2023 og i 2024

Tabell 3.2 Endret overføring fra bykassens driftsbudsjett til investering som følge av foreslåtte prioriteringer

	Beløp i mill.kr.			
	2021	2022	2023	2024
Endret økonomisk handlefrihet p.g.a ovennevnte forhold (tabell 3.1)	584	461	434	411
<i>Innarbeidede prioriteringer til Sak 1</i>				
<i>En grønnere by</i>				
Grønn infrastruktur og friområder	-25	-28	-28	-28
Klimatiltak - ladestasjoner og nullutslippssoner	-6	-4		
Kollektivtilbud - unngå prisøkning	-84			
Klimatiltak - oppfølging av vedtatte strategier	-5			
<i>En varmere by</i>				
Aldersvennlig by - de rosa bussene	-22			
Eldreomsorg		-59	-142	-153
Forebyggende innsats overfor barn og unge	-5	-5	-5	-5
Husleiefastsettelse kommunale boliger (gjengs leie)	-85	-95	-99	-99
Kommunal akutt døgnenhet Aker sykehus	-15	-15	-15	-15
Rusomsorg	-16	-17	-2	-2
Tilpasse institusjonstilbudet i barnevernet	-3	-3	-3	-3
<i>Mer skapende by</i>				
Digitalisering av tjenester til innbyggere og næringsliv	-26	-17	-19	-19
Kulturtilbud - øvrig		-5	-9	-9
Næringsvennlig by for innovasjon	-7	-5		-5
Økt grunnbemanning i barnehager i levekårsutsatte områder	-10	-25	-15	
Styrket innsats mot skoler i levekårsutsatte områder	-10	-10	-10	-10
Gratis deltids plass i aktivitetsskolen utvides med 2 bydeler	-5			
Utredningsmidler for å følge opp behovsplanen for idrett og friluftsliv	-15			
Tilskudd til kulturlivet - Filmfond	-9	-4	-4	
Kulturtilskudd	-42			
<i>En by med plass til alle</i>				
Kommunal boligpolitikk	-17	-2		
Tilskuddsmidler	-35	-5	-5	-5
Beredskapsressurser	-2	-2	-2	-2
Flere i arbeid	-18	-10	-5	-5
Overføring fra bykassens driftsbudsjett til investering Sak 1	121	150	71	51

3.2.3 Hovedstørrelser i Oslo kommunes driftsbudsjett – Bykassen + KF

Tabell 3.3 Disponering av netto driftsresultat

		Tall i mill.			
	Dok 3/2020	2021	2022	2023	2024
Sum frie disponible inntekter*	-49 522	-50 399	-50 464	-50 589	-50 710
Netto driftsutgifter virksomhetene	46 344	47 942	47 360	47 169	46 917
Netto finansutgifter	1 793	1 973	2 471	2 890	3 239
Netto driftsresultat	-1 385	-484	-634	-531	-554
Benyttet slik:					
Netto fondsavsetninger	344	-503	-154	-58	18
Overføring fra drift til investering-generell	311	311	371	294	241
Overføring fra drift til investering-midler fra fond	730	676	417	295	295
Sum disponering av netto driftsresultat	1 385	484	634	531	554

Dok 3/2020 er i 2020-kroner. Økonomiplan 2021-2024 er i 2021-kroner.

* Skatt på inntekt og formue (kap 800), eiendomsskatt (kap 810), rammetilskudd (kap 840) og andre generelle statstilskudd (kap 845 og kap 850)

Netto driftsresultat (driftsinntektene fratrasket driftsutgifter og netto finansutgifter) reduseres med 901 mill. fra 2020 til 2021. Dette skyldes at netto driftsutgifter i virksomhetene og netto finansutgifter øker med til sammen 1 778 mill. mens de frie inntektene øker med 877 mill.

I beregningen av netto driftsresultat tas det utgangspunkt i pensjonskostnaden, mens kommunens reelle utgifter til pensjon er pensjonspremien som betales. Forskjellen mellom beregnet pensjonskostnad og den reelle utgiften i form av pensjonspremie er i praksis et lån.

Samlede overføringer fra driftsbudsjettet til investeringsbudsjettet inklusive de kommunale foretakene, ligger på mellom 241 mill. og 371 mill. årlig i forslaget til ny økonomiplan (eksklusiv overføring av midler fra driftsfond).

Til sammen innebærer dette at ca. 2 % av investeringene i anleggsmidler i kommende økonomiplanperiode blir finansiert med driftsmidler. I vedtatt økonomiplan 2020-2023 utgjør driftsfinansieringen av investeringene også 2 %.

Tabell 3.4 Overføring fra drift til investering i ny økonomiplan (ekskl. overføring av midler fra driftsfond)

	Tall i mill.				
Overføring fra drift til investeringsbudsjettet	2020	2021	2022	2023	2024
Bykassen	87	71	143	6	
Kommunale foretak	224	224	224	224	
Sum vedtatt økonomiplan	311	294	367	230	
Bykassen		121	150	70	51
Kommunale foretak		189	221	223	190
Sum ny økonomiplan		311	371	294	241

Fra 2020 til 2024 vokser de frie disponible inntektene med ca. 1,2 mrd., fra 49,5 mrd. til 50,7 mrd.

Tabell 3.5 Frie disponible inntekter

Tall i mill.

Frie inntekter	Dok 3/2020	2021	2022	2023	2024
Skatt på inntekt og formue (kap. 800)	-11 620	-11 680	-11 630	-11 620	-11 660
Rammetilskudd fra staten (kap. 840)	-35 800	-36 700	-36 800	-36 900	-36 950
Eiendomsskatt (kap. 810)	-1 590	-1 660	-1 700	-1 700	-1 700
Andre generelle driftsinntekter (kap. 845+kap. 850)	-512	-359	-334	-369	-400
Sum frie disponible inntekter	-49 522	-50 399	-50 464	-50 589	-50 710

Økningen i skatt på inntekt og formue og rammetilskudd skyldes i første rekke at beløpene er prisjustert og at det er lagt inn inntektsvekst knyttet til forventet befolkningsvekst.

Økningen i eiendomsskatt er hovedsakelig knyttet til prisvekst for boliger.

Andre generelle statstilskudd gjelder integreringstilskudd flyktninger og midler fra rentekompensasjonsordningen knyttet til investeringer i skoler, omsorgsboliger, sykehjem og kirkebygg. Reduksjonen i tilskuddene sammenlignet med budsjettet for 2020 skyldes dels lavere rentenivå og dels færre flyktninger som utløser integreringstilskudd.

Det vises til kapittel 16 for nærmere omtale av frie disponible inntekter.

Gjennom hele økonomiplanperioden er det en betydelig vekst i finansutgiftene, fra 3,4 mrd. i 2021 til ca. 5,2 mrd. i 2024. Finansinntektene varierer mellom ca. 1,5 mrd. og 2 mrd. i perioden.

Økningen i finansutgiftene skyldes et høyt investeringsvolum med stor grad av lånefinansiering, noe som må ses i sammenheng med store investeringer i sosial infrastruktur. I økonomiplanperioden foreslår byrådet at det gjøres investeringer for til sammen 63,2 mrd. hvorav ca. 38 mrd. eller 60 % finansieres med lån.

Tabell 3.6 Finansinntekter og finansutgifter i driftsbudsjettet

Tall i mill.

	Dok. 3/2020	2021	2022	2023	2024
Utbytte fra aksjeselskaper	-1 560	-777	-900	-1 100	-1 220
Renteinntekter	-712	-692	-728	-779	-729
Sum finansinntekter	-2 272	-1 469	-1 628	-1 879	-1 949
Renteutgifter	1 644	1 347	1 632	1 896	2 126
Avdrag på lån	2 422	2 095	2 467	2 873	3 061
Sum finansutgifter	4 066	3 442	4 099	4 769	5 187
Sum netto finansutgifter	1 794	1 973	2 471	2 890	3 239

Utbytte fra aksjeselskaper er redusert med 623 mill. i 2021, 540 mill. i 2022 og med 395 mill. i 2023 sammenlignet med vedtatt økonomiplan for 2020-2023. Dette skyldes sterkt reduserte kraftpriser i første halvår av 2020 og en prognose hvor denne trenden fortsetter videre den nærmeste tiden medfører behov for å nedjustere utbytteforventingen i økonomiplanperioden. Den negative utviklingen er i tillegg forsterket av koronakrisen.

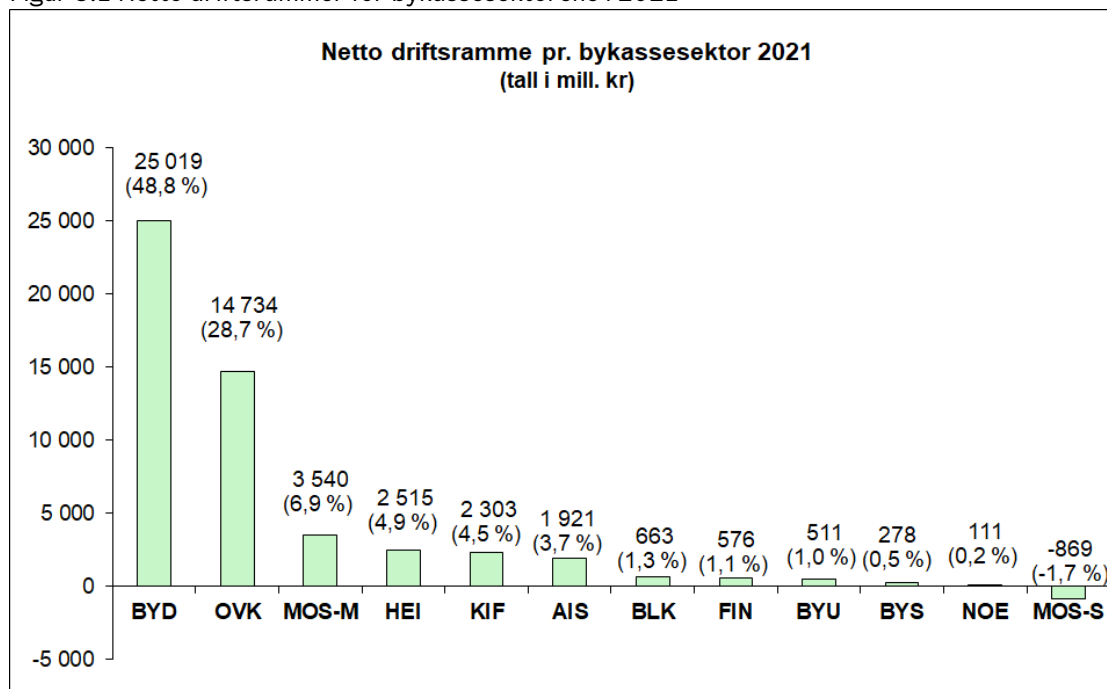
3.2.4 Driftsrammer for bykassesektorene

Tabell 3.7 Netto driftsrammer for bykassesektorene

Beløp i mill.

	2020	2021	2022	2023	2024
<i>Bykasse virksomheter:</i>					
Bydelene (HEI, AIS og OVK)	24 732	25 019	24 897	24 706	24 664
Helse, eldre og innbyggertjenester - byomf. (HEI)	2 408	2 515	2 524	2 680	2 681
Arbeid, integrering og sosiale tjenester (AIS)	1 872	1 921	1 833	1 795	1 778
Oppvekst og kunnskap (OVK)	14 491	14 734	14 771	14 744	14 826
Byutvikling (BYU)	519	511	484	475	468
Miljø og samferdsel (MOS)	3 162	3 540	3 531	3 651	3 614
Miljø og samferdsel - selvfinansierende (MOS)	-859	-869	-1 046	-1 145	-1 219
Næring og eierskap (NOE)	103	111	95	89	90
Kultur, idrett og frivillighet (KIF)	2 311	2 303	2 258	2 374	2 469
Byrådslederens kontor (BLK)	677	663	652	645	638
Finans (FIN)	606	576	590	585	577
Bystyrets organer (BYS)	220	278	215	268	215
Avsetningskapitler (FIN)	292	210	508	518	597
Overføringsposter	-1 850	-1 804	-1 875	-1 837	-1 799
Sum sektorene	48 684	49 707	49 437	49 548	49 598

Figur 3.1 Netto driftsrammer for bykassesektorene i 2021

I beregningen av prosentvis andel er det sett bort fra avsetningskapitler (FIN) og overføringsposter, jf. de to siste linjene i tabell 3.7.

Figur 3.1 viser hvordan kommunens egne ressurser fordeles mellom de ulike sektorene. Sektorene har ulik finansiering. Enkelte sektorer er i stor grad forutsatt egenfinansiert av kommunen (eksempelvis oppvekst og utdanning). Andre sektorer har store inntekter, noe som blant annet medfører at miljø- og

samferdsel sine selvfinansierende etater har en negativ netto driftsramme (dvs. at inntektene er høyere enn utgiftene).

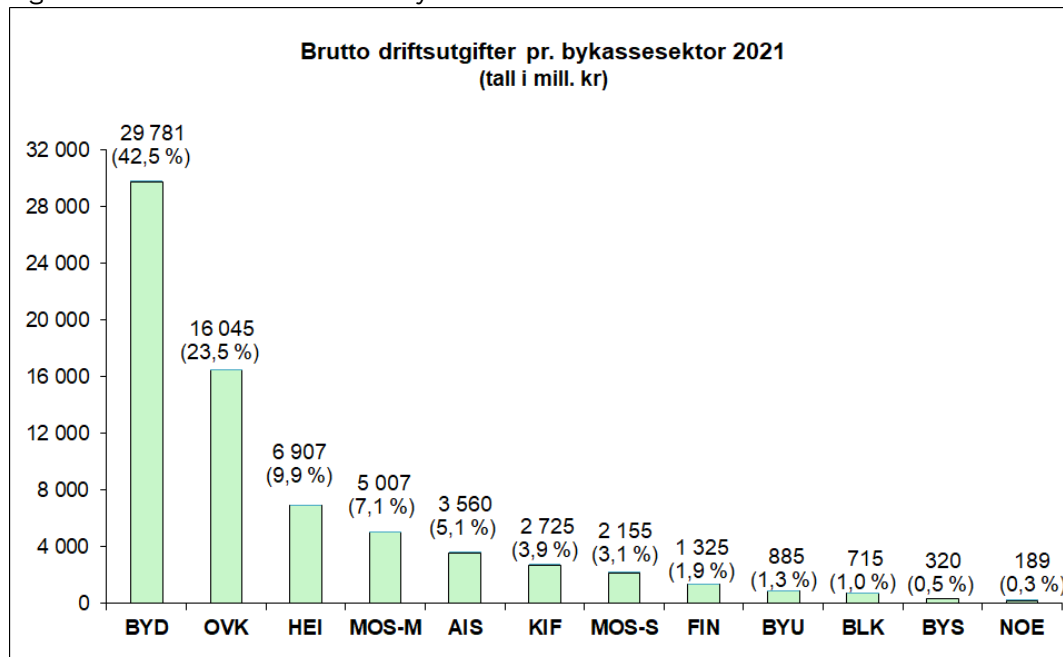
Nesten 80 % av bykassens samlede netto driftsramme vil i 2021 bli benyttet til de to største sektorene, bydelene og oppvekst og kunnskap. Det er derfor bare i begrenset grad mulig å øke tjenestetilbudet på disse områdene ved å omprioritere fra øvrige sektorer. I arbeidet med å utvikle tjenestetilbudet til befolkningen er det nødvendig å ha et hovedfokus på hvordan ressursene benyttes innenfor den enkelte sektor.

Tabell 3.8 Brutto driftsrammer for bykassesektorene

Beløp i mill.

	2020	2021	2022	2023	2024
<i>Bykasse virksomheter:</i>					
Bydelene (HEI, AIS og OVK)	29 419	29 781	29 659	29 469	29 426
Helse, eldre og innbyggertjenester - byomf. (HEI)	6 754	6 907	6 916	7 072	7 073
Arbeid, integrering og sosiale tjenester (AIS)	3 486	3 560	3 472	3 435	3 418
Oppvekst og kunnskap (OVK)	16 216	16 475	16 477	16 450	16 532
Byutvikling (BYU)	880	885	866	857	850
Miljø og samferdsel (MOS)	4 683	5 007	5 007	5 058	5 036
Miljø og samferdsel - selvfinansierende (MOS)	2 392	2 155	2 140	2 143	2 145
Næring og eierskap (NOE)	179	189	173	167	167
Kultur, idrett og frivillighet (KIF)	2 666	2 725	2 680	2 796	2 891
Byrådslederens kontor (BLK)	727	715	705	697	691
Finans (FIN)	1 151	1 325	1 339	1 333	1 324
Bystyrets organer (BYS)	255	320	249	310	250
Avsetningskapitler (FIN)	477	1 295	693	703	781
Overføringsposter	12	2	2	2	2
Sum sektorene	69 298	71 340	70 377	70 490	70 587

Figur 3.2 Brutto driftsrammer for bykassesektorene i 2021

I beregningen av prosentvis andel er det sett bort fra avsetningskapitler (FIN) og overføringsposter, jf. de to siste linjene i tabell 3.8.

Figur 3.2 og tabell 3.8 viser bykassens ressursbruk innenfor de ulike sektorene. Samlet er brutto driftsramme på ca. 71,3 mrd. i 2021, noe som er ca. 2 mrd. høyere enn i 2020. Ca. 1 mrd. av denne veksten gjelder lønns- og prisjustering.

Bruttobudsjettet i 2021 er ca. 21,6 mrd. høyere enn tilsvarende netto driftsramme. Mesteparten av forskjellen skyldes ekstern finansiering i form av brukerbetalinger, gebyrinntekter og statlige overføringer etc. Deler av forskjellen skyldes imidlertid også internsalg mellom ulike sektorer. Helse, eldre og innbyggertjenester (byomfattende) har eksempelvis ca. 4,4 mrd. høyere bruttobudsjett enn tilsvarende nettobudsjett. Årsaken til dette er i hovedsak at bydelene betaler for sykehjemsplasser, barnevernsplasser og rusmiddel plasser som sektoren produserer.

3.2.5 Finansielle måltall

Med finansielle måltall siktes det til politiske mål for økonomisk utvikling, eksempelvis mål for utvikling i netto driftsresultat, gjeldsgrad og driftsreserver. Finansielle måltall skal benyttes som styringsverktøy, og etter den nye kommuneloven har kommunestyret en plikt til å fastsette slike.

Dette vil kunne bidra til å øke bevisstheten om langsiktig økonomiforvaltning i budsjettprosessene og bedre kunnskapen om kommunens økonomiske stilling og hvilke politiske ambisjoner det er rom for i et lengre perspektiv.

Kommuneloven stiller ikke nærmere krav til valg av måltall og hvilket nivå måtallene bør ligge på. Dette må vurderes individuelt av den enkelte kommune. Måtallene må fastsettes slik at de gjenspeiler hva som skal til for å oppnå en forsvarlig langsiktig økonomisk utvikling. Loven krever ikke at de finansielle måtallene skal være bindende for årsbudsjettet og økonomiplanen.

Oslo kommune har i en rekke år benyttet finansielle måltall for resultatgrad og gjeldsgrad. I 2019 ble det finansielle måltallet (norm) om at gjeldsgraden som andel av driftsinntektene ikke bør øke fjernet i den tekstlige omtalen av gjeldsgraden i kap. 3 i Sak 1/2019. Tilsvarende ble normen om en resultatgrad på 1,5 % fjernet i den tekstlige omtalen av resultatgraden i kap. 3 i Sak 1/2020.

Byrådet mener måltallet for gjeldsgrad, at gjeldsgraden ikke skulle øke, ikke var et hensiktsmessig måltall.

Byrådet foreslår å gjeninnføre resultatgrad som finansielt måltall for Oslo kommune. Det foreslås at måltall for resultatgrad settes til 1,5 %.

Byrådet vil i arbeidet med budsjettet for 2022 gjennomføre en vurdering av måltallet, for å vurdere endringer samt om det skal innføres flere finansielle måltall for Oslo kommune.

Resultatgrad

Resultatgraden viser netto driftsresultat som andel av driftsinntektene.

$$\text{Resultatgrad} = \frac{\text{netto driftsresultat}}{\text{sum driftsinntekter}}$$

Netto driftsresultat fremkommer på følgende måte:

Driftsinntekter
- Driftsutgifter
- Avskrivninger
Finansinntekter
- Finansutgifter
- Avdrag på lån
Motpost avskrivninger
= Netto driftsresultat

Et positivt netto driftsresultat kan benyttes til å finansiere investeringer (jf overføringer fra drift til investering) eller avsettes til driftsfond.

Det tekniske beregningsutvalget for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) anser en resultatgrad på om lag 2 % for kommunesektoren samlet (kommune+fylkeskommune) som nødvendig over tid for å sitte igjen med tilstrekkelige midler til investeringer, og for å ha en sunn økonomi på sikt. De siste årene har regnskapsført resultatgrad ligget høyere, rundt 4 prosent. Netto driftsresultat anses for å være den mest sentrale og viktigste størrelsen innen kommunal økonomi. Svært mange kommuner benytter derfor resultatgrad som finansielt måltall. Det er store variasjoner mellom norske kommuners størrelse, utvikling og økonomi, et gjennomsnittstall kan dermed gi et lite tilpasset mål.

I Oslo kommune har man over lengre tid hatt en finansiell norm om at resultatgraden bør være på 1,5 %. Som følge av eiendomsreformen, med etablering av egne kommunale eiendomsforetak og med en mer profesjonell ivaretagelse av eiendomsmassen, er dermed resultatgraden 0,5 %-poeng lavere sammenlignet med anbefalingen fra TBU. I tidligere beregninger av resultatgraden for Oslo kommune har det blitt korrigert for Oslo Havn KF og VAR-sektor.

I budsjettert resultatgrad for Sak 1/2021 er det ikke korrigert for Oslo Havn KF da det nå legges til grunn årlig utbytte fra foretaket til bykassen (70 mill. fra 2022). Det er heller ikke korrigert for VAR-sektor (dette gjelder avregning mot selvkostfond som utgjør relativt små beløp). Byrådet mener at resultatgraden blir lettere tilgjengelig dersom det ikke gjøres korrigeringer.

Tabell 3.9 Netto driftsresultat og resultatgrad

Tall i mill.

	2021	2022	2023	2024
Netto driftsresultat bykassen	-294	-409	-301	-319
Netto driftsresultat KFene	-189	-225	-230	-235
Samlet netto driftsresultat Oslo kommune	-484	-634	-531	-554
Resultatgrad Sak 1	0,7 %	1,0 %	0,8 %	0,9 %

I forslag til økonomiplan 2021-2024 ligger resultatgraden i intervallet mellom 0,7 % og 1,0 %. En resultatgrad på 1,5 % innebærer at netto driftsresultat må ligge på om lag 1 mrd. For å nå målet om en resultatgrad på 1,5 % vil det være behov for å forbedre netto driftsresultat med i størrelsesorden mellom 350-500 mill. Skal netto driftsresultat forbedres må enten utgiftene reduseres og/eller inntektene økes.

Budsjettert resultatgrad er lavest i 2021 med 0,7 %. Dette må ses i sammenheng med koronapandemien som gjør det nødvendig med særskilte tiltak for å opprettholde aktivitet i en tid med stor usikkerhet.

Perioden 2011-2019 viser følgende utvikling i resultatgraden for Oslo kommune:

Tabell 3.10 Resultatgrad

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Budsjett	1,0 %	1,2 %	2,0 %	1,2 %	2,3 %	1,7 %	1,2 %	2,7 %	2,3 %
Regnskap	2,2 %	3,0 %	1,5 %	1,5 %	2,6 %	2,9 %	4,4 %	4,1 %	4,8 %
Måltall	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %

De relativt gode resultatene de siste årene skyldes i hovedsak økte skatteinntekter men også mindreforbruk i virksomhetene. I Sak 1/2021 legges det som i alle budsjetter til grunn at virksomhetene bruker opp det driftsbudsjettet de får tildelt.

3.3 Investeringsbudsjett 2021-2024

3.3.1 Oversikt over endringer i investeringer 2021-2024

Byrådet foreslår et investeringsbudsjett for økonomiplanperioden 2021-2024 på til sammen 63,2 mrd. I vedtatt økonomiplan 2020-2023 er samlet investeringsbudsjett på 69,5 mrd. Dette er en reduksjon på 6,3 mrd. Endringen må dels ses i sammenheng med at det er gjennomført en mer realistisk periodisering av ufordelte avsetninger i eiendomsforetakene.

Tabell 3.11 Endring i investeringsbudsjettet mellom vedtatt og ny økonomiplan

						Tall i mill.
Brutto investeringsutgifter	2020	2021	2022	2023	2024	Sum
<i>Vedtatt økonomiplan 2020-2023</i>						
Bykassen	7 281	7 685	8 276	7 942		31 184
KF	8 668	11 012	11 338	7 312		38 329
Sum Oslo kommune*	15 948	18 697	19 613	15 255		69 513
<i>Ny økonomiplan 2021-2024</i>						
Bykassen		6 790	8 321	7 872	7 777	30 760
KF		8 020	9 441	8 500	6 508	32 470
Sum Oslo kommune*		14 810	17 762	16 372	14 285	63 230

*Korrigert for investeringstilskudd mellom bykassen og KF

I ny økonomiplan ligger det inne investeringer for 14,8 mrd. i 2021 fordelt med 6,8 mrd. på bykassen og 8 mrd. i de kommunale foretakene.

Til strategisk eiendomskjøp er det satt av 100 mill. årlig i økonomiplanperioden. I tillegg er det gjort en avsetning i driftsbudsjettet for å dekke rentekostnader tilsvarende lånefinansiering av eiendomskjøp for ca. 900 mill. årlig, til sammen 3,6 mrd. Investeringsmidler til strategisk eiendomskjøp vil først komme inn i budsjettet når det foreligger et konkret kjøp.

Endringene i ny økonomiplanperiode fremgår av tabell 3.12 nedenfor.

Tabell 3.12 Oversikt over hva byrådet foreslår som endringer i investeringsbudsjettet

	Tall i mill.			
Satsinger investeringer ny øk.plan	2021	2022	2023	2024
<i>Kommunale eiendomsforetak</i>				
Avsetning til Omsorg+	-630	-370	151	677
Sykehjemsinvesteringer	-134	111	234	358
Skoleinvesteringer	-1 434	-1 382	-10	3 847
Barnehageinvesteringer	-288	-24	150	192
Ny storbylegevakt	-421	-74	298	
Lokale omsorgsboliger	-	-98	-47	190
Boliger til vanskeligstilte	-124	69	29	702
Idrettsinvesteringer	-3	-147	364	301
<i>Sum endringer kommunale eiendomsforetak</i>	<i>-3 034</i>	<i>-1 915</i>	<i>1 169</i>	<i>6 267</i>
<i>Bykassen</i>				
Fornebubanen – endret periodisering	-812	310	358	3 574
Fornebubanen – merkostnad biodiesel	1			
Fornebu	10			
Sykkelprosjektet				369
Universell utforming	20			
Byutviklingsprosjekter	-93	-122	-193	453
Trafikksikkerhet	45			
Hjertesoner	10			
Ny ladeinfrastruktur	36	36		
Dikemark – demning	25			
Diverse investering og endringer - Vann, avløp og renovasjon	-14	37	-93	702
Ny drikkevannskilde				1 600
Investeringer på idrettsområdet – endret periodisering	34			
Usikkerhetsavsetning		-50		300
Infrastruktur IKT/Velferdsteknologi/Digitalisering	20	1	-19	188
Inventar og utstyr Velferdsetaten	5	5	5	5
Diverse løpende investeringsprosjekter – endret periodisering	-182	-171	-128	586
<i>Sum endringer bykassen</i>	<i>-895</i>	<i>46</i>	<i>-71</i>	<i>7 777</i>

3.3.2 Hovedstørrelser i Oslo kommunes investeringsbudsjett – Bykassen + KF

Investeringer i varige driftsmidler

Tabellen under viser Oslo kommunes samlede investeringer i varige driftsmidler fordelt pr. bykassesektor og kommunale foretak.

Tabell 3.13 Investeringer i varige driftsmidler Oslo kommune

Tall i mill.

Investeringer i varige driftsmidler	2021	2022	2023	2024	Sum
Bydelene (HEI, AIS og OVK)	58	58	58	38	212
Helse, eldre og innbyggertj. (HEI)	252	211	189	126	776
Arbeid, integrering og sos.tj. (AIS)	7	7	7	7	26
Oppvekst og kunnskap (OVK)	110	105	215	290	720
Byutvikling (BYU)	187	138	138	138	601
Miljø og samferdsel (MOS)	2 360	4 234	4 569	4 483	15 646
Miljø og samferdsel-selvfin. (MOS)	3 332	3 079	2 442	2 302	11 154
Næring og eierskap (NOE)	135	225	175	325	858
Kultur, idrett og frivillighet (KIF)	236	162	75	63	535
Byrådslederens kontor (BLK)	4	4	4	4	14
Finans (FIN)	110	100	3	3	216
Sum bykassen	6 790	8 321	7 872	7 777	30 760
Oslo Havn KF	360	250	204	240	1 053
Undervisningsbygg Oslo KF	2 217	2 880	4 054	3 847	12 998
Boligbygg Oslo KF	1 245	1 748	1 597	1 232	5 822
Omsorgsbygg Oslo KF	3 246	3 639	1 931	888	9 704
Kultur- og idrettsbygg Oslo KF	953	925	715	301	2 895
Sum KF	8 020	9 441	8 500	6 508	32 470
Sum Oslo kommune	14 810	17 762	16 372	14 285	63 230

Tabell 3.14 Investeringer i varige driftsmidler fordelt pr objekt/kategori

Investeringer i varige driftsmidler - mill.kr	Dok 3/ 2020	Økonomiplan 2021-2024				sum 2021- 2024	%andel 2021- 2024
		2021	2022	2023	2024		
Skolebygg	2 346	1 713	2 527	3 562	3 515	11 317	18 %
Omsorgsboliger/sykehjem/institusjoner*	2 287	2 474	3 114	2 176	1 465	9 229	15 %
Barnehager	399	482	428	264	192	1 366	2 %
Kommunale utleieboliger	712	955	1 235	1 208	702	4 100	6 %
Samferdsel/kommunaltekniske anlegg	6 583	6 605	8 002	6 980	6 548	28 135	44 %
Kirke, kultur, idrett og friluftsliv**	2 448	1 721	1 495	1 312	760	5 287	8 %
Byutvikling	545	299	458	376	613	1 745	3 %
Øvrig (inventar, IKT, maskiner, biler etc.)	627	561	505	495	489	2 051	3 %
Sum totalt Oslo kommune	15 948	14 810	17 762	16 372	14 285	63 230	100 %

*Inklusiv midler til ny Storbylegevakt med ca. 1,7 mrd. i 2021-2023

**For idrett inngår bygging av 9 flerbrukshaller, prosjekt Voldsløkka og Manglerud bad i regi av Undervisningsbygg Oslo KF

3.3.3 De viktigste investeringene

Investeringer i anleggsmidler i 2021 utgjør 14,8 mrd. For hele økonomiplanperioden 2021-2024 foreslås investeringer i anleggsmidler for til sammen 63,2 mrd. hvorav 12,3 mrd. til Forneubanen og 6,1 mrd. til ny vannforsyning til Oslo. Ca. 51 % av investeringene i kommende økonomiplanperiode er lagt til de kommunale foretakene.

Foretakene

Byrådet foreslår investeringer i anleggsmidler for de kommunale foretakene med ca. 8 mrd. i 2021, hvorav ca. 2,2 mrd. i Undervisningsbygg Oslo KF, 3,2 mrd. i Omsorgsbygg Oslo KF, 1,2 mrd. i Boligbygg Oslo KF, 1 mrd. i Kultur- og idrettsbygg Oslo KF og 0,3 mrd. i Oslo Havn KF. For hele økonomiplanperioden foreslås det investeringer i foretakene med 37,9 mrd. hvorav 36,9 mrd. i regi av de fire eiendomsforetakene og 0,4 mrd. for Oslo Havn KF.

Undervisningsbygg Oslo KF

Strategier i Skolebehovsplan 2019-2028 legger føringer for investeringene i Undervisningsbygg.

I økonomiplanperioden foreslås det at det investeres for totalt ca. 13 mrd. i skolebygg inkludert diverse flerbrukshaller i tilknytning til skoler samt Manglerud bad. (beløpet er eksklusiv eventuelle tomtekostnader).

For Undervisningsbygg foreslås det avsatt ca. 1,8 mrd. til kapasitetsutvidelse, rehabilitering, nybygg mv. i økonomiplanperioden, hvorav bl.a. 654 mill. til Voldsløkka 8-10 skole, 183 mill. til Bakås 1-7 skole, 105 mill. til Vestli 1-7 skole og flerbrukshall, 165 mill. Nøklevann 1-7 skole, 375 mill til Manglerud bad og 115 mill. til Tokerud flerbrukshall.

Byrådet foreslår i tillegg at det i perioden avsettes ca. 7,1 mrd. på foretakets investeringsbudsjett som ufordelt. Disse midlene vil bli fordelt til spesifikke prosjekter senere når det foreligger kvalitetssikrede kostnadsanslag.

Byrådet foreslår at det avsettes 238 mill. i økonomiplanperioden til konkrete skoleprosjekter for å opprettholde kapasiteten i eksisterende skoler. Dette gjelder Ruseløkka 1 – 10 skole med 203 mill og Holmlia 8-10 skole med 35 mill. I tillegg foreslås avsatt ytterligere ca. 2,5 mrd. til en ufordelt avsetning i økonomiplanperioden til kapasitetsbevarende tiltak i eksisterende skoler. Disse midlene vil senere bli fordelt til spesifikke prosjekter når det foreligger kvalitetssikrede kostnadsanslag.

Det foreslås avsatt 1,3 mrd. i økonomiplanperioden til akutttiltak/generell rehabilitering av skoler.

Byrådet foreslår avsatt 64 mill. i økonomiplanperioden til diverse mindre investeringer knyttet til energieffektiviseringstiltak og utvikling av grøntområder.

Tiltakene i skolebehovsplanen vil påvirke kommunens budsjett vesentlig i mange år fremover. Det vises til nærmere omtale av skoleprosjektene under kapittel 8. Oppvekst og kunnskap.

Boligbygg Oslo KF

Til boliger for vanskeligstilte/mennesker med nedsatt funksjonsevne foreslås det avsatt 2,5 mrd. i økonomiplanperioden. Midlene er fordelt på nybygg/rehabiliterings prosjekter som gjennomføres i egen regi og til kjøp av boliger med henholdsvis 1 mrd. og 1,5 mrd.

Til Omsorgs+-prosjekter foreslås det avsatt ca. 1,3 mrd. i økonomiplanperioden. Midler står foreløpig som ufordelt i foretakets investeringsbudsjett. Midlene vil bli fordelt til spesifikke prosjekter når det foreligger kvalitetssikrede kostnadsanslag.

Byrådet foreslår at det avsettes 389 mill. i økonomiplanperioden til lokale omsorgsboliger. Midler står foreløpig som ufordelt i foretakets investeringsbudsjett. Midlene vil bli fordelt til spesifikke prosjekter når det foreligger kvalitetssikrede kostnadsanslag.

I tillegg foreslås det avsatt 1,56 mrd. i økonomiplanperioden til rehabilitering av boliger, hvorav 100 mill. er til brannsikring av kommunale boliger.

Omsorgsbygg Oslo KF

For Omsorgsbygg Oslo KF foreslås det avsatt totalt 4,5 mrd. til sykehjem i økonomiplanperioden. Ca. 1,4 mrd. gjelder Lambertseter sykehjem, Tåsenhjemmet og Dronning Ingrids hage. Dette er prosjekter som har fått en vedtatt kostnadsramme. Ca. 2,8 mrd. er avsatt på en ufordelt avsetning som gjelder prosjekter hvor det ikke foreligger kvalitetssikrede kostnadsrammer. Dette gjelder nybygging/ombygging av sykehjemmene Furuset hageby, Majorstutunet, Oppsalhjemmet og Mortensrud. Det er videre avsatt 280 mill. til generell rehabilitering av diverse sykehjem.

Til barnehager foreslås det avsatt ca. 1,4 mrd. på Omsorgsbyggs investeringsbudsjett i økonomiplanperioden. Ca. 0,8 mrd. er avsatt til ufordelte barnehageprosjekter hvor det ikke foreligger kvalitetssikrede kostnadsrammer. Det er videre avsatt 612 mill. til generell rehabilitering av ulike barnehager.

Byrådet foreslår at det avsettes 30 mill. i økonomiplanperioden til lokale omsorgsboliger.

Til Omsorg+-prosjekter foreslås det avsatt 640 mill. i økonomiplanperioden.

Det foreslås avsatt ca. 1,7 mrd. i økonomiplanperioden til Ny storbylegevakt.

Til rehabilitering av rusinstitusjoner er det avsatt 50 mill. i 2021.

Byrådet foreslår at det avsettes 1,4 mrd. i økonomiplanperioden som en foreløpig avsetning til etableringen av hoved brannstasjonen.

Avsetningene til Omsorg+-prosjekter, lokale omsorgsboliger og barnehager, samt deler av avsetningen til sykehjem står foreløpig som ufordelt i foretakets investeringsbudsjett. Midlene vil bli fordelt til spesifikke prosjekter når det foreligger kvalitetssikrede kostnadsanslag.

Kultur- og idrettsbygg Oslo KF

Det er foreløpig lagt til grunn at Kultur- og idrettsbygg Oslo KF kommer inn under den ordinære merverdiavgiftsordningen, ikke den kommunale mva-kompensasjonsloven. Det medfører at investeringsrammen som omtales nedfor er uten merverdiavgift, noe som fraviker fra kommunens øvrige eiendomsforetak hvor investeringsrammene er inkludert merverdiavgift.

Det foreslås totalt avsatt ca. 2,9 mrd. til idrettsanlegg i økonomiplanperioden som er fordelt som følger:

1,4 mrd. gjelder idrettsprosjekter som har gjennomgått kvalitetssikring av kostnadsrammen. Dette gjelder prosjektene Nytt Tøyenbad med flerbrukshall, Korsvoll flerbrukshall og Majorstuen flerbrukshall..

1,2 mrd. er foreslått avsatt til en ufordelt avsetning til diverse idrettsanlegg. Dette gjelder Stovner bad, Mortensrud friidrettshall, Dælenenga flerbrukshall l og rehabilitering av Valle Hovin. Midlene vil bli fordelt til de spesifikke prosjektene når det foreligger kvalitetssikrede kostnadsanslag.

Til rehabilitering av idrettsanlegg foreslås det avsatt 240 mill. i økonomiplanperioden, samt 9,6 mill. til biler og maskiner.

Bykasseinvesteringene

For bykassen foreslås det investeringer i varige driftsmidler for ca. 6,8 mrd. i 2021 og for ca. 30,8 mrd. i hele økonomiplanperioden (beløpene er eksklusiv bykassens investeringstilskudd til de kommunale foretakene som til sammen utgjør ca. 0,75 mrd. i økonomiplanperioden).

De største investeringene til bykassen i kommende økonomiplanperiode er:

- Det foreslås avsatt 12,3 mrd. i økonomiplanperioden til bygging av Fornebubanen hvorav 1,6 mrd. i 2021. Til sykkelinfrastruktur foreslås det avsatt til sammen 1,5 mrd. i perioden hvorav

361 mill. i 2021. Til oppgradering av trikkeinfrastruktur for nye trikker er det på Bymiljøetatens budsjett satt av til sammen 180 mill. i perioden. Dette gjelder oppgradering av Storgata, Thorvald Meyers gate og Bispegata. Til byutviklingsprosjekter i regi av Bymiljøetaten er det satt av om lag 1 mrd. i perioden og 75 mill. i 2021. Det foreslås avsatt 85 mill. til trafiksikkerhet hvorav 45 mill. i 2021.

- Til vann, avløp og renovasjon (VAR-sektor) foreslås det i økonomiplanperioden avsatt til sammen ca. 11,1 mrd. til diverse prosjekter, hvorav 3 mrd. i 2021. Den største bevilgningen i økonomiplanperioden er 6,1 mrd. til prosjektet Ny vannforsyning til Oslo hvorav 1,3 mrd. i 2021. Til utvidelse av Bekkelaget renseanlegg, som ferdigstilles i 2021, settes det av 440 mill. Til rentvannbasseng Oset settes det av 393 mill. for perioden 2021-2022. Til rehabiliteringsplan for vann- og avløp settes det av 1,3 mrd. hvorav 346 mill. i 2021. I tillegg er det satt av 1,45 mrd. til ufordelte prosjekter innen vann- og avløp (anslagsbevilgning for en rekke mindre prosjekter knyttet til bl.a. eksisterende ledningsnett og nybygg). Innen renovasjon foreslås det avsatt til sammen 386 mill. i økonomiplanperioden hvorav bl.a. 105 mill. til nye renovasjonsbiler og 38 mill. til opprydding av forurensing på Langøyene.
- Det foreslås avsatt 400 mill. til eiendomsserverv i økonomiplanperioden fordelt med 100 mill. pr år.
- Til idrettsinvesteringer i regi av Bymiljøetaten foreslås det avsatt 164 mill. i perioden hvorav 135 mill. som en foreløpig ufordelt avsetning og 21 mill. til rehabilitering av anlegg.
- Til kunstnerisk utsmykking foreslås det avsatt 168 mill. i perioden hvorav 45 mill. i 2021. Til rehabilitering av kultureiendommer foreslås det avsatt 90 mill. i perioden hvorav 18 mill. til Frogner hovedgård.
- Til universell utforming av kommunale bygg (tilgjengelighetstiltak) foreslås det avsatt 108 mill. i perioden fordelt med 35 mill. i 2021.
- Til Oslo Origo (digitalisering av innbyggertjenester) foreslås det avsatt 440 mill. i perioden og 122 mill. i 2021. Videre foreslås det også på HEI-sektor avsatt 106 mill. til velferdsteknologi og 101 mill. til oppgradering av IKT-fagsystemer.

For detaljert oversikt over bykasseinvesteringene 2021-2024 vises det til kapittel 4 Hovedoversikter, og til egne investeringstabeller med prosjektoversikt pr. budsjettkapittel under sektoromtalene.

3.3.4 Samlet finansieringsbehov i Oslo kommunes investeringsbudsjett – Bykassen+KF

Tabell 3.15 Samlet finansieringsbehov i investeringsbudsjettet

Tall i mill.						
	Dok. 3/ 2020	2021	2022	2023	2024	Sum 2021- 2024
Investeringer i varige driftsmidler	15 948	14 810	17 762	16 372	14 285	63 230
Tilskudd til andres investeringer	25	25	25	24	24	99
Utlån	2 052	2 050	2 567	2 707	2 549	9 873
Avdrag på lån	860	827	918	985	1 025	3 754
Avsetninger til fond	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	2
Sum finansieringsbehov	18 886	17 713	21 273	20 088	17 884	76 958

Samlet finansieringsbehov i Oslo kommunes investeringsbudsjett i 2021 utgjør ca. 17,7 mrd. Foruten investeringer i varige driftsmidler med 14,8 mrd., foreslås det i investeringsbudsjettet i 2021 utlån med

2 050 mill., hvor 1 606 mill. gjelder videreutlånsordningen av Husbankmidler og 444 mill. til Sporveien for anskaffelse av nye trikker. Til avdrag på lån foreslås det avsatt 860 mill. i 2021 som gjelder betjening av kommunens lån i Husbanken knyttet til videreutlånsordningen. Det foreslås i tillegg tilskudd til andres investeringer med 25 mill. og gjelder i hovedsak rehabilitering av kirker.

3.3.5 Finansiering av Oslo kommunes investeringsbudsjett – Bykassen + KF

Tabell 3.16 Finansiering av investeringsbudsjettet

Tall i mill.							
	Dok. 3/ 2020	2021	2022	2023	2024	Sum 2021- 2024	Sum 2021- 2024 %-andel
Bruk av lån	-13 829	-12 172	-13 806	-10 507	-9 804	-46 290	60 %
Salg av varige driftsmidler	-151	-151	-151	-161	-151	-614	1 %
Kompensasjon for merverdiavgift	-1 627	-1 355	-1 616	-1 420	-1 281	-5 671	7 %
Mottatte avdrag på utlån, refusjoner og tilskudd fra andre	-2 104	-2 939	-4 800	-7 346	-5 963	-21 048	27 %
Utdeling fra selskaper (utbytte)	-134	-110	-112	-65	-150	-436	1 %
Overføring fra drift-midler fra driftsfond	-730	-676	-417	-295	-295	-1 683	2 %
Overføringer fra drift-generell	-311	-311	-371	-294	-241	-1 216	2 %
Sum finansiering	-18 886	-17 713	-21 273	-20 088	-17 884	-76 958	100 %
Andel lånefinansiering av sum finansieringsbehov	73 %	69 %	65 %	52 %	55 %		

Det foreslås et samlet låneopptak i 2021 med 12,2 mrd., hvilket finansierer 69 % av de totale utgiftene på ca. 17,7 mrd. (inkludert utgifter til utlån, avdrag på lån, tilskudd til andres investeringer og avsetning til fond) i investeringsbudsjettet til Oslo kommune. For hele økonomiplanperioden sett under ett er lånefinansieringsandelen 60 % av samlet finansieringsbehov.

Tabell 3.17 Finansiering av investeringer i anleggsmidler

OSLO KOMMUNE - tall i mill. kr	2021	Fin. i %	2022	Fin. i %	2023	Fin. i %	2024	Fin. i %	sum 2021- 2024	Fin. i %
Investeringer i varige driftsmidler	14 810		17 762		16 372		14 285		63 230	
<i>Finansiering:</i>										
Kompensasjon for merverdiavgift	-1 355	9 %	-1 616	9 %	-1 420	9 %	-1 281	9 %	-5 671	9 %
Tilskudd fra andre	-1 969	13 %	-3 761	21 %	-5 017	31 %	-4 826	34 %	-15 573	25 %
Salg av varige driftsmidler	-151	1 %	-151	1 %	-161	1 %	-151	1 %	-614	1 %
Utdeling fra selskaper (utbytte)	-110	1 %	-112	1 %	-65	0 %	-150	1 %	-436	1 %
Bruk av lån	-10 239	69 %	-11 335	64 %	-9 121	56 %	-7 342	51 %	-38 037	60 %
Overføring fra drift-generell	-311	2 %	-371	2 %	-294	2 %	-241	2 %	-1 216	2 %
Overføring fra drift-midler fra driftsfond	-676	5 %	-417	2 %	-295	2 %	-295	2 %	-1 683	3 %
Sum finansiering	-14 810	100 %	-17 762	100 %	-16 372	100 %	-14 285	100 %	-63 230	100 %

Andelen lån som finansierer investeringer i varige driftsmidler er 69 % i 2021 og utgjør ca. 10,2 mrd. For hele økonomiplanperioden sett under ett er låneandelen 60 %, tilsvarende 38 mrd.

Kompensasjon for merverdiavgift finansierer 9 % av investeringene i økonomiplanperioden.

Tilskuddsfinansiering av investeringer, som utgjør 25 % i økonomiplanperioden, gjelder i hovedsak midler fra staten knyttet til investeringer i bl.a. boliger for vanskeligstilte, omsorg+-prosjekter, sykehjem og Fornebubanen.

Midler fra driftsfond finansierer 3 % av investeringene i økonomiplanperioden. I 2021 foreslås det brukt 676 mill. fra driftsfond.

Overføringer fra driften finansierer 2 % av investeringene i økonomiplanperioden. I 2021 foreslås det overført 311 mill. fra driften fordelt med 121 mill. for bykassen og 190 mill. for kommunale foretak. Salg av varige driftsmidler finansierer 1 % av investeringene i økonomiplanperioden. Dette gjelder salg av eiendom.

3.3.6 Nærmere om låneopptak og utvikling av langsiktig rentebærende lånegjeld

Tabell 3.18 Samlet låneopptak for Oslo kommune

Tall i mill.

	Dok. 3/2020	2021	2022	2023	2024	Sum 2021- 2024
Låneopptak bykassen	7 065	6 130	6 474	4 583	5 950	23 137
Låneopptak kommunale foretak	6 764	6 042	7 332	5 924	3 854	23 152
Samlet låneopptak Oslo kommune	13 829	12 172	13 806	10 507	9 804	46 290

Det foreslås et samlet låneopptak i 2021 på 12,1 mrd. fordelt med 6,1 mrd. på bykassen og 6 mrd. for kommunale foretak. For hele økonomiplanperioden foreslås det et samlet låneopptak på 46,3 mrd., hvor 6,4 mrd. gjelder lån i Husbanken til videreutlånsordningen (startlån). Låneopptaket er betydelig lavere siste året i økonomiplanperioden, noe som må ses i sammenheng med at investeringsnivået også er noe lavere dette året men også at finansiering med tilskudd fra andre er relativt høy det siste året i økonomiplanen.

Tabell 3.19 Nærmere spesifisering av samlet låneopptak

Tall i mill.

	Dok. 3/2020	2021	2022	2023	2024	Sum 2021- 2024
Bruk av lån Oslo kommune	13 829	12 172	13 806	10 507	9 804	46 290
<i>Fordelt på:</i>						
Lån i lånefondet	12 229	10 572	12 206	8 907	8 204	39 890
Lån i husbanken til videreutlånsordningen	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600	6 400
Sum bruk av lån Oslo kommune	13 829	12 172	13 806	10 507	9 804	46 290

Tabell 3.20 Netto gjeldsøkning

Tall i mill.

	Dok. 3/2020	2021	2022	2023	2024	Sum 2021- 2024
Avdrag på lån - driftsbudsjettet	2 422	2 095	2 467	2 873	3 061	10 495
Avdrag på lån - investeringsbudsjettet	860	827	918	985	1 025	3 754
Sum avdrag på lån	3 282	2 921	3 385	3 857	4 086	14 250
Sum bruk av lån	13 829	12 172	13 806	10 507	9 804	46 290
Netto gjeldsøkning	10 547	9 251	10 421	6 650	5 718	32 040

Samtidig som kommunens samlede låneopptak øker med 46,2 mrd. i økonomiplanperioden, så er samlet avdrag på lån i drifts- og investeringsbudsjettet på ca. 14,2 mrd. Dette medfører en netto gjeldsøkning i løpet av økonomiplanperioden på 32 mrd. Det vises til egen omtale av kommunens gjeldsgrad nedenfor.

Økte investeringer gir økte finanskostnader

Befolkningsvekst innebærer at det må investeres for å sikre tilstrekkelig kapasitet i det kommunale tjenestetilbudet. Det innarbeides også midler til ny storbylegevakt og ny hoved brannstasjon for å kunne tilby bedre tjenester til befolkningen og det foreslås et økt omfang av rehabiliteringsmidler for å sikre en god standard på kommunens bygningsmasse. For å kunne finansiere disse investeringene er det nødvendig for kommunen å gjøre låneopptak. Dette medfører igjen økte finanskostnader som må dekkes over kommunens driftsbudsjett.

38 mrd. av kommunens planlagte investeringer på 63,2 mrd. vil i kommende økonomiplanperiode bli finansiert med lån. Årlige rente- og avdragsutgifter vil øke fra 3,4 mrd. i 2021 til ca. 5,2 mrd. i 2024. I forslag til økonomiplan 2021-2024 er det lagt til grunn en langsiktig rente på 2,0 %.

Tabell 3.21 Forventet utvikling i rente- og avdragsutgifter i driftsbudsjettet 2021-2024 Oslo kommune

Tall i mill.					
	Dok. 3/2020	2021	2022	2023	2024
Renteutgifter	1 644	1 347	1 632	1 896	2 126
Avdrag på lån	2 422	2 095	2 467	2 873	3 061
Sum finansutgifter	4 066	3 442	4 099	4 769	5 187
Økning fra året før		-624	657	670	418
Økning fra året før i %		-15 %	19 %	16 %	9 %
Økning fra 2020 akkumulert		-624	33	703	1 121

Gjeldsgraden

Gjeldsgraden viser brutto lånegjeld som andel av driftsinntektene.

$$\text{Gjeldsgrad} = \frac{\text{brutto lånegjeld}}{\text{sum driftsinntekter}}$$

Da det er driftsinntektene som skal betjene gjelden, er det nyttig å se hvordan lånegjelden utvikler seg i forhold til driftsinntektene.

Det tidligere måltallet for gjeldsgrad, om at gjeldsgraden ikke bør øke som andel av driftsinntektene, ble tatt ut i Sak 1 i 2019. Sterk befolkningsvekst med påfølgende stort behov for investeringer og låneopptak har vist at et mål om at gjeldsgraden som andel av driftsinntektene ikke bør øke ikke er realistisk. Det redegjøres likevel fortsatt for utviklingen i gjeldsgrad i Sak 1, men ikke sett opp mot et måltall. Det er et krav i den nye kommuneloven at det skal redegjøres for kommunens gjeldsutvikling.

Det tidligere måltallet om at gjeldsgraden ikke bør øke som andel av driftsinntektene innebar at årlig vekst i lånegjelden ikke kunne være større enn årlig vekst i driftsinntektene (i snitt ca 3-4 % pr. år). Dersom det for eksempel innføres et måltall om maks 75 % gjeldsgrad, vil det være rom for at gjelden vokser raskere enn driftsinntektene inntil man når dette nivået, deretter må gjelden vokse i takt med veksten i driftsinntektene. Begrensninger i låneopptak medfører at investeringsbudsjettet må reduseres og/eller at egenfinansieringen av investeringer må økes (for eksempel ved økt overføring fra drift eller ved salg anleggsmidler).

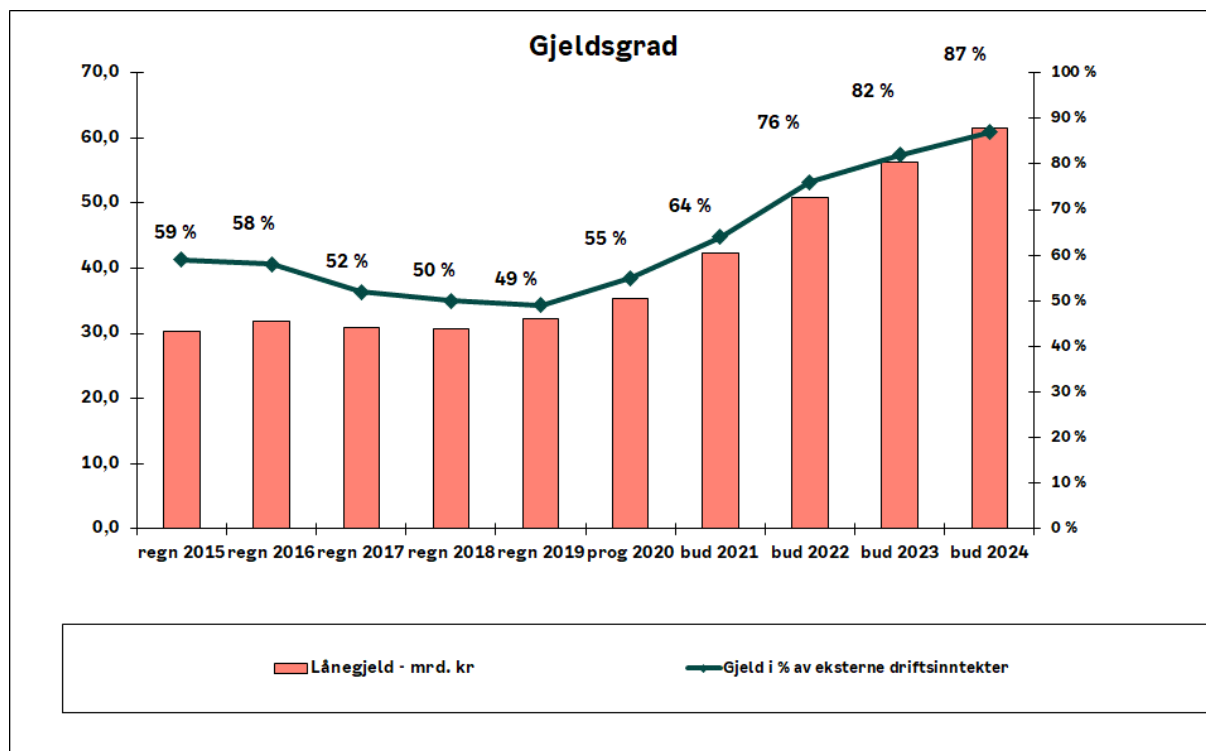
Det er ikke noe fasit på hvor stor gjeldsgraden bør være. Til syvende og sist blir det et spørsmål om hvor store finanskostnader man har rom til å belaste driften med.

Byrådet vil i arbeidet med budsjettet for 2022 vurdere om det skal innføres flere finansielle måltall for Oslo kommune, herunder eventuelt måltall for gjeldsgrad.

Hva som inngår i beregningen av gjeldsgrad

Ikke all lånegjeld tas med i beregningen av kommunens gjeldsgrad. Det ses bort fra pensjonsforpliktelsene som ikke er en rentebærende lånegjeld. Videre ses det bort fra lån for å finansiere investeringer til vann, avløp og renovasjon (finanskostnadene dekkes av VAR-gebyrer), og lån i Husbanken til videreutlånsordningen (en selvfinansierende ordning hvor kommunens låntagere betaler det samme til kommunen som kommunen må betale til Husbanken). OUS's andel av ny storbylegevakt er trukket ut. Det er også korrigert for at Vann- og avløpsetaten skal dekke 50 % av kostnadene for ny hovedstasjon hvor etaten skal samlokaliseres med Brann- og redningsetaten.

Figur 3.3 Utvikling i gjeldsgrad 2015-2024

Figuren viser at kommunens gjeldsgrad vil øke fra 49 % i 2019 til 87 % i 2024. Veksten i gjeldsgrad er kraftigst i de tre første årene i perioden og flater ut det siste året. Dette skyldes at investeringsnivået er lavere det siste året og at andelen av investeringene som forutsettes finansiert med tilskudd er relativt høy det siste året.

I beregningen av gjeldsgrad er det forutsatt at de løpende driftsinntektene vil øke med 3 % årlig etter 2021 som følge av at kommunen årlig blir kompensert for forventet lønns- og prisvekst (i kommunens driftsbudsjett er alle driftsinntekter og driftsutgifter i faste 2021-kroner alle årene i økonomiplanperioden 2021-2024).

Det er videre lagt til grunn at alle budsjetterte investeringer, inklusiv forventet investeringsetterselep ved utgangen av 2020, blir gjennomført som planlagt i løpet av økonomiplanperioden. Erfaringsmessig vil det imidlertid være et vist omfang av investeringene som blir gjennomført noe senere enn budsjettert. Et påregnelig etterslep i 2024 vil isolert sett redusere gjeldsgraden i 2024.

Kommunens finansstrategi med ikke å ta opp lån før det likviditetsmessig er behov for det, gjør også at veksten i gjeldsgraden blir noe forskjøvet ut i tid. I den foreliggende beregningen er det forutsatt at likvide midler reduseres fra dagens ca.8 mrd. til 6 mrd. i 2024. Dersom likvide midler i 2024 er mer enn 6 mrd. vil dette isolert bidra til en lavere gjeldsgrad enn beregnet.

Eiendomskjøp er ikke inkludert i den beregnede gjeldsgraden. Dersom det blir realisert eiendomskjøp på 900 mill. årlig i kommende økonomiplanperiode, vil dette isolert sett medføre at gjeldsgraden økes med anslagsvis 1,5 %-poeng årlig (aggregerende).

Tabell 3.22 Korrigert netto gjeldsøkning

Oslo kommune (bykassen + KF)		Øk.plan 2021-2024				mill. kr
	Prognose 2020	2021	2022	2023	2024	Sum 2021- 2024
Avdrag på lån - driftsbudsjettet	2 207	2 095	2 467	2 873	3 061	10 495
Avdrag på lån - investeringsbudsjettet	860	827	918	985	1 025	3 754
Sum avdrag på lån	3 067	2 921	3 385	3 857	4 086	14 250
Sum bruk av lån	9 500	12 172	13 806	10 507	9 804	46 290
Netto gjeldsøkning	6 433	9 251	10 421	6 650	5 718	32 040
Tallene inkluderer VAR-sektor, videreutlån, ny storbylegevakt og hovedbrannstasjon og utgjør følgende netto gjeldsøkning:						
	3 222	3 692	3 605	2 670	1 995	11 962
Korrigerer man for dette får vi følgende netto gjeldsøkning:						
Korrigert netto gjeldsøkning	3 211	5 559	6 816	3 980	3 723	20 078

I forslag til økonomiplan 2021-2024 er det en netto gjeldsøkning i perioden på 32 mrd., hvorav 20 mrd. inngår i beregning av gjeldsgraden.

Tabell 3.23 Korrigert lånegjeld

			Øk.plan 2021-2024				mill. kr
	regn 2019	prog 2020	2021	2022	2023	2024	
Inngående balanse - korrigert lånegjeld		32 211	35 422	42 496	50 827	56 322	
prognose netto økning		3 211					
Korr. netto gjeldsøkning (ny øk.plan 2021-2024)			5 559	6 816	3 980	3 723	
Inndekning udekket 2020 (2 av 8 mrd.)			500	500	500	500	
Innhenting av inv.ettterslep 2020 (ca 70 % lånefin. av inv.ettterslep på 5,8 mrd.)			1 015	1 015	1 015	1 015	
Utgående balanse - korrigert lånegjeld	32 211	35 422	42 496	50 827	56 322	61 560	

I økonomiplanen er det budsjettert med en rente på 2,0 prosent. Da majoriteten av kommunens gjeld er i lån med fastrente, er usikkerheten i planperioden relativt liten. På sikt vil utviklingen i renten ha stor påvirkning på renteutgiftene.

3.4 Kommunens pensjonskostnader

3.4.1 Pensjonskostnadens betydning for kommunens økonomiske handlefrihet

Ansatte i stat og kommune er medlemmer i en offentlig tjenstepensjonsordning (OfTP). Ny OfTP fra og med 01.01.2020 innebærer at alle årskull født fra og med 1963 tjener opp pensjon etter tilsvarende prinsipper som i Folketrygden og kan ta denne ut fleksibelt fra 62 års alder. Årskullene før 1962 beholder tidligere ytelsesordning med garantert ytelsesnivå. Ytelsesnivået er 70% eller 67,3% av sluttlønn etter 30 opptjeningsår, avhengig av om man var tilsatt før eller etter 01.01.2012. Bystyret vedtok 18.12.2019 nye pensjonsvedtekter for Oslo kommune som etablerte ny OfTP for kommunens ansatte.

Byrådet varslet, under behandling av saken for bystyret, at det i budsjettforlaget for 2021 ville bli foreslått å fjerne kravet om 20% stillingsprosent for å kvalifisere for tjenstepensjon. Byrådet vil senere i år, etter gjennomførte drøftinger med arbeidstakerorganisasjonene, fremme sak om endring av pensjonsvedtekten som ivaretar forannevnte. Effektene av ny OfTP og fjerning av krav om 20% stillingsprosent er innarbeidet i forslaget til ny økonomiplanperiode.

Oslo kommune betaler pensjonspremie til Oslo Pensjonsforsikring AS (OPF) som er kommunens heleide livsforsikringsselskap, og til Statens Pensjonskasse (SPK) for undervisningspersonalet. Den betalte pensjonspremien er kommunens finansiering av de ansattes OfTP. Finansieringen av de to ordningene er grunnleggende forskjellig. I ordningen i OPF er det i henhold til forsikringsvirksomhetsloven et krav om at alle fremtidige pensjonsforpliktelser skal være fullt ut fonderte etter hvert som de oppstår. Dette innebærer at pensjonsmidlene som forvaltes av OPF til enhver tid skal tilsvare pensjonsforpliktelsene kommunen har påtatt seg overfor sine arbeidstakere. Det vil si at kommunen må innbetale pensjonspremie i dag for ytelser som skal utbetales i fremtiden (inntil 80 år for fremtidig etterlattepensjon). Ordningen i SPK er derimot, i all hovedsak, en såkalt «pay-as-you-go-ordning». Foruten å betale engangspremie for årets lønnsvekst til de yrkesaktive innebærer dette at det er tilstrekkelig at årlig innbetalt premie skal dekke de årlige pensjonsutbetalingene. Som følge av at OfTP finansieres ulikt i OPF og SPK innebærer dette at pensjonspremien til de to ordningene utvikler seg forskjellig. Forenklet sagt har ordningen i OPF forskuddsvis innbetaling av fremtidige pensjonsutbetalinger (sparing), mens ordningen i SPK er refusjon av årlig utbetalt pensjon. Som følge av usikkerhet om størrelsen på de fremtidige pensjonsutbetalingene, varierer årlig premie til OPF vesentlig mer enn premie til SPK. Av denne grunn vil den etterfølgende delen av kapitlet i all hovedsak omhandle tjenstepensjonsordningen i OPF.

3.4.2 Sentrale begreper

Pensjonspremie

Oslo kommunes tjenstepensjonsordning skal til enhver tid være fondert. Dette innebærer at Oslo kommune må innbetale pensjonspremie til OPF slik at pensjonsmidlene kommunen har innbetalt til selskapet tilsvarende de fremtidige pensjonsforpliktelsene kommunen har påtatt seg overfor sine arbeidstagere frem til i dag. I en fondert ordning er det arbeidsgiveren som har ansvaret for at avsetningene på pensjonsfondet øker i takt med forpliktelsene overfor nåværende ansatte, tidligere ansatte, og pensjonistene som er tilknyttet ordningen. Premiens størrelse vil avhenge av flere forutsetninger. OPF må benytte premietariffer som tilfredsstiller Finanstilsynets krav. Videre vil den realiserte lønnsveksten og avkastningen på pensjonsmidlene avgjøre hvor stor premieinnbetalingen må være for at fonderingen av pensjonsmidlene skal tilsvare pensjonsforpliktelsene. Pensjonspremien kan følgelig anta stor variasjon fra år til år.

Pensjonskostnad

Kommunen skal, i henhold til forskrift, regnskapsføre en årlig pensjonskostnad. Pensjonskostnaden er kalkulatorisk, og skal gjenspeile et antatt stabilt kostnadsnivå på lang sikt. Det er Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) som fastsetter de lovpålagte beregningsparameterne som inngår i kostnadsberegningen. Årsaken til at man ikke kostnadsfører pensjonspremien direkte er for å oppnå mer

stabilitet i kommunenes regnskap. Det er viktig å merke seg at det er pensjonspremien som skal innbetales til OPF, og ikke den kalkulatoriske regnskapsførte kostnaden.

Premieavvik

Det er en sammenheng mellom pensjonskostnad og pensjonspremie som gjør at den regnskapsførte kostnaden vil utgjøre det samme som den innbetalte premien over tid. Årlig differanse mellom premie og kostnad leder til premieavvik som skal regnskapsføres som et tillegg til årlig pensjonskostnad over de etterfølgende 7 årene i like store årlige andeler. Dette omtales som amortisering og regnskapsmessig tilsvarer det avdrag på lån.

Forutsetningene for beregning av pensjonskostnad, fastsatt av KMD, har tidligere undervurdert faktisk utvikling i pensjonspremie ved at man har underestimert forholdet mellom faktisk lønnsvekst og avkastning på pensjonsmidlene. Dette har systematisk ledet til at norske kommuner har hatt en lavere regnskapsført pensjonskostnad i kommuneregnskapet enn den pensjonspremien som er innbetalt til forsikringsselskapene. Dette har medført et stadig økende premieavvik som må avdras etterfølgende år. Når årlige premieavvik overstiger årlige amortiseringskostnader, vil man akkumulere premieavvik. Effekten av det akkumulerte premieavviket synliggjøres gjennom pensjonskostnader som etter hvert blir langt høyere enn den årlige økningen i pensjonsforpliktelse skulle tilsi. Dette fordi de årlige amortiseringskostnadene etter hvert utgjør en stor andel av den totale pensjonskostnaden.

I ordningen i SPK hvor innbetalingene i all hovedsak tilsvarer de løpende utbetalingene vil man ikke ha tilsvarende premieavvik. KMD har strammet noe inn på parameterne for beregning av pensjonskostnad. Samtidig forventes ny OfTP å kunne gi lavere variasjon mellom innbetalt premie og årlig beregnet kostnad. Disse forholdene vil lede til større samsvar mellom den regnskapsførte kostnaden og de betalte premier i fremtiden.

Fond for dekking av premieavvik

Det er etablert et eget internt ubundet driftsfond i bykassen for dekking av premieavvik. Dette for å redusere rentekostnaden/slippe å ta opp lån, når likviditetseffekten av å innbetale pensjonspremie er høyere enn hva nivået på pensjonskostnaden i regnskapet tilkjennegir.

Premiefond

I tillegg til avsatte pensjonsmidler har kommunen, som alle øvrige forsikringstakere i OPF, et premiefond tilknyttet tjenstepensjonsordningen. Premiefondet forvaltes av OPF og kan utelukkende anvendes til å finansiere pensjonspremie. Premiefondet tilføres midler i den utstrekning OPF realiserer overskudd på forvaltningen av pensjonsmidlene. Som budsjettforutsetning for kommunens pensjonskostnad er det forutsatt at OPF realiserer et slikt overskudd tilsvarende 0,5 % av pensjonsmidlene årlig. Dvs. at 300 mill. av pensjonspremien i 2021 er forutsatt finansiert ved bruk av premiefondet i OPF.

3.4.3 Variasjoner i pensjonsutgifter

Endringer i KMDs beregningsparametere og OPFs premietariffer resulterer i endrede pensjonsutgifter. Disse endringene vil normalt bli varslet et år i forveien. Følgelig er det mulig å predikere premie- og kostnadseffekten av disse. Forhold som fremtidig realisert lønnsvekst og avkastning på pensjonsmidlene, samt usikkerhet knyttet til endringer i ansattebestanden vil systematisk utgjøre en usikkerhet i beregningen av fremtidige pensjonsutgifter.

Usikkerhet knyttet til realisert lønnsvekst og avkastning

Når realisert lønnsvekst og avkastning avviker fra beregningsforutsetningene, påvirkes både pensjonspremie og fremtidig kostnad. Dersom lønnsveksten viser seg å bli høyere enn forutsatt, må dette kompenseres gjennom økt premieinnbetaling. Tilsvarende vil premien måtte økes dersom finansavkastningen på pensjonsmidlene viser seg å være svakere enn forutsetningene som lå til grunn for beregningene. Ettersom økt premie leder til økt premieavvik, vil effekten slå direkte ut i neste års kostnad gjennom amortiseringskostnaden for tidligere års premieavvik.

Usikkerhet knyttet til bestandsendringer

Et annet usikkerhetsmoment ved beregning av pensjonsutgifter er endringer i ansattebestanden. Et av hovedelementene i kostnadsberegningen er årets pensjonsopptjening for de yrkesaktive medlemmene. Årets pensjonsopptjening reflekterer pensjonskostnaden for Oslo kommune ved å ha medlemmene ansatt i ett år til. Kostnadselementet vil avhenge av den ansattes alder, kjønn og lønnsnivå for arbeidstakere med ny OfTP. For arbeidstakere født 1962 eller tidligere vil også forutgående tjenestetid påvirke pensjonskostnaden. Dette følger av at nødvendig størrelse på årlig opptjening avhenger av disse variablene for å sikre det fastsatte fremtidige pensjonsnivået. Forutsetningene for kostnadsberegningene vil dermed endres når ansatte slutter og erstattes av nytilsatte, også for tilfellet at nytilsatt har samme lønnsnivå som den som avslutter sitt arbeidsforhold.

3.4.4 Økonomiplan 2021-2024

Utviklingen i både de nasjonale og de internasjonale kapitalmarkedene er, under pågående pandemi, enda mer usikker enn tidligere år. Dette medfører at det er større risiko knyttet til de fremtidige avkastningsforutsetningene i ny økonomiplanperiode enn tidligere. I budsjettforslaget er det allerede tatt høyde for at prisen OPF tar for å garantere en gitt avkastning, rentegarantipremien, øker noe fra og med 2021. Byrådet vil til Tilleggsinnstillingen komme tilbake til eventuelle endrede forutsetninger for ny økonomiplanperiode som følger av oppdaterte markedsutsikter.

Egenandelsordningen for AFP 62-64

Fra og med 2020 er egenandelsordningen for uføretilfeller avviklet. Ny offentlig AFP blir en ytelse som tas ut av alle som kvalifiserer, og kan fritt kombineres med arbeid. Dette i motsetning til dagens AFP som er en ren tidligpensjonsytelse. Det vil derfor ikke være behov for egenandelsordning med ny AFP. Nåværende AFP vil gradvis utfases frem til den er helt avviklet fra og med 2028. Egenandelsordningen for AFP vil utfases i samme takt. Byrådet vil i Tilleggsinnstillingen komme tilbake til fordeling av budsjetttramme til virksomhetene som er omfattet av ordningen.

Utvikling i pensjonskostnader for ordningene i OPF

Nedenstående tabell viser byrådets forslag til budsjett for 2021 og økonomiplanperioden 2021-2024.

Tabell 3.24 Premie- og kostnadsutvikling for ordningen i OPF i planperioden 2021 – 2024

	2020*	2021	2022	2023	2024
Pensjonskostnad inkl. arbeidsgiveravgift	3 974	4 137	4 281	4 248	4 251
Pensjonspremie inkl. arbeidsgiveravgift	4 485	4 283	4 409	4 532	4 659

*Dok3/2020 i 2020-kroner, økonomiplanperioden er i 2021-kroner

Som en følge av forventet lav lønnsvekst inneværende år øker pensjonskostnaden mindre mellom 2020 og 2021 enn forutsatt i vedtatt økonomiplan. Henholdsvis med 163 mill. sammenlignet med 237 mill. i vedtatt økonomiplan.

Utvikling i pensjonskostnader for ordningene i OPF og SPK

Nedenstående tabell viser utviklingen i pensjonskostnadene for ordningene i OPF og SPK fra 2016 til 2024. Tallene for 2016 til 2019 er regnskapstall, tall for 2020 er vedtatt budsjett, mens tall for 2021 – 2024 er hva som er budsjettet for økonomiplanperioden.

Tabell 3.25 Utvikling i pensjonskostnader for ordningene i OPF og SPK

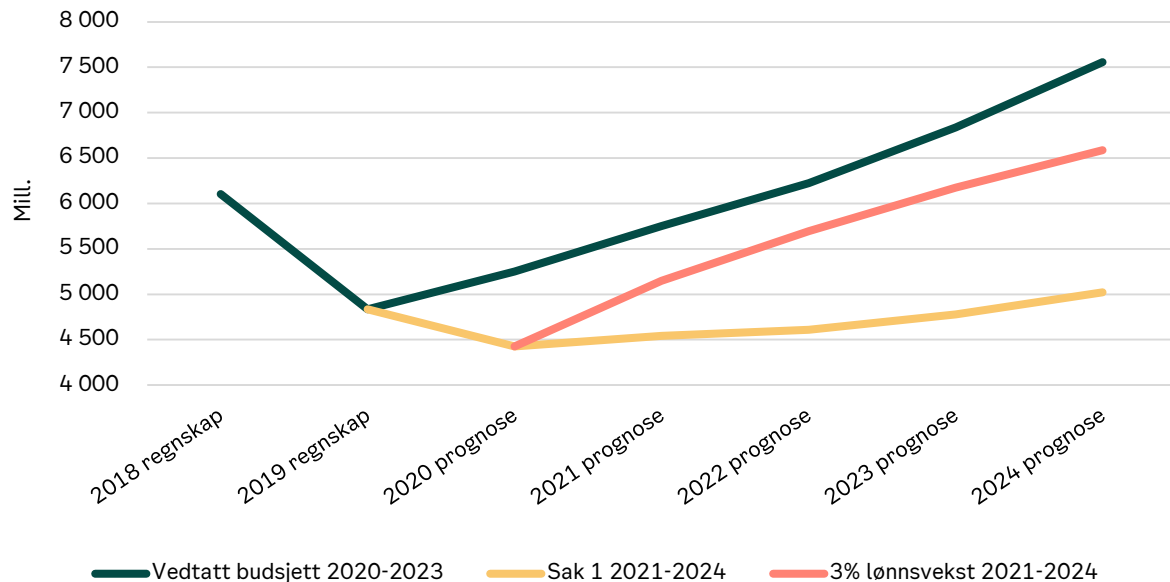
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kostnad OPF inkl. arbeidsgiveravgift	3 228	3 400	3 479	3 889	3 974	4 137	4 281	4 248	4 251
Kostnad SPK inkl. arbeidsgiveravgift	646	706	729	702					
Samlet kostnad inkl. arbeidsgiveravgift	3 874	4 106	4 208	4 591					
Kostnadsprosent OPF	23,0 %	25,2 %	23,3 %	20,5 %	21,2 %	21,9 %	22,8 %	22,8 %	22,8 %
Kostnadsprosent SPK	16,2 %	13,8 %	13,7 %	14,1 %					

*Det er inkludert en reduksjon i kostnadene til SPK med 93 mill. årlig fra 2021 i samsvar med statlige signaler, men det foreligger p.t. ikke oppdaterte tall for totalkostnader og kostnadsprosent.

Utvikling i akkumulert premieavvik

Nedenstående figur illustrerer utviklingen i akkumulert premieavvik for ordningen i OPF. Premieavviket er svært avhengig av hvilken lønnsvekst og avkastning som realiseres. For illustrasjonens del er det inntatt en framskrivning over utviklingen hvis lønnsveksten fra 2021 skulle bli 3% i stedet for 2% som er forutsatt i budsjettforslaget.

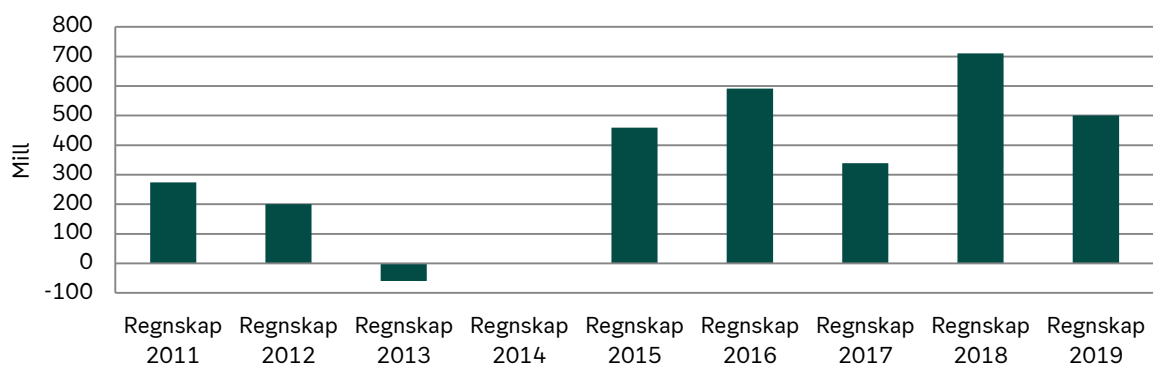
Figur 3.4 Utvikling i akkumulert premieavvik

Utvikling i premieavviksfondet

I regnskap 2019 er premieavviksfondet på ca. 3 mrd. De siste fire årene er det satt av 2,14 mrd. til dette fondet. Årlig avsetning til premieavviksfondet fra 2011 til 2019 er vist i figuren under.

Figur 3.5 Årlig avsetning til premieavviksfondet fra 2011 til 2019

I vedtatt budsjett 2020 var det forutsatt en avsetning til premieavviksfondet på 400 mill. Avsetningen ble redusert med 300 mill. i budsjettjusteringssak (byrådssak 64/20) i april og inngikk i finansieringen av økt tilskudd til Ruter for å kompensere for bortfall av billettinntekter på grunn av koronapandemien. Oslo kommune har i etterkant fått kompensert beløpet gjennom statens krisepakke rettet mot kommunesektoren. Byrådet valgte i saken om revidert budsjett 2020 å benytte 300 mill. til å delfinansiere en sentral avsetning til koronautgifter på 1,3 mrd. istedenfor å øke avsetningen til premieavviksfondet. Det innebærer at budsjettert avsetning til premieavviksfondet i 2020 fortsatt er 100

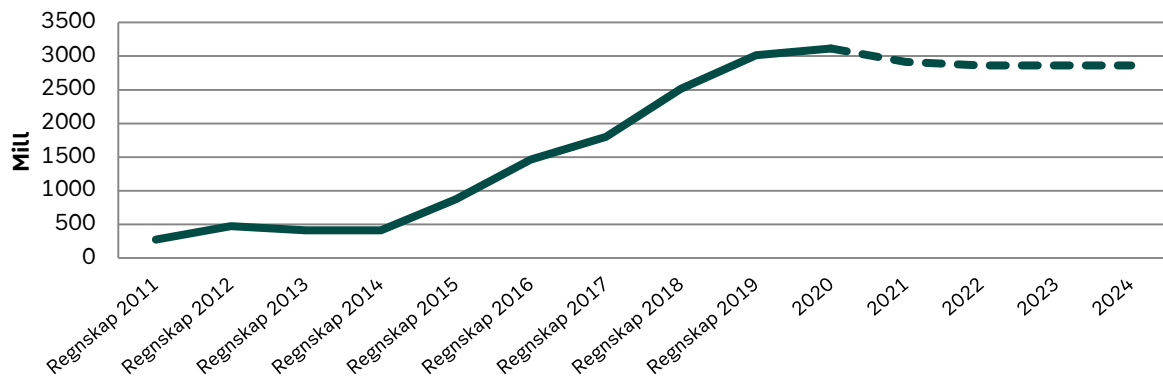
mill. I vedtatt økonomiplan er det forutsatt en avsetning til premieavviksfondet med 200 mill. i 2021 men ingen avsetning i 2022 og 2023.

I byrårets forslag til ny økonomiplan 2021-2024 ligger det ikke inne noen avsetning til premieavviksfondet. Byrådet har i forslag til ny økonomiplan funnet det nødvendig å disponere 200 mill. av fondet i 2021 og 50 mill. i 2022.

Byrådet har de senere årene avsatt betydelig beløp til premieavviksfondet. Fondet skal møte fremtidige pensjonsforpliktelser men kan også være en buffer for å kunne håndtere usikre tider. For å unngå å ramme bl.a. tjenester til barn, unge og eldre i for stor grad, og de som står på i førstelinjen i kampen mot korona, foreslår byrådet å bruke en liten andel av det som er satt av de siste årene for å møte de utfordringer kommunen står overfor nå.

Premieavviksfondet vil etter dette utgjøre 2,85 mrd. ved utgangen av 2022. Til sammenligning forventes akkumulert premieavvik å være 4,6 mrd. i 2022.

Figur 3.6 Utvikling i premieavviksfondet 2011 til 2024

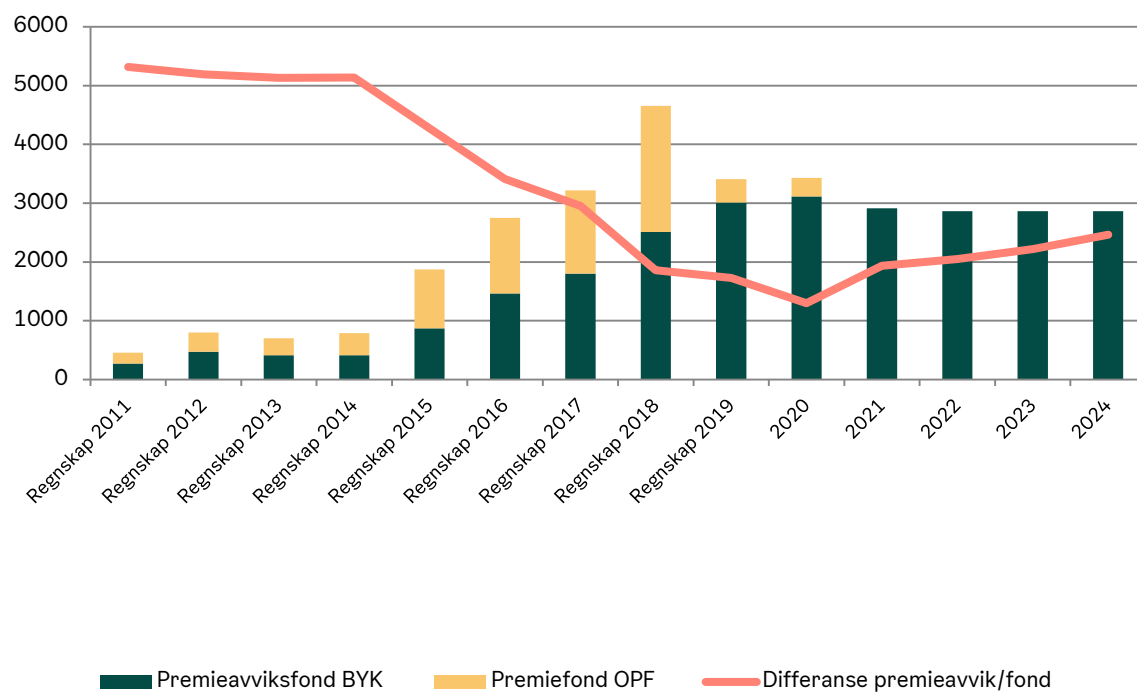

Finansiering av akkumulert premieavvik

Årlige premieavvik avhenger, som nevnt over, av realisert avkastning i OPF. Dvs. at desto større andel av premieutgiften som kan finansieres med avkastning, desto lavere blir årlig premieavvik. Som nevnt er det betydelige usikkerhet omkring avkastningen på pensjonsmidlene. I budsjettforslaget er det ikke forutsatt større tilførsel til kommunens premiefond i OPF enn ordinær budsjettforutsetning om årlig 0,5% avkastningsoverskudd. Siden premiefondet i OPF også er en potensiell finansieringskilde for akkumulert premieavvik, må dette ses i sammenheng med kommunens premieavviksfond for å vurdere midler avsatt til å dekke premieavviket.

Et vesentlig forhold er differansen mellom premieavviket, som kan beskrives som et lån, og hva som er avsatt i fond. Siden premieavviksfondet er bygget opp betydelig fra 2014 er differansen mellom det som er avsatt i fond, både bykassens og i OPF, og premieavviket (lånet) systematisk bygget ned mellom 2014 og 2020, og er redusert med 4 mrd. Framover svekkes dette forholdet noe i økonomiplanperioden, som følge av at noe av fondet anvendes og det stadig forventes nye premieavvik. Dette vises i figuren under.

Figur 3.7 Finansiering av akkumulert premieavvik 2011 til 2024

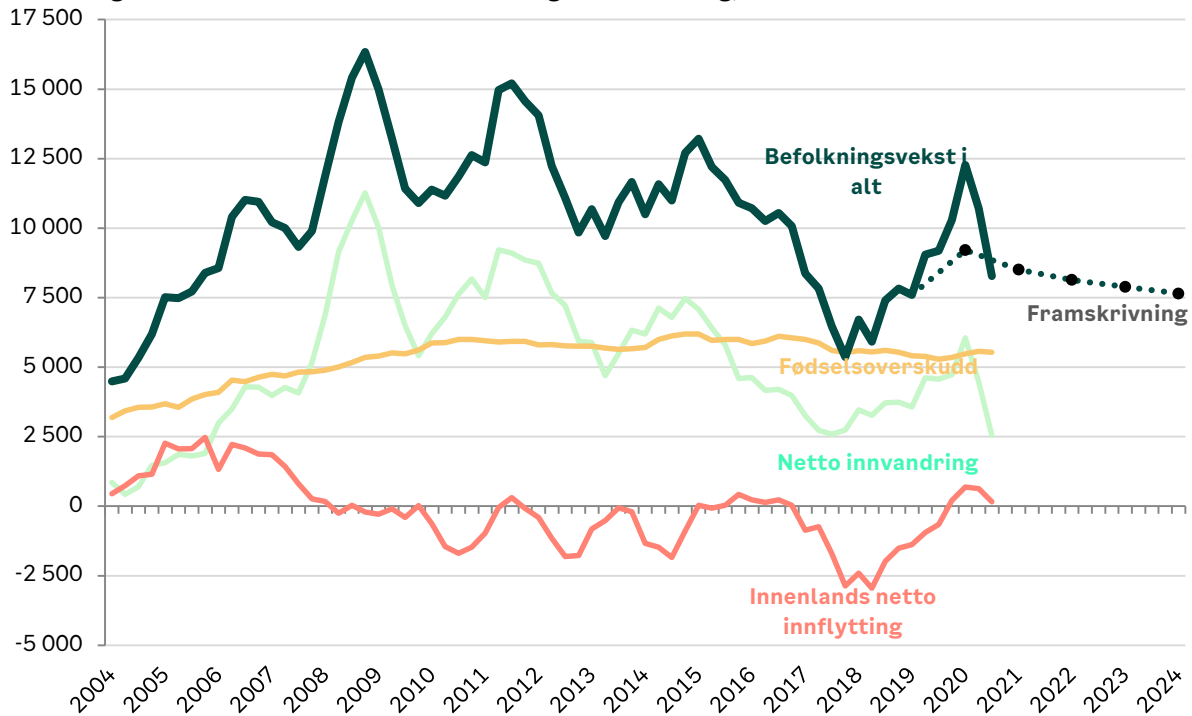

3.5 Befolkningsutvikling

Ved utgangen av 2019 bodde det 693 494 innbyggere i Oslo. Folkemengden i Oslo økte med totalt 12 420 innbyggere gjennom året, hvilket var betydelige høyere enn 2018-veksten på 7 598, og samtidig den fjerde høyeste befolkningsveksten etter årtusenskiftet.

Oslo hadde i 2019 den høyeste befolkningsveksten av landets fylker, og sto alene for 32 % av befolkningsveksten i landet. Befolkningsutvikling så langt i 2020 ser imidlertid ikke ut til å følge veksttakten fra 2019, snarere tvert i mot.

Figur 3.8 Løpende befolkningsutvikling for fire siste kvartaler. 2004-2.kvartal 2020. Framskrevet befolkningsvekst iht Oslo kommunes befolkningsframskrivning, oktober 2019.

Folkemengden i Oslo økte gjennom første halvår i 2020 med kun 592 personer, hvilket er mer enn 4 000 lavere enn etter første halvår i 2019. Spesielt 2. kvartal i 2020 ser ut til å være preget av tiltak knyttet til Covid-19-pandemien. Dette kommer i hovedsak til uttrykk gjennom lav innvandring. I løpet av første halvår 2020 innvandret 3 740 personer til Oslo, ca. 2 000 færre enn på samme tid i fjor. Nær 70 % av de 3 740 innvandrerne innvandret i løpet av det første av de to kvartalene. Antall fødte, døde og innenlandske inn- og utflyttinger har i første halvår vært på det jevne. Første halvår viser imidlertid relativt høye tall for utvandring fra Oslo, men disse er trolig noe forhøyet som følge av opprydding i folkeregisteret¹.

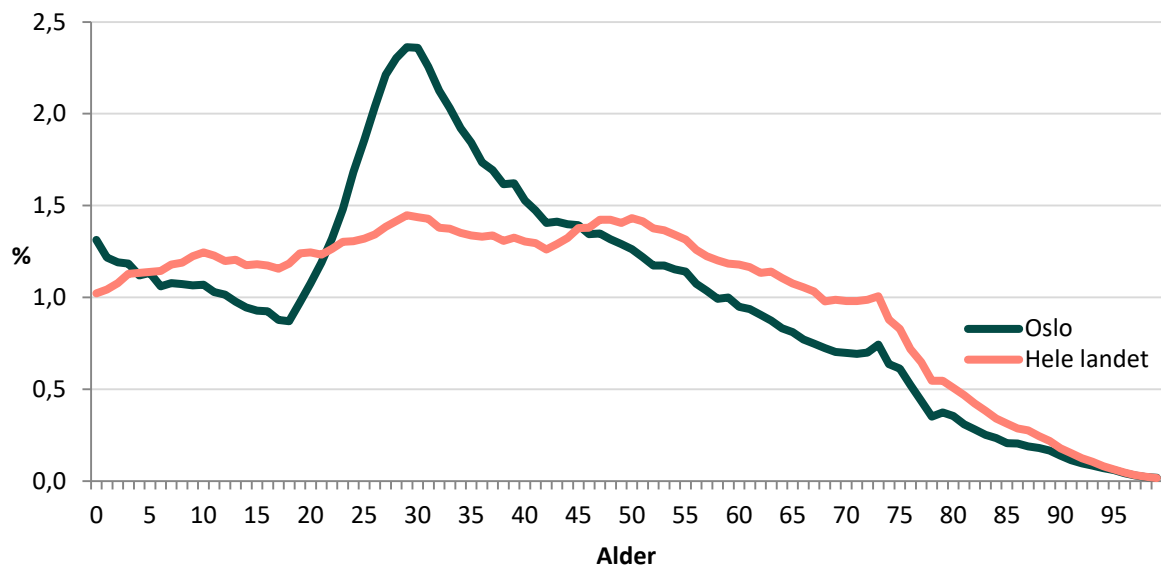
Sett i et lengre perspektiv har Oslo hatt meget høy befolkningsvekst etter årtusenskiftet. Folkemengden i Oslo har økt med 186 000 innbyggere de siste 20 årene. Det tilsvarer en øking på 37 %.

¹ Som forvalter av Folkeregisteret sørger Skatteetaten for utvandringsvedtak av personer som viser seg å ha utvandret uten å melde flytting. Ofte har personene i realiteten utvandret for flere år siden. Ettersom det i løpet av 2019 ble oppdaget svakheter ved denne rutinen ble alle utvandringsvedtak satt på vent. I 2020 er utvandringsvedtakene satt i gang igjen, noe som bidrar til at statistikken viser høyere utvandring i 2020 enn i 2019. På grunn av den høye andelen vedtaksutvandring gir ikke utvandringsstatistikken noe godt øyeblikksbilde ettersom de fleste vedtakene gjelder personer som har utvandret for flere år siden.

Befolkningsveksten i Oslo hadde et kraftig oppsving i årene etter 2004, som følge av høy arbeidsinnvandring, spesielt fra det som da var nye EU-land i Øst-Europa. Befolkningsveksten nådde et toppunkt i 2008, og har etter dette hatt en varierende men likevel noe fallende trend.

Befolkningsutviklingen i Oslo har de senere årene vært preget av et jevnt høyt fødselsoverskudd (fødte minus døde) på 5 000–6 000. De til dels store svingningene i befolkningsveksten har skyldtes variasjon i nettoinnflyttingen til Oslo, både som følge av variasjon i netto innvandringen og i den innenlandske netto innflyttingen. Den avtagende veksten i perioden 2015-2017 skyldtes økende utflytting fra Oslo, spesielt til Akershus, sammen med jevnt synkende innvandring. Gjennom 2018 og 2019 økte innvandringen til Oslo svakt, men det var i hovedsak redusert utvandring som gav en økning i nettoinnvandringen i 2019. Den reduserte utvandringen fra Oslo skyldtes imidlertid en stans i utvandringsvedtak fra folkeregisteret.

Figur 3.9 Alderssammensetning. Fordeling etter alder i andel av hele befolkningen, Oslo og Norge per 01.01.2020

Oslo har en alderssammensetning som skiller seg betydelig fra alderssammensetningen i landet som helhet. Oslo har en større andel barnehagebarn enn landet, men en lavere andel skolebarn. Videre har Oslo en vesentlig høyere andel unge voksne enn landet og gjennomgående noe lavere andeler i 45-årsalderen og eldre enn landet.

Aldersprofilen til Oslo holdes ved like av et gjentakende livsfasebasert flyttmønster. De høye andelene i ung voksen-alder skyldes kraftig tilflytting i forbindelse med studier og jobb blant unge voksne. Mange unge voksne stifter familie i Oslo, men flytter ut av kommunen mens barna er relativt små. Utflyttingsoverskuddet fortsetter også videre gjennom grunnskolealder og gjør at Oslo har en lavere andel barn i skolealder enn landet.

Både for Oslo og Norge ser vi en topp i andel som er litt over 70 år. Dette skyldes de store etterkrigskullene som ble født i 1946 og senere.

Befolkningsframskrivingene

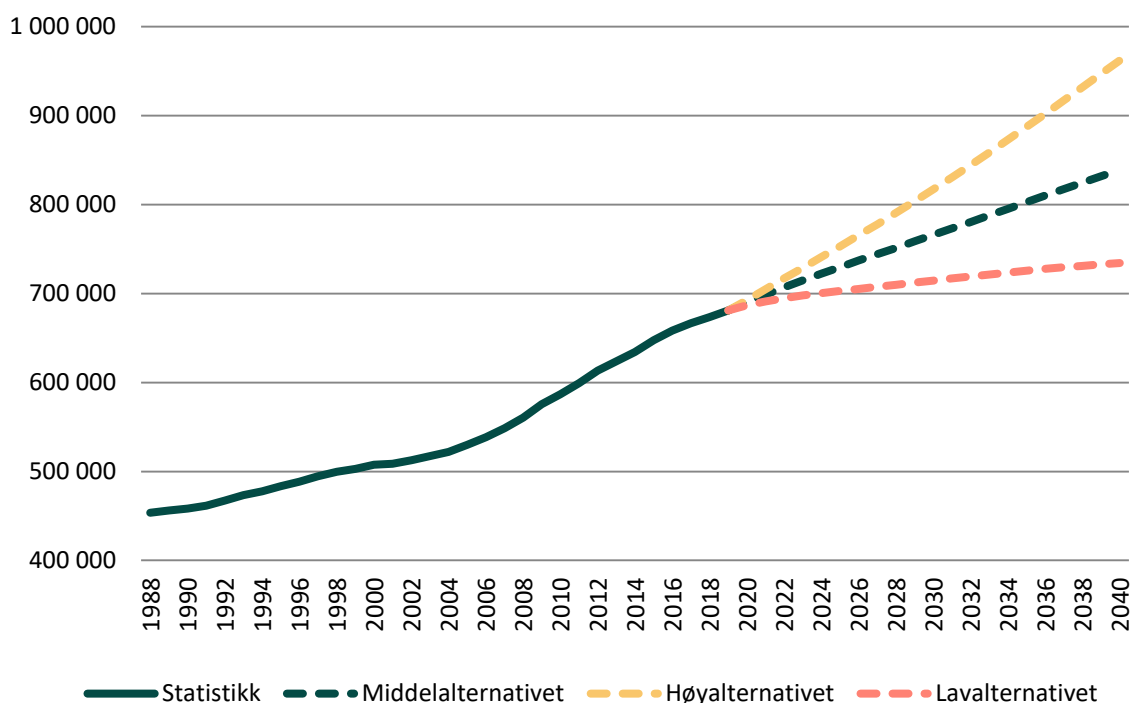
Oslo kommune lager hvert år en framskrivning av befolkningen som benyttes til planlegging av kommunens investeringer, tjenestetilbud og planarbeid. Det er usikkerhet knyttet til alle faktorer som inngår i framskrivingene og det blir derfor laget et høy-, et lav- og et mellomalternativ av framskrivningen. Mellomalternativet blir lagt til grunn i budsjettssammenheng. I figuren nedenfor vises anslag for utviklingen i befolkningen i den siste framskrivningen som er laget i Oslo. Den ble laget høsten 2019. Gitt de forutsetningene som da ble lagt til grunn viste mellomalternativet en befolkning i 2040 på

nesten 839 000. Høyalternativet ga om lag 962 000 innbyggere, mens lavalternativet ga 734 000 innbyggere. Anslagene i mellom- og høyalternativet var noe høyere enn i framskrivingen fra 2018.

Det ligger i sakens natur at framskrivninger alltid vil være beheftet med en betydelig grad av usikkerhet, og usikkerheten øker jo lenger fram i tid det framskrives for. En framskrivningsmodell vil alltid være en forenkling av virkeligheten. I tillegg er det stor usikkerhet knyttet til forutsetningene som legges inn om fruktbarhet, dødelighet og nettoflytting. Utviklingen i nettoflytting varierer betydelig fra år til år. Dette skyldes en kombinasjon av at antall flyttinger i løpet av et år er høyt, samtidig som flyttebalansen er særlig sårbar for endringer i samfunnsmessige forhold som konjunkturer, boligpriser, politisk regulering av innvandring m.m. Usikkerheten for disse forutsetningene er i år spesiell stor på grunn av Covid-19. Selv om utviklingen i den fremtidige nettoflyttingen er svært usikker, tilsier aldersstrukturen i Oslo at den naturlige tilveksten vil medføre vekst i befolkningen også i årene som kommer.

Nye befolkningsframskrivninger vil bli lagt frem i oktober 2020, og byrådet vil komme tilbake med omtale av nye framskrivninger i Tilleggsinnstillingen.

Figur 3.10 Faktisk befolkning (1988-2019) og befolkningsframskrivninger (2020-2040)

Utviklingen i befolkningen er en avgjørende faktor å ta hensyn til for å planlegge kommunens tjenesteproduksjon. Antall innbyggere og utviklingen av ulike aldersgrupper påvirker både investeringsbehovet i kommunen og den løpende tjenesteytingen. Befolkningsutviklingen vil påvirke det økonomiske handlingsrommet til kommunen både på utgifts- og inntektssiden. Virkningen for kommunen av befolkningsvekst avhenger av hvilke aldersgrupper som vokser. Det er stor forskjell mellom behovet for kommunale tjenester for et barn og en ung voksen i yrkesaktiv alder. Vekst i den yrkesaktive delen av befolkningen kan også bety økte skatteinntekter til kommunen.

I tillegg til antall og aldersfordeling på befolkningsveksten er det også av betydning hvor i byen veksten kommer når det skal planlegges skoler og barnehager m.m. Planene må derfor løpende tilpasses utviklingen i befolkningen. Oslo har i en rekke år hatt en svært høy befolkningsvekst som har krevd store investeringer. Det tar tid å øke kapasiteten f.eks. innenfor skolesektoren. Det er derfor viktig at tidsperspektivet i planleggingen strekker seg noe lenger enn økonomiplanperioden. Oslo har derfor lagt stor vekt på å lage oppdaterte framskrivninger hvert år for å fange opp endringer i

fødselsrater kan gi relativt store utslag i etterspørselen etter barnehager og på litt sikt også skoler. Her er det også en utfordring i framskrivingene at mange barn flytter ut av Oslo før de når skolealder. Små endringer i flyttmønsteret kan gi betydelige utslag i størrelsen på barnebefolkningen.

Det er en kontinuerlig prosess å forbedre framskrivingene. Kommunen har kontakt med andre fagmiljøer, bl.a. SSB for å diskutere hvilke forutsetninger som bør legges til grunn. I arbeidet med budsjett og økonomiplan i Oslo kommune lages det på sektorer som skole og eldreomsorg rullerende planer som skal fange opp framtidig behov og endringer som følge av befolkningsutviklingen. Dette er viktige verktøy i planleggingen av tjenestene i kommunen.

Tabell 3.26 Befolkningsframskrivingen fra 2019 fordelt på alder for 2025, 2030, 2035 og 2040

Alder	Faktisk	Framskriving				Endring i %		
	2020	2025	2030	2035	2040	2020-25	2020-30	2019-30
0-5 år	49 634	50 527	55 200	59 082	61 577	1,8 %	11,2 %	24,1 %
6-15 år	70 996	71 484	70 419	73 973	79 490	0,7 %	-0,8 %	12,0 %
16-18 år	18 539	21 650	22 153	21 666	22 510	16,8 %	19,5 %	21,4 %
19-66 år	477 911	500 217	521 580	539 898	555 665	4,7 %	9,1 %	16,3 %
67-79 år	55 077	61 085	64 395	70 506	76 571	10,9 %	16,9 %	39,0 %
80-89 år	16 475	20 205	27 104	30 738	33 263	22,6 %	64,5 %	101,9 %
90+	4 862	4 672	5 103	6 941	9 860	-3,9 %	5,0 %	102,8 %
sum	693 494	729 840	765 957	802 804	838 936	5,2 %	10,4 %	21,0 %

Tabellen viser faktisk folketall per 1.januar 2020 og mellomalternativet av befolkningsframskrivingene laget høsten 2019. Gitt forutsetningene av fjorårets framskriving forventes det en vekst i alle aldersgrupper fram mot 2040. Aldersgruppene 0-5 år og 16-18 år antas å få en vekst noe høyere enn for Oslo i alt, mens aldersgruppene 6-16 år og 19-66 år antas å få en noe lavere enn for Oslo i alt. Det er allikevel befolkningen over 67+ år som vil øke mest og befolkningen 80 år over vil antakelig bli fordoblet fram mot 2040. Det skyldes i all hovedsak de store etterkrigskullene. Selv om eldrebefolkningen får en sterk økning av sin andel av befolkningen, vil hovedstrukturen på befolkningen være omtrent som i dag.

4. HOVEDOVERSIKTER

Budsjett 2021 og økonomiplan 2021-2024

4.1 Årsbudsjett 2021

Tallene for regnskap og fjorårets budsjett er justert slik at hver virksomhet er knyttet til samme byrådsavdeling som i årets budsjett.

Tabell 4.1 Årsbudsjett drift – bykassen

		Beløp i 1000 kr		
		Regnskap 2019	Dok 3 2020	Budsjett 2021
Bydelene (HEI, AIS og OVK)	Utgift	29 205 896	29 419 289	29 781 100
	Inntekt	-5 625 481	-4 687 483	-4 762 474
Helse, eldre og innbyggertj. - byomf. (HEI)	Utgift	6 795 924	6 754 317	6 906 556
	Inntekt	-4 552 402	-4 346 050	-4 391 867
Arbeid, integrering og sosiale tjen. (AIS)	Utgift	3 623 099	3 486 159	3 560 267
	Inntekt	-1 814 042	-1 614 492	-1 639 748
Oppvekst og kunnskap (OVK)	Utgift	16 231 552	16 216 318	16 474 969
	Inntekt	-2 831 758	-1 725 343	-1 740 549
Byutvikling (BYU)	Utgift	925 974	879 556	885 431
	Inntekt	-669 883	-360 876	-374 796
Miljø og samferdsel (MOS)	Utgift	5 717 726	4 682 889	5 006 684
	Inntekt	-2 788 324	-1 520 746	-1 466 307
Miljø og samferdsel - selvfinansierende (MOS)	Utgift	2 259 366	2 392 470	2 154 528
	Inntekt	-3 045 120	-3 251 633	-3 023 494
Næring og eierskap (NOE)	Utgift	267 398	179 165	188 581
	Inntekt	-40 314	-76 518	-77 483
Kultur, idrett og frivillighet (KIF)	Utgift	2 332 979	2 665 977	2 725 351
	Inntekt	-465 976	-355 085	-422 380
Byrådslederens kontor (BLK)	Utgift	769 729	727 000	714 734
	Inntekt	-105 909	-50 053	-52 019
Finans (FIN)	Utgift	1 390 934	1 151 052	1 325 245
	Inntekt	-762 513	-544 614	-748 753
Bystyrets organer (BYS)	Utgift	295 871	254 941	320 280
	Inntekt	-41 971	-34 449	-42 214
Avsetningskapitler (FIN)	Utgift	567 949	477 005	1 294 647
	Inntekt	-348 151	-184 900	-1 084 800
Finansposter (FIN)	Utgift	498 556	1 530	1 530
	Inntekt	-1 795 009	-1 851 041	-1 805 970
Sum sektorene	Utgift	70 882 950	69 287 668	71 339 903
Sum sektorene	Inntekt	-24 886 851	-20 603 283	-21 632 854
Sum sektorene	Nettoutgift	45 996 099	48 684 385	49 707 049

Beløp i 1000 kr

	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Budsjett 2021
Rammetilskudd	-10 977 424	-11 620 000	-11 680 000
Inntekts- og formueskatt	-35 130 722	-35 800 000	-36 700 000
Eiendomsskatt	-1 696 286	-1 590 000	-1 660 000
Andre generelle driftsinntekter	-713 951	-512 342	-358 842
Sum generelle driftsinntekter	-48 518 383	-49 522 342	-50 398 842
Sum bevilgninger drift, netto	45 996 099	48 684 385	49 707 049
Avskrivninger	1 441 874	0	0
Sum netto driftsutgifter	47 437 973	48 684 385	49 707 049
Brutto driftsresultat	-1 080 410	-837 957	-691 793
Eksterne renteinntekter	-834 451	-698 000	-677 500
Konserninterne renteinntekter	0	0	0
Utbytter	-1 384 722	-1 560 000	-777 000
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0
Eksterne renteutgifter	37 011	169 000	155 800
Konserninterne renteutgifter	489 155	306 000	344 800
Eksterne avdrag på lån	28 497	0	0
Konserninterne avdrag på lån	1 964 654	1 460 000	1 351 432
Netto finansutgifter	300 143	-323 000	397 532
Motpost avskrivninger	-1 441 874	0	0
Netto driftsresultat	-2 222 141	-1 160 957	-294 261
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:			
Overføring til investering - generell	1 257 564	87 419	121 424
Overføring til investering - fond	89 261	572 495	448 070
Bruk av bundne driftsfond	-624 388	-453 961	-297 939
Avsetning til bundne driftsfond	1 318 708	554 727	211 794
Bruk av disposisjonsfond	-2 315 352	-231 000	-465 000
Avsetning til disposisjonsfond	2 805 866	631 277	275 912
Dekning av tidligere års merforbruk	-965 224	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	1 566 435	1 160 957	294 261
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	-655 705	0	0

Beløpene i kolonnen "Regnskap 2019" er tilpasset nye forskriftskrav, og er derfor ikke i samsvar med vedtatt Regnskap 2019.

Tabell 4.2 Årsbudsjett investering – bykassen

Tallene for regnskap og fjorårets budsjett er justert slik at hver virksomhet er knyttet til samme byrådsavdeling som i årets budsjett.

		Beløp i 1000 kr		
		Regnskap 2019	Dok 3 2020	Budsjett 2021
Bykasse virksomheter:				
Bydelene (HEI, AIS og OVK)	Utgift	101 655	58 000	58 000
Helse, eldre og innbyggertj. - byomf. (HEI)	Utgift	192 406	290 675	251 550
Arbeid, integrering og sosiale tjen. (AIS)	Utgift	9 585	1 590	6 590
Oppvekst og kunnskap (OVK)	Utgift	279 896	132 020	110 495
Byutvikling (BYU)	Utgift	295 659	173 000	187 000
Miljø og samferdsel (MOS)	Utgift	2 300 151	2 890 451	2 359 969
Miljø og samferdsel - selvfinansierende (MOS)	Utgift	2 186 160	2 773 700	3 332 417
Næring og eierskap (NOE)	Utgift	203 193	174 120	134 600
Kultur, idrett og frivillighet (KIF)	Utgift	305 455	413 050	236 050
Byrådslederens kontor (BLK)	Utgift	76 966	3 500	3 500
Finans (FIN)	Utgift	43 147	120 650	110 150
Bystyrets organer (BYS)	Utgift	0	0	0
Avsetningskapitler (FIN)	Utgift	0	250 000	0
Overføringsposter	Utgift	0	0	0
Investering i varige driftsmidler - bykasse	Utgift	5 994 272	7 280 756	6 790 321
Tilskudd til andres investeringer		471 270	219 600	219 100
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper		518 000	0	0
Utlån av egne midler		675 000	446 000	444 000
Investeringsutgifter sektorene - bykasse		7 658 542	7 946 356	7 453 421

Beløp i 1000 kr

	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Budsjett 2021
Investeringer i varige driftsmidler	5 523 002	7 280 756	6 790 321
Fordelte utgifter/internsalg	-16 812	0	0
Tilskudd til andres investeringer	471 270	219 600	219 100
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	518 000	0	0
Eksterne utlån av egne midler	675 000	446 000	444 000
Interne utlån av egne midler		0	0
Eksterne avdrag på lån	0	0	0
Interne avdrag på lån		0	0
Sum investeringsutgifter	7 170 460	7 946 356	7 453 421
Kompensasjon for merverdiavgift	-371 071	-498 483	-273 718
Tilskudd fra andre	-1 154 060	-1 160 500	-1 859 000
Salg av varige driftsmidler	-99 084	-85 000	-85 000
Salg av finansielle anleggsmidler	-518 000	0	0
Utdeling fra selskaper		0	0
Mottatte eksterne avdrag på utlån av egne midler	-173 374	-193 600	-174 500
Mottatte interne avdrag på utlån av egne midler	-3 652	0	0
Bruk av eksterne lån	-2 079 209	0	0
Bruk av interne lån		-5 465 239	-4 529 689
Sum investeringsinntekter	-4 398 449	-7 402 822	-6 921 907
Videreutlån	1 146 916	1 606 000	1 606 000
Bruk av lån til videreutlån	-1 144 769	-1 600 000	-1 600 000
Avdrag på lån til videreutlån	839 409	860 000	826 600
Mottatte avdrag på videreutlån	-656 762	-750 000	-795 000
Netto utgifter videreutlån	184 794	116 000	37 600
Overføring fra drift - generell	-1 257 564	-87 419	-121 424
Overføring fra drift - fond	-89 261	-572 495	-448 070
Bruk av bundne investeringsfond	-649 549	0	0
Avsetning til bundne investeringsfond	541 462	380	380
Bruk av ubundet investeringsfond	-593 615	0	0
Avsetning til ubundet investeringsfond	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	2 892 611	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	844 084	-659 534	-569 114
Fremført til dekning i senere år udekket beløp	3 800 890	0	0

Beløpene i kolonnen "Regnskap 2019" er tilpasset nye forskriftskrav, og er derfor ikke i samsvar med vedtatt Regnskap 2019.

4.2 Økonomiplan 2021-2024

Tallene for regnskap og fjorårets budsjett er justert slik at hver virksomhet er knyttet til samme byrådsavdeling som i årets budsjett.

Tabell 4.3 Økonomiplan drift – bykassen

		Beløp i 1000 kr				
		Dok 3 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Bykasse virksomheter:						
Bydelene (HEI, AIS og OVK)	Nettoutgift	24 731 806	25 018 626	24 896 816	24 706 361	24 663 567
Helse, eldre og innbyggertj. - byomf. (HEI)	Nettoutgift	2 408 267	2 514 689	2 524 018	2 679 902	2 680 797
Arbeid, integrering og sosiale tjen. (AIS)	Nettoutgift	1 871 667	1 920 519	1 832 652	1 794 770	1 778 184
Oppvekst og kunnskap (OVK)	Nettoutgift	14 490 975	14 734 420	14 770 767	14 744 240	14 825 887
Byutvikling (BYU)	Nettoutgift	518 680	510 635	484 068	474 690	468 170
Miljø og samferdsel (MOS)	Nettoutgift	3 162 143	3 540 377	3 530 819	3 651 116	3 614 380
Miljø og samferdsel - selvfinansierende (MOS)	Nettoutgift	-859 163	-868 966	-1 045 672	-1 145 177	-1 219 404
Næring og eierskap (NOE)	Nettoutgift	102 647	111 098	95 111	89 034	89 752
Kultur, idrett og frivillighet (KIF)	Nettoutgift	2 310 892	2 302 971	2 258 082	2 373 532	2 469 016
Byrådslederens kontor (BLK)	Nettoutgift	676 947	662 715	652 423	644 888	638 374
Finans (FIN)	Nettoutgift	606 438	576 492	589 713	585 186	576 534
Bystyrets organer (BYS)	Nettoutgift	220 492	278 066	214 560	267 543	215 199
Avsetningskapitler (FIN)	Nettoutgift	292 105	209 847	508 144	518 344	596 644
Finansposter (FIN)	Nettoutgift	-1 849 511	-1 804 440	-1 874 759	-1 836 759	-1 798 634
Sum sektorene - bykasse	Nettoutgift	48 684 385	49 707 049	49 436 742	49 547 670	49 598 466
Rammetilskudd		-11 620 000	-11 680 000	-11 630 000	-11 620 000	-11 660 000
Inntekts- og formueskatt		-35 800 000	-36 700 000	-36 800 000	-36 900 000	-36 950 000
Eiendomsskatt		-1 590 000	-1 660 000	-1 700 000	-1 700 000	-1 700 000
Andre generelle driftsinntekter		-512 342	-358 842	-333 942	-368 742	-399 842
Sum generelle driftsinntekter		-49 522 342	-50 398 842	-50 463 942	-50 588 742	-50 709 842
Sum bevilgninger drift, netto		48 684 385	49 707 049	49 436 742	49 547 670	49 598 466
Avskrivninger		0	0	0	0	0
Sum netto driftsutgifter		48 684 385	49 707 049	49 436 742	49 547 670	49 598 466
Brutto driftsresultat		-837 957	-691 793	-1 027 200	-1 041 072	-1 111 376
Eksterne renteinntekter		-698 000	-677 500	-720 200	-765 300	-715 200
Konserninterne renteinntekter		0	0	0	0	0
Utbytter		-1 560 000	-777 000	-900 000	-1 100 000	-1 220 000
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler		0	0	0	0	0
Eksterne renteutgifter		169 000	155 800	181 200	198 800	218 800
Konserninterne renteutgifter		306 000	344 800	477 601	595 009	676 004
Eksterne avdrag på lån		0	0	0	0	0
Konserninterne avdrag på lån		1 460 000	1 351 432	1 580 000	1 812 000	1 833 000
Netto finansutgifter		-323 000	397 532	618 601	740 509	792 604
Motpost avskrivninger		0	0	0	0	0
Netto driftsresultat		-1 160 957	-294 261	-408 599	-300 563	-318 772
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:						
Overføring til investering - generell		87 419	121 424	149 949	70 258	50 630
Overføring til investering - fond		572 495	448 070	368 070	280 070	295 070
Bruk av bundne driftsfond		-453 961	-297 939	-237 939	-159 939	-174 939
Avsetning til bundne driftsfond		554 727	211 794	188 519	101 174	139 011
Bruk av disposisjonsfond		-231 000	-465 000	-295 000	-226 000	-226 000
Avsetning til disposisjonsfond		631 277	275 912	235 000	235 000	235 000
Dekning av tidligere års merforbruk		0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat		1 160 957	294 261	408 599	300 563	318 772
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)		0	0	0	0	0

Tabell 4.4 Økonomiplan drift – kommunale foretak

		Beløp i 1000 kr				
		Dok 3	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
		2020	2021	2022	2023	2024
Kommunale foretak:						
060 Oslo Havn KF (NOE)	Netto driftsresultat	0	-89 283	-125 000	-130 000	-135 000
053 Undervisningsbygg Oslo KF (NOE)	Netto driftsresultat	0	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
055 Boligbygg Oslo KF (NOE)	Netto driftsresultat	0	0	0	0	0
059 Omsorgsbygg Oslo KF (NOE)	Netto driftsresultat	0	0	0	0	0
062 Kultur- og idrettsbygg Oslo KF (NOE)	Netto driftsresultat	0	0	0	0	0
Sum kommunale foretak - netto driftsresultat		0	-189 283	-225 000	-230 000	-235 000
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:						
Overføring til investering - generell		0	189 283	221 366	223 366	190 000
Overføring til investering - fond		0	228 247	48 477	15 134	0
Bruk av bundne driftsfond		0	0	0	0	0
Avsetning til bundne driftsfond		0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond		0	-228 247	-48 477	-15 134	0
Avsetning til disposisjonsfond		0	0	3 634	6 634	45 000
Dekning av tidligere års merforbruk		0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat		0	189 283	225 000	230 000	235 000
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)		0	0	0	0	0

Tabell 4.5 Økonomiplan drift – samlet (bykasse og KF)

Tallene for regnskap og fjorårets budsjett er justert slik at hver virksomhet er knyttet til samme byrådsavdeling som i årets budsjett.

		Beløp i 1000 kr				
		Dok 3 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Bykasse virksomheter:						
Bydelene (HEI, AIS og OVK)	Nettoutgift	24 731 806	25 018 626	24 896 816	24 706 361	24 663 567
Helse, eldre og innbyggertj. - byomf. (HEI)	Nettoutgift	2 408 267	2 514 689	2 524 018	2 679 902	2 680 797
Arbeid, integrering og sosiale tjen. (AIS)	Nettoutgift	1 871 667	1 920 519	1 832 652	1 794 770	1 778 184
Oppvekst og kunnskap (OVK)	Nettoutgift	14 490 975	14 734 420	14 770 767	14 744 240	14 825 887
Byutvikling (BYU)	Nettoutgift	518 680	510 635	484 068	474 690	468 170
Miljø og samferdsel (MOS)	Nettoutgift	3 162 143	3 540 377	3 530 819	3 651 116	3 614 380
Miljø og samferdsel – selvfin (MOS)	Nettoutgift	-859 163	-868 966	-1 045 672	-1 145 177	-1 219 404
Næring og eierskap (NOE)	Nettoutgift	102 647	111 098	95 111	89 034	89 752
Kultur, idrett og frivillighet (KIF)	Nettoutgift	2 310 892	2 302 971	2 258 082	2 373 532	2 469 016
Byrådslederens kontor (BLK)	Nettoutgift	676 947	662 715	652 423	644 888	638 374
Finans (FIN)	Nettoutgift	606 438	576 492	589 713	585 186	576 534
Bystyrets organer (BYS)	Nettoutgift	220 492	278 066	214 560	267 543	215 199
Avsetningskapitler (FIN)	Nettoutgift	292 105	209 847	508 144	518 344	596 644
Finansposter (FIN)	Nettoutgift	-1 849 511	-1 804 440	-1 874 759	-1 836 759	-1 798 634
Sum sektorene - bykasse	Nettoutgift	48 684 385	49 707 049	49 436 742	49 547 670	49 598 466
Sum kommunale foretak - netto utgift ekskl. finanstransaksjoner		-3 528 774	-3 085 282	-3 472 802	-3 739 886	-4 006 833
Sum konsern - bykasse og KF		45 155 611	46 621 767	45 963 940	45 807 784	45 591 633
Rammetilskudd		-11 620 000	-11 680 000	-11 630 000	-11 620 000	-11 660 000
Inntekts- og formueskatt		-35 800 000	-36 700 000	-36 800 000	-36 900 000	-36 950 000
Eiendomsskatt		-1 590 000	-1 660 000	-1 700 000	-1 700 000	-1 700 000
Andre generelle driftsinntekter		-512 342	-358 842	-333 942	-368 742	-399 842
Sum generelle driftsinntekter		-49 522 342	-50 398 842	-50 463 942	-50 588 742	-50 709 842
Sum bevilgninger drift, netto		46 344 263	47 942 321	47 359 653	47 168 597	46 917 421
Avskrivninger		1 825 594	2 117 862	2 185 062	2 280 262	2 409 562
Sum netto driftsutgifter		48 169 857	50 060 183	49 544 715	49 448 859	49 326 983
Brutto driftsresultat		-1 352 485	-338 659	-919 227	-1 139 883	-1 382 859
Eksterne renteinntekter		-711 834	-692 093	-728 200	-779 261	-728 744
Konserninterne renteinntekter		0	0	0	0	0
Utbytter		-1 560 000	-777 000	-900 000	-1 100 000	-1 220 000
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler		0	0	0	0	0
Eksterne renteutgifter		169 000	670 986	735 823	794 403	895 565
Konserninterne renteutgifter		1 474 554	676 509	895 772	1 101 783	1 230 888
Eksterne avdrag på lån		0	0	0	0	0
Konserninterne avdrag på lån		2 421 768	2 094 575	2 467 295	2 872 657	3 060 940
Netto finansutgifter		1 793 488	1 972 977	2 470 690	2 889 582	3 238 649
Motpost avskrivninger		-1 825 594	-2 117 862	-2 185 062	-2 280 262	-2 409 562
Netto driftsresultat		-1 384 591	-483 544	-633 599	-530 563	-553 772
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:						
Overføring til investering - generell		311 053	310 707	371 315	293 624	240 630
Overføring til investering - fond		729 911	676 317	416 547	295 204	295 070
Bruk av bundne driftsfond		-453 961	-297 939	-237 939	-159 939	-174 939
Avsetning til bundne driftsfond		554 727	211 794	188 519	101 174	139 011
Bruk av disposisjonsfond		-388 416	-693 247	-343 477	-241 134	-226 000
Avsetning til disposisjonsfond		631 277	275 912	238 634	241 634	280 000
Dekning av tidligere års merforbruk		0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat		1 384 591	483 544	633 599	530 563	553 772
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)		0	0	0	0	0

Tabell 4.6 Økonomiplan investering – bykassen

Tallene for regnskap og fjorårets budsjett er justert slik at hver virksomhet er knyttet til samme byrådsavdeling som i årets budsjett.

		Beløp i 1000 kr				
		Dok 3 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Bykasse virksomheter:						
Bydelene (HEI, AIS og OVK)	Utgift	58 000	58 000	58 000	58 000	38 000
Helse, eldre og innbyggertj. - byomf. (HEI)	Utgift	290 675	251 550	210 800	188 550	125 500
Arbeid, integrering og sosiale tjen. (AIS)	Utgift	1 590	6 590	6 590	6 590	6 590
Oppvekst og kunnskap (OVK)	Utgift	132 020	110 495	105 050	214 770	290 050
Byutvikling (BYU)	Utgift	173 000	187 000	138 000	138 000	138 000
Miljø og samferdsel (MOS)	Utgift	2 890 451	2 359 969	4 234 445	4 568 720	4 483 300
Miljø og samferdsel - selvfinansierende (MOS)	Utgift	2 773 700	3 332 417	3 078 500	2 441 600	2 301 500
Næring og eierskap (NOE)	Utgift	174 120	134 600	224 600	174 600	324 600
Kultur, idrett og frivillighet (KIF)	Utgift	413 050	236 050	161 500	74 700	63 200
Byrådslederens kontor (BLK)	Utgift	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500
Finans (FIN)	Utgift	120 650	110 150	100 150	2 650	2 650
Bystyrets organer (BYS)	Utgift	0	0	0	0	0
Avsetningskapitler (FIN)	Utgift	250 000	0	0	0	0
Overføringsposter	Utgift	0	0	0	0	0
Investeringer i varige driftsmidler - bykasse		Utgift	7 280 756	6 790 321	8 321 135	7 871 680
Tilskudd til andres investeringer		219 600	219 100	214 050	284 750	133 000
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper		0	0	0	0	0
Utlån av egne midler		446 000	444 000	961 000	1 101 000	943 000
Sum bevilgning investeringer - bykasse			7 946 356	7 453 421	9 257 430	8 852 890

	Beløp i 1000 kr				
	Dok 3 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Investeringer i varige driftsmidler	7 280 756	6 790 321	8 321 135	7 871 680	7 776 890
Fordelte utgifter/internsalg	0	0	0	0	0
Tilskudd til andres investeringer	219 600	219 100	214 050	284 750	133 000
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	0	0	0	0	0
Eksterne utlån av egne midler	446 000	444 000	961 000	1 101 000	943 000
Interne utlån av egne midler	0	0	0	0	0
Eksterne avdrag på lån	0	0	0	0	0
Interne avdrag på lån	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	7 946 356	7 453 421	9 496 185	9 257 430	8 852 890
Kompensasjon for merverdiavgift	-498 483	-273 718	-293 123	-208 592	-263 654
Tilskudd fra andre	-1 160 500	-1 859 000	-3 611 000	-4 282 000	-3 703 000
Salg av varige driftsmidler	-85 000	-85 000	-85 000	-95 000	-85 000
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0
Mottatte eksterne avdrag på utlån av egne midler	-193 600	-174 500	-194 200	-1 434 200	-194 000
Mottatte interne avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0	0
Bruk av eksterne lån	0	0	0	0	0
Bruk av interne lån	-5 465 239	-4 529 689	-4 874 323	-2 983 190	-4 349 916
Sum investeringsinntekter	-7 402 822	-6 921 907	-9 057 646	-9 002 982	-8 595 570
Videreutlån	1 606 000	1 606 000	1 606 000	1 606 000	1 606 000
Bruk av lån til videreutlån	-1 600 000	-1 600 000	-1 600 000	-1 600 000	-1 600 000
Avdrag på lån til videreutlån	860 000	826 600	918 100	984 500	1 025 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-750 000	-795 000	-845 000	-895 000	-943 000
Netto utgifter videreutlån	116 000	37 600	79 100	95 500	88 000
Overføring fra drift - generell	-87 419	-121 424	-149 949	-70 258	-50 630
Overføring fra drift - fond	-572 495	-448 070	-368 070	-280 070	-295 070
Bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	0	0
Avsetning til bundne investeringsfond	380	380	380	380	380
Bruk av ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0
Avsetning til ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-659 534	-569 114	-517 639	-349 948	-345 320
Fremført til dekning i senere år udekket beløp	0	0	0	0	0

Tabell 4.7 Økonomiplan investering – Kommunale foretak

	Beløp i 1000 kr				
	Dok 3 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Kommunale foretak:					
060 Oslo Havn KF (NOE)	297 150	359 530	249 843	203 500	240 000
053 Undervisningsbygg Oslo KF (NOE)	2 828 500	2 216 530	2 879 800	4 053 933	3 847 266
055 Boligbygg Oslo KF (NOE)	884 000	1 245 000	1 747 500	1 597 000	1 232 000
059 Omsorgsbygg Oslo KF (NOE)	3 160 600	3 246 000	3 639 000	1 931 075	887 800
062 Kultur- og idrettsbygg Oslo KF (NOE)	1 497 400	953 100	925 100	714 950	301 400
Investeringer i varige driftsmidler - KF	8 667 650	8 020 160	9 441 243	8 500 458	6 508 466
Tilskudd til andres investeringer	0	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	0	0	0	0	0
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0
Investeringsutgifter KF	8 667 650	8 020 160	9 441 243	8 500 458	6 508 466
Investeringer i varige driftsmidler	8 667 650	8 020 160	9 441 243	8 500 458	6 508 466
Fordelte utgifter/internsalg	0	0	0	0	0
Tilskudd til andres investeringer	0	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	0	0	0	0	0
Eksterne utlån av egne midler	0	0	0	0	0
Interne utlån av egne midler	0	0	0	0	0
Eksterne avdrag på lån	0	0	0	0	0
Interne avdrag på lån	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	8 667 650	8 020 160	9 441 243	8 500 458	6 508 466
Kompensasjon for merverdiavgift	-1 128 400	-1 081 000	-1 323 000	-1 211 000	-1 017 000
Tilskudd fra andre	-194 250	-303 750	-338 750	-995 750	-1 231 800
Salg av varige driftsmidler	-66 000	-66 000	-66 000	-66 000	-66 000
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	-134 000	-109 500	-111 500	-65 000	-150 000
Mottatte eksterne avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0	0
Mottatte interne avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0	0
Bruk av eksterne lån	0	0	0	0	0
Bruk av interne lån	-6 763 950	-6 042 380	-7 332 150	-5 924 208	-3 853 666
Sum investeringsinntekter	-8 286 600	-7 602 630	-9 171 400	-8 261 958	-6 318 466
Videreutlån	0	0	0	0	0
Bruk av lån til videreutlån	0	0	0	0	0
Avdrag på lån til videreutlån	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på videreutlån	0	0	0	0	0
Netto utgifter videreutlån	0	0	0	0	0
Overføring fra drift - generell	-223 634	-189 283	-221 366	-223 366	-190 000
Overføring fra drift - fond	-157 416	-228 247	-48 477	-15 134	0
Bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	0	0
Avsetning til bundne investeringsfond	0	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0
Avsetning til ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-381 050	-417 530	-269 843	-238 500	-190 000
Fremført til dekning i senere år udekket beløp	0	0	0	0	0

Tabell 4.8 Økonomiplan investering – samlet (bykasse og KF)

Tallene for regnskap og fjorårets budsjett er justert slik at hver virksomhet er knyttet til samme byrådsavdeling som i årets budsjett.

		Beløp i 1000 kr				
		Dok 3 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Bykasse virksomheter:						
Bydelene (HEI, AIS og OVK)	Utgift	58 000	58 000	58 000	58 000	38 000
Helse, eldre og innbyggertj. - byomf. (HEI)	Utgift	290 675	251 550	210 800	188 550	125 500
Arbeid, integrering og sosiale tjen. (AIS)	Utgift	1 590	6 590	6 590	6 590	6 590
Oppvekst og kunnskap (OVK)	Utgift	132 020	110 495	105 050	214 770	290 050
Byutvikling (BYU)	Utgift	173 000	187 000	138 000	138 000	138 000
Miljø og samferdsel (MOS)	Utgift	2 890 451	2 359 969	4 234 445	4 568 720	4 483 300
Miljø og samferdsel - selvfinansierende (MOS)	Utgift	2 773 700	3 332 417	3 078 500	2 441 600	2 301 500
Næring og eierskap (NOE)	Utgift	174 120	134 600	224 600	174 600	324 600
Kultur, idrett og frivillighet (KIF)	Utgift	413 050	236 050	161 500	74 700	63 200
Byrådslederens kontor (BLK)	Utgift	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500
Finans (FIN)	Utgift	120 650	110 150	100 150	2 650	2 650
Bystyrets organer (BYS)	Utgift	0	0	0	0	0
Avsetningskapitler (FIN)	Utgift	250 000	0	0	0	0
Overføringsposter	Utgift	0	0	0	0	0
Investeringer i varige driftsmidler - bykasse	Utgift	7 280 756	6 790 321	8 321 135	7 871 680	7 776 890
Tilskudd til andres investeringer		219 600	219 100	214 050	284 750	133 000
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper		0	0	0	0	0
Utlån av egne midler		446 000	444 000	961 000	1 101 000	943 000
Tilskudd til KF fra bykasse		-194 250	-193 750	-188 750	-260 750	-109 000
Sum bevilgning investeringer - bykasse		7 752 106	7 259 671	9 307 435	8 996 680	8 743 890
Kommunale foretak:						
Klima og energi Oslo KF (MOS)		0	0	0	0	0
Oslo Havn KF (NOE)		297 150	359 530	249 843	203 500	240 000
Undervisningsbygg Oslo KF (NOE)		2 828 500	2 216 530	2 879 800	4 053 933	3 847 266
Boligbygg Oslo KF (NOE)		884 000	1 245 000	1 747 500	1 597 000	1 232 000
Omsorgsbygg Oslo KF (NOE)		3 160 600	3 246 000	3 639 000	1 931 075	887 800
Kultur- og idrettsbygg Oslo KF (NOE)		1 497 400	953 100	925 100	714 950	301 400
Investeringer i varige driftsmidler - KF		8 667 650	8 020 160	9 441 243	8 500 458	6 508 466
Tilskudd til andres investeringer		0	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper		0	0	0	0	0
Utlån av egne midler		0	0	0	0	0
Tilskudd til bykasse fra KF		0	0	0	0	0
Sum bevilgning investeringer - KF		8 667 650	8 020 160	9 441 243	8 500 458	6 508 466
Bevilgning investeringer - Oslo kommune		16 419 756	15 279 831	18 748 678	17 497 138	15 252 356

HOVEDOVERSIKTER
BUDSJETT 2021

	Beløp i 1000 kr				
	Dok 3 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Investeringer i varige driftsmidler	15 948 406	14 810 481	17 762 378	16 372 138	14 285 356
Fordelte utgifter/internsalg	0	0	0	0	0
Tilskudd til andres investeringer	25 350	25 350	25 300	24 000	24 000
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	0	0	0	0	0
Eksterne utlån av egne midler	446 000	444 000	961 000	1 101 000	943 000
Interne utlån av egne midler	0	0	0	0	0
Eksterne avdrag på lån	0	0	0	0	0
Interne avdrag på lån	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	16 419 756	15 279 831	18 748 678	17 497 138	15 252 356
Kompensasjon for merverdiavgift	-1 626 883	-1 354 718	-1 616 123	-1 419 592	-1 280 654
Tilskudd fra andre	-1 160 500	-1 969 000	-3 761 000	-5 017 000	-4 825 800
Salg av varige driftsmidler	-151 000	-151 000	-151 000	-161 000	-151 000
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	-134 000	-109 500	-111 500	-65 000	-150 000
Mottatte eksterne avdrag på utlån av egne midler	-193 600	-174 500	-194 200	-1 434 200	-194 000
Mottatte interne avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0	0
Bruk av eksterne lån	0	0	0	0	0
Bruk av interne lån	-12 229 189	-10 572 069	-12 206 473	-8 907 398	-8 203 582
Sum investeringsinntekter	-15 495 172	-14 330 787	-18 040 296	-17 004 190	-14 805 036
Videreutlån	1 606 000	1 606 000	1 606 000	1 606 000	1 606 000
Bruk av lån til videreutlån	-1 600 000	-1 600 000	-1 600 000	-1 600 000	-1 600 000
Avdrag på lån til videreutlån	860 000	826 600	918 100	984 500	1 025 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-750 000	-795 000	-845 000	-895 000	-943 000
Netto utgifter videreutlån	116 000	37 600	79 100	95 500	88 000
Overføring fra drift - generell	-311 053	-310 707	-371 315	-293 624	-240 630
Overføring fra drift - fond	-729 911	-676 317	-416 547	-295 204	-295 070
Bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	0	0
Avsetning til bundne investeringsfond	380	380	380	380	380
Bruk av ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0
Avsetning til ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-1 040 584	-986 644	-787 482	-588 448	-535 320
Fremført til dekning i senere år udekket beløp	0	0	0	0	0

Tabell 4.9 Fondsutvikling – bykassen

					Beløp i 1000 kr		
DRIFTSBUDSJETTET	Kap	Dok	3 2020	2021	2022	2023	2024
Avsetning til fond							
15419 Avsetning til fond for samferdselsformål	940		222 000	226 000	226 000	226 000	226 000
15421 Avsetning til energigjenvinningsfond husholdninger	940		277	40 912	-	-	-
15424 Avsetning til fond for dekning av premieavvik	940		400 000	-	-	-	-
15425 Avsetning til fond for tap på lånegarantier	940		9 000	9 000	9 000	9 000	9 000
Til ubundne avsetninger			631 277	275 912	235 000	235 000	235 000
15502 Avsetning til skogavgiftsfondet	950		300	300	300	300	300
15507 Avsetning til Klima- og energifondet	950		160 500	15 000	13 000	13 000	13 000
15506 Avsetning til selvkostfond feiervesenet	950		-2 498	-5 199	-4 926	-1 421	-68
15508 Avsetning til tapsfond	950		33 000	33 000	33 000	33 000	33 000
15510 Avsetning til selvkostfondet Vann	950		-	-16 675	5 686	-7 728	6 301
15509 Avsetning til selvkostfondet Renovasjon	950		-	-19 632	-3 541	-2 977	4 478
15512 Avsetning til fond Oslopakke 3 Bompenger	950		363 425	205 000	145 000	67 000	82 000
Til bundne avsetninger			554 727	211 794	188 519	101 174	139 011
Sum avsetning til driftsfond			1 186 004	487 706	423 519	336 174	374 011
Bruk av driftsfond							
19419 Bruk av samferdselsformål	940		-222 000	-226 000	-226 000	-226 000	-226 000
19421 Bruk av EGE-fond husholdninger	940		-	-30 000	-10 000	-	-
19424 Bruk av fond for dekning av premieavvik	940		-	-200 000	-50 000	-	-
19425 Bruk av fond for tap på lånegarantier	940		-9 000	-9 000	-9 000	-	-
Bruk av ubundne avsetninger			-231 000	-465 000	-295 000	-226 000	-226 000
19507 Bruk av Klima- og energifondet	950		-90 216	-92 619	-92 619	-92 619	-92 619
19502 Bruk av skogavgiftsfondet	950		-320	-320	-320	-320	-320
19512 Bruk av fond Oslopakke 3 bompenger	950		-363 425	-205 000	-145 000	-67 000	-82 000
Bruk av bundne avsetninger			-453 961	-297 939	-237 939	-159 939	-174 939
Sum bruk av driftsfond			-684 961	-762 939	-532 939	-385 939	-400 939
Netto avsetninger i driftsbudsjettet			501 043	-275 233	-109 420	-49 765	-26 928
INVESTERINGSBUDSJETTET							
Avsetning til fond							
05581 Avsetning til fond for offentlig tilfluktsrom	959		380	380	380	380	380
Sum avsetning til fond			380	380	380	380	380
Bruk av fond							
Sum bruk av fond			0	0	0	0	0
Netto avsetninger i investeringsbudsjettet			380	380	380	380	380
SUM DRIFT OG INVESTERING							
Sum avsetninger			1 186 384	488 086	423 899	336 554	374 391
Sum bruk av fond			-684 961	-762 939	-532 939	-385 939	-400 939
NETTO DRIFT OG INVESTERING			501 423	-274 853	-109 040	-49 385	-26 548
Overføring av driftsfond til bruk i investering							
15711 Overføring til investering, Fond for samferdselsformål	940		222 000	226 000	226 000	226 000	226 000
15712 Overføring til investering, Energigjenvinningsfond husholdning	940		-	30 000	10 000	-	-
Bruk av ubundne driftsfond			222 000	256 000	236 000	226 000	226 000
15730 Overføring til investering, Fond for Oslopakke 3	950		350 175	191 750	131 750	53 750	68 750
15731 Overføring til investering, Skogavgiftsfondet	950		320	320	320	320	320
Bruk av bundne driftsfond			350 495	192 070	132 070	54 070	69 070
Sum overføring av driftsfond til bruk i investering			572 495	448 070	368 070	280 070	295 070

Tabell 4.10 Oversikt over bykasseinvesteringer med finansiering

Økonomiplan 2021-2024 Investeringsoversikt for bykassen (tall i 1 000 kroner)						
Prosjektnr.		Kostnadsramme	2 021	2 022	2 023	2 024 Finansiering
Byrådsavdeling for helse, eldre og innbyggertjenester (HEI)						
Kap. 121 Oslo Origo						
1	19	038	ORIGO-digitalisering	117 700	110 000	108 000 100 000 Generell
1	19	038	ORIGO-digitalisering	4 300		Statstil.
Sum kap. 121 Oslo Origo			122 000	110 000	108 000	100 000
Kap. 313 Sykehjemsetaten						
1	07	006	Inventar og utstyr sykehjem	40 400	40 400	8 000 8 000 Generell
1	07	006	Inventar og utstyr sykehjem	9 600	9 600	2 000 2 000 Statstil.
Sum kap. 313 Sykehjemsetaten			50 000	50 000	10 000	10 000
Kap. 314 Helseetaten						
1	12	018	Inventar og utstyr	6 000	6 000	6 000 6 000 Generell
1	12	018	Inventar og utstyr	1 500	1 500	1 500 1 500 Statstil.
1	20	005	Tannklinikkplan inventar og utstyr nye klinikker	23 000		15 800 Generell
1	20	005	Tannklinikkplan inventar og utstyr nye klinikker	5 750		3 950 Statstil.
Sum kap. 314 Helseetaten			36 250	7 500	27 250	7 500
Kap. 372 Byomfattende tiltak - avsetninger eldre						
1	14	010	Omsorg+ inventar og utstyr	6 400	6 400	6 400 6 400 Generell
1	14	010	Omsorg+ inventar og utstyr	1 600	1 600	1 600 1 600 Statstil.
1	15	030	Velferdsteknologi	28 240	28 240	28 240 Generell
1	15	030	Velferdsteknologi	7 060	7 060	7 060 Statstil.
Sum kap. 372 Byomfattende tiltak - avsetninger eldre			43 300	43 300	43 300	8 000
Sum bykasseinvesteringer HEI			251 550	210 800	188 550	125 500

Prosjektnr.	Kostnadsramme	2 021	2 022	2 023	2 024	Finansiering
Finansiering HEI						
1. Generell finansiering		221 740	191 040	172 440	120 400	
2. Særskilte fond		0	0	0	0	
3. Tilskudd fra staten		29 810	19 760	16 110	5 100	
4. Tilskudd fra andre		0	0	0	0	
Sum finansiering		251 550	210 800	188 550	125 500	
Byrådsavdeling for arbeid, integrering og sosiale tjenester (AIS)						
<i>Kap. 315 Velferdsetaten</i>						
Inventar og utstyr		4 152	4 152	4 152	4 152	Generell
Inventar og utstyr		1 038	1 038	1 038	1 038	Statstil.
Sum kap. 315 Velferdsetaten		5 190	5 190	5 190	5 190	
<i>Kap. 384 Hjelpemiddelformidlingen Oslo kommune</i>						
Digitalisering av hjelpemiddelformidling		1 120	1 120	1 120	1 120	Generell
Digitalisering av hjelpemiddelformidling		280	280	280	280	Statstil.
Sum kap. 384 Hjelpemiddelformidlingen Oslo kommune		1 400	1 400	1 400	1 400	
<i>Kap. 427 Tap på utlån</i>						
Tap på utlån til boligformål		4 000	4 000	4 000	4 000	Generell
Sum kap. 427 Tap på utlån		4 000	4 000	4 000	4 000	
Sum bykasseinvesteringer AIS		10 590	10 590	10 590	10 590	
Finansiering AIS						
1. Generell finansiering		9 272	9 272	9 272	9 272	
2. Særskilte fond		0	0	0	0	
3. Tilskudd fra staten		1 318	1 318	1 318	1 318	
4. Tilskudd fra andre		0	0	0	0	
Sum finansiering		10 590	10 590	10 590	10 590	

Prosjektnr.	Kostnadsramme	2 021	2 022	2 023	2 024	Finansiering
Bydelene (HEI, AIS og OVK)						
<i>Kap. 307 Bydelene - avsetning arbeid, integrering og sosiale tjenester</i>						
1 19 027	Nytt bostøttesystem	11 600				Generell
1 19 027	Nytt bostøttesystem	2 900				Statstil.
1 21 006	IKT fagsystemportefølje AIS	3 600	9 120	9 120	7 600	Generell
1 21 006	IKT fagsystemportefølje AIS	900	2 280	2 280	1 900	Statstil.
Sum kap. 307 Bydelene - avsetning arbeid, integrering og sosiale tj.		19 000	11 400	11 400	9 500	
<i>Kap. 308 Bydelene - avsetning helse, eldre og innbyggertjenester</i>						
1 13 041	Intern låneordning for kjøp av elbiler	20 000	20 000	20 000		Generell
1 16 019	IKT fagsystemportefølje/plattform	15 200	21 280	21 280	22 800	Generell
1 16 019	IKT fagsystemportefølje/plattform	3 800	5 320	5 320	5 700	Statstil.
Sum kap. 308 Bydelene - avsetning helse, eldre og innbyggertjenester		39 000	46 600	46 600	28 500	
Sum bykasseinvesteringer bydelene (HEI, AIS og OVK)		58 000	58 000	58 000	38 000	
<i>Finansiering bydelene (HEI, AIS og OVK)</i>						
1. Generell finansiering		50 400	50 400	50 400	30 400	
2. Særskilte fond		0	0	0	0	
3. Tilskudd fra staten		7 600	7 600	7 600	7 600	
4. Tilskudd fra andre		0	0	0	0	
Sum finansiering		58 000	58 000	58 000	38 000	

Prosjektnr.	Kostnadsramme	2 021	2 022	2 023	2 024	Finansiering
Byrådsavdeling for oppvekst og kunnskap (OVK)						
<i>Kap. 200 Utdanningsetaten</i>						
1 06 040	Utdanningsetaten - inventar og utstyr	31 676	16 600	102 056	180 840	Generell
1 06 040	Utdanningsetaten - inventar og utstyr	7 919	4 150	25 514	45 210	Statstil.
1 15 023	IKT-utvikling skoler	40 000	40 000	40 000	40 000	Generell
1 15 023	IKT-utvikling skoler	10 000	10 000	10 000	10 000	Statstil.
1 18 021	Fornyelse av utstyr til yrkesfag	4 000	4 000	4 000	4 000	Generell
1 18 021	Fornyelse av utstyr til yrkesfag	1 000	1 000	1 000	1 000	Statstil.
Sum kap. 200 Utdanningsetaten		94 595	75 750	182 570	281 050	
<i>Kap. 271 Byomfattende barnehageoppgaver</i>						
1 06 039	Nye barnehageplasser - inventar og utstyr	3 600	4 640	15 520	5 360	Generell
1 06 039	Nye barnehageplasser - inventar og utstyr	900	1 160	3 880	1 340	Statstil.
1 19 026	IKT fagsystemportefølge/plattform	7 280	16 960	8 400		Generell
1 19 026	IKT fagsystemportefølge/plattform	1 820	4 240	2 100		Statstil.
Sum kap. 271 Byomfattende barnehageoppgaver		13 600	27 000	29 900	6 700	
<i>Kap. 360 Barne- og familieetaten - barnevern</i>						
1 06 034	Inventar og utstyr	2 070	2 070	1 840	1 840	Generell
1 06 034	Inventar og utstyr	230	230	460	460	Statstil.
Sum kap. 360 Barne- og familieetaten - barnevern		2 300	2 300	2 300	2 300	
Sum bykasseinvesteringer oppvekst og kunnskap		110 495	105 050	214 770	290 050	
Finansiering oppvekst og kunnskap						
1. Generell finansiering		88 626	84 270	171 816	232 040	
2. Særskilte fond		0	0	0	0	
3. Tilskudd fra staten		21 869	20 780	42 954	58 010	
4. Tilskudd fra andre		0	0	0	0	
Sum finansiering		110 495	105 050	214 770	290 050	

Prosjektnr.	Kostnadsramme	2 021	2 022	2 023	2 024	Finansiering
Byrådsavdeling for byutvikling (BYU)						
<i>Kap.416 Fornebu-utbyggingen</i>						
1 00 165	Fornebu	10 000				Generell
Sum kap. 416 Fornebu-utbyggingen		10 000	0	0	0	
<i>Kap. 425 Andre utbyggingsformål</i>						
1 06 017	Kontraktsforpliktet kjøp	20 000	20 000	20 000	20 000	Generell
1 07 009	Eiendomsserverv/-kjøp, initiere transformasjon m.v.	37 000	100 000	69 100	100 000	Generell
1 07 009	Eiendomsserverv/-kjøp, initiere transformasjon m.v.	63 000		30 900		Tilskudd andre
1 09 004	Opprustning torg og møteplasser	8 000	8 000	8 000	8 000	Generell
1 09 004	Opprustning torg og møteplasser	2 000	2 000	2 000	2 000	Statstil.
1 17 012	Langøyene	11 200				Generell
1 17 012	Langøyene	2 800				Statstil.
1 19 004	Styrket rehabilitering	1 600	1 600	1 600	1 600	Generell
1 19 004	Styrket rehabilitering	400	400	400	400	Statstil.
1 21 001	Dikemark-rehab. demning	20 000				Generell
1 21 001	Dikemark-rehab. demning	5 000				Statstil.
Sum kap. 425 Andre utbyggingsformål		171 000	132 000	132 000	132 000	
<i>Kap. 609 Plan- og bygningsetaten</i>						
1 06 019	IKT-utstyr	5 000	5 000	5 000	5 000	Generell
1 06 019	IKT-utstyr	1 000	1 000	1 000	1 000	Statstil.
Sum kap. 609 Plan- og bygningsetaten		6 000	6 000	6 000	6 000	
Sum bykasseinvesteringer Byrådsavdeling for byutvikling		187 000	138 000	138 000	138 000	
<i>Finansiering Byrådsavdeling for byutvikling</i>						
1. Generell finansiering		112 800	134 600	103 700	134 600	
2. Særskilte fond		0	0	0	0	
3. Tilskudd fra staten		11 200	3 400	3 400	3 400	
4. Tilskudd fra andre		63 000	0	30 900	0	
Sum finansiering		187 000	138 000	138 000	138 000	

Prosjektnr.	Kostnadsramme	2 021	2 022	2 023	2 024	Finansiering
Byrådsavdeling for miljø og samferdsel (MOS)						
MOS - miljø						
<i>Kap.542 Bymiljøetaten - friluftsliv og nærmiljøanlegg</i>						
1 08 015	Skogavgiftsfin. tiltak	320	320	320	320	Fond inv.bud.
1 17 003	Friluftsliv	13 084	24 000		4 800	Generell
1 17 003	Friluftsliv	3 271	6 000		1 200	Statstil.
Sum friluftliv og nærmiljøanlegg		16 675	30 320	320	6 320	
<i>Kap. 542 Bymiljøetaten - samferdsel</i>						
1 08 035	Utstyr, transportmidler, maskiner		3 000		3 200	Generell
1 08 035	Utstyr, transportmidler, maskiner		750		800	Statstil.
1 08 063	Nye ladestasjoner for el-biler	8 000	8 400			Generell
1 08 063	Nye ladestasjoner for el-biler	7 000	7 100			Statstil.
1 08 063	Nye ladestasjoner for el-biler	20 000	20 000			Tilskudd andre
1 12 024	Bedre gate- og parkbelysning-krim.bekjempelse		20 000	3 200	6 400	Generell
1 12 024	Bedre gate- og parkbelysning-krim.bekjempelse		5 000	800	1 600	Statstil.
1 13 005	Program gateopprusting		10 000	1 000	2 000	Statstil.
1 13 005	Program gateopprusting		40 000	4 000	8 000	Generell
1 13 009	Universell utforming	8 000	15 000		8 000	Generell
1 13 009	Universell utforming	2 000	3 750		2 000	Statstil.
1 15 012	Trafikksikkerhet	36 000	20 000	4 000	8 000	Generell
1 15 012	Trafikksikkerhet	9 000	5 000	1 000	2 000	Statstil.
1 15 013	Opparbeidelse					
1 15 013	parkeringsplasser/parkeringsautomater/parkometre		4 000			Generell
1 15 013	Opparbeidelse					
1 15 013	parkeringsplasser/parkeringsautomater/parkometre		1 000			Statstil.
1 15 055	Kollektivprioriteringer	7 502				Fond inv.bud.
1 15 055	Kollektivprioriteringer	1 887	5 000			Statstil.
1 15 055	Kollektivprioriteringer	48	20 000			Generell
1 17 006	Bytuviklingsprosjekter				233 584	Generell
1 17 006	Bytuviklingsprosjekter	15 000	57 200	43 780	90 646	Statstil.

1	17	006	Bytuviklingsprosjekter		60 000	228 800	175 120	129 000	Tilskudd andre
1	18	009	Støy- og luftforurensing			4 000	4 000	4 800	Generell
1	18	009	Støy- og luftforurensing			1 000	1 000	1 200	Statstil.
1	18	049	Oppgradering Thorvald Meyers gate	202 000	16 800				Fond inv.bud.
1	18	049	Oppgradering Thorvald Meyers gate		4 200				Statstil.
1	18	050	Oppgradering Storgata	366 000	61 648	21 950			Fond inv.bud.
1	18	050	Oppgradering Storgata		15 412	5 488			Statstil.
1	18	058	Oppgradering Bispegata	286 000	43 280				Fond inv.bud.
1	18	058	Oppgradering Bispegata		10 820				Statstil.
1	19	011	Rehabiliteringsprosjekter		7 226	38 000	12 800	12 800	Generell
1	19	011	Rehabiliteringsprosjekter		1 806	9 500	3 200	3 200	Statstil.
1	19	012	Røatunnelen		3 740	3 950	3 800		Generell
1	19	012	Røatunnelen		935	987	950		Statstil.
1	19	030	Klosterenga park	61 000		2 800			Generell
1	19	030	Klosterenga park			700			Statstil.
1	21	003	Hjertesoner		8 000				Generell
1	21	003	Hjertesoner		2 000				Statstil.
Sum samferdsel					350 304	562 375	258 650	517 230	
Sum kap. 542 Bymiljøetaten (friluftsliv+samferdsel)					366 979	592 695	258 970	523 550	
<i>Kap. 761 Sykkelprosjektet</i>									
1	11	013	Gang- og sykkelveier og sykkelparkering		108 000	64 800	28 750	43 750	Fond inv.bud.
1	11	013	Gang- og sykkelveier og sykkelparkering				15 250	250	Generell
1	11	013	Gang- og sykkelveier og sykkelparkering		27 000	16 200	11 000	11 000	Statstil.
1	15	056	Gang- og sykkelveier og sykkelparkering		24 000	196 800	24 800	24 800	Fond inv.bud.
1	15	056	Gang- og sykkelveier og sykkelparkering		6 000	49 200	6 200	6 200	Statstil.
1	19	037	Gang- og sykkelveier og sykkelparkering		156 520	74 200	226 200	226 200	Fond inv.bud.
1	19	037	Gang- og sykkelveier og sykkelparkering		39 130	18 550	56 550	56 550	Statstil.
Sum kap. 761 Sykkelprosjektet					360 650	419 750	368 750	368 750	
<i>Kap. 650 Brann- og redningsetaten</i>									
1	13	012	Utstyr, transportmidler, maskiner		12 000	12 000	12 000	13 600	Generell
1	13	012	Utstyr, transportmidler, maskiner		3 000	3 000	3 000	3 400	Statstil.
Sum kap. 650 Brann- og redningsetaten					15 000	15 000	15 000	17 000	

Prosjektnr.	Kostnadsramme	2 021	2 022	2 023	2 024	Finansiering
<i>Kap. 712 Fornebubanen</i>						
1 20 001	Bygging av Fornebubanen (P50) 18 500 000	1 616 000	3 207 000	3 926 000	3 574 000	Tilskudd andre
1 21 007	Dekke kostnader for bruk av biodisel	1 340				Generell
Sum kap. 712 Fornebubanen		1 617 340	3 207 000	3 926 000	3 574 000	
Sum bykasseinvesteringer - MOS miljø		2 359 969	4 234 445	4 568 720	4 483 300	
Finansiering MOS - miljø						
1. Generell finansiering		97 438	215 150	59 050	303 434	
2. Særskilte fond		418 070	358 070	280 070	295 070	
3. Tilskudd fra staten		148 461	205 425	128 480	181 796	
4. Tilskudd fra andre		1 696 000	3 455 800	4 101 120	3 703 000	
Sum finansiering		2 359 969	4 234 445	4 568 720	4 483 300	
MOS - selvfinansierende etater						
<i>Kap. 620 Vann- og avløpsetaten - selvkost</i>						
1 04 003	Bjørsvika	150 000	3 650	2 000	2 000	Generell
1 14 003	Ljanselva	100 000	12 000			Generell
1 14 018	Bekkelaget avløpsrenseanlegg - utvidelse	2 740 000	439 767			Generell
1 16 007	Klosterenga	70 000	29 000	22 000		Generell
1 17 013	Rentvannbasseng Oset	1 346 000	122 000	271 000		Generell
1 17 014	Skullerud-Enebakk ny overføringsledning	550 000	160 000	182 000		Generell
1 17 047	UV-anlegg Oset	135 000	26 000	900		Generell
1 18 048	Oppgradering hovedvannledning Grefsenveien	113 000	34 600			Generell
1 18 051	Oppgradering Storgata	67 000	9 000	12 800		Generell
1 19 013	Holmenkollen/Voksenåsen overføringsledning	153 500	50 000	50 000	28 500	Generell
1 19 014	Holmenkollen/Voksenåsen styrking/sikring vann	145 800	60 000	28 800		Generell
1 19 015	Reduksjon overløp AK52 til Akerselva	68 400	20 000	30 000	7 400	Generell
1 19 016	Miljøtiltak Tåsen	126 500	19 500	13 000	62 500	Generell
1 19 059	Ny vannforsyning til Oslo	(P50) 10 942 000	1 300 000	1 600 000	1 600 000	Generell
1 20 003	Ufordelt prosjekter		426 100	394 000	315 000	Generell

Prosjektnr.	Kostnadsramme	2 021	2 022	2 023	2 024	Finansiering
1 20 004 Rehabiliteringsplan vann og avløp		346 000	328 500	340 700	315 000	Generell
1 20 035 Sarpsborggata	50 100	35 100				Generell
1 21 002 Ljanselva-Prinsdalsbekken	150 500	3 000	40 000	40 000	67 500	Generell
Sum kap. 620 Vann og avløpsetaten - selvkost		3 095 717	2 975 000	2 396 100	2 301 500	
<i>Kap. 648 Renovasjons- og gjenvinningsetaten</i>						
1 13 016 Gjenbruk diverse		29 000	9 000	9 000		Generell
1 13 017 Diverse IT-prosjekter		22 700	14 500	9 500		Generell
1 13 018 Diverse prosjekter		2 000	2 000	2 000		Generell
1 17 016 Opprydding Langøyene	136 000	38 000				Generell
1 17 048 Anskaffelse av renovasjonsbiler		55 000	25 000	25 000		Generell
1 18 006 Avfallssug diverse	70 000	60 000				Generell
1 19 044 Energigjenvinning diverse		30 000	10 000			Fond inv.bud.
1 19 044 Energigjenvinning diverse			43 000			Generell
Sum kap. 648 Renovasjons- og gjenvinningsetaten		236 700	103 500	45 500	0	
Sum bykasseinvesteringer MOS - selvfinansierende etater		3 332 417	3 078 500	2 441 600	2 301 500	
Finansiering MOS - selvfinansierende etater						
1. Generell finansiering		3 302 417	3 068 500	2 441 600	2 301 500	
2. Særskilte fond		30 000	10 000	0	0	
3. Tilskudd fra staten		0	0	0	0	
4. Tilskudd fra andre		0	0	0	0	
Sum finansiering		3 332 417	3 078 500	2 441 600	2 301 500	
Byrådsavdeling for næring og eierskap (NOE)						
<i>Kap. 172 Boligbygg Oslo KF - overføring</i>						
1 07 068 Investeringstilskudd - Omsorg+				77 000	79 000	Generell
1 13 021 BBY - Boligtilskudd vanskeligstilte (egne prosjekter)		55 000	50 000	45 000	30 000	Generell
1 20 007 BBY - Boligtilskudd vanskeligstilte (kjøp)		138 750	138 750	138 750		Generell
Sum kap. 172 Boligbygg Oslo KF - overføring		193 750	188 750	260 750	109 000	

Prosjektnr.	Kostnadsramme	2 021	2 022	2 023	2 024	Finansiering
<i>Kap.180 Usikkerhetsavsetning investering</i>						
1 19 005	Risikoavsetning 20 % av P85		44 800	20	300 000	Generell
1 19 005	Risikoavsetning 20 % av P85	100 000	155 200	149 980		Tilskudd andre
Sum kap.180 Usikkerhetsavsetning investering		100 000	200 000	150 000	300 000	
<i>Kap. 185 Forskjellige utbedringstiltak</i>						
1 06 015	Tilgjengelighetsmidler (universell utforming)	34 600	24 600	24 600	24 600	Generell
Sum kap. 185 Forskjellige utbedringstiltak		34 600	24 600	24 600	24 600	
Sum bykasseinvesteringer næring og eierskap		328 350	413 350	435 350	433 600	
Finansiering næring og eierskap						
1. Generell finansiering		228 350	258 150	285 370	433 600	
2. Særskilte fond		0	0	0	0	
3. Tilskudd fra staten		0	0	0	0	
4. Tilskudd fra andre		100 000	155 200	149 980	0	
Sum finansiering		328 350	413 350	435 350	433 600	
Byrådsavdeling for kultur, idrett og frivillighet (KIF)						
<i>Kap. 502 Kulturetaten</i>						
1 06 021	Hudøy, rehabilitering av bygninger	3 200	3 200	3 200	3 200	Generell
1 06 021	Hudøy, rehabilitering av bygninger	800	800	800	800	Statstil.
1 07 002	Kultureiendommer - rehabiliteringsrammer	8 000	8 000	8 000	4 000	Generell
1 07 002	Kultureiendommer - rehabiliteringsrammer	2 000	2 000	2 000	1 000	Statstil.
1 13 044	Middelalderbeltet - utviklingsplan	5 200	5 200	5 200	5 200	Generell
1 13 044	Middelalderbeltet - utviklingsplan	1 300	1 300	1 300	1 300	Statstil.
1 19 021	Rehabilitering Frogner hovedgård	7 320	7 370			Generell
1 19 021	Rehabilitering Frogner hovedgård	1 830	1 830			Statstil.
1 19 022	Rehabilitering Øvingshotellet	400	400			Generell
1 19 022	Rehabilitering Øvingshotellet	100	100			Statstil.
1 19 040	Kunstnerisk utsmykking	44 900	48 400	37 200	37 200	Generell
Sum kap. 502 Kulturetaten		75 050	78 600	57 700	52 700	

Prosjektnr.	Kostnadsramme	2 021	2 022	2 023	2 024	Finansiering
<i>Kap. 505 Deichman bibliotek</i>						
1 15 004	Oppfølging av bibliotekmeldingen		1 200			Generell
1 15 004	Oppfølging av bibliotekmeldingen		300			Statstil.
Sum kap. 505 Deichman bibliotek		0	1 500	0	0	
<i>Kap. 545 Idrett</i>						
1 17 011	Investeringer på idrettsområdet (ufordelt)	67 800	40 000			Generell
1 17 011	Investeringer på idrettsområdet (ufordelt)	16 950	10 000			Statstil.
1 17 023	Maskiner/biler/utstyr	1 600	1 600	1 600	1 600	Generell
1 17 023	Maskiner/biler/utstyr	400	400	400	400	Statstil.
1 17 024	Rehabilitering idrettsanlegg	5 000	4 000	4 000	4 000	Generell
1 17 024	Rehabilitering idrettsanlegg	1 250	1 000	1 000	1 000	Statstil.
Sum kap. 545 Idrett		93 000	57 000	7 000	7 000	
<i>Kap. 581 Den norske kirke og andre trossamfunn</i>						
1 10 005	Rehabilitering kirker	20 000	20 000	20 000	20 000	Generell
1 19 023	Rehabilitering gravkapell (Grefsen og Vestre)	1 350	1 300			Generell
Sum kap. 581 Den norske kirke og andre trossamfunn		21 350	21 300	20 000	20 000	
<i>Kap. 590 Gravferdsetaten</i>						
1 06 028	Nye graver på eksisterende gravlunder	4 400	4 400	4 400	2 800	Generell
1 06 028	Nye graver på eksisterende gravlunder	1 100	1 100	1 100	700	Statstil.
1 18 020	Ombygging av krematoriet Alfaset	45 200	10 320			Generell
1 18 020	Ombygging av krematoriet Alfaset	11 300	2 580			Statstil.
1 19 019	Økt gravplasskapasitet	4 000	4 000	3 600		Generell
1 19 019	Økt gravplasskapasitet	1 000	1 000	900		Statstil.
1 19 024	Rehabilitering historiske gravminner	800	800			Generell
1 19 024	Rehabilitering historiske gravminner	200	200			Statstil.
Sum kap. 590 Gravferdsetaten		68 000	24 400	10 000	3 500	
Sum bykasseinvesteringer kultur, idrett og frivillighet		257 400	182 800	94 700	83 200	

Prosjektnr.	Kostnadsramme	2 021	2 022	2 023	2 024	Finansiering
Finansiering kultur, idrett og frivillighet						
1. Generell finansiering		219 170	160 190	87 200	78 000	
2. Særskilte fond		0	0	0	0	
3. Tilskudd fra staten		38 230	22 610	7 500	5 200	
4. Tilskudd fra andre		0	0	0	0	
Sum finansiering		257 400	182 800	94 700	83 200	
Byrådslederens kontor (BLK)						
<i>Kap. 150 Rådhusets forvaltningstjeneste</i>						
1 13 024 Rådhuset - diverse rehabilitering		2 800	2 800	2 800	2 800	Generell
1 13 024 Rådhuset - diverse rehabilitering		700	700	700	700	Statstil.
Sum kap. 150 Rådhusets forvaltningstjeneste		3 500	3 500	3 500	3 500	
Sum bykasseinvesteringer Byrådslederens kontor		3 500	3 500	3 500	3 500	
Finansiering Byrådslederens kontor						
1. Generell finansiering		2 800	2 800	2 800	2 800	
2. Særskilte fond		0	0	0	0	
3. Tilskudd fra staten		700	700	700	700	
4. Tilskudd fra andre		0	0	0	0	
Sum finansiering		3 500	3 500	3 500	3 500	
Byrådsavdeling for finans (FIN)						
<i>Kap. 122 Diverse virksomheter og prosjek. under FIN</i>						
1 16 020 Investeringsavsetning Sak/arkiv (låneordning)		67 500	72 500			Generell
1 16 020 Investeringsavsetning Sak/arkiv (låneordning)		7 500	7 500			Statstil.
1 18 011 Oppgradering sentral IKT-infrastruktur		2 120	2 120	2 120	2 120	Generell
1 18 011 Oppgradering sentral IKT-infrastruktur		530	530	530	530	Statstil.
1 21 004 Ny kontorstøtteløsning		12 000				Generell
1 21 004 Ny kontorstøtteløsning		3 000				Statstil.
Sum kap. 122 Diverse virksomheter og prosjek. under FIN		92 650	82 650	2 650	2 650	

Prosjektnr.	Kostnadsramme	2 021	2 022	2 023	2 024	Finansiering
<i>Kap. 125 Utviklings- og kompetanseetaten</i>						
1 21 005	Sentrale IKT-ssikkerhetsfunksjoner	14 000	14 000			Generell
1 21 005	Sentrale IKT-ssikkerhetsfunksjoner	3 500	3 500			Statstil.
Sum kap. 125 Utviklings- og kompetanseetaten		17 500	17 500			
Sum bykasseinvesteringer Finans		110 150	100 150	2 650	2 650	
Finansiering Finans						
1.	Generell finansiering	95 620	88 620	2 120	2 120	
2.	Særskilte fond	0	0	0	0	
3.	Tilskudd fra staten	14 530	11 530	530	530	
4.	Tilskudd fra andre	0	0	0	0	
Sum finansiering		110 150	100 150	2 650	2 650	
Fellesutgifter og finansposter mv.						
Sum bykassens investeringer i varige driftsmidler og tilskudd til inv.		TOTALSUM	7 009 421	8 535 185	8 156 430	7 909 890
Finansiering investeringer i varige driftsmidler og tilskudd til inv.		2 021	2 022	2 023	2 024	
1.	Generell finansiering	4 428 633	4 262 992	3 385 768	3 648 166	
2.	Særskilte fond	448 070	368 070	280 070	295 070	
3.	Tilskudd fra staten	273 718	293 123	208 592	263 654	
4.	Tilskudd fra andre	1 859 000	3 611 000	4 282 000	3 703 000	
Sum finansiering		7 009 421	8 535 185	8 156 430	7 909 890	
Utlån, avdrag på lån og avsetninger						
<i>Kap. 920 Utlån egne midler</i>						
1 16 028	Utlån Sporveien - anskaffelse av 87 nye trikker	4 165 000	444 000	961 000	1 101 000	943 000
Sum kap. 920 Utlån egne midler		444 000	961 000	1 101 000	943 000	Generell

Prosjektnr.	Kostnadsramme	2 021	2 022	2 023	2 024	Finansiering
<i>Kap. 926 Videreutlån</i>						
1 06 067	Videreutlån	1 606 000	1 606 000	1 606 000	1 606 000	Generell
	Sum kap. 926 Videreutlån	1 606 000	1 606 000	1 606 000	1 606 000	
<i>Kap. 927 Betjening av videreutlån</i>						
1 06 068	Betjeningsutgifter videreutlån	826 600	918 100	984 500	1 025 000	Generell
	Sum kap. 927 Betjening av videreutlån	826 600	918 100	984 500	1 025 000	
<i>Kap. 959 Bundne investeringsfond</i>						
1 16 065	Avsetning bundne investeringsfornd	380	380	380	380	Generell
	Sum kap. 959 Bundne investeringsfond	380	380	380	380	
	Sum finansieringsbehov - totalt	9 886 401	12 020 665	11 848 310	11 484 270	
	Finansiering av bykassens samlede investeringsbudsjett	2 021	2 022	2 023	2 024	
	Lån fra Lånefondet	4 529 689	4 874 323	2 983 190	4 349 916	
	Lån fra Husbanken	1 600 000	1 600 000	1 600 000	1 600 000	
	Salgsinntekter	85 000	85 000	95 000	85 000	
	Bruk av fond	448 070	368 070	280 070	295 070	
	Overført fra driftsbudsjett-generell	121 424	149 949	70 258	50 630	
	Mottatte avdrag på utlån egne midler/videreutlån	969 500	1 039 200	2 329 200	1 137 000	
	Tilskudd fra staten (mvarefusjon)	273 718	293 123	208 592	263 654	
	Tilskudd fra andre	1 859 000	3 611 000	4 282 000	3 703 000	
	Sum finansiering	9 886 401	12 020 665	11 848 310	11 484 270	

5. BYDELENE

Dette kapitlet omfatter bydelsøkonomi. Her presenteres økonomiplan 2021-2024 for bydelene samlet og alle sentrale avsetningskapitler. Dette omfatter tjenesteområder under både Byrådsavdeling for helse, eldre og innbyggertjenester (HEI), Byrådsavdeling for oppvekst (OVK) og Byrådsavdeling for arbeid, integrering og sosiale tjenester (AIS).

Det gis også en overordnet oversikt over årsbudsjett 2021 for bydelene. Dette omfatter:

- fordeling av budsjettet mellom drift og økonomisk sosialhjelp
- fordeling av budsjettet etter funksjonsområde
- fordeling av budsjettet gjennom kriteriebasert tildeling, særskilte tildelinger og sentrale avsetninger.

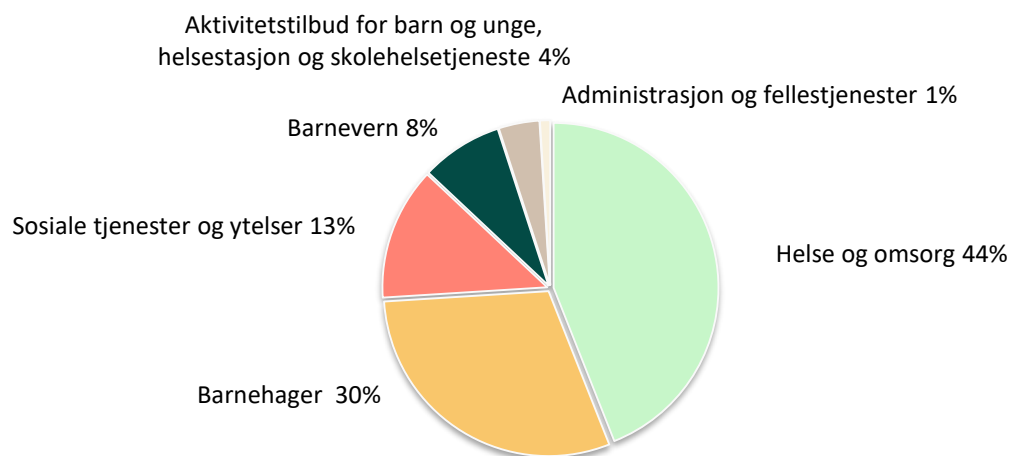
5.1 Hoved og nøkkelstørrelser for bydelene

Figur 5.1 Hoved- og nøkkelstørrelser – bydelene

Beløp i mill.

Driftsbudsjettet	Dok 3 2020	Budsjett - økonomiplan			
		2021	2022	2023	2024
Sum utgifter	29 419,3	29 781,1	29 659,3	29 468,8	29 426,0
Sum inntekter	-4 687,5	-4 762,5	-4 762,5	-4 762,5	-4 762,5
Netto utgifter	24 731,8	25 018,6	24 896,8	24 706,4	24 663,6
Andel av kommunens totale brutto driftsbudsjett		41,7 %			

Netto driftsutgifter per funksjonsområde:

5.2 Bydelenes økonomiske rammer

Tabell 5.1 Økonomiplanoversikt bydelssektoren (HEI, AIS og OVK)

Beløp i mill.

Driftsbudsjettet	Dok 3 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Dok 3 - vedtatt økonomiplan netto ¹⁾	24 731,8	24 693,5	24 658,0	24 485,4	0,0
DOK 3 nettoramme første år videreført	24 731,8	24 731,8	24 731,8	24 731,8	24 731,8
+/- Kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling		343,9	343,9	343,9	343,9
+/- Reelle endringer		-57,1	-178,9	-369,4	-412,1
=ØKONOMIPLAN (netto)	24 731,8	25 018,6	24 896,8	24 706,4	24 663,6
Endringer i prosent		1,2 %	0,7 %	-0,1 %	-0,3 %
Sum endringer		286,8	165,0	-25,4	-68,2

Spesifikasjon av "Reelle endringer"	Dok 3 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
+/- Justering for demografiske forhold - befolkning		177,0	313,0	427,0	577,0
+/- Justering for andre aktivitetsnøytrale forhold		70,8	78,3	89,4	89,4
+/- Justering for engangstiltak		-7,5	-29,5	-29,5	-29,5
+/- Justering for oppgaveendring mellom sektorer		-2,1	-2,1	-2,1	-2,1
+/- Uspesifiserte rammeendringer		-146,8	-370,4	-672,2	-865,0
+/- Spesifiserte rammeendringer		-148,4	-168,2	-181,9	-181,9
Sum reelle endringer		-57,1	-178,9	-369,4	-412,1

1) 2020 prisnivå

Økonomiplanoversikten omfatter bydelenes budsjetttrammer og fem sentrale avsetningskapitler (303, 305, 306, 307 og 308). Tabellen viser endring i nettorammen. Det betyr at aktivitetsøkning som er finansiert med skatt og statlig rammetilskudd bidrar til å øke rammen, mens aktivitetsøkning som er finansiert med inntektsøkning på sektoren ikke medfører økning i økonomiplanrammen.

Kompensasjon for forventet lønns- og prisstigning

Kompensasjonen på 343,9 mill. i 2021 er fordelt slik:

- 209,6 mill. i ordinær lønns- og prisjustering med budsjettdeflator på 1,005 %.
- 20 mill. i ytterligere kompensasjon på grunn av at driftsavtaler med private helse og omsorgsleverandører innen FO3 Helse og omsorg medfører en større utgiftsøkning fra 2020 til 2021 enn standard bydelsdeflator.
- 37,3 mill. i kompensasjon på grunn av at sosialhjelpssatsene øker med 2,7 %
- 69,9 mill. i kompensasjon på grunn av at brutto pensjonskostnadssats i Oslo Pensjonsforsikring As (OPF) øker fra 21,2 % i 2020 til 21,9 % i 2021.

Det vises for øvrig til kapittel 18 Budsjettekniske merknader.

Budsjettet har en reell netto rammereduksjon på 57,1 mill. fra 2020 til 2021. Dette beløpet består av:

- Demografikompensasjon på 177 mill.
- Aktivitetsnøytral utgiftsvekst på 70,8 mill.
- Justering for engangstiltak og oppgaveendring mellom sektorer på minus 9,6 mill.
- Generell rammereduksjon på 146,8 mill.
- Aktivitetsendring på minus 148,4 mill.

Justering for demografiske forhold – befolkning

Det er lagt inn en demografikompensasjon i bydelenes rammer på til sammen 177 mill. i 2021, som øker til 577 mill. i 2024. På grunn av stor vekst i eldrebefolkningen er demografikompensasjonen på FO3 Helse og omsorg på 161 mill. i 2021 og øker til 534 mill. i 2024. Det gis 80 % demografikompensasjon.

Justering for andre aktivitetsnøytrale forhold

Budsjettet er reelt styrket med 80,8 mill. i 2021 og økende til 89,3 mill. i 2024. Dette skyldes primært følgende:

- Bydelsrammen på FO2A Barnehager oppjusteres med 73,7 mill. fra 2021 på grunn av at satsene for tilskudd til private barnehager øker betydelig utover ordinær lønns- og prisjustering.
- I bydelsrammen på FO2A Barnehager er særskilte tildelinger til blant annet kommunal husleie og spesialpedagogiske tiltak prisjustert med til sammen 12,1 mill. Det er også mindre prisjusteringer av særskilte tildelinger på øvrige funksjonsområder.
- Bydelsrammen på FO3 Helse og omsorg er økt med 4,5 mill. på grunn av at det fra 2021 gis en direkte særskilt tildeling til Ung Arena i Bydel Gamle Oslo og Bydel Søndre Nordstrand. Det betyr at aktiviteten kan videreføres selv om statlige tilskudd fra fylkesmannen opphører. Dette dekkes med tilsvarende reduksjon i avsetningen på kapittel 308.
- Bydelsrammen på FO3 Helse og omsorg er økt med 6,5 mill. fra 2021 på grunn av at bydelene har overtatt ansvar for å betale for leasing av trygghetsalarmer fra Helseetaten.
- Bydelsrammen på FO3 Helse og omsorg er økt med 3 mill. på grunn av at avsetning til treningstilbud ved seniorsentrene er flyttet fra kapittel 308 og inkludert i øremerket særskilt tildeling til ekstra aktivitetstilbud i seniorsentrene. Denne tildelingen er fra 2021 på 23 mill.
- Bydelsrammen på FO3 Helse og omsorg er redusert med 10 mill. på grunn av at ordningen med at Sykehjemsetaten har krevd ekstra betalt av bydelene for ressurskrevende pasienter ved helsehusene opphører fra 2021. Dette er som regel pasienter som blir utskrevet fra sykehus og som på grunn av samhandlingsreformen og raskere utskrivning har blitt mer krevende å håndtere for etaten. Bydelene har derfor fått krav om ekstra betaling utover bystyrevedtatt pris for kjøp av helsehusplasser. Bydelsbetalingen var i underkant av 20 mill. i 2019. Det betyr at når uttrekket er på 10 mill. blir bydelenes økonomiske handlingsrom reelt styrket med om lag 10 mill.
- Bydelsrammen er redusert med 5 mill. i 2021 som øker til en reduksjon på 25 mill. fra 2023 som en følge av forventning om innsparinger ved digitalisering av sykelønnsarbeidet og innføring av felles visuell identitet.
- Kapittel 307 er økt med 5 mill. i 2021 for å kompensere for tapt husleieinntekt som følge av vedtaket om husleiefrys.
- Kapittel 308 er redusert med 25,2 mill. i 2021 på grunn av at det vil bli bosatt vesentlig færre flyktninger i neste år enn hva som var forutsatt i vedtatt økonomiplan 2022–2023.

Justering for engangstiltak og oppgaveendringer mellom sektorene

Tabellen viser en reduksjon på 9,6 mill. i 2021 som øker til en reduksjon på 31,6 mill. fra 2022. Dette handler primært om følgende:

- Engangsbevilget på 10 mill. i bydelsrammen på FO2C til ungdomstiltak under bystyrets behandling av budsjettet for 2020 er ikke videreført.
- Bydelsrammen på FO4A er styrket med 5,4 mill. fra 2021 til NAV-veiledere ved videregående skoler. Midlene er overført fra Utdanningsetaten til bydelene da det er bydelene som har lønnsansvaret.
- På kapittel 307 blir ikke 3 mill. til utredning om husleie i kommunale boliger og bostøtte videreført.
- På kapittel 308 er Ruter Aldersvennlig transport (RAT) videreført i ett år med 22 mill. i påvente av at evaluering av ordningen er gjennomført. Dette er en økning på 7,5 mill. i forhold til 2020 og betyr at det er mulig å utvide forsøket med flere nye bydeler i 2021.
- På kapittel 308 blir ikke bevilgning til kompetansepolitisk strategi på 2 mill. videreført i 2021.
- På kapittel 308 øker bevilgningen til bydelsprosjektet med 2 mill. fra 2020 til 2021.
- Det er flyttet midler fra avsetningskapitlene 303 og 308 for å opprette nye faste stillinger i byrådsavdelingene. Blant annet gjelder dette styrking av digital kompetanse i Byrådsavdeling for helse, eldre og innbyggertjenester. Det er også overført midler til Oslo Origo for å styrke de administrative funksjonene i denne etaten.

Uspesifiserte rammeendringer

Den reelle endringen i det økonomiske handlingsrommet fremgår av økonomiplanen og viser en reduksjon på 146,8 mill. i 2021 og som øker til en reduksjon på 865 mill. fra 2024. Dette omfatter bydelene samlet (HEI, OVK og AIS) og alle fem sentrale avsetningskapitler.

- På de sentrale avsetningskapitlene er det innarbeidet en generell rammereduksjon på 14,5 mill. i 2021 og som øker til en reduksjon på 25,2 mill. fra 2024. Konsekvensene av denne reduksjonen er at det blir avsatt mindre til utviklingstiltak i bydelene som er finansiert gjennom sentrale avsetninger.
- I bydelsrammen er det innarbeidet en generell rammereduksjon på 131,5 mill. i 2021 og som øker til en reduksjon på 839,8 mill. fra 2024. Rammereduksjonen i 2021 er fordelt med 5 mill. på FO1 Administrasjon og fellestjenester, 4,2 mill. på FO2C Aktivitetstilbud for barn og unge, helsestasjon og skolehelsetjenesten (reduksjonen er knyttet til aktivitetstilbud for barn og unge), 99,6 mill. på FO3 Helse og omsorg, 16,7 mill. på FO4A Sosiale tjenester og 6,1 mill. på FO4B Kvalifiseringsprogrammet. For årene 2022–2024 er det ikke foretatt en spesifikk fordeling av rammereduksjonen på de ulike funksjonsområdene.
- I bydelsrammen på FO1 Administrasjon og fellestjenester er det innarbeidet en reduksjon på 0,8 mill. i 2021 grunnet forventning om redusert bruk av konsulenttjenester.

Byrådet forventer at bydelene selv iverksetter tiltak for å dekke innbyggernes behov på en mer effektiv måte. Bydelene har ikke de samme utfordringer på alle områder. Et generelt effektiviseringskrav for bydelene er derfor en mer hensiktsmessig måte å endre budsjettammen på enn å foreslå de samme konkrete tiltak for alle bydelene.

Eksempler på hva bydelene kan vurdere å gjøre selv og hvor de står ulikt i gjennomføring av omstillingstiltak er:

- Mer effektiv arealbruk for kontorlokaler
- Mer effektiv drift av boliger for yngre brukere med funksjonsnedsettelse
- Effektivisere støtteprosesser og saksbehandling (RPA-teknologi og LEAN).
- Forsterket innsats for å ta i bruk mer velferdsteknologi
- Større tempo i digitalisering av innbyggertjenester
- Mer optimal dimensjonering av tiltakskjeder, herunder gode pasient- og tjenesteforløp innen eksempelvis barnevern, helse og omsorg.
- Bedre balanse mellom forebyggende innsats og tiltak som krever mer omfattende tiltak.
- Samordning av tjenester mot bruker gjennom mer tverrfaglig tilnærming og samlokalisering.
- Organisere tjenestene med en dør inn og med spesialistkompetanse i front. Ung Arena er et eksempel på dette, der du alltid kan møte noen som kan hjelpe deg med en gang.

Spesifiserte rammeendringer

Dette handler om aktivitetsendringer og kvalitetsforbedringer som ikke er forutsatt å påvirke bydelenes økonomiske handlingsrom. Økonomiplanen viser en rammereduksjon på 148,9 mill. i 2021 og som øker til en reduksjon på 181,9 mill. i 2024. De viktigste endringene er:

- Når antall bosatte flyktninger går betydelig ned går også statlig integreringstilskudd ned betydelig. På bakgrunn av dette er bydelsrammen redusert med 83,3 mill. i 2021, 108,5 mill. i 2022 og 96,8 mill. i 2023. Inntektsreduksjon på grunn av færre personer i bosettingsårgang 2–5 dekkes ved å redusere rammen for FO2B Barnevernet, FO2C Aktivitetstilbud for barn og unge, helsestasjon og skolehelsetjenesten og FO4A Sosiale tjenester. Det vil være behov for å ta ned aktivitetsnivået i arbeidet med bosetting og integrering av flyktninger i takt med at antall flyktninger som utløser integreringstilskudd går ned. Dette gjelder blant annet omfanget av introduksjonsprogram.
- Bydelsrammen på FO2A Barnehager er økt med 21,7 mill. fra 2021 for å kompensere for økte driftsutgifter til barnehageplasser etablert i 2019. Midlene er flyttet fra kapittel 305.
- Bydelsrammen på FO2A Barnehager er økt med 22 mill. fra og med 2021 for å kompensere for økt husleie i kommunale barnehager og økt kapitaltilskudd til private barnehager. Midlene er flyttet fra kapittel 305.
- Bydelsrammen på FO2A Barnehager er økt med 31 mill. i 2021 for å kompensere for merutgifter knyttet til avtalen om grunnbemanning i barnehagene. Rammen er økt med 41 mill. fra 2022. Dette er dekket av avsetning på kapittel 306. Midler til ytterligere økning er avsatt på dette kapitlet.

- Bydelsrammen på FO2A Barnehager er redusert med 4,8 mill. som en følge av at bevilgning til økt satsning på spesialpedagogiske tiltak i 2020 ikke er videreført. Samtidig er det overført 2,2 mill. fra kapittel 305 til å styrke dette tjenesteområdet.
- Bydelsrammen på FO2A Barnehager er økt med 1,4 mill. fra og med 2021 som følge av nye statlige regler om internkontroll og til å sikre barn et trygt og godt psykososialt arbeidsmiljø.
- På kapittel 305 er det avsatt kompensasjon for forventet endring i antall barn i barnehager fra og med 2020.
- På kapittel 306 er det innarbeidet midler til forsøk med økt grunnbemanning i utvalgte barnehager, med 10 mill. i 2021, 25 mill. i 2022 og 15 mill. i 2023.
- Bydelsrammen på FO3 Helse og omsorg er redusert med 10 mill. i 2022 og økende til 20 mill. fra 2023 på grunn av at det planlegges å utvikle digitale løsninger for bedre kjøreløstikk i hjemmetjenesten og digitale låser for hjemmeboende med behov for helse og omsorgstjenester.
- Bydelsrammen på FO3 Helse og omsorg er redusert med 2,5 mill. fra 2021 på grunn av at det foreslås at Aksept kontaktsenter gis et varig tilskudd på 9,5 mill. årlig.
- Bydelsrammen på FO3 Helse og omsorg er økt med 1,4 mill. ved at Bydel Sagene er kompensert for å ha opprettet nye årsverk i hjemmetjenesten knyttet til dagtilbud for mennesker med demenssykdom. Denne bydelen kompenseres også på FO4A Sosiale tjenester med 1,7 mill. fra 2021 for etablering av NAV i nettverk etter soning som et varig tiltak.
- På kapittel 307 er det i 2021 innarbeidet en avsetning på 7,3 mill. for å få flere i arbeid. I 2022 er avsetningen på 2,6 mill.
- På kapittel 307 er budsjettet styrket med 5 mill. fra og med 2021 til situasjonsbestemte satsninger rettet mot ungdom.
- I bydelsrammen er det korrigert for at Bydel Vestre Aker får utsatt krav om inndekking av merforbruk fra 2020 til 2021. Videre er denne bydelen kompensert varig fra 2021 med 3,7 mill. som kompensasjon for husleieutgifter i Steinerud Omsorg+ ved Diakonhjemmet.

5.3 Bydelsfordeling av ordinær drift og økonomisk sosialhjelp

Tabell 5.2 Utvikling av bydelsfordelt ramme og spesifisering av rammen for 2021

Beløp i 1 000 kr

Kapittel	Regnskap 2019	Dok.3/ 2020	Forslag 2021	Herav driftsramme 2021	Herav økonomisk sosialhjelp 2021
001 Bydel Gamle Oslo	2 008 091	2 038 992	2 090 375	1 891 519	198 856
002 Bydel Grünerløkka	1 796 162	1 800 123	1 835 688	1 660 973	174 715
003 Bydel Sagene	1 452 587	1 465 769	1 478 316	1 364 992	113 324
004 Bydel St. Hanshaugen	1 082 820	1 102 197	1 121 222	1 031 445	89 777
005 Bydel Frogner	1 552 864	1 612 977	1 636 853	1 546 787	90 066
006 Bydel Ullern	1 094 573	1 126 729	1 176 212	1 151 004	25 208
007 Bydel Vestre Aker	1 562 375	1 566 070	1 600 375	1 567 478	32 897
008 Bydel Nordre Aker	1 710 426	1 792 699	1 812 830	1 768 243	44 587
009 Bydel Bjerke	1 263 797	1 267 510	1 328 268	1 243 393	84 875
010 Bydel Grorud	1 243 796	1 256 608	1 257 854	1 177 792	80 062
011 Bydel Stovner	1 406 955	1 445 428	1 494 814	1 387 277	107 537
012 Bydel Alna	2 159 034	2 142 283	2 172 116	2 041 095	131 021
013 Bydel Østensjø	2 001 681	2 030 777	2 010 603	1 942 390	68 213
014 Bydel Nordstrand	1 764 662	1 799 821	1 838 451	1 795 760	42 691
015 Bydel Søndre Nordstrand	1 619 221	1 604 419	1 649 977	1 521 690	128 287
Sum bydelsfordelt ramme	23 719 045	24 052 402	24 503 954	23 091 838	1 412 116

I tabell 5.2 vises hvordan bydelsfordelt budsjetttramme på 24,5 mrd. er foreslått fordelt på de 15 bydelenes driftsrammer og økonomisk sosialhjelp for 2021.

5.4 Spesifikasjon av budsjetttrammer for bydelene 2021

Bydelssektorens budsjetttramme

Av den bydelsfordelte rammen på 24,5 mrd. utgjør 22,7 mrd. kriteriefordelt ramme inklusiv lønns- og priskompensasjon og 1,8 mrd. særskilte tildelinger og inndekking av merforbruk. Etter å ha lagt til 678,9 mill. i sentrale avsetninger får man 25,2 mrd. Når anslag for bydelenes inntekter på 4,6 mrd. er lagt til, blir bydelssektorens brutto budsjetttramme 29,8 mrd. Anslag for bydelenes inntekter kan endres som følge av bydelenes budsjetter og oppdateres i vedtatt budsjett (Dok.3/21).

Tabell 5.3 Bydelssektorens brutto budsjetttramme

Beløp i 1000 kr	
Rammer	Forslag budsjett 2021
Kriteriefordelt ramme inkl. lønns- og priskompensasjon	22 721 819
Særskilte tildelinger og inndekking av merforbruk	1 782 134
Samlet bydelsfordelt budsjetttramme i byrådets budsjettforslag	24 503 953
Sentrale avsetninger (jf. spesifikasjon i tabell 5.4)	678 921
Bydelssektorens samlede budsjetttramme ekskl. egenbetaling m.m.	25 182 874
Bydelenes anslåtte inntekter (brukerbetaling, salgsinntekter, statstilskudd mv.)	4 598 225
Bydelssektorens samlede brutto budsjetttramme	29 781 110

Av budsjettet som fordeles bydelene i byrådets budsjettforslag, tildeles det meste gjennom kriteriefordelt ramme. Særskilte tildelinger har sin bakgrunn i særlige satsinger som få bydeler har, eller som må fordeles på annen måte enn gjennom kostnadsnøkler i fordelingssystemet.

Tabell 5.4 Sentrale avsetninger

Beløp i 1000 kr	
Kapittel	Forslag budsjett 2021
303 Bydelene - avsetninger barn og unge (OVK)	66 800
305 Bydelene - etablering av nye barnehager (FO2A) (OVK)	143 368
306 Bydelene - diverse barnehagetiltak (FO2A) (OVK)	216 743
307 Bydelene - avsetninger arbeid, integrering og sosiale tjenester (AIS)	144 005
308 Bydelene - avsetninger eldre, helse og innbyggertjenester (HEI)	108 005
Sum sentrale avsetninger	678 921

Tabellen over viser at det er avsatt 678,9 mill. i sentrale avsetninger til senere fordeling og bruk. Hoveddelen av avsetningen vil bli fordelt etter ulike fordelingsnøkler i løpet av budsjettåret. På kapittel 305 fordeles midler til bydelene når antall nye barnehageplasser blir kjent. På kapitlene 303, 306, 307 og 308 er det en rekke tiltak hvor midlene først kan fordeles når ulik bakgrunnsinformasjon er klar. For eksempel inntektsdata som ligger til grunn for kompensasjon for redusert foreldrebetaling i barnehager kap. 306, omfattende barnevernssaker på kap. 303 og bosatte flyktninger på kap. 307.

Bydelssektorens samlede budsjetttramme på 25,2 mrd. fordeles i hovedsak etter kriteriene i bydelenes fordelingssystem mens det resterende fordeles som særskilte tildelinger. Dette er i tråd med byrådets målsetning om at størst mulig andel av midlene skal fordeles etter kriteriene i fordelingssystemet.

Fordeling av rammer til bydelene

Bydelene tildeles midler gjennom et rammebudsjetteringssystem. Hver bydel tildeles en ramme for ordinær drift og en ramme for økonomisk sosialhjelp (jf. tabell 5.2). De danner utgangspunktet for bydelsutvalgenes budsjettfordeling. Bydelsutvalgene er frie til å prioritere rammen til ordinær drift mellom ulike tjenesteområder i egen bydel, men må i opprinnelig lokalt budsjett vedta en ramme for økonomisk sosialhjelp som samsvarer med sentralt vedtatt sosialhjelpsramme.

Innbyggernes behov for bydelenes tjenester varierer mellom bydelene og fordelingssystemet er basert på at det finnes systematiske sammenhenger mellom målbare kjennetegn ved innbyggerne og deres behov for bydelenes tjenester. For eksempel vil ulike aldersgrupper etterspørre ulike tjenester, mens sosioøkonomiske kriterier og andre kjennetegn ved innbyggerne gir ytterligere indikasjoner på behovet for ulike tjenester i bydelen. Eksempel på slike kjennetegn er sivilstand, landbakgrunn, utdanningsnivå og inntektsnivå.

På bakgrunn av statistikk over forbruk av kommunale tjenester, forskning og undersøkelser om behovsskapende forhold hos ulike befolkningsgrupper er det utarbeidet fordelingsnøkler for det enkelte funksjonsområde. Fordelingsnøkkelene består av kriterier som er gitt ulik vekt.

For funksjonsområde FO2A barnehage er fordelingen av rammen basert på faktisk produksjon av barnehageplasser, ikke analyser og statistikk. Fordelingsnøkkelene for barnehage framkommer derfor som en sammenvekting av småbarn/storbarn, private og kommunale. Midler til familiebarnehager er lagt som en særskilt tildeling.

For barnevern under FO2B og økonomisk sosialhjelp under FO4C fordeles 20 % av rammen ut fra regnskapsandel og 80 % av rammen ut fra kostnadsnøkler.

For nærmere informasjon om oppbygging av kriteriesettene på funksjonsområder, herunder kriteriedata, kriterievekter og beregning av kostnadsnøkler, vises til vedlegg til byrådets budsjettforslag for 2021 – dokumentasjon av budsjettgrunnlaget for bydelene (Grønt hefte).

Jf. tidligere vedtak i bystyret og forslag i denne sak fordeles bydelsfordelt ramme mellom funksjonsområdene som vist under.

Tabell 5.5 Bydelsfordelt budsjetttramme fordelt på ordinær kriteriefordeling og annen tildeling

Beløp i 1000 kr

Funksjonsområde	Ordinær kriteriefordeling samt kompensasjon for lønns- og prisjustering	Særskilte tildelinger og inndekking av merforbruk	Samlet bydelsfordelt budsjetttramme
FO1 Administrasjon og fellestjenester	183 035	11 567	194 602
FO2A Barnehager	5 887 956	1 191 536	7 079 492
FO2B Barnevern	1 975 813	126 099	2 101 912
FO2C Aktivitetstilbud for barn og unge, helsestasjon og skolehelsetjeneste	906 372	75 777	982 150
FO3 Helse og omsorg	10 792 623	272 164	11 064 787
FO4A Sosiale tjenester	1 101 121	126 900	1 228 021
FO4B Kvalifiseringsprogram	465 783	0	465 783
FO4C Økonomisk sosialhjelp	1 409 116	3 000	1 412 116
Utsatt dekning av merforbruk	0	-24 909	-24 909
Sum	22 721 819	1 782 134	24 503 954

Tabell 5.6 Den enkelte bydels beregnede budsjettandel gjennom fordelingsystemet på det enkelte funksjonsområde i prosent

Bydel	FO1 Adm- inistrasjon og felles- tjenester	FO2A Barnehager (vektede heltds- plasser)	FO2B Barnevern	FO2C Aktivitets- tilbud barn og unge, helsestasjon og skolehelse- tjeneste	FO3 Helse og omsorg	FO4A Sosiale tjenester	FO4B Kvalifi- serings- program	FO4 Økonomisk sosialhjelp
1 Gamle Oslo	7,581	8,713	11,269	8,26	6,353	12,426	14,095	14,112
2 Grünerløkka	7,848	8,436	8,002	7,662	5,519	10,214	11,926	12,186
3 Sagene	6,593	6,987	6,587	5,596	4,933	6,339	7,751	8,042
4 St. Hanshaugen	6,25	5,603	3,398	4,159	3,823	5,301	6,44	6,371
5 Frogner	7,623	6,595	4,309	5,564	7,545	6,531	6,557	6,392
6 Ullern	5,829	5,385	2,296	4,758	5,743	2,364	1,603	1,789
7 Vestre Aker	7,014	7,938	3,221	7,638	7,552	3,321	2,22	2,335
8 Nordre Aker	7,182	9,865	3,735	7,566	7,42	4,199	3,067	3,164
9 Bjerke	5,756	5,198	6,101	5,793	5,152	6,108	5,959	6,023
10 Grorud	5,332	3,408	7,114	4,663	5,698	5,844	5,604	5,682
11 Stovner	5,739	3,771	9,175	6,398	6,371	8,343	8,095	7,632
12 Alna	6,938	7,072	11,785	8,644	9,266	10,337	9,819	9,298
13 Østensjø	7,016	7,439	7,325	7,775	9,829	5,33	4,582	4,841
14 Nordstrand	7,137	8,15	4,726	7,719	8,787	4,084	3,073	3,03
15 Søndre Nordstrand	6,163	5,44	10,956	7,806	6,009	9,258	9,209	9,104
Sum	100	100	100	100	100	100	100	100

Tabell 5.7 Utvikling i bydelsfordelt ramme fra året før

	Beløp i 1000 kr
Bydelsfordelt Dok.3/2020	24 052 402
<i>Reelle endringer</i>	114 857
- herav justering for demografiske forhold	177 000
- herav justering for andre aktivitetsnøytrale forhold	89 903
- herav justering for engangstiltak	-10 000
- herav justering for oppgaveendringer mellom sektorer	5 400
- herav uspesifiserte rammeendringer	-132 285
- herav spesifiserte rammeendringer	-15 161
<i>Kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling</i>	336 695
- herav generell lønns- og priskompensasjon	266 821
- herav kompensasjon for endring i løpende pensjonsutgifter	69 874
Bydelsfordelt budsjett 2021	24 503 954

For en utførlig opplisting av endringer på bydelssektoren vises til 5.4 Bydelenes økonomiske rammer. Under er omtalt noen endringer som inngår i bydelsfordelt ramme.

Demografi

I bydelsfordelt nettoramme for 2021 er det en demografikompensasjon for FO2B Barnevern på 12 mill., for FO2C Aktivitetstilbud på 4 mill. og for FO3 Helse og omsorg på 161 mill.

Uspesifiserte rammeendringer (rammekutt)

På bydelskapitlene er det innarbeidet en uspesifisert rammeendring på -132,3 mill. i 2021.

Lønns- og prisjustering

Bydelsfordelt budsjetttramme justeres hvert år for forventet utvikling i lønninger og priser (deflator). Kompensasjonen for antatt lønns- og prisvekst i 2020 utgjør 336,7 mill. fordelt med 299,5 mill. til ordinær drift og 37,2 mill. til økonomisk sosialhjelp (tall vedrørende ordinær drift før det tas hensyn til pensjon).

For 2021 er det anslått en lønnsvekst på 2,0 % og en prisvekst i øvrige driftsutgifter på 3,8 %. I budsjett for 2020 var det forutsatt en lønnsvekst på 3,5 %. I budsjettpremissene for 2021 legges det til grunn at lønnsveksten i 2020 blir 2,1 %. Sett i forhold til Dok3 2020 er bydelene overkompensert for lønnsveksten i 2020. For å ta hensyn til denne overkompensasjonen er det ved beregning av lønns- og priskompensasjon for 2021 benyttet en lønnsvekst som er 1,4 prosentpoeng lavere enn antatt lønnsvekst i 2021 (0,6 % mot forventet 2,0 %). Prisvekst for øvrige driftsutgifter forventes å bli lavere i 2020 enn opprinnelig forutsatt. Dette justeres det også for i 2021.

For bydelene og Sykehjemsetaten benyttes det 85 % lønnsandel i deflator og 15 % andel for øvrige kommunale driftsutgifter. For disse justeres nettorammen med 1,005 % som er korrigert budsjettdeflator i bydelsrammen.

Rammen til økonomisk sosialhjelp er justert med kommunal deflator som er 2,7 %. Justering for økonomisk sosialhjelp er fordelt i henhold til nøklene for FO4 Økonomisk sosialhjelp.

Pensjon

Brutto pensjonskostnader til Oslo pensjonsforsikring AS (OPF) i 2021 utgjør 21,9 % av pensjonsgivende lønn og belastes virksomheten ved lønnsutbetaling.

Det er gitt en kompensasjon på 69,9 mill. på grunn av at brutto pensjonskostnadssats øker fra 21,2 % i 2020 til 21,9 % i 2021. Dette beløpet er forholdsmessig fordelt mellom funksjonsområdene og kriteriefordelt mellom bydelene.

5.5 Sentrale avsetninger bydelene

5.5.1 Avsetninger – Oppvekst og kunnskap

Tabell 5.8 Bydelene - Avsetninger barn og unge

Kapittel 303 Bydelene - Avsetninger barn og unge		
Funksjonsområde 2B - Barnevern (FO2B)		Beløp i 1000 kr
23030001	Kompensasjonsordning for uforutsett omfattende barnevern	30 000
23030003	Barnehjernevernet	3 800
23030004	Plan for utfasing av kommersielle aktører i barnevernet	1 000
33030001	Statlig tilskudd til stillinger i barnevernet	-129 249
Sum		-62 449

Funksjonsområde 2C - Helsestasjon og skolehelsetjeneste (FO2C)		Beløp i 1000 kr
23030002	Nye Familier	32 000
Sum		-62 449

Tabell 5.9 Bydelene - Etablering av nye barnehager

Kapittel 305 Bydelene - Etablering av nye barnehager		
Funksjonsområde 2A - Barnehager (FO2A)		Beløp i 1000 kr
	Etablering kommunale barnehageplasser 2020	145 368
	Etablering private barnehageplasser 2020	10 000
	Etablering kommunale barnehageplasser 2021	-12 000
	Etablering private barnehageplasser 2021	0
Sum		143 368

Tabell 5.10 Bydelene – Diverse barnehagetiltak

Kapittel 306 Bydelene - Diverse barnehagetiltak		
Funksjonsområde 2A - Barnehager (FO2A)		Beløp i 1000 kr
23060003	Utdanning av assistenter til barnehagelærere	20 650
23060004	Språkstimulering førskolebarn	24 500
23060005	Etablering av nye barnehageplasser (planlegging og prosjektering)	3 036
23060006	Avvikling av midlertidige lokaler	2 500
23060007	Økonomisk likebehandling private barnehager	5 000
23060009	Kompetansepakke for norskopplæring	4 000
23060010	Økt deltakelse i barnehagen	5 500
23060011	Kvalitet og kompetanse i barnehagen	16 800
23060013	Tidlig innsats i barnehagen, inkludert økt grunnbemanning	22 000
	Nasjonal minstesats foreldrebetaling	50 855
	Gratis kjernetid i barnehagen	51 902
	Utgifter til Oslo-barn i utenbys barnehager	10 000
	Inntekter fra utenbys barn i Oslo-barnehager	-29 000
Sum		187 743

5.5.2 Avsetninger – Arbeid, integrering og sosiale tjenester

Tabell 5.11 Bydelene – Avsetninger arbeid, integrering og sosiale tjenester

Kapittel 307 Bydelene - avsetninger arbeid, integrering og sosiale tjenester		
Funksjonsområde 2C - Ungdomstiltak (FO2C)		Beløp i 1000 kr
23071000	Forebyggende arbeid barn og unge, sommerjobb ungdom	23 000
23071001	Byomfattende ungdomstiltak i bydelene	7 000
23071002	Situasjonsbestemte satsinger ungdom	5 000
23071003	Tiltak barn og unge	950
Funksjonsområde 4 - Sosiale tjenester og ytelser (FO4)		Beløp i 1000 kr
23071300	Bosettingstilskudd flyktninger (art 11)	33 660
23071300	Bosettingstilskudd flyktninger (art 14)	12 540
23071100	Strategisk plan for rusfeltet - omlegging av tilskuddsordninger	31 400
23071102	Flere i arbeid - tiltak	7 300
23071101	Levekår, bolig og sosiale tjenester	9 000
23071201	IKT- tiltak	5 625
23071202	Kompensasjon tapt husleie ved husleiefrys	5 000
23071200	Oppfølging og utviklingstiltak	3 530
Sum		144 005

5.5.3 Avsetninger – Helse, eldre og innbyggertjenester

Tabell 5.12 Bydelene – Avsetninger helse, eldre og innbyggertjenester

Kapittel 308 Bydelene - Avsetninger helse, eldre og innbyggertjenester		
Funksjonsområde 1 - Administrasjon og fellestjenester (FO1)		Beløp i 1000 kr
23080101	Utviklingstiltak bydelene	2 250
23080053	Oppfølging av - og prosjekter i bydeler	3 000
23082000	Digitalisering	16 875
23084006	Bydelsprosjektet	6 000
	Ufordelt avsetning	3 880
Funksjonsområde 3 - Helse og omsorg (FO3)		Beløp i 1000 kr
23080106	Folkehelsetiltak	9 000
23084004	Strategi for psykisk helse - Ung Arena	500
23083053	Omlegging av statlige tilskuddsordninger psykisk helse	5 500
23080036	Refusjon for kjøp av helsetjenester i EØS-området	3 000
23083030	Trygg og mangfoldig eldreomsorg	9 000
23080113	Opptrappingsplan – habilitering og rehabilitering	10 000
23084002	Heltidskultur	7 000
23083022	Ruter aldersvennlig transport	22 000
33083010	Kompetansehevende tiltak – med statlig finansiering	6 000
23087001	Kompetansehevende tiltak – ren kommunal finansiering	4 000
Sum brutto		108 005
33083010	Tilskudd fra fylkesmannen til kompetansetiltak	-6 000
Sum netto		102 005

5.6 Forslag til tilskuddsmidler i bydelssektoren

Tabell 5.13 Samlede tilskuddsmidler i bydelssektoren (beløp i 1000 kr)

Kap. nr.	Søknaden gjelder	Vedtak 2019	Vedtak 2020	Byrådets forslag Sak 1/2021	Sum 2019 - Sak 1/2021
002	Aksept kontaktsenter	12 000	12 000	9 500	33 500
007	Nordmarka vel	150	150	150	450
008	Marka eldresenter	1 600	1 700	1 700	5 000
008	Kløvervegen barnepark	250	250	250	750
Sum		14 000	14 100	11 600	39 700

5.7 Samlet oppstilling av øremerkede midler bydelssektoren

Det vises til oppstillingene under kapittel 303, 305, 306, 307 og 308 for øremerkede midler avsatt på disse budsjettkapitlene. I tillegg fordeles følgende øremerkede midler direkte til bydelene:

Tabell 5.14 Øremerkede bydelsfordelte midler (beløp i 1000 kr)

Bydel	Type tildeling	Beløp
Bydel Grünerløkka	Aksept kontaktsenter	9 500
Bydel Vestre Aker	Nordmarka vel	150
Bydel Nordre Aker	Kløvervegen barnepark	250
Alle bydeler	Årsverk rehabilitering og demens	85 176
Alle bydeler	Ekstra aktivitetstilskudd seniorsentre	23 000
Alle bydeler	Desentraliserte rustiltak i bydelene	20 700

5.8 Klimakonsekvenser – bydelene samlet

Bydelene forventes å oppnå en andel på 85 % nullutslippskjøretøy ved utgangen av 2020 for tjenestebiler under 3 500 kg sammenlignet med 80 % ved utgangen av første kvartal.

For kjøretøy over 3 500 kg er det kun 5 av 15 bydeler som har slike kjøretøy, og ved årets slutt vil 9 av kun 15 kjøretøy i denne kategorien være nullutslipp.

Løpende leasingavtaler og tilgjengelighet på nullutslippsbiler som dekker transportbehovene når det gjelder rekkevidde og lastekapasitet, ser ut til å være de vesentligste gjenværende hindringene for å nå målsettingen om å bytte ut samtlige biler i løpet av 2021.

6. HELSE, ELDRE OG INNBYGGERTJENESTER

Sektorområdet omfatter sykehjem (langtidshjem), helsehus (korttidsplasser og rehabilitering), akuttmedisinsk beredskap/legevakt, offentlig tannhelsetjeneste, arbeid knyttet til folkehelse, smittevern og omsorgsrelaterte tjenester. Sektoren har ansvar for støtte- og rådgivingsfunksjoner innen helse- og omsorgsområdet.

Tjenestene under sektorområdet helse, eldre og innbyggertjenester er gjensidig avhengig av hverandre. Oppgavene som beskrives i denne delen må ses i sammenheng med de oppgavene som beskrives i Del 5 Bydelene.

6.1 Hoved- og nøkkelstørrelser for helse, eldre og innbyggertjenester

Figur 6.1 Hoved- og nøkkelstørrelser for helse, eldre og innbyggertjenester (byomfattende)

Beløp i mill.

Driftsbudsjettet	Dok 3 2020	Budsjett - økonomiplan			
		2021	2022	2023	2024
Sum utgifter	29 419,3	29 781,1	29 659,3	29 468,8	29 426,0
Sum inntekter	-4 687,5	-4 762,5	-4 762,5	-4 762,5	-4 762,5
Netto utgifter	24 731,8	25 018,6	24 896,8	24 706,4	24 663,6

Andel av kommunens totale brutto driftsbudsjett 41,7 %

Utvalgte satsinger i økonomiplanperioden:

- Daglig, gratis og kjøttfritt skolemåltid i alle videregående skoler fra 2022.
- Gratis frukt og grønt til alle ungdomsskoleelever videreføres.
- Etablering av eget beredskapslager for smittevernutstyr.
- To nye faste stillinger som hygiesykepleiere i Sykehjemsetaten.
- Helseetatens ramme styrkes for raskere å kunne besvare henvendelser til legevaktsentralen.
- Nytt system for elektronisk pasientjournal (EPJ) innen helse og omsorg.
- Oslo Origos driftsramme styrkes for å gjennomføre kommunens digitaliseringssatsing.
- Forsøket med Ruter Aldersvennlig transport (RAT) videreføres i ett år og det legges opp til utvidelse med flere nye bydeler i 2021.
- Videreføring av Ung Arena i bydelene Søndre Nordstrand og Gamle Oslo til tross for at tilskuddet fra Fylkesmannen forsvinner.

Brutto driftsutgifter 2021 fordeler seg slik:

6.2 Byrådets ambisjoner for helse, eldre og innbyggertjenester

Byrådets visjon er en grønnere, varmere og mer skapende by med plass til alle.

Byrådet vil motvirke ensomhet og diskriminering, fremme inkludering og fellesskap og utjevne helseforskjeller. Velferdstilbudet og kommunens forebyggende arbeid skal fremme god helse i befolkningen. Tjenestene skal tilpasses behovene til den enkelte innbygger som skal involveres i utformingen av disse.

Mennesker skal få hjelp til å mestre sine egne liv dersom de trenger det. Byrådet vil legge til rette for at innbyggerne opplever likeverd, mestring og kontroll over eget liv. Tjenestene skal være sammenhengende og koordinerte, og det er kommunens jobb å sikre gode overganger. Standarder for tjenestene skal bidra til høy kvalitet og likeverdige tjenester i hele byen.

Hjemmet er rammen rundt hverdagslivene våre. Gode boliger og trygge nabolag er forutsetninger for stabile og gode oppvekstvilkår. En egen bolig er en forutsetning for å komme i arbeid, gjennomføre rehabiliteringsløp og for å være en aktiv deltaker i nærmiljøet. Byrådet vil jobbe for at innbyggerne får mulighet til å bo i boliger som fremmer psykisk og fysisk helse, utfoldelse og trygghet. Det skal legges til rette for boliger til mennesker med særskilte behov. Byrådet sørger også for utbygging av nye tilrettelagte boliger og boformer hvor målet er kombinasjonen av frihet og trygghet.

Tillitsbasert styring og ledelse skal sikre kontinuitet i relasjoner mellom innbyggere og medarbeidere, myndiggjøre medarbeidere og bidra til å skape mer trygghet og økt kvalitet i tjenestene. Byrådet er opptatt av at innbyggere som har behov for kommunens tjenester skal ha faste medarbeidere å forholde seg til og at det skal være kontinuitet i tjenestene. Flere faste og hele stillinger samt reduksjon i bruk av innleie og timelønnet arbeidskraft er nødvendig for å få til dette. Arbeidet med å prøve ut ulike arbeidstidsordninger som gir heltidsstillinger vil fortsette.

Oslo kommune skal være i front i kampen for et seriøst og anstendig arbeidsliv. Kommunen skal kontinuerlig arbeide for å motvirke og bekjempe arbeidslivskriminalitet, sosial dumping og utnyttelse av arbeidskraft i sine leverandørkjeder. Bydelene og etatene skal følge opp Oslo-modellen og sektorspesifikke kontraktsvilkår. Rammebetingelsene for dette vil både være vilkår og krav som skal stilles i alle kommunens kontrakter, og en ytterligere spesifisering av vilkår og krav som skal bli ivarettatt ved kjøp av helse- og omsorgstjenester.

Byrådet vil at alle innbyggerrettede tjenester som kan digitaliseres skal digitaliseres, og den enkeltes behov skal være førende i den digitale utviklingen. Oslo kommune har i den sammenhengen etablert Oslo Origo for å gjøre kommunens tjenester enklere og mer tilgjengelige for innbyggerne og næringslivet i Oslo. Som en visualisering av målbildet har Oslo-innbyggeren «Tim» og hans digitale livsløp satt rammene for tjenesteutviklingen i sektoren. HEI-sektor representerer et bredt tjenestespekter og en nærhet til innbyggerne som er avgjørende for å avdekke behov og utvikle gode tjenester basert på denne innsikten.

Byrådet legger følgende prinsipper til grunn for måten bydelene og etatene organiserer sin tjenesteyting på:

1. Likeverdige tjenester

Velferdstilbudet og kommunens forebyggende arbeid skal fremme god helse i befolkningen og gi mennesker bistand og støtte ut fra deres behov. Mange av tjenestene bydelene og etatene har ansvar for, baseres på individuelle behov og krever en god dialog mellom tjenesteyter og innbygger. For byrådet er det viktig at personer som benytter tjenestene får likeverdige og kvalitativt gode tjenester, uavhengig av hvilken bydel de bor i og hvilken tjenesteyter de møter. Byrådet vil derfor fortsette å følge opp standarder som er utviklet innenfor flere av sektorens tjenester. Standardene skal sikre likeverdighet, helhetlige tjenester og angi en kvalitetsnorm for tjenestene.

2. Tillit og handlingsrom

Mål- og resultatstyring skal ligge til grunn for styring og oppfølging av byrådets overordnede mål, ref. Instruks for virksomhetsstyring. Tillit som strategi og arbeidsform i styring får imidlertid konsekvenser for hvordan mål- og resultatstyringen skal praktiseres. Det skal legges mer vekt på tydelige mål, forventninger til resultater og effekter. Det skal legges mindre vekt på kontroll, detaljrapportering og måling av aktiviteter, tiltak og virkemidler. Tillit og handlingsrom handler også om hvordan kommunens tjenesteapparat møter befolkningen. Oslo skal være en åpen, demokratisk og ubyråkratisk kommune og være preget av tillit og nærhet mellom innbyggeren og kommunen.

3. Koordinering på tvers

I for mange tilfeller må brukerne av kommunens tjenester også koordinere sin egen sak på tvers av kommunens tjenester. Byrådet vil bryte ned sektorskiller og sikre at kommunen tar koordineringsjobben i større grad. Tjenestene skal være sammenhengende, med gode overganger mellom tjenestenivåene. Arbeid med digitalisering er avgjørende for å gjøre overgangen mellom ulike tjenester mer brukerrettet, smidig og effektiv.

Tabell 6.1 Byrådets mål for bydelene og de byomfattende tjenestene innen helse, eldre og innbyggertjenester

Mål	Virksomheter som bidrar til måloppnåelse
1 Innbyggerne møter sammenhengende og tilgjengelige tjenester der medarbeiderne har riktig kompetanse og nok tid	Bydelene, Sykehjemsetaten, Helseetaten, Opplæringskontoret for helse- og oppvekstfag, Oslo Origo
2 Flere bor trygt i eget hjem og lever selvstendige liv	Bydelene, Sykehjemsetaten, Helseetaten
3 Flere opplever god helse og mestring	Bydelene, Sykehjemsetaten, Helseetaten
4 Levekårsforskjellene er redusert	Bydelene, Helseetaten
5 Innbyggerne har mulighet til å delta, bidra og bli inkludert i fellesskap	Bydelene, Sykehjemsetaten
6 Digitale tjenester er innbyggerorienterte	Oslo Origo

Mål 1 Innbyggerne møter sammenhengende og tilgjengelige tjenester der medarbeiderne har riktig kompetanse og nok tid

Byrådet innfører standarder innenfor en rekke av tjenestene i HEI-sektor. Standardene angir en kvalitetsnorm, beskriver hvilke prinsipper og føringer som gjelder, og skal bidra til å sikre likeverdige, helhetlige og koordinerte tjenester over hele byen. Tjenestene i sektoren skal være sammenhengende og kunnskapsbasert. De skal utformes på grunnlag av forskning, medarbeidernes faglighet og innbyggers erfaringer og behov.

Byrådet er opptatt av at innbyggerne skal motta tjenester der de er og at tjenestene skal være lett tilgjengelige. Innbyggere og samarbeidspartnere som henvender seg til bydelene om helse- og omsorgstjenester skal møte en samlet kommune og at det er «en dør inn» til bydelenes tjenester. Innbyggere skal møte medarbeidere med myndighet og kompetanse som raskt kan avklare behovet for hjelp og tjenester uavhengig av alder og funksjon. Tilbudene skal henge sammen og være dynamiske. Det skal være samarbeid på tvers av bydeler og etater. Tjenestene skal basere seg på innbyggernes behov med utgangspunkt i spørsmålet «Hva er viktig for deg?». Byrådet vil at medarbeidere i de kommunale tjenestene skal evne å se den enkelte brukers behov samt være faglig oppdatert og arbeide tverrfaglig. Samarbeid med bruker- og pårørendeorganisasjoner og bruk av erfaringskonsulenter i tjenestene, skal bidra til å tenke nytt og gjøre nytt. For å fremme samarbeidet med pårørende har byrådet innført en standard for pårørendearbeid i helse- og omsorgssektoren i 2020.

Økt levestandard gjør at vi lever lenger og utvikling innen medisinsk behandling gjør at flere overlever og lever lenger med sykdommer. Og som en konsekvens av det, er det nå flere multisyke og flere med kompliserte sykdomsbilder som bor i eget hjem, sykehjem og helsehus. Eldre pasienter som skrives ut fra

sykehus til helsehus og beboere med langtidsplass har omfattende behov for medisinsk behandling og avansert pleie. Mange multisyke ønsker også å bo i eget hjem. Dette medfører behov for høy medisinsk og pleiefaglig kompetanse og kompetanse innen ernæring og legemiddelhåndtering. Det er i igangsatt arbeid med en overordnet rekrutterings- og kompetanseplan for bærekraftige helse- og omsorgstjenester. Planen vil ivareta hele sektoren.

Byens innbyggere skal møtes med respekt fra kommunens ansatte. Økt forståelse og toleranse for forskjeller og ulikhet skapes gjennom kunnskap. For å nå byrådets mål om likeverdige tjenester må kunnskap om minoriteter, kulturforståelse, kjønns- og seksualitetsmangfold, traume og rus inngå i virksomhetenes kompetanseplaner.

Gode kommunikasjonsferdigheter er grunnleggende i dialogen mellom tjenestene, innbyggere og andre samarbeidspartnere. Byrådet mener at alle medarbeidere i helse- og omsorgstjenestene skal ha norskerferdigheter tilsvarende nivået som behøves for å utføre oppgavene på en god måte. Virksomhetene skal sørge for at gjeldende språkkrav for helse- og omsorgssektoren følges, og tilby norskopplæring for medarbeidere som trenger å styrke sine norskerferdigheter.

Mål 2 Flere bor trygt i eget hjem og lever selvstendige liv

Oslo skal være tilrettelagt for en aktiv alderdom og den enkelte skal oppleve likeverd, mestring og kontroll over eget liv. Det skal oppleves trygt og meningsfylt å bo hjemme også når behov for pleie- og omsorgstjenester melder seg. Styrking av hjemmetjenesten med flere årsverk, aktivitetstid, dagaktivitetstilbud, hverdagsrehabilitering, tillitsmodeller, trygghetsskapende teknologi/ velferdsteknologi og nye botilbud, bidrar til at flere eldre kan bo lenger i eget hjem. Samtidig skal de som har behov for en langtidsplass være trygg på at de får plass på et sykehjem som oppleves som et hjem når de trenger det. Helse- og omsorgstjenestene i Oslo skal være sammenhengende og koordinerte for å sikre gode overganger mellom tjenestene. Den enkelte beboer skal være i sentrum og få mulighet til å leve etter egne verdier.

Sammen med Seniorsmeldingen, Plan for trygg og mangfoldig eldreomsorg og Handlingsplan for en aldersvennlig by, viser Strategisk boligplan for eldre med boligbehov retning for byrådets satsinger. De ulike planene har betydning for fremtidig kapasitet innenfor ulike boformer for eldre.

Byrådet ønsker en dreining mot flere fleksible boligløsninger for eldre. Fleksible boligløsninger skal gjøre det mulig for eldre å bli boende i samme bolig selv om hjelpebehovet endrer seg. Boligen skal kunne tilpasses den enkeltes endrede behov for hjelpemidler og tjenester. Byrådet ønsker å dreie fokus fra en institusjonsbasert eldreomsorg til mangfold i boformer og muligheten til å kunne bo trygt i egen bolig livet ut. Oslo kommune skal tilrettelegge for nødvendige og forsvarlige helsetjenester for alle grupper. Boligtilbudene skal møte fremtidens krav slik at de lett kan tilpasses den enkeltes endrede behov.

Framskrevet befolkningsutvikling frem mot 2040 viser en stor økning i behovet for heldøgns botilbud, samtidig som det er knyttet en viss usikkerhet til andre faktorer som kan påvirke behovet. Ut over inneværende økonomiplanperiode, planlegges det for til sammen 1 500 nye fleksible heldøgns boligtilbud.

Det jobbes med å utvikle nye løsninger for beboere i sykehjem og omsorgsboliger på Mortensrud og i Sognsveien 80 som del av fremtidige sambruksprosjekt med flere kommunale formål, hvor blant annet heldøgns omsorgsplasser for eldre er meldt inn som et behov.

I Strategisk boligplan for eldre med boligbehov, som rulleres høsten 2020, gir byrådet en konkretisering av disse plassene/boligene. Byrådet vil følge utviklingen nøye og behovet vurderes fortløpende.

Byrådet har nådd målet om at 25 % av heldøgns institusjonsplasser skal drives i regi av ideelle private aktører. Det er vedtatt at sykehjem ikke skal legges ut på nytt anbud i det kommersielle markedet når eksisterende kontrakter utløper.

Koronapandemien har tydeliggjort hvor viktig digital kompetanse er for å holde kontakt med andre og løse praktiske oppgaver. Byrådet ønsker å legge til rette for økt digital kompetanse blant eldre.

I 2020 ble ansvaret for å gjennomføre tiltak innen aldersvennlig by overført til bydelene og andre virksomheter i Oslo kommune. Innbyggerinvolvering er sentralt i utvikling av Oslo som en aldersvennlig by. Dialog og innsats på tvers av sektorer skal stå sentralt i dette arbeidet. Byrådet ønsker å videreutvikle Oslo som en aldersvennlig by.

Mål 3 Flere opplever god helse og mestring

God folkehelse er grunnleggende for byrådet, det skal være helse i alt vi gjør. *Folkehelseplan for Oslo 2017–2020 Helse og trivsel for alle – vårt felles ansvar* (Byrådssak 10/17), har som hovedfokus at innbyggerne skal oppleve god helse og trivsel, være fysisk aktive og ta helsevennlige valg, uavhengig av hvem de er og hvor de bor i Oslo. Planen blir erstattet av en ny folkehelsestrategi i 2021. Denne vil også ha fokus på en smittevern i et folkehelseperspektiv.

Byrådet har innført gratis frukt og grønt til alle ungdomsskoleelever og vil innføre et gratis, kjøttfritt skolemåltid hver dag for elever i Osloskolen fra høsten 2022. Skolemat skal være en ny arena for å bygge sterkere fellesskap på skolene og å sikre at alle elever har tilgang til mat gjennom skoledagen.

I satsningen *Programfylke for folkehelsearbeid 2017–2021*, deltar totalt syv bydeler i fire ulike program. Disse er rettet mot innovasjon og kunnskapsbasert forebyggende og helsefremmende arbeid innen feltet psykisk helse og rus. Gjennomføring skjer i tett samarbeid med skoler, barnehager og tjenester i bydelene i tillegg til eksterne forsknings- og kompetansemiljøer.

Det arbeides med å skape en smittevernvennlig by – et Aldersvennlig Oslo. Handlingsplaner for Aldersvennlig by, Trygg og mangfoldig eldreomsorg, samt erfaringene fra sentrale prosjekter som Nettverk og frivillighet og Helsefremmende møteplasser, tas med videre i arbeidet med både Leve hele livet og et Aldersvennlig Oslo. Brukerinvolvering, samarbeid, kompetanse, risikoanalyse, kreativitet, tjenstedesign, endringsvilje og utvikling har vært, og må fortsette å være, nøkkelbegrep i utviklingen av tjenester tilpasset et samfunn med smitte.

Psykiske helseproblemer bidrar til betydelig helsetap, tap av friske leveår og tap av livskvalitet. I følge Folkehelseinstituttet vil en tredjedel av den norske befolkningen få en psykisk lidelse i løpet av livet. *En psykt bra by – Strategi for psykisk helse i Oslo* (Byrådssak 194/19), vektlegger hele livsløpet og gir retning og strukturelle føringer for tjeneste- og kompetanseutvikling. Lett tilgjengelige tjenester og lavterskeltilbud er viktige prinsipper, i tillegg til brukerdiallog og mestringsfokus.

For å sikre likeverdige, helhetlige og koordinerte tjenester i sykehjemmene igangsatte byrådet et arbeid med å utvikle Oslostandard for innhold og kvalitet i langtids hjem i 2019. Ut i fra konseptet «Bedre Hverdagsliv» skal Sykehjemsetaten legge til rette for at beboerne med langtids plass får leve det livet de er vant til. Dette gjelder fysiske omgivelser og at beboerne tas med på avgjørelser som er viktig for den enkelte. Her er pårørende en viktig støtte og ressurs. Sykehjemsetaten har fra 2019 økt innsatsen med å forbedre måltidsopplevelser for beboerne. Dette skal blant annet bidra til økt kompetanse om mat og måltider hos medarbeidere og enda bedre måltidsøynepunkt, bedre ernæring og større valgfrihet for beboerne. Langtidshjemmene har et bredt aktivitetstilbud, og samarbeider med ulike aktører i nærmiljøet, pårørende og frivillige. Det arrangeres kulturelle aktiviteter og trivselstiltak som skal bidra til en god hverdag for beboere i langtids hjem.

Mål 4 Levekårsforskjellene er redusert

Folkehelsearbeidet skal bidra til å utjevne sosiale helseforskjeller, med en særlig satsning på barn og unge. Folkehelseplanen er et viktig redskap for å redusere ulikheter i helse. Dårlige levekår øker risikoen for utvikling av psykiske lidelser og rusproblemer. Gjennom tiltak i strategisk plan for rusfeltet og ny strategisk plan for psykisk helse, vil byrådet bidra til en forebyggingsoffensiv på disse områdene.

Mål 5 Innbyggerne har mulighet til å delta, bidra og bli inkludert i fellesskap

Oslo skal oppleves som en god by å bo i for alle innbyggere. Oslo har store helse- og levekårsforskjeller mellom innbyggerne, og mange opplever at de står utenfor fellesskapet. En manglende opplevelse av tilhørighet og fellesskap kan føre til ensomhet, manglende integrering og en svekket fysisk og psykisk helse. Fellesskap oppnås gjennom deltakelse i arbeidsliv, fritidstilbud og aktiviteter, gjennom gode bomiljø og samhold som skapes på institusjoner. Det er viktig for byrådet at det legges til rette for at alle kan oppleve å være del av et fellesskap og at alle opplever at de kan bidra inn i et fellesskap, uavhengig av hva som er den enkeltes utgangspunkt.

Gjennom iverksettingen av tiltakene i handlingsplan for en aldersvennlig by, legges det til rette for at byens seniorer kan delta i sosiale og kulturelle aktiviteter. Planen fremmer også møter mellom generasjoner og bidrar gjennom dette til fellesskap mellom unge og eldre.

Ruter aldersvennlig transport bidrar til at eldre kan opprettholde et aktivt liv. Ruter aldersvennlig transport (Rosa busser) er nå et tilbud i bydelene Nordre Aker, Sagene, Vestre Aker og Ullern. Det legges opp til å utvide tilbudet til flere bydeler fra 2021.

Mål 6 Digitale tjenester er innbyggerorienterte

Byrådsavdeling for helse, eldre og innbyggertjenester har det overordnede ansvaret for utvikling av digitale innbyggertjenester. Innbyggerne må kunne forvente best mulig kvalitet i velferdstjenestene. Teknologien gir oss større muligheter enn noen gang før til å forbedre tjenestene våre og gjøre dem mer tilgjengelige og relevante for innbyggerne. Digitalisering handler i stor grad om virksomhetsutvikling og derfor er digitalisering også en varig satsing i Oslo kommune.

Innbyggernes forventninger til det offentlige som tjenesteleverandør er i endring, samtidig som demografiske endringer fører til at kommunens økonomiske handlingsrom er under press. Vi må finne nye og mer effektive måter å levere tjenester på, noe som setter store krav til oss som kommune i årene fremover. For å lykkes med den digitale transformasjonen, må Oslo kommune sette innbyggernes behov i sentrum og tilby stadig bedre, mer sammenhengende og mer målrettede tjenester. Oslo kommune vil tilrettelegge for bedre samarbeid mellom egne virksomheter, med næringslivet, gründermiljøer, forskningsmiljøer, utdanningsinstitusjoner, og andre offentlige virksomheter. Det krever at vi tenker nytt på hvordan vi løser våre oppgaver, at vi satser på nye idéer og bygger opp kompetansemiljøer som kan utvikle fremtidens kommunale tjenester uavhengig av hvordan det offentlige er organisert. Digitaliseringen påvirker derfor også hvilken kompetanse kommunen vil ha behov for i fremtiden og hvordan vi organiserer arbeidsprosessene.

Det er definert tre overordnede retningslinjer for digitaliseringsarbeidet:

1. Vi forstår innbyggerne våre og tilbyr våre tjenester når de ønsker og trenger det.
2. Vi løser innbyggernes behov uavhengig av offentlig sektors organisering.
3. Hver tjeneste som tilbys, skal bygges på Oslo kommunes felles tjenesteplattform.

Dette betyr at kommunens tjenester skal bli enklere, mer sammenhengende og mer tilgjengelige, og at innbyggerne skal oppleve en fremover lent kommune som utvikler løsninger i takt med mulighetene som kommer med ny teknologi, uavhengig av hvordan kommunen selv er organisert.

Digitaliseringen er både en driver til endringene i kommunens tjenester, men også et virkemiddel for å løse utfordringene vi står overfor. IT-systemer og digitale hjelpemidler går fra å være støtteprosesser og støtteverktøy til å økende grad å bli en integrert del av tjenestene og kjernevirksomheten i bydeler og virksomheter. Det stilles derfor stadig økte krav til digitale ferdigheter hos oss alle, og digital spisskompetanse hos noen. Vi anser derfor digital teknologi som en kjernekompetanse for Oslo. Dermed er det viktig å øke tilgjengeligheten på slike ferdigheter og kompetanse for alle kommunens virksomheter og bydeler.

Ny teknologi gir innbyggerne mulighet til å mestre egen sykdom, skape sosiale nettverk, være aktive og føle seg trygge i eget hjem. Byrådet vil at det skal være enkelt for innbyggerne å møte kommunen og

bedre digitale løsninger og innovativ tjenesteutvikling er viktige bidrag. Digital kommunikasjon mellom tjenestene skal bidra til mer helhetlige pasientforløp og å styrke pasientsikkerhet. Helseetaten skal samarbeide med Origo, og bistå bydelene med å anskaffe og implementere trygghetsskapende teknologi og velferdsteknologiske løsninger.

Arbeidet med ny storbylegevakt er allerede i gang. En ny storbylegevakt med et sammenhengende og sømløst medisinsk tjenestetilbud fra både OUS og Oslo kommune i ett og samme bygg, forutsetter gode digitale løsninger som snakker sammen. Et sentralt arbeidsverktøy for helsesektoren er pasientjournalen som skal legge til rette for deling av opplysninger og informasjon mellom virksomheter. Dette stiller særlige krav til informasjonssikkerhet, personvern og brukervennlighet.

6.3 Økonomiplanoversikt med spesifikasjoner av endringer

Tabell 6.2 Økonomiplanoversikt med spesifikasjon av endringer (byomfattende)

Beløp i mill.

Driftsbudsjettet	Dok 3 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Dok 3 - vedtatt økonomiplan netto ¹⁾	2 408,3	2 435,0	2 439,2	2 484,1	0,0
DOK 3 nettoramme første år videreført	2 408,3	2 408,3	2 408,3	2 408,3	2 408,3
+/- Kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling		52,3	52,3	52,3	52,3
+/- Reelle endringer		54,1	63,4	219,3	220,2
=ØKONOMIPLAN (netto)	2 408,3	2 514,7	2 524,0	2 679,9	2 680,8
Endringer i prosent		4,4 %	4,8 %	11,3 %	11,3 %
Sum endringer		106,4	115,8	271,6	272,5

Spesifikasjon av "Reelle endringer"	Dok 3 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
+/- Justering for demografiske forhold - befolkning		5,6	5,6	5,6	5,6
+/- Justering for andre aktivitetsnøytrale forhold		22,8	47,2	171,2	179,2
+/- Justering for oppgaveendring mellom sektorer		-41,0	-41,0	-41,0	-41,0
+/- Uspesifiserte rammeendringer		-18,5	-46,1	-85,2	-103,4
+/- Spesifiserte rammeendringer		85,2	97,8	168,8	179,9
Sum reelle endringer		54,1	63,4	219,3	220,2

1) 2020 prisnivå

Økonomiplanoversikten omfatter Sykehjemsetaten, Helseetaten, Oslo Origo, Opplæringskontoret for helse og oppvekstfag, fastlegetilskudd og pasientskadeerstatning, samt avsetningskapittel for byomfattende tiltak. Tabellen viser endring i nettorammen. Det betyr at aktivitetsøkning som er finansiert med skatt og statlig rammetilskudd bidrar til å øke rammen, mens aktivitetsøkning som er finansiert med inntektsøkning på sektoren ikke medfører økning i økonomiplanrammen.

Kompensasjon for forventet lønns- og prisstigning

Det vises til kapittel 18 Budsjettekniske merknader

Budsjettet har en reell økning på 54,1 mill. fra 2020 til 2021. Dette beløpet består av:

- Demografiskompensasjon på 5,6 mill.
- Aktivitetsnøytral utgiftsvekst på 22,8 mill.
- Justering for oppgaveendring mellom sektorer på minus 41,0 mill.
- Generell rammereduksjon på 18,5 mill.
- Aktivitetsendring på netto 85,2 mill.

Justering for demografiske forhold - befolkning

Helseetaten er kompensert med 5,6 mill. fra og med 2021 på grunn av økt utgiftsbehov som en følge av demografisk endring, 2,3 mill. av dette beløpet gjelder Tannhelsetjenesten.

Andre aktivitetsnøytrale forhold

Budsjettet er reelt styrket med 22,8 mill. i 2021 og økende til 179,2 mill. i 2024. Dette skyldes primært følgende:

- I Sykehjemsetaten er det innarbeidet dekning for merutgifter på 3,2 mill. fra og med 2021 knyttet til tilbakeføring av kommersielt drevne institusjoner til kommunal og ideell drift. Dette er helårseffekt for Manglerudhjemmet og St. Hanshaugen omsorgssenter, som begge er tilbakeført i 2020.
- Sykehjemsetaten får justert sin husleiekompensasjon som en følge av avgang på sykehjem. Det trekkes ut 1,0 mill. for Lambertseter sykehjem, 7,5 mill. for Majorstutunet sykehjem og 15,9 mill. for Furuset sykehjem. I tilleggssinnstillingen vil det bli lagt inn midler fra og med 2021 til nyoppstartede sykehjem i 2020.
- I Sykehjemsetaten er det trukket ut 25 mill. fra og med 2021 som en effektiviseringsgevinst, blant annet som følge av netto besparelse ved innføring av digitalt tilsyn ved flere sykehjem, innføring av digital lagerstyring og mer effektiv legemiddelhåndtering.
- Sykehjemsetaten er kompensert med 20 mill. fra og med 2021 på grunn av at ordningen med å kreve ekstra betalt av bydelene for ressurskrevende pasienter ved helsehusene opphører. Dette er som regel pasienter som blir utskrevet fra sykehus og som på grunn av samhandlingsreformen og raskere utskrivning har blitt mer krevende å håndtere for etaten. Bydelene har derfor fått krav om ekstra betaling utover bystyrevedtatt pris for kjøp av helsehusplasser. Med denne kompensasjonen får etaten dekket sine merutgifter i noe større omfang enn samlet bydelsbetaling i 2019.
- Sykehjemsetaten er styrket med 2,1 mill. fra og med 2021 for å kunne håndtere lovpålagt tilsyn med medisinsk teknisk utstyr.
- Helseetaten er tilført 5 mill. fra og med 2021 for å opprettholde aktivitetsnivået når statlige tiltak for rus og psykiatriområdet reduseres. Dette gjelder Sosial og ambulant akuttjeneste (SAA). Det trekkes ut 2,4 mill. fra og med 2021 som en følge av endret organisering av Tannlegevakten.
- Helseetaten er kompensert med 3,8 mill. fra og med 2021 på grunn av økt husleie ved Oslo legevakt i Storgata 40. Netto økning i husleie ved opprettelse av ny storbylegevakt er innekket med 16,1 mill. i 2023 og 32,3 mill. fra og med 2024. Kapasiteten ved Kommunal akutt døgnenhet (KAD) er videreført med uendret aktivitetsnivå og budsjettramme.
- Oslo Origo har fått økt sin driftsramme med 13 mill. i 2021, 17 mill. i 2022 og 19 mill. fra og med 2023, som er innekket med tilsvarende reduksjon i investeringsrammen. En slik omdisponering er påkrevet fordi ved smidig og kontinuerlig og produktutvikling, vil aktiviteten i større grad være å anse som driftsutgifter og i mindre grad som investeringsutgifter. Etaten har dessuten fått 1,1 mill. i varig rammeøkning på grunn av innføring av konsernbidrag til UKE.
- Avsetningen til å dekke økt husleie for Sykehjemsetaten er styrket med 26 mill. i 2021.
- På kapittel 317 er rammen for fastlegetilskuddet økt med 9,2 mill. fra 2021 som en videreføring av dagens tilskuddsordning og aktivitetsnivå.

Justering for oppgaveendringer mellom sektorene

Sektorrammen er redusert med 41 mill. fra og med 2021. Dette handler primært om splitting av avsetningskapitler mellom HEI og AIS på grunn av ny byrådsinndeling. I tillegg til dette er det flyttet 2,5 mill. fra kapittel 308 til å innekke to nye faste administrative stillinger i Oslo Origo etter at enheten gikk over fra å være prosjekt til å bli en etat.

Spesifiserte rammendringer

Dette handler om aktivitetsendringer og kvalitetsforbedringer som ikke er forutsatt å påvirke etatens økonomiske handlingsrom. Økonomiplanen viser en rammeøkning på 85,2 mill. i 2021 og som øker til 179,9 mill. i 2024. De viktigste endringene er:

- Det foreslås å tilbakeføre alle kommersielt driftede sykehjem til kommunal og ideell drift innen utgangen av 2023. På kapittel 372 er rammen økt med 29,2 mill. i 2022, 92,1 mill. i 2023 og 103,2 mill. i 2024.

- I 2020 ble det opprettet 60 nye rehabiliteringsplasser i Sykehjemsetaten med halvårseffekt. Fra og med 2021 legges det inn ytterligere 6 mill. til å finansiere disse plassene.
- Sykehjemsetaten styrkes med to nye faste stillinger som hygienesykepleiere. På kapittel 372 avsettes 20 mill. i 2021 for å etablere eget beredskapslager med medisinsk utstyr for å håndtere pandemier. Sykehjemsetatens budsjett er styrket med 4,5 mill. i to år for å dekke utgifter til administrasjon av et slikt lager. Prosjektet måltidsverter og menyvalg fases ut fra 2023.
- Fra og med høsten 2022 innføres ett daglig, gratis og kjøttfritt skolemåltid i alle videregående skoler som en varig ordning. Det er avsatt 20 mill. til dette tiltaket i 2022 og 40 mill. fra og med 2023. Gratis frukt og grønt til alle ungdomsskoleelever videreføres som en fast ordning. Midler til skolemat, frukt og grønt er avsatt på kapittel 314 Helseetaten.
- Helseetatens rammen ble styrket med 7,5 mill. i 2020 for å kunne svare raskere på henvendelser til legevaktsentralen. Rammen styrkes med ytterligere 7,5 mill. fra og med 2021. Budsjettrammen ble redusert i 2020 på grunn av forventet reduksjon i administrative stillinger. Denne reduksjonen er videreført med ytterligere 4 mill. i helårseffekt fra 2021.
- Opplæringskontoret for helse- og oppvekstfag styrkes med 1,6 mill. fra 2021 for å kunne etablere en prøvestasjon for fagprøver.
- Det er etablert en ny og forbedret ordning for fastlønnskutt til leger. På kapittel 317 er det derfor lagt inn 43,7 mill. i 2021, 40 mill. i 2022 og 38,2 mill. fra og med 2023 for å finansiere denne ordningen. Dette kapitlet er også styrket med 1 mill. for å dekke økte utgifter til Norsk pasientskadeerstatning (NPE).
- På kapittel 372 er det avsatt midler til å dekke utgifter til spesialisering av leger. Avsetningen øker med 3 mill. i 2021, 7,6 mill. i 2022 og 9,8 mill. fra 2023. På dette kapitlet er det også avsatt 12 mill. i 2021 til å dekke utgifter til et utviklingsarbeid for å etablere en journalkjerne for helse- og omsorgstjenester.

Uspesifiserte rammeendringer

Her er det en rammereduksjon på 18,5 mill. i 2021 som øker til 103,4 mill. fra og med 2024.

Virksomheter med generell rammereduksjon forventes å iverksette tilstrekkelige innsparingstiltak til å opprettholde det økonomiske handlingsrommet.

I 2021 vil Sykehjemsetaten gjennomføre konkrete innsparingstiltak for 25 mill. som er omtalt over.

Derfor er det ikke innarbeidet en generell rammereduksjon for etaten i 2021. I 2022 er det lagt inn en rammereduksjon på 6,3 mill. som øker til 12,5 mill. fra og med 2023. Helseetaten har en generell rammereduksjon på 15 mill. som øker til 21,3 mill. i 2022 og 27,5 mill. fra og med 2023. Oslo Origo har en rammereduksjon på 0,5 mill. i 2021 som øker til 1 mill. i 2022 og 1,5 mill. fra og med 2023.

Utover dette er det avsatt en generell rammereduksjon på 8,5 mill. i 2022 og som øker til 61,9 mill. fra og med 2024. Disse beløpene er ikke fordelt på etatene.

Alle etater får en rammereduksjon i 2021 grunnet forventning om å redusere konsulentutgifter med minimum tilsvarende beløp. Til sammen er reduksjonen på 0,9 mill.

Tabell 6.3 Netto driftsbudsjett pr kapittel (byomfattende)

Beløp i mill.

	Dok 3 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Endring 2020 - 2021
Netto driftsbudsjett						
121 Oslo Origo (HEI)	68,0	85,3	89,0	90,5	90,5	17,2
313 Sykehjemsetaten (HEI)	1 050,2	1 066,2	1 059,4	1 045,4	1 045,4	16,0
314 Helseetaten (HEI)	832,0	824,9	838,0	867,6	875,6	-7,1
316 Opplæringskontoret for helse- og oppvekstfag (HEI)	1,8	3,5	3,5	3,5	3,5	1,7
317 Fastlegetilskudd og pasientskadeerstatning (HEI)	373,2	434,2	430,5	428,7	428,7	61,0
328 Avsetning husleier sykehjem mv. (HEI)	15,0	41,0	56,0	137,0	137,0	26,0
372 Byomf. - avsetn. helse, eldre og innbyggertjenester (HEI)	66,3	58,7	46,7	106,3	99,1	-7,6
374 Prosjekteringsmidler helse, eldre og innbyggertjenester	1,8	1,0	1,0	1,0	1,0	-0,8
Sum Helse, eldre og innbyggertjenester - byomf. (HEI)	2 408,3	2 514,7	2 524,0	2 679,9	2 680,8	106,4

Tabell 6.4 Brutto investeringsbudsjett pr kapittel

Beløp i mill.

	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Brutto investeringsbudsjett				
121 Oslo Origo (HEI)	122,0	110,0	108,0	100,0
313 Sykehjemsetaten (HEI)	50,0	50,0	10,0	10,0
314 Helseetaten (HEI)	36,3	7,5	27,3	7,5
372 Byomf. - avsetn. helse, eldre og innbyggertjenester (HEI)	43,3	43,3	43,3	8,0
Sum Helse, eldre og innbyggertjenester - byomf. (HEI)	251,6	210,8	188,6	125,5

6.4 Funksjonsområde 1 Administrasjon og fellestjenester

6.5 Tabell Funksjonsområde 1 – Administrasjon og fellestjenester

Beløp i 1000 kr

Funksjonsområde	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Forslag 2021
Funksjonsområde 1 Administrasjon og fellestjenester (bydelsfordelt)			
11 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod		197 824	194 602
Sum utgifter		197 824	194 602
Netto utgifter	254 552	197 824	194 602

Budsjettvedtak for den enkelte bydels ordinære drift skjer samlet og fremgår som ett beløp under artsgruppe 11 i Dok.3

Beløp gjengitt her er funksjonsområdets andel som er lagt til grunn ved beregning av samlet driftsbudsjett.

For informasjon om bydelenes disponering av opprinnelig budsjett 2020 vises til vedlegg 3 i Dok.3/20.

Funksjonsområde 1 Administrasjon og fellestjenester er rendyrket til administrasjon, fellestjenester og enkelte nærmiljøoppgaver.

Følgende nærmiljøoppgaver sorterer under Funksjonsområde 1 Administrasjon og fellestjenester:

Plan- og byggesaksbehandling, eierseksjonering, boligbygging og fysiske bomiljøtiltak, kommunal næringsvirksomhet, naturforvaltning og friluftsliv, rekreasjon i tettsted, kulturminneforvaltning, kunstformidling, idrett og tilskudd til andres idrettsanlegg, kulturaktiviteter og kulturbygg.

3 Mål, tiltak og resultatindikatorer

Mål 1 Innbyggerne møter sammenhengende og tilgjengelige tjenester der medarbeiderne har riktig kompetanse og nok tid

De siste årene har det skjedd en klar forbedring av andel faste heltidsstillinger i bydelene. Resultat for 2019 er 71,5 %. Byrådet har som mål at denne andelen øker ytterligere. Målsettingen for bydelene samlet og for hver av bydelene vil være å bli bedre enn hva resultat for 2020 vil være.

Tabell 6.6 Resultatindikatorer bydelene

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Andel faste heltidsstillinger i bydelene	69,7 %	71,5 %	> 67,7 %	1)

1) Måltall for 2021 er minst like godt resultat som i 2020 og vil være kjent før bydelene vedtar årsbudsjett 2021

4 Merknader til driftsbudsjettet

Netto budsjetttramme er på 194,6 mill. i løpende priser. Det er innarbeidet en reduksjon på 0,8 mill. grunnet forventet reduksjon i bruk av konsulenttenester og en generell rammereduksjon på 5 mill.

Tabell 6.7 Avsetninger (i tusen kroner)

	Dok 3 2020	Sak 1 2021
Utviklingstiltak bydelene 1)	7 000	2 250
Oppfølging av - og prosjekter i bydeler	2 000	3 000
Digitalisering 1)	23 000	16 875
Kompetansepolitisk strategi	2 000	0
Heltidskultur - prosjekt 2)	9 000	
Bydelsprosjektet	4 000	6 000
Ufordelt avsetning	2 358	3 880

1) Splittet mellom HEI og AIS fra 2021

2) Flyttet til FO3 Helse og omsorg fra 2021

Bydelsprosjektet

I behandlingen av budsjettet for 2020 vedtok bystyret å avsette midler i økonomiplanen til å utrede om det er hensiktsmessig å gjennomføre en bydelsreform fra 2024. Som en første fase i dette arbeidet har byrådet igangsatt en intern utredning. Formålet med utredningen er å gi kunnskap om styrker og svakheter ved dagens organisering av bydelssektoren og tydeliggjøre mulige konsekvenser av å gjøre endringer i bydelsorganiseringen. Byrådet legger opp til at den interne utredningen skal gi anbefalinger til hvilke alternativer som bør utredes nærmere i en eventuell fase to, og at gjennomføring av eventuelle organisatoriske endringer vil følge som en eventuell fase tre. Koronapandemien kan påvirke fremdriften i arbeidet.

Tabell 6.8 Særskilte tildelinger (i tusen kroner)

	Dok 3 2020	Sak 1 2021
Fordelt alle bydeler - lokale parker og nærmiljøanlegg	11 303	11 417
Bydel Vestre Aker - Nordmarka Vel	150	150

6.5 Funksjonsområde 3 – Helse og omsorg

6.9 Tabell Funksjonsområde 3 – Helse og omsorg

		Beløp i 1000 kr		
Funksjonsområde		Regnskap 2019	Budsjett 2020	Forslag 2021
Funksjonsområde 3 Helse og omsorg (bydelsfordelt)				
11	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod		10 836 167	11 064 787
	Sum utgifter		10 836 167	11 064 787
	Netto utgifter	10 661 828	10 836 167	11 064 787

Budsjettvedtak for den enkelte bydels ordinære drift skjer samlet og fremgår som ett beløp under artsgruppe 11 i Dok.3.

Beløp gjengitt her er funksjonsområdets andel som er lagt til grunn ved beregning av samlet driftsbudsjett.

For informasjon om bydelenes disponering av opprinnelig budsjett 2020 vises til vedlegg 3 i Dok.3/20.

Netto budsjetttramme er på 11 064,8 mill. i løpende priser. Det er innarbeidet en generell rammereduksjon på FO3 Helse og omsorg på 99,6 mill.

6.5 A Helsetjenester

1 Ansvarsområde

Helsetjenester omfatter fastlegeordningen, habilitering- og rehabiliteringstjenester, tjenester til personer med psykiske lidelser, personer med funksjonsnedsettelse, folkehelsearbeid, miljørettet helsevern og smittevern. Byens innbyggere har tilgang til kommunale helsetjenester lokalt i bydelene.

Folkehelsearbeidet skal bidra til å motvirke sosiale helseforskjeller, forebygge helsesvikt og fremme helse. Folkehelseperspektivet skal ivaretas i alle kommunens sektorer. Miljørettet helsevern og smittevern er lovfestede ansvarsområder innen det forebyggende helsearbeidet.

2 Situasjonsbeskrivelse

Helsetilstanden til Oslos befolkning er i hovedsak svært god og den forventede levealderen ved fødsel er 80 år for menn og 84 år for kvinner. Det er fortsatt store, men minkende, bydelsforskjeller. For menn er forventet levealder høyest i Bydel Nordre Aker (84 år) og lavest i Bydel Sagene (76 år). For kvinner er forventet levealder høyest i bydelene Nordre og Vestre Aker (87 år), og lavest i bydelene Grünerløkka, Sagene og Grorud (81 år). Det er store sosiale ulikheter i helse både mellom bydelene og innad i bydelene. Bydelsvariasjonen i forekomst av hjerte- og karsykdommer, lungekreft, type 2-diabetes og kols har i hovedsak de samme trekkene som bydelsvariasjonen i inntekt og utdanning. Det er forskjeller i opplevd livskvalitet mellom utdanningsgrupper. Jo høyere utdanningsnivået er, jo bedre er livskvaliteten på ulike områder. Omfang av psykiske plager og lidelser er lavere blant yrkesaktive enn blant grupper som står utenfor arbeidslivet. Tannhelsen blir bedre hos barn, men det er fortsatt forskjeller mellom bydeler. Vaksinasjonsdekningen blant barn er i hovedsak god.

Koronapandemien har utfordret helse- og omsorgstjenesten og bydelene må forberede seg på en ny normalsituasjon med tiltak knyttet til økt smittevern i tjenestene. Koronapandemien har gitt erfaringer som blir viktige i det videre beredskaps- og smittevernarbeidet. Bydelenes lokale smittevernplaner må revideres og bydelsoverlegefunksjonen er sentral i arbeidet.

God folkehelse er grunnleggende for byrådet og forebygging er en sentral strategi i arbeidet med å oppnå dette. Det er dokumentert at tilstandene som bidrar til størst sykdomsbyrde kan forebygges, og erfaring viser at brede tiltak treffer best. Bydelene skal sikre at folkehelsetiltak integreres og tilpasses virksomhetenes planer og daglige arbeid.

Byrådet har fokus på ernæring og bydelene skal fremme et sunt og bærekraftig kosthold i sine tjenester. God vaksinasjonsdekning er et ledd i forebyggingsstrategien for å hindre smitte av alvorlig sykdom og for å redusere sykefraværet. Bydelene skal sikre god vaksinasjonsdekning og delta i vaksinasjonskampanjer overfor helsepersonell og utvalgte risikogrupper i befolkningen. Helseetaten koordinerer kampanjene. Ny Folkehelsestrategi for Oslo 2022–2030 skal utarbeides i regi av Helseetaten, og bydelene skal delta i arbeidet.

Vi lever stadig lengre med et mer komplekst og sammensatt sykdomsbilde som utfordrer bydelenes helse- og omsorgstjenester. Byrådet ønsker økt samhandling med spesialisthelsetjenesten og at det tas initiativ til å prøve ut nye samhandlingsmodeller. Bydelene skal samarbeide med lokalt helseforetak om rask og god henvisningspraksis for alle innbyggere.

Flere enn før har psykiske helseutfordringer. *En psykt bra by – Strategi for psykisk helse i Oslo* (Byrådssak 194/19) gir føringer for bydelenes tjeneste- og kompetanseutvikling. Helseetaten bistår bydelene i å følge opp og koordinere implementeringen av strategien. Lett tilgjengelige tjenester og «en dør inn» er viktige prinsipper. Flere bydeler skal etablere ambulante team og ta i bruk erfaringskompetanse i tjenestene. Det er bekymringer knyttet til økt sosial isolasjon som følge av koronapandemien og byrådet vil følge situasjonen nøye og styrke avdekking av helseutfordringer som følge av pandemien.

Ung Arena er et gratis, lavterskel samtaletilbud for ungdom mellom 12 og 25 år og kan benyttes på tvers av bydelsgrenser. Bydeler som ikke har tilbudet i egen bydel oppfordres til å bidra med medfinansiering til vertsbydelen i sitt område.

Legeplan for Oslo (Byrådssak 351/19) gir føringer for hvordan ledelse, kvalitet og utvikling i legetjenestene skal følges opp i bydeler og etater. Bydelene skal i 2021 sikre implementering av tiltak i Legeplanen i egen virksomhet. Bydelene skal beregne lokale behov for nye fastlegehjemler, og ha minimum 4 % ledig kapasitet på fastlegelistene slik at befolkningen får reell mulighet til å velge fastlege i sin bydel. Byrådet gjennomfører et kompetanseløft for spesialistutdanning av leger i bydeler og etater. Helseetaten koordinerer arbeidet.

Tiltak i *Handlingsplan for mennesker med funksjonsnedsettelse 2017–2020* (Byrådssak 73/17) skal sikre likeverdige og koordinerte tjenester uavhengig av alder og bydelstilhørighet. Tiltakene i planen evalueres høsten 2020. Byrådet vil gjennomføre en kartlegging av bydelenes praktisering av BPA-ordningen. Bydelene skal i større grad vektlegge økt arbeid og sysselsetting for mennesker med funksjonsnedsettelse.

Byrådet har avgitt en ny Oslostandard for pårørendesamarbeid som skal spre god praksis for samarbeid med pårørende i alle tjenesteledd. Oslostandard for pårørendesamarbeid skal implementeres i bydelene gjennom et tilrettelagt kompetanseprogram. Helseetaten skal koordinere implementeringen.

Tabell 6.10 Nøkkeltall for funksjonsområde helse

Indikatorer for kommunehelse	Oslo 2017	Oslo 2018	Oslo 2019	ASSS 2017	ASSS 2018	ASSS 2019
Årsverk fysioterapeuter pr 10 000 innbyggere	9	9	9	9	9	9
Årsverk ergoterapeuter pr 10 000 innbyggere	2,8	3	3,4	2,4	3,1	3,4
Årsverk leger pr 10 000 innbyggere 1)	10,2	10,4	10,4	10,4	10,5	10,6
Netto driftsutgifter pr innbygger til kommunehelsetjenesten (1 000 kr) 1)	2	2	2	2	2	2
Reservekapasitet fastleger 2)	104	103	103	102	102	100

1) Netto driftsutgifter er beregnet med KOSTRA-funksjonene 233 Annet forebyggende helsearbeid 241 Diagnose, behandling, habilitering og rehabilitering

2) Indikatoren angir kapasiteten (listetaket) i forhold til antall pasienter på listene i prosent. En verdi > 100 betyr at det er ledig plass. Data hentes fra Helsedirektoratets Fastlegeregister og gjelder pr. 31.12. Beregning: (kapasitet hos fastlegene (iht. liste)) / (antall pasienter pr. fastlegeliste)) * 100

I denne tabellen sammenlignes utviklingen i Oslo på sentrale områder med utviklingen (gjennomsnitt) i sammenlignbare kommuner – ASSS-nettverket. Dette nettverket består av de største kommunene i Norge: Bergen, Bærum, Drammen, Fredrikstad, Kristiansand, Sandnes, Stavanger, Trondheim, Tromsø og Oslo. For 2017 er nøkkeltallene for årsverk leger og netto driftsutgifter til kommunehelse beregnet med snitt for ni byer ettersom vi mangler tall fra Trondheim.

Fysioterapitjenesten i Oslo viser et stabilt nivå på antall årsverk pr. 10 000 innbyggere, det samme gjelder ASSS. Antallet ergoterapeuter har økt i perioden, det samme gjelder for ASSS. Oslo er nå på samme nivå som snittet av de øvrige kommunene.

Legeårsverk pr 10 000 innbyggere er stabilt, Oslo kommune ligger noe i underkant av snittet for ASSS.

Netto driftsutgifter pr innbygger til kommunehelsetjenesten ligger i 2019 på 96 % av gjennomsnittet for ASSS. Dette er en klar nedgang fra 2017 hvor tilsvarende tall var 102 %.

Reservekapasitet for fastleger sier noe om legetilbudet, ettersom høyt tilbud av leger gjør at innbyggerne har flere fastleger å velge mellom og at det er ledig legekapasitet i kommunen. I Oslo kommune har reservekapasiteten vært stabil i perioden og er i 2019 noe høyere enn for snittet i ASSS.

3 Mål, tiltak og resultatindikatorer

Mål 1 Innbyggerne møter sammenhengende og tilgjengelige tjenester der medarbeiderne har riktig kompetanse og nok tid

Tiltak 1

Utvikle gode pasientforløp fra hjem til hjem i samhandling med etater og spesialisthelsetjenesten

Tiltak 2

Sikre helhetlige helsetilbud og tjenester der somatikk, rus og psykisk helse sees i sammenheng

Tiltak 3

Gjennomføre kompetansehevende tiltak som er nødvendig for å dekke brukernes behov for helsetjenester

Mål 2 Flere bor trygt i eget hjem og lever frie og selvstendige liv

Tiltak 1

Implementere Oslostandard for pårørendesamarbeid

Tiltak 2

Etablere ambulante samhandlingsteam for personer med psykiske lidelser

Tiltak 3

Sikre ledig kapasitet på fastlegelistene slik at innbyggerne får mulighet til å velge fastlege i sin bydel.

Mål 3 Flere opplever god helse og mestring

Tiltak 1

Tilby lavterskel behandlingstilbud til mennesker med psykiske lidelser

Tiltak 2

Legge til rette for utvikling og bruk av internettbaserte selvhjelpsverktøy

Mål 4 Levekårforskjellene er redusert

Tiltak 1

Sikre at folkehelseiltak integreres og tilpasses virksomhetenes planer og daglige arbeid

Tiltak 2

Revidere lokale smittevernplaner

Tiltak 3

Bidra til fremme sunt og bærekraftig kosthold i tjenestene

Mål 5 Innbyggerne har mulighet til å delta, bidra og bli inkludert i felleskap

Tiltak 1

Øke bruken av erfaringskompetanse i tjenestene

Tiltak 2

Samarbeide med ideelle aktører, lag og foreninger, legge til rette for at flere innbyggerne kan delta i fritidsaktiviteter og selvhjelpstilbud

Tabell 6.11 Resultatindikatorer helsetjenester

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Antall innbyggere over 65 år innlagt på sykehus med hoftebrudd pr 1 000 innbyggere	10,6	10,3	xxx	10
Antall liggedøgn etter meldt utskrivningsklare psykiatriske sykehusavd.	676	1 510	< 676	1)

1) Måltall for 2021 er minst like godt resultat som i 2020 og vil være kjent før bydelene vedtar årsbudsjett 2021

Det er en svak nedgang i antall sykehusinnleggelser med hoftebrudd fra 2018 til 2019 som sett i forhold til økt befolkning i denne aldersgruppen, gir redusert forekomst i 2019.

Den betydelige økningen i antall liggedøgn fra 2018 til 2019 kan delvis forklares med at det fra 2019 ble innført betalingsplikt også for disse sykehusinnleggelsene. Økningen kan i tillegg forklares med at det var flere bydeler som ikke registrerte innleggelser i psykiatriske sykehusavdelinger før betalingsplikten ble innført i 2019.

4 Merknader til driftsbudsjettet

Tabell 6.12 Avsetninger (i tusen kroner)

	Dok 3 2020	Sak 1 2021
Folkehelseiltak	9 100	9 000
Strategi for psykisk helse - Ung Arena 1)	5 000	500
Omlegging av statlige tilskuddsordninger - psykisk helse 2)		5 500
Refusjon for kjøp av helsetjenester i EØS-området	3 000	3 000

1) Reduksjonen skyldes overføring til Bydel Gamle Oslo og Bydel Søndre Nordstrand

2) Avsetning i 2020 til rus og psykisk helse er fordelt mellom HEI og AIS

Tabell 6.13 Særskilte tildelinger (i tusen kroner)

	Dok 3 2020	Sak 1 2021
Kompensasjon for overdekning avtalefysioterapi	13 495	14 048
Tilskudd til leger i spesialisering - trinn 1 (LIS1) 1)	7 660	16 100
Bydel Gamle Oslo - Grønlandsleiret 31 B	4 100	4 100
Bydel Grünerløkka - Aksept kontaktsenter	12 000	9 000
Bydel St. Hanshaugen - varmtvannsbasseng	600	600
Bydel Nordre Aker - fysioterapitjenester Elverhøy skole	485	485
Bydel Alna - fysioterapitjenester Haukåsen skole	1 600	1 600
Bydel Gamle Oslo - Ung Arena		2 500
Bydel Søndre Nordstrand - Ung Arena		2 000

1) Tilskudd til turnusleger heter nå tilskudd til leger i spesialisering - trinn 1 (LIS1) - tilskudd er økt fra 0,33 mill. til 0,7 mill. per

årsverk. Kommunen er i henhold til forskrift pålagt å motta LIS 1 (leger i spesialisering trinn 1, tidligere turnusleger) slik

Helsedirektoratet bestemmer. Det er for tiden 23 LIS 1 i bydelene. Utjevningstilskudd fordeles ut fra hvor mange LIS 1 den enkelte

bydel skal motta basert på tidligere fordeling (kr 700 000 per LIS). Det fremkommer av Grønt hefte hvor mange LIS 1 den enkelte bydel skal motta.

6.5 B Omsorg

1 Ansvarsområde

Omsorg omfatter helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende, habilitering, rehabilitering og hverdagsrehabilitering, aktivisering og servicetilbud til eldre og funksjonshemmede, samt heldøgns pleie- og omsorgstjenester og transport for mennesker med funksjonsnedsettelse.

2 Situasjonsbeskrivelse

Koronapandemien har preget samfunnet i 2020 og vi må regne med å leve med smitte i lang tid framover. Pleie- og omsorgstjenestene har vist en stor evne til omstilling. Tjenestene må være forberedt på en ny normalsituasjon med smitteverntiltak som vil utfordre tjenesteytingen. Arbeidet som er utført av dyktige medarbeidere for å beskytte befolkningen mot smitte av korona, har vært svært omfattende og har gitt gode resultater.

Tillitsmodeller er innført i bydelenes hjemmebaserte tjenester. Tjenesteutøvelsen skal baseres på tillit og samskapning med et mål om færrest mulig og faste hjelpere. Det vil gi en bedre hverdag både for den som mottar og for dem som gir tjenester.

Helse- og omsorgstjenestene er fortsatt preget av for store ulikheter. Overordnet standard for tjenester i hjemmet er et viktig redskap i arbeidet med å sikre byrådens mål om mer likeverdige, helhetlige og koordinerte tjenester. Denne skal ligge til grunn for tjenesteutvikling og forbedringsarbeid i helse- og omsorgstjenestene. Flere bydeler og etater er i gang med implementeringen av standarden. Det er imidlertid behov for flere felles verktøy for å kunne oppfylle føringene i standarden. Bydeler og etater vil bli invitert til å delta videre i dette arbeidet.

Tabell 6.14 Nøkkeltall for funksjonsområde omsorg

Indikatorer for omsorg	Oslo 2017	Oslo 2018	Oslo 2019	ASSS 2017	ASSS 2018	ASSS 2019
Netto driftsutgifter hjemmetjenester 67 år og eldre pr innbygger 67 år og eldre (i 1 000 kr)	14	16	16	16	18	18
Andel av innbyggere 80 år+ som mottar hjemmetjenester (%)	28,2	27,9	27,4	28,7	28,1	27,2
Andel av innbyggere 80 år og eldre som bor i langtidsopphold i institusjon (%)	13,9	13,4	12,8	12,7	12,4	11,6
Netto driftsutgifter hjemmetjenester 0–66 år pr bruker 0-66 år	475,4	531,7	549,1	380,5	421,2	449,7
Netto driftsutgifter hjemmetjenester 67 år+ pr. bruker 67 år+	110,3	125,8	130,1	127,4	140,8	149,1
Andel årsverk i pleie og omsorg (brukerrettede tjenester) med fagutdanning (%)	73,0	73,4	74,8	76,0	76,4	76,8

I denne tabellen sammenlignes utviklingen i Oslo på sentrale områder med utviklingen (gjennomsnitt) i sammenlignbare kommuner – ASSS-nettverket. Dette nettverket består av de største kommunene i Norge: Bergen, Bærum, Drammen, Fredrikstad, Kristiansand, Sandnes, Stavanger, Trondheim, Tromsø og Oslo.

Felles for Oslo og ASSS er at det er en synkende andel av innbyggere 80 år og over som mottar omsorgstjenester. Bruksraten går ned både for hjemmetjenester og langtidsopphold i institusjon. Det skjer både en vridning fra institusjon til hjemmetjenester, endringer i tjenestetilbudet og en forbedring i helsetilstanden til hjemmeboende eldre som gjør at færre trenger hjelp. Utbygging av Omsorg+ boliger, styrking av rehabiliteringstjenester, tilbud om aktivitetsfremmende tiltak og teknologisk utvikling bidrar i tråd med byrådets målsetning til økt mestring og selvhjelpenhet for hjemmeboende eldre i Oslo.

Andelen 80 år og eldre som mottar hjemmetjenester og langtidsopphold i institusjon lå i 2019 noe over ASSS-snittet. For hjemmetjenester lå brukerraten marginalt over gjennomsnittet, og for langtidsopphold i institusjon lå Oslo et prosentpoeng over gjennomsnittet.

I 2019 var netto driftsutgifter per hjemmetjenestemottaker 0–66 år 22 prosentpoeng høyere i Oslo enn gjennomsnittet for ASSS, mens det gjennomsnittlige bistandsbehovet var lik ASSS snittet. Oslo tildeler noen flere timer pr. uke til denne aldersgruppen enn gjennomsnittet for ASSS kommunene.

Netto driftsutgifter per hjemmetjenestemottaker 67 år og over var 13 prosentpoeng lavere i Oslo enn ASSS snittet i 2019, mens det gjennomsnittlige bistandsbehovet var seks prosentpoeng lavere. I Oslo bor en noe større andel av innbyggere med store tjenestebehov i aldersgruppen 67 år og over i institusjon og mottar derfor ikke hjemmetjenester. Dette vil kunne bidra til et noe lavere gjennomsnittlig bistandsbehov hos hjemmetjenestemottakerne.

Aktivitetstid er innført i bydelene for at flere kan delta i sosiale aktiviteter og oppleve større frihet i hverdagen. Midler tilsvarende 65 årsverk videreføres i 2021 slik at bydelene kan prøve ut andre måter å organisere og koordinere tilbudet på. Videreutvikling av aktivitetstid skal skje i samarbeid med målgruppene og andre aktuelle samarbeidspartnere.

Mange eldre har behov for digital opplæring og ulike bransjer er viktige bidragsytere. Digital kompetanse er vesentlig for å være aktive og oppdaterte innbyggere. Dette har særlig blitt viktig med koronapandemien hvor mye sosial kontakt er flyttet over på digitale flater.

I 2020 ble ansvaret for tiltak innen aldersvennlig by overført til bydelene og andre virksomheter i Oslo kommune. Handlingsplan for en aldersvennlig by gir føringer for dette arbeidet. Innbyggerinvolvering er sentralt i utvikling av Oslo som en aldersvennlig by. Flere bydeler og etater legger nå vekt på innspill fra seniorer når gode boområder og tilbud skal utvikles. Universell utforming er et viktig tiltak for å sikre at

flere kan leve selvstendige liv. Det arbeides for å skape en smittevernvennlig by – et Aldersvennlig Oslo. Innsatsområdene i kvalitetsreformen Leve hele livet samsvarer med utviklingen av Aldersvennlig Oslo.

Ruter aldersvennlig transport (Rosa busser) er et godt benyttet tilbud i bydelene Nordre Aker, Sagene, Vestre Aker og Ullern, og det legges opp til å utvide tilbudet til flere bydeler fra 2021. Bussen har også vist seg å være viktig i en tid med smitte. Flere eldre sier at de opplever at transportordningen er tryggere.

Med økende eldrebefolkning øker også antallet personer med kognitiv svikt og demenssykdommer. Tjenester skal utføres i tråd med Nasjonal faglig retningslinje om demens. Etablerte dagaktivitetstilbud for personer med demens videreføres og nye tilbud etableres.

Overordnet strategi for ernæringsarbeid i helse- og omsorgstjenester i hjemmet «Mat styrker og gleder arbeidet» samt nasjonale anbefalinger, gir føringer for bydelenes arbeid med ernæring. Helseetaten bistår og følger opp bydelenes arbeid med lokale handlingsplaner og implementeringen av strategien.

Pårørende er en viktig støtte og ressurs både for tjenestemottakere og ansatte i tjenesten. Byrådet har avgitt en ny Oslostandard for pårørendesamarbeid som skal spre god praksis for samarbeid med pårørende i alle tjenesteledd. Oslostandard for pårørendesamarbeid skal implementeres i bydelene gjennom et tilrettelagt kompetanseprogram. Helseetaten skal koordinere implementeringen.

For å imøtekomme innbyggere med sammensatte behov og kompliserte sykdomsbilder som ønsker å bo hjemme, er riktig kompetanse i tjenestene vesentlig. Andelen fagutdannede i pleie- og omsorgstjenestene er svakt stigende, men Oslo ligger fortsatt under gjennomsnittet for ASSS-kommunene. Det er påbegynt arbeid med en overordnet rekrutterings- og kompetanseplan for bærekraftige helse- og omsorgstjenester. Planen vil ivareta hele sektoren. Overordnet strategisk kompetanseplan for helse- og omsorgstjenestene gjelder frem til den nye planen foreligger.

Alle medarbeidere har ansvar for å holde seg faglig oppdatert, og det skal tilrettelegges for dette. Opplæring i smittevern skal være obligatorisk for alle medarbeidere for å gi trygge tjenester.

Befolkningsprognosen tilsier at aldersgruppen 67–79 år vil øke med 8 % i økonomiplanperioden og 36 % frem mot 2040. Aldersgruppen 80–89 år vil i økonomiplanperioden øke med 20 % og hele 97 % frem mot 2040. I den eldste aldersgruppen, innbyggere over 90 år, tilsier prognosen en reduksjon på 3 % i perioden 2021–2024, og en økning på 105 % frem mot 2040.

Tabell 6.15 Eldrebefolkningen i Oslo

Eldrebefolkningen i Oslo - framskrevet 2020–2040					
	2020	2025	2030	2035	2040
67–79 år	55 111	61 085	64 398	70 506	76 571
80–89 år	16 486	20 205	27 104	30 738	33 263
90+ år	4 865	4 672	5 103	6 941	9 860

Kilde: Oslo kommune/statistikkbanken. Middelalternativet. Framskrevet fra 2020, oppdatert oktober 2019 basert på befolkning 01.01.2019.

Antall eldre 80 år og over ble redusert hvert år i perioden 2006–2018. Fra 2019 snus denne trenden til en årlig økning hvert år i framskrivingsperioden. Flere eldre vil gi økt behov for alle typer omsorgstjenester. I økonomiplanperioden 2021–2024 ventes en økning på mottakere av praktisk bistand og helsetjenester i hjemmet 67 år og over. Andre tjenester som dagaktivitetstilbud, rehabilitering, trygghetsalarmer og velferdsteknologiske innretninger, omsorgslønn, avlastning, hjelpemidler, transporttilbud, tilrettelagte botilbud i og utenfor institusjon vil øke i takt med veksten i eldrebefolkningen.

Kommunen har til nå realisert omlag 1 000 Omsorg+ boliger. I kommende økonomiplanperiode er det planlagt realisert omlag 180 kommunale Omsorg+ boliger fordelt på tre bydeler og 87 slike boliger i ideell regi. I tillegg planlegges det realisert om lag 70 lokale omsorgsboliger for personer med kognitiv svikt.

I 2020 åpnet Solfjellshøgda helsehus med 142 plasser og Omsorg+ i Bydel Vestre Aker i ideell regi med 124 boliger. Lindeberg langtidshjem er ferdig bygget og klar for innflytting i 2021.

3 Mål, tiltak og resultatindikatorer

Mål 1 innbyggerne møter sammenhengende og tilgjengelige tjenester der medarbeiderne har riktig kompetanse og nok tid

Tiltak 1

Videreutvikle og benytte felles styrings- og arbeidsverktøy som sikrer mer likeverdige, helhetlige og koordinerte tjenester

Tiltak 2

Utvikle kompetanse- og rekrutteringsplan for bærekraftige helse- og omsorgstjenester i Oslo kommune i samarbeid med virksomhetene

Tiltak 3

Gjennomføre kompetansehevende tiltak som er nødvendig for å dekke brukernes behov for pleie- og omsorgstjenester

Mål 2 Flere bor trygt i eget hjem og lever selvstendige liv

Tiltak 1

Motivere innbyggerne til å ta i bruk trygghetsskapende teknologi og andre velferdsteknologiske løsninger

Tiltak 2

Videreutvikle og etablere nye dagaktivitetstilbud til personer med kognitiv svikt og demens

Tiltak 3

Legge til rette for økt digital kompetanse blant eldre i samarbeid med ulike organisasjoner

Mål 3 Flere opplever god helse og mestring

Tiltak 1

Etablere *Aldersvennlig Oslo* som sikrer tilbud, tjenester og møteplasser i en by med smitte

Tiltak 2

Videreutvikle likeverdige og sammenhengende rehabiliteringstilbud for tjenester i eget hjem, helsehus og spesialisert rehabilitering

Tiltak 3

Videreutvikle og tilpasse aktivitetstid i samarbeid med brukere og virksomhetene

Mål 5 Innbyggerne har mulighet til å delta, bidra og bli inkludert i fellesskap

Tiltak 1

Rekruttere flere seniorer til ulikt frivillig arbeid

Tiltak 2

Legge til rette for systematisk innbyggerinvolvering i utvikling av helse- og omsorgstjenester

Tiltak 3

Tilby Ruter aldersvennlig transport (Rosa busser) i flere bydeler.

Tabell 6.16 Resultatindikatorer omsorg

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Andel av bydelenes årsverk i pleie og omsorg med relevant fagutdanning	73,4	74,8	80 %	80 %
Andel mottagere av hjemmesykepleie over 67 år som er kartlagt for ernæringsmessig risiko	19 %	38 %	50 %	50 %
Antall brukere som har mottatt tjenestene hverdagsrehabilitering og avklaring og mestring	7 119	7 598	xxx	1)
Antall mottagere av dagaktivitetstilbud for mennesker med kognitiv svikt/personer med demens sykdom	543	748	xxx	1)
Antall brukere med aktivitetstid	392	1 291	1 200	1 300
Antall liggedøgn etter meldt utskrivningsklare fra somatiske sykehusavd. og rehabiliteringsopphold	4 648	2 866	xxx	1)

1) Måltall for 2021 er minst like godt resultat som i 2020 og vil være kjent før bydelene vedtar årsbudsjett 2021

Økningen i andelen mottakere som er kartlagt for ernæringsmessig risiko må sees i sammenheng med bydelenes arbeid med å implementere strategien for ernæringsarbeid i helse- og omsorgstjenester i hjemmet. Det er ventet en ytterligere økning de neste årene som følge av dette.

Aktivitetstid ble innført i juni i 2018, og er årsaken til det lave tallet dette året.

Antall liggedøgn er nesten halvert fra 2018 til 2019. Hovedårsaken til dette er at hjemmetjenesten er styrket slik at flere brukere kan reise hjem og få rehabilitering hjemme. I tillegg har noen bydeler kjøpt flere korttidsplasser enn tidligere.

4 Merknader til driftsbudsjettet

Tabell 6.17 Avsetninger (i tusen kroner)

	Dok 3 2020	Sak 1 2021
Seniorsentre/Eldresentre - treningstilbud 1)	3 000	-
Trygg og mangfoldig eldreomsorg 2)	11 400	9 000
Opptreppingsplan habilitering og rehabilitering	9 500	10 000
Heltidskultur		7 000
Ruter aldersvennlig transport	14 500	22 000
Velferdsteknologi 3)	3 000	-
Kompetansehevende tiltak 4)	12 000	10 000

1) Midlene er overført bydelene fra 2021 og innlemmet i øremerket aktivitetstilskudd til seniorsentre.

2) Ruter aldersvennlig transport (Rosa busser) er nå et tilbud i bydelene Nordre Aker, Sagene, Vestre Aker og Ullern. Det legges opp til å utvide tilbudet til flere bydeler fra 2021.

3) Midlene er overført bydelene fra 2021 – på grunn av at bydelene selv leaser trygghetsalarmer.

4) Forutsetter et tilskudd på 6 mill. fra Fylkesmannen.

Tabell 6.18 Særskilte tildelinger (i tusen kroner)

	Dok 3 2020	Sak 1 2021
500 årsverk - aktivitetstid 1)	56 000	57 000
500 årsverk - særskilt tildeling til rehabilitering og demens 2)	82 890	85 176
Ekstra aktivitetstilbud seniorsentre 3)	20 000	23 000
Bydel Nordre Aker - Marka eldresenter	1 700	1 700
Bydel Vestre Aker - kompensasjon husleie Steinerud Omsorg +		3 737
Kompensasjonstilskudd bydeler som leier omsorgsboliger av private	9 024	9 069
Kompensasjon for lav egenbetaling sykehjem	31 908	41 549

1) Øremerking opphevet fra 2021 - tilsvarer 65 årsverk

2) Øremerket til formålet - tilsvarer 93,6 årsverk

3) Øremerket til formålet - flyttet 3 mill. fra kapittel 308

5 Investeringsbudsjettet

Investeringer innenfor helse og omsorg, sykehjem, Omsorg+ og boliger til mennesker med nedsatt funksjonsevne omtales i Del 6 Byomfattende tiltak under Sykehjemsetaten og i Del 11.1 Næring og eierskap – Eiendomsforetakene.

6.6 Oslo Origo

Tabell 6.19 driftsbudsjettet – Oslo Origo

		Beløp i 1000 kr		
Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021	
121 Oslo Origo (HEI)				
10 Lønn og sosiale utgifter	37 413	52 093	55 414	
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	30 071	15 946	29 843	
14 Overføringsutgifter	4 752	0	0	
Sum utgifter	72 236	68 039	85 257	
16 Salgsinntekter	-338	0	0	
17 Refusjoner	-6 314	0	0	
Sum inntekter	-6 652	0	0	
Netto utgifter	65 584	68 039	85 257	

1 Ansvarsområde

Oslo kommune har etablert Oslo Origo for å gjøre kommunens tjenester enklere og mer tilgjengelig for innbyggerne og næringslivet i Oslo gjennom å utvikle gode, digitale løsninger (egen etat fra 01.01.2020). Oslo Origo har ansvar for å utvikle og drive frem kommunens digitale fellesløsninger overfor innbyggerne, men også være en drivkraft i kommunens helhetlige arbeid med digitalisering og transformasjon. Oslo Origo skal bidra til å sette en felles retning og øke tempoet i kommunens digitaliseringsarbeid. Et sentralt grep i dette arbeidet er utviklingen av Oslo kommunens felles tjenesteplattform.

For å lykkes med digital transformasjon og utvikling av digitale tjenester må Oslo ha tilgang til et sterkt fagmiljø med høy teknologisk og endringskompetanse. Gjennom Oslo Origo bygger kommunen opp et sterkt og tilgjengelig kompetansemiljø bestående av egne ansatte innen ulike profesjoner som programvare- og produktutvikling, tjenstedesign, organisasjonsutvikling og omstilling som skal gå foran og være pådrivere i dette arbeidet.

Oslo Origo er sammen med Helseetaten sentrale rådgivere for HEI og resten av kommunen innen bruken av digital teknologi, transformasjon og endringsprosesser. De bidrar også med råd og veiledning sammen

med andre representanter for Oslo kommune, inn i ulike nasjonale forum og arenaer som Akson (felles kommunal journal og helhetlig samhandling), KommiT-rådet (rådgivende organ i KS innen digitalisering og smart bruk av teknologi) og Skate (strategisk samarbeidsråd og rådgivende organ til Digitaliseringsdirektoratet og digitaliseringsministeren).

2 Situasjonsbeskrivelse

Koronapandemien har preget mye av Oslo Origos arbeid i 2020 og det vil sannsynligvis prege arbeidsdagen og tjenestene langt inn i 2021. *Digitalt førstevalg* vil trolig bli ytterligere aktualisert som utgangspunkt for kommunens tjenester. Dette vil gjøre det nødvendig å tenke nytt rundt flere av dagens etablerte arbeidsmetoder og tjenesteutvikling fremover.

Digitaliseringen av samfunnet skjer i et stadig økende tempo – drevet frem både av teknologisk utvikling, nødvendige tilpasninger som følge av uventede hendelser og endrede behov hos innbyggere. Kunnskap om hvordan man kan bruke og tilpasse digital teknologi til å løse utfordringer, videreutvikle og forenkle offentlige tjenester og gjøre Oslo sitt tjenestetilbud mer tilgjengelig for innbyggerne og næringsliv, er å anse som helt nødvendig kjernekompetanse. Slik kompetanse er nødvendig å bygge opp internt gjennom egne ansatte som kan sikre at kunnskap og erfaringer blir værende i Oslo.

Under koronapandemien har digitaliseringstempoet økt ytterligere. Kommunen har sett nytteverdien av, å ha gode digitale tjenester på plass som et alternativ, og til dels også en erstatning for fysisk tilgang til ulike tjenester. Både for ansatte gjennom video- og samhandlingsløsninger og hjemmekontor, men også for innbyggerne gjennom digital saksbehandling av økonomisk sosialhjelp, digitale henvisninger til feberpoliklinikk for prøvetagning og klinisk avstandsoppfølging via app tilgjengelig på mobil og nettbrett. Oslo Origo, sammen med Helseetaten, bidro til organisering av frivillige i en bemanningsdatabase, etablering av feberpoliklinikker, utvikling av digitale verktøy for smitteoppsporing og digital formidling av prøvesvar.

Innbyggernes behov dekkes i økende grad av tjenestetilbud fra flere sektorer, og stadig mer på tvers av de tradisjonelle inndelingene. Tjenestetilbudet til innbyggerne skal være likeverdig uavhengig av hvor i byen man bor. Gjennom å benytte brukerorienterte metoder og tjenstedesign, er det mulig å avdekke hvordan kommunen kan legge bedre til rette for å tilby helhetlig tjenestetilbud for å dekke ulike innbyggers behov.

En sentral forutsetning for økt digitalisering og omstilling er tilgang på strukturerte data som på en trygg og forsvarlig måte kan deles på tvers av virksomheter og tjenesteområdene. Gjennom et eget satsningsområde på tjenesteplattform, legger Oslo Origo til rette for en slik tilnærming på tvers av kommunens områder og sektorer. Både kommunens egne ansatte teknologer, men også eksterne samarbeidspartnere, leverandører, næringsliv og oppstartsselskaper, skal kunne utnytte tjenesteplattformen. Bydelsfakta er et eksempel på hva arbeidet med tjenesteplattformen kan resultere i.

Tjenesteplattformen gjør det mulig for Oslo Origo å gjøre funksjonalitet som utvikles innenfor et satsingsområde tilgjengelig både innenfor og på tvers av sektorer. På denne måten kan både sektorspesifikke og sektorovergripende utfordringer adresseres og løses. Alle virksomheter i kommunen kan for eksempel benytte seg av «skjema-studio» til å utvikle digitale skjemaer for å samle inn opplysninger på en strukturert måte. Dette gjør at opplysninger og data kan deles og benyttes som utgangspunkt for automatisk saksbehandling, som et alternativ til dagens bruk av utskriftvennlige PDF dokumenter. Oslonøkkel, som er et resultat fra satsningsområdet «Åpen og tilgjengelig by», åpner også for å tenke helt nytt og sektorovergripende rundt tilgang til ulike tjenester, som gjenbruksstasjoner og biblioteker.

3 Mål, tiltak og resultatindikatorer

Mål 1 Innbyggerne møter sammenhengende og tilgjengelige tjenester der medarbeidere har riktig kompetanse og nok tid

Tiltak 1

Vi løser innbyggernes behov uavhengig av offentlig sektors organisering

Tiltak 2

Forsterke kommunens interne miljø og kompetanse innen utvikling av digitale løsninger og utforming av teknologi for innbyggertjenester

Mål 6 Digitale tjenester er innbyggerorienterte

Tiltak 1

Vi forstår innbyggerne og tilbyr våre tjenester når de trenger og ønsker det

Tiltak 2:

Selvbetjent, tilgjengelig og sikker felles tjenesteplattform. Hver tjeneste som tilbys skal bygges på Oslo kommunes felles tjenesteplattform

Tabell 6.20 Resultatindikatorer

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Innbyggertilfredshet målt med sentrale digitale innbyggertjenester utviklet av Origo	xxx	xxx	>70 %	1)

1) Måltall for 2021 er minst like godt resultat som i 2020. Dette blir tallfestet i Dok 3 og i tildelingsbrevet til etaten

4 Merknader til driftsbudsjettet

Oslo Origo har fått økt sin driftsramme med 13 mill. i 2021 og økende til 19 mill. fra og med 2023. Dette er innekket med tilsvarende reduksjon i investeringsrammen. En slik omdisponering er påkrevet fordi ved smidig og kontinuerlig og produktutvikling, vil aktiviteten i større grad være å anse som driftsutgifter og i mindre grad som investeringsutgifter. Rammen er styrket med 2,5 mill. til nye faste stillinger.

Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med netto 0,874 mill. og kompensasjon for økt pensjonskostnadssats med 0,493 mill. Det vises til kapittel 18 Budsjettekniske merknader. Kommunens brutto pensjonskostnadssats øker fra 21,2 % i 2020 til 21,9 % i 2021.

5 Investeringsbudsjettet

Tabell 6.21 Investeringsbudsjett – Oslo Origo

Beløp i 1000 kr			
Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
121 Oslo Origo (HEI)			
00 Lønn og sosiale utgifter	20 502	0	0
01 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenprod	70 887	148 000	122 000
03 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	38	0	0
04 Overføringsutgifter	12 891	0	0
Sum utgifter	104 319	148 000	122 000
06 Salgsinntekter	-1 006	0	0
07 Refusjoner	-12 891	-16 500	-4 300
Sum inntekter	-13 897	-16 500	-4 300
Netto utgifter	90 421	131 500	117 700

Tabell 6.22 Investeringsoversikt – Oslo Origo

		Samlet bevilgning	Tidligere bevilget	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Til 2025 og senere	Byggestart - ferdig kv/år
Oslo Origo (HEI)									
Prosjektnummer og navn:									
119038	ORIGO - Digitalisering			122 000	110 000	108 000	100 000		
	Sum investeringsutgifter			122 000	110 000	108 000	100 000		
119038	ORIGO - Digitalisering	Investeringsmoms		-4 300	0	0	0		
	Sum kapittel finansiering			-4 300	0	0	0		
	Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)			117 700	110 000	108 000	100 000		

Midlene benyttes til kommunens digitaliseringssatsing som gjennomføres i regi av Oslo Origo.

6 Klimakonsekvenser

Oslo Origo har ingen klimagassutslipp av betydning.

7 Tilskuddsmidler

Oslo Origo har ingen tilskuddsmidler.

8 Verbale vedtak

Det foreslås ingen verbalvedtak.

6.7 Sykehjemsetaten

Tabell 6.23 Driftsbudsjett Sykehjemsetaten

Kap / Artsgr	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
313 Sykehjemsetaten (HEI)			
10 Lønn og sosiale utgifter	2 173 940	2 056 030	2 078 727
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	461 314	503 456	531 171
13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	2 340 790	2 403 680	2 408 620
14 Overføringsutgifter	70 798	73 737	74 478
15 Finansutgifter og finanstransaksjoner	26 737	0	0
Sum utgifter	5 073 579	5 036 903	5 092 996
16 Salgsinntekter	-3 887 531	-3 986 739	-4 026 806
17 Refusjoner	-165 026	0	0
18 Overføringsinntekter	-20 594	0	0
19 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-26 741	0	0
Sum inntekter	-4 099 892	-3 986 739	-4 026 806
Netto utgifter	973 687	1 050 164	1 066 190

1 Ansvarsområde

Sykehjemsetaten har ansvar for at innbyggere i Oslo får tilbud om sykehjemsplass når vedtak om dette er fattet. Etaten skal utvikle differensierte tilbud, sikre valgfrihet, likebehandling og tilpasse totalvolumet av sykehjemsplasser i tråd med bystyrets vedtak, bydelenes bestillinger, lov og forskrift.

2 Situasjonsbeskrivelse

Sykehjemsetaten har ved inngangen til 2021 ansvar for driften av 19 kommunale langtidshjem og fire helsehus. I tillegg har etaten kontraktsoppfølging av 20 private langtidshjem, hvor av 18 er driftet av ideelle aktører. Totalvolumet tilsvarer ca. 4 200 plasser på langtidshjem og helsehus, samt 500 dagsenterplasser.

Tilgang til langtidsplasser i Oslo er god. Som en naturlig konsekvens av at bydelenes hjemmetjenester har blitt styrket, er etterspørsel etter plasser i langtidshjem og helsehus redusert. Dette er i tråd med ønsket utvikling om at flere kan bo lenger i eget hjem. Det er planlagt å bygge og/eller rehabilitere fem kommunale sykehjem i økonomiplanperioden, i tillegg til anskaffelser for å erstatte og bygge sykehjem i ideell sektor. Strategisk boligplan for eldre med hjelpebehov gir en samlet framstilling av utviklingen av boliger med heldøgns bemanning.

Eldre hjemmeboende pasienter som trenger behandling, rehabilitering og korttidsopphold kan få tidsavgrenset plass på helsehus. Dette bidrar til at eldre kan bo lenger hjemme. Byrådet styrket bemanning og kompetanse på helsehusene i 2020, men noen pasienter har fortsatt behov for ressurser som går ut over dagens pleie- og bemanningsfaktor i helsehus. Rehabilitering til eldre foregår på flere ulike arenaer og overgangene kan oppleves som lite koordinert mellom tjenestene. Det er behov for å se på hvordan habilitering- og rehabiliteringstilbud kan bli mer likeverdig med sømløse overganger – i og på tvers av hjem, helsehus og spesialiserte rehabiliteringstjenester.

Langtidshjemmene er beboernes hjem og innholdet i hverdagen skal gjenspeile dette. Det skal være tilbud om aktivitet og gode helsetjenester. Flere pasienter som tidligere ble behandlet i sykehus behandles nå i sykehjem og har i større grad behov for mer omfattende medisinsk og helsefaglig oppfølging. Pasienter med alvorlige psykiske lidelser er overført fra langtidsenheter i spesialisthelsetjenesten til kommunen, hvor mange av dem fortsatt har et behov for heldøgns pleie og omsorg. Sykehjemsetaten samarbeider

med Velferdsetaten for å øke kompetansen til ansatte i sykehjemmene slik at de i større grad er rustet til å ivareta eldre personer med rusproblemer. Arbeidet vil fortsette i 2021.

Avviksmeldinger som viser voldsepisoder på sykehjem, og erfaring fra koronapandemien, har gjort det tydelig at rett kompetanse på rett plass er nødvendig for å avverge uønskede hendelser og kunne utføre godt smittevern. Fagdekning i langtidshjem og helsehus skal være god, men det er vanskelig å rekruttere nok helsefaglig utdannede medarbeidere og å sikre at hver enkelt institusjon har riktig spesialisert kompetanse. Helsefaglig personell på sykehjem utfører i dag mange oppgaver som kunne blitt utført med bedre kvalitet av medarbeidere med annen kompetanse. Målrettet og faglig fundert bruk av oppgaveglidning og spesialiserte ambulerende team, kan gi tilgang til spesialisert kompetanse i flere institusjoner. I tillegg vil dette sørge for at den enkelte medarbeider i større grad kan bruke sin kompetanse på riktige oppgaver. Dette vil gi mer effektiv arbeidsflyt og helsefaglig utdannede medarbeidere kan bruke mer tid hos pasient og beboer.

Mange eldre er feil- og underernært. Individuell matomsorg tilpasset den enkeltes behov og ønsker er viktig for både matinntaket og måltidsgleden. Byrådet har derfor fokus på ernæring og gode måltidsopplevelser for beboerne. Det er ikke likegyldig hva vi spiser, verken for helsen eller miljøet. Arbeidet med ernæring og måltider i sykehjem skal derfor sees i sammenheng med både miljø og bærekraft og med endret ansvar- og oppgavefordeling.

Langtidshjem og helsehus er i ferd med å ta i bruk trygghetsskapende velferdsteknologi og andre digitale løsninger som en del av tjenestene. Slike løsninger vil kunne gi bedre tjenester og mer trygghet for pasienter og beboere.

Pårørende er en viktig støtte og ressurs for beboere og medarbeidere på sykehjem. Byrådet ønsker å legge til rette for god medvirkning og utvikle tjenestene videre i et samarbeid mellom beboere, pårørende og medarbeidere.

Koronapandemien har utfordret helse- og omsorgstjenesten og Sykehjemsetaten må forberede seg på en ny normalsituasjon med tiltak knyttet til økt smittevern i tjenestene. Koronapandemien har gitt erfaringer som blir viktige i det videre beredskaps- og smittevernarbeidet.

Tabell 6.24 Nøkkeltall Sykehjemsetaten

Nøkkeltall	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019
Beleggsprosent, langtidsplasser i institusjon	96,8 %	98,2 %	98,5 %	98,0 %	98,3 %
Beleggsprosent, korttidsplasser i institusjon	84,2 %	85,7 %	89,4 %	90,7 %	89,4 %
Andel som får oppfylt sitt førstevalg for langtidsopphold	78,7 %	79,8 %	78,1 %	71,4 %	64,3 %
Andel korttidsplasser i sykehjem	11,7 %	8,3 %	7,5 %	7,7 %	7,5 %
Andel rehabiliteringsplasser	3,2 %	3,3 %	2,9 %	3,5 %	3,9 %
Andel plasser i skjermet enhet for personer med demens	17,7 %	17,8 %	19,6 %	20,8 %	21,5 %

Beleggsprosenten på både korttids- og langtidsplasser har vært stabil de siste årene. Sykehjemsetaten tilpasser tilgjengelige plasser etter bydelenes bestillinger og behov.

Andelen som fikk oppfylt sitt førstevalg gikk ned i 2019. Dette må ses i sammenheng med større omstillinger og flytting av institusjoner. Beboere som har måtte flytte har blitt prioritert, noe som har medført lenger ventetid for andre.

Den relative andelen rehabiliteringsplasser har økt noe på grunn av at en del korttidsplasser er redusert grunnet mindre etterspørsel.

Antall plasser i skjermet enhet har ikke økt siste årene, men andelen har gått opp fordi antall ordinære plasser er redusert.

3 Mål, tiltak og resultatindikatorer

Mål 1 Innbyggerne møter sammenhengende og tilgjengelige tjenester der medarbeiderne har riktig kompetanse og nok tid

Tiltak 1

Den enkelte beboer skal ha få og faste hjelpere som kjenner den enkelte og deres behov

Tiltak 2

Langtidshjem og helsehus skal ha rett og tilpasset kompetanse for tjenesten de har ansvar for

Mål 2 Flere bor trygt i eget hjem og lever selvstendige liv

Tiltak 1

Brukerne skal få tilbud om fleksibel bruk av trygghetsopphold og avlastning ut fra brukerens og pårørendes behov og ønsker

Tiltak 2

Langtidshjem og helsehus skal ta i bruk digitale og trygghetsskapende og velferdsteknologiske løsninger

Mål 3 Flere opplever god helse og mestring

Tiltak 1

Sykehjemsetaten skal levere rehabiliteringstilbud i tråd med den helhetlige rehabiliteringskjeden i Oslo kommune

Tiltak 2

Tilrettelegge for at kompetanse og ressurser i langtidshjem og helsehus organiseres etter den enkeltes behov for å unngå bytte av avdeling ved endring i bistandsbehov

Tiltak 3

Sykehjemsetaten skal bidra til mer bærekraftige måltider i tråd med helse- og miljøfaglige anbefalinger

Mål 5 Innbyggerne har mulighet til å delta, bidra og bli inkludert i felleskap

Tiltak 1

Langtidshjem og helsehus skal legge til rett for god medvirkning fra beboere og pårørende

Tabell 6.25 Resultatindikatorer

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Andel faste heltidsstillinger	49,5 %	48,6 %	> 49 %	1)
Andel avtalte årsverk av personell med fagutdanning totalt, sykehjem	xxx	82 %	85 %	85 %
Legetimer pr. uke pr. beboer i sykehjem	0,49	0,51	> 0,51	1)
Andel beboere på sykehjem over 67 år med legemiddelgjennomgang	88 %	89 %	100 %	100 %
Andel beboere på sykehjem over 67 år som er kartlagt for ernæringsmessig risiko	80 %	93 %	> 80 %	1)
Andel av pasienter utskrevet fra helsehus til eget hjem	70 %	74 %	> 75 %	1)

1) Måltall for 2021 er minst like godt resultat som i 2020. Dette blir tallfestet i Dok 3 og i tildelingsbrevet til etaten.

I indikatoren avtalte årsverk av personell med fagutdanning er ikke farmasøyt, klinisk ernæringsfysiolog og faglært kjøkkenpersonell tatt med. Tiltak for å øke realkompetansen blant helsearbeidere er viktig, men påvirker ikke denne indikatoren.

Det er ikke alle beboere som skal kartlegges for ernæringsmessig risiko. Dette kan skyldes helsemessige årsaker (eksempel terminalpasienter) eller at beboeren ikke ønsker dette. Hvor stor andel som vurderes kan dermed variere fra år til år.

4 Merknader til driftsbudsjettet

Aktivitetsnivået i 2021 er basert på plasser i drift pr 01.07.2020, planlagte endringer ut året og deretter justert for byrådets forslag til endringer i 2021. Bydelenes etterspørselen etter ordinære langtidsplasser er synkende. Innenfor rammen er derfor ni plasser omgjort til spesialplasser for utagerende pasienter og åtte til pasienter med psykiske lidelser.

Det er innarbeidet dekning for merutgifter i 2021(helårseffekt) for tilbakeføring av Manglerudhjemmet og St. Hanshaugen omsorgssenter til henholdsvis kommunal og ideell drift. Det er trukket ut 23,4 mill. på grunn av at husleie for Majorstutunet sykehjem og Furuset sykehjem bortfaller.

Flere pasienter som tidligere ble behandlet i sykehus behandles nå i sykehjem, og pasienter med alvorlige psykiske lidelser er overført fra langtidsenheter i spesialisthelsetjenesten til kommunen. Mange av disse har behov for mer omfattende medisinsk og helsefaglig oppfølging og krever ressurser langt ut over den bemanningsfaktor som ligger til grunn for en ordinær langtidsplass eller en helsehusplass. Sykehjemsetatens har til nå fakturert bydelene for denne merutgiften. Fra 2021 styrkes Sykehjemsetatens budsjett med 20 mill. årlig til dekning av disse merutgiftene, og bydelene blir dermed ikke fakturert for dette forholdet. Styrkingen delfinansieres ved at 10 mill. trekkes ut av bydelsrammen.

Det opprettes to årsverk som skal dekke behovet for spisskompetanse innen smittevern. Koronapandemien har vist at for å begrense og raskt få kontroll på smittespredning, er det viktig med kompetanse og kapasitet til å spre kunnskap om hygiene og smittereduserende tiltak og til drilling av medarbeidere i bruk av smittevernutstyr.

Sykehjemsetatens budsjett er styrket med 4,5 mill. i to år for å dekke utgifter til administrasjon av beredskapslager med medisinsk utstyr for å håndtere pandemier.

Behandling på sykehjem krever mer spesialisering nå enn tidligere. Avviksmeldinger som viser voldsepisoder på sykehjem og erfaring fra koronapandemien har gjort det tydelig at rett kompetanse på rett plass er nødvendig for å avverge uønskede hendelser og kunne utføre godt smittevern. Det er vanskelig å rekruttere nok helsefaglig utdannede medarbeidere og å sikre at hver enkelt institusjon har riktig spesialisert kompetanse. Med avsatte midler i 2020 igangsettes en pilot for å teste ut målrettet oppgaveglidning og ambulerende team i sykehjemmene.

Det tas ut 25 mill. i effektiviseringsgevinst som følge av flere digitaliseringsinitiativ i Sykehjemsetaten. Dette gjelder blant annet digital tilsyn i sykehjemmene, reduserte medisinkostnader som følge av innføring av multidoser og klinisk farmasøyt, samt innføring av elektronisk lagerstyring for alle de kommunalt driftede institusjonene.

Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med netto 15,459 mill. og kompensasjon for økt pensjonskostnadssats med 13,144 mill. Det vises til kapittel 18 Budsjettekniske merknader. Kommunens brutto pensjonskostnadssats øker fra 21,2 % i 2020 til 21,9 % i 2021.

Tabell 6.26 Enhetspris og prisberegning vektet plass 2021

Pris pr vektet plass i 2021 foreslås slik:

Pris per vektet plass 2020	937 826
Lønns- og prisjustering 1,005 %	9 425
Pris pr vektet plass 2021	947 251

Tabell 6.27 Priser institusjonsplasser

	Pris Sak 1/2021	Driftskostnad 2021	Prissubsidie 2021
Langtidsplasser			
Ordinær langtidsplass	947 251	947 251	0
Plass i skjermet avdeling for demens	947 251	1 060 922	113 670
Forsterket plass - psykiatri	947 251	1 411 405	464 153
Forsterket plass - annet	947 251	1 856 613	909 361
Forsterket plass - MRSA	947 251	1 619 800	672 548
Forsterket plass - rusavhengighet	947 251	1 231 427	284 175
Andre typer plasser			0
Korttidsplass forhåndsbestilt "en bloc" 1) 2)	880 944	1 051 449	170 505
Korttidsplass ved kjøp utover "en bloc" 1) 2)	969 038	1 051 449	82 411
Rehabiliteringsplass	880 944	1 335 624	454 681
Forsterket plass - lindrende behandling	833 581	1 742 943	909 361
Aldershjems plass	634 658	634 658	0
Dagsenterplass - ordinær	132 615	208 395	75 780
Dagsenterplass - rehabilitering	132 615	284 175	151 560
Dagsenterplass - demens	132 615	274 703	142 088

1) Bydelene forhåndsbestiller et bestemt antall korttidsplasser "en bloc" med mulighet for å justere antallet plasser hvert halvår. Kjøp av korttidsplasser utover dette gis et prispåslag på 10 %.

2) For opphold i helsehus som sammenhengende varer mer enn 40 døgn gis et prispåslag på 10 % pr. døgn etter dette tidspunktet. Kapitaldelen av sykehjemets husleiekostnad er ikke inkludert i pris og driftskostnad pr plass.

5 Investeringsbudsjettet

Tabell 6.28 Investeringer – Sykehjemsetaten

Beløp i 1000 kr			
Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
313 Sykehjemsetaten (HEI)			
01 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenprod	16 906	80 000	50 000
03 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	4 978	0	0
04 Overføringsutgifter	4 742	0	0
Sum utgifter	26 625	80 000	50 000
07 Refusjoner	-4 742	-15 600	-9 600
Sum inntekter	-4 742	-15 600	-9 600
Netto utgifter	21 884	64 400	40 400

Tabell 6.29 Investeringsoversikt, kapittel 313 Sykehjemsetaten

		Samlet bevilgning	Tidligere bevilget	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Til 2025 og senere	Byggestart - ferdig kv/år
Sykehjemsetaten (HEI)									
Prosjektnummer og navn:									
107006	Inventar og utstyr sykehjem			50 000	50 000	10 000	10 000		
	Sum investeringsutgifter			50 000	50 000	10 000	10 000		
107006	Inventar og utstyr sykehjem	Investeringsmoms		-9 600	-9 600	-2 000	-2 000		
	Sum kapittel finansiering			-9 600	-9 600	-2 000	-2 000		
	Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)			40 400	40 400	8 000	8 000		

Investeringsmidler til fornying av sykehjem og til generell rehabilitering sykehjem i planperioden
Det vises til omtale under Del 11.1 Næring og eierskap, Eiendomsforetakene under Omsorgsbygg Oslo KF.

6 Klimakonsekvenser

Etaten har til sammen 10 kjøretøy hvorav 8 er utslippsfrie. Sykehjemsetaten har ingen kjøretøy over 3 500 kg. Etaten vurderer løpende aktuelle alternativer til de 2 gjenstående kjøretøyene med sikte på å nå målet om 100 % nullutslippskjøretøy innen utløpet av 2021.

7 Tilskuddsmidler

Sykehjemsetaten har ingen tilskuddsmidler.

8 Verbale vedtak

Det foreslås ingen verbalvedtak.

6.8 Helseetaten

Tabell 6.30 Driftsbudsjett Helseetaten

Kap / Artsgr	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
314 Helseetaten (HEI)			
10 Lønn og sosiale utgifter	816 219	798 283	823 142
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	244 063	246 125	213 544
13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	85 781	86 127	91 170
14 Overføringsutgifter	60 645	25 728	26 448
15 Finansutgifter og finanstransaksjoner	25 059	0	0
Sum utgifter	1 231 767	1 156 263	1 154 304
16 Salgsinntekter	-196 441	-140 733	-142 985
17 Refusjoner	-213 311	-183 483	-186 419
18 Overføringsinntekter	-208	0	0
19 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-25 059	0	0
Sum inntekter	-435 018	-324 216	-329 404
Netto utgifter	796 749	832 047	824 900

1 Ansvarsområde

Helseetaten har ansvar for å tilby Oslo kommunes innbyggere kommunale helsetjenester som allmennlegevakt, overgrepsmottak, akutt psykososial oppfølging, akutt døgntilbud, forsterket rehabilitering og tannhelsetjenester.

Helseetaten har ansvar for utviklingen av folkehelsearbeidet, ivaretar lovpålagte oppgaver i smittevernloven og er delegert myndighet om miljørettet helsevern i saker som gjelder flere bydeler. Helseetaten har en rådgivende og koordinerende funksjon overfor bydelene i videreutviklingen av helse- og omsorgstjenestene.

Helseetaten ivaretar det operative ansvaret for forvaltning av kommunens fagsystemer på helse- og omsorgsområdet og for kommunens arbeid med velferdsteknologi.

2 Situasjonsbeskrivelse

Helseetaten har en sentral rolle i kommunens beredskapsarbeid. Koronapandemien har utfordret helse- og omsorgstjenesten og Helseetaten må forberede seg på en ny normalsituasjon med tiltak knyttet til økt smittevern i tjenestene. Koronapandemien har gitt erfaringer som blir viktige i det videre beredskaps- og smittevernarbeidet. Helseetaten skal i 2021 revidere Smittevernplan for Oslo.

God folkehelse er grunnleggende for byrådet og forebygging er en sentral strategi i arbeidet med å oppnå dette. Det er dokumentert at tilstandene som bidrar til størst sykdomsbyrde kan forebygges, og erfaring viser at brede tiltak treffer best.

Helseetaten skal utarbeide ny folkehelsestrategi for Oslo 2022–2030 som skal være fremtidsrettet med fokus på et systematisk folkehelsearbeid og gjennomføring av virkningsfulle tiltak. Byrådet har fokus på ernæring og Helseetaten skal bidra til å fremme et sunt og bærekraftig kosthold i bydelenes tjenester. God vaksinasjonsdekning er et ledd i forebyggingsstrategien for å hindre smitte av alvorlig sykdom og for å redusere sykefraværet. Helseetaten koordinerer større vaksinasjonskampanjer overfor helsepersonell i kommunale tjenester og utvalgte risikogrupper i befolkningen.

Den kommunale tannhelsetjenesten har fokus på tidlig innsats. Tannhelsetjenesten skal sikre at lovpålagte grupper innkalles til behandling til planlagt tid og at etterslepet, blant annet for barn og unge, reduseres til et minimum. Befolkningsutviklingen og økt behandlingsbehov hos eldre pasienter gir økt behov for tjenester. Tannhelsetjenesten skal jobbe systematisk med behovsdekning og kapasitetsøkning og små tannklinikker skal slås sammen til større, robuste klinikker. Ny tannklinikk i Alna bydelshus ferdigstilles ved årsskiftet 2021/2022 og ny tannklinikk og tannlegevakt skal etableres ved Oslo storbylegevakt fra 2023.

Allmenlegevakten i Storgata og Legevakt Aker sørger for akutt helsehjelp til personer som bor og oppholder seg i Oslo. Tjenestene erfarer et økende behandlingsbehov hos pasientene. Som et ledd i arbeidet med å møte pasientenes behov, har Legevaktsentralen i 2020 økt bemanningen og styrket kompetansen for å forbedre responstiden og gjøre det enklere for innbyggerne å komme fram på telefonen. Arbeidet videreføres i 2021.

Det langsiktige arbeidet med legevaktstjenestene ivaretas i planlegging og etablering av Oslo storbylegevakt som er under bygging på Aker sykehusområde. Innflytting er planlagt i 2023. Medvirkningsprosesser vektlegges for å sikre prinsippet «hva er viktig for deg». Oslo kommune har allerede etablert en legevakt på dette området, og det har i tidligere vedtak blitt vurdert som nødvendig at denne legevakten flyttes til en annen lokasjon ved etableringen av Oslo storbylegevakt. Det er nå gjennomført nye befolkningsanalyser og kapasitetsvurderinger for storbylegevakten. Storbylegevakten vurderes å kunne håndtere forventet samlet pasientvolum for allmennlegevaktstjenester i 2023 og årene fremover, under noen gitte forutsetninger. Legevakt Aker bør i en kort periode opprettholdes som en buffer.

Aker helsearena er samhandlingsarena hvor spesialisthelsetjenesten og kommunale helse- og omsorgstjenester samarbeider om tjenester til byens befolkning. Forsterket rehabilitering Aker er det mest spesialiserte leddet i rehabiliteringskjeden i Oslo. Kommunal akutt døgnenhet er et tilbud til pasienter i primærhelsetjenesten som trenger behandling, pleie og observasjon. Antall pasienter med demens-, psykiske lidelser og rusutfordringer er økende, og mange pasientene har behov for tett oppfølging fra bydelenes tjenester etter utskrivelse. Kapasiteten ved Kommunal akutt døgnenhet opprettholdes.

Flere enn før har psykiske helseutfordringer. *En psykt bra by* – Strategi for psykisk helse i Oslo (Byrådssak 194/19) gir føringer for bydelenes tjeneste- og kompetanseutvikling. Lett tilgjengelige tjenester og «en dør inn» er viktige prinsipper, samt at bruk av erfaringskompetanse styrkes. Helseetaten har en sentral rolle i å koordinere og følge opp implementeringen av strategien.

Legeplan for Oslo (Byrådssak 351/19) gir føringer for hvordan ledelse, kvalitet og utvikling i legetjenestene skal følges opp i bydeler og etater. Helseetaten skal i 2021 sikre implementering av tiltak i legeplanen i egen virksomhet, samt koordinere kompetanseløft for spesialistutdanning av leger i bydeler og etater.

Helseetaten tilbyr kompetanseheving i helse- og omsorgstjenestene. Det pågår en prosess med sammenslåing av kompetansemiljøene i Helseetaten og Sykehjemsetaten.

Helseetaten skal videreutvikle bruker- og pårørendeundersøkelser i helse- og omsorgstjenestene. I 2021 skal Helseetaten implementere Oslostandard for pårørendesamarbeid i bydeler og etater gjennom et tilrettelagt kompetanseprogram.

Tabell 6.31 Nøkkeltall Helseetaten

Nøkkeltall	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019
Tannhelse - årsverk pr 10 000 innbyggere under tilsyn	13,4	13,9	12,8	13,1	13,5
Tannhelse - etterslep i innkallinger barn og unge, antall	8 064	10 842	16 984	14 605	11 775
Tannhelse - andel 5-åringer uten karies	74 %	71 %	73 %	72 %	74 %
Kommunal akutt døgnetenhet - beleggsprosent	70 %	76 %	83 %	77 %	87 %
Kommunal akutt døgnetenhet - gjennomsnittlig liggetid, døgn	3,5	3,8	4,2	4,3	4,3
Allmennlegevakt - gjennomsnittlig behandlingstid, min	xxx	xxx	107	104	103
Legevakt Aker - gjennomsnittlig behandlingstid, min	xxx	xxx	35	38	38
Forsterket rehabilitering Aker - gjennomsnittlig liggetid, døgn	xxx	xxx	20	19	23
Forsterket rehabilitering Aker - økning i funksjonsnivå	xxx	xxx	40 %	48 %	54 %

I tannhelsetjenesten har økt behandlingsbehov og endrede retningslinjer ført til at etterslepet har økt i perioden. Endrede retningslinjer innebærer at enkelte prioriterte grupper skal innkalles oftere enn tidligere. Fra 2018 til 2019 gikk etterslepet betydelig ned. Dette skyldes både økte bevilgninger og organisatoriske tilpasninger.

I kommunal akutt døgnetenhet (KAD) har beleggsprosenten økt i perioden. En viktig årsak til den meget høye beleggsprosenten i 2019 er at kapasiteten ble redusert til 60 senger i andre halvår.

Liggetiden i KAD er betydelig kortere enn i sykehus for aldersgruppen over 75 år. Gjennomsnittlig liggetid har imidlertid økt i perioden. Pasientens tilstand skal være styrende for behandlingen, og det har i perioden vært et økt fokus på gode pasientforløp hvor pasienten unngår unødige overganger i helsetjenesten og utskrives til eget hjem. Dette har resultert i økt liggetid ved KAD. En endring i Helsedirektoratets veileder hvor 3-dagers grensen ble opphevet i 2016 samt en økning i innleggelser med demensproblematikk, har også bidratt til denne økningen.

Allmennlegevakten har betydelig høyere gjennomsnittlig behandlingstid enn legevakt Aker, men forskjellen er noe redusert i perioden. Forskjeller i liggetid skyldes primært ulik pasientsammensetning ved de to legevaktene.

Ved forsterket rehabiliteringsavdeling Aker er liggetiden avhengig av hvilke typer pasienter avdelingen har hatt i perioden. Ortopediske pasienter har oftest 14 dager liggetid. Slagpasienter har oftest 28 dager, men av og til 35 dagers liggetid. Det er en sterk økning i funksjonsnivå for pasientene etter gjennomført behandling. Dette skyldes primært at slagrehabiliteringsmetoden FIRST ser ut til å gi gode resultater. Metoden ble innført i 2018.

3 Mål, tiltak og resultatindikatorer

Mål 1 Innbyggerne møter sammenhengende og tilgjengelige tjenester der medarbeidere har riktig kompetanse og nok tid

Tiltak 1

Tilby kompetanseheving for medarbeidere i helse- og omsorgstjenestene

Tiltak 2

Videreutvikle og gjennomføre bruker- og pårørendeundersøkelser i helse- og omsorgstjenestene

Tiltak 3

Tilby kompetanseheving innen vold, overgrep, psykisk helse og generasjonsoverførte traumer i samarbeid med politi og bydeler

Mål 2 Flere bor trygt i eget hjem og lever frie og selvstendige liv

Tiltak 1

Øke spredningen av trygghetsskapende teknologi og avstandsoppfølging til hjemmeboende i samarbeid med bydelene

Tiltak 2

Bistå bydelene med anskaffelse og implementering av velferdsteknologiske løsninger

Tiltak 3

Implementere Oslostandard for pårørendesamarbeid i bydeler og etater

Mål 3 Flere opplever god helse og mestring

Tiltak 1

En psykt bra by - Strategi for psykisk helse i Oslo skal legges til grunn i tjenesteutviklingen

Tiltak 2

Øke bruken av erfaringskompetanse i bydelenes tjenester

Mål 4 Levekårforskjellene er redusert

Tiltak 1

Bidra til å fremme sunt og bærekraftig kosthold i bydelenes tjenester

Tiltak 2

Jobbe systematisk med effektiv kapasitetsutnyttelse og redusere etterslepet i Tannhelsetjenesten

Tabell 6.32 Resultatindikatorer

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Andel faste heltidsstillinger	54 %	56 %	> 53 %	1)
Svartid Legevaktsentralen < 2 minutter	62 %	54 %	80 %	80 %
Andelen lovpålagte grupper innkalt til tannklinikk til planlagt tid	82 %	86 %	100 %	100 %
Vaksinasjonsdekning meslinger (MMR) 9-åringer	96 %	95 %	95 %	95 %

1) Måltall for 2021 er minst like godt resultat som i 2020. Dette blir tallfestet i Dok 3 og i tildelingsbrevet til etaten.

Antall anrop ved Legevaktsentralen har økt med henholdsvis 15 % og 17 % i 2018 og 2019. Dette har medført at måloppnåelsen i forhold til forskriftskravet om 80 % besvarte anrop innen 2 minutter, er klart svekket. Det er i løpet av 2019 gjort tekniske omlegginger som legger til rette for økt effektivitet fra 2020. Bystyrets økte bevilgninger til legevaktsentralen for 2020 vil også bidra til å redusere svartiden.

I tannhelsetjenesten var andel barn ved utløpet av 2018 kalt inn til planlagt tid på 82 %. I 2019 er det satt inn flere tiltak og ressurser for å redusere etterslepet. Gjennom dette er andelen økt til 86 %.

Vaksinasjonsdekningen for meslinger er høy og stabil.

4 Merknader til driftsbudsjettet

Helseetaten er tilført midler fra og med andre halvår 2021 for å videreføre gratis frukt til alle ungdomsskoleelever som en fast ordning. Utprøving av skolemat ved tre skoler avsluttes 1. halvår 2021.

I 2022 er rammen økt med 20 mill. og fra 2023 med 40 mill. årlig for å innføre gratis skolemat for elever i videregående skole som en fast ordning.

Helseetaten er tilført 5 mill. for å opprettholde aktivitet ved Sosial Ambulant Akutt-tjeneste når statlige tiltak for rus- og psykiatriområdet reduseres.

Tannhelsetjenesten styrkes med 2,3 mill. og den øvrige delen av etaten med 3,3 mill. i demografiskompensasjon. Dette for møte økt utgiftsbehov som en følge av befolkningsvekst.

Helseetaten er tilført ytterligere 7,5 mill. i 2021 for å kunne svare raskere på henvendelser til legevaktssentralen. Det er innarbeidet 3,8 mill. fra 2021 for å dekke økte husleiekostnader ved Oslo Legevakt i Storgata.

Rammen er redusert med 4 mill. fra 2021 som en konsekvens av at det ble vedtatt en reduksjon i administrative stillinger i 2020 med halvårseffekt. Rammen reduseres i tillegg med 15 mill. i 2021. Det forutsettes at denne reduksjonen vil kunne realiseres gjennom organisatoriske tilpasninger og effektiviseringstiltak.

Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med netto 9,13 mill. og kompensasjon for økt pensjonskostnadssats med 4,879 mill. Det vises til kapittel 18 Budsjettekniske merknader. Kommunens brutto pensjonskostnadssats øker fra 21,2 % i 2020 til 21,9 % i 2021.

5 Investeringsbudsjettet

Tabell 6.33 Investeringsbudsjett – Helseetaten

Beløp i 1000 kr			
Kap / Artsgnr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
314 Helseetaten (HEI)			
01 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenprod	46 598	44 675	36 250
04 Overføringsutgifter	12 779	0	0
Sum utgifter	59 377	44 675	36 250
06 Salgsinntekter	-1 628	0	0
07 Refusjoner	-12 779	-8 935	-7 250
Sum inntekter	-14 406	-8 935	-7 250
Netto utgifter	44 971	35 740	29 000

Tabell 6.34 Investeringsoversikt, kapittel 314 Helseetaten

Helseetaten (HEI)	Samlet bevilgning	Tidligere bevilget	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Til 2025 og senere	Byggestart - ferdig kv/år
Prosjektnummer og navn:								
112018	Helseetaten - inventar og utstyr		7 500	7 500	7 500	7 500		
120005	Tannklinikkplan - Inventar og utstyr nye klinikker	48 500	28 750	0	19 750	0	0	1/20-4/23
	Sum investeringsutgifter		36 250	7 500	27 250	7 500		
112018	Helseetaten - inventar og utstyr	Investeringsmoms	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500		
120005	Tannklinikkplan - Inventar og utstyr nye klinikker	Investeringsmoms	-5 750	0	-3 950	0		
	Sum kapittel finansiering		-7 250	-1 500	-5 450	-1 500		
	Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)		29 000	6 000	21 800	6 000		

I økonomiplanperioden skal det investeres i moderne inventar og utstyr i flere nye tannklinikker. Det er planlagt investeringer og utvidet kapasitet ved tannklinikkene på Huseby og Majorstua samt ny tannklinikk ved etablering av den nye storbylegevakten på Aker.

6 Klimakonsekvenser

Etaten har til sammen 6 kjøretøy hvorav 4 er utslippsfrie. Helseetaten har ingen kjøretøy over 3 500 kg. Etaten vurderer løpende aktuelle alternativer til de 2 gjenstående kjøretøyene med sikte på å nå målet om 100% nullutslippskjøretøy innen utløpet av 2021.

7 Tilskuddsmidler

Helseetaten har ingen tilskuddsmidler.

8 Verbale vedtak

Det foreslås ingen verbalvedtak.

6.9 Opplæringskontoret for helse- og oppvekstfag

Tabell 6.35 Driftsbudsjett Opplæringskontoret for helse- og oppvekstfag

Beløp i 1000 kr			
Kap / Artsgnr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
316 Opplæringskontoret for helse- og oppvekstfag (HEI)			
10 Lønn og sosiale utgifter	9 609	7 663	7 709
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	18 626	2 712	4 398
13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	298	0	0
14 Overføringsutgifter	4 626	11 981	12 316
Sum utgifter	33 159	22 356	24 423
16 Salgsinntekter	-303	0	0
17 Refusjoner	-1 068	-20 605	-20 935
18 Overføringsinntekter	-28 720	0	0
Sum inntekter	-30 091	-20 605	-20 935
Netto utgifter	3 067	1 751	3 488

1 Ansvarsområde

Opplæringskontoret for helse- og oppvekstfag (OHO) har hovedansvar for å formidle lærlinger innen helsearbeider- og barne- og ungdomsarbeiderfaget til medlemsbedrifter, det vil si barnehager, skoler, hjemmesykepleie og sykehjem og tilrettelegge for at søkere får lære plass.

2 Situasjonsbeskrivelse

Bystyret har vedtatt at alle lærlinger som er kvalifisert, skal få tilbud om lære plass. Opplæringskontoret for helse- og oppvekstfag bidrar til at Oslo kommunes vedtatte måltall på 275 lære plasser innen helse- og oppvekstfag fylles med lærlinger, sikrer god kvalitet på opplæring og bistår bydeler, etater og virksomheter som tar inn lærlinger i helsearbeider- og barne- og ungdomsarbeiderfaget.

Av i alt 300 søknader om lærlingeplass for 2019 ble det tegnet lærekontrakt med 193. Av 210 avsluttede kontrakter i 2019 var det 176 som bestod fagprøven.

En betydelig andel av søkerne fyller ikke kravene til norskkunnskaper, faglig nivå, oppmøte og motivasjon, og tilbys derfor ikke lære plass i helse- og oppveksttjenestene.

Byrådet innfører prøvestasjon for fagprøven innen helsefagarbeiderfaget som permanent ordning. Dette har vært under utprøving siden høsten 2017. Resultatet er svært godt med tanke på kvalitet og likere fagprøver enn de som foregår ved den enkelte bedrift.

3 Mål, tiltak og resultatindikatorer

Mål 1 Innbyggerne møter sammenhengende og tilgjengelige tjenester der medarbeiderne har riktig kompetanse og nok tid

Tiltak 1

Tilby lære plass til alle kvalifiserte søkere

Tiltak 2

Bistå medlemsbedriftene med å øke kvaliteten i opplæringen

Tiltak 3

Øke rekruttering til fagene

Tabell 6.36 Resultatindikatorer Opplæringskontoret for helse- og oppvekstfag

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Kvalifiserte lærlinger som får lærekontrakt	187	193	275	275
Andel avsluttede kontrakter som endte med fagbrev	82 %	84 %	85 %	85 %

OHO mottok 253 søknader om lære plass i 2019. Søkere som utfra søknadspapirene har blitt vurdert kvalifisert, er formidlet til medlemsbedriftene. For å være kvalifisert for lærekontrakt må følgende være oppfylt: gode norskkunnskaper, lavt fravær, motivasjon for lærefaget, helst ikke stryk i fellesfaget, egnethet til å jobbe innen yrket og motivasjon for å være læring i to år.

4 Merknader til driftsbudsjettet

Det er innarbeidet 1,6 mill. årlig til prøvestasjon for fagprøven innen helsefagarbeiderfaget.

Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med 0,47 mill. brutto, inntektssiden er prisjustert med 0,33 mill., jf. kapittel 18 Budsjettekniske merknader.

6 Klimakonsekvenser

Opplæringskontoret for helse- og oppvekstfag har ingen klimagassutslipp av betydning.

6.10 Fastlegetilskudd og pasientskadeerstatning

Tabell 6.37 Driftsbudsjett Fastlegetilskudd og pasientskadeerstatning

		Beløp i 1000 kr		
Kap / Artsgr		Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
317 Fastlegetilskudd og pasientskadeerstatning (HEI)				
11	Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	673	0	0
13	Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	358 400	368 169	427 806
14	Overføringsutgifter	19 799	19 511	21 085
Sum utgifter		378 872	387 680	448 891
16	Salgsinntekter	-16	0	0
17	Refusjoner	-20 809	0	0
18	Overføringsinntekter	0	-14 490	-14 722
Sum inntekter		-20 825	-14 490	-14 722
Netto utgifter		358 047	373 190	434 169

Helseetaten overfører basistilskudd til fastlegene. Utbetalingen gjøres i henhold til antall pasienter legen har på sin liste og etter satser fremforhandlet mellom staten og legeforeningen.

Norsk pasientskadeerstatning (NPE) fakturerer kommunene for erstatningsutbetalinger etter behandling i primærhelsetjenesten. Utgiftene fordeles per innbygger.

Som en del av regjeringens nye handlingsplan for allmennleger, legges det opp til endringer i basistilskuddsordningene. Endringene innebærer innføring av et tidsbegrenset grunntilskudd for fastleger med listelengde på under 500 og et knekkpunkt i basistilskuddet svarende til 1 000 innbyggere. Det er lagt inn en økning på 43,7 mill. i 2021 for å kompensere for den forventede effekten av den nye ordningen. Det er usikkerhet knyttet til hvordan den nye ordningen vil slå ut for kommunene.

Det er budsjettert med 427,8 mill. i basistilskudd til fastleger og 21,1 mill. i overføringer til Norsk pasientskadeerstatning (NPE).

Det er innarbeidet en forventet lønns- og prisutvikling med 7,079 mill. netto, jf. kapittel 18 Budsjettekniske merknader.

6.11 Avsetninger husleier sykehjem

Tabell 6.38 Driftsbudsjett avsetning husleier sykehjem

Kap / Artsgr	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
328 Avsetning husleier sykehjem mv. (HEI)			
13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	0	15 000	41 000
Sum utgifter	0	15 000	41 000
Sum inntekter	0	0	0
Netto utgifter	0	15 000	41 000

Midler til husleie til fornyede sykehjem er innarbeidet i Sykehjemsetatens ramme for 2021. Det er avsatt 41 mill. i 2021 økende til 137 mill. i 2024.

6.12 Bydelene – avsetninger helse, eldre og innbyggertjenester

Tabell 6.39 Driftsbudsjett bydelene tiltak avsetninger helse, eldre og innbyggertjenester

Kap / Artsgr	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
308 Bydelene - avsetning helse, eldre, og innbyggertjenester (HEI)			
10 Lønn og sosiale utgifter	505	0	0
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	58 374	256 448	108 005
14 Overføringsutgifter	6 982	14 060	0
15 Finansutgifter og finanstransaksjoner	17 942	0	0
Sum utgifter	83 802	270 508	108 005
16 Salgsinntekter	-2 087	0	0
17 Refusjoner	-1 347	0	0
18 Overføringsinntekter	-13 864	-8 000	-6 000
19 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-17 942	0	0
Sum inntekter	-35 240	-8 000	-6 000
Netto utgifter	48 562	262 508	102 005

4 Merknader til driftsbudsjettet

Vi viser til spesifisering og omtale i del 5 Bydelene og omtale under de enkelte funksjonsområdene.

5 Investeringsbudsjettet

Tabell 6.40 Investeringer

Beløp i 1000 kr			
Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
308 Bydelene - avsetning helse, eldre, og innbyggertjenester (HEI)			
01 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenprod	38 324	58 000	39 000
04 Overføringsutgifter	2 741	0	0
Sum utgifter	41 065	58 000	39 000
07 Refusjoner	-2 741	-7 600	-3 800
Sum inntekter	-2 741	-7 600	-3 800
Netto utgifter	38 324	50 400	35 200

Tabell 6.41 Investeringsoversikt, kapittel 308 Byomfattende avsetninger, eldre, helse og innbyggertjenester

Bydelene - avsetning helse, eldre, og innbyggertjenester (HEI)		Samlet bevilgning	Tidligere bevilget	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Til 2025 og senere	Byggestart - ferdig kv/år
Prosjektnummer og navn:									
113041	El-biler			20 000	20 000	20 000	0		
116019	IKT fagsystemportefølje/ plattform			19 000	26 600	26 600	28 500		
	Sum investeringsutgifter			39 000	46 600	46 600	28 500		
116019	IKT fagsystemportefølje/ plattform	Investeringsmoms		-3 800	-5 320	-5 320	-5 700		
	Sum kapittel finansiering			-3 800	-5 320	-5 320	-5 700		
	Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)			35 200	41 280	41 280	22 800		

6.13 Byomfattende tiltak – avsetninger helse, eldre og innbyggertjenester

Tabell 6.42 Driftsbudsjett byomfattende tiltak avsetninger helse, eldre og innbyggertjenester

		Beløp i 1000 kr		
Kap / Artsgr		Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
372	Byomf. - avsetn. helse, eldre og innbyggertjenester (HEI)			
10	Lønn og sosiale utgifter	0	1 746	0
11	Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	6 550	44 805	53 828
14	Overføringsutgifter	19 139	19 742	4 832
15	Finansutgifter og finanstransaksjoner	589	0	0
	Sum utgifter	26 279	66 293	58 660
16	Salgsinntekter	-4 897	0	0
17	Refusjoner	-1 326	0	0
18	Overføringsinntekter	-4 720	0	0
19	Finansinntekter og finanstransaksjoner	-589	0	0
	Sum inntekter	-11 532	0	0
	Netto utgifter	14 747	66 293	58 660

4 Merknader til driftsbudsjettet

Tabell 6.43 Avsetninger

		Beløp i 1000 kr
23724000	Spesialistutdanning leger	15 300
23725001	Journalkjerne - helse og omsorgstjenester	12 000
23724002	Opprettelse av beredskapslager for medisinsk utstyr	20 000
23720020	Tilskudd til livssyns- og trossamfunn	4 700
23723030	Trygg og mangfoldig eldreomsorg	3 000
23733010	Utviklingstiltak - byomfattende tjenester	3 660

Spesialistutdanning leger

Byrådet gjennomfører et kompetanseløft for leger ved at det tilbys en femårig spesialistutdanning for alle leger i allmennmedisinsk klinisk arbeid og tilsatt etter 1. mars 2017. I tillegg velger byrådet å tilby slik spesialisering til leger i tilsvarende funksjon, men ansatt i bydeler og etater før 1. mars. 2017.

Journalkjerne for helse og omsorgstjenester

Oslo kommune har behov for nytt system for elektronisk pasientjournal (EPJ) innen helse og omsorg og blant annet i tilknytning til ny storbylegevakt. Rammebetingelser for et nytt journalsystem er å kunne ivareta endringer som følge av nasjonale prosesser. Samtidig skal det legges til rette for økt fleksibilitet og mulige endringer i fremtiden. Gjennom en stegvis og smidig utvikling er det mulig å etablere en såkalt journalkjerne og en data- og samhandlingsplattform som kan benyttes i en slik prosess. Resultatet av dette arbeidet vil være fundamentet i digitaliseringen på helseområdet i kommunen, men vil også kunne benyttes innen utdanningssektoren og andre innbyggertjenester.

Opprettelse av beredskapslager for medisinsk utstyr

Det avsettes 20 mill. i 2021 for å etablere eget beredskapslager med medisinsk utstyr for å håndtere pandemier.

5 Investeringsbudsjettet

Tabell 6.44 Investeringer

Beløp i 1000 kr

Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
372 Byomf. - avsetn. helse, eldre og innbyggertjenester (HEI)			
01 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenprod	1 512	18 000	43 300
Sum utgifter	1 512	18 000	43 300
07 Refusjoner	0	-3 600	-8 660
Sum inntekter	0	-3 600	-8 660
Netto utgifter	1 512	14 400	34 640

Tabell 6.45 Investeringsoversikt, kapittel 372 Byomfattende avsetninger, eldre, helse og innbyggertjenester

Byomf. - avsetn. helse, eldre og innbyggertjenester (HEI)	Samlet bevilgning	Tidligere bevilget	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Til 2025 og senere	Byggestart - ferdig kv/år
Prosjektnummer og navn:								
114010 Inventar og utstyr Omsorg +			8 000	8 000	8 000	8 000		
115030 Velferdsteknologi			35 300	35 300	35 300	0		
Sum investeringsutgifter			43 300	43 300	43 300	8 000		
114010 Inventar og utstyr Omsorg +	Investeringsmoms		-1 600	-1 600	-1 600	-1 600		
115030 Velferdsteknologi	Investeringsmoms		-7 060	-7 060	-7 060	0		
Sum kapittel finansiering			-8 660	-8 660	-8 660	-1 600		
Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)			34 640	34 640	34 640	6 400		

På dette kapitlet avsettes midler til inventar og utstyr til private og kommunale Omsorg+ og til velferdsteknologi (digitalisering og IKT-infrastruktur).

6.14 Prosjekteringsmidler

Tabell 6.46 Driftsbudsjett prosjekteringsmidler

Beløp i 1000 kr

Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
374 Prosjekteringsmidler helse, eldre og innbyggertjenester (HEI)			
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	390	1 783	1 025
13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	31 930	0	0
14 Overføringsutgifter	98	0	0
Sum utgifter	32 418	1 783	1 025
17 Refusjoner	-781	0	0
Sum inntekter	-781	0	0
Netto utgifter	31 636	1 783	1 025

Det er avsatt 1,0 mill. til utredningskostnader frem til investeringsrammer for konkrete prosjekter er vedtatt.

6.15 Sektorens samlede forslag tilskuddsmidler

Tabell 6.47 Sektorens samlede forslag til tilskuddsmidler (beløp i 1000 kroner)

Kap. nr.	Søknaden gjelder	Vedtak 2019	Vedtak 2020	Byrådets forslag Sak 1/2021	Sum 2019 - Sak 1/2021
372	Tilskudd til livssyns- og trossamfunn	4 700	4 700	4 700	14 100
Sum		4 700	4 700	4 700	14 100

6. 16 Sektorens samlede forslag til verbale vedtak

Det foreslås ingen verbalvedtak.

6. 17 Sektorens samlede oppstilling øremerkede midler

Det vises til oppstillingen under kapittel 372 Byomfattende tiltak.

7. ARBEID, INTEGRERING OG SOSIALE TJENESTER

Byrådsavdeling for arbeid, integrering og sosiale tjenester (AIS) har ansvar for følgende tjenester i bydelene: Arbeid, bolig og velferd, NAV, tiltak innen rusfeltet, boligsosialt arbeid, forebyggende tiltak, fritidsklubber og fritidstilbud rettet mot barn og unge, kriminalitetsforebyggende arbeidet for ungdom, SaLT, bosetting og integrering av flyktninger, mangfold og tilrettelagt transport. I tillegg ligger tjenester i Velferdsetaten og i Hjelpemiddelformidlingen Oslo, Fagskolen Oslo og Oslo Voksenopplæring under denne byrådsavdelingen. Rådet for flerkulturelle minoriteter og Rådet for kjønns- og seksualitetsmangfold i Oslo er administrativt lagt til Byrådsavdeling for arbeid, integrering og sosiale tjenester. Barnevern, helsestasjon- og skolehelsetjenesten omtales i Del 8 og tjenester innen helse, eldre og innbyggertjenester i Del 6. Hovedprioriteringer og satsinger i bydelene og innen byomfattende tjenester er omtalt i kap. 1 under «En varmere by» og «En by med plass til alle.»

7.1 Hoved- og nøkkelstørrelser for arbeid, integrering og sosiale tjenester

Figur 7.1 Hoved- og nøkkelstørrelser for arbeid, integrering og sosiale tjenester

Beløp i mill.

Driftsbudsjettet	Dok 3	Budsjett - økonomiplan			
	2020	2021	2022	2023	2024
Sum utgifter	3 486,2	3 560,3	3 472,4	3 434,5	3 417,9
Sum inntekter	-1 614,5	-1 639,7	-1 639,7	-1 639,7	-1 639,7
Netto utgifter	1 871.7	1 920.5	1 832.7	1 794.8	1 778.2

Driftsbudsjettet for bydelssektoren vises i kap. 5 Bydelene.

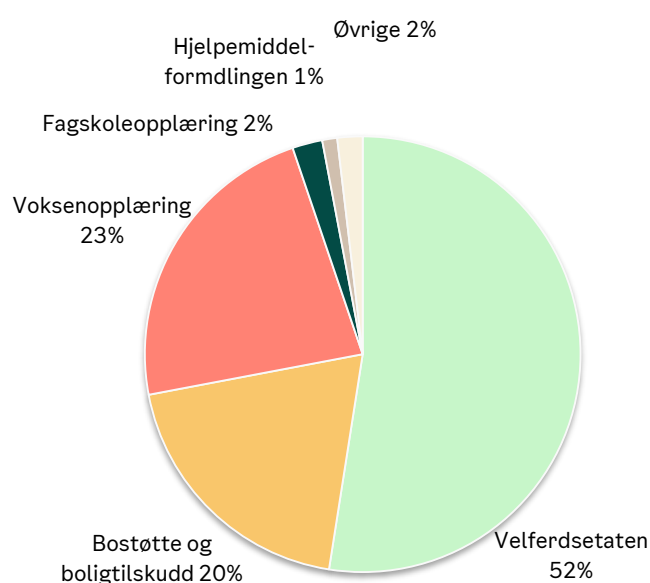
Utvalgte satsinger i økonomiplanperioden – arbeid integrering og sosiale tjenester

Bydelene

- 68 mill. til videreføring av forebyggende arbeid barn og unge, sommerjobber ungdom
- 38 mill. for å gi flere muligheten til arbeid
- 20 mill. til situasjonsbestemte satsinger ungdom
- 378 mill. til husleieregulering og støtteordninger for leietakere i kommunale boliger

Byomfattende tiltak

- 30 mill. til institusjonsplasser i rusomsorgen
- 20 mill. til innvendig vedlikehold, inventar og utstyr i de kommunale rusinstitusjonene
- 7,1 mill. til flere helseressurser i rusomsorgen
- 136,5 mill. i tilskudd til frivillige og ideelle organisasjoner.

7.2 Byrådets ambisjoner for arbeid, integrering og sosiale tjenester

Byrådets overordnede visjon er en grønnere, varmere og mer skapende by med plass til alle.

For byrådet er det viktigere enn noen gang at vi i samarbeid med arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjonene samt nærings- og arbeidslivet finner løsninger som gir flere muligheter til arbeid. Den rekordhøye arbeidsledigheten som følger av tiltakene mot korona skal ikke få feste seg. Vi skal komme sterkere ut av krisen. Mange har fått det vanskeligere i løpet av det siste året, fordi de har mistet jobben og kanskje også måttet gi slipp på en arbeidsplass de har skapt selv og hatt som livsprosjekt. Byrådet vil benytte alle tilgjengelige virkemidler og bidra til at folk beholder jobben eller får jobben tilbake slik at livene i størst mulig grad kan vende tilbake til normalen. Samtidig er det også viktig for byrådet å fortsette oppfølgingen av alle de som har vært langvarig utenfor arbeid. Denne gruppen kan nå oppleve at veien inn i et arbeidsfellesskap er enda lengre fordi det er færre jobber og flere som trenger jobb.

Å være i arbeid gir økt økonomiske frihet til den enkelte. Arbeid er også nøkkelen til å inkludere flere i et fellesskap. Byrådets viktigste innsats for å bidra til arbeid for hele Oslo er å tilby kvalitativt gode tjenester i NAV, bydelene, voksenopplæringen og i øvrige virksomheter som tilbyr arbeidsfremmende tiltak, og samtidig legge til rette for å skape nye jobber, som passer det mangfoldet av folk som bor i byen vår. Vi har mange arbeidsoppgaver som vi trenger å få løst, og vi må sørge for at arbeidsoppgavene blir til jobber som passer til folk som lever ulike liv. Det er lavere andel i Oslo som mottar uføretrygd enn i resten av landet, samtidig ser vi at andelen er økende og at det er store forskjeller mellom bydelene i andel uføre. For byrådet er det viktig at alle som kan og vil får muligheten til å bidra i arbeidslivet. I fjor skapte vi over 70 nye arbeidsplasser for personer med utviklingshemming gjennom satsingen på «Flere i tilrettelagt arbeid». I 2021 skal vi inkludere flere som opplever at det er vanskelig å få en fot innenfor arbeidslivet.

Vi står overfor en økende utfordring med et gap mellom kompetansen til de som står utenfor arbeidslivet og arbeidslivets etterspørsel og krav til kompetanse. Med store omstillinger i arbeidslivet og økende krav til læring og utvikling, er arbeidsplassen den viktigste arenaen for livslang læring og kompetanseheving. Når noen grupper står langvarig utenfor denne arenaen, øker forskjellene mellom folk. For hundre år siden jobbet vi for lik rett til utdanning. Med dagens krav om livslang læring i arbeidslivet, må vi jobbe for lik rett til arbeid. Byrådet vil starte et prosjekt med kompetansejobber, som gir personer som har stått langvarig utenfor arbeidsfellesskapet en jobb de mestrer og som bygger relevant kompetanse.

Byrådet har store ambisjoner. Vi skal ta ledertrøyen i å bygge klimavennlig og smart, og vi skal være i verdenstoppen i utvikling av velferdsteknologi for et bedre helsetilbud og en tryggere alderdom. Disse ambisjonene er også drivere for en vekst i nærings- og arbeidslivet, og de vil kunne påvirke kompetansebehovet i vår region. Riktig kompetanse vil kunne være avgjørende for om vi kommer til å se den veksten og utviklingen vi ønsker oss. Derfor vil byrådet utvikle en metodikk for å kartlegge kompetansebehovet i vår region og samarbeide med utdanningssektoren og partene i arbeidslivet for å sikre at vi utdanner både ungdom og voksne med rett kompetanse. I de neste årene vil byrådet øke antallet plasser i videregående opplæring for voksne, og opprette fagopplæringsløp som svarer på arbeidslivets behov for faglært arbeidskraft.

For mange personer er hjelpemidler nødvendig for å kunne være selvstendige i arbeidslivet og hjemme. I Oslo gjelder det omtrent 50 000 personer. Formidlingen av hjelpemidler skal effektiviseres gjennom digitalisering og enklere tildeling.

Byrådet vil fremme mangfold, inkludering og fellesskap. Opplevelsen av ikke å tilhøre et trygt fellesskap kan gi økte utfordringer for den det gjelder, som igjen fører til at kommunen må bruke betydelige ressurser på å reparere skade fremfor å forebygge. Opplevelsen av å stå utenfor kan for eksempel bidra

til at folk oppsøker miljøer som står i opposisjon til et storsamfunn de opplever at har sviktet. Prinsippene som ligger til grunn for OXLO Extra Large – En by for alle, skal danne verdigrunnlaget for byens arbeid for mangfold og likeverd. Handlingsplanen Stolt og fri, vedtatt i 2020, skal bidra til å øke respekten for kjønns mangfold i byen. Det forebyggende kriminalitetsarbeidet følges opp i handlingsplanen for Salto.

Byrådet vil fortsette arbeidet med levekårsutjevning. Sentralt er tiltak og aktiviteter som involverer de med lavinntekt og som bidrar til å øke sysselsettingen. Deltagelse i arbeidslivet er den viktigste faktoren for å bedre leve- og oppvekstsvilkårene og motvirke vedvarende fattigdom og sosial eksklusjon. For å få flere i arbeid, må bydelene ha en ressursorientert tilnærming og være i dialog med den enkelte innbygger. Tiltak og aktiviteter skal tilpasses den enkeltes behov. God kjennskap til lokale forhold og nært samarbeid med næringsliv, bedrifter og andre aktører er av vesentlig betydning.

Voksne med omsorgsansvar for barn er en prioritert målgruppe for byrådets satsing på arbeid og kompetanse. Foreldre skal oppleve at de kan sende sine barn til trygge og gode barnehager og skoler, og at de selv har en arbeidsgiver som trenger dem og en jobb som bidrar til trivsel og motivasjon.

NAV-kontoret i bydelene har en sentral rolle i å bidra til at mennesker får arbeid og står i arbeid. Gjennom proaktive sosiale tjenester, skal innbyggerne i størst mulig grad være i arbeid og aktivitet, fremfor å bli gående på passive ytelser.

Gjennom prosjekt som Universitetskommunen Oslo, skal samarbeidet mellom academia og praksisfeltet styrkes, slik at studenter sikres god praksis og det forskes på relevante tema for innovasjon og tjenesteutvikling.

Fritidstiltak for barn og unge skal være gode møteplasser. Kompetente ansatte skal bidra til å fremme integrering og fellesskap, samt redusere levekårsforskjeller. Gjennom SaLT-to-arbeidet, Exit-program og samarbeidet med Politirådet har Oslo et velfungerende nettverk for å forebygge og bekjempe ungdomskriminalitet. Det er særlige utfordringer i enkelte områder i byen. Byrådet setter derfor av midler til situasjonsbestemte satsinger for ungdom i disse områdene. I 2021 gjelder satsingen Mortensrud. Byrådet vil parallelt med budsjettet legge frem en handlingsplan for Mortensrud i form av et notat til Kultur- og utdanningsutvalget, jf. verbalvedtak K23B Nærmiljøet på Mortensrud.

Oslo skal være foregangskommune når det gjelder endringer som følger av ny statlig ruspolitikk. Byrådet adresserer utfordringene i den strategiske planen for rusfeltet som bystyret behandlet i november 2018. Hovedmålene for ruspolitikken er at færre innbyggere utvikler rusproblemer, og at innbyggere med rusproblemer får bistand ut fra sine behov til å leve et meningsfylt liv. Barn og unge som enten står i fare for å utvikle rusproblemer, eller som lever i familier med rusproblemer, skal ha lett tilgang til hjelp. Somatisk helse, psykisk helse og rus skal i større grad ses under ett. Det er et mål for byrådet at voksne i aktiv rus på sikt skal kunne nyttiggjøre seg ordinære helsemessige og sosiale tilbud i bydelen der de bor. Byrådet vil fortsette å vri innsatsen fra institusjonsbaserte tilbud til helseorientert hjelp med vekt på hjemmebaserte tiltak i lokalmiljøet, egen bolig med oppfølging og tiltak som understøtter folks ressurser og egeninnsats.

En trygg og egnet bolig er en grunnleggende faktor for livsmestring. Byrådets boligsosiale visjon er at alle skal ha et godt sted å bo, og at forskjeller aktivt utjevnes slik at alle får like muligheter til å leve gode liv. Boligsosialt arbeid med treffsikker virkemiddelbruk, er et område under løpende utvikling. I 2021 vil ny boligbehovsplan behandles, og det arbeides for at Oslo får en ny forskrift om tilskudd til etablering og tilpasning i bolig, samt en ny bostøttemodell tilknyttet de kommunale boligene. Byrådet foreslår en ny bostøttemodell til beboere i kommunale boliger.

Byrådet legger følgende tre styringsprinsipper til grunn for oppfølging av bydelene, Velferdsetaten, Fagskolen Oslo, Oslo Voksenopplæring og Hjelpemiddelformidlingen Oslo:

1. Likeverdige tjenester

Mange av tjenestene virksomhetene har ansvar for er basert på individuelle behov og krever en god dialog mellom tjenesteyter og innbygger. Mennesker som trenger bistand skal få likeverdige og kvalitativt gode tjenester, uavhengig av hvilken bydel de bor i og hvilken tjenesteyter de møter. For å bidra til dette er det utviklet standarder for flere av sektorens tjenester. Kommunens medarbeidere skal i utvikling av tjenestene oppleve at de tilhører et profesjonsfellesskap, der det legges til rette for kompetanseheving og en delingskultur på tvers av tjenestesteder. Vi skal lære av hverandres praksis og vi skal i fellesskap støtte opp under gode initiativ og utviklingsprosjekter. Et felles mål er stadig å levere bedre tjenester til innbyggerne i hele byen.

2. Tillit og handlingsrom

Mål- og resultatstyring skal ligge til grunn for styring og oppfølging av byrådets overordnede mål, ref. Instruks for virksomhetsstyring og instruks for tillitsbasert ledelse og styring. Tillit som strategi og arbeidsform i styring får imidlertid konsekvenser for hvordan mål- og resultatstyringen skal praktiseres. Det skal legges mer vekt på tydelige mål, forventninger til resultater og effekter. Det skal legges mindre vekt på kontroll, detaljrapportering og måling av aktiviteter, tiltak og virkemidler. Tillit og handlingsrom handler også om hvordan kommunens tjenesteapparat møter befolkningen. Oslo skal være en åpen, demokratisk og ubyråkratisk kommune preget av tillit og nærhet mellom innbyggeren og kommunen.

3. Koordinering på tvers

I for mange tilfeller må brukerne av kommunens tjenester koordinere sin egen sak mellom kommunens tjenester. Byrådet vil bryte ned sektorskiller og sikre at kommunen tar koordineringsjobben i større grad. Tjenestene skal være sammenhengende, med gode overganger mellom tjenestenivåene. Digitalisering er viktig for å gjøre overgangen mellom ulike tjenester mer brukerrettet, smidig og effektiv.

Tabell 7.1 Byrådets mål for bydelene og de byomfattende tjenestene innen arbeid, integrering og sosiale tjenester

Mål	Virksomheter som bidrar til måloppnåelse
1 Innbyggerne møter sammenhengende og tilgjengelige tjenester der medarbeidere har riktig kompetanse og nok tid	Bydelene, Velferdsetaten, Hjelpemiddelformidlingen Oslo kommune
2 Flere bor trygt i eget hjem og lever frie selvstendige liv	Bydelene, Velferdsetaten, Hjelpemiddelformidlingen Oslo kommune
3 Flere opplever god helse og mestring	Bydelene, Velferdsetaten, Hjelpemiddelformidlingen Oslo kommune
4 Deltakelsen i arbeidslivet er økt i de bydelene med lavest sysselsettingsandel	Bydelene og Oslo Voksenopplæring
5 Det er flere jobber for personer som trenger tilrettelegging inn i arbeid	Bydelene
6 Arbeidsgivere i Oslo har tilgang på den kompetansen de trenger	Bydelene. Oslo Voksenopplæring, Fagskolen Oslo
7 Levekårsforskjellene er redusert	Bydelene og Velferdsetaten
8 Innbyggerne har mulighet til å delta, bidra og bli inkludert i fellesskap	Bydelene, Velferdsetaten, Oslo Voksenopplæring, Fagskolen Oslo
9 Digitale tjenester er innbyggerorienterte	Velferdsetaten, Fagskolen Oslo

Mål 1 Innbyggerne møter sammenhengende og tilgjengelige tjenester der medarbeiderne har riktig kompetanse og nok tid

I Oslo skal alle møte tjenester som tar utgangspunkt i den enkeltes behov. Tjenestene skal utvikles sammen med innbyggerne, medarbeidere, frivilligheten, ideelle og næringslivet. Byrådet er i særlig grad opptatt av at dette skal bidra til at flere gis mulighet til arbeid.

NAV skal være en effektiv arbeids- og velferdsforvaltning, som gir tjenester tilpasset den enkeltes og arbeidslivets behov og basert på en helhetlig og samordnet anvendelse av lovverket. Brukerne skal møte et NAV som yter integrerte tjenester av høy kvalitet.

Mål 2 Flere bor trygt i eget hjem og lever selvstendige liv

Byrådet vil at flest mulig skal kunne bo selvstendig, være deltakende og ta i bruk egne ressurser. En trygg og forutsigbar bosituasjon gir innbyggerne mulighet til å ha fokus på arbeid, mestring og aktiv deltakelse i samfunnet. Det boligsosiale arbeidet i bydelene skal videreføres slik at flere kan bosettes i egen eller leid bolig i bydelene. Husleiefastsettelse i de kommunale boligene og de personrettede bostøtteordningene, foreslås endret. Husleiefrysen oppheves og bostøtten innrettes slik at de som har mulighet for å bli økonomisk selvhjulpne gjennom eget inntektsbringende arbeid, får aktiv hjelp til det.

Byrådet vil fortsette å vri innsatsen fra institusjonsbasert rusomsorg til boligtilbud i egen bydel med desentraliserte tjenester der folk bor og med oppfølging og tiltak som understøtter folks ressurser og egeninnsats. Byrådet vil legge frem en plan for kommunens rusinstitusjoner.

Mål 3 Flere opplever god helse og mestring

Rusproblemer skal først og fremst møtes som et helse- og sosialproblem. Tjenestene til personer med rusproblemer skal bidra til flere friske leveår og redusere negative konsekvenser av rusproblemer for den enkelte, familien og for samfunnet. Somatiske, psykiske og rusrelaterte helseforhold må i større grad ses i sammenheng. Tjenestene skal ha større fokus på aktiviteter, arbeid og sosial inklusjon. Bydelene tildeles særskilt for å drive bydelsnære tilbud til personer med rusproblemer. Arbeid er helsebringende. Byrådets satsing på arbeid vil også være et bidrag til at flere opplever god helse og mestring.

Mål 4 Deltakelsen i arbeidslivet er økt i bydelene med lavest sysselsettingsandel

I noen områder i Oslo er sysselsettingsandelen ned mot 50 %. Mange står utenfor arbeid og aktivitet, og mange er heller ikke registrert som arbeidsledige. Oslo Voksenopplæring og bydelenes NAV-kontor skal bidra til at flere får motivasjon og incentiver til å delta i opplæring og arbeid. Arbeidet skal skje i nært samarbeid med næringsliv og arbeidsliv. Aktiv bruk av kommunens arbeidsmarkedsbedrifter er viktig. Videreføring av sommerjobbsatsingen for ungdom vil på sikt også kunne bidra til at deltakelsen i arbeidslivet øker.

Mål 5 Det er flere jobber for personer som trenger tilrettelegging inn i arbeid

Personer som i dag står langvarig utenfor arbeid har ofte lav formell kompetanse, svake norskerferdigheter eller et behov for tilrettelegging. Arbeid er viktig for helse, økonomisk selvstendighet og mulighet til livslang læring. Gjennom å drive de arbeidsrettede og sosialfaglige tjenestene godt, bidra til å skape nye jobber og tilby relevant kompetanseheving til voksne, vil byrådet legge til rette for at flest mulig kan delta i arbeidsfellesskapet. Byrådet vil i 2021 utvide satsingen *Flere i tilrettelagt arbeid*, og starte prosjektet Kompetansejobber i kommunen. Byrådet øker også antallet klasser innenfor fagopplæring for voksne, for å sikre at flere som er arbeidsledige kan fullføre og bestå en videregående opplæring som svarer på behovet for arbeidskraft i byen.

Mål 6 Arbeidsgivere i Oslo har tilgang på den kompetansen de trenger

Vi må regne med store endringer i kompetansebehovet i Oslo i årene fremover. Årlig rapporterer bedrifter i Oslo om manglende tilgang på kompetanse, og utfordringene med å rekruttere personer med rett kompetanse har økt hvert år siden 2012. Den vanskelige situasjonen som mange bedrifter i Oslo har opplevd som følge av tiltakene mot Covid-19 i 2020 forventes å påvirke bedriftenes kompetansebehov. Mange bedrifter må gjennomføre store omstillinger for å tilpasse seg nye rammebetingelser og sviktende markedsgrunnlag. Mange bedrifter må permittere og si opp ansatte, men for mange blir det også viktig

for bedriftens fremtid at de får arbeidstakere med rett kompetanse. Byrådet vil at tilbudene til Oslo Voksenopplæring og Fagskolen Oslo skal bidra til å møte byens kompetansebehov.

Mål 7 Levekårsforskjellene er redusert

Arbeid er det viktigste virkemiddelet for å bekjempe fattigdom og levekårsforskjeller. En by med små forskjeller er en bedre by å bo i for alle. Byrådet vil føre en aktiv politikk for utjevning av forskjeller.

Alle barn skal ha en god oppvekst. Barn med foreldre som har en svak yrkestilknytning og er fattige over tid, vil kunne oppleve store levekårsproblemer. Byrådet vil at tjenestene skal innrettes slik at man i størst mulig grad bidrar til å bringe levekårsutsatte foreldre inn i kvalifisering, utdanning og arbeid.

Alle lokalområder i Oslo skal oppleves som gode og trygge steder å bo og vokse opp. Oslo kommune bruker områdesatsingene i Groruddalen, Oslo sør og Oslo indre øst aktivt for å løfte nærområdekvaliteter der vi har store utfordringer, og for å prøve ut nye løsninger.

Byrådet vil jobbe for økt trygghet i boligmarkedet, både for personer som leier og eier. Boligsosialt arbeid er et sentralt innsatsområde i arbeidet med utjevning og bedre levekår. En god bolig i et trygt bomiljø gir et grunnlag for mestring og mulighet til å leve selvstendig. Startlån skal brukes aktivt. Leietakere i kommunal bolig skal få bistand til å kjøpe en bolig ved hjelp av startlån.

Byrådet vil at flere barn og unge skal ha mulighet til å ha en aktiv fritid på ulike arenaer. Tilgang til fritidsklubber og aktiviteter i eget lokalmiljø gir alle mulighet for deltakelse og utvikling, og er en viktig arena for å styrke barn og unges levekår. Bydelenes fritidstiltak skal være attraktive møteplasser for barn og unge. Byrådssak 189/19 *Klubben vår! Bydelenes fritidsklubber og fritidsaktiviteter for barn og ungdom*, gir oversikt over tilbudet og strategier for arbeidet, angir de overordnede satsingene for feltet og understreker viktigheten av å ha fritidstilbud for barn og unge i alle bydelene.

Mål 8 Innbyggerne har mulighet til å delta, bidra og bli inkludert i et fellesskap

Oslo er en mangfoldig by med over 200 nasjonaliteter. Byrådet er opptatt av at det legges til rette for at alle kan oppleve å være del av- og bidra inn i et fellesskap, uavhengig av hva som er den enkeltes utgangspunkt. Fellesskap kan oppnås gjennom deltakelse i arbeidsliv, fritidstilbud og aktiviteter, gjennom gode bomiljø og samhold på tvers av generasjoner og kulturer.

Det store flertallet av barn og unge i Oslo vokser opp i trygge omgivelser med gode skoler og et mangfold av fritidsaktiviteter. Samtidig vokser over 18 000 barn opp i familier med vedvarende lav inntekt. Bydeler med sammensatte levekårsutfordringer har en høyere registrert ungdomskriminalitet enn øvrige bydeler. Sårbare unge i disse områdene er særlig utsatt for å bli fanget opp av miljøer som kan ha negativ innflytelse. Byrådet styrker derfor den forebyggende innsatsen i utsatte områder i økonomiplanperioden. I 2021 styrkes innsatsen på Mortensrud, som i den senere tiden har hatt særlige utfordringer.

Barn og unges kompetanse og meninger er avgjørende for god kvalitet, effektive og treffsikre løsninger samt et velfungerende demokrati. Byrådet ønsker forslag fra barn og unge til forbedringer og tilbud og vil fortsette å legge til rette for det gjennom ulike former for medvirkning.

I Oslo skal alle ha like muligheter til å leve forskjellige liv, som slått fast OXLO verdiplakaten. Kommunen skal sørge for likeverdige tjenester, og kommunens ansatte skal gjenspeile mangfoldet i byens befolkning. Byrådet vil lansere en handlingsplan mot hatytringer og holdninger. Samtidig starter arbeidet med å iverksette tiltakene i byrådets nye handlingsplan for kjønns- og seksualitetsmangfold: Stolt og fri.

Byrådet vil fortsette å støtte til frivillige organisasjoner som fremmer integrering og mangfold.

Mål 9 Digitale tjenester er innbyggerorienterte

Byrådet vil at det skal være enkelt å møte kommunen. Oslo skal være en åpen og tilgjengelig kommune som kommuniserer klart og forståelig. Oslo skal være en lærende kommune med kultur for å prøve ut nye

løsninger. Gjennom innovativ tjenesteutvikling, bedre digitale løsninger og ved å ta i bruk flere digitale tilbakemeldingsverktøy skal Oslo bli en bedre kommune for innbyggerne.

Pågående arbeid med utvikling av ny IKT løsning til administrasjon av ordningen med kommunal bostøtte, utvikling og innføring av digitale innsyns- og dialogløsninger til mottakere av økonomisk sosialhjelp, videreføres.

7.3 Økonomiplanoversikt med spesifikasjoner av endringer

Tabell 7.2 Økonomiplanoversikt med spesifikasjon av endringer

Beløp i mill.

Driftsbudsjettet	Dok 3 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Dok 3 - vedtatt økonomiplan netto ¹⁾	1 871,7	1 805,2	1 787,9	1 774,4	0,0
DOK 3 nettoramme første år videreført	1 871,7	1 871,7	1 871,7	1 871,7	1 871,7
+/- Kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling		29,7	29,7	29,7	29,7
+/- Reelle endringer		19,1	-68,7	-106,6	-123,2
=ØKONOMIPLAN (netto)	1 871,7	1 920,5	1 832,7	1 794,8	1 778,2
Endringer i prosent		2,6 %	-2,1 %	-4,1 %	-5,0 %
Sum endringer		48,9	-39,0	-76,9	-93,5

Spesifikasjon av "Reelle endringer"	Dok 3 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
+/- Justering for andre aktivitetsnøytrale forhold		13,1	-7,3	-8,1	-8,1
+/- Justering for engangstiltak		-19,0	-49,0	-49,0	-49,0
+/- Justering for oppgaveendring mellom sektorer		24,6	24,6	24,6	24,6
+/- Uspesifiserte rammeendringer		-15,0	-32,5	-44,8	-61,4
+/- Spesifiserte rammeendringer		15,5	-4,6	-29,3	-29,3
Sum reelle endringer		19,1	-68,7	-106,6	-123,2

Økonomiplanoversikten omfatter Oslo Voksenopplæring, Velferdsetaten, Fagskolen Oslo, kriminalitetsforebygging blant ungdom, Hjelpemiddelformidlingen Oslo kommune, trygdeordninger, boligtilskudd og bostøtte, tap på utlån samt avsetninger byomfattende tiltak og prosjekteringsmidler. Tabellen viser endring i nettorammen.

Kompensasjon for forventet lønns- og prisstigning

Det vises til kapittel 18 Budsjettekniske merknader

Budsjettet har en reell økning på 19,1 mill. fra 2020 til 2021 som består av:

- Aktivitetsnøytral utgiftsvekst på 13,1 mill.
- Justering for oppgaveendring mellom sektorer på 24,6 mill.
- Justering for engangstiltak med et uttrekk på 19,0 mill.
- Generell rammereduksjon på 15,0 mill.
- Aktivitetsendring på netto 15,5 mill.

Aktivitetsnøytrale forhold

Det er innarbeidet en utgiftsvekst på sektoren som er aktivitetsnøytral på i alt 13,1 mill. i 2021. De viktigste endringene gjelder 20 mill. for økte utgifter i bostøtteordningene med i 2021, virkning av endret finansiering av UKE i 2020 og effekter av digitalisering.

Justering for oppgaveendringer mellom sektorene

Sektorrammen er redusert med 24,6 mill. fra og med 2021. Dette handler overføringen av kjørekontoet knyttet til tilrettelagt transport, TT-reiser fra Velferdsetaten til Ruter med 18,9 mill. og om fordeling av avsetningskapitler mellom Byrådsavdeling for helse, eldre og innbyggertjenester (HEI) og Byrådsavdeling for arbeid, integrering og sosiale tjenester (AIS) ved delingen av Byrådsavdeling for eldre, helse og arbeid (EHA).

Tidsbegrenset aktivitet

Dette dreier seg i all hovedsak om tilskudd i 2020 vedtatt under bystyrets behandling av budsjett 2020, økonomiplan 2020-2023. Engangsbevilget i 2020 utgjør i alt 48,462 mill. Byrådet har lagt tilbake 30 mill. og styrker med det tilskuddene til frivillige og ideelle organisasjoner med 10 mill. sammenlignet med byrådets forslag i 2020.

Spesifiserte rammendringer

Dette gjelder midler til bestemte aktivitetsendringer som forutsettes å ikke påvirker det økonomiske handlingsrommet i den enkelte virksomhet. Økonomiplanen viser en rammeøkning på 15,5 mill. i 2021 som utvikler seg til en rammereduksjon på 29,3 mill. fra 2023.

Det er lagt tilbake 15 mill. i 2021 og i 2022 på et uttrekk på hhv 10 mill. i 2021 og 25 mill. i 2022 for å opprettholde rusinstitusjonstilbudet i påvente av plan for kommunens rusinstitusjoner jf. verbalvedtak H51E. Omstrukturering innen rusfeltet forventes å gi en reduksjon i utgiftene på 10 mill. i 2022 og 30 mill. fra 2023. Fra kap. 371 overføres 2,9 mill. til Velferdsetaten fra og med 2021 for oppgaver overført fra IMDI i 2020. Det er innarbeidet 1,4 mill. i 2021 og 1,9 mill. årlig fra 2022 tilsvarende 2 årsverk ved Adamstuen omsorgssenter for oppfølging av revisjonsrapport om legemiddelhåndtering. Helårseffekt effektivisering av tilskuddsforvaltningen opprettholdes og utgjør 1,5 mill.

Flere i tilrettelagt arbeid er styrket med 5 mill. til i alt 13 mill. i 2021, med 2 mill. til 10 mill. i 2022 og videreført med 8 mill. i 2023 og i 2024. Midler til arbeidsmarkedstiltak - bedriftsintern opplæring (BIO), er fulgt opp fra revidert budsjett 2020 ved at avsetningen er styrket med 1,6 mill. til 7,1 mill. årlig fra 2021.

Det er innarbeidet midler til en varig styrking av Karriersenteret med 2 årsverk fra 2021 i tillegg til utviklingsmidler, i alt 2 mill. i 2021 og 1,7 mill. årlig fra 2022. Det er lagt inn 2 mill. årlig til en ny klasse for voksne innvandrere ved Oslo Voksenopplæring.

Uspesifiserte rammeendringer

Det er innarbeidet en generell rammereduksjon med 15,0 mill. i 2021 økende til 36,4 mill. fra 2023.

Det er innarbeidet en generell rammereduksjon i Velferdsetaten på 9 mill. i 2021 økende til 20,1 mill. fra 2023. Oslo Voksenopplæring har en rammereduksjon på 4,6 mill. i 2021 økende til 13,0 mill. fra 2023. Den generelle rammereduksjon på Hjelpemiddelformidlingen Oslo kommune utgjør 0,5 mil. i 2021 og 1 mill. fra 2022. Kap. 371 Byomfattende tiltak – avsetninger er redusert med 1,0 mill. Fra 2022 er det innarbeidet en generell reduksjon fagskoleopplæringens ramme med 0,1 mill. økende til 0,5 mill. fra 2023.

Det forventes en reduksjon i konsulentutgifter på til sammen 0,06 mill. i 2021.

Utover dette er det for sektoren innarbeidet en generell rammereduksjon på 8,3 mill. i 2022 og 24,9 mill. i 2024 som ikke er fordelt virksomhetene.

Tabell 7.3 Netto driftsbudsjett pr kapittel

						Beløp i mill.
Netto driftsbudsjett	Dok 3 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Endring 2020 - 2021
250 Fagskoleopplæring	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
294 Voksenopplæring (VO)	446,7	448,6	446,4	439,5	439,5	1,9
315 Velferdsetaten (VEL)	878,8	849,9	798,3	772,3	772,3	-28,8
350 Trygdeordninger	6,6	6,6	6,6	6,6	6,6	0,0
362 Krim.forebygging blant ungdom	8,0	8,3	8,3	8,2	8,2	0,3
371 Byomf.tjenester - avsetninger	0,0	46,8	33,2	28,5	11,9	46,8
375 Prosjekteringsmidler	0,0	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
384 Hj.m.formidling Oslo kommune	37,4	37,5	37,0	37,0	37,0	0,1
427 Tap på utlån	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	0,0
428 Bostøtte og boligtilskudd	490,1	518,0	498,0	498,0	498,0	27,8
Sum	1 871,7	1 920,5	1 832,7	1 794,8	1 778,2	48,9

Tabell 7.4 Brutto investeringsbudsjett pr kapittel

					Beløp i mill.
Brutto investeringsbudsjett	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	
315 Velferdsetaten	5,2	5,2	5,2	5,2	
384 Hj.m.formidling Oslo kommune	1,4	1,4	1,4	1,4	
427 Tap på utlån	4,0	4,0	4,0	4,0	
Sum	10,6	10,6	10,6	10,6	

7.4 Funksjonsområde 2C Aktivitetstilbud for barn og unge, helsestasjon og skolehelsetjeneste

Tabell 7.5 Funksjonsområde 2C Aktivitetstilbud, helsestasjon og skolehelsetjeneste

				Beløp i 1000 kr
Funksjonsområde	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Forslag 2021	
Funksjonsområde 2C Aktivitetstilbud og helsestasjon- og skolehelsetjeneste (bydelsfordelt)				
11 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod		984 889	982 150	
Sum utgifter		984 889	982 150	
Netto utgifter	849 909	984 889	982 150	

Budsjettvedtak for den enkelte bydels ordinære drift skjer samlet og fremgår som ett beløp under artsgruppe 11 i Dok.3.

Beløp gjengitt her er funksjonsområdets andel som er lagt til grunn ved beregning av samlet driftsbudsjett.

For informasjon om bydelenes disponering av opprinnelig budsjett 2019 vises til vedlegg 3 i Dok.3/20.

Funksjonsområdet omfatter tilbud og tjenester til barn og unge og er delt inn i to ansvarsområder: Skolehelsetjeneste og helsestasjon samt aktivitetstilbud for barn og unge. Skolehelsetjeneste og helsestasjonene er omtalt i Del 7 Oppvekst og kunnskap, mens driftsbudsjettet over inkluderer alle oppgaver innen dette funksjonsområdet.

Aldersgruppene som tilbudene er rettet inn mot varierer noe, men samlet handler det om barn og unge i alderen 0-22 år. De utgjør i overkant av ¼ av Oslos samlede befolkning og antallet 01.01.2020 var om lag 170 000 personer.

7.4 A Aktivitetstilbud barn og unge

1 Ansvarsområde

Trygge og inkluderende fritidstilbud i barn og ungdommers nærmiljø er en viktig del av et godt oppvekstmiljø. Tilbudene omfatter i første rekke de mange fritidsklubbene, men også tilbud som motorsentre, media og musikkverksteder og oppsøkende miljøarbeid. Det rus- og kriminalitetsforebyggende arbeidet i SaLTo-modellen er nært knyttet til fritidstilbud til barn og unge. Bydelene har ansvaret for å drive og utvikle tilbudene på bakgrunn av kunnskap fra barn og unge selv, erfaringskunnskap fra medarbeidere og fra forskning. Gjennom tverrfaglig samarbeid bidrar alle tjenester til å styrke barn, unge og familiers mulighet til å skape en god oppvekst.

2 Situasjonsbeskrivelse

Det finnes fritidstilbud for barn og unge i alle bydeler, som ordinære fritidsklubber og en rekke andre aktivitetstilbud. Tilbudene finnes i nærmiljøene der barn og unge bor og aktivitetene er i hovedsak gratis for deltakerne, fordi selv små egenandeler kan hindre deltakelse.

Barn og unge gir innspill til utvikling av kommunens tjenester gjennom ungdomsrådene i bydelene, Sentralt ungdomsråd, ungdomshøringer og Ungdommens Bystyremøte (UBM). I tillegg finnes forskjellige medvirkningsprosesser i bydelene. På oppdrag fra Oslo kommune arrangerer Ung Org årlig en ungdomshøring for ungdommer fra alle bydelene. Rapportene fra høringene og undersøkelsene benyttes av bydeler, etater og byrådsavdelingene til tjenesteutvikling. Den planlagte høringen 2020 ble avlyst på grunn av koronapandemien. UngOrg gjennomførte i stedet en alternativ høring, som det skal utarbeides en rapport fra.

I 2020 gjennomføres en betydelig satsing på aktiviteter til barn og unge. I revidert budsjett ble det bevilget betydelige midler til sommeraktiviteter for barn og unge i regi av bydelene, Barne- og familieetaten, Utdanningsetaten, Velferdsetaten, Deichman bibliotek og gjennom idretten. Midlene har gått til opplevelser, turer og aktiviteter for barn og unge, og til en ekstra satsing på sommerjobb for unge.

Hvert tredje år gjennomfører NOVA ungdataundersøkelsen Ung i Oslo på oppdrag fra Oslo kommune, for å kartlegge ulike sider ved ungdoms hverdag og deres levekår. En ny undersøkelse gjennomføres i 2021.

Oslo kommune og Oslo politidistrikt har koordinert det rus- og kriminalitetsforebyggende arbeidet overfor unge i SaLTo- modellen. Det er SaLTo-koordinatorer i alle bydelene, i Utdanningsetaten og i Uteseksjonen. Arbeidet mot hatkriminalitet og voldelig ekstremisme følges opp i SaLTo-modellen basert på en egen handlingsplan for dette arbeidet.

Tallene over den registrerte anmeldte barne- og ungdomskriminaliteten i Oslo for 2019 viser en svak økning fra året før i antall ungdom registrerte for kriminelle handlinger. De fleste unge er registrert med en eller to anmeldelser, men ikke for ytterligere kriminalitet etter dette. En liten gruppe unge blir registrert for gjentatte lovbrudd og disse står for nær halvparten av den registrerte kriminaliteten blant barn og unge i Oslo. Rus og kriminalitet henger ofte sammen. Alle bydeler skal enten alene eller gjennom et samarbeid med andre bydeler, tilby hasjavenningsprogram. Programmet har særlig fokus på forebygging og rask hjelp til de yngste og deres pårørende.

Sentrale utviklingstrekk knyttet til innhold i tjenestene, kompetanse, kvalitet og kapasitet

Fritidstilbudene og fritidsklubbene er viktige tiltak for barn og unge. Byrådets strategier for gode fritidstilbud for barn og unge i regi av bydelene, er beskrevet i byrådssak 189/19: Klubben vår.

Fritidstilbudene skal dekke hele aldersspennet fra 10 -18 år. De skal være attraktive for både gutter og jenter, og de skal være universelt utformet, slik at også barn og unge med funksjonsnedsettelse inkluderes. Trygge og kompetente medarbeidere er vesentlig for å kunne ivareta barn og unge i

fritidstiltakene. Bydelene skal sørge for at medarbeiderne har tilstrekkelig kompetanse til å ivareta også utsatte barn og unge. Kunnskap og erfaringer skal deles på tvers av fag og sektorområder.

Gamle og slitte lokaler og etablering av fritidstilbud kan innebære betydelige behov for oppussing, rehabilitering, om- og nybygging. Dette skal kartlegges i løpet av 2021.

Byrådet har i 2020 avsatt betydelige ressurser for å legge til rette for et mangfoldig, variert og allsidig aktivitets- og jobbtilbud til unge gjennom hele sommerferien. Målgruppen er unge i alderen 13 til 19 år. Alle kommunens virksomheter inkl. foretakene er oppfordret til å bidra ved å ta inn unge i sommerjobber. På tross av utfordringer knyttet til pandemien har flere unge fått sommerjobb i regi av bydelene og Uteseksjonen i Oslo i 2020, enn i 2018 og 2019. Alle bydeler har tilbud om sommerjobb til unge. De fleste bydelene har tilbudt sommerjobber med 2 ukers varighet, enkelte bydeler planlegger også jobber i helger og i høstferien. Satsingen videreføres i 2021. Innsatsen så langt evalueres i løpet av høsten 2020.

Trygge og inkluderende fritidstilbud i barn og unges nærmiljø ligger til grunn for det rus- og kriminalitetsforebyggende arbeidet som organiseres gjennom SaLTo-modellen. Vellykket kriminalitetsforebygging kan også føre til at den registrerte kriminaliteten øker i en periode, da økt innsats fører til økte registreringer. Arbeidet krever langsiktighet og innsats på flere områder. Den årlige rapporten fra Oslo politidistrikt og Oslo kommune om barne- og ungdomskriminaliteten i Oslo, gir god oversikt over og grundig analyse av barne- og ungdomskriminaliteten. Ser vi på de relative tallene er det ingen dramatisk økning av barne- og ungdomskriminaliteten i Oslo. Sett i forhold til befolkningen er det en svak økning i den registrerte kriminaliteten i 2019. Politiets registreringer viser at andelen som ikke blir registrert med kriminalitet har vært stabil på mer enn 97 % helt siden 2010. Det er gutter i alderen 15-17 år står bak den største delen av straffbare forhold blant mistenkte under 18 år. Av de unge gjengangerne (registrert for 4 eller flere lovbrudd i ett kalenderår) registrert i 2019, var 169 bosatt i Oslo kommune. Det er knyttet bekymring til unge som blir registrert for gjentatte lovbrudd og som fanges opp av kriminelle nettverk.

Sårbare unge i områder med sammensatte levekårsutfordringer er særlig utsatt for å bli fanget opp av miljøer som vil ha negativ innflytelse på dem. Byrådet har derfor av satt midler hvert år i planperioden til situasjonsbestemte satsinger. Mortensrud prioriteres i 2021.

Handlingsplan for å forebygge og redusere gjentatt kriminalitet blant unge i Oslo 2019-2021 gjelder, og erfaringer fra oppfølging av handlingsplanen skal brukes for å finne gode tiltak overfor unge som blir registrert for gjentatt kriminalitet.

Byrådet fortsetter satsingen på en forebyggingsoffensiv og tidligere innsats når rusproblemer oppstår, blant annet gjennom Oslostandard for oppsøkende arbeid med utsatt ungdom. Bydelene tildeles særskilte midler som dekker størstedelen av et årsverk til SaLTo-koordinator. Det oppfordres til at stillingene er hele og faste.

Barn og unges kunnskap og meninger er avgjørende for et velfungerende demokrati. Bydelene skal legge til rette for at barn og unge involveres i saker som angår dem, sikre reell medvirkning og sørge for at barn og unge tas med i oppstart og evaluering av aktuelle prosesser. Metodene som benyttes skal tilpasses barnas og de unges alder. Byrådet ønsker forslag fra barn og unge til forbedringer og tilbud gjennom medvirkning.

Ung i Oslo-undersøkelsen gir viktig kunnskap om barn og unges levekår i Oslo. Data fra undersøkelsen er viktig som kompetansegrunnlag for alle som arbeider med eller er opptatt av barn og unge i Oslo. I 2021 vil det Ung i Oslo undersøkelsen, inkludere Ungdata junior. Undersøkelsene vil dermed favne barn og unge fra 5.trinn i barneskolen til og med videregående skole.

3 Mål, tiltak og resultatindikatorer

Mål 7 Levekårsforskjellene er redusert

Tiltak 1

Samarbeid på tvers av sektorer for å styrke innsatsen i det forebyggende arbeidet med barn og ungdom

Tiltak 2

Tilrettelegge for jobbtilbud til ungdom

Mål 8 Innbyggerne har mulighet til å delta, bidra og bli inkludert i fellesskap

Tiltak 1

Barn og unges medvirkning skal vektlegges i alle tiltak som påvirker barn og unge

Tiltak 2

Tett oppfølging av de mest aktive unge gjengangerne og unge det er knyttet stor bekymring til

Tabell 7.6 Resultatindikatorer

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Måltall 2019	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Den registrerte barne- og ungdomskriminaliteten, antall forhold blant 1000 innbyggere. 1)	57,1	< 56,1	61,1	< 56,1	< 56,1
Unge som har fått hjelp ved Ungdom og rus på Legevakten 2)	790	< 731	793	< 790	< 790
Antall unge på hasjavvenningskurs arrangert av bydelen 3)	xxx	xxx	xxx	> 200	> 200

1) Kilde: Oslo Politidistrikt

2) Kilde: Helseetaten

3) Kilde: Bydelene, ny indikator fra 2020

4 Merknader til driftsbudsjettet

Tabell 7.7 Sentrale avsetninger (i tusen kroner)

	Dok 3 2020	Sak 1 2021
Forebyggende arbeid barn og unge, sommerjobb ungdom	23 000	23 000
Byomfattende ungdomstiltak i bydelene	7 000	7 000
Situasjonsbestemte satsinger ungdom	-	5 000
Tiltak barn og unge	950	950

Satsingen forebyggende arbeid barn og unge, sommerjobb ungdom er videreført med 68 mill. i økonomiplanperioden, 23 mill. i 2021 og 15 mill. årlig i perioden 2022-2024. Det er satt av 5 mill. hvert år til situasjonsbestemte satsinger ungdom. I 2021 prioriteres Mortensrud i Bydel Søndre Nordstrand. Det er innarbeidet et generell rammereduksjon 4,2 mill. i 2021.

Tabell 7.8 Særskilte tildelinger (i tusen kroner)

	Dok 3 2020	Sak 1 2021
Fordelt alle bydeler - SaLTo	8 250	8 250
Bydel Gamle Oslo - Riverside	6 500	6 500
Bydel Sagene - Ung Metro	1 200	1 200
Bydel Stovner - Stovner Rockefabrikk/ Groruddalen motorsenter	4 400	4 400
Bydel Søndre Nordstrand - Hvervenbukta motorsenter	3 500	3 500
Bydelene ungdomstiltak 1)	10 000	-
Bydel Nordre Aker - Kløverveien barnepark	250	250
Finansiering av Rommen scene (Bydelene Bjerke, Grorud, Stovner og Alna) 2)	-1 500	-1 000

1) Tidsbegrenset tiltak i 2020

2) Ansvar for drift av Rommen scene er overført fra Bydel Stovner til Kulturetaten

7.5 Funksjonsområde 4 Sosiale tjenester og ytelser

Tabell 7.9 Funksjonsområde 4 Sosiale tjenester og ytelser

Funksjonsområde	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Forslag 2021
FO4 Sosiale tjenester og ytelser (bydelsfordelt)			
11 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod		1 754 931	1 693 804
14 Overføringsutgifter		1 374 858	1 412 116
Sum utgifter		3 129 789	3 105 920
Netto utgifter	3 054 776	3 129 789	3 105 920

Budsjettvedtak for den enkelte bydels ordinære drift skjer samlet og fremgår som ett beløp under artsgruppe 11 i Dok.3.

Beløp gjengitt her er funksjonsområdets andel som er lagt til grunn ved beregning av samlet driftsbudsjett.

For informasjon om bydelenes disponering av opprinnelig budsjett 2020 vises til vedlegg 3 i Dok.3/20.

Budsjettvedtak for Økonomisk sosialhjelp (KOSTRA-funksjon 281 Ytelse til livsopphold) fremgår av vedtak på artsgruppe 14.

7.5 A Sosiale tjenester og arbeidsrettede tiltak

Tabell 7.10 Driftsbudsjett sosiale tjenester og arbeidsrettede tiltak

Funksjonsområde	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Forslag 2021
FO4 Sosiale tjenester			
11 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod		1 289 115	1 228 021
Sum utgifter		1 289 115	1 228 021
Netto utgifter	1 385 440	1 289 115	1 228 021

Budsjettvedtak for den enkelte bydels ordinære drift skjer samlet og fremgår som ett beløp under artsgruppe 11 i Dok.3.

Beløp gjengitt her er funksjonsområdets andel som er lagt til grunn ved beregning av samlet driftsbudsjett.

For informasjon om bydelenes disponering av opprinnelig budsjett 2020 vises til vedlegg 3 i Dok.3/20.

1 Ansvarsområde

Sosiale tjenester ytes i stor grad av og gjennom NAV-kontorene. Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (sosialtjenesteloven) regulerer det kommunale ansvaret og oppgavene som NAV-kontoret skal utføre eller medvirke til, og inngår i kommunens ansvar for å yte velferdstjenester. Formålet med loven er å bedre levekårene for vanskeligstilte, bidra til sosial og økonomisk trygghet, fremme overgang til arbeid, sosial inkludering og aktiv deltagelse i samfunnet.

Med utgangspunkt i partnerskapet i NAV skal det utvikles et koordinert tjenestetilbud mellom NAV-kontor, bydelens andre velferdstjenester og det øvrige hjelpeapparatet i 1. og 2. linjen. Samarbeid med utdanningsinstitusjonene for å fange opp barn, unge og unge voksne med hjelpebehov, er sentralt.

Bydelene skal bistå den enkelte med råd og veiledning, økonomisk sosialhjelp, praktiske bistand, bolig, boligtiltak og boligsosiale virkemidler. Kvalifisering og kompetansehevende tiltak, kvalifiseringsprogram, norskopplæring, introduksjonsprogram, samt helseavklaring, er viktige virkemidler for å nå målet om selvhjulpenhet. Tidlig innsats er vesentlig for å forebygge sosiale problemer. Dette gjelder særlig overfor barn, unge og unge voksne som vokser opp i vanskeligstilte familier. Det kreves en helhetlig tilnærming til barnefamilier der alle familiemedlemmenes behov kartlegges og ivaretas.

Sosialtjenesteloven representerer et sikkerhetsnett innenfor velferdstjenester, og gir NAV et særlig ansvar for å fange opp og bidra til å løse sosiale problemer. I den sammenheng er tilgjengelighet til NAV sine oppfølgingstjenester viktig. Innbyggerne bør i størst mulig grad møtes på arenaene der de er. Det skal rettes spesiell oppmerksomhet mot forhold som er av betydning for sosialt vanskeligstilte, personer som står utenfor arbeidslivet og barn og unges oppvekstvilkår. NAV må sikre at tjenestene er tilgjengelige for alle som trenger dem, både digitalt, på telefon og ved fremmøte. NAV må sikre at de som i mindre grad mestrer digitale løsninger, får nødvendig bistand, veiledning og oppfølging. For at tjenestene skal være tilgjengelige, må også bruk av tolk inngå når det er nødvendig.

2 Situasjonsbeskrivelse

Arbeid er den viktigste veien ut av fattigdom og dårlige levekår. Deltagelse i arbeidslivet er viktig for å bedre leve- bo- og oppvekstvilkår, og motvirke sosial eksklusjon og fattigdom.

Arbeidsmarkedet stiller i økende grad krav om fagkompetanse og norskferdigheter, og det blir færre jobber for arbeidstakere med lav eller ingen utdanning. Ungdom, unge voksne, enslige forsørgere og barnefamilier med innvandrerbakgrunn er de som har størst levekårsutfordringer. Mange i disse gruppene har svake norskferdigheter, lave kvalifikasjoner, marginal tilknytning til arbeidslivet og helseutfordringer. Flest personer med lavinntekt finner vi i husholdninger der inntektstaker er mottaker av sosialhjelp.

Arbeidsledigheten i Oslo har vært lav, også i norsk sammenheng, og ledigheten har i hovedsak vært av strukturell karakter. De som er arbeidsledige over tid, innehar ikke den kompetansen arbeidsmarkedet etterspør.

Situasjonen med Covid-19 har endret dette bildet og medført rekordhøy ledighet i Oslo. Parallelt med en gradvis gjenåpning av samfunnet, går ledigheten nå ned igjen i alle aldersgrupper, men det ventes fortsatt en høyere ledighet fremover enn det Oslo har vært vant til de siste årene. Dette vil trolig påvirke sosialhjelpsutgiftene, med flere på stønad og lengre stønadsperioder. Stans i aktive tiltak og kvalifiseringsløp av smittevern hensyn, vil også bidra til at flere trenger hjelp over lengre tid. Det er stor usikkerhet knyttet til utviklingen i utgiftene til økonomisk sosialhjelp. Det forventes at behovet øker når følgenvirkninger av pandemien tas i betraktning.

Innvandrere, barnefamilier, ungdom og unge voksne er de gruppene som skal prioriteres for arbeid, aktive tiltak og kvalifisering til arbeidsmarkedet. Innvandrere er en heterogen gruppe, bestående av arbeidsinnvandrere, familieinnvandrere og flyktninger.

Innvandrere utgjør en stadig større del av sosialhjelpsmottakerne, og innvandrere fra Afrika og Asia har høy sosialhjelpshyppighet. Dette er grupper der mange har flyktningebakgrunn, kortere botid i Norge, lav utdanning og store utfordringer på arbeidsmarkedet.

Over 17 prosent av alle barn i Oslo lever i familier med vedvarende lavinntekt. Nærmere 8 av 10 barn i lavinntektsfamilier har innvandrerbakgrunn. Dette er ofte store, barnerike familier der forsørgerne har svak tilknytning til arbeidslivet. Barnefamilier har de lengste stønadperiodene på sosialhjelp og mottar de høyeste beløpene.

Andelen unge sosialhjelpsmottakere i Oslo er relativt lav. Nav - kontorene har ungdomsteam som tilbyr tett oppfølging. Likevel er det bekymringsfullt at unge står utenfor arbeidsliv og utdanningssystemet. Flere er på helserelaterte ytelser og overgangen til uføretrygd blant unge har økt.

Mange av Oslos mest økonomisk vanskeligstilte husstander leier kommunal bolig, og man ser en opphopning av levekårsutfordringer i områder med mange kommunale boliger. Boligsosialt arbeid omfatter alt fra fremskaffelse av bolig, bomiljøtiltak, til individuell oppfølging med tjenester, og tiltak som hjelper den enkelte å beholde boligen og mestre sitt boforhold.

Byrådet vektlegger at boligsosialt arbeid i Oslo kommune skal medvirke til en god bolig for innbyggerne i trygge bomiljøer. Barn skal ha en trygg oppvekst og et godt bomiljø, som ivaretar deres behov og gir rom for aktivitet og deltakelse.

Utviklingstrekk

Byrådet vil kvalifisere flere for arbeid og øke sysselsettingsgraden. Høy sysselsetting er en forutsetning for å utjevne levekårsutfordringer. Byrådet forventer en effektiv arbeids- og velferdsforvaltning som tar i bruk tilgjengelige virkemidler, legger til rette for at personer kan ta i bruk selvbetjenings- og digitale løsninger, og innretter innsatsen og oppfølgingen mot dem som trenger det mest. NAV sine arbeidsrettede tiltak og tjenester, utdanningssystemet og bydelenes innsats for integrering og kvalifisering må virke sammen.

Skal den enkelte få og beholde arbeid må tiltakene kvalifisere for ordinært og relevant arbeid og være tilpasset arbeidsmarkedssituasjonen.

Familier med omfattende hjelpebehov skal gis en helhetlig oppfølging. Det innebærer å følge opp økonomiske forhold, arbeid og kvalifisering, helseutfordringer, bolig og ivaretagelse av barnas behov.

Byrådet vil arbeide for å bidra til at barn og unge får best mulig oppvekst og utdanning. Gjennom at foreldre kommer i kvalifiseringsløp og arbeid, styrkes de også som rollemodeller og forsørgerne. Kvalifiseringsprogrammet (KVP) er et viktig virkemiddel for å bistå dem som trenger ekstra oppfølging for å komme arbeid. Innvandrere med forsørgelsesansvar, men med lav kompetanse og lite tilknytning til arbeidslivet, kan ha behov for KVP. Tiltaket kan bidra til å redusere barnefattigdom.

Voksne som har lav formell kompetanse og helseutfordringer, skal få tilbud om helseavklaring og kartlegging av ferdigheter og kompetanse, før det legges planer for kvalifiseringsløp.

Innsatsen overfor unge skal bidra til at færre blir stående varig utenfor skole, utdanning og arbeidsliv. Nav må samarbeide med skole- og utdanningsinstitusjoner, helsetjenesten og ungdomstiltakene for å motivere for skolegang og unngå at unge blir stående uten utdanning og arbeid. Hjelpeapparatet må være koordinert og kunnskapsbasert for å tilby tiltak som kan motvirke frafall i skolen.

Gjennom BrukerPlan-kartleggingen er det kartlagt at omlag 4 000 innbyggere mottar tjenester fra kommunen på grunn av rusproblemer.

Rusproblemer kan oppstå tidlig i livet, blant annet på grunn av levekårsutfordringer og traumer. Oslostandard for oppsøkende arbeid med utsatt ungdom implementeres i 2021 og skal bidra til

likeverdige tjenester og kvalitet i det oppsøkende arbeidet. Barn som pårørende er særlig adressert i Oslostandard for pårørendesamarbeid. Denne standarden implementeres også i virksomhetene fra 2021. Alle som jobber med barn og unge trenger kompetanse for å identifisere og håndtere bekymring. Byrådet vil sikre at kunnskap om traumesensitiv omsorg og konsekvenser av vold, overgrep og omsorgssvikt i større grad integreres i forebygging og behandling av psykiske problemer og lidelser, og i forebygging og behandling av rusproblemer.

Bydelene skal bidra til vridningen fra institusjonsbaserte tjenester til boliger og tjenester i bydel. Det forventes at bydelene legger til rette for helseorientert hjelp i lokalmiljøet, med vekt på aktiviteter og arbeid, egen bolig med bo-oppfølgning og bomiljøarbeid, samt tiltak som understøtter folks ressurser og egeninnsats. Folk skal få tjenester og tilbud i nærmiljøet der de bor, slik at behovet for å oppsøke Oslo sentrum reduseres.

Velferdsetaten har opprettet Program for rusfeltet i Oslo 2020 – 2024, for å operasjonalisere byrådets russtrategi. Programmet skal støtte opp under bydelenes arbeid med å skaffe boliger/boligløsninger i velfungerende bomiljø, samt å gi individuelt tilpassede tjenester. Gjennom programmet vil det også gjennomføres tiltak som gjør at byrådet kan følge utviklingen i bydelene.

Somatisk helse, psykisk helse og rus skal i større grad ses under ett. Arbeid, eventuelt med individuell oppfølging for å etablere og ivareta arbeidsforholdet, bør sidestilles med annen form for tiltak med hensyn til endring og mestring.

I 2021 starter et statlig 5-årig forsøk med heroinassistert behandling (HAB) i regi av spesialisthelsetjenesten. Det er planlagt for inkludering av inntil 200 pasienter ved Oslo Universitetssykehus. Oslo kommune vil ha ansvar for henvising og psykososial oppfølging, herunder bolig. Målgruppa er personer som tidligere har prøvd legemiddelassistert rehabilitering (LAR), men uten å bli værende i behandlingen.

Stortinget vil i 2021 behandle regjeringens forslag til rusreform. Reformen handler om samfunnets reaksjon på bruk og besittelse av illegale rusmidler. Lovendringer som følge av reformen vil få konsekvenser for hvordan kommunen innretter sitt arbeid rettet mot personer med rusproblemer. Byrådet vil komme tilbake til dette etter at Stortinget har fattet vedtak. Kommunal boligbehovsplan 2021-2030 er grunnlag for utviklingen av det boligsosiale arbeidet i Oslo. Byrådet vil legge frem boligbehovsplanen som egen sak. I 2021 implementeres både Oslostandard for bomiljøarbeid og Oslostandard for bo oppfølging, der bydelene i begge standardene gis en sentral rolle i oppfølgingsarbeidet. Kommunal boligbehovsplan 2021-2030 er grunnlag for utviklingen av det boligsosiale arbeidet i Oslo.

Handlingsplan om kjønns- og seksualitetsmangfold er vedtatt av bystyret og det pågår arbeid med en Handlingsplan mot hatefulle ytringer og holdninger. Handlingsplanene skal bidra til å øke anerkjennelsen av mangfold i Oslos befolkning, styrke vernet mot diskriminering og sikre likeverdige tjenester og inkluderende arbeidsmiljø for alle. Planene er sektorovergripende. Byrådet vil at kommunens ansatte gis økt kompetanse om mangfolds- og holdningsarbeid.

Tabell 7.11 Nøkkeltall sosiale tjenester og arbeidsrettede tiltak

Sosiale tjenester og ytelser	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019
Antall mottakere av økonomisk sosialhjelp i løpet av året	19 168	19 627	20 375	20 401	19 648
Antall deltakere i kvalifiseringsprogrammet i løpet av året 1)	2 602	2 493	2 416	2 363	2 267
Antall deltakere i introduksjonsordningen i løpet av året 1)	1 238	1 598	1 919	1 901	1 604
Gjennomsnittlig stønadslengde økonomisk sosialhjelp - mottagere 25-66 år (måneder) 2)	xxx	xxx	6,4	6,6	6,6
Gjennomsnittlig stønadslengde økonomisk sosialhjelp - mottakere 18-24 år 2)	xxx	xxx	5,4	5,3	5,1
Andel mottakere med sosialhjelp som viktigste kilde til livsopphold 3)	54,8	46,3	45,3	43,2	43,5
Andel sosialhjelpsmottakere med stønad i 6 måneder eller mer	48,5	2)	52,0	52,0	51,4
Andel søknader om økonomisk sosialhjelp - behandlet innen 2 uker 1)	83	79	81	82	81
Finansiering kjøp av bolig - andel søknader behandlet innen 1 mnd. 1)	72	76	77	80	88
Søknad om kommunal bolig - andel søknader behandlet innen 3 mnd. 1)	94	95	95	95	85

1) Tall fra Årsstatistikken for bydelene

2) Tall for 2016 knyttet til stønadslengder er ikke sammenliknbare med tilsvarende tall for årene før grunnet omleggingen til nytt fagsystem (Fasit) og tilhørende uttrekk av data til KOSTRA. 2016-tall oppgis derfor ikke.

3) Omlegging til nytt fagsystem i 2016 har også medført at Viktigste kilde til livsopphold nå har et noe lavere og riktignere nivå i forhold til forutgående år. Endringen mellom 2015 og 2016 må derfor tolkes med forbehold. Det er også foretatt en rent språklig korreksjon av nøkkeltallet fra Hovedinntektskilde til Viktigste kilde til livsopphold, for å være i tråd med KOSTRAs begrepsbruk.

Tabell 7.12 ASSS indikatorer sosialtjenesten

Indikatorer for sosialtjenesten	Oslo 2017	Oslo 2018	Oslo 2019	ASSS 2017	ASSS 2018	ASSS 2019
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten ¹⁾ pr. innbygger 18-66 år	7 431	7 667	7 677	5 741	6 052	6 234
Andel sosialhjelpsmottakere 18-24 år av innbyggere 18-24 år	4,0	3,8	3,6	4,9	4,7	4,6
Andel sosialhjelpsmottakere 25-66 år av innbyggere 25-66 år	4,2	4,2	4,1	3,8	3,8	3,9
Stønad (bidrag+lån) pr sosialhjelpsmottaker	67 407	67 928	66 634	56 823	58 773	59 267
Andel deltakere som gikk til arbeid/utdanning etter fullført KVP	69	63	67	67	66	59

1) Sosialtjenesten omfatter i denne sammenheng KOSTRA-kategoriene F242,243,273,276 og 281

I denne tabellen sammenlignes utviklingen i Oslo på noen sentrale områder med utviklingen (vektet gjennomsnitt) i sammenliknbare kommuner. ASSS-nettverket består av de største kommunene i Norge: Bergen, Bærum, Drammen, Fredrikstad, Kristiansand, Sandnes, Stavanger, Trondheim, Tromsø og Oslo.

Oslo kommune har høyere netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger enn gjennomsnittet for ASSS-kommunene. Det høye utgiftsbehovet innenfor sosialtjenesten skyldes hovedsakelig at Oslo har

relativt mange flyktninger uten integreringstilskudd, relativ stor opphopning av skilte, arbeidsledige og innbyggere med lav inntekt og relativt mange aleneboende. I tillegg til råd, veiledning, oppfølging og forebygging, og utgifter til økonomisk sosialhjelp, omfatter sosialtjenesten i denne sammenhengen også utgifter til rusomsorg, kvalifiseringsprogram og andre arbeidsrettede tiltak i kommunal regi. Det relativt høye utgiftsnivået i Oslo må sees i sammenheng med at Oslo også har det høyest beregnede utgiftsbehovet for sosialtjenesten pr innbygger i statens inntektssystem for kommunene.

I 2019 var Oslos netto driftsutgifter til sosiale tjenester pr innbygger i aldersgruppen 18–66 år, 23 % høyere enn gjennomsnittet for ASSS. Dette er fire prosentpoeng lavere enn i 2018.

Oslo har en lavere andel personer i aldersgruppen 18–24 år som har mottatt økonomisk sosialhjelp i løpet av året, enn det som er gjennomsnittet for ASSS-kommunene. Dette er gjenkjennelig fra tidligere år, og reflekterer blant annet Oslos satsning på å gi tett oppfølging og hjelp til ungdom med aktive tiltak, arbeid eller fortsettelse av skolegang, fremfor å bli mottakere av økonomisk sosialhjelp over tid.

I aldersgruppen 25–66 år er det derimot en litt større andel som mottar sosialhjelp i Oslo enn gjennomsnittlig innenfor ASSS. Oslo har den høyeste andelen i ASSS i 2019, noe som gjenspeiler det høye beregnede utgiftsbehovet i kommunen.

Gjennomsnittlig tilkjent stønad (bidrag og lån) pr. sosialhjelpsmottaker er vesentlig høyere i Oslo enn gjennomsnittet for ASSS-kommunene. Dette utgiftsnivået avhenger av flere forhold. Det handler blant annet om stønadslengde, størrelse på husstanden, mottakernes øvrige inntektsgrunnlag, boligmarked og boutgifter, kostnadsnivået lokalt, utmålingspraksisen i kommunen og eksistensen av andre kommunale ordninger.

I Oslo har det vært en reduksjon i tilkjent stønad pr. mottaker på om lag 1,9 % fra 2018 til 2019. Gjennomsnittlig økning for ASSS-kommunene var på 0,8 %.

Andelen deltakere som går til arbeid, utdanning eller statlige arbeidsrettede tiltak etter fullført kvalifiseringsprogram (KVP) er en viktig resultatindikator for sosialtjenesten. Andelen i Oslo har i flere år ligget godt over gjennomsnittet for ASSS-kommunene, men i 2016 ble Oslo innhentet og passert av gjennomsnittet i ASSS. I 2018 lå Oslos resultater på om lag 3 prosentpoeng under gjennomsnittet for ASSS. Resultatene for 2019 viser at Oslo med et resultat på 67 prosent nå ligger 8 prosentpoeng høyere enn gjennomsnittet for ASSS-kommunene.

3 Mål, tiltak og resultatindikatorer

Mål 1 Innbyggerne møter sammenhengende og tilgjengelige tjenester der medarbeidere har riktig kompetanse og nok tid

Tiltak 1

Sikre rask og helhetlig oppfølging, og god tilgjengelighet til de sosiale tjenestene

Tiltak 2

Gi kvalifisert økonomisk rådgivning og kartlegge privatøkonomi i tidlig fase

Tiltak 3

Organisere familiearbeidet ved Nav-kontorene slik at utsatte barnefamilier sikres en helhetlig oppfølging

Mål 2 Flere bor trygt i eget hjem og lever frie og selvstendige liv

Tiltak 1

Ta i bruk Oslostandard for bo oppfølging og Oslostandard for bomiljøarbeid i tjenesteytingen

Tiltak 2

Bidra til trygge og stabile bo- og oppvekstmiljø gjennom aktiv bruk av boligsosiale virkemidler, låne- og tilskuddsordninger

Tiltak 3

Etablere flere beboere med rus- og psykiske helseutfordringer i bolig

Mål 4: Deltakelsen i arbeidslivet er økt i de bydelene som har lavest sysselsettingsandel

Tiltak 1

Tilby kvalifiseringsprogram og andre kompetansehevende tiltak som øker mulighetene for å få og beholde ordinært og relevant arbeid

Tiltak 2

Bydelene skal aktivt oppsøke personer som ikke er i arbeid, utdanning eller annen aktivitet, for å kunne bistå personene inn i relevant aktivitet med mål om kompetanseheving og arbeid

Mål 3 Flere opplever god helse og mestring

Tiltak 1

Mobilisere innbyggerens egeninnsats, egne ressurser og inntektsevne for økt selvhjulpenhet

Tiltak 2

Bidra til helseavklaring og kartlegging av kompetanse og ferdigheter

Tiltak 3

Legge til grunn Oslostandard for overdoseforebyggende arbeid og utvikle Oslostandard for rusfaglig arbeid

Mål 5 Det er flere jobber for personer som trenger tilrettelegging inn i arbeid

Tiltak 1

Legge til rette for at arbeidstrening og opplæring i størst mulig grad skjer på arbeidsplassen og i det ordinære arbeidslivet

Tiltak 2

Forsterket og individuelt tilpasset oppfølging av unge. Egne ungdomsteam og ungdomskontakter med særskilt kompetanse på oppfølging av unge

Tiltak 3

Videreutvikle tiltak for arbeidssøkere med psykiske helseutfordringer eller rusproblemer slik at flere kan få innpass i arbeidslivet

Mål 7 Levekårforskjellene er redusert

Tiltak 1

Bidra til varig inntektssikring for innbyggere med omfattende helseproblematikk og som har lav eller ingen inntektsevne

Tiltak 2

Sikre barnas behov og mulighet til deltakelse i fritids- og sosiale aktiviteter ved utmåling av sosialhjelp

Tabell 7.13 Resultatindikatorer sosiale tjenester og arbeidsrettede tiltak

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Måltall 2019	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Andel positive vedtak for kommunal bolig effektivert innen 6 mnd. 1)	82 %	90 %	89 %	90 %	90 %
Antall mottakere av kontantstøtte pr desember hvert år 1)	2 409	< 2 155	1 440	< 2 409	< 1 440
Personer med rusutfordringer bosatt i bolig fra institusjon	348	> 305	350	> 348	> 350
Sysselsettingsandel 25–66 år 3)	77,5 %	> 76,5 %	77,3 %	> 77,5 %	> 77,5 %
Andelen KVP-deltakere som går til arbeid, utdanning eller statlige arbeidsrettede tiltak etter fullført program 1)	63 %	> 69 %	66 %	> 69 %	> 69 %
Andel søknader om økonomisk sosialhjelp - behandlet innen 2 uker 2)	82 %	95 %	81 %	95 %	95 %
Andel av mottakerne som har sosialhjelp som viktigste inntektskilde 4)	43,0 %	< 45 %	43,5 %	< 45 %	< 45 %

1) Kilde: NAV

2) Kilde: Velferdsetaten

3) Kilde SSB

4) Kilde: KOSTRA

4 Merknader til driftsbudsjettet

Tabell 7.14 Sentrale avsetninger (i tusen kroner)

	Dok 3 2020	Sak 1 2021
Strategisk plan for rusfeltet - omlegging av tilskuddsordninger 1)	41 900	31 400
Levekår, bolig og sosiale tjenester 2)	13 000	9 000
Flere i arbeid - tiltak	-	7 300
IKT- tiltak 3)	-	5 625
Kompensasjon tapt husleie ved husleiefrys	-	5 000
Oppfølging og utviklingstiltak 3)	-	3 530
Handlingsplan menneskehandel 4)	3 000	-
Gjennomføring av H73 - Kommunale boliger - husleie og sosiale støtteordninger 5)	8 000	-

1) Sees i sammenheng med avsatt på kap. 308 til Ung Arena med 10 mill.

2) Reduksjon må sees i sammenheng med det genrelle rammekuttet i 2021

3) Avsetningene er fordelt mellom HEI og AIS

4) Treårig prosjekt ut 2020

5) Tidsbegrenset avsetning

Flere i arbeid- tiltak

Byrådet setter av i alt 38 mill. i økonomiplanperioden til tiltak som skal bidra til at flere gis mulighet for arbeid, 18 mill. i 2021, 10 mill. i 2022 og 5 mill. hvert år i 2023 og 2024.

Tabell 7.15 Avsetningen på 7,3 mill. i 2021 gjelder følgende tiltak (i tusen kroner):

Stimuleringsmidler i rekrutteringsordningen for mennesker med funksjonsnedsettelse	2 300
Åpen barnehage og voksenopplæring som alt. til kontantstøtte, 2-årig forsøk	2 000
Jobb ung	1 000
Ungbo og Apro	1 000
Koding for arbeid	1 000

Tabell 7.16 Det er fordelt midler til følgende tiltak (i tusen kroner):

NAV i nettverk etter soning (NES), varig tiltak (Bydel Sagene)	1 700
Karrieresenteret i Oslo varig styrking med 2 årsverk og utviklingsmidler i 2021 (kap. 294)	2 000
Videregående opplæring voksne innvandrere - utvidelse med ny klasse (kap. 294)	2 000
Flere i tilrettelagt arbeid, styrking med 5 mill. til i alt 13 mill. i 2021 (kap. 371)	5 000

Strategisk plan for rusfeltet - omlegging av tilskuddsordninger

Midlene som er avsatt gjelder kompensasjon for nedtrekk og bortfall av statlige tilskudd innen rus og psykisk helse.

Bosettingstilskudd flyktninger

Det er avsatt i alt 46,2 mill. ut fra en forutsetning om bosetting av 210 flyktninger og inntil 120 selvbosettere/familiegjenforente i 2021. Tilskuddet på 0,140 mill. pr bosatt flyktning fordeler seg med 0,102 mill. til sosiale tjenester og 0,038 mill. økonomisk sosialhjelp.

Tabell 7.17 Særskilte tildelinger (i tusen kroner)

	Dok 3 2020	Sak 1 2021
Fordelt alle bydeler - styrket rusomsorg , bo oppfølging rus og psyk. 1)	57 000	57 600
Bo oppfølgingstiltak sosiale tjenester 1)	29 500	29 800
Desentraliserte rustiltak i bydelene 1) 2)	20 500	20 700
Fordelt alle bydeler - ruskonsulent for unge	7 500	7 500
Bydel Ullern - særskilt botilbud	400	400

1) Prisjustert

2) Øremerket tildeling

Det er innarbeidet en generell rammereduksjon på funksjonsområdet på 16,7 mill. i 2021.

7.5 B Kvalifiseringsprogram

Tabell 7.18 Driftsbudsjett kvalifiseringsprogram

Funksjonsområde	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Forslag 2021
FO4 Kvalifiseringsprogram			
11 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod		465 816	465 783
Sum utgifter		465 816	465 783
Netto utgifter	396 599	465 816	465 783

Budsjettvedtak for den enkelte bydels ordinære drift skjer samlet og fremgår som ett beløp under artsgruppe 11 i Dok.3.

Beløp gjengitt her er funksjonsområdets andel som er lagt til grunn ved beregning av samlet driftsbudsjett.

For informasjon om bydelenes disponering av opprinnelig budsjett 2020 vises til vedlegg 3 i Dok.3/20.

Midlene som tildeles forventes å dekke et aktivitetsnivå tilsvarende gjennomsnittlig 1 700 deltakere i kvalifiseringsprogram pr mnd. Det er innarbeidet en generell rammereduksjon på 6,1 mill. Det vises for øvrig til omtale under FO 7.5 A Sosiale tjenester og arbeidsrettede tiltak.

7.5 C Mottak og integrering av flyktninger

1 Ansvarsområde

Bydelene har ansvar for å bosette flyktninger og tilby introduksjonsprogram. Målet er rask arbeids- og samfunnsdeltakelse. I tillegg er det avgjørende at flyktninger får mulighet til å delta sosialt, kulturelt og politisk på linje med resten av befolkningen. Dette skal gjøres i samarbeid med flyktningen og sivilsamfunnet.

2 Situasjonsbeskrivelse

Antall flyktninger er redusert de siste årene. I tråd med IMDIs anmodning har bystyret vedtatt bosetting av 210 flyktninger i 2020. For de flyktningene som kommer, er det avgjørende at vekten legges på hvordan de kan benytte egne ressurser for å bli integrert i ordinært bolig- og arbeidsmarked på en rask og god måte. En rekke tjenester er medvirkende når flyktninger skal bosettes. Alle skal vurderes med tanke på helse, familiesituasjon, barnehage, skole, deltakelse i lokalsamfunnet i tillegg til utarbeidelse av individuell plan knyttet til introduksjonsprogrammet.

Introduksjonsprogrammet skal styrke flyktningenes deltakelse i yrkes- og samfunnslivet, og bidra til deres økonomiske selvstendighet med mål om varig deltakelse i arbeidslivet. Resultatene for introduksjonsprogrammet har over år variert mye mellom bydelene, med et spenn på 47-81 % som gikk rett over i utdanning eller arbeid etter avsluttet program i 2019. Oslostandard for introduksjonsprogrammet ligger til grunn for arbeidet og skal bidra til at det tilbys likeverdige tilbud i bydelene.

Utviklingstrekk

Det forventes lavere bosettingstall av flyktninger også i 2021. Bosettingsansvaret fordeles til bydelene på bakgrunn av åtte kriterier fastsatt av KMD. Bydeler med lav andel innvandrere og flyktninger skal ha et større ansvar for bosetting. Både bolig og introduksjonsprogrammet skal bygge opp under integrering. Bydelene skal i tillegg medvirke til at flyktningene tar del i sivilsamfunnet, herunder som ressurser i frivillig arbeid.

Ny integreringslov favner både flyktninger og innvandrere og vil tre i kraft fra 1.1.2021. Loven bygger opp under et langsiktig integreringsperspektiv, med fokus på opplæring og utdanning. Den definerte tidsperioden for introduksjonsprogrammet endrer seg slik at noen deltakere vil kunne få lengre tid enn ved dagens lov, mens andre vil få kortere tid. Det vil bli stilt krav til at bydelene og Oslo VO er enige om hele planen til den enkelte deltaker.

NAV-kontoret skal legge familieperspektivet til grunn når de bidrar til at innbyggerne blir aktive deltakere i samfunnslivet. Barn skal se at de voksne er i arbeid og derav forvente at de selv utdanner seg og blir økonomisk selvhjulpne. Erfaringer fra flyktningarbeid er nyttig også overfor andre innbyggere som har behov for bistand til å bli selvforsørget og aktive innbyggere. Arbeidet med flyktninger har derfor betydning langt ut over det dagens antall flyktninger tilsier. Erfaringene tas med i øvrig arbeid ved NAV-kontorene sammen med Oslo VO, NAV Oslo og sivilsamfunnet for øvrig.

3 Mål, tiltak og resultatindikatorer

Mål 1 Innbyggerne møter sammenhengende og tilgjengelige tjenester der medarbeidere har riktig kompetanse og nok tid

Tiltak 1

Benytte Oslostandard for introduksjonsprogram i flyktningarbeidet

Tiltak 2

Sikre helhetlig oppfølging av flyktninger i tverrfaglige bosettingsteam

Tiltak 3

Implementere ny integreringslov og videreutvikle tilbud om kvalifisering for voksne innvandrere i samarbeid med Velferdsetaten og Oslo Voksenopplæring

Mål 5 Levekårforskjellene er redusert

Tiltak 1

Sikre flyktninger trygge og stabile bo- og oppvekstmiljø gjennom aktiv bruk av boligsosiale virkemidler, låne- og tilskuddsordninger

Tiltak 2

Kvalifisere flyktninger til arbeid og varig deltakelse i arbeidslivet gjennom introduksjonsprogram med utgangspunkt i deltakernes ressurser og med vekt på utdanning

Mål 6 Innbyggerne har mulighet til å delta, bidra og bli inkludert i felleskap

Tiltak 1

Bidra til at flyktninger som bosettes og innbyggere med store økonomiske levekårsrelaterte utfordringer har mulighet for deltakelse i minst én fritidsaktivitet

Tabell 7.19 Resultatindikatorer

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Måltall 2019	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Andelen som bosettes innen 6 mnd. fra innvilget oppholdstillatelse	92,0 %	> 73,5 %	85 %	> 92 %	> 92 %
Andel som tilbys introduksjonsprogram innen 3 mnd. etter bosetting	60,0 %	> 80 %	66 %	> 60 %	> 66 %
Andel deltakere som er i arbeid eller utdanning ett år etter avsluttet introduksjonsprogram 1)	62,0 %	> 53 %	xx	> 56 %	> 65 %

Kilde: IMDI

1) Foreligger ikke tall for 2019

4 Merknader til driftsbudsjettet

Tabell 7.20 Særskilt tildelinger (i tusen kroner)

	Dok 3 2020	Sak 1 2021
Bydel Grünerløkka - Quo Vadis	3 600	3 600

Tabell 7.21 Sentrale avsetninger (i tusen kroner)

	Dok 3 2020	Sak 1 2021
Bosettingstilskudd flyktninger	51 800	46 200

Bosetting av inntil 210 flyktninger og 120 selvbosettere/familiegjenforente

8 Verbale vedtak

Mottak av flyktninger

Oslo kommune tar imot flyktninger i tråd med IMDIs anmodning for 2021.

7.5 D Økonomisk sosialhjelp

Tabell 7.22 Driftsbudsjett økonomisk sosialhjelp

		Beløp i 1000 kr		
Funksjonsområde		Regnskap 2019	Budsjett 2020	Forslag 2021
FO4 Økonomisk sosialhjelp (Ytelse til livsopphold)				
14	Overføringsutgifter		1 374 858	1 412 116
	Sum utgifter		1 374 858	1 412 116
	Netto utgifter	1 272 737	1 374 858	1 412 116

Det er budsjettert med et utgiftsbehov til økonomisk 1,4 mrd. i 2021.

Byrådet vil fortsatt arbeide for at sosialhjelpsmottakere får tilbud om aktive tiltak og kvalifiseringsløp som fører til arbeid. Bydelene skal ha et differensiert tilbud om norskopplæring kvalifisering og kompetansehevende tiltak, samt utrede og avklare for arbeid eller trygd.

Økonomisk sosialhjelp er en sekundær ytelse. Ytelsen skal ses i sammenheng med andre tiltak som kan fremme overgang til arbeid og aktivitet. For at det skal foreligge rett til økonomisk sosialhjelp, må den enkelte ha utnyttet fullt ut alle reelle muligheter til å forsørge seg selv ved arbeid, egne midler eller ved å gjøre gjeldende trygderettigheter eller andre økonomiske rettigheter.

Personer med omfattende rus-, psykiske- eller sosiale problemer skal motiveres til aktivitet. Dersom de deltar i sysselsettings- eller arbeidstreningstiltak, kan inntil 1 500 pr. mnd. holdes utenfor utmåling av supplerende sosialhjelp. Det skal foretas en konkret og individuell vurdering av den enkeltes situasjon.

Byrådet vil, slik bystyret har bedt om vurdere både beløpsstørrelse og eventuelle andre kriterier som legges til grunn ved vurdering av om egne inntekter delvis skal holdes utenfor ved vurdering av stønadsbehov.

Situasjonen med Covid-19 har medført at byrådet ikke har kunnet gi dette arbeidet tilstrekkelig prioritet i innværende periode. Covid -19 har også medført betydelige endringer for næringsliv og arbeidsmarkedet, og det har resultert i en arbeidsledigheten som er vesentlig høyere enn det Oslo kommune har vært vant med. Det er knyttet stor usikkerhet til hvor høy arbeidsledighet som må forventes i tiden fremover.

Tendensen ved inngangen til 2020 var fortsatt at antall sosialhjelpsmottakere per måned var fallende. Antall mottakere gjorde imidlertid et kraftig hopp i mars og april, og er sammenfallende med Covid-19 pandemien. Det er ingen entydig sammenheng mellom økningen i antall mottakere i de ulike bydeler og andelen arbeidsledige i de samme bydelene. Selv om antall mottakere per måned har økt i perioden, og er høyere enn i 2019, er det fortsatt lavere antall enn for samme periode i 2018.

Det må forventes lengre stønadsperioder fremover, da bruk av vilkår, aktive tiltak og kvalifiseringsprogram er redusert eller satt på vent som følge av situasjonen med Covid-19. Arbeidsledigheten er høyest blant de unge, noe som også kan medføre økt behov for sosialhjelp da de har opparbeidet færre trygderettigheter. Vedvarer situasjon med færre jobber og relativt høy arbeidsledighet, kan studenter og nyutdannede også trenge sosialhjelp i en overgangsfase.

Kravet om individuelle vurderinger gjelder for hele søknadsprosessen; fra identifisering av søknader, innhenting av nødvendige opplysninger og saksbehandlingstid, til avgjørelser om hjelpebehov, stønadsnivå, vilkårssetting, stønadsform og utbetaling.

Tabell 7.23 Særskilte tildelinger (tall i tusen)

	Dok 3 2020	Sak 1 2021
Bydel Grünerløkka - Human Trafficking Support Oslo 1)	4 000	3 000

1) Aktivitetstilpasset

7.6 Fagskolen Oslo

Tabell 7.24 Driftsbudsjett fagskoleopplæring

		Beløp i 1000 kr		
Kap / Artsgnr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021	
250 Fagskoleopplæring (OVK)				
10 Lønn og sosiale utgifter	35 209	34 643	35 197	
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	13 187	7 736	7 860	
14 Overføringsutgifter	71 205	35 901	36 475	
Sum utgifter	119 601	78 280	79 532	
16 Salgsinntekter	-4 276	0	0	
17 Refusjoner	-13 579	-78 280	-79 532	
18 Overføringsinntekter	-111 807	0	0	
Sum inntekter	-129 663	-78 280	-79 532	
Netto utgifter	-10 062	0	0	

1 Ansvarsområde

Fagskolen Oslo eies av Oslo kommune, og tilbyr opplæring til voksne i tråd med fagskoleloven. Fagskolen Oslo tilbyr høyere yrkesrettet utdanning, primært for personer som allerede har erfaring fra yrkeslivet. Opplæringen er gratis. Fagskolen Oslo tilbyr utdanning innen bygg- og anleggsbransjen, elektro, helsefag, oppvekstfag og ledelse. De ulike utdanningene har en varighet fra halvt år til to år, og tilbys som heltids- eller deltidsstudier, på skole eller som nettstudier.

2 Situasjonsbeskrivelse

Fagskolen Oslo har omtrent 850 studenter. Skolen holder til på Kuben yrkesarena på Økern i Oslo. Fram til 01.08.2020 hadde Fagskolen i Oslo vertskommunesamarbeid med Akershus. Samarbeidet ble avviklet som en konsekvens av regionreformen. Fagskolen i Oslo har fortsatt noe samarbeid med Viken og er en del av nettverket for fagskolene på Østlandet.

I følge NAV Oslos bedriftsundersøkelse sliter hver fjerde bedrift i Oslo med å rekruttere personer med rett kompetanse. Mange arbeidsgivere i Oslo oppgir at de har stort behov for personer med fagskoleutdanning. Høyere yrkesfaglig utdanning skiller seg fra annen høyere utdanning på en del områder, blant annet ved at det ikke er krav om at opplæringen skal være forskningsbasert. Derimot er et viktig krav at utdanningenes innhold er relevante for det enkelte yrket. Tilbudene skal være direkte koblet til arbeids- og næringslivets behov. Fagskoleutdanningene blir derfor utviklet i nær kontakt med arbeidsgivere, og kan således raskt svare på endrede behov.

3 Mål, tiltak og resultatindikatorer

Mål 6: Arbeidsgivere i Oslo har tilgang på den kompetansen de trenger

Tiltak 1

Samarbeide med Construction City for å kartlegge kompetansebehov og utvikle relevante studier for bransjen

Tiltak 2

Videreutvikle studietilbud som kombinerer fagutdanning med norskopplæring

Mål 8 Innbyggerne har mulighet til å delta, bidra og bli inkludert i fellesskap

Tiltak 1

Tilby korte studier og kurs som er relevante for arbeidsgivere og ansatte som opplever omstilling og permitteringer som følge av tiltak mot korona

Tiltak 2

Fagskolen Oslo skal ta initiativ til dialog med NAV Oslo om samarbeid for å tilby kurs og studier til personer som står utenfor arbeidslivet.

Mål 9 Digitale tjenester er innbyggerorienterte

Tiltak 1

Utvikle en strategi for digital læring og bruk av læringsteknologi, for å sikre at studietilbud blir lettere tilgjengelig og mer fleksible for flere

4 Merknader til driftsbudsjettet

Det er innarbeidet en kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med 1,3 mill.
Bruttobudsjett 2021 er 79,5 mill. Fagskolen Oslo er statlig finansiert.

6 Klimakonsekvenser

Virksomheten har ingen klimagassutslipp av betydning.

7.7 Oslo Voksenopplæring

Tabell 7.25 Driftsbudsjett Voksenopplæring

Beløp i 1000 kr			
Kap / Artsgnr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
294 Voksenopplæring (AIS)			
10 Lønn og sosiale utgifter	566 051	580 769	584 255
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	208 561	131 272	134 012
13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	42 615	55 920	56 295
14 Overføringsutgifter	53 921	35 282	36 270
15 Finansutgifter og finanstransaksjoner	10	0	0
Sum utgifter	871 158	803 243	810 832
16 Salgsinntekter	-157 202	-92 092	-93 565
17 Refusjoner	-271 700	-264 456	-268 687
18 Overføringsinntekter	-9 107	0	0
Sum inntekter	-438 009	-356 548	-362 252
Netto utgifter	433 149	446 695	448 580

1 Ansvarsområde

Oslo Voksenopplæring (Oslo VO) forvalter opplæring til voksne i tråd med opplæringslovens kapittel 4A og introduksjonsloven § 17-20. Opplæring under opplæringsloven innebærer grunnskoleopplæring, spesialundervisning på grunnskolens område, videregående opplæring og realkompetansevurdering. Opplæring under introduksjonsloven innebærer opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Oslo VO har også ansvar for at alle voksne over 19 år får tilbud om gratis karriereveiledning.

2 Situasjonsbeskrivelse

Oslo VO består av opplæringssentrene Rosenhof, Helsefyr, Skullerud, Sinsen, Nydalen og Grønland, samt Oslo VO Servicesenter som er inntakskontoret til all opplæring. Nydalen ivaretar mesteparten av spesialundervisningen og Grønland ivaretar undervisning for innsatte i fengsel. Det er til enhver tid godt over 7 000 deltakere i voksenopplæringen, og gjennom et helt skoleår har omtrent 12 000 personer fått et opplæringstilbud. Mange av deltakerne i voksenopplæringen mottar også tjenester fra NAV. Det er viktig med et tett samarbeid mellom Oslo VO og NAV for å sikre at de voksne får tilbud om kvalifisering som er målrettet deres behov og tilpasset deres muligheter for progresjon.

Som følge blant annet av den økte arbeidsledigheten i Oslo forventer byrådet økt etterspørsel etter opplæringstilbud på grunnskole- og videregående nivå for voksne. Det har i mange år vært lang venteliste til grunnskoleopplæringen. Byrådet har derfor igangsatt en omorganisering av grunnskoleopplæringen, for å sikre at flere får tilbud og for å sikre at tilbudene som gis er mest mulig tilpasset den enkeltes behov for opplæring. Pilotering av ny modell for grunnskoleopplæringen ble igangsatt høsten 2020. Arbeidet med implementering og videre utvikling av grunnskoleopplæringen blir viktig i 2021, og bydelene og NAV involveres i dette arbeidet.

En sentral årsak til langtidsledigheten i Oslo og de lave sysselsettingsandelene vi ser i noen bydeler, er at det er et misforhold mellom kompetansen til de som står utenfor arbeid og arbeidslivets etterspørsel og krav til kompetanse. Levekår har også ofte en sammenheng med utdanningsnivå. Over 60 % av barna som bor i husholdninger med lavinntekt har foreldre som kun har grunnskoleutdanning eller ingen fullført utdanning. Betydningen av høy kvalitet i voksenopplæringen er derfor stor. Byrådet vil at Oslo VO skal samarbeide tett med NAV, bydelene og Velferdsetaten om å redusere arbeidsledigheten og øke sysselsettingen i Oslo. Delprogram sysselsetting innenfor områdesatsingen skal være en motor for innovative samarbeidsprosjekter. Foreldre til barn i barnehage- og skolealder skal være en prioritert gruppe.

De fleste som deltar i voksenopplæring har selv innvandret til Norge. Voksenopplæringen er derfor en av våre viktigste integreringsarenaer, og er for mange veien inn til norsk samfunns- og arbeidsliv. Byrådet vil at Oslo VO skal gi en opplæring som styrker opplevelsen av et felleskap på tvers av kulturer, språk og landbakgrunn. Organisasjoner, arbeidsgivere og sivilsamfunn skal inviteres inn i samarbeidsprosjekter for å gjøre opplæringen praksisnær og relevant. Mange får sin første arbeidserfaring mens de er deltakere i opplæring eller rett etter avsluttet opplæring. Voksenopplæringen skal sørge for at deltakere som skal ut i arbeid får innsikt i rettigheter og plikter i arbeidslivet.

Introduksjonsloven skal erstattes med en ny integreringslov fra januar 2021. Den nye loven medfører økt samarbeid mellom VO og NAV i integreringsarbeidet, blant annet knyttet til kartlegging, sluttmaal, karriereveiledning og individuelle planer. Det legges også opp til å innføre kompetansekrav til lærere, som betyr at det må legges bedre til rette for kompetanseheving innenfor Oslo VO.

Det pågår nå flere parallelle prosesser knyttet til læreplanene som styrer voksenopplæringen. Høsten 2020 startet implementeringen av nye læreplaner for grunnskole og videregående opplæring, gjerne omtalt som fagfornyelsen. Samtidig med implementeringen skal overordnet del av læreplanverket innføres i læreplanene til norsk- og samfunnskunnskapsopplæringen. Oslo VO deltar også i statlige forsøk med nye modulbaserte læreplaner for voksenopplæringen. For å lykkes med implementeringen og for å dra nytte av erfaringene fra forsøkene med modulbaserte læreplaner, er det viktig med et godt profesjonsfellesskap internt på hvert VO-senter, på tvers av sentrene og på tvers av norskopplæringen og grunnskoleopplæringen.

Gjeldende skolebehovsplan (2019-2028) ble vedtatt av bystyret i desember 2018. Byrådet vil at Oslo VO skal behandles separat i ny rullering av skolebehovsplanen våren 2021. Et prioritert område som skal belyses er tilgangen på gode læringsarenaer for yrkesfagopplæringen til voksne.

Tabell 7.26 Nøkkeltall for Oslo Voksenopplæring

Oslo Voksenopplæring	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019
Antall deltakere i grunnskoleopplæring for voksne	1 676	1 701	1 870	1 923	2 067
Antall deltakere i spesialundervisning for voksne	657	637	585	608	625
Antall deltakere i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	3 508	3 979	4 229	3 851	3 264
Antall deltakere i videregående opplæring for voksne	1 350	1 378	1 249	1 385	1 609

3 Mål, tiltak og resultatindikatorer

Mål 1: Innbyggerne møter sammenhengende og tilgjengelige tjenester der medarbeidere har riktig kompetanse og nok tid

Tiltak 1

Bidra til implementering av ny integreringslov og til videre utvikling av tilbud om kvalifisering for voksne innvandrere i samarbeid med bydelene og Velferdsetaten

Tiltak 2

I samarbeid med NAV, bydeler og Velferdsetaten implementere og videre utvikle ny modell for grunnskoleopplæring for voksne

Tiltak 3

Styrke samarbeidet på tvers av opplæringssentre om utvikling og bruk av læringsressurser

Mål 4: Deltakelsen i arbeidslivet er økt i de bydelene som har lavest sysselsettingsandel

Tiltak 1

Videreutvikle tilbudet om norskopplæring og barnepass til personer som er i foreldrepermisjon

Tiltak 2

Bidra inn i utvikling av prosjektet *Kompetansejobber*

Mål 6: Arbeidsgivere i Oslo har tilgang på den kompetansen de trenger

Tiltak 1

I samarbeid med NAV, bydeler og arbeidsgivere finne løsninger for at flere voksne kan fullføre og bestå et videregående opplæringsløp som leder til muligheter for varig arbeid

Tiltak 2

Videreføre satsingen *Språk for læring* i barnehager, skoler og aktivitetsskoler og eventuelt mot andre virksomheter i kommunen

Tiltak 3

Øke kapasiteten ved Karriere Oslo

Mål 8: Innbyggerne har mulighet til å delta, bidra og bli inkludert i fellesskap

Tiltak 1

Invitere organisasjoner, arbeidsgivere og sivilsamfunn inn i samarbeidsprosjekter for å gjøre opplæringen praksisnær og relevant

Byrådet vil utvikle resultatindikatorer i samarbeid med Oslo Voksenopplæring i løpet av 2021

4 Merknader til driftsbudsjettet

Karrieresenteret styrkes med utviklingsmidler i 2021 og 2 årsverk på varig basis. Det er innarbeidet 2 mill. i 2021 og 1,7 mill. fra 2022. Det er innarbeidet 2 mill. for å utvide kvalifiseringstilbudet for voksne innvandrere med en ny klasse fra 2021.

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto 3,4 mill. jf. kapittel 18 Budsjettekniske merknader. Nettobeløpet hensyntar økning i kommunens pensjonskostnadssats fra 21,2 % i 2020 til 21,9 % i 2021.

Det er innarbeidet et generelt rammekutt på 4,6 mill. i 2021 økende til 13,0 mill. i 2024.

6 Klimakonsekvenser

Virksomheten har ingen klimagassutslipp av betydning.

7.8 Velferdsetaten

Tabell 7.27 Driftsbudsjett Velferdsetaten

		Beløp i 1000 kr		
Kap / Artsgr		Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
315	Velferdsetaten (AIS)			
10	Lønn og sosiale utgifter	794 918	762 082	768 627
11	Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	196 535	179 997	160 996
13	Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	536 415	505 355	513 254
14	Overføringsutgifter	394 244	434 172	425 365
15	Finansutgifter og finanstransaksjoner	2 597	0	0
	Sum utgifter	1 924 709	1 881 606	1 868 242
16	Salgsinntekter	-570 221	-649 111	-659 497
17	Refusjoner	-235 596	-153 755	-156 215
18	Overføringsinntekter	-142 514	-199 962	-202 587
19	Finansinntekter og finanstransaksjoner	-1 471	0	0
	Sum inntekter	-949 801	-1 002 828	-1 018 299
	Netto utgifter	974 908	878 778	849 943

1 Ansvarsområde

Velferdsetaten utvikler og gir byomfattende tjenester som bidrar til gode levekår for innbyggerne i Oslo innenfor sosial- og helseområdet, og som supplerer tjenestetilbudet i bydelene.

Etaten har et betydelig arbeid rettet mot rusfeltet, herunder forebyggende og oppsøkende arbeid mot utsatte grupper, lavterskel helsehjelp, ulike spesialiserte bolig- og institusjonstilbud, smitteverntjenester, overdoseforebygging og brukerrum.

Velferdsetaten har det byomfattende koordineringsansvaret for kommunens arbeid på mangfolds- og integreringsområdet. Ansvar omhandler kommunens overordnede innsats for å fremme inkludering og deltakelse i bysamfunnet, innsats mot diskriminering, homofobi og rasisme, oppfølging av handlingsplan for kjønns- og seksualitetsmangfold, samt arbeid med handlingsplan for bekjempelse av menneskehandel. Velferdsetaten har støttefunksjoner for det boligsosiale arbeidet i bydelene, i tillegg til forvaltningsoppgaver knyttet til oppfølging av kommunens låneportefølje, bostøtte og boligtilskudd.

Etaten er videre sekretariat for Oslo kommunes klagenemnd og Klagenemnda for transportsaker for forflytningshemmede.

Velferdsetaten har ansvar for å levere kvantitative analyser innenfor blant annet økonomisk sosialhjelp, kvalifiseringsprogram, introduksjonsprogram og andre trygde- og støtteordninger, samt å gjennomføre kompetansetiltak knyttet til sosiale tjenester. Etaten har også ansvar for byomfattende oppgaver ved bosetting og integrering av flyktninger. Velferdsetaten tilbyr analyseoppgaver og kompetansetiltak til NAV i bydelene

Velferdsetaten forvalter tilskuddsordninger innenfor helse-, sosial-, integrerings- og mangfoldsområdet. Etaten har også ansvar for anskaffelser av helse- og sosialtjenester på vegne av bydelene, og følger opp inngåtte rammeavtaler.

2. Situasjonsbeskrivelse

Velferdsetaten har opprettet Program for rusfeltet i Oslo for å operasjonalisere russtrategien. Programmet skal støtte opp under bydelenes arbeid med å skaffe boliger/boligløsninger i velfungerende bomiljø, samt å gi individuelt tilpassede tjenester. Gjennom programmet vil det dessuten gjennomføres tiltak som gjør at byrådet kan følge utviklingen i bydelene. For å bidra til mer likeverdige tjenester, og tjenester med god kvalitet, vil Oslostandard for rusfaglig arbeid i kommunen etableres fra 2021.

Gjennom BrukerPlan-kartleggingen er det kartlagt at omlag 4 000 innbyggere mottar tjenester fra kommunen på grunn av rusproblemer. I underkant av 1400 personer hadde i 2019 et eller flere opphold ved Velferdsetatens rusinstitusjoner.

Et trygt sted å bo og meningsfullt innhold i hverdagen i form av arbeid, aktivitet og sosialt samvær er viktige faktorer for økt livskvalitet. Byrådet vil derfor at antall rusinstitusjonsplasser skal reduseres og omstilles for å imøtekomme bydelenes etterspørsel. Rusinstitusjonsplasser skal inngå i en helhetlig tiltakskjede, hvor somatiske, psykiske og rusrelaterte helseforhold og funksjonsnivå i større grad under ett. Opphold i rusinstitusjon skal bidra til å nå individuelle målsettinger og til økt livskvalitet, og det skal være muligheter for å delta i meningsfulle aktiviteter og sysselsetting under oppholdet. For å bo og beholde boligen kan opphold i rusinstitusjon bidra til å utvikle trygghet, styrke og kunnskap. Byrådet vil legge frem Handlingsplan for Oslo kommunes rusinstitusjoner 2021 – 2030.

Et presset boligmarked fører til at mange innbyggere trenger hjelp til å etablere seg i leid eller eid bolig. Boligbehovskartleggingen fra 2020 viser at bydelene etterspør ca. 1 000 nye kommunalt disponerte boliger til ulike målgrupper. Flere bydeler har dessuten behov for omstilling av egen boligmasse for å kunne dekke det registrerte boligbehovet. Ny kommunal boligbehovsplan rulles ut i 2021 med en rekke mål og tiltak blant annet Velferdsetaten skal bidra til å innfri. For øvrig skal Velferdsetaten gi bydelene hjelp til fremskaffelse av tilvisningsboliger, og sikre aktiv bruk av startlån og tilskudd for å bistå vanskeligstilte på boligmarkedet med etablering i egen eid bolig. Betydelig økning i antall henvendelser om betalingslettelser fra startlånskunder som følge av koronakrisen tilsier aktiv oppfølging av lånekunder med betalingsproblemer. Dokumentasjonskrav knyttet mva-refusjon skal følges opp ved innvilgelse av kommunal bolig der det er behov for sosiale eller helsemessige tilrettelegginger i boligen.

Velferdsetaten anskaffer og forvalter en rekke rammeavtaler innen helse- og omsorgstjenester, som skal ivareta både bydelens og brukernes behov. Etaten skal gjennomføre kontroll av lønns- og arbeidsvilkår hos sine tjenesteleverandører. Tidligere kontroller har avdekket mange enkeltkontrakter som må undersøkes nærmere i samarbeid med bydelene.

Velferdsetaten legger til rette for erfaringsdeling mellom bydelene i oppfølging av Oslostandard for introduksjonsprogrammet og har sammen med Oslo VO og NAV Oslo igangsatt planlegging av å implementere ny integreringslov.

Selv om Oslo skal være en åpen og inkluderende by opplever mange fremmedfrykt, rasisme, homofobi, samt sykdoms- og misdannelsesfobi. I Oslo ble 294 forhold registrert som hatkriminalitet i 2019. Det er nær en dobling av saker siden 2015, og en økning på 17 % fra 2018 til 2019.

Handlingsplanen Stolt og fri om kjønns-, kjønnsuttrykk og seksualitetsmangfold ble vedtatt av bystyret, og det pågår et arbeid med å utarbeide en handlingsplan mot hatefulle ytringer og holdninger. Målene for handlingsplanene er å øke anerkjennelsen av mangfold i Oslos befolkning, styrke vernet mot diskriminering, og sikre likeverdige tjenester og inkluderende arbeidsmiljø for alle. Byrådet vil gjennom opplæring om mangfoldsledelse gi kommunalt ansatte økt kompetanse om mangfold, og synliggjøre og feire det mangfoldige Oslo. Velferdsetaten følger opp det informasjons- og holdningsskapende arbeidet for Oslo som en inkluderende by for alle.

Velferdsetaten arbeider for mer enhetlig behandling av tilskuddsforvaltningen, herunder større forutsigbarhet for organisasjonene med bedre koordinering av utlysningstidspunktene og tidligere avklaring på fordeling av midlene på flere av ordningene.

3 Mål, tiltak og resultatindikatorer

Mål 1 Innbyggerne møter sammenhengende og tilgjengelige tjenester der medarbeiderne har riktig kompetanse og nok tid

Tiltak 1

Bistå bydelene med å ta i bruk Oslostandard for rusfaglig arbeid i kommunen

Tiltak 2

Bidra til bedre sammenheng i tjenester til ungdom og voksne med rusutfordringer

Tiltak 3

Bidra til implementering av ny integreringslov og til videre utvikling av tilbud om kvalifisering for voksne innvandrere i samarbeid med bydelene og Oslo Voksenopplæring

Mål 2 Flere bor trygt i eget hjem og leve selvstendige liv

Tiltak 1

Følge opp tiltak i Boligbehovsplanen

Tiltak 2

Bidra til flere varierte kommunale utleieboliger ved å bistå bydelene i arbeidet med å inngå leie- og tilvisningsavtaler

Tiltak 3

Bistå bydelene å ta i bruk Oslostandard for booppfølging og Oslostandard for bomijøarbeid

Mål 3 Flere opplever god helse og mestring

Tiltak 1

Desentralisere feltpleietjenester og dagtilbud i samarbeid med bydeler og frivillige organisasjoner

Tiltak 2

Følge opp matinntak og ernæring hos beboere i rusinstitusjoner

Tiltak 3

Bistå bydelene med å ta i bruk Oslostandard for rusfaglig arbeid

Mål 4: Deltakelsen i arbeidslivet er økt i de bydelene som har lavest sysselsettingsandel

Tiltak 1

I større grad benytte aktivitets- og opplæringstilbud som fremmer overgang til arbeid

Mål 5 Det er flere jobber for personer som trenger tilrettelegging inn i arbeid

Tiltak 1

Tilby Individual Placement and Support (IPS) ved alle kommunale rusfrie institusjoner og dagtilbud

Tiltak 2

Videreutvikle nye lokasjoner for å kunne tilby mer differensierte og flere arbeidsplasser

Mål 7 Levekårsforskjellene er redusert

Tiltak 1

Målfølgende oppfølging av innbyggere med levekårsutfordringer i samarbeid med bydelene

Tiltak 2

Bistå bydelene i å ta i bruk Oslostandard for oppsøkende arbeid med utsatt ungdom

Tiltak 3

Støtte positive inkluderingsprosesser gjennom etatens tjenester og virkemidler

Mål 8 Innbyggerne har mulighet til å delta, bidra og bli inkludert i felleskap

Tiltak 1

Legge til grunn Oslostandard for pårørendesamarbeid og bidra til at brukere og pårørende i større grad medvirker i tjenesteutviklingen

Tiltak 2

Gjennomføre tiltak i Handlingsplan mot menneskehandel

Tiltak 3

Bidra til å øke anerkjennelsen for mangfold – etnisk mangfold, kjønns- og seksualitetsmangfold og for mennesker med nedsatt i funksjonsevne

Mål 9 Digitale tjenester er innbyggerorienterte

Tiltak 1

Bidra til prosessen med digitalisering av søknad om kommunal bolig og bostøtte

Tabell 7.28 Resultatindikatorer Velferdsetaten

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Andel faste heltidsstillinger 1)	58 %	58 %	> 58 %	> 58 %
Antall unge på hasj avvenningskurs arrangert av Velferdsetaten 2)	91	65	>90	>91
Personer med rusutfordringer bosatt fra institusjon til bolig med booppfølging 3)	348	350	>348	>350
Andel virksomheter med tilbud tilrettelagt for brukere med minoritetsbakgrunn 4)	60 %	45 %	85 %	85 %
Sysselsettingsgrad blant innvandrere 25 - 66 år 5)	65,6 %	65,6 %	> 65,6 %	> 65,6 %

1) Kilde: Statistikkbanken Oslo kommune

2) Kilde: Velferdsetaten

3) Kilde: Velferdsetaten/bydelene

4) Kilde: Virksomhetenes årsmelding

5) Kilde: SSB

4 Merknader til driftsbudsjett

Det er lagt tilbake 15 mill. i 2021 og 2022 til opprettholdelse av rusinstitusjonstilbudet i påvente av plan for kommunens rusinstitusjoner jf. verbalvedtak H51E. Adamstuen omsorgssenter styrkes med helseressurser for å følge opp revisjonsrapport om legemiddelhåndtering i kommunale virksomheter i Oslo. Det er innarbeidet midler til 2 årsverk med 1,4 mill. i 2021 og 1,9 mill. fra 2022. Det er innarbeidet 2,9 mill. for overføring av oppgaver fra IMDI i 2020. I alt 18,9 mill. er trukket ut av driftsbudsjettet som følge av at kjørekontoret for TT-reiser er overført til Ruter.

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto 16,2 mill. jf. kapittel 18 Budsjettekniske merknader. Nettobeløpet hensyntar økning i kommunens pensjonskostnadssats fra 21,2 % i 2020 til 21,9 % i 2021. Det er innarbeidet en kompensasjon på 4,5 mill. på grunn av økt pensjonskostnadssats»

Det er innarbeidet et generelt rammekutt på 9,1 mill. i 2021 økende til 20,8 mill. i 2024.

Tilskudd til frivillige organisasjoner på helse- og sosial området utgjør 123,2 mill. i 2021.

Tilskudd til tiltak på mangfoldsområdet utgjør 13,3 mill. i 2021.

Tilskudd til organisasjoner og tiltak rettet mot kvinner utgjør 5 mill. årlig og kommer i tillegg

5 Investeringsbudsjett

Tabell 7.29 Investeringsbudsjett Velferdsetaten

Beløp i 1000 kr			
Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
315 Velferdsetaten (AIS)			
01 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenprod	3 888	190	5 190
04 Overføringsutgifter	668	0	0
Sum utgifter	4 556	190	5 190
07 Refusjoner	-668	-38	-1 038
09 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-1 126	0	0
Sum inntekter	-1 794	-38	-1 038
Netto utgifter	2 762	152	4 152

Tabell 7.30 Investeringsoversikt Velferdsetaten

Velferdsetaten (AIS)		Samlet bevilgning	Tidligere bevilget	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Til 2025 og senere	Byggestart - ferdig kv/år
Prosjektnummer og navn:									
112019	Velferdsetaten - inventar og utstyr			5 000	5 000	5 000	5 000		
				190	190	190	190		
	Sum investeringsutgifter			5 190	5 190	5 190	5 190		
112019	Velferdsetaten - inventar og utstyr	Investeringsmoms		-1 000	-1 000	-1 000	-1 000		
		Investeringsmoms		-38	-38	-38	-38		
	Sum kapittel finansiering			-1 038	-1 038	-1 038	-1 038		
	Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)			4 152	4 152	4 152	4 152		

Investeringsbudsjettet er styrket med 5 mill. årlig til indre vedlikehold i rusinstitusjonene og til fornying av inventar og utstyr.

6 Klimakonsekvenser

Virksomheten har ingen klimagassutslipp av betydning.

7.9 Trygdeordninger

Tabell 7.31 Driftsbudsjett trygdeordninger

Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
350 Trygdeordninger (AIS)			
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	24	200	200
14 Overføringsutgifter	6 841	6 425	6 425
Sum utgifter	6 865	6 625	6 625
Sum inntekter	0	0	0
Netto utgifter	6 865	6 625	6 625

Ordningene gjelder primært kommunalt frikort.

Utgiftene reguleres i Forskrift om tildeling av kommunalt frikort, Oslo kommune, fastsatt av bystyret 13.06.2012.

Frikortordningen sikrer at personer med inntekt tilsvarende eller mindre enn folketrygdens minsteutbetaling kan benytte seg av helsetjenester. Gjennom frikortet dekkes egenandel på medisiner, legekonsultasjon mv. for alders- uføre-, etterlattepensjon og for personer med tjenstepensjon regulert i særlov.

7.10 Kriminalitetsforebygging blant ungdom

Tabell 7.32 Driftsbudsjett Kriminalitetsforebygging blant ungdom

		Beløp i 1000 kr		
Kap / Artsgr		Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
362	Kriminalitetsforebygging blant ungdom (AIS)			
11	Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	0	8 004	8 268
14	Overføringsutgifter	4 647	0	0
	Sum utgifter	4 647	8 004	8 268
18	Overføringsinntekter	-2 101	0	0
	Sum inntekter	-2 101	0	0
	Netto utgifter	2 546	8 004	8 268

Kapitlet omfatter midler til kommunalt kriminalitetsforebyggende arbeid innen SaLTo-modellen og tilskuddsordningen «Midler til kriminalitetsforebyggende tiltak i Oslo i regi av frivillige og ideelle organisasjoner». Det er innarbeidet en prisjustering med 0,3 mill. Se for øvrig bydelene funksjonsområde 2C Aktivitetstilbud for barn og unge Oppvekst A Forebyggende barne- og ungdomsarbeid for nærmere beskrivelse.

7.11 Byomfattende avsetninger – arbeid, integrering og sosiale tjenester

Tabell 7.33 Driftsbudsjett Byomfattende tiltak - avsetninger arbeid, integrering og sosiale tjenester

		Beløp i 1000 kr		
Kap / Artsgr		Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
371	Byomf. - arbeid, integrering og sosiale tjenester (AIS)			
11	Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	0	0	31 918
14	Overføringsutgifter	0	0	14 906
	Sum utgifter	0	0	46 824
	Sum inntekter	0	0	0
	Netto utgifter	0	0	46 824

Tabell 7.34 Avsetninger byomfattende tiltak arbeid, integrering og sosiale tjenester

Byomfattende tiltak arbeid, integrering og sosiale tjenester	Hele 1000 kr
Spir AS	14 900
Flere i tilrettelagt arbeid	13 000
Regionreform - innlemming tilskuddsmidler	7 295
Arbeidsmarkedstiltak - bedriftsintern opplæring (BIO)	7 056
Regionale tiltak og kompetansepolitikk	2 064
Oppfølging og utviklingstiltak	1 709
Overføring av oppgaver fra IMDI	800
Brutto	46 824
Netto	46 824

Overføringen til Spir AS er prisjustert med 2,8 %, som tilsvarer 0,4 mill. og utgjør i 2021 i alt 14,9 mill.

Avsetningen for flere i tilrettelagt arbeid er styrket med 5 mill. til i alt 13 mill. i 2021.

Som følge av overføring av oppgaver fra IMDI til kommunene i 2020, er det overført og innarbeidet i alt 2,9 mill. i Velferdsetatens driftsbudsjett fra og med 2021. Prisjusteringen utgjør i alt 1,4 mill.

7.12 Prosjekteringsmidler

Tabell 7.35 Driftsbudsjett prosjekteringsmidler

Kap / Artsgr	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
375 Prosjekteringsmidler arbeid, integrering og sosiale tjenester (AIS)			
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	0	0	809
Sum utgifter	0	0	809
Sum inntekter	0	0	0
Netto utgifter	0	0	809

Prosjekteringsmidlene er fordelt mellom byrådsområdene helse, eldre og innbyggertjenester (HEI) og arbeid, integrering og sosiale tjenester (AIS) fra 2021.

Midlene dekker utredningskostnader frem til investeringsrammer for investeringsprosjekter er vedtatt.

7.13 Hjelpemiddelformidlingen Oslo kommune

Tabell 7.36 Driftsbudsjett Hjelpemiddelformidlingen Oslo kommune

Kap / Artsgr	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
384 Hjelpemiddelformidlingen Oslo kommune (AIS)			
10 Lønn og sosiale utgifter	28 691	25 345	25 497
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	7 600	14 038	13 980
14 Overføringsutgifter	1 346	0	0
15 Finansutgifter og finanstransaksjoner	342	0	0
Sum utgifter	37 979	39 383	39 477
16 Salgsinntekter	-2 054	-1 944	-1 975
17 Refusjoner	-2 334	0	0
19 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-342	0	0
Sum inntekter	-4 730	-1 944	-1 975
Netto utgifter	33 250	37 439	37 502

1 Ansvarsområde

Hjelpemiddelformidlingen Oslo kommune er organisert i en byomfattende enhet, administrert av Bydel Bjerke. Hjelpemiddelformidlingen bidrar til at personer med behov for hjelpemidler får dette på en enkel og rask måte. Organiseringen skal sørge for en effektiv utkjøring, retur, montering og demonstrering av hjelpemidler.

2 Situasjonsbeskrivelse

Gode og tidsmessige hjelpemidler på rett plass til rett tid gir bedre forutsetninger for rehabilitering, mulighet til å leve godt i eget hjem og fungere i arbeidslivet. Om lag 50 000 personer, hver trettende innbygger, benytter seg av tjenestene. Mange av disse får utført flere hjelpemiddeltekniske tjenester.

Byrådet vil utvikle en bedre distribusjons- og vedlikeholdsløsning for tekniske hjelpemidler for mennesker med funksjonsnedsettelse. Arbeidet med å øke kvaliteten og effektiviteten i hjelpemiddelformidlingen fortsetter i 2021. Digitalisering av tjenestene bidrar til dette.

Ved ledige stillinger prioriteres det ansettelse av fagpersoner med høyere utdanning, for eksempel ergoterapeuter. Utlevering av hjelpemidler som er nødvendige i yrkeslivet skal prioriteres høyt. Det legges til rette for at de som har anledning til å hente hjelpemidler selv gjør det.

Av hjelpemiddelformidlingens 26 biler, er det ved utgangen av 2019,17 biler som er nullutslippsbiler. Hjelpemiddelformidlingen skal arbeide videre med å gjøre flest mulig til nullutslippsbiler.

Hjelpemiddelformidlingen har en egen servicebil for rullestoler. Den tilbyr akutt eller planlagt reparasjon der rullestolen fysisk er. Dette er et godt eksempel som møter byrådets intensjon om å tilgjengeliggjøre tjenestene og tilpasse dem til innbyggerne.

Hjelpemiddelformidlingen Oslo kommune deltar i det statlige digitale utviklingsprosjektet DigiHot. Dette skal forbedre tjenestene til innbyggernes beste.

3 Mål, tiltak og resultatindikatorer

Mål 2 Flere bor trygt i eget hjem og leve selvstendige liv

Tiltak 1

Brukere og pårørende inviteres til samarbeid når tjenester skal forbedres

Tiltak 2

Utvikle og vedlikeholde informasjonskanaler som treffer flest mulig brukere og samarbeidspartnere

Mål 3 Flere opplever god helse og mestring

Tiltak 1

Anskaffe hjelpemidler i samsvar med innbyggernes behov

Tiltak 2

Tilrettelegge for at de som mulighet til å hente hjelpemidler selv, kan gjøre det

Tiltak 3

Gi informasjon og opplæring i bruk av hjelpemidler

Mål 5 Det er flere jobber for personer som trenger tilrettelegging inn i arbeid

Tiltak 1

Formidle hjelpemidler som kan bidra til effektivisering i yrkeslivet

Tiltak 2

Vurdere hvordan Hjelpemiddelformidlingen i større grad kan bidra overfor arbeidssøkere som har utfordringer med å komme inn i og forbli i arbeidslivet

Tabell 7.37 Resultatindikatorer for Hjelpemiddelformidlingen Oslo kommune

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Levering av hjelpemidler i akutte situasjoner innen 48 timer	100 %	100 %	100 %	100 %

4 Merknader til driftsbudsjettet

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto 0,6 mill. jf. kapittel 18 Budsjettekniske merknader. Nettobeløpet hensyntar økning i kommunens pensjonskostnadssats fra 21,2 % i 2020 til 21,9 % i 2021. Det er innarbeidet et generelt rammekutt på 0,5 mill. i 2021 økende til 1,0 mill. i 2022.

5 Investeringsbudsjett

Tabell 7.38 Investeringsbudsjett Hjelpemiddelformidlingen Oslo kommune

Beløp i 1000 kr			
Kap / Artsgnr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
384 Hjelpemiddelformidlingen Oslo kommune (AIS)			
01 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenprod	4 922	1 400	1 400
04 Overføringsutgifter	34	0	0
Sum utgifter	4 956	1 400	1 400
06 Salgsinntekter	-176	0	0
07 Refusjoner	-34	-280	-280
Sum inntekter	-210	-280	-280
Netto utgifter	4 746	1 120	1 120

Tabell 7.39 Investeringsoversikt hjelpemiddelformidlingen Oslo kommune

Hjelpemiddelformidlingen Oslo kommune (AIS)		Samlet bevilgning	Tidligere bevilget	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Til 2025 og senere	Byggestart - ferdig kv/år
Prosjektnummer og navn:									
120006	Digitalisering av hjelpemiddelformidling	5 600		1 400	1 400	1 400	1 400	0	1/20-4/23
	Sum investeringsutgifter			1 400	1 400	1 400	1 400		
120006	Digitalisering av hjelpemiddelformidling	Investeringsmoms		-280	-280	-280	-280		
	Sum kapittel finansiering			-280	-280	-280	-280		
	Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)			1 120	1 120	1 120	1 120		

6 Klimakonsekvenser

Virksomheten har ingen klimagassutslipp av betydning.

7.14 Tap på utlån

Tabell 7.40 Driftsbudsjett Tap på utlån

		Beløp i 1000 kr		
Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021	
427 Tap på utlån (AIS)				
14 Overføringsutgifter	35	4 000	4 000	
Sum utgifter	35	4 000	4 000	
Sum inntekter	0	0	0	
Netto utgifter	35	4 000	4 000	

Kapitlet viser utviklingen i mislighold på Oslo kommunes portefølje for videreutlån. Her regnskapsføres netto avsetninger til rente- og gebyrfordringer eldre enn 90 dager for videreutlånsmidler fra Husbanken og egne utlån.

Kommunens utlån er i all hovedsak sikret med pant i bolig, og restanser blir derfor gjort opp enten ved betaling fra låntakerne, ved salg av bolig eller ved friskmelding av lån. Det budsjetteres ikke med reelle tap som må avskrives, men dersom det likevel konstateres tap for ordningen med husbankmidler, vil dette bli finansiert av tapsfondet. Det vises til omtale av videreutlån under kapitlene 926 Videreutlån og 927 Betjening av videreutlån.

Utlånsporteføljen er budsjettet på kapittel 926 Videreutlån og kapittel 927 Betjening av videreutlån.

Låneporteføljen av videreutlån per 31. august 2020 utgjør omlag 8,1 mrd. og fordeler seg på 5 984 lån.

5 Investeringsbudsjettet

Tabell 7.41 Investeringsbudsjett Tap på utlån

		Beløp i 1000 kr		
Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021	
427 Tap på utlån (AIS)				
04 Overføringsutgifter	73	4 000	4 000	
Sum utgifter	73	4 000	4 000	
09 Finansinntekter og finanstransaksjoner	0	-2 000	-2 000	
Sum inntekter	0	-2 000	-2 000	
Netto utgifter	73	2 000	2 000	

Tabell 7.42 Investeringsoversikt Tap på utlån

Tap på utlån (AIS)	Samlet bevilgning	Tidligere bevilget	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Bygggestart - ferdig kv/år
Prosjektnummer og navn:							
106035 Tap på utlån			4 000	4 000	4 000	4 000	
Sum investeringsutgifter			4 000	4 000	4 000	4 000	
Sum kapittel finansiering			0	0	0	0	
Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)			4 000	4 000	4 000	4 000	

7.15 Bostøtte og boligtilskudd

Tabell 7.43 Driftsbudsjett bostøtte og boligtilskudd

Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
428 Bostøtte og boligtilskudd (AIS)			
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	279	0	0
13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	266	0	0
14 Overføringsutgifter	660 509	665 018	695 658
Sum utgifter	661 053	665 018	695 658
16 Salgsinntekter	-1	0	0
17 Refusjoner	-112	0	0
18 Overføringsinntekter	-291 439	-174 892	-177 690
Sum inntekter	-291 552	-174 892	-177 690
Netto utgifter	369 501	490 126	517 968

Bostøtte og boligtilskudd er personrettede boligvirkemidler som hjelper vanskeligstilte på boligmarkedet og som bidrar til sosial utjevning.

Støtteordningene knyttet til boligtiltak budsjetteres på dette kapitlet, mens administrasjon er ført dels under kapittel 315 Velferdsetaten, dels under bydelene. Budsjettet omfatter midler til støtte til kjøp og tilpasning av bolig, kommunale bostøtteordninger og tilgjengelighetstiltak i tilknytning til bolig.

Støtte til finansiering av kjøp og tilpasning av bolig inkluderer videreutlån fra Husbanken og boligtilskudd.

Kommunalt boligtilskudd er lukket for nye mottakere i tråd med bystyrets verbalvedtak H6 under budsjettbehandlingen av budsjett 2015, den 11. desember 2014. Ordningen er videreført for husstander som hadde løpende vedtak per 31.12.2014.

Ved rentefastsettelse på videreutlån benyttes adgangen til å øke husbankrenten med 0,25 prosentpoeng til dekning av administrative kostnader i bydelene, se kapittel 927 Betjening av videreutlån.

Budsjettkapitlet er prisomregnet med 10,6 mill. brutto, overføringene fra staten er justert med 2,8 mill. til i alt 177,7 mill. Økte utgifter til bostøtte er kompensert med 20 mill.

Husleieregulering i kommunale boliger

Under budsjettbehandlingen av budsjettet for 2019 vedtok bystyret verbalvedtak H73/2019 om fastsetting av husleie i kommunale boliger.

«Gjengs leie har vært lagt til grunn som prinsipp for å fastsette husleie i kommunale boliger i Oslo siden tidlig 2000-tall. Prinsippet om gjengs leie alene sier ikke noe om hva kommunen gjør for å hjelpe folk i en vanskelig økonomisk situasjon, men om hvilke virkemidler vi bruker. Oslo kommune har valgt å bruke bostøtteordninger for å bistå de som trenger det. De som tenger kommunale boliger, er en svært uensartet gruppe. Noen har en langt vanskeligere økonomisk situasjon enn andre.

Imidlertid har de statlige ordningene for bostøtte blitt redusert de siste årene. Også uførereformen har påvirket den økonomiske situasjonen til mange som bor i Oslos kommunale leiligheter.

Bystyret ber på denne bakgrunn byrådet om å legge frem en sak med en vurdering av dagens praksis for fastsetting av husleie for de kommunale boligene sett i lys av disse endringene. Gjengs leie som prinsipp for leiefastsettelse er del av det som evalueres i saken. Saken må inkludere vurdering av konsekvenser av

endringer i statlig bostøtte og uføretrygdreformen og i hvor stor grad personrettede støtteordninger kompenserer for utviklingen av gjengs leie. Formålet med gjennomgangen er å kartlegge hvilke kommunale virkemidler som best fanger opp ulike beboergruppers behov.

En stor del av dagens leieinntekter går til å drifte, vedlikeholde og rehabilitere Oslos kommunale boliger. Reduseres disse inntektene, må det enten bevilges mer penger til Boligbygg over bykassen, eller så må ambisjonsnivået for vedlikehold og rehabilitering av de kommunale boligene reduseres. Saken må derfor også inkludere konsekvenser for drift, vedlikehold og rehabilitering av kommunale boliger ved eventuelle endringer i prinsippet om gjengs leie.»

Under behandlingen av byrådssak 185, Revidert budsjett 2019 - Effekt av regnskap 2018 mv ba bystyret byrådet i oppfølgingen av Verbalvedtak H73/19 sørge for at husleiefastsettelse, i kombinasjon med andre virkemidler, for leietakere i kommunale boliger i Oslo har en sosial profil og bidrar til forsvarlig forvaltning og vedlikehold av kommunale boliger, slik at beboerne sikres gode boliger og et godt bomiljø.

Under behandlingen av byrådssak 372 Oslo byråds forslag til budsjett 2020 og økonomiplan 2020-2023 og byrådssak 256.1 av 25.09.2019 vedtok bystyret at husleien for samlokaliserte boliger med bemannet personalbase og fellesarealer ble satt til en subsidiert leie på kr 1 995 pr. kvm. pr. år. For å unngå urimelig høy boutgift for store leiligheter, ble månedlig husleie fastsett til maksimalt 1/12 av grunnbeløpet i Folketrygden. Omsorg+ boliger var ikke omfattet av dette. Byrådet foreslår ingen endring i ordningen for de samlokaliserte boligene.

Byrådet foreslår heller ingen endring for de som er omfattet av verbalvedtak tilbake til 2006, dvs bystyrets verbalvedtak H17/2006, som fastsatte husleie for trygdeboliger og kommunale boliger som er særskilt tilrettelagt for eldre og mennesker med funksjonshemming, men som ikke oppfylte Husbankens krav til betegnelsen omsorgsboliger, samt omsorgsboliger for utviklingshemmede. Under budsjettbehandlingen for 2020 vedtok bystyret at leietakere som var omfattet av H17/2006 og fortsatt leier kommunal bolig, får videreført nivået på husleie bestemt i H17/2006. Husleien er knyttet til leietaker. Denne ordningen gjelder videreføring av eksisterende leieforhold. Når et leieforhold med husleie etter H17/2006 opphører, vil ny leietaker enten leie boligen som en del av en samlokalisert bolig, og få subsidiert husleie, eller som en frittstående kommunal bolig, og betale husleie med utgangspunkt i gjengs leie.

Byrådet svarer nå ut verbalvedtak H73/2019 gjennom en vurdering av husleiemodell for øvrige leietakere i kommunale boliger. Utgangspunktet for byrådets forslag er å sikre at husleie og støtteordninger for leietakere i kommunale boliger i Oslo får en bedre sosial profil, hindrer mest mulig innlåsingseffekter og bidrar til at beboerne sikres gode boliger og et godt bomiljø. Til grunn for byrådets vurderinger er det gjort et utredningsarbeid. Utredningen oversendes bystyret samtidig med Sak 1.

Finansiering av Boligbygg Oslo KF og gjengs leie

Boligbygg Oslo KF forvalter om lag 90 % av alle kommunale boliger i Oslo. Om lag 10 % forvaltes av bydelene og Velferdsetaten. Som kommunalt foretak har Boligbygg en organisasjonsform som er regulert av kommuneloven. Foretakene får ikke sitt driftsbudsjett gjennom bevilgning fra bykassen, men gjennom egeninntekter. For Boligbygg består egeninntektene av husleie fra leietakerne. Dette betyr at bystyret ikke fastsetter foretakets inntekts- og utgiftsside slik de gjør for kommunale etater. Bystyrets budsjettvedtak for et kommunalt foretak er driftsresultatet og i tillegg et overføringskrav til bykassen. Det er styret som fastsetter et detaljert driftsbudsjett for foretaket. Styret har begrenset påvirkningsmulighet på inntektssiden siden denne består av husleieinntektene og hvor husleien i dag fastsettes etter prinsippet om gjengs leie.

Alle Boligbyggs driftsutgifter dekkes gjennom husleien. Utgiftene består av lønn, lokaler o.l. til egne ansatte, nedbetaling av lån på sine eiendommer og forvaltning, drift og vedlikehold (FDV) av foretakets boliger.

Gjengs leie skal opprettholde Boligbyggs, bydelenes og Velferdsetatens mulighet til å drifte, forvalte og drive vedlikehold på de kommunale boligene, som igjen sikrer gode boliger og et godt bomiljø. Gjengs leie er en kjent og etterprøvbar modell for husleiefastsetting, og et rettslig begrep for leieprisvern i husleieloven. Husleietvistutvalget benytter gjengs leie i sine vurderinger av rimelig husleie når det oppstår konflikt om husleienivået. Dermed sikrer den leietaker både et leieprisvern og likebehandling.

Gjengs leie er et gjennomsnitt av leieprisen i alle løpende leieforhold av lignende husrom på stedet, og er ikke det samme som markedsleie. Markedsleie er den leie som vanligvis oppnås ved ny utleie av lignende leiebolig på stedet. Det avgjørende for markedsleien vil være hva potensielle leietakere er villig til å betale. Markedsleie er derfor et øyeblikksbilde, mens gjengs leie er et snitt av alle løpende leieforhold, altså husleienivå uavhengig av når leieforholdet startet. Gjengs leie vil i et stigende marked systematisk ligge under markedsleien, fordi en skal ta hensyn til «etterslepet» som er reflektert i løpende leieforhold som har vart en tid. Gjengs leie ligger også under kostnadsdekkende leie.

Fastsettelsen av gjengs leie skjer i to trinn:

1. Man benytter offentlig tilgjengelig statistikk til å fastsette hva som er gjennomsnitt av alle løpende leieforhold innenfor det geografiske området. (Oslo er inndelt i fem prissoner).
2. Deretter justeres dette utgangspunktet ut fra kvalitetene ved den enkelte boligen, herunder teknisk standard. Dette gjøres av en uavhengig takstmann på oppdrag av BBY.

Byrådet foreslår på denne bakgrunn å opprettholde gjengs leie som utgangspunkt for leiefastsettelse da det er den ordningen som sikrer leietakerne det beste rettsvern i husleietvister og samtidig sikrer boligbygg, Velferdsetaten og bydelene en finansiering som bidrar til å opprettholde en forsvarlig standard på de kommunale boligene, og dermed et godt bomiljø. Alternativer som markedsleie og kostnadsdekkende leie anses ikke som aktuelle som utgangspunkt for leiefastsettelse da disse ligger over gjengs leie. Siden leietakerne i stor grad er mer variert i forhold til inntekter og hjelpebehov enn personer i samlokaliserte boliger, vil ikke subsidiert sikre leietakerne likebehandling.

Vedtak om frys av husleier

Bystyret vedtok i sak 185, Revidert budsjett 2019 - Effekt av regnskap 2018 mv at husleien i kommunale boliger fryses fra 1.8.2019 til og frem til verbalvedtak H73/19 er iverksatt. I sak 372 Oslo byråds forslag til budsjett 2020 og økonomiplan 2020-2023 - Byrådssak 256.1 av 25.09.2019 vedtok bystyret at husleien i kommunale boliger ikke skal økes i 2020.

Byrådet foreslår å gjeninnføre husleieregulering fra 1.1.2021 til gjengs leie og med KPI-justering. Som følge av varslingsbestemmelsene i husleieloven, kan husleien tidligst KPI-reguleres fra mars 2021. For gjengs leie kreves det lengre varslingstid, og husleien kan tidligst gjengs leie reguleres fra august 2021.

En videreføring av vedtaket om frys av husleie vil ha store økonomiske konsekvenser som vil øke utover i økonomiplanperioden og som det ikke er budsjetttrammer for å videreføre.

Kommunal bostøtte

Leietakere som ikke har inntekter nok til å dekke husleie og livsopphold, kan søke om økonomisk sosialhjelp til å dette. Oslo kommune har i tillegg *Bostøtte for leietakere i kommunal bolig (BKB)* – for å kompensere for gjengs leie og for å bidra til at personer med lavere inntekter kan være mer uavhengig økonomisk sosialhjelp. Siden BKB ble innført på tidlig 2000-tallet, har ordningen ikke vært justert, samtidig som leieprisene har økt jevnt de siste 20 årene. Dagens bostøtteordning er dermed utdatert, og har store innlåsingseffekter i seg. Dette kommer til syne ved at leietakerne i dagens BKB-ordning ikke nødvendigvis får økt kjøpekraft ved å øke sine inntekter, tvert imot er ordningen innrettet slik at kjøpekraften i enkelte tilfeller reduseres dersom inntekten går opp. Årsaken til denne effekten ligger i at bostøtten reduseres forholdsmessig mer enn inntektsoppgangen.

Byrådet foreslår å innføre to nye bostøtteordninger, som skal erstatte dagens BKB:

1. Oslobostøtta
2. Kommunal bostøtte

Oslobostøtta skal gi alle leietakerne en prosentvis reduksjon i husleien. Denne støtten er ikke behovsprøvd, som betyr at selv om gjengs leie danner grunnlaget for selve beregningen av husleien, vil ingen leietakere faktisk betale dette. Byrådet foreslår at Oslobostøtta gis med 8 % reduksjon, som går til fradrag på brutto husleie.

I tillegg foreslås innført en ny ordning for behovsprøvd bostøtte til leietakere i kommunale boliger, som skal erstatte dagens BKB-ordning. Den nye kommunale bostøtten gir en ytelse basert på forholdet mellom inntekter og husleie. Den bygges på samme forutsetninger som statlig bostøtte, men er uten øvre boutgifts grense, slik at leietakerne får beregnet bostøtte ut fra den faktiske husleien. Den kompenserer videre for uførereformen på samme måte som dagens BKB, ved å nedjustere inntekten til et tilnærmet likt nivå som før reformen, og gir dermed uføretrygdde en bostøtte på linje med før reformen.

Kommunal bostøtte foreslås innrettet slik at det lønner seg å få økte inntekter. Bostøtten reduseres jevnt med inntektsøkningen, i motsetning til dagens BKB som reduseres mer enn inntektsøkningen. Dette medfører redusert innlåsingseffekt. Modellen foreslås innrettet slik at leietakere som har de høyeste inntektene i mindre grad blir avhengig av økonomisk sosialhjelp. Det betyr at en person som for eksempel er uføretrygdet, og i dag er avhengig av økonomisk sosialhjelp for å betjene sine boutgifter, kan klare seg uten slik stønad.

Leietakere som er helt uten inntekt, eller har svært lave inntekter, vil få lavere bostøtte enn de har i dag. Det medfører at de må ha høyere utbetaling av økonomisk sosialhjelp for å opprettholde dagens nivå på kjøpekraft. Denne gruppen vil imidlertid ikke få redusert kjøpekraft.

Oppsummert vil ikke kombinasjonen av gjengs leie, Oslobostøtta og ny kommunal bostøtte medføre lavere kjøpekraft for noen. En del husstander vil imidlertid oppleve økt kjøpekraft som følge av høyere bostøtte, og/eller at støtten gjør dem i stand til å leve av egne inntekter, uten å søke supplerende sosialhjelp til boutgiftene.

Om økonomisk sosialhjelp til husleie

Personer som har lave eller ingen inntekter, kan være avhengig av å søke om økonomisk sosialhjelp til å dekke hele eller deler av husleien. Med de nye bostøtteordningene byrådet foreslår å innføre, vil mange som i dag har inntekter som gjør at de trenger noe supplerende sosialhjelp, kunne klare seg uten økonomisk sosialhjelp. Leietakere som, til tross for endringer i bostøtteordningene, har behov for økonomisk sosialhjelp vil opprettholde lik kjøpekraft som de har i dag.

Om innføring og behov for overgangsordning

Byrådets forslag til nye bostøtteordninger kan ikke innføres før nytt saksbehandlingssystem for bostøtte er utviklet. Det ble i budsjettet for 2019 avsatt midler til å utvikle et nytt fagsystem for å administrere de kommunale bostøtteordningene. Dette systemet vil etter planen bli innført i løpet av 2022.

En opphevelse av vedtaket om frys av husleie vil føre til en husleieøkning. Byrådet foreslår derfor å innføre en overgangsordning. Byrådet vil i tilleggssinnstillingen komme tilbake til forslag til overgangsordning.

Budsjettkonsekvenser

Det er behov for å kompensere Boligbygg, Velferdsetaten og bydelene som følge av vedtaket om frys av husleie. Det er innarbeidet 45 mill. i 2021 til dette. BKB er konsekvensjustert med 20 mill. i 2021.

Ny bostøttemodell vil bli innført når nytt fagsystem er på plass i 2022. Byrådet vil komme tilbake til forskrift om ny bostøtte i en egen byrådssak. På kap. 192 er det avsatt 90 mill. i 2022 og 99 mill. i 2023 og i 2024. Det er avsatt 20 mill. til en overgangsordning på kap 192.

Til grunn for byrådets vurderinger er det gjort et utredningsarbeid. Utredningen «Husleie og bostøtte i kommunale boliger» følger som vedlegg til Sak 1.

7.16 Sektorens samlede tilskuddsmidler

Tabell 7.44 Samlede tilskuddsmidler arbeid, integrering og sosiale tjenester

Kap. nr.	Søknaden gjelder	Vedtak 2019	Vedtak 2020	Forslag Sak 1/2021
315	Tilskudd frivillige og ideelle organisasjoner helse- og sosialområdet	123 846	137 062	123 150
315	Tilskudd til integrerings- og mangfoldstiltak	7 524	12 047	13 322
315	Tilskudd til akuttovernatting og sanitært tilbud for tilreisende bostedsløse	6 000	6 211	6 211
315	Tilskudd til tiltak for kvinner (Kvinnepott)	5 000	5 000	5 000
362	Midler til kriminalitetsforebyggende tiltak i regi av frivillige og ideelle organisasjoner	3 346	3 250	3 250
Sum		145 716	163 570	150 933

Det vises til vedlegg Tilskudd til frivillige og ideelle organisasjoner på helse- og sosialområdet for 2021.

7.17 Sektorens samlede forslag til verbale vedtak

Mottak av flyktninger

Oslo kommune tar imot flyktninger i tråd med IMDIs anmodning.

Husleiefastsettelse i kommunale boliger og personrettede støtteordninger

1. Bystyret slutter seg til prinsippet om at gjengs leie fortsatt skal være utgangspunkt for leiefastsettelse i kommunale boliger.
2. Bystyret slutter seg til at vedtaket om frys av husleie i kommunale boliger oppheves med virkning fra 1.1.2021.
3. Bystyret slutter seg til at byrådet utarbeider forskrift om ny bostøtteordning. BKB erstattes av Oslobostøtta med 8 pst reduksjon for alle i forhold til gjengs leie og en ny behovsprøvd kommunal bostøtte.
4. Bystyret slutter seg til at verbalvedtak H73/2019 med dette er utkvittert.

TAKSTER, AVGIFTER OG VERBALVEDTAK KNYTTET TIL TAKSTER OG AVGIFTER

Veiledende normer for økonomisk sosialhjelp til livsopphold

Veiledende normer for økonomisk sosialhjelp til livsopphold pr. mnd. justeres med 2,7 %, og fastsettes slik for 2021:

Enslige aleneboende	7 518
Ektepar/samboere	11 795
Enslige forsørgere	8 555
Barnetillegg 0-10 år	1 695
Barnetillegg 11-18 år	2 245
Unge hjemmeboende 18-23 år	2 245

Bydelsbetaling for opphold i rusinstitusjoner/botiltak i rusomsorgen under Velferdsetaten:

- Bydelsbetaling for opphold på rusinstitusjoner/botiltak under Velferdsetaten prisjusteres med 1,6 % og utgjør kr 1 026 pr. døgn pr. beboer.
- For Svingen og i forsterket bolig utgjør bydelsbetalingen 1 781 kroner pr. døgn pr. beboer
- Velferdsetaten gis i samarbeid med aktuell bydel fullmakt til å fastsette en høyere bydelsbetaling for beboere med særlige utfordringer

Bydelsbetaling for øvrige institusjoner og botilbud under Velferdsetaten

Bydelsbetalingen justeres i samsvar med kommunal deflator på 1,6 %

Egenbetaling ved rusinstitusjoner og botilbud under Velferdsetaten

- For opphold i omsorgsinstitusjoner under Velferdsetaten med full forpleining beregnes egenbetaling etter forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester. Egenbetalingen kan maksimalt utgjøre kr. 8 952 kroner per måned. Det er bydelene som beregner og krever inn egenbetalingen.
- For opphold i rehabiliteringsinstitusjoner under Velferdsetaten med redusert forpleining beregnes egenbetaling etter forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester. Det er bydelene som beregner og krever inn egenbetalingen. Hvor mye egenbetaling som kan kreves vil variere som følge av ulik forpleining ved de ulike rehabiliteringsinstitusjonene.

Tabell 7.45 Egenbetalingen ved den enkelte institusjoner er prisjustert med 1.6 % kan maksimalt utgjøre:

<i>Institusjon</i>	<i>Maks egenbetaling</i>
Bjørnerud	6 176
Bygdøy	5 171
Fredensborg Veien videre	5 171
Karlsborg	6 444
Lassonløkken	6 579
Liakollen	6 176
Liakollen Dyretråkket leiligheter	5 171
Østensjøveien hus 1. og 2.etasje	6 042
Østensjøveien hus leiligheter 3.etasje	5 171
Østensjøveien Svingen (5)	7 182
BoSatt H25	5 171
Fredheim	8 188
Haugenstua ressurscenter	6 579
Stensløkka ressurscenter	5 171
Tyrili rehabilitering	8 188
Exit	8 188
Gjennomgangseilighetene*	5 171
Vestli rehabiliteringssenter*	5 171

* ref. H51C/20

c) Byrådet gis fullmakt til å fastsette husleie for beboere i private og kommunale boligtiltak under Velferdsetaten.

TT – tjenesten

Egenandelene prisjusteres med 2,7 %. Månedssatsen settes lik et bestemt antall turer for å unngå administrativt merarbeid. Gjennom de siste årene er denne satt til 10 turer for voksne og 20 turer for barn 16-18 år.

Tilrettelagt transport: Egenandel for TT-reiser i Oslo

Egenandel for TT-reiser innenfor Oslos grenser settes til kr 62 for voksne og kr 31 for barn under 18 år.

Tilrettelagt transport: Egenandelstak for faste reiser til aktivitetsskole, dagtilbud som alternativ til arbeid, arbeid og høyere utdanning

Det settes et egenandelstak tilsvarende egenandelen på 10 turer for voksne og 20 turer for personer under 18 år for faste TT-reiser til aktivitetsskole, dagtilbud som alternativ til arbeid, arbeid og høyere utdanning. Egenandelstaket gjelder både i Oslo og Viken begrenset til området som før 01.01.2020 tilhørte Akershus fylke.

Egenandel for reisende til skolefritidsordning annet sted enn lokalisert til grunnskolen

Månedlig egenandelen for transporttjenester for reiser til skolefritidsordning på annet sted enn lokalisert til grunnskolen settes tilsvarende egenandelen på 10 turer for voksne og 20 turer for personer under 18 år for reiser i Oslo.

Transporttjenesten for forflytningshemmede – fritidsreiser

For brukere av transporttjenesten for forflytningshemmede fra og med 6 år settes kvoten til 150 reiser pr. år. For brukere som for første gang søker etter 1. juli, settes kvoten til 75 fritidsreiser første året. Det gis anledning til å søke om et begrenset antall tilleggsreiser.

Tilrettelagt transport: Egenandel for turer til Viken kommunene Lørenskog, Nittedal, Bærum og Nordre Follo geografisk begrenset til området som tidligere tilhørte Oppegård kommune

I forskrift om tilrettelagt transport med forflytningsvansker, Oslo kommune, § 9, er følgende gjort gjeldende: Dersom sterke helse- eller sosialmessige grunner tilsier det, og det foreligger et særskilt reisebehov, kan TT-brukere unntaksvis innvilges rett til å benytte et bestemt antall fritidsreiser etter avtalt formål i kommunene Bærum, Lørenskog, Nittedal og Nordre Follo begrenset til området som tidligere tilhørte Oppegård kommune.

I Nordre Follo er retten til å benytte et bestemt antall fritidsreiser etter avtalt formål begrenset til området som før 01.01.2020 tilhørte Oppegård kommune.

Egenandel for fritidsreise til Viken kommunene Bærum, Lørenskog, Nittedal og Nordre Follo begrenset til området som tidligere tilhørte Oppegård kommune, settes til kr. 124 for voksne og kr. 62 for barn under 18 år.

Tilrettelagt transport: Faste reiser i Viken begrenset til området som før 01.01.2020 tilhørte Akershus fylke

Egenandel for faste TT-reiser i Viken begrenset til området som før 01.01.2020 tilhørte Akershus fylke, settes til kr 62 for voksne og kr 31 for barn under 18 år.

Tilrettelagt transport: Fritidsreiser til Oslo lufthavn Gardermoen ved egne flyreiser

I forskrift om tilrettelagt transport med forflytningsvansker, Oslo kommune, § 9, er følgende gjort gjeldende: TT- brukere kan benytte fritidsreiser til Oslo lufthavn Gardermoen ved egen flyreise. Egenandelen for TT-reiser til Oslo lufthavn Gardermoen settes til kr 236 for voksne og kr 118 for barn under 18 år.

7.18 Sektorens samlede forslag til øremerkede midler

Kap. 307 Bydelene - avsetninger arbeid, integrering og sosiale tjenester

Tabell 7.46 Øremerkede avsetninger bydelene - arbeid, integrering og sosiale tjenester

Funksjonsområde 2C - A Forebyggende arbeid barn og unge - aktivitetstilbud		Hele 1000 kr
23071000	Forebyggende arbeid barn og unge, sommerjobb ungdom	23 000
23071001	Byomfattende ungdomstiltak i bydelene	7 000
23071002	Situasjonsbestemte satsinger ungdom	5 000
23071003	Tiltak barn og unge	950

Funksjonsområde 4 - Sosiale tjenester og ytelser (FO4)		Hele 1000 kr
23071300	Bosettingstilskudd flyktninger (art 11)	33 660
23071300	Bosettingstilskudd flyktninger (art 14)	12 540
23071100	Strategisk plan for rusfeltet - omlegging av tilskuddsordninger	31 400
23071101	Levekår, bolig og sosiale tjenester	9 000
23071102	Flere i arbeid - tiltak	7 300
23071201	IKT- tiltak	5 625
23071202	Kompensasjon tapt husleie ved husleiefrys	5 000
23071200	Oppfølging og utviklingstiltak	3 530
Brutto		144 005
Netto		144 005

Tabell 7.47 Øremerkede avsetninger byomfattende tiltak - arbeid integrering og sosiale tjenester

		Hele 1000 kr
23711000	Spir AS	14 900
23711001	Flere i tilrettelagt arbeid	13 000
23711002	Regionreform - innlemming tilskuddsmidler	7 295
23711003	Arbeidsmarkedstiltak - bedriftsintern opplæring (BIO)	7 056
23711005	Regionale tiltak og kompetansepolitikk	2 064
23711100	Oppfølging og utviklingstiltak	1 709
23711004	Overføring av oppgaver fra IMDI	800
Brutto	Brutto	46 824
Netto	Netto	46 824

Tabell 7.48 Øremerkede prosjekteringsmidler- arbeid, integrering og sosiale tjenester

Byomfattende tiltak arbeid integrering og sosiale tjenester		Hele 1000 kr
23751000	Prosjekteringsmidler AIS	809

Oppførte beløp er årets bevilgning til prosjektet/prosjektene. Enkelte aktiviteter og satsinger kan gå over flere budsjettår. Eventuelle ikke fullt ut disponerte midler i 2021 forutsettes derfor overførbare til påfølgende budsjettår.

8. OPPVEKST OG KUNNSKAP

Sektoransvaret for oppvekst og kunnskap omfatter barnehage, barnevern, helsestasjon- og skolehelsetjenesten, grunnskoleopplæring, videregående opplæring, Pedagogisk – psykologisk tjeneste (PPT) og Aktivitetsskolen (AKS).

Driftsbudsjettet for barnehage, barnevern og helsestasjons- og skolehelsetjenesten inngår i bydelsrammen og nøkkelstørrelser er vist i kapittel 5 Bydelene. Klimakonsekvenser av bydelsbudsjettet er beskrevet samlet i kap. 5 Bydelene.

I kapittel 1 er oppvekst og kunnskap i hovedsak omtalt under *varmere by* og *skapende by*.

8.1 Hoved- og nøkkelstørrelser for oppvekst og kunnskap

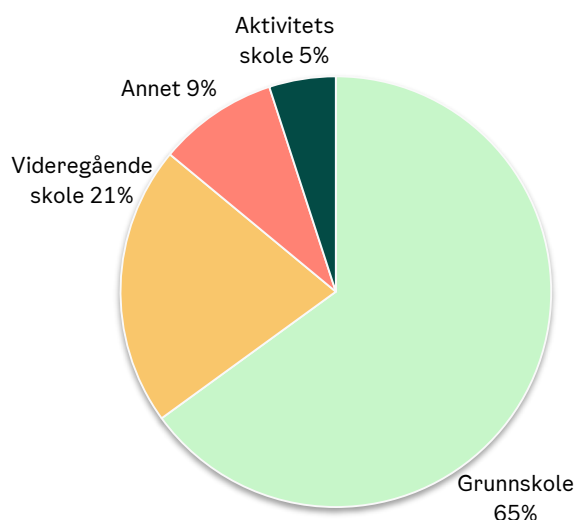
Tabell 8.1 Hoved- og nøkkelstørrelser for sektoren*

Driftsbudsjettet	Dok 3 2020	Budsjett - økonomiplan			
		2021	2022	2023	2024
Sum utgifter	16 216,3	16 475,0	16 476,7	16 450,2	16 531,8
Sum inntekter	-1 725,3	-1 740,5	-1 706,0	-1 706,0	-1 706,0
Netto utgifter	14 491,0	14 734,4	14 770,8	14 744,2	14 825,9

*Budsjettet inkluderer Utdanningsetaten og Barne- og familieetaten. Driftsbudsjettet for barnehager, bydelsbarnevernet og helsestasjons- og skolehelsetjenesten inngår i Hoved- og nøkkelstørrelser for bydelssektoren, kap. 5 Bydelene.

Utvalgte satsinger i økonomiplanperioden:

- Gratis deltids plass i aktivitetsskolen (AKS) utvides til 2. trinn på skolene i bydelene St. Hanshaugen og Frogner. Totalt vil om lag 17 500 elever i Osloskolen få tilbud om gratis AKS til skolestart 2021.
- Det er avsatt 10 mill. i 2021, 25 mill. i 2022 og 15 mill. i 2023 for å gjennomføre forsøk med økt grunnbemanning i et utvalg barnehager i levekårsutsatte områder. Satsingen gir rom for om lag 15-20 flere fulltids stillinger i barnehagene.
- Det er avsatt 10 mill. fra 2021 til styrket innsats rettet mot skoler i levekårsutsatte områder.
- Barne- og familieetaten er styrket med 3 mil. i 2021 for å settes i stand til å omstille tilbudet i tråd med målsettingen om å fase ut bruken av kommersielle aktører i barnevernet.
- Grunnfinansieringen av de videregående skolene styrkes med 5,8 mill., til totalt 10 mill. i 2021.

8.2 Byrådets ambisjoner for oppvekst og kunnskap

Byrådets visjon for oppvekst- og kunnskapssektoren er:

I Oslo skal alle barn og unge ha en trygg og inkluderende oppvekst med like muligheter. Familiene skal få god støtte og hjelp, så raskt som mulig. Barn og unge skal selv oppleve at hjelpesystemene er nyttige, trygge og samarbeidende. Oslos barnehager og skoler skal ha høye ambisjoner og forventninger til den enkeltes faglige og sosiale utvikling, og motivere til lek, læring, nysgjerrighet, engasjement og kreativitet. Barn og unge skal oppmuntres til å delta i utvikling av et demokratisk og bærekraftig samfunn.

Byrådet legger tre styringsprinsipper til grunn for oppvekst- og kunnskapssektoren i Oslo kommune. Bydelene, Utdanningsetaten og Barne- og familieetaten skal legge disse prinsippene til grunn for styring av sine underliggende virksomheter:

- *Tidligere innsats: Kommunen skal gi lett tilgjengelig hjelp og støtte til familiene, med vekt på de tidlige leveårene og svangerskapsperioden. Forebygging og helsefremmende arbeid skal prioriteres. Barn og unge skal være en særlig viktig samarbeidspartner for å finne gode strategier for tidligere innsats, gjennom hele oppveksten og utdanningsløpet.*
- *Sosial utjevning: Kommunen skal utjevne forskjeller og gi et likeverdig tilbud til innbyggerne uavhengig av inntekt, utdanningsnivå eller bosted. Det innebærer blant annet vilje til å målrette ressursbruken mot de som har størst behov.*
- *Tillit og handlingsrom: Medarbeiderne skal oppleve faglig tillit fra politisk og administrativ ledelse. Ledere skal gi handlingsrom til sine ansatte og legge til rette for etisk og faglig refleksjon på arbeidsplassene. Innbyggerne skal vises tillit gjennom dialog og samarbeid for å forsterke det som fungerer og avvike eller endre det som ikke fungerer.*

Koronaviruset har preget alle kommunens virksomheter i 2020. Oppvekst- og kunnskapssektoren har vært hardt rammet. Innføringen av strenge smittevernregler har gitt utfordringer, blant annet i oppfølgingen av barn og unge, plass, utstyr, bemanning og økonomi. Barn og unge, deres foresatte og ikke minst medarbeidere i barnehager, skoler, helsestasjoner og i barnevernstjenesten, har gjort en formidabel innsats og har vist stor fleksibilitet under svært krevende forhold.

De helt nødvendige smitteverntiltakene har påført barnehagene og skolene ekstrautgifter i 2020. Det har blant annet vært perioder med behov for økt bemanning, økt bruk av vikarer som følge av perioder med høyt sykefravær og medarbeidere i karantene og ekstraordinært renhold i både barnehager og skoler. Det er grunn til å tro at smittevernreglene knyttet til koronaviruset vil vedvare og at barnehagene og skolene vil påføres ekstrautgifter også i 2021. I budsjettforslaget er ekstrautgiftene knyttet til korona forutsatt kompensert fra staten. For nærmere omtale av de økonomiske konsekvensene av koronautbruddet, se kapittel 1.

Stengningen av barnehager og skoler har påvirket alle barn. Mange har opplevd økt ensomhet, uro og stress, og mange elever oppgir at de også har lært mindre faglig i denne perioden. Samtidig har våren 2020 vist hvordan sosiale forskjeller har spilt inn i håndteringen av koronaviruset. Både NOVA og Barne- familie- og ungdomsdirektoratet finner at barn og unge fra mindre ressurssterke familier eller som har andre problemer i hjemmet, har opplevd særlige utfordringer.¹ Barn med levekårsutfordringer mangler

¹ [Bufdir](#), statusrapport 2/20, NOVA-rapport 12/20.

ofte gode rammer for hjemmeundervisning i form av utstyr, støtte og veiledning hjemmefra. De barna som trengte det mest mistet oppfølging fra skolen og andre hjelpetjenester. For mange var det belastende ikke å kunne samhandle sosialt med medelever.

Det er grunn til å tro at smittevernreglene knyttet til koronaviruset vil vedvare i ulike former også utover høsten 2020 og inn i 2021. Byrådet er svært opptatt av å lykkes med å følge opp barn og unge og medarbeidere på en god måte, samtidig som det å overholde smittevernreglene og bidra til å redusere omfanget av koronaviruset har høyest prioritet.

Skolene og de andre tjenestene i oppvekstsektoren skal være beredt på å snu seg raskt om for å innføre nødvendige smittevernstiltak. Samtidig må virksomhetene ha gode planer for oppfølging av barn og unge som motvirker sosiale forskjeller og ivaretar de som befinner seg i utsatte livssituasjoner. Det er avgjørende at barnehager, skoler og de andre tjenestene på oppvekstfeltet sikrer at disse barna og ungdommene følges godt opp, også i tiden framover, slik at vi i så stor grad som mulig reduserer negative konsekvenser på lenger sikt som følge av den ekstraordinære situasjonen vi står i.

Situasjonen med koronaviruset illustrerer med tydelighet hvor viktig det er med forebyggende innsatser som bidrar til sosial utjevning. Siden dette byrådet tiltrådte i 2015 har vi jobbet systematisk med å bygge opp lavterskeltilbud, styrke det forebyggende arbeidet og bidra til sosial utjevning. Gratis AKS, *Nye Familier* og *Oslohjelpa* er eksempler på dette. Disse prioriteringene ligger fast og vil fortsette også i en krevende økonomisk situasjon for Oslo kommune.

Videre er det en viktig prioritering for byrådet at bydelene er gitt mulighet til å opprettholde tilbudet de gir til barn og unge. Det innebærer at det for bydelene ikke er innarbeidet rammereduksjoner innenfor barnehage, barnevern og helsestasjon- og skolehelsetjenesten i 2021. Samtidig er viktige satsinger som *Nye familier*, de siste årenes styrking av skolehelsetjenesten og jordmortjenesten, kvalitetstiltak i barnehagene, gratis Aktivitetsskole og intensivopplæring i grunnleggende ferdigheter på barnetrinnet videreført i 2021.

Byrådet velger å prioritere nye satsinger som bidrar til å støtte de barna og ungdommene som er særlig hardt rammet som følge av smitteverntiltakene.

Fra 2021 setter byrådet i gang et større utviklingsarbeid rettet mot skoler i levekårsutsatte områder. Innsatsen skal involvere og forplikte de ulike tjenestene og aktørene som er avgjørende for å skape en positiv utvikling, både faglig og sosialt for elevene i disse områdene. Det er innarbeidet 10 mill. årlig fra 2021 til å støtte utvalgte skoler med særlig store utfordringer, som følge av forhold som dårlige levekår, frasøking og flytting.

Byrådet vil i tillegg vurdere dagens samlede omfang av tiltak rettet mot skoler i levekårsutsatte områder, med sikte på en mer varig og målrettet bruk av eksisterende ressurser. Gjennomgangen skal blant annet gi svar på hvor godt tiltakene treffer målgruppenes behov, hvorvidt tiltakene er overlappende og om de virker godt sammen.

Byrådet ønsker også å motvirke sosiale forskjeller gjennom å styrke barnehagetilbudet i særlig levekårsutsatte områder. Alle barn fortjener like muligheter til lek, læring og omsorg i barnehagen. I 2021 vil byrådet derfor sette i gang et forsøk med økt grunnbemanning i barnehager i levekårsutsatte områder. Satsingen vil gi om lag 15-20 flere stillinger i barnehagene. Forsøket skal vare i to år. Økt grunnbemanning vil gi større trygghet for barna og kan bidra til mindre sykefravær og vikarbruk i barnehagene.

Byrådet fortsetter utvidelse av ordningen med gratis deltidsplass i aktivitetsskolen. Innføring av ordningen har ført til en sterk økning i deltakelsen og gjort at langt flere elever får delta i fellesskapet etter skoletid. Gratis AKS vil virke sosialt utjevnende, øke elevenes kunnskaper og fremme læring og trivsel gjennom en mer praktisk og variert skoledag. Fra skolestart 2021 vil også elever på 2. trinn på skolene i bydelene St. Hanshaugen og Frogner få tilbud om gratis deltidsplass. Tilbudet om gratis

deltidsplass på 1.-4. trinn på Møllergata skole i Bydel St. Hanshaugen blir videreført. Totalt vil om lag 17 500 elever i Osloskolen får tilbud om gratis AKS til skolestart 2021.

Tabell 8.2 Byrådets mål for oppvekst- og kunnskapssektoren

Mål		Virksomheter som bidrar til måloppnåelse
1	Barn og unge skal ha et trygt og inkluderende oppvekst- og læringsmiljø som fremmer helse, trivsel og læring, og som er fritt for mobbing, vold og overgrep	Bydelene, Utdanningsetaten og Barne- og familieetaten
2	Barnehagebarn og elever skal møte medarbeidere med høy kompetanse og tid til å følge opp den enkelte	Bydelene og Utdanningsetaten
3	Barnehagebarn skal få et pedagogisk tilbud som støtter det enkelte barns lek, utvikling og læring	Bydelene
4	Barnehagebarn skal utvikle gode språklige og sosiale ferdigheter gjennom lek i trygge omgivelser	Bydelene
5	Alle elever skal ha grunnleggende lese- skrive- og regneferdigheter tidlig i skoleløpet	Utdanningsetaten
6	Elevenes evne til å skape, gå i dybden, tenke kritisk, utforskende, etisk og bærekraftig på tvers av fag skal utvikles gjennom hele skoleløpet	Utdanningsetaten
7	Flere elever og lærlinger skal fullføre og bestå videregående opplæring og være godt forberedt til høyere utdanning og arbeidsliv	Utdanningsetaten og alle virksomheter med lærlinger, bydelene og Barne- og familieetaten
8	Barn og unge skal oppleve et barnevern og en helsestasjons- og skolehelsetjeneste som er trygg, nyttig og samarbeidende sett fra barn og unge selv	Bydelene og Barne- og familieetaten
9	Alle gravide, barselkvinner og nye foreldre skal møtes av en helsestasjonstjeneste som oppleves som tilgjengelig, trygg og nyttig	Bydelene og Helseetaten
10	Barnehage- og opplæringskapasiteten skal møte forventet vekst i antall barn, elever og lærlinger og bidra til et trygt og godt skolemiljø	Bydelene, Utdanningsetaten og de aktuelle eiendomsforetakene

I budsjettet for 2018 presenterte byrådet langsiktige resultatmål for å angi retning for oppvekst- og kunnskapspolitikken i Oslo kommune. Flere av målene strekker seg ut over økonomiplanperioden. Målene videreføres også i 2021.

Elevenes motivasjon for læring og følelse av mestring skal være like høy gjennom hele grunnskolen og videregående opplæring

Elevundersøkelsen viser at elevenes motivasjon for læring synker allerede fra 5. trinn og dette forsterkes fra 7. til 10. trinn. Byrådet mener at motivasjonen for læring bør være minst like høy på ungdomstrinnet som på barnetrinnet, ikke minst for å sikre at elevene er motiverte for å gjennomføre videregående opplæring. Byrådet har lagt frem strategien *Motivasjon for læring* som inneholder en rekke tiltak som skal gi elevene en mer praktisk, variert og motiverende skolehverdag.

Minst 1 av 3 elever skal søke yrkesfag

Flere fagarbeidere er en forutsetning for å møte arbeidslivets behov og for at Oslo kommune skal kunne gi tjenester av høy kvalitet. Til skolestart 2016 søkte om lag én av fem elever yrkesfaglige utdanningsprogram. Til skolestart 2020 hadde denne andelen økt til godt over én av fire. Det er likevel for få. Byråds langsiktige mål er at en av tre elever skal søke yrkesfag.

85 prosent av elevene skal fullføre og bestå videregående opplæring

Andelen elever og lærlinger som har fullført og bestått videregående opplæring har økt over de siste fem årene, fra 76 prosent (2009-kullet) til 79,4 prosent (2013-kullet). Byrådet la i 2019 frem en egen strategi for økt gjennomføring i videregående opplæring. Strategien inneholder en rekke innsatser for å øke gjennomføringen og særlig støtte opp under elever som begynner på videregående skole med et krevende utgangspunkt.

Barnehagedekningen i Oslo skal økes

Deltakelse i barnehage er viktig for barns språkutvikling, sosiale og kognitive ferdigheter og for inkludering i samfunnet. Da byrådet overtok i 2015, stod 5 500 barn utenfor barnehagefellesskapet i Oslo, med en dekningsgrad på 86,5 % for barn fra ett til fem år.

Byrådet har vært særlig opptatt av å etablere nye barnehageplasser i områder med lav deltakelse og har styrket rekrutteringsinnsatsen for å gi flere barn mulighet til å gå i barnehage. Dekningsgraden har økt som følge av denne offensiven, og ved utgangen av 2019 var det for første gang over 90 prosent (90,3 %) deltagelse i barnehagene i Oslo. Landsgjennomsnittet for barnehagedeltakelse er 92,1 %. I budsjettet er det lagt opp til en dekningsgrad på 93 %. Antall barn 1-5 år uten barnehageplass er redusert til 3 900.

Barnehagene skal ha 50 prosent barnehagelærere

Fra 01.08.2018 er det innført en skjerpet nasjonal pedagognorm, tilsvarende en pedagogandel på 43 %. De kommunale barnehagene i Oslo oppfyller den nasjonale pedagognormen når det tas hensyn til dispensasjoner fra utdanningskravet. Byrådet inngikk i desember 2016 en bemanningsavtale der det er ambisjon om på sikt å øke andelen barnehagelærere til 50 %. I tillegg skal andelen barne- og ungdomsarbeidere økes til opp mot 25 %. Ved utgangen av 2019 var andelen barnehagelærere og andelen fagarbeidere i kommunale barnehager henholdsvis 38 % og 20 %.

Alle barn 0-5 år skal få tilbud om regelmessige konsultasjoner ved helsestasjonen.

Helsekontroller er viktig for å trygge og veilede foreldre i omsorgsrollen. Systematisk gjennomføring av helsekontroller for små barn gir et godt utgangspunkt for å forebygge og avdekke skjevutvikling hos barn. Dette er også viktig for å avdekke helserelaterte forhold som kan ligge til hinder for utvikling og læring. Byrådet mener helsestasjonstjenestens universelle tilbud og gjennomføring av alle de anbefalte helsekontrollene er nødvendig, og at barn som uteblir fra disse må følges opp raskt gjennom gode rutiner. Barnehagene har her en sentral funksjon, og det er viktig med tett samarbeid mellom helsestasjonene og barnehagene i bydelene.

Det skal være minst ett helsesykepleierårsverk per 300 elever i barneskolen i Oslo

Bystyret har vedtatt en bemanningsnorm for helsesykepleiere i skolehelsetjenesten. Normen skal sikre et minstekrav til bemanning og gjøre tjenesten mer tilgjengelig for den enkelte. På Oslonivå er normen allerede oppfylt på ungdomstrinnet og i videregående skole. Barnetrinnet ble i budsjettet for 2020 styrket med 35 mill., slik at normen kunne oppfylles også på barnetrinnet. Det forventes at alle bydeler oppfyller normen i 2021. Elevene skal oppleve en tilgjengelig skolehelsetjeneste, hvor de raskt får kontakt. Byrådet mener at dette er viktig både for det helsefremmende- og sykdomsforebyggende arbeidet, men også for å styrke elevenes fysiske og psykososiale læringsmiljø.

Et jordmorsårsverk i svangerskaps- og barselomsorgen skal kunne gi en god og individuell omsorg til om lag 100 kvinner før og etter fødsel

Det fødes i snitt ca. 10 000 barn i Oslo hvert år. Byrådet mener at en god og forsvarlig svangerskaps- og barselomsorg er et av de viktigste folkehelsetiltakene i Oslo. Kvinnens fysiske og psykiske reaksjoner på svangerskapet kan si mye om kvinnens fremtidige helse og barnets utvikling. Kvinner har rett til å velge

om hun ønsker å motta omsorg fra jordmor ved helsestasjonen eller fra fastlegen under svangerskapet. En individuell og differensiert omsorg er nødvendig da kvinner møter tjenesten med ulike forutsetninger. Gjennom basisprogrammet for friske gravide tilbys 8 konsultasjoner, men ved behov skal det tilbys ekstra oppfølging. Kvinner med lave kunnskaper om egen kropp, seksuell og reproduktiv helse og dårlige norskkunnskaper vil kunne ha et utvidet oppfølgingsbehov eller mer tid under basiskonsultasjonene.

Mål 1 Barn og unge skal ha et trygt og inkluderende oppvekst- og læringsmiljø som fremmer helse, trivsel og læring, og som er fritt for mobbing, vold og overgrep

Barn og unge i Oslo skal få vokse opp og utfolde seg i trygge miljøer og omgivelser, enten dette er i barnehage, skole eller i aktiviteter på fritiden. Alle barn og unge skal føle seg sett, lyttet til og anerkjent. Alle tjenester som møter barn og barnefamilier skal ha et felles kunnskapsgrunnlag og verdisyn bygd på et varmt og positivt syn på barn.

Byrådet har forsterket innsatsen barnehager, skoler og fritidstilbud gjør for å bekjempe mobbing og krenkelser av barn og unge, gjennom *Tiltaksplan for et trygt psykososialt miljø for barn og unge i Oslo og etablering av mobbeombud*. Byrådet har også satset på økt bemanning og tilgjengelighet i skolehelsetjenesten. Samtidig er det satt i gang en rekke helhetlige innsatser hvor ulike kommunale instanser, hjelpetjenester og aktører i nærmiljøet er involvert, og ikke minst med aktiv medvirkning fra barn og unge selv. Kommunale tjenester må være tilstede der barn og unge er.

Satsingen *Oslohjelpa* er et sektoroverskridende lavterskeltilbud til barn, unge og deres familier. *Oslohjelpa* skal være der innbyggerne er og gi rask og riktig hjelp når de har behov for det. *Oslohjelpa* er etablert i alle bydeler og vil bli videreutviklet ut fra innbyggernes behov i hver enkelt bydel. Tjenesten skal gi et helhetlig tilbud til innbyggerne slik at de som har behov for hjelp, slipper å forholde seg til mange ulike hjelpetilbud. Byrådet har også satt i gang forsøk med *Oslohjelpa* på 13 skoler. Disse skolene skal gå i front og prøve ut ulike tiltak for bedre samarbeid med kommunens øvrige hjelpetjenester.

I satsingen *Barnehjernevernet* er det utviklet en kompetansepakke og nettside som skal gi alle ansatte i bydelens tjenester grunnleggende kompetanse i å oppdage og hjelpe barn som har vært utsatt for vold, omsorgssvikt og/eller seksuelle overgrep. Byrådet følger også opp *Barnehjernevernet i skolen* gjennom utvalgte skoler som skal utvikle modeller for tidlig innsats. Modellene innebærer forpliktende samarbeid mellom kommunale tjenester i skolens lokaler eller i nærheten av skolen. Videre skal det gjennomføres kompetanseheving på alle skoler i kunnskapsgrunnlaget for *Barnehjernevernet*.

Alle barn i Oslo skal jevnlig gis forståelig informasjon om vold, seksuelle overgrep og omsorgssvikt, hva som er normalt og ikke og hvor det er hjelp å få. Dette skal gjøres gjennom barnehager og skoler, og det skal etableres et system som skal sikre at alle barn faktisk nås. Tiltaket er vurdert som nødvendig for å sikre at barns grunnleggende menneskerettigheter blir ivarettatt.

Oslo kommune deltar også i det nasjonale utviklingsarbeidet *Mitt Liv Skole* sammen med åtte andre storbykommuner. Gjennom tett samarbeid mellom elever og fagpersoner utvikles nye arbeidsmåter for å skape trygghet og trivsel på skolen.

For å forebygge vold og sikre et trygt læringsmiljø har byrådet sørget for tettere samarbeid mellom berørte etater og instanser som skoler, bydeler, barnevern, helsestasjon- og skolehelsetjenesten, NAV, politiet mv. *Oslohjelpa* og *SalTo*-modellen er viktige ledd i dette arbeidet. På ungdomstrinnet er det en egen satsing: *Trygge og varme ungdomsskoler*. Gjennom satsingen møtes utfordringer som utenforskap, kriminalitet, dårlige levekår, rus og frafall med en helhetlig tilnærming og god koordinering mellom skoletilbudet og aktuelle tjenester i bydelen. Det utvikles åpne nærmiljøskoler, basert på et godt hjem-skole samarbeid, og der frivilligheten, idretten og kulturaktører samarbeider om tilbud til elevene.

Fra 2021 setter byrådet i gang et større utviklingsarbeid rettet mot skoler i levekårsutsatte områder. Innsatsen skal involvere og forplikte de ulike tjenestene og aktørene som er avgjørende for å skape en positiv utvikling, både faglig og sosialt, for elevene i disse områdene. Det er innarbeidet 10 mill. i 2021 til

å støtte utvalgte skoler med særlig store utfordringer, som følge av forhold som dårlige levekår, frasøking og flytting. Byrådet vil også vurdere dagens samlede omfang av tiltak rettet mot skoler i levekårsutsatte områder, med sikte på en mer varig og målrettet bruk av eksisterende ressurser.

Mål 2 Barnehagebarn og elever skal møte medarbeidere med høy kompetanse og tid til å følge opp den enkelte

Barnehagen er en viktig arena for utjevning av sosiale forskjeller. Alle barn skal ha de samme mulighetene til lek, læring og omsorg fra trygge voksne. Byrådet ønsker derfor å styrke grunnbemanningen i barnehager i spesielt utsatte områder. I budsjettet for 2021 foreslår byrådet å bevilge midler til å gjennomføre et forsøk med økt grunnbemanning i barnehager i levekårsutsatte områder. Forsøket skal starte høsten 2021 og vare i to år. Gjennom dette forsøket vil byrådet også undersøke om økt grunnbemanning kan medføre lavere sykefravær og redusert vikarbruk. Byrådet vil i tillegg videreføre forsøket med ekstra fagpedagog utover grunnbemanningen i utvalgte barnehager i bydelene Gamle Oslo og Grünerløkka.

Medarbeidere i barnehagene skal ha høy pedagogisk og barnefaglig kompetanse. I bemanningsavtalen for de kommunale barnehagene som Oslo kommune har inngått med Utdanningsforbundet og Fagforbundet, er det mål om å øke andelen barnehagelærere til 50 %. I tillegg skal andelen fagarbeidere økes til 25 %. Det er realistisk å nå målet om 50 % barnehagelærere for kommunen som helhet i 2024. Den nasjonale pedagognormen, som tilsvarer en pedagogandel på 43 %, er oppfylt i Oslos kommunale barnehager når det tas hensyn til dispensasjoner fra utdanningskravet i barnehageloven. På grunn av manglende statlig finansiering av pedagognormen bruker Oslo kommune 74 mill. årlig av egne midler for å oppfylle det nasjonale kravet.

Medarbeiderne i barnehagene skal ha tid til å følge opp det enkelte barn. Barnehagene må organiseres slik at medarbeiderne er mest mulig sammen med barna, og at mindre tid går til administrative oppgaver. Da trengs det god ledelse. Byrådet har innført sentrale retningslinjer for vurdering av styrerressurs i den enkelte barnehage. Høsten 2020 er det igangsatt et toårig forsøk med ressurspool i kommunale barnehager i bydelene Alna, Grorud og Stovner. Formålet er å sikre faste, stabile vikarer i barnehagene og redusere bruken av private vikarbyråer.

Byrådet vil videreføre igangsatte kompetansetiltak for barnehagene i 2021. Lederutdanningen for pedagogiske ledere har vært et populært og viktig tilbud for barnehagene. Det skal settes i gang en ny lederutdanning for pedagogiske ledere i 2021. Det legges også til rette for at medarbeidere i barnehagene kan ta arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning (ABLU) eller ta fagbrev i barne- og ungdomsarbeiderfaget gjennom praksiskandidatordningen, og det er etablert en egen stipendordning for styrere som tar den nasjonale lederutdanningen for styrere i barnehagene.

Alle medarbeidere i barnehager, skoler og aktivitetsskoler i Oslo skal ha gode norskferdigheter. Byrådet har lagt frem strategien *Språk for læring - strategi for å styrke norskferdighetene blant medarbeidere i barnehager, AKS og skoler*. Byrådet har også innført minimumskrav til utdanningsnivå og norskferdigheter som stilles ved ansettelse, og det tilbys norskopplæring for medarbeidere som trenger å styrke sine norskferdigheter. Det er avsatt 4 mill. til språkopplæring for ansatte i barnehager og AKS i 2021.

Det har blitt innført en nasjonal norm for lærertetthet i grunnskolen. Det skal maksimalt være 15 elever per lærer på 1.-4. trinn og 20 elever per lærer på 5.-10. trinn. Byrådet har lagt økonomisk til rette for at alle skolene i Oslo kan oppfylle lærernormen. På grunn av manglende statlig finansiering, har Oslo kommune bidratt med om lag 180 mill. årlig av egne midler for å kunne oppfylle normen. Det er også lagt til rette for at skoler med særskilte behov får beholde lærerressurser utover normkravene.

Byrådet vil videreutvikle skolelederrollen i Osloskolen i tråd med prinsipper for tillitsbasert styring og ledelse. Skolen skal i størst mulig grad kompensere for de store kulturelle, språklige og sosioøkonomiske ulikhetene, sikre et likeverdig opplæringstilbud og gi alle elever en best mulig start i livet. Oslo skal bli en

traumeinformert by og understøtte eksisterende satsinger, som eksempelvis Barnehjernet, der kommunen skal forebygge, oppdage og hjelpe barn som opplever omsorgssvikt, vold og seksuelle overgrep. Kunnskapsgrunnlaget for god skoleledelse må være bred, da det skjer en enorm teknologisk utvikling som skolen må bruke på best mulig måte. Osloskolen må bli mer forskningsbasert og må klare å ta i bruk forskning og analyse som viser hva som gir en god skole. Skoleutviklingen må bygge på tett samarbeid mellom ledelsen, de ansatte, elevene, foresatte og ressurser i skolens nærmiljø. Det må bygges sterke verdifelleskap og det er behov for konstruktive og effektive samarbeidsformer med andre yrkesgrupper som i større grad kommer inn i skolen. Økte forventninger om en åpen og samarbeidende skole fra foreldre og samfunnet rundt, krever mot og kraft til å lede samt gode relasjonelle og kommunikative ferdigheter.

Byrådets har lagt frem *Strategi for å rekruttere og beholde lærere i Osloskolen*. Som en oppfølging av byrådssaken er det utviklet en egen strategi for kompetanseutvikling i Osloskolen. Utvalgte skoler med særlige utfordringer knyttet til rekruttering har dessuten en egen tiltakspakke for rekruttering av lærere.

Rammeplanen for aktivitetsskolen er revidert. Rammeplanen inneholder føringer for hvilket tilbud elevene skal møte i aktivitetsskolen. Økt kvalitet, krever økt kompetanse hos medarbeiderne. Byrådet forsterker kompetanseutviklingen for medarbeiderne innen pedagogikk. Det legges også til rette for at flere baseledere og assistenter tar fagbrev i barne- og ungdomsarbeiderfaget og for at flere ledere tar høgskolestudium i aktivitetsskolepedagogikk.

Mål 3 Barnehagebarn skal få et pedagogisk tilbud som støtter det enkelte barns lek, utvikling og læring

De første årene i et menneskes liv danner grunnlaget for videre læring og utvikling. Byrådet ønsker å sikre et godt barnehagetilbud til alle barn. Alle barnehager skal bruke *Oslostandard for tilvenning – en trygg barnehagestart for alle barn*. Barnets første møte med Oslobarnehagen skal være preget av trygghet og tilknytning. Barnehagen skal være et godt sted for barn hvor de får utfolde seg gjennom lek, utforskning og kreativitet.

Barnehagene skal få økt kompetanse i å håndtere utfordringer innenfor det ordinære tilbudet. Tiltak innenfor *Oslohjelpa* og *Barnehjernet* vil kunne støtte opp om dette. Byrådet er opptatt av at spesielt de barna som trenger ekstra hjelp og støtte i sin utvikling får et godt barnehagetilbud.

Barn uttrykker seg på ulike måter, og det er viktig at alle som jobber i barnehage er observante, lyttende og sensitive overfor barns mange måter å uttrykke seg på. Statistikken for de kommunale barnehagene viser at det er betydelige forskjeller i strukturelle faktorer som for eksempel pedagogtetthet. Det er grunn til å tro at det også er andre kvalitetsforskjeller mellom de kommunale barnehagene i Oslo. Byrådet mener det er behov for mer kunnskap om kvalitetsforskjellene og satte derfor i gang en større undersøkelse av kvaliteten i kommunale barnehager i 2019. Sentrale temaer i undersøkelsen er spillet mellom voksne og barn, spillet mellom barna og lekens vilkår. Endelig rapport fra undersøkelsen vil foreligge høsten 2020.

For å gi barn og deres familie rask og riktig hjelp når de har behov for det, er *Oslohjelpa* etablert i alle bydeler. *Oslohjelpa* kan også gi hjelp og veiledning til medarbeidere i barnehagene. *Oslohjelpa* skal være organisert slik at bydelens samlede kompetanse kan benyttes på best mulig måte. Medarbeiderne i *Oslohjelpa* skal se dem som trenger hjelp i relasjon til sin familie, sitt nettverk og sine tidligere erfaringer. Alle bydeler har nå en operativ *Oslohjelpa*-tjeneste. *Oslohjelpa* har blitt godt mottatt og mange gir uttrykk for å ha fått den hjelpen de hadde behov for. Tjenesten vil i 2021 bli utviklet videre og gjort mer kjent for befolkningen. For å være sikker på at hjelpen som gis møter behovet, skal tilbakemeldinger fra barnehagen, barna og deres familier være styrende for hvordan *Oslohjelpa* utvikles.

Mål 4 Barnehagebarn skal utvikle gode språklige og sosiale ferdigheter gjennom lek i trygge omgivelser

Byrådet er opptatt av at alle barn skal få utviklet et godt språk og gode sosiale ferdigheter. Dette danner grunnlaget for videre læring, både i skolen og i livet for øvrig.

Språk i barnehagen er viktig for den sosiale utviklingen, både for å få seg venner og for å delta i leken. Byrådet vil at alle barn skal lære seg norsk i barnehagealder, men er også opptatt av at barn skal få utvikle morsmålet sitt. Å kunne flere språk er verdifullt, og språklig mangfold kan være en berikelse for hele barnegruppen. Barnehagene må derfor støtte flerspråklige barn i å bruke sitt morsmål og samtidig aktivt fremme og utvikle barnas norsk.

Ny Oslostandard for et inkluderende leke- og språkmiljø i barnehagen ble implementert i barnehagene våren 2020. Målet med standarden er at barnehagen skal være en arena for godt språkmiljø, og at alle barn får god støtte og hjelp i sin språkutvikling. Standarden skal være et grunnlag for veiledning og refleksjon rundt egen og felles profesjonsutøvelse og må sees i sammenheng med *Oslostandard for samarbeid og sammenheng mellom barnehage, skole og AKS* og de andre oslostandardene for innhold og kvalitet i kommunens barnehager. Medarbeidere i barnehagene vil få tilbud om kurs og kompetanseheving knyttet til den nye språkstandard.

Byrådet vil at barns interesse for realfag skal vekkes allerede i barnehagen. Oslo kommune inngikk i 2018 en avtale med Naturhistorisk museum ved Universitetet i Oslo om å utvikle innhold og utstillinger ved Klimahuset. Klimahuset er en viktig arena hvor Oslos barnehagebarn og skoleelever får erfaring med og opplevelser knyttet til miljø og natur gjennom lek, læring og utforskning. Det er utviklet et pedagogisk innhold som legger til rette for varierte lekeaktiviteter og læringsmuligheter for barnehagebarn. Det legges vekt på temaer som inspirerer barnehagebarn til utforskning, lek og nysgjerrighet på naturvitenskaplige fenomener, og som gjør at barn får erfaringer med bruk av teknologi og redskaper.

Oslo kommune har i flere år hatt en Oslostandard for samarbeid og sammenheng mellom barnehage, skole og AKS som skal ivareta barns behov for trygge overganger. Standarden er revidert og ble implementert i barnehager og skoler våren 2020. Byrådet ønsker at alle barn skal oppleve kontinuitet ved at de kan bygge videre på lek- og læringsformer, kunnskaper og erfaringer fra barnehagen inn i AKS og skolen. Alle barn skal være godt forberedt til skolestart. AKS er en viktig pedagogisk arena og er gjerne det første møtet barna har med skolen. Målet er å få flere møter mellom barnehagebarn og skolen før skolestart slik at barns trygghet og forutsigbarhet i møte med skolen blir best mulig.

Byrådet ønsker at barnehagen skal være tilgjengelig for alle barn, uavhengig av familiens sosiale, økonomiske og kulturelle bakgrunn. Noen barn går ikke i barnehage, og noen begynner ikke i barnehage før de er 4-5 år. En god del av disse barna trenger ekstra hjelp og støtte i sin utvikling før de begynner på skolen. Byrådet er bekymret for at en del barn står utenfor barnehagefellesskapet og vil legge til rette for å øke barnehagedeltakelsen der behovet er størst. Byrådet vil videreføre ordningen med gratis kjernetid i barnehage for 4- og 5-åringer i utvalgte bydeler og fortsette satsingen på åpen barnehage og andre lavterskeltilbud i bydeler med lav barnehagedeltakelse. Høsten 2020 ble det etablert et sentralt prosjekt for å samle og spre kunnskap om bydelenes rekrutteringsarbeid og utvikle nye strategier og metoder for å øke deltakelsen i barnehage. Prosjektet skal vare i ett år og vil danne grunnlaget for videre politikkutforming på området.

Mål 5 Alle elever skal ha grunnleggende lese-, skrive- og regneferdigheter tidlig i skoleløpet

For å sikre at alle elever får et godt utgangspunkt for skolestart og for læring, er det nødvendig med en god overgang fra barnehage til skole. Barn og foresatte skal føle seg trygge på at både barnehage og skole gjør sitt beste for å skape kontinuitet og sammenheng i opplæringsløpet. Oslostandard for samarbeid og sammenheng mellom barnehage, skole og AKS er revidert og byrådet vil sørge for at denne implementeres i skoler og barnehager.

Alle elever som har behov for det skal gis egnet intensiv opplæring i lesing, skriving og regning. Byrådet evaluerer satsingen MerLæring1-4 og intensivoppfølging på 1.-4. trinn med sikte på å videreutvikle ordningen. Byrådet legger også til rette for at alle skoler kan oppfylle kravene i den statlige normen for lærertetthet. Byrådet har tatt med seg erfaringer fra MerLæring-skolene, om hvordan ressursene til økt lærertetthet i best mulig grad kan skape bedre læring og utvikling for elevene. Det gjennomføres også en rekke andre tiltak for å styrke elevenes grunnleggende ferdigheter tidlig i skoleløpet.

Noen elever har vansker knyttet til språk, lesing, skriving og matematikk. Byrådet følger opp en egen strategi for dette, *Osloskolens tiltak for elever med dysleksi og dyskalkuli*. Gjennom strategien legges det til rette for bedre oppfølging av elever med dysleksi og dyskalkuli og at det blir flere dysleksivennlige skoler i Oslo.

For byrådet er det viktig at AKS knyttes tettere til den ordinære skolen. Det pedagogiske opplegget i skolen og AKS skal bidra til å skape god sammenheng og helhet i barnas skoledag. En mer praktisk og variert skoledag fremmer helse, trivsel og læring. Dette er også grunnen til at revidert standard for overgang barnehage og skole nå også inkluderer AKS.

Ordningen med gratis deltids plass i aktivitetsskolen videreføres høsten 2021. Det innebærer at alle elever i Oslo tilbys gratis deltids plass på 1. trinn. I tillegg vil alle skoler i bydelene Gamle Oslo, Grünerløkka, Sagene, Bjerke, Grorud, Stovner, Alna og Søndre Nordstrand tilbyr gratis aktivitetsskole til alle elever på 2.-4. trinn. I tillegg trappes ordningen ytterligere opp til 2. trinn på skoler i bydelene St. Hanshaugen og Frogner. Tilbudet om gratis deltids plass på 1.-4. trinn på Møllergata skole blir videreført.

Det er startet opp et eget skolebibliotekprosjekt. Målet med prosjektet er å øke den faglige kompetansen blant medarbeiderne i skolebibliotekene og at skolebibliotekene skal styrke elevenes norskspråklige ferdigheter, fremme leselyst og bli en mer integrert del av skolehverdagen og undervisningen.

Mål 6 Elevenes evne til å skape, gå i dybden, tenke kritisk, utforskende, etisk og bærekraftig på tvers av fag skal utvikles gjennom hele skoleløpet

I fremtiden vil Oslo trenge enda flere kreative, kritisk tenkende og skapende borgere, for å løse utfordringer som det grønne skiftet. Dagens førsteklasinger er fortsatt elever når Oslo går inn i nullutslippssamfunnet, og skal ut i jobber som ennå ikke er skapt. Det innebærer at Osloskolens innhold og arbeidsformer må bli mer fremtidsrettet, praktisk og variert.

Sommeren 2020 åpnet Klimahuset i Oslo. I Nordens første utstillingshus om klima og klimaendringer vil Osloelevne lære om hvordan jordas klimasystem fungerer, hvilke konsekvenser global oppvarming har, hvilke løsninger som finnes og hvordan de selv kan bidra.

Fagfornyelsen og det nye læreplanverket ble innført høsten 2020. Sentrale mål med fagfornyelsen er at det elevene lærer i fagene skal oppleves som relevant og bedre legge til rette for dybdelæring og tverrfaglig læring. Skolene har over lenger tid forberedt seg godt på å ta det nye læreplanverket i bruk. Osloskolen benytter seg av de nasjonale ressurspakkene som er utviklet av Utdanningsdirektoratet til iverksettelsen av læreplanene, samt egen kursing av medarbeidere i hvordan de kan realisere målsettingene i læreplanverket innen ulike fag.

Undersøkelser viser at elevenes skolemotivasjon synker, både nasjonalt og i Oslo. Det er en økning i antall elever på ungdomstrinnet og videregående opplæring som sier at de opplever press om å gjøre det godt på skolen. Byrådet har lagt fram strategien *Motivasjon for læring*. Gjennom strategien legges det til rette for en mer praktisk og variert skolehverdag, å dempe negativt stress og press og sikre trygge og gode relasjoner mellom elever og mellom elever og lærere.

Bruk av læringsteknologi kan bidra til nye læringsmetoder og brukt riktig, kan det også gi økt læring. Byrådet la allerede i 2016 frem en egen strategi for økt bruk av læringsteknologi i Osloskolen. Våren 2020 ble bruken av digital undervisning i Osloskolen kraftig utvidet som følge av koronautbruddet og

stenging av skolene. Byrådet vil legge frem en ny strategi for bruk av læringsteknologi i Oslo skolen, hvor det dras nytte av de erfaringene som skolene og elevene nå har gjort seg.

Å ha god språk- og kulturforståelse vil være en viktig kompetanse i fremtiden, derfor tilbyr byrådet elevene i Oslo muligheter til å oppleve verden utenfor Norge. For å legge til rette for økt internasjonalisering i Oslobarnhagen og Oslo skolen, følger byrådet opp strategien *Grenseløs Kunnskap – byrådets strategi for internasjonalisering i oppvekst og kunnskapssektoren*, som har en rekke tiltak for økt internasjonalisering.

Byrådet vil ha et mangfoldig tilbud i aktivitetsskolen. En del aktivitetsskoler har samarbeid med ulike lokale lag og foreninger. Dette bidrar til å øke kvaliteten i tilbudet og gir elevene mulighet til å bli kjent med ulike kulturuttrykk og idretter, og stimulerer til økt fysisk aktivitet og kreativitet. Slike samarbeid er viktig ikke minst for de elevene som av ulike grunner ikke har tilgang til kultur- og idrettsaktiviteter på fritiden. Byrådet har satt i gang et pilotprosjekt med samarbeid mellom AKS, Oslo Kulturskole og Oslo Idrettskrets.

Mål 7 Flere elever og lærlinger skal fullføre og bestå videregående opplæring og være godt forberedt til høyere utdanning og arbeidsliv

At flere elever gjennomfører videregående opplæring er av avgjørende betydning, for den enkelte og for byen. Gjennomføringen i videregående opplæring øker i Oslo. Dette er svært positivt. Likevel er det mange elever som går ut av grunnskolen i Oslo med 30 eller færre grunnskolepoeng. Denne gruppen har under 50 prosent sannsynlighet for å gjennomføre videregående opplæring.

Byrådets innsats mot frafall retter seg både mot tidlig innsats, som økt barnehagedekning og deltakelse i AKS og intensivopplæring i grunnleggende ferdigheter på barnetrinnet, å tilby en mer motiverende, praktisk og variert skolehverdag, tilby fleksible opplæringsløp og å ha særskilte innsatser mot elever som kommer til videregående skole med et krevende utgangspunkt.

Både skolene og hjelpeapparatet må forstå helheten i barn og unges liv, og det må bygges sterke lag i samarbeid med de unge. I byrådets strategi for økt gjennomføring i videregående opplæring legges en slik helhetlig tilnærming til grunn, og strategien inneholder en rekke viktige tiltak. Et eksempel er *Fundament*, som startet opp høsten 2018, hvor elever i som går ut av ungdomsskolen med store faglige hull får mulighet til å ta et frivillig ekstra år for å være bedre forberedt på videregående opplæring. Prosjektet har blitt utvidet og videreført. Et annet eksempel er ordningen med NAV-veiledere i videregående skole. NAV-veilederne, som er ansatt i bydelene, er lokalisert på skolen minst tre dager pr. uke og er lett tilgjengelig for elevene til faste kontortider. Ordningen omfatter nå seks skoler.

Byrådet har fra det tiltrådte i 2016 satset sterkt på yrkesfagene, blant annet gjennom strategien *Yrkesveien* som inneholder en rekke tiltak for å øke søkingen og gjennomføringen i fag- og yrkesopplæringen i Oslo. Blant byrådets satsinger er *Oslomodellen for et seriøst arbeidsliv* som stiller strenge krav til kommunens leverandører, blant annet om bruk av faglærte og lærlinger, og stadig flere lærefag hvor det tilbys læreplassgarantier. Satsingene har hatt effekt. Søkertallene til yrkesfagene i Oslo har økt markant. I 2016 søkte kun om lag hver femte elev seg til et yrkesfag i Vg1, nå søker godt over hver fjerde elev seg til et yrkesfag, samtidig formidles et stadig høyere antall søkere til læreplass. Byrådet vil fortsette satsingen på yrkesfagene, blant annet gjennom å jobbe for læreplassgarantier i flere fag, legge til rette for fleksible løp i fag- og yrkesopplæringen, oppgradere utstyr, styrke kvalifikasjonene til søkere til læreplass og sikre god kvalitet i tilbudet om Vg3 i skole for de som likevel ikke får læreplass.

Byrådet har også arbeidet med rammevilkårene for de videregående skolene i Oslo. Det er stor variasjon mellom de ulike videregående skolene i Oslo. Enkelte skoler har svært høy søkning og høyt inntakssnitt, mens en del skoler har lav søkning, mange elever med krevende utgangspunkt og lavt inntakssnitt. Byrådet la i 2019 frem en ny ressursfordelingsmodell for videregående skole i Oslo. Modellen tonet i betydelig grad ned innslaget av stykkprisfinansiering, og gir bedre samsvar mellom skolenes tildelinger og faktiske behov, økt forutsigbarhet i tildelingene og sørger for at skolene med mange elever med krevende

utgangspunkt settes bedre i stand til å følge opp elevene. Byrådet satte dessuten ned et eget utvalg for å utrede inntaksordningen til videregående skole i Oslo, bestående av forskere, organisasjoner, elever og medarbeidere i skolene. Våren 2020 leverte utvalget sin rapport. Den viser med tydelighet at dagens inntaksordning har store, negative konsekvenser, blant annet ved at ordningen bidrar til å øke segregeringen blant elever i videregående skole. Byrådet vil arbeide videre med forslagene i rapporten.

Mål 8 Barn og unge skal oppleve et barnevern og en helsestasjons- og skolehelsetjeneste som er trygg, nyttig og samarbeidende sett fra barn og unge selv

Barnevernet skal beskytte barn som er utsatt for vold, seksuelle overgrep og/eller omsorgssvikt. Tilbakemeldinger fra barn som har vært i kontakt med barnevernet viser at barneverntjenesten må bli bedre på å samarbeide med barn og unge. Det er i flere kilder, som for eksempel NOU 2012:12 Svikt og Svik, Helsetilsynets «Det å reise vasker øynene» og Barneombudets «De tror vi er shitkids», vist til at barn i barnevernet ikke snakkes tilstrekkelig med, og at deres formening om kjerneutfordringer i eget liv og hva slags hjelp de mener de har behov for, ikke fremkommer i saken. Barn og foreldres syn på eget behov og barneverntjenestens vurderinger av disse skal dokumenteres slik at viktig informasjon ikke går tapt, og slik at iverksatte hjelpetiltak får ønsket effekt.

Det er helt essensielt at barn og unge selv opplever at de kan stole på barnevernet, at de kan snakke trygt, og at de blir reelt samarbeidet med slik at de tør å fortelle om alvorlige forhold i sitt liv. Arbeidet med å skape et trygt barnevern, sett fra barn selv, skal prioriteres. Byrådet vil utvikle en Oslostandard for et trygt samarbeid med barn for å sikre at barn får forståelig informasjon, blir lyttet ordentlig til, og at det tas hensyn til det barnet har sagt. Alle arbeidsprosesser i barnevernet skal gjennomgås for å kvalitetssikre at barn får snakke trygt og at FNs barnekonvensjon ligger til grunn for barnevernets praksis. Dette innebærer at barns menneskerettigheter oppfylles, deriblant deres rett til informasjon, til å bli hørt, beslutninger til barnets beste og barns rett til privatliv. Videreutvikling av praksis skal ha grunnlag i oppsummert kunnskap fra barn med barnevernerfaring, ny forskning og erfaringskunnskap fra barnevernfeltet.

For å legge til rette for samtaler som barna selv opplever som trygge, nyttige og samarbeidende, må barnevernet være tilgjengelig og ha tid og kompetanse til å skape en relasjon der barn får tillit til sin kontaktperson. Barneverntjenesten må også være synlig og tilgjengelig på barn og unges arenaer, inkludert digitale arenaer. Dette innebærer at barnevernet må se på egen praksis og være innovative i utvikling av arbeidsformer som gir mer tid sammen med barna. Tillitsbasert styring og ledelse er svært viktig for å få dette til. Det skal samarbeides tettere på tvers av bydeler for å utveksle gode erfaringer.

Et trygt samarbeid betinger også god praksis i bruk av tolk. Barnevernets ansatte skal være innforstått med at tolking er av avgjørende betydning for god kommunikasjon og for å kunne gjøre en god og forsvarlig jobb. I følge Kommunerevisjonens forvaltningsrevisjon, rapport 08/2020 om bruk av tolk i barneverntjenesten, var det svakheter og mangler ved bruk av tolketjenester i barnevernet. Byrådet vil iverksette flere tiltak for å sikre god og forsvarlig tolkepraksis i barnevernet.

Gjennom å skape kontakt, relasjon og tillit hos barna og familiene, dannes barnevernets grunnlag for å forstå hva barn og unges uttrykk kan handle om og til å gi barnevernet mulighet til å sette inn de riktige tiltakene til rett tid. Ved å avdekke vold, omsorgssvikt og/eller seksuelle overgrep, vil barnevernet kunne forebygge negativ utvikling og at barn og unge får tilhørighet til negative og kriminelle miljøer.

Det er viktig å sikre tilgang til gode og tilgjengelige tiltak som kan hjelpe barn og unge som er i en negativ utvikling og som har kontakt med kriminelle miljøer. I 2020 åpnet Adamstuen ungdomstiltak, som er en institusjon som skal hjelpe unge ungdommer som begår gjentatte og/eller alvorlige kriminelle handlinger. Hjelpen bygger på tett samarbeid med barnet hele veien og i dialog med flere instanser som politi og skole - og med familien. Det er flere tiltak rettet mot denne gruppen barn og unge ute i bydelene i samarbeid mellom barnevern, skole og politi, men situasjonen viser at det fortsatt er behov for økt innsats på dette området. Byrådet vil følge opp bystyrets ønske om å komme til bunns i hva som gjør at noen barn begår gjentatte kriminelle handlinger, slik at dette kan forebygges og de unge rehabiliteres.

For å sikre at kommunen har barnevernstiltak som kan tilpasses det enkeltes barns behov og situasjon, er Barne- og familieetaten i ferd med å kartlegge behovet for ulike tiltak i Oslos barneverntjenester. Dette vil danne grunnlaget for videre utvikling av etatens og bydelens tiltaksapparat.

Byrådet skal utarbeide en plan som skal sette kommunen i stand til å dekke bydelenes behov for institusjonsplasser i barnevernet i kommunens egne institusjoner supplert med plasser drevet av ideelle. Bruken av kommersielle aktører skal fases ut. Planen skal bygge på en grundig analyse for å vise hva som skal til for å utvikle det kommunale institusjonstilbudet til å møte et bredt spekter av behov som barn og unge har når de flytter ut av hjemmet. Byrådet, Fagforbundet, Ideelt barnevernsforum, Landsforeningen for barnevernsbarn og Fellesorganisasjonen vil gå sammen om å lage gode institusjoner, sett fra barn og unge selv. Det er enighet om fire prinsipper for utviklingen av et profittfritt barnevern:

1. Skreddersøm, ikke standardisering. I samarbeid med barn og unge skal det bli trygt å bo på institusjon.
2. Vi skal sikre god opplevd kvalitet. Vi skal gi omsorg som sikrer at barn og unge får det bedre inni seg av å bo på institusjonen. Det betyr tettere samarbeid med barn og unge selv, og mindre vekt på kvantitative indikatorer som ikke nødvendigvis betyr noe for barna.
3. Arbeidstidsordninger som er bra for både barn og ansatte, og som sikrer at traumatiserte barn og unge får det trygt. Vi skal basere oss på undersøkelser av barns opplevelser av ulike turnuser, der trygghet skal være avgjørende.
4. Fleksible ordninger som ivaretar våre medarbeidere, med vekt på heltidskultur.

Bystyret har bedt byrådet legge fram en sak om barnevernets ressursbruk og organisering, for å sikre at tilbudet og finansieringen ivaretar barnas behov. Byrådet skal blant annet se på oppgavefordelingen mellom Barne- og familieetaten og bydelene, hva slags institusjonstilbud kommunen bør ha og hvordan kommunen kan sikre gode fagmiljøer. Saken skal avgis av byrådet innen utgangen av 2021.

Byrådet legger til grunn at alle helsestasjonstjenestene gir tilbud om helsekonsultasjoner etter anbefalinger i det nasjonale helsestasjonsprogrammet til alle barn i egen bydel. Dette er nødvendig for å forebygge og avdekke skjevutvikling hos barn og for å forebygge og avdekke vold, overgrep og omsorgssvikt. Barn som uteblir fra helsekontroller, skal raskt bli fulgt opp i henhold til Oslo kommunes rutine for dette, og helsestasjonene skal aktivt informere foreldre om deres plikt til å medvirke til at barna får denne helsehjelpen.

Skolehelsetjenesten skal bidra til å fremme et godt fysisk og psykososialt miljø på skolen. Tjenesten må derfor være lett tilgjengelig for elevene slik at hjelp blir gitt tidlig når behov oppstår. Videre må skolehelsetjenesten samarbeide med elevene for å finne ut hva som er den beste måten å møte dem på for å skape tillit. Kunnskap fra barn og unge viser at det er viktig at helsesykepleier aktivt oppsøker klasserommet, at de er synlige ute i friminutter og bygger relasjoner til elevene slik at det kjennes trygt å kontakte skolehelsetjenesten når behov oppstår.

Elevene skal ha tilgang til en tverrfaglig skolehelsetjeneste, og samarbeid med spesialisthelsetjenesten bør skje på skolens arena, slik at elever kan få tilgang til lavterskel psykisk helsehjelp på et tidlig tidspunkt, og før utfordringer utvikler seg til å bli mer alvorlige.

Byrådet har styrket bydelenes skolehelsetjenester betydelig de siste årene, og tjenesten er tilført ressurser slik at bystyrets vedtatte bemanningsnorm er oppfylt på alle trinn også i 2021. Siden 2015 er finansieringen av antall årsverk i skolehelsetjenesten om lag doblet.

Bystyrets bemanningsnorm for skolehelsetjenesten er fra 2015. Siden da har det kommet nye nasjonale retningslinjer for tjenesten med flere oppgaver for helsesykepleierne. Byrådet vil derfor i 2021 gjøre en vurdering av om bemanningsnormen er i tråd med dagens behov for ressurser i tjenesten og med elevenes behov og ønsker for skolehelsetjenesten.

Oslo kommune har ledet arbeidet med utvikling av nye digitale innbyggerløsninger på helsestasjonsområdet gjennom prosjekt DigiHelsestasjon. Løsningene ble pilotert høsten 2020, og arbeidet med implementering og videreutvikling vil fortsette i 2021.

Oslo kommune deltar også i DigiBarnevern, som er et samarbeidsprosjekt mellom sju kommuner, BUFdir og KS. Den første innbyggertjenesten som er utviklet gjennom dette prosjektet, er en bekymringsmeldingsportal som antageligvis kan implementeres i Oslo kommune i løpet av 2020.

Mål 9 Alle gravide, barselkvinner og nye foreldre skal møtes av en helsestasjonstjeneste som oppleves tilgjengelig, trygg og nyttig

Svangerskaps- og barselomsorgen er et av kommunens viktigste folkehelsetiltak. En individuell og differensiert svangerskapsomsorg, med tilgjengelige jordmødre lokalt i den enkelte bydel, bidrar til å forebygge og forhindre en negativ utvikling fra før fødsel. God omsorg under og etter graviditeten er også av vesentlig betydning for mors fremtidige helse. Bydelene har de siste årene fått tilført betydelig økte ressurser til jordmortjenesten. Økte jordmorressurser kan bidra til økt levekårsutjevning gjennom reduserte sosiale helseforskjeller.

Kvinner har rett til å velge om de ønsker å motta svangerskapsomsorg fra jordmor eller fastlege. Byrådet er opptatt av å sikre at kvinner har en reell valgmulighet og har derfor styrket tjenesten betydelig. Antall jordmødre i helsestasjonstjenesten har økt fra 30 i 2015 til 69 i 2019.

Svangerskaps- og barselomsorgen i bydelene skal være individuelt tilpasset og ta høyde for at kvinner møter tjenesten med ulike forutsetninger og ulike behov. Det er forskjeller mellom bydelene med hensyn til hvilke ønsker, behov og oppfølging gravide trenger både under svangerskapet og i barseltiden. Byrådet er opptatt av at bydelene tilpasser tilbudet slik at likeverdige tjenester sikres uavhengig av bydelstilørighet. Kvinner med ekstra behov skal følges opp ekstra og byrådet er opptatt av at det er et tett samarbeid mellom jordmødrene, fastleger og *Nye familier*. Byrådet legger videre til grunn at *Oslohjelpa* og andre lavterskeltilbud er viktige bidragsytere til at gravide kvinner møter sømløse tjenester og helhetlig hjelp og omsorg både under og etter svangerskapet.

Det er viktig for byrådet å se på kvinnehelse i et levekårsperspektiv. En god og tilgjengelig svangerskaps- og barselomsorg er et viktig virkemiddel inn i arbeidet med sosial utjevning og for å forebygge opphopning og overføring av levekårsutfordringer og annen problematikk mellom generasjoner. Helsestasjonene og jordmortjenesten har vært under hardt press etter koronautbruddet, noe som kan ramme familiene i de mest levekårsutsatte områdene hardest. I perioder med isolasjon, er det særlig viktig at tilgjengeligheten opprettholdes. Å gi kvinner økte kunnskaper om egen kropp, seksuell og reproduktiv helse gir økte muligheter for kvinner til å ta informerte valg. Tilgang til gratis langtidsvirkende prevensjon er et viktig virkemiddel i denne sammenhengen. Byrådet anmoder bydelene til å ha økt oppmerksomhet om gravide og barselkvinner og deres partneres psykiske helse, og legger til rette for at jordmortjenesten, *Nye familier*, *Oslohjelpa* og andre relevante aktører samhandler for å gi riktig hjelp til rett tid.

Mål 10 Barnehage - og opplæringskapasiteten skal møte forventet vekst i antall barn, elever og lærlinger og bidra til et trygt og godt skolemiljø

Byrådet sørget for at det ble etablert ca. 3 000 nye barnehageplasser i løpet av perioden 2016-2019. I 2020 fortsetter arbeidet med å bedre barnehagekapasiteten i byen. Antall barn i barnehagealder har sunket de siste årene og fortsetter å synke i noen år fremover. I tråd med befolkningsutviklingen legges det derfor ikke opp til vekst i antall barnehageplasser i årene fremover. Den store etableringen av flere barnehageplasser som har foregått dekker ikke bare opp for det økte behovet som følger av vekst i barnebefolkningen, men gir rom for økt deltakelse og en høyere dekningsgrad. Dekningsgraden i 2020 er forventet å ende på nærmere 93 %. I 2021 vil rekrutteringen av barn som i dag står utenfor barnehagefelleskapet fortsette.

For grunnskolen er det i Oslo som helhet god kapasitet i planperioden, samtidig som det er kapasitetsutfordringer i noen områder av byen, spesielt i ungdomstrinnet. For å møte elevtallsveksten er det nødvendig å utnytte den kapasiteten som finnes i tillegg til å etablere ny kapasitet.

I den videregående skolen er det et stort behov for økt kapasitet. Kapasitetsbehovet kommer tidligere enn etableringen av de planlagte nye skolene. Det arbeides derfor med ulike kortsiktige tiltak ved å leie lokaler knyttet til eller i nærheten av eksisterende skoler.

For å kunne utvikle gode skolebygg er det avgjørende å få innspill fra elevene, og fra andre aktuelle aktører og interessenter i skoleplanleggingen i Oslo. Involvering av barn og unge må sikres.

Skolene vi bygger skal være naturlige møteplasser for lokalmiljøene, arena for idrett og fysisk aktivitet, lokale kulturhus og legge til rette for frivillig aktivitet. Skolene, skolegårdene og fleridrettshallene skal være aktive, levende bygg, både på dagtid og på kveldstid.

For å møte elevtallsveksten legger byrådet opp til etablering av nye skoler. I tillegg oppgraderes, rehabiliteres og utvides eksisterende skoler. I 2021 er det lagt opp til en samlet etablering av 1 490 skoleplasser, av disse er 520 nye skoleplasser i allerede etablerte skoler i tillegg gir innleie oss 970 nye skoleplasser i den videregående skolen. Det er avsatt 44,6 mill. til inventar og utstyr i nye skoler. 5 mill. av dette er avsatt til fornyelse av inventar og utstyr på de yrkesfaglige studieretningene. Midlene dekker også oppgradering og rehabilitering av skolegårder som et viktig pedagogisk areal, og arealer for lek og rekreasjon i og utenfor skoletiden.

Byrådet startet opp en pilot for etablering av Hjertesoner skoleåret 2018/19, som ble utvidet fra to til tre skoler i 2019 og ytterligere 12 i 2020, til totalt 17. I 2020 etablerte byrådet et eget prosjekt for etablering av hjertesoner, der Bymiljøetaten har prosjektledelsen. Hjertesoner går ut på å skape bilfrie områder rundt skolene, og sikre trygge og attraktive skoleveier. Målet er at opplevd sikkerhet og trygghet ved gåing og sykling til skolen skal forbedres. Midler til *Hjertesoner* i 2021 er innarbeidet på Bymiljøetatens budsjettkapittel.

Når det skal etableres nye skoler og barnehager, legges det vekt på nærhet til brukerne for å minimere unødvendig transport. Planleggingen av nye skoler og barnehager inngår i Oslo kommunes helhetlige planer for å drive god områdeutvikling og bidra til en klimavennlig utvikling for Oslo fremover. I tillegg skal bygningene være energi- og miljøvennlig og universelt utformet for å sikre tilgjengelighet for alle grupper. Nye skoler og barnehager etableres med miljøvennlige løsninger som for eksempel bruk av massivtre i hele eller deler av konstruksjonene, utstrakt bruk av solcellepaneler og grønne tak. Under byggeprosessen satses det på fossilfrie byggeplasser, gjenbruk av materialer og grundige vurderinger av om bygningsmasse kan gjenbrukes. Innslaget av trær og naturlige materialer benyttes når nye uteområder rustes opp eller etableres og bruken av gummi-asfalt trappes ned. Det legges til rette for flere humlevennlige prosjekter og det settes av plass til urban dyrking der det er mulig.

Byrådet har satt i gang en rekke tiltak for å øke antallet elever som får læreplass. Det er innført læreplassgarantier innenfor en rekke lærefag og Utdanningsetaten gir kursing og intensivopplæring til søkere til læreplass som ikke er tilstrekkelig kvalifisert. Gjennom saken *Flere lærlinger i Oslo kommunes virksomheter – muligheter og tiltak* ble det etablert et eget måltall om 355 etablerte og klargjorte læreplasser i kommunens virksomheter. Kommunerevisjonen fant i sin rapport *Oslo kommunes arbeid med å få flere læreplasser* at måltallet er overoppfyllt, men at måltallet er utdatert, vanskelig målbart og at det hefter usikkerhet rundt tallgrunnlaget. Byrådet arbeider med å videreutvikle måltall for lærlinger i kommunens virksomheter, og har bl.a. lagt inn nøkkeltallet *Antall nye lærekontrakter* i kommunens virksomheter i tabell 8.27.

8.3 Oppvekst- og kunnskapssektorens økonomiske rammer

Tabell 8.3 Økonomiplanoversikt Utdanningsetaten og Barne- og familieetaten

Beløp i mill.

Driftsbudsjettet	Dok 3 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Dok 3 - vedtatt økonomiplan netto ¹⁾	14 491,0	14 719,0	14 808,0	14 915,1	0,0
DOK 3 nettoramme første år videreført	14 491,0	14 491,0	14 491,0	14 491,0	14 491,0
+/- Kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling		144,6	144,6	144,6	144,6
+/- Reelle endringer		98,9	135,2	108,7	190,4
=ØKONOMIPLAN (netto)	14 491,0	14 734,4	14 770,8	14 744,2	14 825,9
Endringer i prosent		1,7 %	1,9 %	1,7 %	2,3 %
Sum endringer		243,4	279,8	253,3	334,9

Spesifikasjon av "Reelle endringer"	Dok 3 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
+/- Justering for demografiske forhold - befolkning		129,3	216,6	273,7	304,2
+/- Justering for demografiske forhold - husleie		126,1	128,3	111,3	111,3
+/- Justering for andre aktivitetsnøytrale forhold		-101,9	-110,8	-115,6	-115,6
+/- Justering for oppgaveendring mellom sektorer		-8,4	-8,4	-8,4	-8,4
+/- Uspesifiserte rammeendringer		-60,0	-174,3	-329,4	-441,7
+/- Spesifiserte rammeendringer		13,8	83,8	177,1	340,6
Sum reelle endringer		98,9	135,2	108,7	190,4

Driftsbudsjettet inkluderer Utdanningsetatens og Barne- og familieetatens budsjettkapitler. Det vises til kap. 5 Bydelene for økonomiplanskjema for driftsmidler til barnehager (FO2A), barneverntjenesten (FO2B) og helsestasjons- og skolehelsetjenesten (FO2C). De sentrale avsetningskapitlene kap. 303 Bydelene – Avsetninger barn og unge, kap. 305 Bydelene – Etablering av barnehager og kap. 306 Bydelene – Diverse barnehagetiltak er omtalt i kapittel 7.4 og 7.5.

Kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto 144,6 mill. jf. kapittel 18 Budsjettekniske merknader. Nettobeløpet tar hensyn til økning i kommunens pensjonskostnadssats fra 21,2 % i 2020 til 21,9 % i 2021. Det er innarbeidet en kompensasjon på 21,0 mill. på grunn av økt pensjonskostnadssats.

Justering for demografiske forhold – befolkning

På Utdanningsetatens kapitler 203 PPT, 210 Grunnskolen og 230 Videregående skole er det i 2021 innarbeidet 129,3 mill. for å kompensere for demografiske endringer. Kompensasjonen øker i takt med veksten i befolkningsgruppen og er i 2024 på 304,2 mill.

Justering for demografiske forhold – husleie

Utdanningsetaten er kompensert for økte husleieutgifter for nye, utvidede eller totalrehabiliterede skoler. I 2021 er det innarbeidet 126,1 mill. for å dekke økte husleieutgifter. Økningen skyldes helårseffekt av husleieforpliktelser for nye og rehabiliterede skoler som ble ferdig i 2020 og nye skoleprosjekter som blir ferdige i 2021. Avsetningen øker til 128,3 mill. i 2022.

Justering for andre aktivitetsnøytrale forhold

Forutsetning om statlige tilskudd og utgifter til integrering og bosetting av flyktninger er redusert med 6,8 mill. i 2021, 9,9 mill. i 2022, 8,6 mill. i 2023 og 2024.

Det er forventet reduserte pensjonskostnader til Statens pensjonskasse på 93,4 mill. årlig.

Andre mindre tekniske aktivitetsnøytrale justeringer gjør at Utdanningsetatens kapitler justeres ned med 1,6 mill. i 2021.

Justering for oppgaveendring mellom sektorer

3 mill. årlig er overført fra Utdanningsetaten til Klimaetaten til samarbeidet med Klimahuset på Tøyen.

5,4 mill. årlig er overført fra Utdanningsetaten til bydelene for å finansiere NAV-veiledere i skolen.

Uspesifiserte rammeendringer

Kap. 200 Utdanningsetaten er redusert med 59,5 mill. i 2021. Det er forventet at rammereduksjonen skal dekkes av besparelser i sentrale avsetninger. Det forutsettes at de reduserte sentrale avsetningene ikke medfører reduksjon i budsjetttildelingen til skolene.

Alle kapitlene i oppvekst- og kunnskapssektoren er til sammen redusert med 0,5 mill. i 2021 begrunnet i redusert bruk av konsulenttjenester.

Det er forventet at de framtidige rammereduksjonene i Utdanningsetaten og Barne- og familieetaten skal dekkes av blant annet effektivisering, økende digitalisering og nye arbeidsformer og omstilling.

Spesifiserte rammeendringer

Kap. 200 Utdanningsetaten er økt med 1,5 mill. til samarbeid med Klimahuset. Avsetningen til samarbeid med Klimahuset er totalt på 6 mill. i 2021. 3 mill. av avsetningen er overført til Klimaetatens budsjett, og 3 mill. gjenstår på kap. 200.

Kap. 200 er redusert med 7 mill. som følge av at avtalen med sanitetsforeningen om internatdrift på Brusetskollen skole er sagt opp.

Kap. 200 er redusert med 4 mill. i 2021 som følge av reduksjoner i avsetninger sentralt i Utdanningsetaten til diverse satsinger. Midlene er omdisponert til satsingen rettet mot skoler i levekårsutsatte områder. Selv om Utdanningsetaten har redusert konsulentbruken betydelig de siste årene, forventes det ytterligere redusert konsulentbruk i 2021. Det forventes at om lag halvparten av budsjettreduksjonen på 4 mill. knyttet til satsinger sentralt i Utdanningsetaten kan dekkes av redusert konsulentbruk.

Kap. 208 Sentral avsetning til husleie ved nye skoler er redusert med 12,8 mill. til 6,4 mill. i 2021.

Avsetningen på kap. 208 øker til 36,6 mill. i 2022, 96,5 mill. i 2023 og 260,0 mill. i 2024. Dette er midler satt av sentralt til framtidige husleieøkninger, og avsetningen er knyttet til planer for konkrete prosjekter i skolebehovsplanen. Midlene skal overføres til Utdanningsetatens budsjetter etter hvert som skolene blir ferdigstilt.

Kap. 210 er økt med 30 mill. som følge av økt antall elever på nærskolene med omfattende behov for spesialundervisning og som utløser særskilt elevpris i ressursfordelingsmodellen.

Kap. 210 er økt med 10 mill. fra 2021 til styrking av grunnskoler i levekårsutsatte områder.

Kap. 210 er redusert med 9,6 mill. i 2021 som følge av redusert avsetning til Sommerskolen. I 2021 er 6 mill. omdisponert til satsingen rettet mot skoler i levekårsutsatte områder. Fra 2022 er avsetningen til sommerskolen redusert med 3,6 mill. Det er fortsatt uvisst hvordan smittesituasjonen i Oslo vil utvikle seg utover i 2021. Utviklingen vil ha innvirkning på mulighetene for å arrangere sommerskole eller andre sommeraktiviteter for elevene i Oslo skolen. Byrådet vil fortløpende vurdere mulighetene og innretning på sommertilbud i 2021, basert på erfaringene fra sommeren 2020.

Kap. 210 er redusert med 13 mill. årlig fra 2021 med begrunnelse i at ordning med lønnstilskudd til virksomheter underlagt Utdanningsetaten som tar inn læringer blir avvirket. Avviklingen må ses i sammenheng med økning i det statlige lærlingstilskuddet over de senere årene og øvrige tiltak rettet mot læringer som reduserer behovet for egne lønnstilskudd.

Kap 211 Aktivitetsskolen er redusert med 39,8 mill. i 2021 som følge av utsatt utvidelse av gratis AKS på 2. trinn i utvalgte bydeler, jf. *Sak 211 Revidert budsjett 2020 - Effekt av regnskap 2019 mv - Byrådssak 90 av 19.05.2020*.

Kap. 211 er økt med 1,1 mill. i 2021 og 2,5 mill. årlig fra 2022 som følge av at det fra skolestart 2020 er innført gratis deltidsplass i AKS på 1.-4. trinn på Møllergata skole.

Kap. 211 er økt med 17,6 mill. som følge av helårseffekt av utvidelse av gratis deltidsplass i AKS til 4. trinn på skolene i bydelene Gamle Oslo, Grünerløkka, Sagene og Bjerke.

Kap. 211 er økt med 5 mill. som følge av utvidelse av ordningen med gratis deltidsplass i AKS til 2. trinn på skolene i Bydel St. Hanshaugen og Bydel Frogner.

Kap 211 er økt med 2 mill. til prøveordning med økt samarbeid med kultur, idrett og frivillighet.
Kap. 230 Videregående skole er økt med 5,8 mill., til totalt 10 mill. i økt grunnfinansiering fra 2021.
Kap. 231 Fagopplæring er økt med 14 mill. årlig fra 2021 som følge av økt antall lærlinger og dermed økte utgifter til lærlingtilskudd og prøvenemnder.
Kap. 360 Barne- og familieetaten er økt med 10 mill. til finansiering av Adamstuen ungdomstiltak.
Kap. 360 er økt med 3 mill. i 2021 for å styrke etatens rolle som fagetat og for å videreutvikle samarbeidet med bydelene om å omstille tjenestetilbudet i tråd med målsettingen om å fase ut bruken av kommersielle aktører i barnevernet.

Tabell 8.4 Netto driftsbudsjett – Oppvekst og kunnskap

Beløp i mill.

	Dok 3 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Endring 2020 - 2021
Netto driftsbudsjett						
200 Utdanningsetaten (OVK)	288,8	259,8	180,2	134,9	22,6	-29,0
203 PP -tjenesten (OVK)	198,4	209,8	211,2	210,1	210,6	11,4
208 Avsetning husleier skoler (OVK)	19,2	6,4	32,4	92,3	255,8	-12,8
210 Grunnskolen (OVK)	9 883,5	10 018,9	10 020,0	9 927,3	9 895,6	135,4
211 Aktivitetsskolen (OVK)	589,3	584,4	616,3	641,6	641,6	-4,8
230 Videregående skoler (OVK)	3 128,4	3 240,9	3 298,5	3 332,6	3 394,3	112,5
231 Fagopplæring (OVK)	178,3	195,1	194,9	194,3	194,3	16,8
360 Barne- og familieetaten (OVK)	205,1	219,0	217,4	211,1	211,1	13,9
Sum	14 491,0	14 734,4	14 770,8	14 744,2	14 825,9	243,4

Tabell 8.5 Brutto investeringsbudsjett – Oppvekst og kunnskap

Beløp i mill.

	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Brutto investeringsbudsjett				
200 Utdanningsetaten (OVK)	94,6	75,8	182,6	281,1
271 Bydelsoppgaver (OVK)	13,6	27,0	29,9	6,7
360 Barne- og familieetaten (OVK)	2,3	2,3	2,3	2,3
Sum	110,5	105,1	214,8	290,1

8.4 Barnehager (funksjonsområde 2A)

Tabell 8.6 Driftsbudsjett – Barnehager FO2A

Beløp i 1000 kr

Funksjonsområde	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Forslag 2021
Funksjonsområde 2A Barnehager (bydelsfordelt)			
11 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod		6 859 170	7 079 492
Sum utgifter		6 859 170	7 079 492
Netto utgifter	6 997 578	6 859 170	7 079 492

Budsjettvedtak for den enkelte bydels ordinære drift skjer samlet og fremgår som ett beløp under artsgruppe 11 i Dok.3.

Beløp gjengitt her er funksjonsområdets andel som er lagt til grunn ved beregning av samlet driftsbudsjett.

For informasjon om bydelenes disponering av opprinnelig budsjett 2020 vises til vedlegg 3 i Dok.3/20.

Bydelsrammen er økt med 73,7 mill. for å dekke realvekst i tilskuddet til private barnehager i 2021. Det er videre lagt inn 31 mill. i bydelsrammen til å kompensere bydelene for økte utgifter ved å følge opp

bemanningsavtalen for de kommunale barnehagene, inkludert effekten av flere barnehagelærere og fagarbeidere på tilskuddet til de private barnehagene.

På kap. 305 er det innarbeidet 143,4 mill. i 2021 til å finansiere kommunale og private barnehageplasser etablert i 2020 og 2021.

1 Ansvarsområde

Barnehage er et pedagogisk tilbud som reguleres i lov om barnehager med forskrifter (barnehageloven). Tilbudet omfatter både kommunale og private barnehager.

Byrådsavdeling for oppvekst og kunnskap har det overordnede ansvaret for barnehager, herunder å etablere tilstrekkelig antall plasser i barnehage for barn i kommunen slik at den lovfestede retten til barnehageplass blir innfridd.

Bydelene har ansvaret for drift av de kommunale barnehagene og tilsynsansvar for både de kommunale og de private barnehagene.

Omsorgsbygg Oslo KF er byggherre og eier av de kommunale barnehagene.

2 Situasjonsbeskrivelse

Utviklingstrekk i deltagelse

Ved utgangen av 2019 hadde 36 900 barn plass i barnehage i Oslo. 57 % av barna hadde plass i kommunal barnehage, mens 43 % gikk i privat barnehage. Dekningsgraden for barn 1-5 år økte fra 89,2 % i 2018 til 90,3 % i 2019. Det var ved årsskiftet 303 kommunale barnehager, 399 private barnehager og én statlig barnehage i Oslo.

Andelen minoritetsspråklige barn 1-5 år som har barnehageplass, har økt fra 72 % i 2010 til 88 % i 2019. Økningen i dekningsgrad må ses i sammenheng med moderasjonsordningene som er etablert i perioden og satsingen på å øke rekrutteringen av barn til barnehage. Den nasjonale ordningen med gratis kjernetid omfatter fra 01.08.2020 barn i alderen 2 til 5 år fra husholdninger med inntekt opp til 566 100 kr. Byrådet har hevet inntektsgrensen og finansierer gratis kjernetid for 4- og 5-åringer fra familier med inntekt under 656 000 i bydelene Alna, Bjerke, Grorud, Stovner og Søndre Nordstrand. Tilbudet omfatter om lag 200 flere barn enn den statlige inntektsbaserte ordningen med gratis kjernetid for barn i alderen 2 til 5 år.

Utviklingstrekk i kvalitet, innhold og kompetanse

Pedagogtettheten i barnehagene fortsatte å øke i 2019. Andelen barnehagelærere i de kommunale barnehagene økte fra 35 % i 2018 til 38 % i 2019. For fagarbeidere var det i samme periode en økning fra 18 % til 20 %. Det er fortsatt en utfordring å rekruttere nok barnehagelærere til å oppfylle det nasjonale pedagogkravet, men andelen pedagogiske ledere i kommunale barnehager med godkjent utdanning økte fra 84,5 % i 2018 til 85,5 % i 2019.

Korona-utbruddet våren 2020 har lagt press på bemanningen i barnehagene og medført økte utgifter til bl.a. vikarer, renhold og andre smitteverntiltak. I den første tiden etter gjenåpning av barnehagene i april 2020 var oppmøtet i barnehagene i noen av bydelene relativt lavt, men dette normaliserte seg fram mot sommeren. Behovet for tilpasninger i barnehagetilbudet som følge av pandemien, vil trolig vedvare utover høsten 2020 og i 2021.

Oslo kommune deltok i 2019 i den nasjonale foreldreundersøkelsen utarbeidet av Utdanningsdirektoratet. Undersøkelsen viser at foreldrenes tilfredshet med barnehagetilbudet er omtrent på samme nivå som de foregående årene. Foreldrene er i stor grad ganske eller meget fornøyd med barnehagetilbudet, og svarprosenten er høy. 56 % av foreldrene er totalt sett meget fornøyd med tilbudet, mens 35 % er ganske fornøyd. De private barnehagene har litt høyere foreldretilfredshet enn de kommunale barnehagene, men på de fleste områder er forskjellene marginale, og betydelig mindre enn

forskjellene mellom barnehager uavhengig av eierform. På spørsmål om barns trivsel er det ikke noe forskjell mellom kommunale og private barnehager. De største forskjellene er knyttet til spørsmål om lokaler og bygg samt mattilbudet. Høyere tilfredshet med mattilbudet i de private barnehagene må sees i sammenheng med at foreldre som regel betaler en høyere pris for mat i private barnehager enn i kommunale.

Tabell 8.7 Foreldreundersøkelse 2019 - barnehage

Tema	Gjennomsnitt
Ute- og innemiljø	4,0
Relasjon mellom barn og voksen	4,5
Barnets trivsel	4,7
Informasjon	4,3
Barnets utvikling	4,6
Medvirkning	4,2
Henting og levering	4,4
Tilvenning og skolestart	4,4
Tilfredshet	4,4

Skala 1-5, der 5 er best

Tabell 8.8 Nøkkeltall – barnehage

Barnehage	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019
Kvalitet					
Andel barn 1-5 år fra språklige/kulturelle minoriteter med barnehageplass, ekskl. utvalgte land ¹	78,3 %	81,9 %	81,4 %	87,8 %	87,5 %
Andel 1. trinns elever som får Særskilt språkopplæring (§2-8 Opplæringsloven)	25,0 %	24,8 %	23,3 %	23,3 %	
Andel barnehagelærere i prosent av grunnbemanningen i kommunale og private barnehager	31,7 %	32,1 %	33,0 %	33,3 %	35,3 %
Andel pedagogiske ledere med godkjent utdanning i kommunale og private barnehager ²	86,1 %	88,5 %	89,3 %	81,0 %	83,0 %
Andel styrere med godkjent utdanning	98,3 %	97,5 %	98,1 %	98,1 %	98,4 %
Korrigerte brutto driftsutgifter i kroner per barn i kommunale barnehager	183 501	198 028	205 812	213 292	214 505
Deltakelse					
Andel barn 1-2 år med barnehageplass	76,1 %	78,5 %	79,3 %	80,5 %	83,0 %
Andel barn 3-5 år med barnehageplass	94,0 %	94,6 %	94,8 %	95,6 %	95,4 %
Antall barn 1-2 år med barnehageplass	13 512	13 961	13 947	13 933	13 855
Antall barn 3-5 år med barnehageplass	22 970	22 830	22 826	22 676	22 749

¹ Ekskl. barn med landbakgrunn fra Danmark, Sverige, Irland, Storbritannia, USA, Australia og New Zealand

² Nedgangen fra 2017 til 2018 må ses i sammenheng med at pedagognormen ble skjerpet fra 01.08.2018.

Utviklingstrekk i kapasitet

Oslo har i lang tid klart å tilby plass til flere barn enn de med lovfestet rett til barnehageplass, men det er fortsatt familier som må vente på å få tildelt barnehageplass og fortsatt står for mange barn utenfor barnehagefellesskapet. Barnehagekapasiteten og deltakelsen er ujevnt fordelt mellom områder og

bydeler i byen. Noen bydeler har god kapasitet og svært høy dekningsgrad, mens andre bydeler har lavere dekningsgrad og et stort rekrutteringspotensial.

Det er forventet at totalt 12 nye barnehager ferdigstilles i 2020, hvorav ti kommunale og to private. Totalt er det lagt til rette for at det kan tas i bruk ca. 775 nye barnehageplasser i 2020. I bestillingene av ny kapasitet har byrådet vektlagt å utjevne forskjellene i barnehagekapasitet i byen. Det gir mulighet til å rekruttere flere barn til barnehage der dekningsgraden i dag er lav.

Sammenlikningsdata for barnehage (ASSS)

Aggregerte Styringsdata for Samarbeidende Storkommuner (ASSS) er et nettverk der de 10 største kommunene i landet samarbeider om utvikling og analyse av styringsdata på overordnet nivå. ASSS har utviklet indikatorer på flere tjenesteområder for å kunne sammenligne ressursbruk, tjenesteproduksjon, dekningsgrader, enhetskostnader og kvalitet. Nedenfor følger et utvalg av indikatorer hvor Oslo kommune sammenlignes med gjennomsnittet av ASSS.

Tabell 8.9 ASSS-indikatorer – barnehage

Indikator	Oslo 2018	Oslo 2019	ASSS- snitt 2018	ASSS- snitt 2019
Netto driftsutgifter til barnehage, per innbygger 1-5 år, i kroner	159 250	172 495	157 270	167 292
Ressursbruk, korrigert for forskjeller i utgiftsbehov, arbeidsgiveravgift og pensjonsutgifter	0,973	0,988	1,000	1,000
Dekningsgrad 1-2 åringer	80,5 %	83,0 %	83,5 %	84,8 %
Dekningsgrad 3-5 åringer	95,6 %	95,4 %	96,8 %	96,7 %
Andel ansatte med barnehagelærerutdanning	35,3 %	36,4 %	38,1 %	38,9 %
Andel ansatte menn i grunnbemanningen	16,8 %	17,0 %	13,8 %	14,0 %

Oslo har høyere utgifter til barnehager per innbygger i målgruppen enn gjennomsnittet for ASSS-kommunene, men ressursbruken er lavere enn gjennomsnittet dersom det korrigeres for forskjeller i utgiftsbehov, arbeidsgiveravgift og pensjonsutgifter. Dekningsgraden blant de yngste barna er fortsatt lavere enn gjennomsnittet i ASSS, men Oslo har nærmet seg de andre ASSS-kommunene fra 2018 til 2019. Andelen ansatte med barnehagelærerutdanning er noe lavere enn gjennomsnittet for ASSS-kommunene, mens andelen menn i Oslos barnehager er fortsatt klart høyere enn gjennomsnittet i ASSS.

3 Mål, tiltak og indikatorer

Byrådet har ambisiøse mål for barnehagene i Oslo. Til hvert mål er det angitt utvalgte tiltak og indikatorer for måloppnåelse (resultatindikatorer). For nærmere beskrivelse av mål og tiltak vises det til omtale under 7.2 Byrådets ambisjoner for oppvekst- og kunnskapssektoren. Byrådet har fastsatt måltall for utvalgte indikatorer, men vil følge utviklingen også for andre indikatorer og iverksatte tiltak for å sikre måloppnåelse.

Mål 1 Barn og unge skal ha et trygt og inkluderende læringsmiljø som fremmer helse, trivsel og læring, og som er fritt for mobbing, vold og overgrep

Tiltak 1:

Videreføre arbeidet med *Barnehjernevernet*, herunder blant annet:

- Gjennomføre kompetansepakke for å gi barnehageansatte grunnleggende kompetanse i å oppdage og hjelpe barn som har vært utsatt for omsorgssvikt, vold eller seksuelle overgrep
- Tilby styrere og pedagogiske ledere kompetanseheving om vold og seksuelle overgrep
- Gjennomføre barnevernsøvelser i barnehagene

Tiltak 2:

Gjennomføre byrådets sak *Tiltaksplan for arbeidet mot mobbing og for et godt psykososialt miljø i Oslos barnehager og skoler*, herunder:

- Følge opp at alle barnehager har en egen handlingsplan mot mobbing

- Styrke barnehagemedarbeidernes kompetanse om hvordan de kan sørge for inkluderende leke- og læringsmiljø

Tabell 8.10 Resultatindikatorer - mål 1

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Foreldreundersøkelse: Barns trivsel	4,7	4,7	4,7	4,7

Mål 2 Barnehagebarn skal møte medarbeidere med høy kompetanse og tid til å følge opp den enkelte

Tiltak 1:

Videreføre kompetansetiltak for medarbeidere i barnehage og evaluere *Strategi for kompetanse og rekruttering i Oslobarnehagen 2016-2020*

Tiltak 2:

Videreføre pilotprosjektet med vikarpool for de kommunale barnehagene

Tiltak 3:

Videreføre tiltak for å øke rekrutteringen av barnehagelærere, herunder;

- Videreutdanning i barnehagepedagogikk for ansatte med annen pedagogisk utdanning enn barnehagelærerutdanning
- Arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning (ABLU) for ansatte i kommunale barnehager

Tiltak 4

Sette i gang et toårig prosjekt med økt grunnbemanning i barnehager i levekårsutsatte områder. Satsingen vil gi rom for 15-20 flere stillinger i barnehagene.

Tabell 8.11 Resultatindikatorer - mål 2

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Andel barnehagelærere i prosent av grunnbemanningen i kommunale barnehager	35,0 %	38,5 %	40,0 %	43,0 %
Andelen pedagogiske ledere med godkjent utdanning i kommunale barnehager	84,5 %	85,5 %	88,0 %	89,0 %
Andelen barne- og ungdomsarbeidere i kommunale barnehager	16,4 %	18,0 %	18,0 %	20,0 %

Mål 3 Barnehagebarn skal få et pedagogisk tilbud som støtter det enkelte barns lek, utvikling og læring

Tiltak 1:

Følge opp kvalitetsundersøkelsen i kommunale barnehager

Tiltak 2:

Gi barnehagebarn økt kunnskap om miljø og bærekraft gjennom blant annet samarbeid med Klimahuset og videreutvikling av MUV – kreativt gjenbrukssenter

Tiltak 3:

Gi riktig og rask hjelp til barn og familier gjennom satsingen *Oslohjelpa*

Tabell 8.12 Resultatindikatorer - mål 3

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Foreldreundersøkelse: Barnets utvikling	4,6	4,6	4,7	4,7

Mål 4 Barnehagebarn skal utvikle gode språklige og sosiale ferdigheter gjennom lek i trygge omgivelser

Tiltak 1:

Alle kommunale og alle nye private barnehager skal følge Oslostandard for inkluderende leke- og språkmiljø, Oslostandard for tilvenning og Oslostandard for samarbeid og sammenheng mellom barnehage, skole og AKS

Tiltak 2:

Videreføre lavterskeltilbud som åpen barnehage i bydeler med lav barnehagedeltakelse og gjennomføre et rekrutteringsprosjekt for å samle erfaring og spre kunnskap om rekruttering av barn til barnehage

Tiltak 3:

Tilby medarbeidere i barnehage opplæring i Oslostandarden for et inkluderende leke- og språkmiljø i barnehagen

Tabell 8.13 Resultatindikatorer - mål 4

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Foreldreundersøkelse: Forberedelse til skolestart	4,2	4,3	4,4	4,4
Foreldreundersøkelse: Språklig og sosial utvikling	4,6	4,6	4,7	4,7

Mål 10 Barnehagekapasiteten skal møte forventet vekst i antall barn

Tiltak 1:

Etablere nye barnehager og utvide eksisterende barnehager

Tiltak 2:

Rehabiliterer eldre barnehager for å bevare kapasitet

Tiltak 3:

Sikre tilstrekkelig areal til nye barnehageplasser i fremtidig byutvikling

Tabell 8.14 Resultatindikatorer - mål 10

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Dekningsgrad 1-5-åringer	88,2 %	89,2 %	95 %	93,5 %

Barnehagebehovsplan

Våren 2020 sluttet bystyret seg til byrådets forslag om å utsette fremleggelsen av barnehagebehovsplanen fra Sak1/2021 til Sak1/2022 høsten 2021. Samtidig ble det bedt om at byrådet la frem en fylldigere omtale av barnehagekapasiteten i forbindelse med Sak1/2021 enn normalt.

For byen samlet sett forventes det at kapasiteten i økonomiplanperioden er tilfredsstillende og det foreslås derfor kun å opprettholde kapasiteten de nærmeste årene. Den foreslåtte produksjonsplanen for økonomiplanperioden er planlagt med -249 plasser i 2021, -188 plasser i 2022 og en økning på henholdsvis 28 plasser og 260 plasser i årene 2023 og 2024.

Til grunn for behovsberegningen ligger kommunens framskrivninger for antall barn 1-5 år (mellomalternativet) og dagens dekningsgrad justert for forventet fremtidig økning i etterspørsel i deler av byen. Gitt at befolkningsframskrivingene slår til og at produksjonen av nye barnehageplasser blir som planlagt, vil dekningsgraden i perioden holde seg på ca. 93 % i hele perioden.

Det jobbes også med å vurdere behovet for nye barnehageplasser i ulike områder av byen, hvor Oslo kan deles inn i fem områder. Områdene er satt sammen av bydeler hvor etterspørselen etter barnehageplasser naturlig kan bli sett i sammenheng. Dekningsgradene som er benyttet for de ulike områdene er tilpasset slik at den fanger opp den varierende etterspørselen mellom områdene. I enkelte bydeler er det en forventning om at den estimerte etterspørselen øker som en følge av det aktive rekrutteringsarbeidet som foregår.

Barnehagekapasitetssituasjonen i de ulike områdene vurderes slik:

Område 1 (Bydel Gamle Oslo, Bydel Grünerløkka, Bydel Bjerke)

Det har vært og kommer til å være omfattende boligutbygging i denne delen av byen i årene fremover, særlig i områdene Bjørvika/Sørenga, Ensjø, Løren og Økern. Det vil derfor være et stort behov for ny barnehagekapasitet i mange deler av dette området. Det er sikret barnehagearealer i mange nye, store boligprosjekter. Det er derfor forventet betydelig økning i antall barnehager som realiseres i forbindelse med nye boligprosjekter og at det hovedsakelig er denne typen barnehager som skal dekke behovet for nye barnehageplasser i området.

Område 2 (Bydel Sagene, Bydel St. Hanshaugen, Bydel Nordre Aker)

I de kommende årene anses kapasiteten i dette området som tilfredsstillende når man ser området under ett. Det er til dels overkapasitet i deler av området, men på lang sikt (10 år) vil det være behov for noe ny barnehagekapasitet. Det er aktuelt å utvikle noe av dagens barnehagekapasitet, fortrinnsvis midlertidige barnehager og små og uhensiktsmessige barnehager.

Område 3 (Bydel Frogner, Bydel Vestre Aker, Bydel Ullern)

I økonomiplanperioden er kapasiteten tilfredsstillende når en ser området under ett. De neste ti årene er det anslått et behov for økt barnehagekapasitet i området. Det er forventet at det største behovet for ny barnehagekapasitet vil komme i Bydel Vestre Aker.

Område 4 (Bydel Grorud, Bydel Stovner, Bydel Alna)

I dette området er det estimert at barnehagekapasiteten i økonomiplanperioden vil være tilfredsstillende, gitt at dagens etterspørsel opprettholdes. I løpet av de neste ti årene er det anslått et behov for økt barnehagekapasitet og det er forventet at Oslo kommunes arbeid med å øke barnehagedeltakelsen vil få effekt. Det er relativt få nye barnehager under planlegging i området i dag, grunnet få store boligutviklingsprosjekter. Utviklingen følges nøye og det jobbes med flere initiativ for å etablere nye barnehager, spesielt i Bydel Stovner.

Område 5 (Bydel Østensjø, Bydel Nordstrand, Bydel Søndre Nordstrand)

I økonomiplanperioden er kapasiteten tilfredsstillende ut ifra dagens forutsetninger, med en liten overkapasitet spesielt i Bydel Østensjø. Det legges derfor opp til at midlertidige barnehager kan fases ut i løpet av de nærmeste årene. Men det knytter seg usikkerhet til vurderingene. Behovet kan endres vesentlig dersom etterspørselen etter plasser øker i Bydel Søndre Nordstrand. I denne bydelen er det et potensial for å øke etterspørselen etter barnehager. Videre er det et betydelig antall familiebarnehager i Bydel Nordstrand som også kan påvirke behovet for nye ordinære barnehageplasser.

4 Merknader til driftsbudsjettet

Tabell 8.15 Driftsbudsjettet Kapittel 305 Bydelene – Etablering av nye barnehager

Beløp i 1000 kr			
Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
305 Bydelene - etablering av nye barnehager (OVK)			
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	29 914	287 740	143 368
13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	-6 524	0	0
Sum utgifter	23 391	287 740	143 368
Sum inntekter	0	0	0
Netto utgifter	23 391	287 740	143 368

Målet om 3 000 nye barnehageplasser i løpet av perioden 2016-2019 ble nådd i 2019 og lavere befolkningsvekst i 2020 enn tidligere forutsatt gjør det mulig å utvikle midlertidige barnehagelokaler i bydeler med god barnehagedekning. Midlene på kapitlet skal finansiere driftsutgiftene knyttet til nye plasser.

På kapitlet er det avsatt midler til drift av nye barnehageplasser etablert i 2020 eller senere. Midler knyttet til drift av barnehageplasser etablert før 2020 blir tildelt bydelene gjennom kriteriefordelt ramme på funksjonsområde 2A. Midler som skal dekke bydelens husleieutgifter for kommunale barnehager og kapitaltilskudd i private barnehager etablert før 2020 blir fordelt til bydelene som særskilte tildelinger.

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto 2,3 mill., jf. kapittel 18 Budsjettekniske merknader.

Følgende bevilgninger er budsjettet på kapitlet:

Nye kommunale barnehageplasser etablert i 2020

Det er avsatt 145 mill. på kapitlet til drift av kommunale barnehageplasser etablert i 2020. Tildelingen til bydelene vil være basert på veksten i antall kommunale barnehageplasser i 2020 og vil bli fordelt i løpet av 2021.

Nye private barnehageplasser etablert i 2020

Bydelens utgifter til likeverdig behandling for private barnehageplasser etablert i 2020 vil bli dekket av denne avsetningen. Det er avsatt 10 mill. til formålet i 2021. Tildelingen til bydelen vil være basert på etablering av private plasser i løpet av året og vil bli fordelt i løpet av 2021.

Nye kommunale barnehageplasser etablert i 2021

Det er avsatt -12 mill. på kapitlet til drift av kommunale barnehageplasser etablert/avviklet i 2021. Avsetningen reduseres på grunn av avvikling av midlertidige barnehagelokaler. Det er lagt til grunn 5/12 budsjettvirkning i etableringsåret.

Nye private barnehageplasser etablert i 2021

Bydelens utgifter til likeverdig behandling for private plasser etablert i 2021 vil bli dekket sentralt. I 2021 er det ikke avsatt midler, da det ikke er forventet aktivitetsøkning i private barnehager.

Tabell 8.16 Driftsbudsjettet – Kapittel 306 Bydelene – Diverse barnehagetiltak

Kap / Artsgr	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
306 Bydelene - diverse barnehagetiltak (OVK)			
10 Lønn og sosiale utgifter	1	0	0
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	30 476	214 429	216 743
13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	-4 500	0	0
14 Overføringsutgifter	28 381	0	0
Sum utgifter	54 359	214 429	216 743
16 Salgsinntekter	-1 493	-29 000	-29 000
17 Refusjoner	-2 700	0	0
18 Overføringsinntekter	-116 862	0	0
Sum inntekter	-121 055	-29 000	-29 000
Netto utgifter	-66 696	185 429	187 743

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto 2,9 mill., jf. kapittel 18 Budsjettekniske merknader.

Etablering av barnehager – diverse prosjekter og beredskapsplasser

Byrådet foreslår å avsette 3,0 mill. til prosjekter for etablering av nye barnehageplasser. Avsetningen skal blant annet dekke utgifter til utrednings- og utviklingsprosjekter.

Avvikling av midlertidige barnehagelokaler

I 2021 foreslår byrådet å avsette 2,5 mill. til å dekke utgifter knyttet til avvikling og forlengelse av midlertidige barnehagelokaler.

Eventuell kompensasjon for økte utgifter til tilskudd til private barnehager

Denne avsetningen skal finansiere tildeling av ekstra pensjonstilskudd til private barnehager med særskilt høye pensjonsutgifter og dekke opp for usikkerhet rundt tilskudd til private barnehager som skyldes uforutsett kapasitetsvekst og fastsetting av tilskuddssatser. I 2021 foreslår byrådet 5 mill. til formålet.

Utdanning til barnehagelærer (ABLU)

Byrådet foreslår 20,7 mill. i 2020 til videreføring av eksisterende klasser og oppretting av ett nytt kull høsten 2021 ved arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning, i samarbeid med OsloMET-storbyuniversitetet. Det foreslås bevilget midler til ett nytt kull årlig i økonomiplanperioden.

Språkstimulering for barn i barnehagealder

Byrådet foreslår 24,5 mill. til språkstimuleringstiltak for barn i barnehagealder i 2021. Midlene vil bli benyttet til å styrke språkarbeidet i bydelene både for barn i og utenfor barnehagen, og til tiltak for å øke rekrutteringen til barnehage. Midlene vil også bli benyttet til språktiltak for barn som trenger ekstra oppfølging, styrking av barnehagemedarbeideres kompetanse og utredningsarbeid i byrådsavdelingen.

Kompetansepakke for norskopplæring til medarbeidere i barnehager, skoler og aktivitetsskoler

Byrådet foreslår 4 mill. til norskopplæring til medarbeidere i barnehager, skoler og aktivitetsskoler i Oslo. Midlene skal tildeles Oslo Voksenopplæring, som har fått oppdrag å tilby opplæringen. Opplæringen gis i første omgang til de virksomheter med flest medarbeidere med svake norskerferdigheter. Medarbeiderne skal få et tilpasset tilbud om opplæring, som spenner fra fireårig fagopplæring til mer kortvarig norsktrening på arbeidsplassen.

Oppholdsbetaling i barnehage

Det er avsatt 50,9 mill. til dekning for tapt oppholdsbetaling som følge av nasjonalt minstekrav til inntektsgradert oppholdsbetaling og 51,9 mill. til nasjonal ordning med gratis kjernetid i barnehage for barn i alderen til 2 til 5 år fra familier med lav inntekt. Midlene vil bli fordelt til bydelene.

Økt deltakelse i barnehagen

Byrådet foreslår 5,5 mill. til tiltak for å øke deltakelsen i barnehagen. Midlene skal benyttes til å kompensere bydelene Grorud, Stovner, Alna, Bjerke og Søndre Nordstrand for tapte inntekter som følge av gratis kjernetid i barnehage for 4- og 5-åringer i husholdninger med årlig inntekt under 636 300.

Kvalitet og kompetanse i barnehage

Byrådet foreslår 16,8 mill. til tiltak for økt kvalitet og kompetanse i barnehagene. Midlene vil bli benyttet til ulike kompetansetiltak for barnehageansatte, som bl.a. lederutdanning for pedagogiske ledere og videreutdanning om vold og seksuelle overgrep. Midlene skal også benyttes til andre tiltak for å øke kvaliteten i barnehagene, som stipend for styrere som tar nasjonal lederutdanning og gode systemer for kommunikasjon mellom barnehage og hjem.

Barn i utenbys barnehager

Byrådet foreslår å budsjettere med 10 mill. i utgifter til refusjon for Oslobarn i utenbys private barnehager, samt 29 mill. i inntekter fra refusjoner for utenbys barn i Oslos private barnehager. Refusjonsordningen gjelder barn med plass i private barnehager utenfor den folkeregisterregistrerte hjemkommunen.

Tidlig innsats i barnehagen

Byrådet foreslår å bevilge 22 mill. tidlig innsats i barnehagen. Deler av midlene skal bl.a. gå til å videreføre satsingen *Oslohjelpa*. Bydelene skal arbeide mot en mer behovsdrivet arbeidsform i barnehagen med barnet og dets familie i sentrum. Midlene skal benyttes til deltagelse i lærings- og utviklingsarbeid og til stimulering til å endre arbeidsform i arbeidet med tidlig innsats i barnehagen og til forsterket innsats i utvalgte barnehager i levekårsutsatte områder. 10 mill. av bevilgningen skal gå til å finansiere et nytt toårig forsøk med økt grunnbemanning i barnehager i levekårsutsatte områder.

Tabell 8.17 Øremerkede midler – Diverse barnehagetiltak

Prosjektnummer	Prosjektnavn	Beløp (i 1000 kr)
2 306 0003	OVK- utdanning av assistenter til barnehagelærere	20 650
2 306 0004	OVK – språkstimulering førskolebarn	24 500
2 306 0005	OVK – etablering av nye barnehageplasser	3 036
2 306 0006	OVK – avvikling av midlertidige barnehagelokaler	2 500
2 306 0007	OVK – økonom.likebeh.priv.barnehager	5 000
2 306 0009	OVK – kompetansepakke for norskopplæring	4 000
2 306 0010	OVK – økt deltakelse i barnehagen	5 500
2 306 0011	OVK – kvalitet og kompetanse i barnehage	16 800
2 306 0013	OVK – tidlig innsats i barnehagen	22 000

5 Investeringsbudsjettet

Tabell 8.18 Investeringsoversikt – Kap. 271 Byomfattende barnehageoppgaver

Beløp i 1000 kr

Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
271 Bydelsoppgaver (OVK)			
01 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenprod	20 069	15 420	13 600
03 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	141	0	0
04 Overføringsutgifter	3 633	0	0
Sum utgifter	23 842	15 420	13 600
07 Refusjoner	-3 633	-3 084	-2 720
Sum inntekter	-3 633	-3 084	-2 720
Netto utgifter	20 209	12 336	10 880

Tabell 8.19 Investeringsoversikt – Kap. 271 Byomfattende barnehageoppgaver

Bydelsoppgaver (OVK)	Samlet bevilgning	Tidligere bevilget	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Til 2025 og senere	Byggestart - ferdig kv/år
Prosjektnummer og navn:								
106039 Nye barnehageplasser - inventar og utstyr			4 500	5 800	19 400	6 700		
119026 IKT fagsystemportefølje/plattform			9 100	21 200	10 500	0		
Sum investeringsutgifter			13 600	27 000	29 900	6 700		
106039 Nye barnehageplasser - inventar og utstyr	Investeringsmoms		-900	-1 160	-3 880	-1 340		
119026 IKT fagsystemportefølje/plattform	Investeringsmoms		-1 820	-4 240	-2 100	0		
Sum kapittel finansiering			-2 720	-5 400	-5 980	-1 340		
Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)			10 880	21 600	23 920	5 360		

Inventar og utstyr – nye og rehabiliterte/reetablerte barnehager

Det er i økonomiplanperioden avsatt investeringsmidler som skal benyttes til inventar og utstyr i nye og rehabiliterte/reetablerte barnehager.

IKT fagsystemportefølje/plattform

Det er i økonomiplanperioden avsatt midler til utvikling av nytt fagsystem for barnevern. Oslo kommune deltar i det nasjonale DigiBarnevern-prosjektet, som er et samarbeidsprosjekt mellom sju norske kommuner og staten ved Bufdir for å utvikle og anskaffe nytt fagsystem, samt utvikling av innbyggertjenester og statlige felleskomponenter tilknyttet fagsystemet.

8.5 Barnevern (funksjonsområde 2B)

Tabell 8.20 Funksjonsområde 2B Barnevern

		Beløp i 1000 kr		
Funksjonsområde		Regnskap 2019	Budsjett 2020	Forslag 2021
Funksjonsområde 2B Barnevern (bydelsfordelt)				
11	Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod		2 071 795	2 101 912
	Sum utgifter		2 071 795	2 101 912
	Netto utgifter	1 900 402	2 071 795	2 101 912

Budsjettvedtak for den enkelte bydels ordinære drift skjer samlet og fremgår som ett beløp under artsgruppe 11 i Dok.3.
Beløp gjengitt her er funksjonsområdets andel som er lagt til grunn ved beregning av samlet driftsbudsjett.
For informasjon om bydelenes disponering av opprinnelig budsjett 2020 vises til vedlegg 3 i Dok.3/20.

1 Ansvarsområde

Barnevernets arbeid er hjemlet i lov om barneverntjenester. Oslo kommune har et helhetlig ansvar for barnevernet.

Bydelenes barneverntjenester skal sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. Barneverntjenestens hovedmålgruppe er barn og unge i alderen 0 – 18 år, men tiltak og bistand kan fortsette som frivillig hjelpetiltak etter fylte 18 år og fram til fylte 23 år. Barne- og familieetaten ivaretar ansvaret tilsvarende det ansvaret det statlige, regionale barnevernet (Bufetat) har ellers i landet. Det vil blant annet si drift av egne institusjoner og kjøp av institusjonsplasser. Bydelene dekker alle kostnader knyttet til opphold i institusjoner.

Ansvaret for Byomfattende senter for enslige mindreårige flyktninger (BYMIF) overføres fra Bydel Gamle Oslo til Barne- og familieetaten fra 2021. Senteret vil fortsette å tilby tjenester til alle bydelene i arbeidet med bosetting og integrering av enslige mindreårige flyktninger og asylsøkere.

2 Situasjonsbeskrivelse

Barneverntjenestene har over tid deltatt i utviklingsarbeidet *Mitt Liv*, og barnesynet og verdiene fra *Mitt Liv* ligger til grunn for praksis i barneverntjenesten. Samarbeid med det enkelte barn, og på hvilken måte barnet samarbeides med, har utviklet seg. Barneverntjenestene har et sterkt fokus på hvordan barnesynet og verdiene kan operasjonaliseres ytterligere i alle ledd av arbeidet.

Kommunerevisjonens nylige avsluttede forvaltningsrevisjon av kvalitet på tolketjenester i barnevernssaker med dybdeundersøkelse i to bydeler og breddeundersøkelse i øvrige bydeler, viser at det er svakheter og mangler ved bruk av tolk. Dette kan bidra til at tolkebruken ikke bidrar til medvirkning, god kommunikasjon, forsvarlig saksbehandling og rettssikkerhet for barna. Systematisert kunnskap og erfaring fra barn med barnevernerfaring er grunnleggende for utvikling av barnevernets praksis. Noen barneverntjenester har rekruttert faste erfaringskonsulenter til egen tjeneste, mens andre rekrutterer barn og unge til å gi innspill på ulike temaer.

Et av resultatmålene i *Barnehjernevernet* er at barn skal vite hva barnevernet er, og at det er hjelp å få. Barneverntjenestene er på ulike måter aktive bidragsyttere til at barn og unge får systematisk og tilrettelagt informasjon og dette skjer i samarbeid med aktuelle tjenester. Det er fortsatt behov for å videreutvikle samarbeidet om å gi informasjon.

Barnevernøvelser er øvelser der barneverntjenesten møter barnehageansatte og skoleansatte med fiktive case som de drøfter sammen. Barnevernsøvelsene bidrar til at ansatte som er sammen med barn hver dag, blir trygge på å snakke med barn og handler ved bekymring. Flertallet av bydelene

gjennomfører barnevernøvelser. Øvelsene rigges med lokal tilpasning og i samarbeid med tjenestene. Det er mange barnehager og skoler i flere av bydelene og det kan være en utfordring for barneverntjenestene å få gjennomført øvelser på alle tjenestestedene. I Bystyresak om barnevernet vil barnevernets ressursbruk og organisering være et tema.

I samarbeid med Barne- og familiedirektoratet har Oslo kommune etablert tre delprosjekter for å hjelpe unge ut av kriminalitet, særlig unge i alderen 12-15 år - brobyggerteam i Bydel Alna, kriminalitetsforebyggende team i Bydel Søndre Nordstrand og etablering av et institusjonstilbud i Barne- og familieetaten, Adamstuen ungdomstiltak. Arbeidet er knyttet til SaLTo handlingsplan for å forebygge og redusere gjentatt kriminalitet blant unge i Oslo.

Hvert år må ca. 350 voldsutsatte kvinner, 15 menn og 300 barn få midlertidig beskyttelse ved Oslo Krisesenter. Barneverntjenesten er en av krisesenterets nærmeste samarbeidspartnere, og tall fra Krisesenteret viser at de to tjenestene, samt barnevernvakten, samarbeider i 95 % av sakene.

Oslo kommune deltar i DigiBarnevern som er et samarbeidsprosjekt mellom sju kommuner, BUFdir og KS. Prosjektet er inndelt i tre delprosjekter; en statlig del, innbyggertjenester og anskaffelse av nytt fagsystem. De to siste delprosjektene ledes av Trondheim kommune. Den første innbyggertjenesten som er utviklet, er en bekymringsmeldingsportal som antageligvis kan implementeres i Oslo kommune i løpet av 2020. Nytt fagsystem er antatt å kunne rulles ut i løpet av 2023.

Tabell 8.21 Nøkkeltall og ASSS- indikatorer barnevern

Indikator	Oslo 2017	Oslo 2018	Oslo 2019	ASSS- snitt 2017	ASSS- snitt 2018	ASSS- snitt 2019
Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år til barnevernet	10 199	11 434	10 544	10 380	11 088	10 704
Andel barn med barneverntiltak i forhold til innbyggere 0-17 år	4,50 %	4,60 %	4,40 %	4,20 %	4,30 %	4,20 %
Andel barn med tiltak som ikke er tiltak utenfor hjemmet	70 %	71 %	71 %	65 %	66 %	67 %
Brutto driftsutgifter per barn i barnevernet (f 244)	55 813	60 624	66 513	51 912	54 363	59 355
Brutto driftsutgifter per barn med tiltak i opprinnelig familie (f. 251)	37 899	39 845	44 511	40 027	42 179	46 021
Brutto driftsutgifter pr barn med tiltak utenfor opprinnelig familie (f. 252)	403 033	419 862	407 211	450 487	459 114	452 092
Andel undersøkelser gjennomført i løpet av 3 måneder	93 %	93 %	94 %	88 %	89 %	91 %

Aggregerte Styringsdata for Samarbeidende Storkommuner (ASSS) er et nettverk der de 10 største kommunene i landet samarbeider om utvikling og analyse av styringsdata på overordnet nivå. ASSS har utviklet indikatorer på flere tjenesteområder for å kunne sammenligne ressursbruk, tjenesteproduksjon, dekningsgrader, enhetskostnader og kvalitet. Under vises indikatoren for barnevernet hvor Oslo kommune sammenlignes med gjennomsnittet av ASSS-kommunene.

3 Mål, tiltak og resultatindikatorer

Mål 1 Barn og unge skal ha et trygt og inkluderende oppvekst- og læringsmiljø som fremmer helse, trivsel og læring, og som er fritt for mobbing, vold og overgrep

Tiltak 1:

Barneverntjenesten er en aktiv bidragsyter til at barn og unge får systematisk og tilrettelagt informasjon om forhold som kan være skadelig for barn og at det er hjelp å få. Informasjonsarbeidet skal utvikles og utføres sammen med relevante samarbeidspartnere, inkludert barn og unge selv.

Tiltak 2:

Barneverntjenesten samarbeider med andre tjenester om å avholde jevnlig barnevernøvelser.

Tiltak 3:

Barneverntjenesten skal være synlig og tilgjengelig på barn og unges arenaer, inkludert digitale arenaer.

Mål 8: Barn og unge skal oppleve et barnevern som er trygt, nyttig og samarbeidende, sett fra barn og unge selv

Tiltak 1:

Barn skal involveres som reelle samarbeidspartnere, ved at de blir informert og involvert når det tas beslutninger i deres liv. Barns meninger og barneverntjenestens vurdering av dette skal dokumenteres.

Tiltak 2:

Det skal utvikles en Oslostandard for samarbeid med barn. Barneverntjenesten skal være aktiv i dette arbeidet sammen med barn og unge, Barne- og familieetaten og andre relevante aktører.

Tiltak 3:

Tolk benyttes i saker når det er behov for det, og det er rutiner og prosedyrer som sikrer god kvalitet på tjenesten.

Tiltak 4:

Barneverntjenesten samarbeider med barn om videreutvikling av barnevernets praksis.

Tiltak 5:

Barneverntjenesten har en internkontroll som omfatter dokumentasjonskrav i sakene. Alle alvorlige temaer i den enkelte sak følges opp, dokumenteres og ligger som grunnlag for vurdering og evaluering av hjelpetiltak. Systematiske tilbakemeldinger fra barn og unge skal innhentes i forbindelse med internkontroll.

Tiltak 6:

Barneverntjenesten er en aktiv bidragsyter i bydelens kriminalitetsforebyggende arbeid og med å hjelpe unge ut av kriminalitet.

Tiltak 7:

Barneverntjenesten skal prioritere barnevernssaker der familien bor på Krisesenteret, slik at det tar kortest mulig tid å igangsette tiltak.

Tabell 8.22 Resultatindikatorer - mål 8

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Andel avsluttede undersøkelser innen 3 mnd.	96 %	95 %	100 %	100 %

4 Merknader til driftsbudsjettet

Tabell 8.23 Driftsbudsjettet – Kapittel 303 Bydelene – avsetninger barn og unge

Beløp i 1000 kr			
Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
303 Bydelene - avsetninger barn og unge (OVK)			
10 Lønn og sosiale utgifter	2 169	0	0
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	7 086	68 400	66 800
14 Overføringsutgifter	60	0	0
Sum utgifter	9 314	68 400	66 800
16 Salgsinntekter	2 721	0	0
17 Refusjoner	-60	0	0
18 Overføringsinntekter	-138 564	-124 673	-129 249
Sum inntekter	-135 903	-124 673	-129 249
Netto utgifter	-126 588	-56 273	-62 449

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto -0,6 mill., jf. kapittel 18 Budsjettekniske merknader.

Opptrapping av Nye familier

Det er avsatt totalt 32,0 mill. til *Nye familier* i 2021. Tilbudet er innført i alle bydeler.

Kompensasjonsordning uforutsett omfattende barnevern

Det er avsatt 30 mill. i 2021 for å kompensere bydeler som får uforutsette omfattende tiltak i barnevernet i løpet av året.

Barnehjernevernet

Det er avsatt 3,8 mill. til videreutvikling av satsingen *Barnehjernevernet* i 2021.

Statlig tilskudd til stillinger i barnevernet

Det er budsjettet med statlig tilskudd på 129,2 mill. i 2021. Midlene er fordelt til bydelene som særskilt tildeling i fordelingssystemet for bydelene.

Plan for utfasing av kommersielle aktører i barnevernet

Det er avsatt 1 mill. i 2021 til arbeidet med plan for utfasing av kommersielle aktører i barnevernet. Dette er et toårig prosjekt hvor det til sammen er avsatt totalt 3 mil. i 2020 og 2021.

8.6 Aktivitetstilbud for barn og unge, helsestasjon og skolehelsetjeneste (funksjonsområde 2C)

Tabell 8.24 Funksjonsområde 2C Aktivitetstilbud for barn og unge, helsestasjon og skolehelsetjeneste

		Beløp i 1000 kr	
Funksjonsområde	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Forslag 2021
Funksjonsområde 2C Aktivitetstilbud og helsestasjon- og skolehelsetjeneste (bydelsfordelt)			
11 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod		984 889	982 150
Sum utgifter		984 889	982 150
Netto utgifter	849 909	984 889	982 150

Budsjettvedtak for den enkelte bydels ordinære drift skjer samlet og fremgår som ett beløp under artsgruppe 11 i Dok.3.

Beløp gjengitt her er funksjonsområdets andel som er lagt til grunn ved beregning av samlet driftsbudsjett.

For informasjon om bydelenes disponering av opprinnelig budsjett 2020 vises til vedlegg 3 i Dok.3/20.

Funksjonsområdet omfatter aktivitetstilbud for barn og unge og helsestasjon- og skolehelsetjenesten. Aktivitetstilbud for barn og unge er omtalt under kapittel 5 Bydelene.

1 Ansvarsområde

Formålet til helsestasjon- og skolehelsetjenesten og helsestasjon for ungdom er å fremme psykisk og fysisk helse, gode sosiale og miljømessige forhold, samt å forebygge sykdommer og skader.

Tjenestetilbudet skal være universelt og lett tilgjengelig, kultursensitivt og tilpasset den enkeltes livssituasjon. Tjenestetilbudet er en lovfestet rett for alle barn og unge, og tjenestene er sentrale i kommunes folkehelsearbeid. Bydelene i Oslo har ansvar for å organisere tjenestene og skal legge Barnekonvensjonens art. 12, «barns rett til å si sin mening og bli hørt» til grunn i tjenesteutøvelsen.

2 Situasjonsbeskrivelse

Bydelene gir tilbud om helsefremmende og forebyggende tjenester, svangerskaps- og barselomsorg gjennom helsestasjons- og skolehelsetjeneste og helsestasjon for ungdom (HFU). Helsestasjons- og skolehelsetjenestens målgruppe er barn og unge fra 0-19 år og deres foresatte, mens målgruppen for HFUene er unge i alderen 12-24.

Det er 16 helsestasjoner i Oslo, Bydel Gamle Oslo har to, de øvrige bydelene har én. Samtlige bydeler tilbyr skolehelsetjeneste. I tillegg har Oslo to byomfattende helsestasjoner; Helsestasjon for kjønn og seksualitet lokalisert i Bydel Grünerløkka og Helsestasjon for gutter i Bydel Frogner. Disse har et fagspesifikt ansvar for å gi tilbud til utvalgte målgrupper.

Helsestasjon for kjønn og seksualitet har en målgruppe opp til 30 år. Den har også et særskilt ansvar for å bidra til økt kompetanse om LHBTI- tematikk til øvrig helsepersonell i det ordinære hjelpeapparatet. Den byomfattende helsestasjonen for gutter har målgruppe 12-25 år. Unge gutter oppsøker sjeldnere helsehjelp hos fastlege og helsestasjoner enn jenter. Økte kunnskaper om det byomfattende tilbudet ved Helsestasjon for gutter eller lokale tilpasninger til målgruppen kan bidra til å endre dette.

Helsestasjonene skal i tråd med nasjonale retningslinjer gi tilbud om 14 helsekonsultasjoner til barn i aldergruppen 0-5 år, 12 av disse er individuelle, mens 2 er gruppekonsultasjoner. For skolehelsetjenesten foreligger 9 anbefalte konsultasjoner. Konsultasjonsoversikten for 2019 viser at ingen av bydelene gjennomfører tilbudet nøyaktig i tråd med anbefalingene i retningslinjene, men det er en økning i antall faste konsultasjoner fra tidligere år og flertallet av de anbefalte konsultasjonene tilbys. Alle bydeler tilbyr helsesamtale på 1.trinn som er helt i tråd med nasjonale anbefalinger. Alle 15 bydeler tilbyr vaksinasjon etter anbefalingene i barnevaksinasjonsprogrammet.

Våren 2020 ble tilbudet i helsestasjons- og skolehelsetjenesten betydelig berørt av koronapandemien. Tilbudet ble i tråd med statlige føringer og anbefalinger i perioder vesentlig nedskalert eller endret, og

dette gikk på bekostning av viktig tilbud til barn, unge og deres familier. Dette har medført at tjenesten har hatt et etterslep på gjennomføring av helsekonsultasjoner. Byrådet tildelte sommeren 2020 12 mill. til bydelene for å jobbe med etterslep og økt tilbud i HFUene.

Universelle tiltak og tidlig innsats skal stå sentralt i tjenestenes arbeid. Dette er viktig for å utjevne helseforskjeller og for å forebygge og avdekke omsorgssvikt og vold og overgrep mot barn og unge. Omsorgssvikt, vold og overgrep har svært negative konsekvenser for barn og unges utvikling og senere funksjonsnivå, og virkningene av dette kan vare i generasjoner. De yngste barna, og barn uten språk, er særlig sårbare for omsorgssvikt, vold og overgrep. De anbefalte kontrollene i helsestasjonsprogrammet skal gjennomføres, og Oslo kommunes rutiner for oppfølging av barn som uteblir fra helsekontroller skal følges. Helsestasjonsansatte skal også få tilbud om kompetansestyrking som ledd i Barnehjernet.

Oslo medvirker i fagutviklingsarbeidet *Mitt Liv psykisk helse*. Det er gjennomført egne fagdager for ansatte i bydelenes helsestasjons- og skolehelsetjenester hvor systematisert kunnskap fra barn og unge om tjenesten, barns grunnleggende rettigheter og Barnekonvensjonen i praksis har stått i fokus. Arbeidet har vært viktig for å bidra til at flere barn og unge opplever en helsestasjons- og skolehelsetjenesten som er trygg, nyttig og samarbeidende.

Mestring av foreldrerollen er en viktig faktor for at barn skal få en trygg og god oppvekst. Hjemmebesøksprogrammet *Nye familier* tilbys nå i hele Oslo. Gjennom *Nye familier* gis tilbud om hjemmebesøk av helsesykepleiere til alle førstegangsfødende, og de i Oslo som får barn i Norge for første gang. Tilbudet gjelder fra svangerskapsuke 28 og ut i fra individuelle behov, frem til barnet er to år. *Nye familier* er universelt utformet, slik at det favner alle og sikrer at familier med behov for støtte får tilbud om dette.

Byrådet har styrket helsestasjons- og skolehelsetjenestene over flere år og med en ytterligere styrking på 39 mill. i 2020, er Oslos bemanningsnorm for helsesykepleiere i skolehelsetjenesten fullfinansiert. I Oslo er det en høyere andel unge som oppgir at de har symptomer på psykisk uhelse enn i landet for øvrig. Skolehelsetjenesten skal bidra til et godt psykososialt og fysisk skolemiljø, og være en støtte for sårbare barn og unge og på denne måten også bidra til å forebygge frafall i videregående opplæring.

Helsestasjonene for ungdom er godt besøkt, men har begrensede åpningstider og hvilket tilbud som gis ved den enkelte HFU varierer mellom bydelene. Det er et behov for at bydelene styrker tilbudet i HFUene i tråd med nasjonale retningslinjer. Byrådet er opptatt av at bydelene skal sikre et bedre og mer systematisk samarbeid mellom HFUene og skolehelsetjenestene, og jobbe for at ungdom får økte kunnskaper om tilbudet i HFU.

Oslo kommune leder arbeidet med å utvikle nasjonale digitale innbyggertjenester på helsestasjonsområdet gjennom prosjektet DigiHelsestasjon. Prosjektet er etablert i samarbeid med Bergen kommune, Stavanger kommune, Haugesund kommune, Direktoratet for e-helse og KS. Prosjektet har gjennomført en pilotering i utvalgte bydeler i 2020 og løsningen er planlagt innført i alle bydeler i 2021.

Tabell 8.25 Nøkkeltall – helsestasjons- og skolehelsetjeneste

Helsestasjons- og skolehelsetjeneste	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019
Netto driftsutgifter til forebygging, helsestasjon- og skolehelsetjenesten, pr. innb.0-19 år	2 492	2 793	2 934	3 462	3 648
Personell i helsestasjons- og skolehelsetjenesten – årsverk totalt	402	457	517	570	641
Helseundersøkelse av spedbarn inn 8. uke	9 073	9 232	8 858	8 876	8 918
Fullførte 2-3 årskontroller	8 244	8 146	8 587	8 252	8 120
Fullførte 4 årskontroller	7 052	7 198	7 370	6 802	6 963
Årsverk jordmødre	30	31	48	58	69
Antall fødte i løpet av året	9 899	10 042	9 548	9 309	9 343
Årsverk helsesykepleier i skolehelsetjenesten – barnetrinn	67	77	98	117	140
Årsverk helsesykepleier i skolehelsetjenesten – ungdomstrinn	30	33	37	40	42
Årsverk helsesykepleier i skolehelsetjenesten – vgs.	22	27	26	27	29

Sammenligningsdata for helsestasjons- og skolehelsetjenesten (ASSS)

Aggregerte Styringsdata for Samarbeidende Storkommuner (ASSS) er et nettverk der de 10 største kommunene i landet samarbeider om utvikling og analyse av styringsdata på overordnet nivå. ASSS har utviklet indikatorer på flere tjenesteområder for å kunne sammenligne ressursbruk, tjenesteproduksjon, dekningsgrader, enhetskostnader og kvalitet. Her er indikatoren for kommunehelsetjenesten som omhandler helsestasjons- og skolehelsetjenesten hvor Oslo kommune sammenlignes med gjennomsnittet av ASSS-kommunene.

Tabell 8.26 ASSS-indikatorer – helsestasjons- og skolehelsetjenesten

Indikator	Oslo 2018	Oslo 2019	ASSS- snitt 2018	ASSS- snitt 2019
Årsverk helsestasjons- og skolehelsetjenesten per 10 000 innbyggere 0-20 år	44,9	47,7	38,6	41,0

3 Mål, tiltak og resultatindikatorer

Mål 1 Barn og unge skal ha et trygt og inkluderende oppvekst- og læringsmiljø som fremmer helse, trivsel og læring, og som er fritt for mobbing, vold og overgrep

Tiltak 1:

Helsestasjons- og skolehelsetjenesten sørger for at barn og unge får god og alderstilpasset informasjon om forhold som kan være skadelige for dem, at det er hjelp å få og hvor de kan få hjelp når de trenger det.

Tiltak 2:

Skolehelsetjenesten samarbeider med spesialisthelsetjenesten om lavterskel psykososiale tilbud og tiltak i skolen, og elevene er godt informert om hvorfor tjenestene er der og hva de kan få hjelp med.

Tiltak 3:

Skolehelsetjenesten samarbeider med skolene om undervisning om kropp, seksualitet og grensesetting. Samarbeidet mellom skolehelsetjenesten, helsestasjonene for ungdom og skolen styrkes.

Mål 8: Barn og unge skal oppleve en helsestasjons- og skolehelsetjeneste som er trygg, nyttig og samarbeidende, sett fra barn og unge selv

Tiltak 1:

Bydelene gir systematisk tilbud om helsekontroller i tråd med nasjonale anbefalinger. I skolehelsetjenesten inviteres elevene med i planleggingen av innhold og gjennomføring av gruppekonsultasjonene, og samarbeidet mellom skolehelsetjenesten og HFU styrkes.

Tiltak 2:

Ansatte i skolehelsetjenesten oppsøker klasserommet med informasjon om hvorfor de er ved skolen og hva elevene kan få hjelp med. Helsesykepleier er synlig ute i skolegården, og etter samtaler og konsultasjoner involveres eleven i hva som skrives i journalen.

Mål 9 Alle gravide, barselkvinner og nye foreldre skal møtes av en helsestasjonstjeneste som oppleves som tilgjengelig, trygg og nyttig

Tiltak 1:

Informasjon om seksuell og reproduktiv helse og spørsmål om vold og overgrep skal inngå i fødsel- og svangerskapsomsorgen, og tematiseres i barselomsorgen, konsultasjoner og helsesamtaler

Tiltak 2:

Kvinner gis en reell valgmulighet til å velge omsorg fra jordmor eller fastlege, og omsorgen er individuelt tilpasset med hensyn til den enkeltes behov, forutsetninger og ønsker. Samarbeidet mellom jordmødre og fastleger styrkes for å gi helhetlig omsorg til kvinner som velger kombinasjonsløp.

Tiltak 3:

Det rettes økt oppmerksomhet mot gravide kvinners psykiske helse både før og under svangerskapet, og etter fødsel. Jordmødre og helsesykepleiere i *Nye familier* legger sammen til rette for riktig hjelp til rett tid. Det legges til rett for et styrket samarbeid mellom svangerskaps- og barselomsorgen og Oslohjelpa.

8.7 Skole og utdanning (Utdanningsetaten)

1 Ansvarsområde

Byrådsavdeling for oppvekst og kunnskap har det overordnede ansvaret for Osloskolen, som omfatter grunnskoleopplæring, videregående opplæring, spesialundervisning, fag- og yrkesopplæring, pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT), Aktivitetsskolen (AKS) og Sommerskolen Oslo. Det faglige, økonomiske og administrative ansvaret er lagt til Utdanningsetaten. Ansvaret for voksenopplæringen og fagskolen er overført til Byrådsavdeling for arbeid, integrering og sosiale tjenester.

Utdanningsetaten har ansvar for drift, utvikling, oppfølging og veiledning av utdanningsvirksomheten hjemlet i opplæringsloven, lov om fagskoleutdanning og introduksjonsloven, samt retningslinjer som Oslo kommune fastsetter.

2 Situasjonsbeskrivelse

Oslo har over 91 000 elever/studenter, over 3 700 aktive lærekontrakter i løpet av året og over 16 000 medarbeidere fordelt på om lag 180 undervisningssteder.

Våren 2020 ble Osloskolen satt i en ekstraordinær situasjon som følge av innføringen av strenge smittevernstiltak i forbindelse med koronaviruset. Stengingen av skoler og innføringen av digital hjemmeundervisning og deretter en gradvis åpning av skolene og aktivitetsskolene medførte store endringer i arbeidshverdagen til elever og medarbeidere i Osloskolen.

Det er i underkant av 65 000 elever i grunnskolen i Oslo. Andelen elever i grunnskolen som mottar særskilt språkopplæring er i underkant av 19 prosent. Andelen har sunket over de senere årene. Andelen elever i grunnskolen som mottar spesialundervisning er rundt 7 prosent, en andel som har holdt seg relativt stabil.

Deltakelsen i AKS har økt fra 76 % i 2015 til 90 % i 2019 for elever ved kommunale grunnskoler. Fra og med skolestart 2016 innførte byrådet 12 timer gratis opphold i uka for elever på et utvalg aktivitetsskoler. I 2020 ble ordningen utvidet slik at alle skoler kan tilby gratis deltids plass på 1. trinn. På skolene i bydelene Gamle Oslo, Grünerløkka, Sagene, Bjerke, Grorud, Stovner, Alna og Søndre Nordstrand er det i tillegg tilbud om gratis deltids plass på 2.-4. trinn. Fra skolestart 2021 utvides ordningen ytterligere til å gjelde også 2. trinn på skolene i bydelene St. Hanshaugen og Frogner i tillegg til at tilbudet om gratis deltids plass i AKS på 1.-4. på Møllergate skole blir videreført.

I 2020 ble det arrangert en annerledes sommerskole på grunn av koronapandemien. Sommerskolen ble omorganisert og tilpasset den gruppen elever som trengte den mest. I tillegg organiserte bydelene, kulturaktører og frivillige i Oslo lokale sommertilbud for ungdom innen idrett, kultur og sommerjobber. Det har vært en nedgang i ungdomskriminalitet i Oslo første halvår 2020. Mer skreddersydde tilbud gjennom Sommerskolen og tiltak som sommerjobb i regi av bydelene kan være gode bidrag til å redusere ungdomskriminalitet også fremover.

Det er valgt ut 13 grunnskoler som motorskoler som del av implementeringen av barnehjernernevet i skolen og Oslohjelpa. Motorskolene utvikler modeller for tidlig innsats basert på Barnehjernernevet kunnskapsgrunnlag. Modellene innebærer også forpliktende samarbeid mellom kommunale tjenester i skolens lokaler eller i nærheten av skolen. Flere av motorskolene har kommet langt i samarbeidet med fagtenester som f.eks. barneverntjenesten eller skolehelsetjenesten, og har etablert faste rutiner for samarbeidet. Skolene Jeriko, Bakås, Tiurleiken, Slemdal, Kjelsås og Bjøråsen deltar i det nasjonale utviklingsarbeidet Mitt Liv skole.

Denne høsten tok 1.-9.trinn og Vg1 i bruk de nye læreplanene innen fagfornyelsen. De nye læreplanene innføres trinnvis over tre år.

Til skoleåret 2020/2021 søkte nesten 28 % av elevene i Oslo seg til et yrkesfaglig utdanningsprogram i Vg1. Dette er en sterk økning fra 21,8 % i skoleåret 2016/2017. En del forlater imidlertid yrkesfagene underveis, enten ved omvalg, overgang til påbygging til generelle studiekompetanse eller ved frafall. Totalt gjennomfører 79,4 % av elevene i Oslo videregående opplæring innen fem/seks år (2013-kullet).

Tabell 8.27 Nøkkeltall – Skole

Skole	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019
<i>Grunnskoleopplæring</i>					
Antall elever totalt	61 168	62 668	63 904	64 660	65 208
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, private og kommunale	7,6 %	7,9 %	7,6 %	7,3 %	6,9 %
Andel elever i grunnskolen som får særskilt norskopplæring	21,6 %	21,2 %	20,9 %	19,5 %	18,8 %
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskoleundervisning per elev	87 878	87 761	92 383	95 604	*
Elever i kommunale og private grunnskoler som får spesialundervisning 1.-4. trinn (prosent)	4,4 %	4,6 %	4,4 %	4,1 %	3,8 %
Elever i kommunale og private grunnskoler som får spesialundervisning 5.-7. trinn (prosent)	9,8 %	10,0 %	9,5 %	9,2 %	8,5 %

Skole	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019
Elever i kommunale og private grunnskoler som får spesialundervisning 8.-10. trinn (prosent)	10,5 %	10,9 %	10,8 %	10,2 %	9,8 %
PP-tjenesten					
Til 2017 - Elever til sakkyndig vurdering	6 723	6 934	6 206	***	-
Til 2017 - Gjennomsnittlig behandlingstid for PPT-vurdering per elev (dager)	59	60	60,9	***	-
Til 2017 - Vurderte enkeltbarn/elever per årsverk	37,5	38,5	34,6	***	-
Nye nøkkeltall PPT fra 2019					
Fra 2019 - Ferdigstilte sakkyndige vurderinger (antall) ****					4 799
Fra 2019 Gjennomsnitt behandlingstid per sakkyndig vurdering (dager) ****					79,7
Fra 2019 Antall sakkyndige vurderinger (enkeltperson/elev) per årsverk ****					30
Antall henviste systemsaker ****					398
Aktivitetsskolen (AKS)					
Andel innbyggere 6-9 år i kommunale og private AKS	73,3 %	76,0 %	78,4 %	80,6 %	84,5 %
Korrigerte brutto driftsutgifter til AKS, per elev	32 509	33 202	35 001	35 173	*
Fagopplæring					
Antall lærlinger, bostedsfylke Oslo	2 051	2 227	2 240	2 243	2 413
herav lærlinger med rett, bostedsfylke Oslo	1 350	1 450	1 289	1 469	1 539
Antall lærlinger, læreplansfylke	3 196	3 383	3 519	3 651	3 783
Antall beståtte fag- og svenneprøver	1 115	1 250	1 399	1 542	1 682
Antall nye lærekontrakter i kommunens virksomheter	206	228	189	219	231
Videregående opplæring					
Antall elever ved fylkeskommunale videregående skoler	17 158	17 551	17 752	17 937	18 276
Antall elever per lærerårsverk (fylkeskommunale skoler)	11,4	11,5	11,4	11,3	11,0
Korrigerte brutto driftsutgifter i videregående opplæring i skole, per elev	127 373	122 984	127 161	*	*
Voksenopplæring					
Antall deltakere i grunnskoleopplæring for voksne	1 676	1 701	1 870	1 923	2 067
Antall elever i spesialundervisning for voksne	657	637	585	608	625
Antall elever i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	3 508	3 979	4 229	3 851	3 264
Antall elever i videregående opplæring for voksne	1 350	1 378	1 249	1 385	1 609

* Tall publiseres ikke lenger i KOSTRA. UDE og OVK bør drøfte om det skal erstattes av et annet nøkkeltall.

** Tall er hentet fra det tidligere klientbehandlingssystemet DAGNY

*** Nytt klientbehandlingssystem for PPT ble tatt i bruk høsten 2018. Det foreligger derfor ikke fullstendige nøkkeltall for PPT i 2018

**** Nøkkeltall for 2019 er hentet fra fagsystemet Flyt PPT som ble tatt i bruk i august 2018.

Utviklingstrekk i resultater

Ikke alle deler av en skoles virksomhet og hvordan skolen løser sitt samfunnsoppdrag lar seg måle gjennom statistikk. Resultater fra nasjonale prøver, elevundersøkelsen, grunnskolepoeng, eksamensresultater og gjennomføringstall i videregående opplæring gir likevel en indikasjon på noen utviklingstrekk i Osloskolen.

Resultater fra nasjonale prøver viser at elevene i Osloskolen har solide grunnleggende ferdigheter. Gjennomsnittlig grunnskolepoeng økte med 1,5 poeng i 2019 (til 44,7, grunnskolepoeng i snitt), og eksamensresultatene fra 10. trinn er gode. Det er likevel variasjon i resultatene. Oslo er en by med stort mangfold, og elevene har ulike forutsetninger for læring og utvikling når de møter til første skoledag, og disse utfordringene vedvarer utover i skoleløpet. Å kompensere for disse forskjellene er en av skolens største utfordringer.

Gjennomføring av videregående opplæring måles ved andelen av elevene som har fullført og bestått opplæringen fem/seks år etter at de begynte. Andelen elever og lærlinger som har fullført og bestått videregående opplæring i Oslo har over de siste fem årene økt fra 76 prosent (2009-kullet) til 79,4 prosent (2013-kullet). Generelt er gjennomføringen høyest på de studieforberedende utdanningsprogrammene og lavest på de yrkesfaglige utdanningsprogrammene. Forskjellene i gjennomføring må ses i sammenheng med store ulikheter i grunnskolepoeng mellom de som velger studieforberedende og de som velger yrkesfag. Hvor mange grunnskolepoeng en elev har er av stor betydning for hvorvidt en elev gjennomfører videregående skole eller ikke. Det er likevel en betydelig utfordring at den faktiske gjennomføringen er svært lav på en del utdanningsprogram, særlig de yrkesfaglige.

Gjennomføringen av videregående opplæring kan også måles som andel av elevene, på alle tre trinn, som fullførte det undervisningsåret de begynte på. Indikatoren som viser andel elever som har bestått det aktuelle opplæringsåret (Vg1, Vg2, Vg3) er inne i en positiv utvikling og er nå på 81,2 % i Oslo.

Det er fortsatt for mange elever som oppgir at de blir mobbet på skolen. Andelen elever som rapporterer at de har opplevd mobbing 2-3 ganger i måneden eller oftere er 5,6 % i Oslo. De fleste som opplever mobbing opplever dette fra medelever, men det er også noen av elevene som opplever mobbing fra voksne på skolen. Det er en utfordring at stadig mer av mobbingen foregår digitalt og dermed er vanskeligere å oppdage for de voksne.

Lærlingeundersøkelsen viser at de fleste lærlingene trives på arbeidsplassen, men at andelen som oppgir at de trives er noe fallende. Det har blitt opprettet et eget lærlingråd i Oslo, i samarbeid med Elevorganisasjonen Oslo. Lærlingrådet skal være et talsrør for lærlingene, på tvers av lærefag.

Foreldreundersøkelsen viser at det store flertallet av foreldre er fornøyd med skolen, og 9 av 10 foreldre opplever at barna deres trives på skolen og er fornøyd med den støtten barnet får fra læreren.

Utviklingstrekk i kvalitet, innhold og kompetanse

Stortinget vedtok i 2015 nye kompetansekrav for lærere. Kravet gjelder også for allerede tilsatte lærere. Det er gitt dispensasjon fra kravene frem til 2025. Som oppfølging av byrådssak 144/16 *Byrådets strategi for å rekruttere og beholde lærere* har Utdanningssetaten utarbeidet en intern strategi for kompetanseutvikling i Osloskolen.

Byrådet har lagt til rette for at alle skolene i Oslo oppfyller den nasjonale lærernormen, og det er også lagt til rette for at skoler med særskilte behov får beholde lærerressurser utover normkravene.

Høsten 2020 iverksettes fagfornyelsen med nye læreplaner. Skolene har over lenger tid forberedt seg godt på å ta det nye læreplanverket i bruk. Osloskolen benytter seg av de nasjonale ressurspakkene som er utviklet av Utdanningsdirektoratet til iverksettelsen av læreplanene, samt egen kursing av medarbeidere i hvordan de kan realisere målsettingene i læreplanverket innen ulike fag.

I 2017 ble det ansatt et mobbeombud for alle barnehagebarn og elever i Oslo. Ombudet har bidratt til å styrke arbeidet for barnehagebarn og elevers rett til et trygt og godt psykososialt miljø som fremmer helse, trivsel og læring. Ombudet har fått tilført økte ressurser for å håndtere en stor pågang av saker.

Byrådet har lagt til rette for å videreutvikle kompetansen til medarbeidere og ledere i Aktivitetsskolen (AKS) i tråd med revidert rammeplan for AKS.

Oslo er en by med stor befolkningsvekst og fremtidens oppgaver må løses smartere og mer effektivt. Innbyggerne i Oslo skal få et heldigitalt møte med kommunen gjennom smartere og mer samordnede tjenester, og innbyggernes behov skal være førende i utviklingen. Den er gjort betydelige investeringer i skolenes IKT-løsninger de senere årene.

Utviklingstrekk i kapasitet og rehabilitering

Oslos befolkningsvekst er nå mer dempet enn for få år siden. Fødselstallene og innflyttingen til byen har gått ned. En stor andel av kapasitetsutvidelsen i Oslo skolen de senere år har vært konsentrert til grunnskolen, og de store årskullene er nå på vei inn i den videregående skolen. Flere prosjekter i den videregående skolen er under planlegging, men behovet for økt kapasitet gjør seg gjeldende før disse prosjektene vil stå ferdig realisert. Parallelt med planleggingen av disse prosjektene leies det derfor i tillegg inn kapasitet som kan realiseres mer eller mindre umiddelbart.

Til skolestart 2020 ble utvidelsen og rehabiliteringen av Slemdal 1-7 skole ferdigstilt, i tillegg ble Studio E, et nytt fagtilbud for den videregående skolen åpnet. Studio E er et tilbud til linjene frisør, blomsterdekorasjon, interiør og eksponeringsdesign (FBIE). Studietilbudet er en del av fagfornyelsen. Flere mindre rehabiliteringsprosjekter og tilpasninger stod også ferdig til skolestart.

Sammenlikningsdata for skole (ASSS-indikatorer)

Aggregerte Styringsdata for Samarbeidende Storkommuner (ASSS) er et nettverk der de 10 største kommunene i landet samarbeider om utvikling og analyse av styringsdata på overordnet nivå. ASSS har utviklet indikatorer på flere tjenesteområder for å kunne sammenligne ressursbruk, tjenesteproduksjon, dekningsgrader, enhetskostnader og kvalitet. Nedenfor følger et utvalg av indikatorer hvor Oslo kommune sammenlignes med gjennomsnittet av ASSS.

Tabell 8.28 ASSS-indikatorer – Skole

Indikator	Oslo 2018	Oslo 2019	ASSS- snitt 2018	ASSS- snitt 2019
Netto driftsutgifter til grunnskoleundervisning (f202), per elev, konsern (kroner)	91 924	97 190	88 133	90 577
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-10. trinn	15,2	14,5	14,6	13,9
Andel elever som får spesialundervisning	7,3 %	6,9 %	7,2 %	7,3 %
Årstimer spesialundervisning per elev med spesialundervisning	122,4	128,3	125,8	133,5
Nasjonale prøver 5. trinn, snitt andel nivå 2-3	84,8 %	82,8 %	78,5 %	78,5 %
Nasjonale prøver 8. trinn, snitt andel nivå 3-5	78,6 %	78,7 %	75,4 %	74,6 %
Nasjonale prøver 9. trinn, snitt andel nivå 3-5	84,6 %	85,8 %	83,4 %	83,1 %
Eksamen snitt engelsk, matematikk og norsk	3,9	3,8	3,7	3,7
Elevundersøkelsen, Vurdering for læring	3,7	3,7	3,6	3,6

3 Mål, tiltak og indikatorer

Byrådet vil fastsette utvalgte måltall som bidrar til å lykkes med å nå visjonene og målene for Oslo skolen. Byrådet vil følge utviklingen også for andre mål og indikatorer og iverksatte tiltak for å sikre måloppnåelse. For nærmere beskrivelse av mål og tiltak vises det til omtale under 7.2 Byrådets ambisjoner for oppvekst og kunnskapssektoren. Nøkkeltall og statistikk vil ikke alene kunne gi et fullstendig bilde av Oslo skolens resultater og virksomhet. Det er nødvendig også å legge til grunn et bredere og mer erfaringsbasert kunnskapsgrunnlag, som inkluderer tilbakemeldinger og erfaringene til elever, foreldre og medarbeidere i Oslo skolen.

Mål 1 Elever og læringer skal ha et trygt og inkluderende læringsmiljø som fremmer helse, trivsel og læring, og som er fritt for mobbing, vold og overgrep

Tiltak 1

Skolenes arbeid med trygt og inkluderende læringsmiljø skal styrkes ved å:

- samordne og styrke støtten til skolene på tvers av tjenester og aktører, herunder satsingen på *Trygge og varme ungdomsskoler*

- implementere Barnehjernervernets kunnskapsgrunnlag
- inkludere elevenes kunnskaper og erfaringer om eget liv
- støtte skolene i å utvikle traumeinformerte tilnærminger til elevenes sosiale-, emosjonelle og faglige utvikling.

Tiltak 2:

Osloskolen skal samarbeide bredt for å sikre at barn og deres familier får den hjelpen de ønsker når de har behov for det, bl.a. gjennom satsingen "På vei mot Oslohjelpa".

Tiltak 3:

Følge opp byrådets tiltaksplan for arbeidet mot mobbing og for et trygt psykososialt miljø for barn og unge i Oslo.

Tabell 8.29 Resultatindikatorer - mål 1

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Elevundersøkelsen: Mobbing 7.trinn*	1,3	1,3	1	1
Elevundersøkelsen: Mobbing 10.trinn*	1,3	1,2	1	1
Elevundersøkelsen: Mobbing Vg1 *	1,2	1,2	1	1
Foreldreundersøkelsen: Trygt miljø	84,6	83,6	>85	>85

*Skala fra 1-5, der 1 er best

** I hvilken grad foreldre mener medarbeiderne i skolene skaper et trygt miljø for læring for elevene

Mål 2 Elever og lærlinger skal møte medarbeidere med høy kompetanse og tid til å følge opp den enkelte

Tiltak 1:

Følge opp byrådets strategi for å rekruttere og beholde kvalifiserte lærere.

Tiltak 2:

Legge til rette for at lærernormen oppfylles.

Tiltak 3:

Øke kompetansen til medarbeidere og ledere i Aktivitetsskolen.

Tabell 8.30 Resultatindikatorer - mål 2

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Andel lærere som har minst 30 studiepoeng i norsk, matematikk eller engelsk på trinn 1-7 og underviser i faget	73,5 %	74,1 %	79,0 %	79,0 %
Andel lærere som har minst 60 studiepoeng i norsk, matematikk eller engelsk på trinn 8-10 og underviser i faget	80,5 %	79,8 %	85,0 %	85,0 %
Elevundersøkelsen: Støtte fra lærer 7. trinn	4,4	4,4	>4,5	>4,5
Elevundersøkelsen: Støtte fra lærer 10. trinn	4	4	>4,0	>4,1
Elevundersøkelsen: Støtte fra lærer Vg1	4	4	>4,1	>4,1

Mål 5 Alle elever skal ha grunnleggende lese-, skrive- og regneferdigheter tidlig i skoleløpet

Tiltak 1:

Sikre rask og egnet intensiv opplæring i lesing, skriving og regning for elever med behov for dette.

Tiltak 2:

Gi et kompetanseutviklingstilbud til lærere knyttet til begynneropplæringen og intensivoppfølging (lese-, skrive-, regneferdigheter og læringsledelse).

Tiltak 3:

Sikre bedre samarbeid og sammenheng mellom barnehage, skole og AKS og sørge for god implementering på alle skoler.

Tabell 8.31 Resultatindikatorer - mål 5

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Nasjonale prøver regning 5 trinn, andel elever på nivå 1	16,7 %	18,0 %	<15,0%	<15%
Nasjonale prøver lesing 5. trinn, andel elever på nivå 1*	14,8 %	16,3 %	<14,0%	<15%
Andel elever i AKS 1. trinn	96,1 %	95,4 %	98,0 %	98,0 %

*Skala fra 1-3 tre der 3 er best.

Mål 6 Elevenes evne til å skape, gå i dybden, tenke kritisk, utforskende, etisk og bærekraftig på tvers av fag skal utvikles gjennom hele skoleløpet

Tiltak 1:

Styrke elevenes motivasjon og lærelyst, blant annet gjennom styrking av de praktisk og estetiske fagene, mer bruk av kreative og elevaktive arbeidsformer, samarbeid med elevene og varierte vurderingsformer som bidrar til at elever opplever mindre stress og press.

Tiltak 2:

Videreutvikle arbeidet med fagfornyelsen og nytt læreplanverk.

Tiltak 3:

Fremme læring gjennom økt bruk av nye læringsformer og læringsteknologi.

Tabell 8.32 Resultatindikatorer - mål 6

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Elevundersøkelsen, Motivasjon 7. trinn	4,0	3,9	>4,1	>4,1
Elevundersøkelsen, Motivasjon 10. trinn	3,6	3,6	>3,7	>3,7
Elevundersøkelsen, Motivasjon vg 1	3,7	3,7	>3,8	>3,8
Nasjonale prøver, lesing 8. trinn, andel elever på nivå 1 og 2*	20,9 %	19,7 %	<18,0%	<17,0%
Nasjonale prøver, regning 8. trinn, andel elever på nivå 1 og 2*	24,6 %	25,5 %	<21,0%	<22,0%
Elevundersøkelsen: Vurdering for læring 7. trinn	3,9	3,9	> 4,0	> 4,0
Elevundersøkelsen: Vurdering for læring 10. trinn	3,4	3,4	>3,5	>3,5
Elevundersøkelsen: Vurdering for læring Vg1	3,4	3,5	> 3,5	>3,6
Grunnskolepoeng	41,9	43,2	>42,5	>44

*Skala fra 1-5 der 5 er best.

Mål 7 Flere elever og lærlinger skal fullføre og bestå videregående opplæring og være godt forberedt til høyere utdanning og arbeidsliv

Tiltak 1:

Øke samarbeidet mellom skole, arbeidsliv og høyere utdanning for å øke rekrutteringen til yrkesfag, gi en mer praktisk, variert og relevant undervisning og sikre at elevene og lærlingene forberedes til videre studier og arbeidsliv.

Tiltak 2:

Videreutvikle og utvide tilbud om alternative læringsarenaer og styrke samarbeidet på tvers av tjenester for å sikre god oppfølging av elever som strever.

Tiltak 3:

Videreføre og videreutvikle arbeidet med bl.a *Fundament* slik at elevene får nødvendig støtte til å mestre videregående opplæring.

Tabell 8.33 Resultatindikatorer - mål 7

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Andel elever som søker yrkesfaglig utdanningsprogram	25,1 %	26,7 %	>27,0%	>29%
Fullført og bestått videregående opplæring i løpet av fem år (%)	79,8 %	79,4 %	82,0 %	82,0 %
Fullført og bestått videregående opplæring årlig(%)**	80,4 %	81,2 %	85,0 %	85,0 %

Mål 10 Skole- og opplæringskapasiteten skal møte forventet vekst i antall barn, elever og lærlinger og bidra til et trygt og godt skolemiljø

Tiltak 1:

Sikre riktig kapasitet ved nye og eksisterende skoler gjennom gode utredninger og presise bestillinger.

Tiltak 2:

Sikre funksjonelle og trygge skoleanlegg, som også møter andre kommunale behov, ved involvering av skolens brukere og andre aktører i utredning og planlegging av nye skoler.

Tiltak 3:

Legge til rette for flere læreplaner i private, kommunale og statlige lærebedrifter, gjennom blant annet læreplassgarantier og lærlingklausulen.

Tabell 8.34 Resultatindikatorer - mål 10

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Antall nye elevplasser	910	1 400	400	1 490
Antall nye opplærings- og lærekontrakter	1 855	1 962	1 850	2 050

*Måltallet er basert på utbyggingsprosjektene i bestillingslisten nedenfor. I tillegg ferdigstilles Vestli skole i 2021, jf. bestillingsliste i Sak 1/2020.

Bestillingsoversikten

Bestillingsoversikten viser de prosjektene som har vært gjennom et forprosjekt og ekstern eller intern kvalitetssikring del 2 (KS2), samt mindre prosjekter som ikke omfattes av investeringsregimet, og hvor det under kap. 10.1 *Næring og eierskap – Eiendomsforetakene* foreslås kostnadsramme for prosjektene. Husleiemidler bevilges over Utdanningsetatens budsjett og fremgår av bestillingsoversikten under. Til

prosjekter der KS2 ikke er gjennomført, er det avsatt husleiemidler på sentralt budsjettkapittel 208
Avsetning husleier skole.

Tabell 8.35 – Bestillingsoversikten

Kapittel		Total kapasitet etter utbygging	Netto- økning elev- plasser	Sum årlig husleie - tusen kr	Endret husleie innarbeidet i økonomiplan - tusen kr	Husleie beregnes fra
210	Nøklevann	588	98	13,5	11,8	2-21
210	Ruseløkka	690	0	33,3	19,1	3-21
210	Tveita	392	105	6,1	6,1	3-21
230	Fredensborgveien, innleie	220	220	15,7	15,7	1-21
230	Grenseveien, innleie	750	750	24,2	24,2	1-21
210	Skøyen paviljong u-trinn	360	360	4,9	19,5	3-21
210	FO-bygget tillegg	780	120	7,5	7,5	1-21

Omtale av skoleprosjektene

Nøklevann skole, utvidelse

Nøklevann skole utvides med en halv klasserekke. Utvidelsen er ferdigstilt 2. kvartal 2021.

Ruseløkka skole

Ruseløkka skole rives og bygges opp på nytt på eksisterende tomt. Skolen er ferdigstilt til skolestart 2021.

Tveita skole, utvidelse

Tveita skole utvides permanent med en halv klasserekke. Utvidelsen medfører at skolen kan ta imot to klasserekker på alle trinn. Utvidelsen er ferdigstilt til skolestart 2021.

Fredensborgveien, innleie

Det er leid inn sentrumsnære undervisningsarealer for samlokalisering av det nye utdanningsprogrammet på videregående skole, *frisør, blomst og interiørdesign*. Arealene i Fredensborgveien gir 220 nye plasser.

Grenseveien, innleie

Innleie av erstatningslokaler som de første årene vil bli brukt av Hartvig Nissen vgs. mens skolen rehabiliteres og utvides. Leieobjektet gir 750 elevplasser.

Skøyen, paviljong u-trinn

Det skal etableres midlertidig paviljong med 12 klasserom for ungdomsskoleelevene fra Skøyen skole.

FO-bygget, utvidelse av leieavtale

Det skal inngås tilleggsavtale til leieavtalen for FO-bygget (Sørkedalsveien 150) for å utvide kapasiteten i erstatningslokalene. Utvidelsen vil gi plass til hele Hovseter skole mens Hovseter skole rehabiliteres og utvides.

Skoleutbygging

Skolebehovsplan

Bystyret fattet 22.04.2020 følgende vedtak:

1. Det legges ikke frem en skolebehovsplan for 2021-2030 høsten 2020.
2. Skolebehovsplanen 2022-2031 legges frem med Sak 1/2022.
3. I forbindelse med budsjettet for 2021 gis det en omfattende og bredere redegjørelse om kapasitetssituasjonen, samt omtale av nye prosjekter og status for pågående prosjekter.

Bakgrunnen for utsettelsen av skolebehovsplanen var todelt. For det første var det som følge av koronasituasjonen knyttet betydelig usikkerhet rundt kommunens økonomiske rammebetingelser. Derneft er det helt avgjørende at skolebehovsplanene forankres gjennom en grundig høringsrunde. Dette lot seg ikke gjøre da skolene ble stengt ned før høringsrunden skulle starte.

Utviklingen de senere årene har vært slik at skoleinvesteringene har økt selv om elevtallsveksten har vært langt mer dempet enn tidligere år. Dette handler i stor grad om rehabilitering, og om at flere skoler har et rehabiliteringsbehov. Kommunen bruker mer penger enn noen sinne på rehabilitering av skolebygg. Dette er fornuftig, da bygg i dårlig stand fører til økte utgifter og dårligere forhold for elever og lærere.

Skolebehovsplanens viktigste hensikt er å være et verktøy for å planlegge for tilstrekkelig skoleplasser til barn og unge når de begynner på barneskolen, ungdomsskolen eller i den videregående skolen. Med de planene som nå foreligger, er det sikret kapasitet til alle elever i Oslo skolen frem mot 2030. For grunnskolen er det i Oslo som helhet god kapasitet i planperioden, samtidig som det er kapasitetsutfordringer i noen områder av byen, spesielt i ungdomstrinnet. For å møte elevtallsveksten er det nødvendig å utnytte den kapasiteten som finnes i tillegg til å etablere ny kapasitet.

I den videregående skolen er det et stort behov for økt kapasitet. Mesteparten av behovet møtes av tiltak som er kommunisert i tidligere skolebehovsplaner, men det er behov for noe ytterligere kapasitet. Planlegging av kapasitetsutvidelse i den videregående skolen er tidkrevende, og behovet kommer i noen tilfeller tidligere enn etableringen av de planlagte nye skolene. Det arbeides derfor parallelt med ulike kortsiktige tiltak ved innleie av lokaler i nærheten av allerede eksisterende skoler.

Under gis en status for pågående og planlagte prosjekter frem mot 2030. Som det fremgår av oversikten har flere prosjekter en forskjøvet fremdrift sammenliknet med hva som fremgikk av forrige skolebehovsplan. I en del tilfeller handler dette om at elevtallsveksten er mer dempet enn tidligere og at det derfor ikke er behov for en like rask fremdrift som man tidligere antok. Den økonomiske situasjonen har også gjort at kommunen ikke kan prioritere like rask fremdrift på alle prosjektene der elevtallsveksten ikke tilsier at en utvidelse av kapasiteten er nødvendig.

De fleste fosinkelsene er imidlertid grunnet komplekse reguleringsprosesser eller fordi prosjektene er omfattende og rommer flere kommunale formål.. Oslo har en knapphet på arealer til å bygge ut skolekapasiteten, og det er i mange tilfeller nødvendig å erverve private tomter for å realisere prosjektene. Skolene skal være en naturlig del av sine nærmiljøer, noe som i en voksende by medfører omfattende reguleringsprosesser der flere formål, både private og kommunale, skal ses i sammenheng. Å ferdigstille skolene er derfor mer tidkrevende enn tidligere, men det er byrådets oppfatning om at man ved å bruke noe mer tid i planleggingsfasen oppnår skoler av en helt annen kvalitet enn dersom skoleutbyggingen hadde foregått uten en helhetlig tenkning.

Status for pågående og nye prosjekter

Område 1 – Sentrum sør

Bjørsvika – ny skole: Det er planlagt ny skole i Bjørsvika, med arealer til Oslo sjøskole og flerbrukshall. Skolen var i forrige plan angitt ferdig til skolestart 2023, men planlegges nå ferdigstilt til skolestart 2024. Skoletomta er en del av et større reguleringsarbeid som har pågått over lang tid, og utsettelsen er knyttet både til reguleringssaken og utfordringer med luftkvaliteten i området. Fram til skolen står ferdig, planlegges det tidlig oppstart ved Gamlebyen skole, slik at den nye skolen kan åpne med flere trinn.

Gamlebyen skole - utvidelse av skolegård: Det pågår reguleringsarbeid for utvidelse av skolegården ved Gamlebyen skole til deler av Egedes gate. Dette medfører ingen utvidelse av kapasiteten ved Gamlebyen skole.

Område 2 – Sentrum øst

Bryn skole: I tidligere skolebehovsplaner har Bryn skole vært foreslått midlertidig utvidet med én klasserekke, slik at skolen kan ta inn tre klasserekker på alle trinn. Bakgrunnen for forslaget om midlertidighet var at det er planlagt omfattende utvikling av områdene rundt Bryn skole, og at det på sikt sannsynligvis vil bli mulig for omkringliggende skoler å avlaste Bryn skole dersom infrastrukturen i området bedres. I forbindelse med behandlingen av skolebehovsplan 2018-2027 vedtok bystyret at Bryn skole skulle utvides permanent så langt det lar seg gjøre. Den permanente utvidelsen skulle plasseres slik at den ikke var til hinder for et byggetrinn to med fleridrettshall/allrom. I forbindelse med utredningen av alternative plasseringer av paviljongbygget, ble det avdekket større behov for rehabilitering som ble inkludert i utredningen. Det foreslås nå en utvidelse av skolen med en klasserekke og rehabilitering i ett byggetrinn. Det nye prosjektet utløser krav om omregulering og innebærer at planlagt ferdigstilling er forskjøvet fra 2020 til 2026.

Ensjø – Ny barneskole med fire klasserekker (840 elever) er under planlegging: Fremdriften for prosjektet tilpasses behovet i området, tentativ tidspunkt for ferdigstilling er 2028.

Tøyen skole - Utvidelse av skolegård: Det pågår en detaljregulering for stenging av Kolstadgata i regi av Bymiljøetaten. Stengningen vil muliggjøre en utvidelse av skolegården til Tøyen skole.

Område 3 – Sentrum nord

Bjølse skole - omstrukturering til barneskole: Bjølse skole (B2U4) er planlagt omstrukturert til barneskole (B3) for å møte behovet i området. Forslaget innebærer at kapasiteten på barnetrinnet øker med én klasserekke. Før skolegrensene endres vil det gjennomføres egen lokal høring, senest høsten før endringen trer i kraft. Ungdomsskolekapasiteten flyttes til den nye skolen på Voldsløkka.

Lilleborg skole - rehabilitering: Lilleborg skole var planlagt rehabilitert med ferdigstilling til skolestart 2024. For å gjennomføre prosjektet er man avhengige av midlertidige løsninger for skoledriften. Dette er under vurdering, og ferdigstillingen av prosjektet er utsatt, tentativt til 2026.

Treschows gate - ny ungdomsskole: Det skal etableres en ny ungdomsskole i Treschows gate med 6 klasserekker, flerbrukshall og bydelsfunksjoner. Planleggingen av prosjektet har tatt lengre tid enn forutsatt, og prosjektet planlegges nå ferdigstilt til skolestart 2024.

Det er foreløpig planlagt at elevene fra Fernanda Nissen og Lilleborg skoler skal gå på denne ungdomsskolen. Fram til skolen står ferdig, skal elevene ved Fernanda Nissen skole gå til Bjølse skole og deretter til den nye skolen på Voldsløkka.

Voldsløkka - ny ungdomsskole: Det etableres ny ungdomsskole på Voldsløkka, med mottaksgrupper, flerbrukshall og kulturfunksjoner. Skolen var planlagt ferdig til skolestart 2022. Det har vært utfordringer med tilgang til deler av eiendommen på grunn av eksisterende leieavtaler. Derfor planlegges nå skolen ferdig til skolestart 2023.

Det er foreløpig planlagt at elevene fra Berg skole, Bjølse skole og deler av Tåsen skole skal gå på denne ungdomsskolen. Fram til skolen står ferdig, skal elevene ved Berg skole gå til Marienlyst skole (skoleåret 2021/2022) og til Engebråten skole (skoleåret 2022/2023).

Område 4 – Sentrum vest

Ruseløkka skole: Nye Ruseløkka skole er under utbygging og vil stå klar til skolestart 2021.

Bolteløkka skole: Undervisningsbygg vurderer tilstanden på skolebygget til å være langt bedre enn først antatt, og at det ved mindre tiltak vil være mulig å forlenge levetiden på eksisterende bygg med minimum ti år. Det foreslås derfor å utsette det planlagte rehabiliteringsprosjektet ved skolen, og at skolen rehabiliteres til skolestart 2029. Arbeidet med utvidelsen av skolegården ved å innlemme Eugenie gate 12 fortsetter som planlagt.

Område 5 – Ullern - Bygdøy

Hoff – ny skole: Prosjektet, som tar sikte på å etablere ny barne- og ungdomsskole med flerbrukshall kombinert med flere kommunale funksjoner er fremdeles i planleggingsfasen. Prosjektet er svært komplekst og det arbeides nå ut fra en ferdigstillelse i 2028.

I påvente av Hoff er det fra skolestart 2021 behov for midlertidig løsning i ungdomstrinnet for elever fra Skøyen skole. Det jobbes med lokasjon for paviljong, kombinert med å identifisere mulig ledig kapasitet ved eksisterende skoler i nærmiljøet.

Bygdøy skole: Utvidelse av skolen har i lang tid vært under planlegging. Elevtallsutviklingen i den siste tiden tilsier at skolen ikke har et prekært behov for utvidelse. Det foreslås derfor å avvete prosjektet inntil videre. Prosjektet er i midlertid langt på vei utviklet, og vil kunne realiseres raskt dersom behovet skulle tilsi det.

Smestad skole – rehabilitering: Deler av Smestad skole er planlagt rehabilitert, og det planlegges etablering av nybygg og flerbrukshall. Skoleanleggets tilstand tilsier imidlertid at det er mulig å utsette prosjektet noe, og det planlegges nå med ferdigstillelse til skolestart 2028.

Område 6 – Vestre Aker

Hovseter skole: Skolens elever flyttet ut av bygget til skolestart 2020, og skal ha midlertidig tilhold i FO-bygget inntil Hovseter er ferdig rehabilitert og utvidet. Prosjektet er en del av en områdeutvikling som også omfatter utvikling av Hovseterveien 72, omsorg+- boliger og utvikling og tilrettelegging av øvrig infrastruktur. Skolen var opprinnelig ventet å være innflyttingsklar i 2023, men nybygget er nå forsinket grunnet utfordringer med reguleringsarbeid i området og avhengigheter til det planlagte Omsorg+-prosjektet. Det prioriteres å finne løsninger som gjør at forsinkelsene blir så begrensede som mulig.

Midtstuen skole – økt kapasitet i ungdomstrinnet: Det er stort behov for økt kapasitet i ungdomstrinnet i området, og utvidelse og rehabilitering av Midtstuen er under planlegging, med skolestart 2027 som tentativt tidspunkt for ferdigstillelse. Det er knyttet reguleringsmessig risiko til en utvidelse av skolen, og det jobbes derfor parallelt med å avklare eventuelle ytterligere alternativer for å øke kapasiteten i området.

Område 7 – Nordre Aker

Engebråten skole - utvidelse: Engebråten skole skal utvides med én klasserekke til U8. Utvidelsen har tidligere vært planlagt ferdigstilt til skolestart 2023. På grunn av ekstra utredninger i forbindelse med krav om regulering av skolens tomt, er utvidelsen nå planlagt ferdigstilt til skolestart 2025.

Detaljreguleringen av skoletomten vil også legge til rette for etablering av en barneskole med åtte klasserækker inkludert flerbrukshall, som en langsiktig reserve. Ved å beholde dagens midlertidige paviljonger, inntil utvidelsen er ferdig, sikres det plass til alle elevene

Sognsveien 80 - nytt byomfattende ungdomstrinn ved 8-13-skole: Det er planlagt etablering av ungdomstrinn med byomfattende tilbud ved Blindern videregående skole i samarbeid med Universitetet i Oslo. Skolen planlegges etablert i samlokalisering med Den tyske skole og Den franske skole, og det planlegges også andre kommunale formål på tomten. Utviklingen av tomten er i realiteten et større byutviklingsgrep, noe som medfører omfattende planleggingsprosesser. Det arbeides nå mot ferdigstillelse til skolestart 2028. Se også nærmere omtale under kapittelet for den videregående skolen.

Frysja - ny barneskole på Frysja med fleridrettshall er planlagt for å møte den forventede befolkningsutviklingen i området. Kommunen har ervervet tomt. Det har i tidligere skolebehovsplan blitt foreslått ferdigstillelse til skolestart 2021. Kapasiteten i området tilsier imidlertid at det er et snarlig behov for skolen. Prosjektet forskyves derfor i utgangspunktet til etter 2030.

Område 8 – Bjerke

Refstad skole - nytt skoleanlegg: Refstad skole ble stengt i juni 2018 på grunn av bygningsmessige svakheter. Det skal bygges et nytt skoleanlegg på samme tomt. Skoleanlegget er planlagt ferdigstilt til

høstferien 2023. Elevene er i midlertidige lokaler på Bredtvet til ny skole står ferdig. Det planlegges også ny flerbrukshall i tilknytning til idrettsanlegget ved Refstad skole. Denne planlegges nå ferdigstilt til skolestart 2024.

Økern - ny ungdomsskole: Det planlegges ny ungdomsskole på Økern med flerbrukshall. På samme tomt etableres også barnehage og parkområder. Reguleringen for den nye skolen har tatt lengre tid enn forventet, og det planlegges nå for ferdigstillelse til skolestart 2025. Fram til den nye skolen står ferdig, vil elevene ved Løren skole ha ungdomsskoletilhørighet ved Årvoll skole. Fra skolestart 2022 vil det være behov for å utvide Årvoll skole med midlertidig paviljong for å sikre tilstrekkelig kapasitet.

Område 9 – Groruddalen vest

Ingen prosjekter er under planlegging.

Område 10 – Groruddalen nord

Vestli skole: Vestli skole skal erstattes med nytt og utvidet skoleanlegg. Det skal etableres en flerbrukshall i tilknytning til skolen. Eksisterende skoleanlegg er revet og bygging pågår. Prosjektet forventes ferdigstilt i januar 2021. Fram til anlegget står ferdig er skolen i midlertidige paviljonger.

Stovner skole: Dagens paviljonger skal erstattes med permanent kapasitet. Prosjektomfanget, herav behovet for tiltak i eksisterende bygg, er under utredning parallelt med at skoletomten detaljreguleres. Prosjektet forventes ferdigstilt i 2025.

Område 11 – Groruddalen øst

Bakås skole - utvidelse og rehabilitering: Bakås skole rehabiliteres og utvides med én klasserekke til B2. Prosjektet planlegges ferdigstilt i 2022. Skolens kapasitet utvides allerede ved flytting til midlertidige lokaler.

Ellingsrud skole - utvidelse og rehabilitering: Ellingsrud skole rehabiliteres og utvides. Prosjektet var planlagt ferdigstilt til skolestart 2022 men er nå utsatt til skolestart 2025. Det har vært behov for flere utredninger for å løse utvidelse til U5 og det må gjennomføres tomteerverv og regulering, noe som ikke var planlagt i forbindelse med rehabiliteringen foreslått i forrige skolebehovsplan. Det er plass til alle elevene i området fram til utvidelsen står klar. I rehabiliteringsperioden planlegges skolens drift i midlertidige paviljongarealer på grusbanen ved Ellingsrud skole.

Ellingsrudåsen skole – rehabilitering: Opprinnelig plan var å rehabilitere skolen med planlagt ferdigstillelse 2024. Tilstand på skoleanlegget har gjort det nødvendig med flere utredninger for å definere omfanget og prosjektet er nå planlagt ferdigstilt høsten 2026.

Furuset skole - nytt og utvidet skoleanlegg ved Verdensparken: Etablering av nytt og utvidet skoleanlegg for Furuset skole ved Verdensparken ble foreslått i forrige skolebehovsplan med tidligst mulig ferdigstillelse i 2024. Utredningen har tatt tid, og det er en målsetning å tilpasse seg pågående områdeløft for Furuset. Det er ikke elevtallsvekst, og det er plass til alle elevene ved eksisterende skole. Det planlegges nå med ferdigstillelse 2030.

Haugerud skole - nytt skoleanlegg: Det er planlagt en større utvikling av Haugerudområdet. Det er i den forbindelse også planlagt ny ungdomsskole til erstatning for eksisterende ungdomsskole på Haugerud. Områdeutbyggingen er planlagt ferdig 2027. Planen skal utføres som trinnvis utbygging og rekkefølgen er ikke endelig avklart. I forbindelse med områdeutviklingen skal også bygges ny flerbrukshall og oppgraderes en rekke utendørs idrettsanlegg på Haugerud.

Trosterud skole - nytt skoleanlegg: Det er planlagt en større utvikling av Haugerudområdet. Det er i den forbindelse vedtatt ny barneskole til erstatning for eksisterende Trosterud skole. Områdeutbyggingen er planlagt ferdig 2027. Planen skal utføres som trinnvis utbygging og rekkefølgen er ikke endelig avklart. I forbindelse med områdeutviklingen skal det også bygges ny flerbrukshall og oppgraderes en rekke utendørs idrettsanlegg på Haugerud.

I tråd med bystyrevedtak har byrådet forsøkt å finne løsninger som sikrer rask fremdrift for prosjektene ved Haugerud og Trosterud skoler. Fremdriften er imidlertid avhengig av områdeutviklingen for øvrig, noe som tilsier at tidligere ferdigstillelse enn 2027 ikke er realistisk.

Skjønnehaug skole - oppgradering: Skjønnehaug skole har bygningsmessige behov. Eksisterende paviljong må fjernes, og det vurderes ulike løsninger for resten av skoleanlegget. Løsningen for Skjønnehaug skole utredes i sammenheng med skolene i nærområdet. Da prosjektomfanget ikke er avklart er prosjektet per i dag ikke tidfestet.

Tveita - utvidelse og mulig rehabilitering: Utvidelsen av Tveita skole er utsatt til skolestart 2021. Rehabiliteringsomfanget er ikke avklart. Vurdering av omfang pågår.

Område 12 – Østensjø

Nøklevann skole - rehabilitering og utvidelse: Nøklevann skole utvides med en halv klasserekke, slik at skolen får kapasitet B3 på alle trinn. Nybygget forventes ferdigstilt i 2021, mens ombygging og rehabilitering av eksisterende skoleanlegg forventes ferdigstilt i 2022. Det er satt opp en midlertidig paviljong, slik at skolen har tilstrekkelig kapasitet fram til den permanente utvidelsen er ferdigstilt.

Rustad skole – utvidelse: Rustad skole utvides med én klasserekke til B4. Plan- og bygningsetaten har nå varslet krav om regulering, noe som gjør at ferdigstillelse tidligst er mulig til skolestart 2026. Eventuelle midlertidige løsninger i påvente av prosjektet er under vurdering.

Skøyenåsen skole – utvidelse: Skøyenåsen skole utvides til U9 med forventet ferdigstillelse i 2023. Plan- og bygningsetaten har varslet at tiltaket krever omregulering dette innebærer at tentativ tidspunkt for ferdigstillelse er skjøvet til 2025.

Område 13 – Nordstrand

Bekkelaget skole – rehabilitering: Det er planlagt rehabilitering av Bekkelaget skole for å opprettholde B3. Omfanget av rehabiliteringen er ikke endelig avklart, og ferdigstillelsesår avhenger av dette.

Holtet - ny barneskole: Det er planlagt ny barneskole på Holtet, der Holtet videregående skole er i dag. Framdriften vil avhenge av når dagens tilbud ved Holtet vgs. kan relokaliseres (se omtale i kapittelet om den videregående skolen). Det utredes nå om det nye skoleanlegget kan gjenbruke deler av eksisterende skoleanlegg, slik at prosjektet vil omfatte rehabilitering og nybygg. Prosjektet forventes ferdigstilt til skolestart 2026.

Lambertseter skole - rehabilitering og utvidelse: Det er planlagt at Lambertseter skole skal utvides med én klasserekke på ungdomstrinnet, slik at kapasiteten blir B3U3. Prosjektet planlegges ferdigstilt til skolestart 2026. Skolen planlegges med kultursal som også kan brukes til annen aktivitet av skolen og vil også få særarealer til disposisjon for kultur og idrett i området.

Nordstrand - ny ungdomsskole: Nordstrand ungdomsskole (U4) er planlagt åpnet som egen skole til skolestart 2021, og det er foreløpig planlagt at Ljan og Nordstrand skoler defineres som avgiverskoler.

Område 14 – Søndre Nordstrand

Klemetsrud skole - utvidelse og rehabilitering: Utvidelsen av Klemetsrud skole har tatt tid å utrede. Nå planlegges utvidelsen ferdigstilt til skolestart 2025 og rehabiliteringen ett år senere. Det er plass til elevene på skolen i rehabiliteringsperioden.

Lofsrud skole – rehabilitering: Lofsrud skole er planlagt rehabilitert. Prosjektet planlegges gjennomført når Mortensrud skole har flyttet inn i nytt skoleanlegg slik at eksisterende Mortensrud skoleanlegg kan brukes som erstatningslokaler. Planlagt ferdigstillelse 2026.

Mortensrud - ny barneskole: Mortensrud skole er planlagt revet og bygget ny på ny tomt med utvidelse til B4 og ny flerbrukshall og kulturstasjon. Skolen etableres som en del av et større område, og det er en

tidkrevende prosess for å sikre helhetlig planlegging. Ferdigstillelse var tidligere 2023 men det er nå planlagt at skolen står ferdig til skolestart 2024

Videregående opplæring

Bjerke videregående skole – utvidelse: Det er planlagt å utvide Bjerke videregående skole med nybygg for 200-300 elever. Utvidelsen er nå planlagt ferdigstilt til skolestart 2026.

Utredningen pågår og det vurderes hvilke utdanningsprogrammer som kan etableres og hvor mange plasser det vil gi. Arbeidet koordineres med pågående områdesatsning på Linderud i regi av bydelen.

Edvard Munch videregående skole – utvidelse: Den planlagte utvidelsen av Edvard Munch videregående skole med 450 flere elevplasser ved innlemmelse av det tidligere Kunstindustrimuseet er forsinket fra skolestart 2023 til 2024 på grunn av senere tilgang til bygget enn forutsatt. Skolens kapasitetsbehov løses ved innleieprosjekter fram til utvidelsen står ferdig.

Etterstad videregående skole – rehabilitering og nybygg: Etterstad videregående skole er planlagt delvis rehabilitert og delvis bygget ny, med en utvidelse på 360 elevplasser på studiespesialisering. Skolen var planlagt ferdigstilt til skolestart 2023 men prosjektet har fått krav om regulering og det er utfordringer knyttet til bl.a. byggehøyder og behov for uteareal. Prosjektet vil derfor ta lenger tid og planlegges ferdig i 2027. Dette betyr at midlertidigheten på Sogn blir mer langvarig, og samtidig at det arbeides for å få til raskere ferdigstillelse. Det har også vært planlagt for revitalisering av de maritime fagene ved Etterstad vgs. og som var planlagt etablert i havneområdet. Tidspunktet for realisering er avhengig av innleie i havneområdet, og sambruk med skoleskipet Christian Radich. Planlagt ferdigstilling for nyetablering av de maritime fagene er nå 2022.

Hartvig Nissens skole – rehabilitering og utvidelse: Hartvig Nissens skole er planlagt rehabilitert og utvidet med 90 elevplasser. Prosjektet er planlagt ferdigstilt til skolestart 2024. Det foreslås leiet inn arealer i Grenseveien 95 som erstatningslokaler i byggeperioden. Sak om leie av disse lokalene fremmes parallelt med Sak 1/2021. Arealene vil senere bli benyttet som utvidelse av eksisterende videregående skoler i nærområdet.

Lambertseter videregående skole – utvidelse: Lambertseter videregående skole planlegges utvidet med dagens kapasitet fra Holtet videregående skole som skal omstruktureres til barneskole (se område 13). Det arbeides med å få en løsning på plass til skolestart 2023, og det vil også bli vurdert en ytterligere utvidelse. Utvidelsen planlegges som et innleieprosjekt i samarbeid med Oslo idrettskrets i de nye idrettslokalene som er under planlegging på Ekebergsletta.

Myntgata – ny videregående skole: Det er planlagt å etablere ny videregående skole i Myntgata 2 med 800-900 elevplasser med studiespesialisering og yrkesfag. Byrådet vil gjøre Myntgata 2 til et senter for byliv, innovasjon og kunnskap, og utvikle den nye videregående profilskolen sammen med næringslivet og oppstartsmiljøet. Skolens profil vil utvikles i samarbeid med næringsaktører. Skolen var planlagt ferdigstilt til skolestart 2024, men på grunn av tidkrevende regulering og planleggingsprosess forventes nå ferdigstillelse tidligst til skolestart 2025. Det planlegges tidlig oppstart av deler av den nye skolen i Cort Adelers gate fra skolestart 2021 for å møte kapasitetsbehovet.

Ny videregående skole med helse og oppvekstfag: Det er planlagt å etablere ny videregående skole med studiespesialisering og helse- og oppvekstfag for 600-800 elever. Det planlegges å lyse ut en konkurranse i løpet av høsten 2020.

Sognsveien 80 – ny ungdomsskole og videregående skole: Det er planlagt ny skole med ungdomstrinn og videregående skole i Sognsveien 80 som en utvikling av Blindern videregående skole som er etablert på tomten. Skolen skal samlokaliseres med Den franske skole og Den tyske skole. Skoleprosjektet er en del av en større områdeutvikling som også omfatter flere kommunale formål samt nye boliger. Det var tidligere planlagt at skolen skulle stå ferdig til skolestart 2023 eller 2024 men på grunn av tidkrevende planlegging forventes nå ferdigstillelse til skolestart 2028.

Stovner videregående skole – utvidelse: Det er planlagt å utvide Stovner videregående skole med 100-200 nye elevplasser og samtidig relokalisere byggfagtilbudet som er i midlertidige lokaler et stykke unna skolen. Det har vært behov for avklaringer knyttet til det fremtidige fagtilbudet. Skolen skal utvikles innen miljø og bærekraft og det arbeides bl.a. med å etablere naturbruk som et nytt fagtilbud. Det var tidligere planlagt at utvidelsen skulle stå ferdig til skolestart 2022 eller 2023. Utredning pågår og ferdigår er derfor usikkert men det er nå anslått ferdigstillelse til skolestart 2026.

Ulsrud videregående skole – utvikling: Det er planlagt en utvikling av Ulsrud videregående skole med tanke på oppgraderinger og videreutvikling av skolens profil. Skolen er en del av ordningen med utviklingsløyper. Dette utredes nærmere, og elever, nærmiljøet og andre interessenter vil bli tatt med i det videre utviklings- og utredningsarbeidet.

Nye videregående skoler: Det er planlagt å etablere en eller to nye videregående skoler mot slutten av planperioden. Dette utredes videre. Løsning for permanent lokasjon er under utredning.

Byomfattende spesialskoler

Lønnebakken skole – ny lokalisering: Lønnebakken skole er midlertidig flyttet til nye, innleide lokaler på Bredtvet til skolestart 2020.

Haukåsen skole – nytt skoleanlegg på nytt sted: Det er planlagt å bygge nytt skoleanlegg for Haukåsen skole for elever med nevrologisk betingede vansker og elever med multifunksjonshemming på tidligere Stig skoles tomt. Skolen skal også huse basseng, barnehage og noen bydelsfunksjoner. Skoleanlegget var planlagt ferdigstilt til skolestart 2022 men på grunn av tidkrevende planlegging er ferdigstillelse nå planlagt til skolestart 2024. Skolen er i eksisterende arealer fram til nytt skoleanlegg er ferdig.

Merknader til driftsbudsjettet

Tabell 8.36 Driftsbudsjettet – Kap. 200 Utdanningsetaten

		Beløp i 1000 kr		
Kap / Artsgr		Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
200	Utdanningsetaten (OVK)			
10	Lønn og sosiale utgifter	221 085	245 852	242 074
11	Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	137 921	64 729	39 886
13	Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	36 094	21 961	22 312
14	Overføringsutgifter	162 011	0	0
15	Finansutgifter og finanstransaksjoner	211 291	0	0
	Sum utgifter	768 402	332 542	304 272
16	Salgsinntekter	-92 029	-14 967	-15 206
17	Refusjoner	-30 202	-28 791	-29 252
18	Overføringsinntekter	-248	0	0
19	Finansinntekter og finanstransaksjoner	-210 843	0	0
	Sum inntekter	-333 322	-43 758	-44 458
	Netto utgifter	435 080	288 784	259 814

Det er foretatt tekniske justeringer mellom Utdanningsetatens kapitler. Justeringene har økt avsetningen på kapitlet med 23,7 mill.

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto 20,3 mill. jf. kapittel 18 Budsjettekniske merknader. Nettobeløpet tar hensyn til økning i kommunens pensjonskostnadssats fra 21,2 % i 2020 til 21,9 % i 2021. Det er innarbeidet en kompensasjon på 18,3 mill. på grunn av økt pensjonskostnadssats.

Avsetningen på kapitlet er redusert med 6,8 mill. på grunn av endringer i statlige tilskudd til integrering og bosetting av flyktninger.

Avsetningen på kapitlet er økt med 1,5 mill. til samarbeidet med Klimahuset på Tøyen. Totalt er det etter økningen innarbeidet 6 mill. til samarbeid med Klimahuset. Samtidig overføres 3 mill. av avsetningen fra Utdanningsetaten til Klimaetaten. Totalt gjenstår det 3 mill. til formålet på Utdanningsetatens budsjett etter overføringen til Klimaetaten.

Avsetningen er redusert med 4 mill. i 2021 som følge av reduksjoner i avsetninger sentralt i Utdanningsetaten til diverse satsinger. Selv om Utdanningsetaten har redusert konsulentbruken betydelig de siste årene, forventes det ytterligere redusert konsulentbruk i 2021. Det forventes at om lag halvparten av budsjettreduksjonen på 4 mill. knyttet til satsinger sentralt i Utdanningsetaten kan dekkes av redusert konsulentbruk.

Kap. 200 er redusert med 7 mill. som følge av at avtalen med sanitetsforeningen om internatdrift på Brusetskollen skole er sagt opp.

Det er innarbeidet en uspesifisert rammereduksjon på kapitlet på 59,5 mill. i 2021. Det er forventet at rammereduksjonen skal dekkes av besparelser i sentrale avsetninger. Det forutsettes at de reduserte sentrale avsetningene ikke medfører reduksjon i budsjettildelingen til skolene.

Tilskuddet til Elevorganisasjonen er foreslått økt fra 590 000 kr. til 650 000 kr. i 2021 som følge av økt aktivitet.

Tabell 8.37 Driftsbudsjettet – Kap. 203 Pedagogisk – psykologisk tjeneste

		Beløp i 1000 kr		
Kap / Artsgr		Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
203 Pedagogisk-psykologisk tjeneste (OVK)				
10	Lønn og sosiale utgifter	182 290	185 039	196 110
11	Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	27 170	24 803	25 317
14	Overføringsutgifter	3 879	3 628	3 730
Sum utgifter		213 339	213 470	225 157
16	Salgsinntekter	-5 620	-267	-271
17	Refusjoner	-17 098	-14 801	-15 038
Sum inntekter		-22 718	-15 068	-15 309
Netto utgifter		190 621	198 402	209 848

Det er foretatt tekniske justeringer mellom Utdanningsetatens kapitler. Justeringene har økt avsetningen på kapitlet med 0,7 mill.

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto økning på 1,8 mill., jf. kapittel 18 Budsjettekniske merknader.

Det er innarbeidet 2,9 mill. for å møte elevtallsveksten, som tilsvarer 100 % demografikompensasjon. Det vil bli foretatt nye elevtellingene 01.10.2020, og beløpet vil derfor bli justert i Tilleggsinnstillingen.

Avsetningen på kapitlet er økt med 6 mill. som følge av overføring av midler fra kap. 210 Grunnskolen til veilederstillinger for oppfølging av elever med autisme.

Tabell 8.38 Driftsbudsjettet – Kap. 208 Avsetninger husleier skoler

Kap / Artsgr	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
208 Avsetning husleier skoler (OVK)			
13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	0	19 163	6 363
Sum utgifter	0	19 163	6 363
Sum inntekter	0	0	0
Netto utgifter	0	19 163	6 363

Kapitlet er et rent avsetningskapittel for driftsvirkning av skoleprosjekter som er under planlegging og som er forventet å få husleieeffekt i løpet av økonomiplanperioden.

Under kap. 10.1 Næring og eierskap – eiendomsforetakene foreslås kostnadsramme for planlagte skoleutbyggingsprosjekter. Etter at prosjektene har vært gjennom kvalitetssikring del 2, blir investeringsrammen frigitt til foretakene.

Bestillingsoversikten inneholder prosjekter som har husleievirkning kommende driftsår, og husleie for disse prosjektene er lagt på Utdanningsetatens driftskapitler. Husleiemidlene forblir på sentralt avsetningskapittel inntil prosjektene kommer inn på bestillingsoversikten og denne oppdateres.

Tabell 8.39 Driftsbudsjettet – Kap. 210 Grunnskolen

Kap / Artsgr	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
210 Grunnskolen (OVK)			
10 Lønn og sosiale utgifter	6 068 843	6 852 917	6 887 146
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	1 313 608	684 217	679 328
13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	2 421 349	2 826 477	2 938 069
14 Overføringsutgifter	546 690	179 927	184 965
15 Finansutgifter og finanstransaksjoner	66 650	0	0
Sum utgifter	10 417 141	10 543 538	10 689 508
16 Salgsinntekter	-344 458	-21 093	-21 430
17 Refusjoner	-630 009	-391 194	-397 453
18 Overføringsinntekter	-362 947	-247 728	-251 692
19 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-14 370	0	0
Sum inntekter	-1 351 784	-660 015	-670 575
Netto utgifter	9 065 357	9 883 523	10 018 933

Det er foretatt tekniske justeringer mellom Utdanningsetatens kapitler. Justeringene har redusert avsetningen på kapitlet med 23 mill.

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto økning på 83,1 mill., jf. kapittel 18 Budsjettekniske merknader.

Avsetning på kapitlet er redusert med 65,4 mill. som følge av reduserte utgifter til Statens pensjonskasse.

Avsetningen på kapitlet er økt med 49,4 mill. sammenlignet med budsjett 2020 for å møte elevtallsveksten. Økningen tilsvarer 100 % demografiskompensasjon. Det vil bli foretatt nye elevtellingene 01.10.2019, og beløpet vil derfor bli justert i Tilleggsinnstillingen.

Avsetningen på kapitlet er redusert med 6 mill. som følge av overføring av midler til kap. 203 PP-tjenesten til veilederstillinger for oppfølging av elever med autisme.

Avsetningen på kapitlet er økt med 86,2 mill. til nye husleieavtaler med Undervisningsbygg Oslo KF for ferdigstilte nye skoler eller utvidelser av eksisterende skoler, samt til inngåtte avtaler med private aktører om leie av skolelokaler.

Avsetningen på kapitlet er økt med 30 mill. som følge av økt antall elever på nærskolene med omfattende behov for spesialundervisning og som utløser særskilt elevpris i ressursfordelingsmodellen.

Avsetningen på kapitlet er økt med 10 mill. fra 2021 til styrking av grunnskoler i levekårsutsatte områder.

Avsetningen på kapitlet er redusert med 9,6 mill. som følge av en reduksjon i Utdanningsetatens sentrale avsetning til Sommerskolen. I 2021 er 6 mill. omdisponert til satsingen rettet mot skoler i levekårsutsatte områder. Fra 2022 er avsetningen til sommerskolen redusert med 3,6 mill. Det er fortsatt uvisst hvordan smittesituasjonen i Oslo vil utvikle seg utover i 2021. Utviklingen vil ha innvirkning på mulighetene for å arrangere sommerskole eller andre sommeraktiviteter for elevene i Osloskolen. Byrådet vil fortløpende vurdere mulighetene og innretning på sommertilbud i 2021.

Avsetningen er redusert med 13 mill. som følge av at tilskudd til virksomheter underlagt Utdanningsetaten som tar inn lærlinger blir avvirket. Avviklingen må ses i sammenheng med økning i det statlige lærlingstilskuddet over de senere årene og øvrige tiltak rettet mot lærlinger som reduserer behovet for egne lønnstilskudd.

Det er foreslått avsatt 575 000 kroner i tilskudd til Kommunalt foreldreutvalg i 2020.

Det har tidligere blitt gitt tilskudd til organisasjoner som tilbyr leksehjelp. Det har blitt foretatt en gjennomgang av leksehjelpstilbudet i Osloskolen. På bakgrunn av gjennomgangen foreslår byrådet at tilskuddsordningen utgår og erstattes av en satsing på:

- Videreutvikling og styrking leksehjelpstilbudet på skoler i områder av byen hvor behovet er størst. Tilbudet kan gis i samarbeid med eksterne frivillige aktører rettet mot utvalgte områder/skoler
- Stimulering til leksehjelpsaktiviteter på andre arenaer, forutsatt at disse er åpne for alle, uavhengig av kjønn, etnisitet og religion og det kan dokumenteres at leksehjelpstilbudet som gis er av høy kvalitet
- Utprøving av ordninger med frivillige studietimer slik at øvingsarbeidet kan gjøres på skolen
- Styrking av den digitale leksehjelpen i Osloskolen, gjerne i samarbeid med frivillige aktører med god kompetanse på dette.

Tabell 8.40 Driftsbudsjettet – Kap. 211 Aktivitetsskolen

		Beløp i 1000 kr		
Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021	
<i>211 Aktivitetsskolen (Skolefritidsordningen) (OVK)</i>				
10 Lønn og sosiale utgifter	824 192	665 399	678 207	
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	88 957	138 077	111 355	
13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	10 433	7 641	7 763	
14 Overføringsutgifter	11 239	9 454	9 719	
Sum utgifter	934 821	820 571	807 044	
16 Salgsinntekter	-427 258	-166 070	-156 328	
17 Refusjoner	-46 948	-65 247	-66 291	
18 Overføringsinntekter	-45	0	0	
Sum inntekter	-474 251	-231 317	-222 619	
Netto utgifter	460 570	589 254	584 425	

Det er foretatt tekniske justeringer mellom Utdanningsetatens kapitler. Justeringene har økt avsetningen på kapitlet med 4,9 mill.

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto økning på 4,4 mill., jf. kapittel 18 Budsjettekniske merknader.

Avsetningen er økt med 5 mill. i 2021 som følge av utvidelse av ordningen med gratis deltids plass i aktivitetsskolen til 2. trinn på skolene i Bydel St. Hanshaugen og Bydel Frogner fra skolestart 2021.

Avsetningen er økt med 1,1 mill. i 2021 og 2,5 mill. årlig fra 2022 som følge av at det fra skolestart 2020 er innført gratis deltids plass i AKS på 1.-4. trinn på Møllergata skole.

Avsetningen er redusert med 39,8 mill. i 2021 som følge av utsatt utvidelse av gratis deltids plass i AKS på 2. trinn i utvalgte bydeler, jf. Sak 211 Revidert budsjett 2020 - Effekt av regnskap 2019 mv - Byrådssak 90 av 19.05.2020. Beløpet knytter seg til vøreffekten i 2021.

Avsetningen er økt med 17,6 mill. årlig som følge av helårseffekt av utvidelse av gratis AKS til 4. trinn på skolene i bydelene Gamle Oslo, Grünerløkka, Sagene og Bjerke fra skolestart 2020.

Kap. 211 Aktivitetsskolen er økt med 2 mill. til prøveordning med økt samarbeid med kultur, idrett og frivillighet.

Tabell 8.41 Driftsbudsjettet – Kap. 230 Videregående skoler

		Beløp i 1000 kr		
Kap / Artsgr		Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
230	Videregående skoler (OVK)			
10	Lønn og sosiale utgifter	1 933 879	2 020 014	2 079 730
11	Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	482 563	322 672	327 712
13	Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	628 708	846 178	893 241
14	Overføringsutgifter	232 543	137 262	141 105
15	Finansutgifter og finanstransaksjoner	33 093	0	0
Sum utgifter		3 310 786	3 326 126	3 441 788
16	Salgsinntekter	-154 171	-40 657	-41 308
17	Refusjoner	-197 615	-157 024	-159 536
18	Overføringsinntekter	-8 084	0	0
19	Finansinntekter og finanstransaksjoner	-13 847	0	0
Sum inntekter		-373 716	-197 681	-200 844
Netto utgifter		2 937 070	3 128 445	3 240 944

Det er foretatt tekniske justeringer mellom Utdanningsetatens kapitler. Justeringene har redusert avsetningen på kapitlet med 7,7 mill.

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto økning på 30,9 mill., jf. kapittel 18 Budsjettekniske merknader.

Avsetning på kapitlet er redusert med 28 mill. som følge av reduserte utgifter til Statens pensjonskasse.

Det er innarbeidet 77 mill. for å møte elevtallsveksten. Dette tilsvarer 100 % demografikompensasjon. Det vil bli foretatt nye elevtellingene 01.10.2020, og beløpet vil derfor bli justert i Tilleggsinnstillingen.

Avsetningen på kapitlet er redusert med 5,4 mill. som følge av at midler til finansiering av NAV-veiledere i skolen er overført til de respektive bydelenes budsjetter.

Det er overført 39,9 mill. fra kap. 208 til økt husleie for nye skolelokaler.

Avsetningen på kapitlet er styrket generelt med 5,3 mill. Sammen med den generelle styrkingen i 2020 gir dette en samlet økt grunnfinansiering av videregående skole på 10 mill. årlig.

Det er foreslått avsatt 625 000 kr. til ungt entreprenørskap i 2021.

Tabell 8.42 Driftsbudsjettet – Kap. 231 Fagopplæring

		Beløp i 1000 kr		
Kap / Artsgr		Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
231 Fagopplæring (OVK)				
10 Lønn og sosiale utgifter		22 892	11 105	11 172
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon		46 388	44 923	59 733
13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon		244 808	216 999	220 471
14 Overføringsutgifter		1 111	549	564
Sum utgifter		315 199	273 576	291 940
16 Salgsinntekter		-3 201	-477	-485
17 Refusjoner		-137 829	-94 796	-96 313
Sum inntekter		-141 031	-95 273	-96 798
Netto utgifter		174 168	178 303	195 142

Det er foretatt tekniske justeringer mellom Utdanningsetatens kapitler. Justeringene har redusert avsetningen på kapitlet med 0,2 mill.

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto økning på 3,1 mill., jf. kapittel 18 Budsjettekniske merknader.

Avsetningen på kapitlet er økt med 14 mill. som følge av økt antall lærlinger og dermed økte utgifter til lærlingtilskudd og prøvenemnder.

5 Investeringsbudsjettet

Tabell 8.43 Investeringsbudsjett – Kap. 200 utdanningsetaten

		Beløp i 1000 kr		
Kap / Artsgr		Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
200 Utdanningsetaten (OVK)				
00 Lønn og sosiale utgifter		8 431	0	0
01 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenprod		112 590	111 300	94 595
03 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon		8 277	0	0
04 Overføringsutgifter		100 453	0	0
Sum utgifter		229 752	111 300	94 595
07 Refusjoner		-27 213	-22 260	-18 919
09 Finansinntekter og finanstransaksjoner		-448	0	0
Sum inntekter		-27 661	-22 260	-18 919
Netto utgifter		202 091	89 040	75 676

		Samlet bevilgning	Tidligere bevilget	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Til 2025 og senere	Byggestart - ferdig kv/år
Utdanningsetaten (OVK)									
Prosjektnummer og navn:									
106040	Utdanningsetaten - inventar og utstyr			39 595	20 750	127 570	226 050		
115023	IKT-utvikling skoler			50 000	50 000	50 000	50 000		
118021	Fornyelse av utstyr til yrkesfag			5 000	5 000	5 000	5 000		
	Sum investeringsutgifter			94 595	75 750	182 570	281 050		
106040	Utdanningsetaten - inventar og utstyr	Investeringsmoms		-7 919	-4 150	-25 514	-45 210		
115023	IKT-utvikling skoler	Investeringsmoms		-10 000	-10 000	-10 000	-10 000		
118021	Fornyelse av utstyr til yrkesfag	Investeringsmoms		-1 000	-1 000	-1 000	-1 000		
	Sum kapittel finansiering			-18 919	-15 150	-36 514	-56 210		
	Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)			75 676	60 600	146 056	224 840		

Inventar og utstyr – nye skoler

Det er avsatt midler til inventar og utstyr til nye skoleprosjekter og til oppgradering/utvikling av skolegårder.

IKT-utvikling skoler

Det foreslås bevilget 50 mill. årlig til modernisering av Utdanningsetatens IKT-systemer og skolenes infrastruktur. Midlene skal blant annet benyttes til nytt skoleadministrativt system, Skoleplattform Oslo, læringsteknologi og vedlikehold av skolenes lokale infrastruktur.

Fornyelse av utstyr til yrkesfag

Det er innarbeidet 5 mill. til fornyelse av utstyr til yrkesfagene. årlig i perioden 2019-2022.

6 Klimakonsekvenser

Utdanningsetatens bidrag i Klima- og miljøarbeidet skjer hovedsakelig gjennom undervisning og bevisstgjøring av elevene om klimakonsekvenser og verdien av kildesortering og gjenbruk. Utdanningsetaten samarbeider med UiO ved Naturhistorisk museum om et tilbud som sprer forskningsbasert kunnskap om klimaendringer til elever i Osloskolen, i tråd med de nye lærerplanene. Klimahuset ble åpnet i 2020, og det er utarbeidet samarbeidsavtale mellom Oslo kommune og UiO v/Naturhistorisk museum. Avtalen forutsetter en kommunal egenfinansiering og det er innarbeidet midler i budsjettet.

I samarbeid med Klimaetaten har Utdanningsetaten utviklet nettsiden klimaskolen.no og lansert Klimapilotene. Samarbeidet med Klimaetaten skal fremme økt kunnskap om klima og miljø. Arbeidet videreføres også i 2021. Tiltakene finansieres gjennom Klimaetaten.

Byrådet har som mål at det skal oppnås en 100 % andel nullutslipp eller bærekraftig biodrivstoff for kommunens egne kjøretøy. Tiltakene retter seg mot både lette og tunge kjøretøy. Skoler som innehar kjøretøy og maskiner som ikke er basert på nullutslippskjøretøy avhender nå disse og erstatter med nullutslippskjøretøy der det er mulig.

I tillegg vil arbeide med Miljøfyrtårnsertifisering, *KuttMatsvinn 2020* og standardisering av avfallsbeholdere på skolene for å bidra til avfallsreduksjon, gjenvinning og bevisstgjøring hos elevene videreføres i 2021.

7 Tilskuddsmidler

På kap. 200 er det foreslått tilskudd til Elevorganisasjonen på 650 000 kr. i 2021.

På kap. 210 Grunnskolen er det foreslått avsatt 575 000 kroner i tilskudd til Kommunalt foreldreutvalg i 2021.

På kap. 230 er det foreslått tilskudd på 625 000 kroner til Ungt entreprenørskap i 2021.

8 Verbalvedtak

Det foreslås ingen verbalvedtak knyttet til Utdanningsetatens budsjettkapitler.

8.8 Barne- og familieetaten

1 Ansvarsområde

Barne- og familieetatens oppgave er å skaffe bydelene barneverntiltak til barn og unge som skal bo utenfor hjemmet. Ved siden av og skaffe til veie et tilstrekkelig antall plasser i barneverninstitusjoner har etaten ansvaret for kvalitetskontroll og godkjenning av kommunale og private barneverninstitusjoner.

Barne- og familieetaten rekrutterer og formidler fosterhjem, og gir opplæring og veiledning til fosterforeldre.

Etaten fører saker for Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker på vegne av barneverntjenestene. Barne- og familieetaten har også en viktig rolle som fagetat for barnevernet i Oslo. Dette innebærer blant annet at etaten skal bistå bydelene med kunnskapsoverføring, samt bidra til bydelenes kompetanse- og metodeutvikling.

Gjennom Barnevernvakten skal Barne- og familieetaten ivareta barneverntjenestens oppgaver utenom ordinær åpningstid.

Barne- og familieetaten tilbyr også avlastningstiltak for barn med funksjonsnedsettelse.

Ansvaret for Byomfattende senter for enslige mindreårige flyktninger (BYMIF) overføres fra Bydel Gamle Oslo til Barne- og familieetaten fra 2021. Senteret vil fortsette å tilby tjenester til alle bydelene i arbeidet med bosetting og integrering av enslige mindreårige flyktninger og asylsøkere.

2 Situasjonsbeskrivelse

Barne- og familieetaten har ansvar for å sikre et tilstrekkelig antall plasser ved institusjoner, beredskapshjem, familiehjem, fosterhjem og familiesenter for barn, ungdom og familier. Barne- og familieetaten har 63 plasser i langtidsinstitusjoner for barn og unge, samt 14 plasser for hasteflyttinger. Videre gir etaten tilbud om åtte plasser i familiesenter og 46 plasser i beredskapshjem, i tillegg til at etaten har 20 plasser i familiehjem. Etaten tilbyr også ettervern for ungdom i alderen 18-23 år, et tilbud som i dialog med bydelene ble økt i 2019. Etaten arbeider sammen med bydelene om utvikling og dimensjonering av tiltakstilbudet for å finne trygge og gode tiltak for barnet, og å oppnå en god kapasitetsutnyttelse av de kommunale institusjonene.

I tillegg til kommunens egne institusjonsplasser har etaten rammeavtaler med ideelle leverandører som omfatter til institusjonsplasser, sentre for foreldre og barn, samt familiehjem. I tillegg har etaten rammeavtaler med andre private leverandører av institusjonsplasser.

Bydelenes bruk av institusjonstiltak var stabil eller svakt økende i flere år. Fra 2017 til 2018 var det en markant nedgang (20 %) i bruken av slike tiltak, en nedgang som fortsatte i 2019 (17 %). Reduksjon i bruken av private institusjoner var sterkere enn for de kommunale institusjonene. Dette forsterker behovet for å videreutvikle samarbeidet mellom Barne- og familieetaten, bydelene og barn og unge, for å utvikle nye tiltak som er tilpasset de endrede behovene som ligger bak denne utviklingen. Etaten foretar derfor kartlegginger og behovsanalyser i 2020, både i bydelene og på institusjonsområdet, for å tilpasse etatens tiltaks- og tilbudsprofil til barn og unges behov.

Barne- og familieetaten er i gang med å omstille sitt tjenestetilbud med sikte på å ta et hovedansvar for tilbudet av institusjonsplasser til bydelene. Dette arbeidet er forankret i byrådsplattformen og i enigheten mellom de ansattes organisasjoner, Landsforeningen for barnevernsbarn og Ideelt barnevernsforum om å utvikle et tilbud i egen og ideell regi, i samarbeid med barn og unge i barnevernet, medarbeidere og tillitsvalgte. Etaten skal utvikle nye tilbud som møter barn og unges behov for trygghet, kvalitet og opplevd god omsorg.

Det er behov for å øke både kompetansen når det gjelder tilbud til barn i utsatte livssituasjoner og unge med store psykiske vansker, samt for barn og unge med rusproblematikk, og som ferdes i kriminelle miljøer. Barne- og familieetaten har derfor identifisert et behov for å utvikle, forbedre og forsterke tiltak for barn og unge i målgruppen 12-15 år som begår, eller står i fare for å begå gjentatte kriminelle handlinger. Etaten har i 2020 startet opp et eget institusjonstilbud for denne målgruppen.

For å kunne møte det enkelte barns behov, må tilbudene være fleksible, kompetente og kunnskapsbasert enten det dreier seg om institusjonstiltak, fosterhjem eller lokale tiltak. Alle ansatte skal derfor ha et grunnleggende og felles kunnskapsgrunnlag basert på verdiene i *Mitt Liv* og byomfattende satsinger som *Barnehjernevernet* og *Traumeinformert by*. Det har de siste årene blitt iverksatt flere kompetansehevende tiltak for å jobbe mot denne målsettingen. Barne- og familieetaten skal utvikle seg videre som kompetansemiljø på dette, og slik sette etaten i en bedre posisjon til å understøtte bydeler og andre etaters arbeid med barn og unge i årene fremover.

Barne- og familieetaten styrker og videreutvikler samarbeidet med bydelene i utviklingen av tjenestetilbudet, blant annet med utvikling av tiltak som kan benyttes der barnet fortsatt bor hjemme, videreutvikling av utredningstilbud også for eldre barn og ungdommer, og tiltak som er tilpasset de mest alvorlige ungdomssaker. Etaten vil også trappe opp veilednings- og konsultasjonstilbudet til bydelenes helsestasjoner og barneverntjenester for de aller minste barna i alderen 0-2 år.

Det utføres mye variert og godt arbeid lokalt. Det er behov for å få bedre oversikt og større grad av erfaringsdeling på tvers av bydelene. Dette vil kunne bidra til mer enhetlig praksis og utvikling av tiltak. BFE skal legge til rette for nyttig deling og felles kompetanseutvikling. Barne- og familieetaten skal etablere arenafleksible kompetanseteam som skal være et kunnskapsbasert og kvalitetssikret hjelpetiltak tilpasset barn og unges egen arena, enten i hjemmet, i fosterhjem eller som oppfølging i hybel. Tjenestetilbudet skal utvikles i nært samarbeid med barnet selv, foreldre, foresatte og barneverntjenesten og skal bygge på beste tilgjengelige og anerkjente kunnskap om virksom hjelp for barn, unge og familier.

Barne- og familieetaten endrer sin organisering av fosterhjemtjenesten for å styrke og effektivisere arbeidet med å rekruttere, lære opp og veilede fosterhjem. Hensikten er en bedre utnyttelse av kompetansene som ligger både i fosterhjemtjenesten og i andre fagmiljøer i etaten som jobber med lignende områder. Barnevernet må ha rask tilgang til mange nok, trygge og varierte fosterhjem, samt differensierte institusjonsplasser der omsorgspersonene er varme og kompetente medarbeidere som samarbeider godt med barn. Det er også utviklet nye resultatindikatorer for fosterhjemsfeltet.

Bolig- og avlastningstiltak til foreldre som har barn med funksjonsnedsettelse har hatt noe nedgang i etterspørselen. Det er størst etterspørsel etter avlastning for barn med store sammensatte funksjonshemninger og multifunksjonshemmede med medisinsk tilleggsproblematikk. Barna og foreldrene skal gis reell mulighet til å uttrykke sine ønsker og behov og ha tett kommunikasjon med tjenestestedene. På grunn av at mange brukere ikke kan benytte vanlig kommunikasjon, blir det brukt alternative kommunikasjonsformer slik at brukerne i størst mulig grad skal være med på planlegging av avlastningsoppholdet. I samarbeid med Velferdsetaten og bydelene gjennomfører etaten kartlegging, utredning og analyse av det eksisterende og fremtidige bolig- og avlastningstilbudet i Oslo.

Tabell 8.44 Nøkkeltall – Barne- og familieetaten

Barne- og familieetaten	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019
<i>Oppholdsøgn</i>					
Barnevernsinstitusjoner (BFE)	23 411	23 294	24 275	21 018	17 970
Beredskapshjem (BFE)	12 876	12 213	12 340	11 165	10 991
Familiehjem (BFE)	5 743	5 201	5 458	4 899	4 525
Hjemmebaserte barneverntiltak (BFE)	3 197	1 244	730	0	0
Private barnevernsinstitusjoner (barn og ungdom)	27 872	31 870	33 153	25 049	18 340
Private familiehjem	33 259	34 173	33 531	33 624	30 128
Avlastningstiltak (BFE)	8 800	8 461	7 896	8 006	7 494
Gruppeavlastning (BFE)	1 964	2 155	1 964	1 755	1 395
<i>Annet</i>					
Antall barn med barneverntiltak i løpet av året	675	645	609	572	540

3 Mål, tiltak og resultatindikatorer

Mål 1 Barn og unge skal ha et trygt og inkluderende oppvekst- og læringsmiljø som fremmer helse, trivsel og læring, og som er fritt for mobbing, vold og overgrep

Tiltak 1:

Barne- og familieetaten rekrutterer, lærer opp og veileder et tilstrekkelig antall fosterhjem.

Tiltak 2:

Barne- og familieetaten tar et hovedansvar for å omstille institusjonstilbudet og tilby institusjonsplasser i kommunal regi til bydelene, i tråd med barn og unges behov.

Tiltak 3:

Barne- og familieetaten samarbeider med bydelene om tiltak for barn og unge som begår kriminalitet.

Mål 8: Barn og unge skal oppleve et barnevern som er trygt, nyttig og samarbeidende sett fra barn og unge selv

Tiltak 1:

Barn og unge i fosterhjem og institusjon møtes av trygge, omsorgsfulle og kompetente voksne.

Tiltak 2:

Barne- og familieetaten har et nært samarbeid med barnet og barneverntjenesten gjennom barnets opphold i institusjon.

Tiltak 3:

Barn og unge involveres som reelle samarbeidspartnere ved at de er informert og involvert i utviklingen av etatens tiltak.

Tiltak 4:

Barne- og familieetaten skal ta ansvar for et utviklingsarbeid som sikrer at FNs Barnekonvensjon er implementert i alle deler av barnevernets praksis. I dette ligger at etaten sammen med barn og unge, bydelene og andre relevante aktører skal utvikle en Oslostandard for samarbeid med barn.

Tabell 8.45 Resultatindikatorer - mål 8

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Hastetilbud framskaffet innen 2 timer	100 %	100 %	100 %	100 %
Oppholdstid i institusjoner for hasteflytting				Maks 4 uker i 75 % av sakene
Ventetid på fosterhjem *)				Reduksjon fra 2020
Ventetid for barn på tilpasset institusjonstilbud og familiehjem				Reduksjon fra 2020

*) Kvantifiserbart måltall settes fra 2022.

4 Merknader til driftsbudsjettet

Tabell 8.46 Driftsbudsjettet Barne- og familieetaten

Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
360 Barne- og familieetaten (OVK)			
10 Lønn og sosiale utgifter	498 013	588 400	594 611
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	63 848	45 565	60 329
13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	12 896	45 924	46 306
14 Overføringsutgifter	8 079	7 443	7 651
15 Finansutgifter og finanstransaksjoner	989	0	0
Sum utgifter	583 825	687 332	708 897
16 Salgsinntekter	-167 623	-85 154	-86 516
17 Refusjoner	-205 862	-397 077	-403 430
18 Overføringsinntekter	-453	0	0
19 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-989	0	0
Sum inntekter	-374 926	-482 231	-489 946
Netto utgifter	208 899	205 101	218 951

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto 0,9 mill. jf. kapittel 18 Budsjettekniske merknader. Nettobeløpet tar hensyn til økning i kommunens pensjonskostnadssats fra 21,2 % i 2020 til 21,9 % i 2021. Det er innarbeidet en kompensasjon på 2,7 mill. på grunn av økt pensjonskostnadssats.

Avsetningen er økt med 10 mill. til finansiering av Adamstuen ungdomsinstitusjon.

Avsetningen er økt med 3 mill. i 2021 for å styrke etatens rolle som fagetat og for å videreutvikle samarbeidet med bydelene om å omstille tjenestetilbudet.

5 Investeringsbudsjettet

Tabell 8.47 Investeringsbudsjettet – Barne- og familieetaten

Beløp i 1000 kr

Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
360 Barne- og familieetaten (OVK)			
01 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenprod	5 237	5 300	2 300
Sum utgifter	5 237	5 300	2 300
07 Refusjoner	0	-230	-230
Sum inntekter	0	-230	-230
Netto utgifter	5 237	5 070	2 070

	Samlet bevilgning	Tidligere bevilget	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Til 2025 og senere	Byggestart - ferdig kv/år
Barne- og familieetaten (OVK)								
Prosjektnummer og navn:								
106034 BFE - inventar og utstyr			2 300	2 300	2 300	2 300		
Sum investeringsutgifter			2 300	2 300	2 300	2 300		
106034 BFE - inventar og utstyr	Investeringsmoms		-230	-230	-460	-460		
Sum kapittel finansiering			-230	-230	-460	-460		
Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)			2 070	2 070	1 840	1 840		

Det er avsatt 2,3 mill. årlig i investeringsmidler på Barne- og familieetatens budsjett til investering i inventar og utstyr i institusjoner.

6 Klimakonsekvenser

Det er ingen nye tiltak i 2021 under Barne- og familieetatens ansvarsområde som vil ha en vesentlig klimaeffekt.

Etaten har økt anskaffelsesraten av nullutslippskjøretøy foregående år og planlegger å ha en andel fossilfrie kjøretøy pr 01.01.2021 på 97,4 %.

7 Tilskuddsmidler

Det foreslås ingen tilskuddsmidler relatert til Kap. 360 Barne- og familieetaten.

8 Verbalvedtak

Det foreslås ingen verbalvedtak knyttet til kap. 360 Barne- og familieetaten.

8.9 Oppvekst- og kunnskapssektorens samlede tilskuddsmidler

Tabell 8.48 Oppvekst- og kunnskapssektorens samlede tilskuddsmidler (1 000 kr)

Kap. nr.	Søknaden gjelder	Vedtak 2019	Vedtak 2020	Byrårets forslag i Sak 1/2021	Sum 2019-2021
200	Elevorganisasjonen	300	590	600	1 490
210	Kommunalt foreldreutvalg	550	570	575	1 695
230	Ungt Entreprenørskap	600	620	625	1 845

9. BYUTVIKLING

Byutviklingssektoren omfatter kommunens planlegging og oppfølging innenfor arealforvaltning, byggesaker, kulturminnevern, byutvikling, eiendomsserverv, eiendomsutvikling og områdepolitikk. Oppgavene innenfor dette området er sektorovergripende og utføres i all hovedsak av Byantikvaren, Eiendoms- og byfornyelsesetaten og Plan- og bygningsetaten.

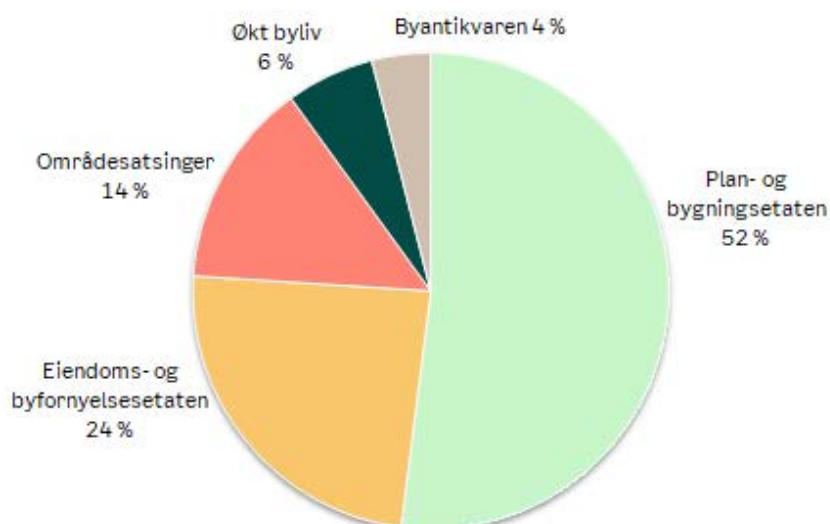
9.1 Hoved- og nøkkelstørrelser for byutvikling

Figur 9.1 Hoved- og nøkkelstørrelser for byutvikling

Beløp i mill.

Driftsbudsjettet	Dok 3 2020	Budsjett - økonomiplan			
		2021	2022	2023	2024
Sum utgifter	879,6	885,4	866,4	857,0	850,5
Sum inntekter	-360,9	-374,8	-382,3	-382,3	-382,3
Netto utgifter	518,7	510,6	484,1	474,7	468,2
Andel av kommunens totale brutto driftsbudsjett		1,2 %			

Brutto driftsutgifter for 2021 fordeler seg slik:

9.2 Byrådets ambisjoner for byutvikling

Byrådets visjon er en grønnere, varmere og mer skapende by med plass til alle. Basert på dette ønsker byrådet at byutviklingssektoren bidrar til at Oslo blir en grønn nullutslippsby som er god å bo i.

Plan- og bygningsloven er et av de mest langsiktige og viktigste virkemidlene for å påvirke utslipp av klimagasser i Norge i dag. Gjennom arealplanlegging er det mulighet til å påvirke utslippene, særlig fra transport og stasjonær energi. Et sentralt bidrag er en bærekraftig byutvikling med samordnet areal- og transportplanlegging gjennom oppfølging av handlingsprogrammet i regional plan for Oslo og Akershus. Fra 2020 må Oslo kommune sikre tett samarbeid med Viken slik at det gode samarbeidet over bygrensen om klima- og miljøvennlig areal- og transportplanlegging kan utvikles videre. Oslo og Viken samarbeider om fire prioriterte oppgaver som oppfølging av den regionale planen: Felles areal- og transportstruktur i bybåndet, felles system for måloppnåelse, definere langsiktig grønn grense rundt de prioriterte vekstområdene og videre arbeid med regional struktur for gods og logistikk.

Ny kommuneplan (samfunnsdel med byutviklingsstrategi, vedtatt 30.01.2019) legger opp til fortetting i kollektivknutepunkter, langs eksisterende banestruktur, byutvikling innenfra og ut for å redusere bilbruk, og ved å tilrettelegge for økt kollektivbruk, sykkel og gange. Arbeidet med ny arealdel til kommuneplanen pågår. Planprogrammet for ny arealdel legges ut til offentlig ettersyn senhøstes 2020. Byrådet vil ta bedre vare på byens småhusområder og vil bl.a. starte opp revidering av småhusplanen samt høyhusstrategien for å kunne bygge høyere på egnede steder ved kollektivknutepunkt.

Byrådet har utarbeidet en klimastrategi som danner overbygning for klimaarbeidet i Oslo kommune. Strategien ble behandlet i bystyret våren 2020. Byrådet implementerte i 2019 et kriteriesett for vurdering av klimakonsekvenser i planbehandlingen. Formålet med klimakriteriene er å legge til rette for at kommende utbyggingsprosjekter har så lave direkte klimagassutslipp som mulig, ikke bidrar til indirekte klimagassutslipp, er robuste mot klimaendringer, og ikke øker klimasårbarheten i området. Kriteriesettet har to funksjoner: Det skal være et verktøy for saksbehandlingen og synliggjøre effekt på klimagassutslipp og konsekvenser for klimatilpassing i plansakene. Verktøyet skal brukes i kommunens egenplanlegging og i dialog med forslagsstillere for innsendte planforslag. Kriteriesettet skal sikre at det gjøres kvalitative vurderinger av klimakonsekvenser i arealplanleggingen. Alle arealplaner skal sikre og bygge opp om Oslos klima- og miljømål – bl.a. vil byrådet i nye reguleringsplaner legge inn bestemmelser om fossilfrie bygg- og anleggsplasser. Ved revisjon av kommuneplanens arealdel ønsker byrådet legge inn bestemmelse med krav om utslippsfrie anleggsplasser, slik at det etter hvert blir krav til utslippsfrie bygg- og anleggsplasser.

Oslo er en by i vekst, og befolkningsøkningen forventes å fortsette i årene fremover. Befolkningsveksten skaper behov for boligbygging med tilhørende teknisk, sosial, kulturell og grønn infrastruktur. Byutviklingssektoren er en sentral aktør for tilrettelegging for boligbygging slik at byen får et variert og godt boligtilbud.

Byrådet legger til rette for utvikling av nye boliger og sørger for utarbeidelse av nye arealplaner som muliggjør områdeutvikling og sikrer gode kvaliteter. Transformasjon av tidligere næringsarealer er Oslos store arealreserve, og hovedvekten av nye boliger vil byrådet realisere innenfor de store transformasjonsområdene. Byutviklingen skal ha en aktiv kommunal styring gjennom kommunale egenplaner, som sikrer klimahensyn, kvalitet og stedstilpassing. De ulike områdene i byen har ulik grad av byggemodenhet, og det er viktig å velge den plantypen som er mest hensiktsmessig for rask utvikling av aktuelle områder. Byutviklingssektoren er en sentral aktør for tilrettelegging av byutviklingen, og det er viktig å utvikle gode verktøy og arbeide på en godt koordinert måte ved planlegging i samarbeid med andre sektorer.

Byrådet er opptatt av god og reell medvirkning. Medvirkningsprosessene må tilpasses planoppgaven og den lokale situasjonen. Bydelene er viktige medspillere som bindeledd mellom lokalbefolkning og kommunale etater. Byrådet ønsker en innovativ medvirkning og viser til Oslo kommune skal være en

foregangskommune på medvirkning. Plan- og bygningsetaten skal stadig videreutvikle ulike former for medvirkning bl.a. gjennom tidlig involvering og tilpasset medvirkningsinitiativer rettet mot eksempelvis eldre, barn og unge.

Byrådet ønsker å utvide den kommunale boligpolitikken for å bidra til en mangfoldig by med gode boliger folk flest kan ha råd til. Byrådet la i 2019 frem mål og strategier for byrådets videre arbeid med å utvikle boligpolitikken og disse ble vedtatt av bystyret i 2020. Det skal i 2021 arbeides videre med gjennomføring av pilotprosjekter for å teste ut nye boligpolitiske virkemidler.

Byrådet vil videre sikre at forkjøpsrett på vegne av leietakerne kan benyttes gjennom bruk av kommunal forkjøpsrett i tråd med lov om kommunal forkjøpsrett til leiegårder. Oslo kommune skal også vurdere forkjøp på egne vegne.

Byrådet ønsker å tilrettelegge bedre for myke trafikanter og bedre fremkommelighet for kollektivtransport gjennom arbeidet med Bilfritt byliv. Kjerneområdet for innsatsen er fra og med 2020 utvidet fra å gjelde sentrumskjernen til også å omfatte Tøyen og Grønland. Handlingsprogram for økt byliv og områderegulering for gater og byrom i sentrum danner grunnlaget for endringene i bruken av gatearealene byrådet legger opp til – der målet er redusert biltrafikk samt økt aktivitet og uteopphold for alle grupper.

Byrådet samarbeider med staten og privat næringsliv i sentrum, bl.a. gjennom samarbeidsorganet Levende Oslo for å skape gode gater og byrom som både ivaretar publikums og næringslivets interesser, samt bidrar til økt byliv og mer aktivitet.

ByKuben – Oslo senter for byøkologi, skal vise frem Oslo som klimavennlig miljøby, utgjøre et kunnskaps- og innovasjonssenter og fungere som et møtested for arbeid med klimavennlig byutvikling og bærekraftig byliv. Innovasjon innenfor alle områder vil være nødvendig for å virkeliggjøre det grønne skiftet i Oslo, sikre effektivitet og konkurransekraft, og nå Oslos klima- og miljømål. ByKuben skal i 2020-2021 arbeide med følgende tre hovedtemaer: Natur i byen, sirkulære Oslo og bærekraftige nabolag. Gjennom arbeidet innenfor disse tre hovedtemaene vil ByKuben fortsette å være et viktig virkemiddel for å realisere målsettingen om en klimavennlig grønn byutvikling. Bykuben har ansvar for å tilrettelegge for en storstilt treplantingsdugnad, der økt kunnskap om betydningen av natur i by generelt og trær i byen spesielt, skal føre til at det plantes 100 000 nye trær i Oslo innen 2030.

Byrådet har startet opp en ny ti-års periode for kommunens deltakelse i FutureBuilt-samarbeidet (10-årig program for å utvikle klimanøytrale bygg og byområder med høy kvalitet) med forbildeprosjekter som skal fremme klimasmart innovasjon i ulike bygg, herunder boliger. Byrådet arbeider for at fremtidige kommunale bygg skal omfattes av FutureBuilt og i hovedsak holde plusshus standard.

Økt utbygging og arealknapphet gir et press på den grønne infrastrukturen. Med økt befolkning er Marka og de grønne kvalitetene i byggesonen enda viktigere. Byrådet fremhever at pandemien viste at de nære grøntområdene og Marka er blitt enda viktigere for byens befolkning. Byrådet vil fremme en byutvikling som skaper gode nærmiljøer og som gir livskvalitet og fremmer folkehelse. Byutviklingen skal sikre Oslos blågrønne omgivelser og byens historiske og bevaringsverdige kvaliteter.

Byrådet er opptatt av å bevare og styrke Oslos blågrønne omgivelser gjennom planlegging og har utviklet en metode (grøntregnskap) som overvåker utviklingen i byggesonen. Plan- og bygningsetaten har utviklet et sett av kriterier «Blå-grønn faktor» for å sikre overvannshåndtering og vegetasjon, og normen som er behandlet av bystyret vil bli brukt fremover i plan- og byggesaksbehandlingen. Byens blågrønne elementer skal knyttes opp mot urbant landbruk/dyrking, grønne tak, klimatilpasninger, biologisk mangfold og rekreasjon. Byrådet arbeider videre med et forslag til strategi for grønn tak og fasader som skal på høring ultimo 2020.

Byrådet er opptatt av å legge bedre til rette for fjordnært byliv og å åpne stadig flere områder langs fjorden opp for rekreasjon og bading for byens befolkning. I tillegg til arbeidet som gjøres i Bilfritt byliv

har byrådet startet arbeidet med områderegulering for Akersneset, som skal legge til rette for bl.a. mer byliv på strekningen fra Rådhusplassen til Vippetangen. Byrådet er også i gang med å vurdere fremtidig bruk av Sukkerbiten og hvordan området kan bli et velfungerende friområde for byens befolkning. Bystyret vedtok juni 2020 områderegulering for Filipstad, inkludert ny havnepromenade, ny stor park og sjøbad, som vil bidra til å nå de samme målene som er satt for bilfritt byliv. Byrådet vil i samarbeid med Oslo Havn arbeide videre for å åpne området opp for byens befolkning.

Byrådet er opptatt av god forvaltning og etterdrift av kommunens nedlagte deponier, hvor fangst av klimagasser og håndtering av sigevann er viktig. Riktig forvaltning av de nedlagte deponiene er av stor betydning for klimaet, da gassoppsamling utgjør store volum.

Økt befolkning gir behov for utbygging av teknisk, sosial, kulturell og grønn infrastruktur, som skoler, barnehager, parker og grøntdrag. Byens begrensede byggesone gjør det utfordrende for kommunen å skaffe nok arealer til dette. Byrådet har utarbeidet en helhetlig, operativ og fleksibel eiendomsstrategi for kommunal eiendomsposisjonering som grunnlag for en langsiktig kjøpspolicy, slik at kommunen får en langsiktig og kostnadseffektiv arealberedskap for sine behov. I oppfølging av eiendomsstrategien er det nødvendig med god samhandling på tvers av sektorene for at kommunens behov skal avdekkes så tidlig som mulig, for å kunne sikre nødvendig areal, stimulere til økt sambruk og bidra til ønsket byutvikling. Strategisk arealutnyttelse gjennom sambruk og samkjørte utbyggingsprosjekter er viktig for å øke arealeffektiviteten og for at Oslo kommune bedre skal nå sine klimamål. Eiendomsstrategien skal videre bidra til byutvikling og økt boligbygging gjennom strategiske eiendomskjøp og salg. Byrådet vil tilrettelegge for å bruke midlertidighet og kunst/kultur for å igangsette utvikling.

Byrådet har utviklet en områdepolitikk som skal bidra til at alle skal ha like muligheter til å kunne bo og vokse opp i gode og trygge nærmiljøer med god kvalitet. Områdepolitikken skal gi byrådet et samlet grep for å følge opp utsatte lokalområder i Oslo. Politikken skal sørge for at kommunen er i stand til å identifisere de områdene som har behov for et ekstra løft, og igangsette helhetlige og koordinerte innsatser for å sikre en positiv utvikling i de aktuelle områdene. Områdepolitikken skal også motvirke at nye områder utvikler seg i en negativ retning slik at de i fremtiden vil møte tilsvarende utfordringer som de mest utsatte lokalområdene står overfor i dag. Det viktigste virkemiddelet i områdepolitikken er områdesatsinger. I 2020 gjennomfører kommunen i samarbeid med staten områdesatsinger i Groruddalen, Oslo sør og Oslo indre øst.

Byrådet har et ansvar for å sikre at Oslo er en aldersvennlig by som er god for alle. Byrådet har trappet opp innsatsen for å planlegge og utvikle områder på en helhetlig måte, slik at det settes av arealer til gode møteplasser, torg, parker og trygge ferdselsårer for gående og syklende. Dette er byrom som er tilgjengelig for alle, og som særlig er viktig for barn og eldre i byen. På den måten sikres at den fysiske byen inkluderer og tar vare på alle innbyggere. I arbeidet med de mest utsatte lokalområdene, vil byrådet utvide medvirkning og involvering av eldre i innsatsen i det geografiske området.

Byrådet er opptatt av å lære av og dele erfaringer med andre storbyer i Europa, særlig på områder som klima, miljø, tilrettelegging for rimelige boliger og ikke minst erfaringer med tiltak og planlegging knyttet til Covid-19. Byutviklingssektoren vil samhandle innenfor storbynettverkene innenfor KS, EURO CITIES og METREX, samt norske og EU program for FoU og erfaringsutveksling.

Saksbehandlingen i kommunen skal være effektiv. Kommunen har en utfordring med de lovbestemte fristene for innsendte reguleringsplaner. Byrådet har igangsatt ulike tiltak for å redusere saksbehandlingstiden, bl.a. pilotering av nye måter å arbeide med byggesaker. Plan- og bygningsetatens utviklingsenhet søker i samhandling med forslagsstiller innovative løsninger som kan implementeres løpende i øvrig plansaksbehandling. Det er viktig å skape samhandlingsformer som fungerer godt på tvers av sektorene for å sikre raskest og best mulig resultat. Byrådet har gjennomgått gebyrregulativet til Plan- og bygningsetaten for å tilrettelegge for et mer rettferdig gebyrregulativ basert på den reelle ressursbruken etaten har i tilknytning til de ulike elementene i plan- og byggesaker. Det er også foreslått en styrket klimaprofil gjennom miljørabatter. Forslag til nytt gebyrregulativ sendes på høring høsten 2020 og forventes behandlet av bystyret 1. halvår 2021.

Byrådet vil ha økt fokus på effektivisering, herunder også mulige digitale eller automatiserte løsninger, som bidrar til økt økonomisk handlingsrom, økt kvalitet eller effektiviserer saksbehandling og oppgaveløsning.

Tabell 9.1 Byrådets mål for byutvikling

Mål		Virksomheter som bidrar til måloppnåelse
1	Utvikle en inkluderende og grønn nullutslippsby; sikre Oslos blågrønne struktur og omgivelser, kulturminner og gode steds-, klima- og miljøkvaliteter	Plan- og bygningsetaten, Eiendoms- og byfornyelsesetaten, Byantikvaren
2	Tilrettelegge for økt boligbygging	Plan- og bygningsetaten, Eiendoms- og byfornyelsesetaten
3	Sikre at lokalområder har gode nærmiljø og oppleves som gode og trygge steder å bo og vokse opp	Byrådsavdeling for byutvikling
4	Sikre nødvendige arealer for kommunale behov og ivareta kommunens eieransvar og eierinteresser på en god og effektiv måte innenfor byutviklingssektoren	Eiendoms- og byfornyelsesetaten
5	Saksbehandlingen skal være effektiv, ha fokus på mulige digitale eller automatiserte løsninger og sikre involvering på tvers av sektorene	Plan- og bygningsetaten, Eiendoms- og byfornyelsesetaten, Byantikvaren

9.3 Byutviklingssektorens økonomiske rammer

Tabell 9.2 Økonomiplanoversikt med spesifikasjon av endringer

Beløp i mill.

Driftsbudsjettet	Dok 3 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Dok 3 - vedtatt økonomiplan netto ¹⁾	518,7	495,2	493,1	485,8	0,0
DOK 3 nettoramme første år videreført	518,7	518,7	518,7	518,7	518,7
+/- Kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling		9,6	9,6	9,6	9,6
+/- Reelle endringer		-17,7	-44,2	-53,6	-60,1
=ØKONOMIPLAN (netto)	518,7	510,6	484,1	474,7	468,2
Endringer i prosent		-1,6 %	-6,7 %	-8,5 %	-9,7 %
Sum endringer		-8,0	-34,6	-44,0	-50,5

Spesifikasjon av "Reelle endringer"	Dok 3 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
+/- Justering for andre aktivitetsnøytrale forhold		-12,8	-20,6	-21,0	-21,0
+/- Justering for engangstiltak		6,5	-8,5	-10,5	-10,5
+/- Uspesifiserte rammeendringer		-9,4	-13,1	-20,1	-26,7
+/- Spesifiserte rammeendringer		-2,0	-2,0	-2,0	-2,0
Sum reelle endringer		-17,7	-44,2	-53,6	-60,1

1) 2020 prisnivå

Kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling

Det vises til kapittel 18 Budsjettekniske merknader.

Justering for andre aktivitetsnøytrale forhold

Det er innarbeidet en forventet besparelse i sektorens budsjetttramme med henholdsvis 0,17 mill., 0,51 mill. og 0,85 mill. i økonomiplanperioden 2021-2023 knyttet til omlegging til digital sykemelding og ny visuell identitet.

Det ble i budsjettet for 2020 innarbeidet økte leieinntekter/festeinntekter med 6,8 mill., deretter 9,6 mill. årlig. Beløpet for 2021 er økt med 2,3 mill. slik at økningen for 2021 blir på 5,1 mill. I tillegg er det innarbeidet økte gebyrinntekter med 7,5 mill. 2021 (halvårsvirkning), deretter 15,0 mill. årlig fom. 2022.

Justering for engangstiltak

Det er i budsjettet for 2021 innarbeidet 12,0 mill. til arbeid med tredje boligsektor, 3,0 mill. til arbeid med småhusplanen og 2,0 mill. i hhv 2021 og 2022 til arbeid med høyhusstrategi.

Det ble i budsjettet for 2020 innarbeidet 4,0 mill. til treplantingsdugnad, 4,0 mill. til økt byliv, 1,5 mill. til utvikling av Filipstad og 1,0 mill. til nye veier til egen bolig. Bevilgningene er ikke videreført i budsjettet for 2021.

Uspesifiserte rammeendringer

Det er i budsjettet for 2021 innarbeidet en samlet rammereduksjon på 8,11 mill. fordelt på sektorens etater og kap. 490. I tillegg er det for 2021 innarbeidet en rammereduksjon på 1,3 mill. fordelt på sektorens etater som er sektorens andel av forutsatt besparelse som følge av redusert konsulentbruk. I økonomiplanen er det innarbeidet ytterligere rammereduksjoner med hhv. 3,7 mill. i 2022, 7,0 mill. i 2023 og 6,5 mill. i 2024.

Spesifiserte rammeendringer

Det er i budsjettet for 2021 innarbeidet en reduksjon på Plan- og bygningsetaten på 2,0 mill.

Tabell 9.3 Netto driftsbudsjett per kapittel - Byutvikling

						Beløp i mill.
Netto driftsbudsjett						Endring 2020 - 2021
	Dok 3 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	
400 Eiendoms- og byforny.etaten (BYU)	35,9	40,5	27,4	25,3	23,3	4,7
481 Oslo sør-satsingen (BYU)	28,5	28,5	28,5	28,5	28,5	0,0
482 Groruddalsatsingen (BYU)	57,0	57,0	57,0	57,0	57,0	0,0
483 Oslo indre øst-satsingen (BYU)	33,3	33,3	33,3	33,3	33,3	0,0
490 Bilfritt byliv (BYU)	55,4	50,8	50,4	49,6	49,1	-4,6
520 Byantikvaren (BYU)	34,8	34,9	34,7	34,3	34,0	0,1
609 Plan- og bygningsetaten (BYU)	273,8	265,6	252,9	246,7	242,9	-8,2
Sum Byutvikling (BYU)	518,7	510,6	484,1	474,7	468,2	-8,0

For nærmere informasjon vises det til særskilt omtale av driftsbudsjettet under det enkelte kapittel.

Tabell 9.4 Brutto investeringsbudsjett per kapittel - Byutvikling

					Beløp i mill.
Brutto investeringsbudsjett					
	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	
416 Fornebu-utbyggingen (BYU)	10,0	0,0	0,0	0,0	0,0
425 Andre utbyggingsformål (BYU)	171,0	132,0	132,0	132,0	132,0
609 Plan- og bygningsetaten (BYU)	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0
Sum Byutvikling (BYU)	187,0	138,0	138,0	138,0	138,0

På kap. 416 Fornebu-utbyggingen er det innarbeidet midler i samsvar med oppdaterte planer for utbyggingen av infrastrukturen mv. på Fornebu.

På kap. 425 Andre utbyggingsformål er det innarbeidet 100,0 mill. årlig til kjøp av arealer/eiendommer som ledd i transformasjon og tilrettelegging for bolig- og byutvikling, 20,0 mill. årlig til kontraktsforpliktete kjøp, 10,0 mill. årlig til opprustning av torg, møteplasser og økt byliv og 2,0 mill. årlig til mindre rehabiliteringstiltak på eiendommer forvaltet av Eiendoms- og byfornyelsesetaten. I tillegg er det innarbeidet 14,0 mill. til prosjektet Langøyene og 25,0 mill. til utbedring av demning på Dikemark.

På kap. 609 Plan- og bygningsetaten er det innarbeidet 6,0 mill. årlig til ajourhold og modernisering/IKT

9.4 Eiendoms- og byfornyelsesetaten

Tabell 9.5 Driftsbudsjett – Eiendoms- og byfornyelsesetaten

			Beløp i 1000 kr
Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
400 Eiendoms- og byfornyelsesetaten (BYU)			
10 Lønn og sosiale utgifter	133 490	128 374	129 960
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	107 418	67 286	76 099
13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	-67	0	0
14 Overføringsutgifter	17 642	13 992	14 384
15 Finansutgifter og finanstransaksjoner	21 693	0	0
Sum utgifter	280 175	209 652	220 443
16 Salgsinntekter	-234 529	-113 076	-118 198
17 Refusjoner	-20 911	-59 184	-60 131
18 Overføringsinntekter	-398	-1 540	-1 565
19 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-21 755	0	0
Sum inntekter	-277 592	-173 800	-179 894
Netto utgifter	2 583	35 852	40 549

1 Ansvarsområde

Eiendoms- og byfornyelsesetaten skal bidra til at Oslo blir en funksjonell og klimavennlig nullutslippsby med flere boliger og bedre bomiljø, i tillegg til å bidra til byutvikling i tråd med gjeldende kommuneplan.

Etaten ivaretar bykassens eierrolle for grunneiendom og er ansvarlig for eiendomsforvaltning, utvikling, kjøp, salg, samt eventuell ekspropriasjon til kommunale formål. Etaten bidrar også til gjennomføring av byutvikling gjennom koordinering av utbyggingsprosesser, inngåelse av utbyggingsavtaler, kjøp av eiendom til kommunale formål og strategiske kjøp med hensikt å fremme ønsket byutvikling.

Etaten er pålagt oppgaver etter plan- og bygningsloven, konsesjonsloven, lov om kommunal forkjøpsrett til leiegårder og lov om oreigning av fast eiendom (ekspropriasjon). Etaten skal inneha kompetanse om boligmarkedet og boligbygging, herunder hvordan kommunen kan bruke eiendommer i etatens portefølje til å fremme kommunens boligpolitikk.

2 Situasjonsbeskrivelse

Etatens kjerneoppgave er som grunneier å ha ansvaret for forvaltning, strategisk bruk og utvikling av bykassens eiendommer, eiendomsserverv til kommunale formål og for å fremme ønsket byutvikling, samt salg av eiendommer og ledigstilte bygg som ikke skal brukes i kommunal tjenesteproduksjon. Staten tilrettelegger og byutvikler større områder med både kommunal og privat grunn gjennom regulering, eiendomsutvikling og fremforhandling av utbyggingsavtaler med private grunneiere som bidrar til å finansiere offentlig infrastruktur som veier, friområder, idretts-, fritids- og kulturtiltak i utviklingsområder. Etatens arbeid inkluderer også markedsanalyse, kartlegging av behov for kommunal infrastruktur og vurdering av gjennomføringsmodeller. Staten innhenter informasjon fra andre kommunale eiendomsforvaltere, utarbeider oversikter over ledige eiendommer og avklarer alternativ kommunal bruk, utvikling, regulering og/eller salg.

Befolkningsvekst fører til økt behov for sosial og kommunalteknisk infrastruktur, arealer til idrettsformål og grøntstruktur. Også i årene som kommer må kommunen sikre arealer til kommunale formål som skoler, barnehager, omsorg m.m. Etatens rolle som strategisk eier er styrket gjennom ansvar for oppfølging av eiendomsstrategi, kommunens strategiske eiendomskjøp og som koordinerende virksomhet for ledigstilt eiendom. Staten fremskaffer eiendommer dels gjennom kjøp i markedet og dels ved omdisponering/utvikling av kommunal eiendom. Etatens eiendomsoversikter vil sammen med behovsoversikter fra de ulike sektorene, være sentrale verktøy for planlegging og gjennomføring av eiendomsutvikling og kjøp i årene fremover. Strategisk arealutnyttelse gjennom sambruk og samkjørte utbyggingsprosjekter søker å løse flere kommunale arealbehov kostnadseffektivt gjennom å øke arealeffektiviteten og bidra til å nå Oslos byutviklings- og klimamål.

Oslo kommune er en stor grunneier med fokus på god forvaltning og utvikling av kommunal grunneiendom. Gode oversikter over kommunens eiendomsportefølje skal bidra til bedre utnyttelse av eiendommene. Staten står for forvaltning og utleie av bykassens grunneiendommer, tomtearealer og bygninger som ikke forvaltes av annen kommunal virksomhet. Staten leier i hovedsak ut areal og bygninger i påvente av ny regulering, alternativ kommunal bruk eller salg. Staten er operasjonelt ansvarlig for oppfølging og effektiv gjennomføring av byrådets eiendomsstrategi.

Staten kartlegger og overvåker forurensset bykassegrunn, har ansvar for etterdrift av nedlagte avfallsdeponier og iverksetter eventuelle tiltak for å hindre uønsket påvirkning av miljøet fra forurensede lokaliteter.

Staten administrerer og koordinerer arbeidet med «Levende Oslo», et samarbeidsorgan mellom Oslo kommune, staten og næringslivet, for å gjøre Oslo sentrum mer attraktivt og tilgjengelig. Staten koordinerer også arbeid med tildeling av torg- og møteplassmidler for å ruste opp og etablere nye møteplasser lokalt i bydelene, samt bidra til bilfritt byliv.

Staten har videre en rolle i å bistå byrådsavdelingen i oppfølgingen av byrådssak 145/2019 «Nye veier til egen bolig». Staten er som del av oppfølgingen bl.a. gitt i oppgave å utarbeide konseptvalgutredninger for piloter angitt i byrådssaken.

Tabell 9.6 Nøkkeltall for Eiendoms- og byfornyelsesetaten

Eiendoms- og byfornyelsesetaten	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019
Tomtefestecontrakter	620	623	623	623	613
Tomteleiecontrakter	486	473	473	481	478
Antall områdeplaner/reguleringsplaner	2	0	2	0	5

3 Mål, tiltak og resultatindikatorer

Mål 1 Utvikle en inkluderende og grønn nullutslippsby; sikre Oslos blågrønne struktur og omgivelser, kulturminner og gode steds-, klima- og miljøkvaliteter.

Tiltak 1:

Regulere egen eiendom til nye grønt- og aktivitetsområder

Tiltak 2:

Redusere utslipp av deponigass

Tabell 9.7 Resultatindikatorer – mål 1

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Regulerte eiendommer med friområde, park, torg eller idrettsareal*			3	2
Reduksjon i utslipp av klimagass (metan)*			160 000 m3	160 000 m3

* Ny resultatindikator fra 2020

Mål 2 Tilrettelegge for økt boligbygging

Tiltak 1:

Utarbeide utbyggingsavtaler

Tiltak 2:

Vurdere behov for rekkefølgekrav i reguleringsaker

Tiltak 3:

Gjennomføre strategiske kjøp for å fremme byutvikling

Tiltak 4:

Regulere og utvikle egne eiendommer

Tabell 9.8 Resultatindikatorer – mål 2

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Antall inngåtte utbyggingsavtaler	7	13	15	15
Rekkefølgekrav – andel saker som blir vurdert	100 %	100 %	100 %	100 %
Fremme saker om strategiske kjøp		3	2	2
Antall regulerte eiendommer	0	5	4	2

Mål 4 Sikre nødvendige arealer for kommunale behov og ivareta kommunens eieransvar og eierinteresser på en god og effektiv måte innenfor byutviklingssektoren

Tiltak 1:

Erverv av eiendom til kommunale formål

Tiltak 2:

Ajourføre oversikter over kommunale behov og ledige eiendommer, samt avklare alternativ kommunal bruk eller salg/utleie

Tiltak 3:

Forvalte feste- og utleiekontrakter

Tiltak 4:

Sørge for at aktuelle virksomheter informeres om alle forkjøpssaker for vurdering av forkjøp på vegne av kommunen selv

Tabell 9.9 Resultatindikatorer – mål 4

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Erverv (kjøp)*	524 mill.	630 mill.	1 000 mill.	1 000 mill.
Antall eiendommer avklart kommunal bruk, salg, utleie	11	11	10	10
Oversikt kommunale behov og ledige eiendommer		100 %	100 %	100 %
Festetomter - inntekt	78 mill.	69 mill.	68 mill.	64 mill.
Utleie - inntekt	132 mill.	143 mill.	141 mill.	142 mill.
Andel forkjøpssaker sendt til vurdering		100 %	100 %	100 %

* Beslutning og forhandling med ulike eiendomsaktører er tidkrevende. Det er viktig å se måltall/midler til kjøp over flere år.

Mål 5 Saksbehandlingen skal være effektiv, ha fokus på mulige digitale eller automatiserte løsninger og sikre involvering på tvers av sektorene

Tiltak 1:

Følge opp tverrsektorielle tiltak i eiendomsstrategien

Tiltak 2:

Digitalisere og effektivisere rutiner og prosesser for å øke kvalitet og effektivitet i saksbehandling

Tabell 9.10 Resultatindikatorer – mål 5

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Videreføre/delta i ulike samarbeidsarenaer, herunder å være sekretariat, samt lede prosjektgruppe for oppfølging av byrådets eiendomsstrategi		regelmessig	regelmessig	regelmessig
Fulldigitalisering av anskaffelsesprosessen				2. halvår

* Ny resultatindikator fra 2021

4 Merknader til driftsbudsjettet

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto 3,1 mill., jf. kapittel 18 Budsjettekniske merknader. Nettobeløpet hensyntar økning i kommunens pensjonskostnadssats fra 21,2 % i 2020 til 21,9 % i 2021. Pensjonskostnadene i 2021 er 0,8 mill. høyere enn i 2020.

Det er innarbeidet en forventet besparelse i etatens budsjetttramme med henholdsvis 0,1 mill., 0,2 mill. og 0,3 mill. i økonomiplanperioden 2021-2023 knyttet til omlegging til digital sykemelding og ny visuell identitet.

Det ble i budsjettet for 2020 innarbeidet økte leieinntekter/festeinntekter med 6,8 mill., deretter 9,6 mill. årlig fom. 2021. Beløpet for 2021 er økt med 2,3 mill. slik at økningen for 2021 blir på 5,1 mill.

Det er i budsjettet for 2021 innarbeidet 12,0 mill. til arbeid med tredje boligsektor. Det ble i budsjettet for 2020 innarbeidet 1,5 mill. til utvikling av Filipstad (etablere midlertidig prosjekt) og 1,0 mill. til nye veier til egen bolig (utredning av kommunalt boligselskap). Disse bevilgningene er ikke videreført i budsjettet for 2021.

Det er i budsjettet for 2021 innarbeidet en samlet rammereduksjon på 8,11 mill. fordelt på sektorens etater og kap. 490. I tillegg er det innarbeidet en rammereduksjon på 1,3 mill. fordelt på sektorens etater som er sektorens andel av forutsatt besparelse som følge av redusert konsulentbruk.

Tabell 9.11 Øremerkede kommunale midler for Eiendoms- og byfornyelsesetaten

Beløp i 1000

Prosjektnummer	Prosjektnavn	Beløp
2.400.06	Kommunal boligpolitikk	4 000
2.400.07	Tredje boligsektor	12 000

Oppført beløp er årets bevilgning til prosjektet. Midlene forutsettes brukt i 2021 i samsvar med planlagt fremdrift. Dersom det skjer forskyvninger i fremdriften som gjør at midlene ikke fullt ut anvendes, er de overførbare til påfølgende budsjettår.

5 Klimakonsekvenser

Virksomheten har ingen klimagassutslipp av betydning.

9.5 Fornebu-utbyggingen

Tabell 9.12 Investeringsbudsjett – Fornebu-utbyggingen

Beløp i 1000 kr

Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
416 Fornebu-utbyggingen (BYU)			
01 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenprod	24	10 000	10 000
04 Overføringsutgifter	69 537	0	0
Sum utgifter	69 560	10 000	10 000
06 Salgsinntekter	-65 073	-10 000	-10 000
07 Refusjoner	-1	0	0
Sum inntekter	-65 074	-10 000	-10 000
Netto utgifter	4 486	0	0

Tabell 9.13 Investeringsoversikt – Fornebu-utbyggingen

	Samlet bevilgning	Tidligere bevilget	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Til 2025 og senere	Byggestart - ferdig kv/år
Fornebu-utbyggingen (BYU)								
Prosjektnummer og navn:								
100165 Investeringer Fornebu			10 000	0	0	0		1/01 - 4/21
Sum investeringsutgifter			10 000	0	0	0		
Sum kapittel finansiering			0	0	0	0		
Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)			10 000	0	0	0		

Investeringene på Fornebu har blitt styrt gjennom et felles infrastrukturprosjekt og et prosjekt for opprydding av forurensing. Prosjektene er gjennomført i regi av staten (v/Statsbygg) og Oslo kommune. Oslo kommune og Fornebu Boligspare AS inngikk i 2001 kjøpekontrakt om overdragelse av Oslo kommunes eiendomsmasse på Fornebu. I henhold til kjøpekontrakten overtar kjøper de enkelte delområder mot betaling. Partene har senere inngått endringsavtaler, oppgjørsavtaler mv. til kjøpekontrakten. I henhold til kjøpekontrakten med senere endringer ble siste hovedoppgjør gjennomført ved årsskiftet 2015-2016, med overføring av resten av eiendomsmassen på Fornebu til OBOS. I tillegg er det avtalt at Oslo kommune skal ha tilbakebetalt en andel av OBOS' fortjeneste ved salg av husbankboliger. Beløpet forfaller til betaling i takt med at boligene bygges. De årlige forfallsbeløpene er usikre, da de avhenger av utbyggingsaktivitet og type boliger som bygges. Dette styres av utbygger. Beløpet er begrenset til 125,0 mill. (2005-kr). Antatte innbetalinger i perioden 2021-2024 settes til 10,0 mill. årlig.

Det var planlagt at Statsbygg og Oslo kommune ville mot slutten av 2019 avvikle og gjøre opp prosjektorganisasjon for infrastrukturutbyggingen på Fornebu, og kun ha en minimumsbemanning for videre oppfølging/avregninger i 2020. Resterende forpliktelser vil bli gjennomført av utbyggere på området i samsvar med inngåtte avtaler. Avvikling og oppgjør av Infrastrukturprosjektet har tatt noe lengre tid enn antatt, bl.a. fordi man har vært avhengig av å inngå kontrakter med lokale utbyggere. Det foreslås å innarbeide 10,0 mill. i 2021 til å dekke forpliktelser til infrastrukturprosjektet på Fornebu.

9.6 Andre utbyggingsformål

Tabell 9.14 Investeringsbudsjett – Andre utbyggingsformål

Beløp i 1000 kr			
Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
425 Andre utbyggingsformål (BYU)			
01 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenprod	197 022	157 000	171 000
04 Overføringsutgifter	24 402	0	0
Sum utgifter	221 424	157 000	171 000
06 Salgsinntekter	-25 195	-75 000	-75 000
07 Refusjoner	-24 385	-5 400	-10 200
08 Overføringsinntekter	-41 453	0	0
Sum inntekter	-91 034	-80 400	-85 200
Netto utgifter	130 390	76 600	85 800

Tabell 9.15 Investeringsoversikt – Andre utbyggingsformål

		Samlet bevilgning	Tidligere bevilget	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Til 2025 og senere	Byggestart - ferdig kv/år
Andre utbyggingsformål (BYU)									
Prosjektnummer og navn:									
106017	Kontraktsforp.kjøp			20 000	20 000	20 000	20 000		
107009	Eiendomserverv/-kjøp, initiere transform. m.v.			100 000	100 000	100 000	100 000		
109004	Opprustning torg og møteplasser			10 000	10 000	10 000	10 000		
117012	Langøyene	166 000	152 000	14 000	0	0	0	0	1/17 - 4/21
119004	Rehabilitering			2 000	2 000	2 000	2 000		
121001	Dikemark - demning	25 000		25 000	0	0	0	0	1/21 - 4/21
	Sum investeringsutgifter			171 000	132 000	132 000	132 000		
109004	Opprustning torg og møteplasser	Investeringsmoms		-2 000	-2 000	-2 000	-2 000		
117012	Langøyene	Investeringsmoms		-2 800	0	0	0		
119004	Rehabilitering	Investeringsmoms		-400	-400	-400	-400		
121001	Dikemark - demning	Investeringsmoms		-5 000	0	0	0		
	Sum kapittel finansiering			-10 200	-2 400	-2 400	-2 400		
	Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)			160 800	129 600	129 600	129 600		

Avsetningen til strategisk eiendomskjøp ble i 2019 tatt ut av investeringsbudsjettet. Det ble i stedet gjort en avsetning i driftsbudsjettet i kap. 192 Diverse avsetn. og tilfældige inntekter, for å dekke rentekostnader tilsvarende lånefinansiering av eiendomskjøp for 900,0 mill. årlig. Ordningen foreslås videreført i hele økonomiplanperioden. Investeringsmidler til strategisk eiendomskjøp vil først komme inn i budsjettet når det foreligger et konkret kjøp. Disse eiendomskjøpene skal primært være tomter til kommunale formål som skoler, barnehager og omsorgsinstitusjoner, kjøp av grunneiendommer for å utløse boligbygging i transformasjonsområder, fortetting/utbedring i eksisterende boligområder, samt

kjøp av tilgrensede eiendommer for å øke eiendomsverdier. Byrådet har utarbeidet en helhetlig, operativ og fleksibel eiendomsstrategi for kommunal eiendomsposisjonering som grunnlag for en langsiktig kjøpspolicy, slik at kommunen får en langsiktig og kostnadseffektiv arealberedskap for sine behov.

Dersom etaten erverver eiendommer med et større vedlikeholdsetterslep vil disse normalt ikke kunne settes i stand for midlertidig utleie innenfor etatens ordinære budsjett. Ved erverv av slike eiendommer må nødvendige midler bevilges. Dette for å sikre at kjøpsobjektene kan settes i stand for midlertid utleie slik at man kan gjennomføre forsvarlig drift og vedlikehold av eiendommene i forvaltnings-perioden, inntil eiendommene er utbygget til ønskede kommunale formål. Dette forutsettes vurdert og innarbeidet i de enkelte kjøpsaker.

Det er innarbeidet 100,0 mill. årlig til kjøp av arealer/eiendommer som ledd i transformasjon og tilrettelegging for bolig- og byutvikling, og 20,0 mill. årlig til kontraktsforpliktete kjøp. Midlene brukes til gjennomføring av kontraktsforpliktete kjøp, innløsninger som følge av reguleringsvedtak, makeskifter og erstatninger ved rettssaker og ekspropriasjoner. Det er også innarbeidet 10,0 mill. årlig til opprustning av torg, møteplasser og økt byliv, 2,0 mill. årlig til mindre rehabiliteringstiltak på eiendommer forvaltet av Eiendoms- og byfornyelsesetaten, samt 14,0 mill. til prosjektet Langøyene og 25,0 mill. til utbedring av demning på Dikemark.

Langøyene fungerte som Oslo kommunes avfallsdeponi i perioden 1908-48. Ved behandling av budsjett 2017, ble det vedtatt å sette av midler til prosjekt Langøyene med en samlet investeringsramme på 304,0 mill., hvorav ½-parten forutsettes finansiert over bykassen og ½-parten av renovasjonsfondet. Anbefalinger fra KS2 tilsa at investeringsrammen ble hevet til 332 mill. (P85). Gjennom samspill med leverandør og markedseksposering er det blitt avklart at tiltakene på Langøyene vil måtte gjennomføres i tre faser: fase 1 – gjennomføring av miljøtiltak iht. tillatelse fra miljømyndighetene, fase 2 – minimumstilrettelegging slik at publikum kan få tilgang til øya, fase 3 – tilrettelegging av Langøyene for friluftsliv og rekreasjon. De ulike fasene gjennomføres ved at det utløses opsjoner i avtalen med leverandør. Byrådet har gitt klarsignal til at gjennomføring av miljøtiltak iht. tillatelse fra miljømyndighetene kan iverksettes innenfor gjeldende budsjetttramme. Det er i byråds sak 136/20 «Budsjettjustering 2020 – fordeling av statlig tilskudd til vedlikehold og rehabilitering» videre lagt til grunn gjennomføring av oppgradering av kai, ferdigstilling av elkraft og VA, støttemur mellom strand og slette, samt rehabilitering av vegetasjon. Tiltaksarbeidene ble igangsatt i 2020 og planlegges ferdigstilt i løpet av 2021. Finansiering til å ferdigstille resterende del av fase 2 og fase 3 er p.t. ikke avklart. Ved gjennomføring av hele prosjektet etableres en permanent sikring av det gamle deponiet, samtidig som det tilrettelegges for økt friluftsliv- og rekreasjonsbruk.

Eiendomssalg foreslås satt til 75,0 mill. årlig for perioden 2021-2024. Samlet eiendomssalg for økonomiplanperioden blir med det 300,0 mill., i all hovedsak forutsatt realisert ved salg av eiendommer som ikke egner seg til annen kommunal bruk; ferdig klargjorte nærings- og boligtomter, utviklingseiendommer, grunneiendommer mv.

9.7 Områdesatsinger

Tabell 9.16 Driftsbudsjettet - Områdesatsinger

Beløp i 1000 kr			
Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
481 Oslo sør-satsingen (BYU)			
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	0	28 500	28 500
14 Overføringsutgifter	6 653	0	0
15 Finansutgifter og finanstransaksjoner	471	0	0
Sum utgifter	7 124	28 500	28 500
18 Overføringsinntekter	-29 960	0	0
19 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-471	0	0
Sum inntekter	-30 431	0	0
Netto utgifter	-23 307	28 500	28 500

Beløp i 1000 kr			
Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
482 Groruddalsatsingen (BYU)			
10 Lønn og sosiale utgifter	0	0	0
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	1 060	57 000	57 000
14 Overføringsutgifter	17 569	0	0
Sum utgifter	18 629	57 000	57 000
16 Salgsinntekter	-6	0	0
17 Refusjoner	-152	0	0
18 Overføringsinntekter	-42 743	0	0
Sum inntekter	-42 901	0	0
Netto utgifter	-24 272	57 000	57 000

Beløp i 1000 kr			
Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
483 Oslo indre øst-satsingen (BYU)			
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	6 178	33 300	33 300
14 Overføringsutgifter	5 471	0	0
Sum utgifter	11 648	33 300	33 300
17 Refusjoner	-26	0	0
18 Overføringsinntekter	-37 300	0	0
Sum inntekter	-37 326	0	0
Netto utgifter	-25 677	33 300	33 300

1 Ansvarsområde

En områdesatsing er en helhetlig og tverrfaglig innsats som rettes mot et geografisk avgrenset område, som et supplement til ordinære tjenester og virkemidler på statlig og kommunalt nivå. Områdesatsinger gjennomføres i de mest utsatte lokalområdene i Oslo, og skal bidra til varige forbedringer i nærmiljøene og i de lokale tjenestene.

Oslo kommune gjennomfører i samarbeid med staten frem til og med 2026 tre områdesatsinger i Oslo; Groruddalssatsingen, Oslo sør-satsingen og Oslo indre øst-satsingen. Totalt er seks bydeler omfattet av satsingene i 2021. De tre satsingene er, fra og med 2019, organisert i en overordnet programstruktur; «Områdesatsingene i Oslo».

Områdesatsingene er et sentralt virkemiddel innenfor byrådets områdepolitikk, jf. byrådssak 176/17, vedtatt av bystyret 25.10.2017. Som følge av byrådets vedtak om en egen politikk for utsatte områder, skal kommunen overvåke og identifisere negativ utvikling i byens lokalområder, igangsette innsatser enten i form av områdesatsinger eller andre tiltak, samt sørge for at kommunen arbeider forebyggende for å unngå at nye eller etablerte områder får en negativ utvikling. Videre innebærer vedtaket at de utvalgte lokalområdene som omfattes av satsingene, skal kunne positivt forskjellsbehandles og prioriteres også gjennom andre ekstraordinære satsinger samt over ordinære budsjetter.

Byrådsavdeling for byutvikling har ansvar for overordnet oppfølging og koordinering av arbeidet med områdesatsingene i Oslo. Byrådsavdelingen leder programeiergruppen, som består av involverte byrådsavdelinger og departementer, og ivaretar sekretariatsoppgaver i denne gruppen, samt i programstyret for Delprogram nærmiljø. I tillegg omfatter ansvarsområdet samordning av de kommunale aktørene i satsingen og samordning og koordinering av samarbeidet med de statlige aktørene. Oppfølging av Delprogram sysselsetting og Delprogram oppvekst og utdanning ligger til henholdsvis Byrådsavdeling for arbeid, integrering og sosiale tjenester og Byrådsavdeling for oppvekst og kunnskap. Ansvar for planlegging, oppfølging og gjennomføring av prioriterte tiltak tilligger de aktuelle bydelene og etatene.

2 Situasjonsbeskrivelse

I Oslos mest utsatte lokalområder ser man en befolkningssammensetning der langt flere enn Oslo-snippet har svært svak økonomi, bor trangt, kun har fullført grunnskole, har manglende tilknytning til arbeidslivet, redusert funksjonsevne og kort botid i Norge. Områdene kjennetegnes derfor også av et større press på de lokale tjenestene. I tillegg kjennetegnes ofte de fysiske omgivelsene av et dårligere vedlikeholdt byrom og mangel på møteplasser.

Groruddalssatsingen startet i 2007, og ble fra og med 2017 forlenget med en tiårsperiode. Innretningen av satsingen ble i 2017 endret, ved at tjenesteutvikling har fått større plass, sammen med nærmiljøutvikling, organisert som områdeløft. Områdesatsingene er organisert i tre delprogram:

- Delprogram nærmiljø
- Delprogram sysselsetting
- Delprogram oppvekst- og utdanning

Handlingsprogram Oslo sør 2007-2017 ble avløst av Oslo sør-satsingen fra og med 2018. Områdeløft Tøyen, som også Grønland ble innlemmet i fra og med 2017, ble avsluttet ved utgangen av 2018 og en ny Oslo indre øst-satsing som også skal vare til og med 2026, startet i 2019. Alle tre områdesatsinger er fra og med 2019 på overordnet nivå samorganisert, med felles føringer og overordnede mål.

I 2021 pågår det områdeløft i følgende lokalområder innenfor de tre områdesatsingene: Trosterud-Haugerud, Furuset, Veitvet-Sletteløkka, Linderud, Romsås, Grorud, Vestli, Stovner sentrum, Haugenstua, Tøyen-Grønland, Bjørnerud (Mortensrud/Rudshøgda) og Holmlia syd. I tillegg vil det kunne vurderes oppstart av nye områdeløft i andre områder.

3 Mål, tiltak og resultatindikatorer

Hovedmålet for områdesatsingene i Oslo er at programmet skal bidra til varige forbedringer av tjenester og nærmiljøkvaliteter i områder der behovene er størst, slik at flere beboere i disse områdene blir økonomisk selvstendige og aktivt deltagende i lokalsamfunn og storsamfunn. Flere skal sikres gode oppvekstvilkår, flere skal fullføre videregående opplæring, flere skal komme ut i ordinært arbeid og flere skal få varig tilknytning til arbeidslivet. Overordnede mål innenfor delprogrammene er

operasjonalisert i form av delmål eller spesifiserte innsatsområder i de respektive delprogrammenes styrever og arbeidsgrupper.

Arbeidet i områdesatsingene gjennomføres som prosjekter, der gode resultater i prosjektene skal implementeres i linjen. Områdesatsingene arbeider med innovasjon, uttesting av nye former for samarbeid og nye måter å gi tjenester på. I denne prosessen vil flere prosjekter vise seg å ikke gi ønsket resultat og skal ikke implementeres, men gir verdifull erfaring for videre arbeid.

Mål 3 Sikre at lokalområder har gode nærmiljø og oppleves som gode og trygge steder å bo og vokse opp

Tiltak 1:

Sikre en god og effektiv gjennomføring av områdesatsingene

Tiltak 2:

Følge opp og videreutvikle strategiene i områdepartikken

Tabell 9.17 Resultatindikatorer – mål 3

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Andel av tildelte midler til områdesatsingene som er fordelt til tiltak i løpet av året	97 %	100 %	100 %	100 %
Andel avsluttede prosjekter i Områdesatsingene som implementeres i linjen*				80 %
Andel statistiske data i monitoreringssystem for å følge med på utvikling i alle lokalområder i Oslo som er oppdatert i løpet av året		100 %	100 %	100 %

*Ny resultatindikator fra 2021

4 Merknader til driftsbudsjettet

Det foreslås å bevilge totalt 118,8 mill. årlig til områdesatsingene. Foreløpig er de tre bevilgningene lagt på driftsbudsjettet. Byrådet vil avklare fordeling mellom drift og investeringer når handlingsprogrammene med forslag til tiltak er utarbeidet.

Tabell 9.18 Øremerkede kommunale midler for områdesatsingene

		Beløp i 1000
Prosjektnummer	Prosjektnavn	Beløp
2.481.01	Oslo sør-satsingen	28 500
2.482.01	Groruddalssatsingen	57 000
2.483.03	Oslo indre øst-satsingen	33 300

Oppført beløp er årets bevilgning til hver av områdesatsingene. Midlene forutsettes brukt i 2021 i samsvar med planlagt fremdrift. Dersom det skjer forskyvninger i fremdriften som gjør at midlene ikke fullt ut anvendes, er de overførbare til påfølgende budsjettår.

9.8 Bilfritt byliv

Tabell 9.19 Driftsbudsjett – Bilfritt byliv

Kap / Artsgr	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
490 Bilfritt byliv (BYU)			
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	0	55 400	50 790
Sum utgifter	0	55 400	50 790
Sum inntekter	0	0	0
Netto utgifter	0	55 400	50 790

1 Ansvarsområde

Byrådet fortsetter arbeidet med å skape en grønnere og mer levende by med plass for alle. I perioden 2017-2019 har Program bilfritt byliv blitt gjennomført i Oslo sentrum innenfor Ring 1. I perioden 2020-2023 fortsette arbeidet i sentrum, men satsingen på bilfritt byliv utvides til også å gjelde Tøyen og Grønland.

2 Situasjonsbeskrivelse

Byrådet vil ha en mer levende by. En by hvor menneskene står i sentrum, hvor det er mer plass til barn som leker, grønne lunger, sykkeltilrettelegging og kulturaktiviteter. Program Bilfritt byliv ble opprettet med mål om å skape et bedre bymiljø og økt byliv innenfor Ring 1, hvor et bilfritt sentrum skulle være et virkemiddel. I perioden 2020-2023 er målet for satsingen uendret, men Bilfritt byliv er utvidet til å gjelde Tøyen og Grønland i tillegg til sentrum. Målet for satsningen er knyttet til hovedmålene i Handlingsprogram for økt byliv, jf. bystyrets vedtak i sak 258, av 05.09.2018, (byrådssak 42/18) «Mål og strategier for økt byliv i Oslo sentrum». Handlingsprogrammet har et 10 års perspektiv og inneholder analyser, strategier og forslag til ulike tiltak som i sum vil medvirke til bedre bymiljø og økt byliv i Oslo sentrum, jf. bystyrets vedtak i sak 200, av 19.06.2019, (byrådssak 49/19) «Byliv for alle - Områderegulering med konsekvensutredning for gater og byrom i Oslo sentrum». Tiltakene som gjennomføres på Tøyen og Grønland skal også ses i sammenheng med det pågående områdeløftarbeidet og de to satsingene skal samspille.

Bevilgningen til satsningen på økt byliv er samlet på kap. 490 Bilfritt byliv (BYU). Midlene vil bli budsjettjustert til aktuelle virksomheter på bakgrunn av vedtatte handlingsplaner.

3 Mål, tiltak og resultatindikatorer

Satsing på økt byliv har som formål å gjøre bylivet i Oslo sentrum, Tøyen og Grønland mer mangfoldig og variert.

Mål 1 Utvikle en inkluderende og grønn nullutslippsby; sikre Oslos blågrønne struktur og omgivelser, kulturminner og gode steds-, klima- og miljøkvaliteter

Tiltak 1:

Gjennom fysiske tiltak og samarbeid med bylivsaktørene skape økt byliv og bedre bymiljø

Tabell 9.20 Resultatindikatorer – mål 1

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Hvor godt liker innbyggerne å være ute på gater og plasser i sentrum (snitt på skala 1-5)	3,8	3,8	>3,9	>3,9
Hvor fornøyd er innbyggerne med folkelivet, stemningen i sentrum (snitt på skala 1-5)	3,7	3,6	>3,8	>3,8

Utgangspunktet for resultatrapportering på indikatorene vil være oppfølging av «nå-situasjons»-målingen som ble utført i 2017 og hvor årlige resultatrapporteringer vil bli gjennomført på samme måte som «nå-situasjons»-målingen. På grunn av koronasituasjonen ble det ikke gjennomført registreringer og tellinger i 2020. Derimot ble rammeverket for Bylivsbarometeret utarbeidet. Bylivsbarometeret er et offentlig/privat samarbeid for innsamling, deling og evaluering av et felles datasett som måler utviklingen av bylivet og bruken av sentrum. De første resultatene fra dette verktøyet vil foreligge for 2021.

4 Merknader til driftsbudsjettet

Det foreslås budsjettert med 50,79 mill. til økt byliv i 2021.

Byrådet vil avklare fordeling mellom drift og investeringer når detaljert handlingsplan med forslag til tiltak er utarbeidet.

Tabell 9.21 Øremerkede kommunale midler for bilfritt byliv

		Beløp i 1000
Prosjektnummer	Prosjektnavn	Beløp
2.490.02	Bilfritt byliv	50 790

Oppført beløp er årets bevilgning til prosjektet. Midlene forutsettes brukt i 2021 i samsvar med planlagt fremdrift. Dersom det skjer forskyvninger i fremdriften som gjør at midlene ikke fullt ut anvendes, er de overførbare til påfølgende budsjettår.

9.9 Byantikvaren

Tabell 9.22 Driftsbudsjett - Byantikvaren

		Beløp i 1000 kr		
Kap / Artsgr		Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
520	Byantikvaren (BYU)			
10	Lønn og sosiale utgifter	27 877	30 181	30 957
11	Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	4 735	5 257	4 555
14	Overføringsutgifter	3 457	1 885	1 938
Sum utgifter		36 069	37 323	37 450
16	Salgsinntekter	-2 016	-1 000	-1 000
17	Refusjoner	-1 515	-1 519	-1 543
18	Overføringsinntekter	-3 177	0	0
Sum inntekter		-6 709	-2 519	-2 543
Netto utgifter		29 360	34 804	34 907

1 Ansvarsområde

Byantikvaren ivaretar de antikvariske interessene i Oslo og er kommunens rådgiver i saker som behandles etter plan- og bygningsloven. Byantikvaren har ansvaret for statlige oppgaver delegert etter kulturminneloven og administrerer tilskuddsmidler til istandsetting av fredede og verneverdige bygninger.

Byantikvaren arbeider for at Oslos lange og mangfoldige historie skal gjenspeiles i utvalget av bevarte bygninger, anlegg, bygningsmiljøer og kulturlandskap.

Etaten utarbeider alternative planforslag der det er nødvendig, saker hvor det er lagt ned midlertidig forbud mot tiltak prioriteres særskilt. Etaten utarbeider verneplaner og fredningssaker, samt yter service, rådgivning til publikum og formidler forståelse av byens historie.

2 Situasjonsbeskrivelse

Hovedmengden av saksbehandlingsressursene hos Byantikvaren er knyttet til uttalelser i plan-, bygge- og rivesaker, samt arbeidet med arkeologiske registreringer i regulerings- og byggesaker og formidling av tilskudd til verneverdige bygninger. Uttalelser til plan- og byggesaker blir prioritert, da disse har lovpålagte tidsfrister. Saksbehandlingstiden i etaten har økt de siste årene og ligger per 31.05.2020 noe under måltallet på 30 dager. Byantikvaren har over tid opplevd jevnt økende saksmengde, mer krevende sakskomplekser samt større krav til deltakelse i komplekse byutviklingsprosesser m.v. Byantikvaren har gjennomført en organisasjonsendring der to geografiske avdelinger er erstattet med en planavdeling og en bygningsavdeling. Endringen vil bli evaluert sammen med de ansatte etter to år.

Byantikvaren var raskt oppe og driftet fra hjemmekontor siden de fleste av etatens medarbeidere hadde hjemmekontorløsninger forut for Covid-19. Arkeologene som er ute i felt følger helserådene som er gitt og tjenestene gjennomføres tilnærmet normalt. På grunn av koronasituasjonen har etaten vært nødt til å løse saker som ellers tas som saksbehandling over disk gjennom en spesialordning med en «fast track» med skriftlig forhåndsuttalelse.

Fra 2020 er flere oppgaver fra Riksantikvaren som en del av Regionsreformen, overført til fylkeskommunen, noe som vil gi forbedringer for brukerne. Digisak er forsinket fra Riksantikvarens side, men forventes implementert i 2021. Digisak vil trolig kreve investeringer knyttet til grensesnitt til ACOS Websak som etaten høsten 2020 implementerer som nytt saks- og arkivsystem, siden systemstøtten for nåværende system bortfaller. I 2021 forventes implementering av nytt elektronisk timeregistreringssystem og kontorstøtteplattform, begge som del av kommunens sentrale satsning.

Byantikvaren har levert forslag til en ny kulturminnemelding som skal erstatte Bystyremelding 4/2003 Kulturminnevern i Oslo, som har vært styrende for etaten i 15 år. Den nye meldingen skal være en strategisk plan for ivaretagelse av kulturminner i hele Oslo inkludert marka og fjorden. I arbeidet med meldingen har det blitt lagt til rette for medvirkning fra innbyggere, frivillige lag og organisasjoner, eiere av bevaringsverdige objekter, arkitekter, eiendomsutviklere og utbyggere. Det antas at meldingen legges frem for bystyret i 2021.

Byantikvaren tilbyr publikumsmottak betjent med saksbehandler, hvor publikum gis tilbud om avklaringer over disk og behandling av enklere saker. Ordningen med kundemottak gir gode effekter, herunder effektiv saksbehandling og god brukerservice. Etatens historiske arkiv er digitalisert og lagt inn i felles saksinnsyn med Plan- og bygningsetaten.

Byantikvarens rådgivning om gjenbruk av bygningsmasse og vedlikehold/istandsetting av bygningsdeler støtter opp under arbeidet med å redusere klimautslippene. Etaten er en aktiv formidler av byens kulturminner gjennom foredrag, byvandring, presseinnspill, publikasjoner og sosiale media.

Tabell 9.23 Nøkkeltall for Byantikvaren

Byantikvaren	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019
Byggesaker etter plan- og bygningslov	1 420	1 435	1 591	1 437	1 378
Disp- og byggesaker etter kulturminnelov	38	47	63	60	79
Rivesaker etter plan- og bygningslov	287	342	338	289	294
Plansaker inkl. konsekvensutredninger	125	126	111	104	95

3 Mål, tiltak og resultatindikatorer

Mål 1 Utvikle en inkluderende og grønn nullutslippsby; sikre Oslos blågrønne struktur og omgivelser, kulturminner og gode steds-, klima- og miljøkvaliteter

Tiltak 1:

Tidlig avklaring av kulturinteresser i aktuelle saker

Tabell 9.24 Resultatindikatorer – mål 1

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
I aktuelle saker	100 %	100 %	100 %	100 %

Mål 5 Saksbehandlingen skal være effektiv, ha fokus på mulige digitale eller automatiserte løsninger og sikre involvering på tvers av sektorene

Tiltak 1:

Gi raske tilbakemeldinger til Plan- og bygningsetaten slik at lovens behandlingsfrister kan overholdes

Tiltak 2:

Saksbehandlerbetjent kundemottak

Tabell 9.25 Resultatindikatorer – mål 5

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Antall dager	27,8	24,7	30	30
Antall timer per uke	7,5	7,5	7,5	7,5

4 Merknader til driftsbudsjettet

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto 0,5 mill., jf. kapittel 18 Budsjettekniske merknader. Nettobeløpet hensyntar økning i kommunens pensjonskostnadssats fra 21,2 % i 2020 til 21,9 % i 2021. Pensjonskostnadene i 2021 er 0,2 mill. høyere enn i 2020.

Det er innarbeidet en forventet besparelse i etatens budsjetttramme med henholdsvis 0,01 mill., 0,02 mill. og 0,04 mill. i økonomiplanperioden 2021-2023 knyttet til omlegging til digital sykemelding og ny visuell identitet.

Det er i budsjettet for 2021 innarbeidet en samlet rammereduksjon på 8,11 mill. fordelt på sektorens etater og kap. 490. I tillegg er det innarbeidet en rammereduksjon på 1,3 mill. fordelt på sektorens etater som er sektorens andel av forutsatt besparelse som følge av redusert konsulentbruk.

Det er gjort enkelte justeringer for å gi mer korrekt artsgruppfordeling. Byrådet viderefører ordningen med kommunalt tilskudd til verneverdige bygninger i privat eie. Bevilgningen for 2021 er 1,5 mill.

Tabell 9.26 Øremerkede kommunale midler for Byantikvaren

		Beløp i 1000
Prosjektnummer	Prosjektnavn	Beløp
2.520.01	Tilskudd verneverdige bygg i privat eie	1 500

Oppført beløp er årets bevilgning til prosjektet. Midlene forutsettes brukt i 2021 i samsvar med planlagt fremdrift. Dersom det skjer forskyvninger i fremdriften som gjør at midlene ikke fullt ut anvendes, er de overførbare til påfølgende budsjettår.

5 Klimakonsekvenser

Virksomheten har ingen klimagassutslipp av betydning.

9.10 Plan- og bygningsetaten

Tabell 9.27 Driftsbudsjett – Plan- og bygningsetaten

Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Beløp i 1000 kr	
		Dok 3 2020	Forslag 2021
609 Plan- og bygningsetaten (BYU)			
10 Lønn og sosiale utgifter	450 743	386 561	391 468
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	89 883	18 748	12 323
13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	31 946	33 438	33 973
14 Overføringsutgifter	21 920	19 634	20 184
15 Finansutgifter og finanstransaksjoner	3 029	0	0
Sum utgifter	597 521	458 381	457 948
16 Salgsinntekter	-246 019	-165 688	-173 188
17 Refusjoner	-51 131	-18 869	-19 171
19 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-1 899	0	0
Sum inntekter	-299 050	-184 557	-192 359
Netto utgifter	298 472	273 824	265 589

1 Ansvarsområde

Plan- og bygningsetaten er kommunens faginstans for kart-, plan- og byggesakstjenester. Etaten skal ivareta bokvalitet og gode offentlige rom, bevaring av kulturminner, sikre grønt- og utearealer, teknisk og sosial infrastruktur, hensyn gjennom marka- og naturmangfoldlovene samt miljø- og nabohensyn. Etaten har en viktig rolle ved veiledning og opplæring av brukerne og holder bl.a. ulike kurs for bransjen. Etaten skal sikre en riktig balanse mellom rask behandling og forsvarlig kvalitet, i henhold til plan- og bygningslovens og forvaltningslovens krav.

2 Situasjonsbeskrivelse

Prioriterte oppgaver for Plan- og bygningsetaten:

- Overholde lovpålagte frister
- Bidrag til arbeidet med å redusere klimagassutslippene
- Pådriver for god byutvikling, inkl. å styrke byens blågrønne struktur
- Fremme arealplaner som tilrettelegger for økt boligbygging
- Medvirkning og kommunikasjon med brukerne
- Samhandling internt og mellom etater for å oppnå mer effektive tjenester
- Anskaffelse og implementering av nytt fagsystem
- Oppfølging av arbeidsmiljø, prioritering og ressursutnyttelse. Utvikle og beholde seniorkompetanse

Befolkningsveksten krever planmessig og områdebasert tilrettelegging for fremtidig byutvikling og infrastruktur. Gjennom kommuneplanen er det etablert et overordnet plangrunnlag, som det vil kreve ressurser å følge opp. Kommuneplanen og de større områdeplanene/-programmene vil være grunnsteiner i tilrettelegging for økt boligbygging, og skal sikre en overordnet kommunal styring av byutviklingen. Bolig- og byromskvalitet, samt klimavennlig utvikling står sentralt. Sterk regional vekst gjør det nødvendig med samarbeid om regionale areal- og transportstrukturer for å møte klima- og miljøutfordringene. Kommuneplan 2018 (samfunnsdel med byutviklingsstrategi) ble vedtatt 30.01.2019. Etaten skal følge opp byutviklingsstrategi mot 2040 og bidra i arbeidet med ny arealdel til kommuneplanen.

Byrådet har ambisiøse klimamål; redusere klimagassutslipp med 95 % i 2030 (sammenlignet med 1990-nivå) og redusere bilbruk med 33 % i 2030 (sammenlignet med 2015). Oppdaterte tall fra SSB har vist at klimagassutslipp i Oslo er større enn tidligere antatt, mye på grunn av utslipp fra bygg- og

anleggsvirksomhet. Byrådet vil arbeide med muligheter for reduserte utslipp fra bygg- og anleggsvirksomhet fremover, bl.a. med å innføre krav til fossilfrie bygg- og anleggsplasser i reguleringsplaner.

For å nå klimamålene, må utvikling av grønn mobilitet der gange, sykkel og kollektivtilrettelegging prioriteres. Videre er banenettet og kollektivfremkommelighet sentrale tiltak. Både ny jernbanetunnel og ny metrotunnel er prosjekter hvor det er behov for ressurser til byutvikling når prosjektene starter opp. Etaten vil i perioden prioritere nødvendige ressurser til både samarbeid med involverte etater og saksbehandling av planene.

Omforming, fortetting, økende eiendomspriser og arealknapphet i byggesonen skaper ofte motsetninger mellom utbyggingsinteressene i enkeltprosjekter og nabolag. Nye fortettingsprosjekter utfordrer ofte gjeldende regulering, tomtens utbyggingskapasitet, krav til bokvalitet og utearealer. Tilsvarende gjelder forholdet mellom ny bruk og vern av eksisterende bebyggelse.

Planlegging for ny byutvikling påvirker både rammene for folks liv og store økonomiske verdier. Etaten legger til grunn at praksisen for medvirkning i planprosesser stadig skal videreutvikles, og at Oslo kommune skal være en foregangskommune på dette feltet. Etaten har de senere årene forsøkt ulike former for forsterket medvirkning og vil jobbe videre med denne tematikken gjennom å vektlegge bedre formidling av planer, flere verktøy i formidlingsarbeidet og å styrke kompetanse på medvirkning i organisasjonen.

Etaten arbeider aktivt for styrket kommunal planlegging og store egenplanoppgaver pågår over hele byen. Det er pågående prosesser på Smestad, Slemdal, Grorud stasjon, Hauketo, Stubberud, Lambertseter og Karlsrud, Akersneset og Oppsal. Etaten samarbeider med de andre etatene i Grønt-teknisk forum om en årlig rullering av «program for overordnede planer». Hensikten er å ha en oppdatert oversikt over samlede gjennomføringsforpliktelser av vedtatte og igangsatte områdeplaner, samt forutsigbarhet for hvilke nye områder som prioriteres for planlegging. Programmet revideres årlig som underlag til budsjettprosessene. I henhold til programmet planlegges oppstart av områderegulering for Helsefyrt i slutten av 2020 og mulig oppstart av planarbeid for Tveita i 2021.

Inngangen av innsendte planer har de siste årene vært avtagende. Det er ventet at etter hvert som flere utviklingsområder blir overordnet planavklart, vil inntaksten av planforslag øke noe. I første kvartal 2020 mottok etaten 20 % færre bestillinger av oppstartsmøter enn i samme periode i 2019, og forventer derfor noe nedgang i 2020. Det er usikkert om denne nedgangen vil vedvare utover 2020.

Økt tempo i boligbyggingen generelt og i utbyggingen av skoler og barnehager spesielt er et prioritert saksbehandlingsområde i samarbeid med aktuelle etater og kommunale foretak. Kommunens virksomheter har meldt en rekke behov for sterk forsering av plan- og byggesak både for utbygging av teknisk og sosial infrastruktur. Samtidig er det økende kompleksitet i mange saker, særlig i indre bydeler og byutviklingsområder. Med dagens ressurser, kan ikke så sterk forsering gjennomføres uten at andre saker nedprioriteres.

Etaten mottar og produserer normalt om lag 6 000 byggesaker i året. Etaten forventer å ligge på samme nivå for 2020. I 2017 var tallene for godkjente og igangsatte boliger rekordhøye. I 2018 og 2019 steg, som følge av dette, antallet midlertidige brukstillatelser. Etaten forventer at det også i 2020 tas i bruk mange nye boliger. Etatens saksbehandlingstid har vært ganske stabil de siste årene, men det har siden høsten 2019 vært en økning av gjennomsnittlig tidsbruk for disse sakstypene. Dette påvirker etatens mulighet til å produsere innenfor lovbestemte frister, da særlig i kombinasjon med økende porteføljer.

Etatens tilsynsstrategi er at tilsynene og ulovlighetsoppfølgingen skal være synlig. Saker som innebærer fare for liv, helse, miljø og sikkerhet, og større overtredelser/lovbrudd prioriteres samt oppfølging av gjentatte ulovligheter og regelbrudd for å motvirke useriøsitet i byggebransjen.

Plan- og bygningsetaten har ansvaret for å koordinere implementeringen av handlingsplan for overvannshåndtering i Oslo. Etaten vil i perioden 2020-2021 øke tilsyn med overvannshåndtering i byggesaker for å sikre at relevant fagkunnskap legges til grunn i overvannsarbeidet. Bystyret har behandlet normen for blå-grønn faktor for Oslo. Normen er et verktøy som skal synliggjøre om enkeltprosjekter klarer å oppfylle kommunens krav om at overvannet skal håndteres åpent og lokalt. Grøntregnskapet, settes opp hvert fjerde år, og gir et viktig kunnskapsgrunnlag for planleggingen av byen slik at det gjennom føringer sikres at ikke viktig grøntstruktur bygges ned. Oslo vil fotograferes på nytt i forbindelse med arbeidet med rulleringen av kommuneplanen og det vil vise hvordan de grønne strukturene har utviklet seg siden 2017.

Arkitekturpolitikken inneholder fire satsingsområder med tilhørende mål og forslag til oppfølging: Etaten skal legge til rette for en attraktiv, grønn og klimanøytral byutvikling med nyskapende prosjekter som er i samspill med byens egenart. I 2020 og 2021 vil det være viktig å sikre opplæring og forankring i kommunens etater og foretak, samt løfte den arkitekturfaglige diskusjonen internt og eksternt.

Den digitale kommunen stiller forventninger til Plan- og bygningsetaten, samtidig som digitalisering og økning av etatens digitale kompetanse skal skje innenfor gjeldende rammer. Etaten er nå i en helt nødvendig prosess for anskaffelse og implementering av nytt fagsystem. Parallelt med anskaffelsen er det nødvendig med prosessendringer for å understøtte nye rutiner. Omstilling og implementering i hovedprosjektet vil innebære en risiko for midlertidig reduksjon i kjerneproduksjonen. Etaten var del av kommunens program for Elektroniske tjenester. Bruken av de søknadsløsningene som er utviklet er også lav, i 2019 kom 6 % av sakene fra våre digitale tjenester. Første kvartal 2020 ligger på samme nivå. Siden programmet begynte har det i tillegg kommet flere kommersielle konkurrenter til kommunens tjenester. Dette innebærer at de gevinstuttak man la til grunn i programmet ikke har latt seg realisere.

Revisjon av EUs gjenbruksdirektiv kan få konsekvenser for hjemmelsgrunnlaget for å ta betalt for kart og eiendomsdata. Kommunal- og moderniseringsdepartementet utreder konsekvenser for kommuner og Kartverket ved implementering av endringer i gjenbruksdirektivet. Faller hjemmelsgrunnlaget bort, vil dette gi etaten et inntektstap på om lag 20 mill.

Etatens informasjonskvelder for eiendomsmeglere og privatpersoner med byggeplaner, samt kurs for forslagsstillere er populære tiltak som vil bli videreført i 2021 sammen med dialog- og informasjonsarena som Brukerforum, Bydelsforum og Boligforum.

I 2017 og 2018 hadde etaten en uønsket turnover på henholdsvis 11,5 % og 13,2 %, og i 2019 en nedgang til 9,2 %. Å øke ansettelsestiden for de yngre og nyutdannede er et satsningsområde. Deloitte presenterte i juni 2019 en kartlegging av arbeidsmiljøet i etaten, og anbefalte at etaten gjennomførte ulike tiltak. Arbeidet med følges opp gjennom et eget arbeidsmiljøprosjekt.

Etter en ukes tid med utkjøringer av nødvendig utstyr, var etatens medarbeidere operative på hjemmekontor under Covid-19 pandemien. Etaten har i perioden hatt tilnærmet normal produksjon og prioritert å behandle saker for å hold hjulene i gang i byggenæringen.

Byrådet vil i plan- og byggesaksbehandlingen prioritere følgende:

- Større boligprosjekter, herunder studentboliger
- Offentlig infrastruktur: Barnehage, sykehjem, skoler, omsorgsboliger, brannstasjoner, sykehus og større idrettsprosjekter
- FutureBuilt prosjekter
- Tiltak knyttet til økt byliv, grønn mobilitet og styrking av grøntstruktur
- Prosjekter med byøkologisk profil eller som inkluderer medvirkning og alternative boformer

Tabell 9.28 Nøkkeltall for Plan- og bygningsetaten

Plan- og bygningsetaten	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019
Kommune(del)planer	4	6	2	4	4
Egne reguleringsaker	3	1	0	2	0
Innsendte detaljreg.saker u/sanerte	52	53	46	48	39
Antall regulerte boliger	5 658	15 481	3 045	810	2 158
Byggesaker	5 651	5 725	6 285	5 891	5 747
Godkjente boligenheter	3 902	4 610	6 480	3 354	2 840
Deletillatelser	186	182	164	151	157
Målebrevsaker	333	386	441	400	411
Seksjonseringssaker	455	453	454	511	533

3 Mål, tiltak og resultatindikatorer

Mål 1 Utvikle en inkluderende og grønn nullutslippsby; sikre Oslos blågrønne struktur og omgivelser, kulturminner og gode steds-, klima- og miljøkvaliteter

Tiltak 1:

Utvikle klimanøytrale byområder gjennom helhetlig planlegging som sikrer knutepunktutvikling, grønn mobilitet og styrker blågrønn struktur gjennom oppfølging av kommuneplanens arealdel og byutviklingsstrategi

Tiltak 2:

Bidra til arbeid med ny kommuneplans arealdel og gjennomføring av regional plan for Oslo og Akershus

Tiltak 3:

Være pådriver for klimavennlig byutvikling

Tiltak 4:

Følge opp arkitekturpolitikken

Tabell 9.29 Resultatindikatorer – mål 1

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Antall nye FutureBuilt forbildeprosjekter	3	1	3	3
Andelen plan- og byggesaker hvor klimakriterier er brukt til å vurdere klimakonsekvenser **			80 %	100 %
Antall arrangementer Bykuben (fysisk/digitalt)*				30
Antall saker i Rådet for byarkitektur*				16

* Ny resultatindikator fra 2021. ** Resultatindikatoren om klimakonsekvenser betyr at klimakriteriene skal være vurdert i etatens saksfremlegg eller vedtak

Mål 2 Tilrettelegge for økt boligbygging

Tiltak 1:

Vurdere om plan- og byggesaker er egnet for boligformål

Tiltak 2:

Sikre at kommunal områderegulering legger til rette for boligbygging

Tabell 9.30 Resultatindikatorer – mål 2

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Følgende saker vurderes egnet for boligformål; innsendte reg.planer og søknad om tiltak på min 5 000 m2 BRA i indre by **	100 %	100 %	100 %	100 %
Resterende boligpotensial i utviklingsområder som har en vedtatt områdeplan*				36 000
Antall områdeplaner som oversendes til politisk behandling*				2

* Ny resultatindikator fra 2021. ** Resultatindikatoren «vurderes egnet for boligformål» betyr at Plan- og bygningsetaten skal ha vurdert boligformål i etatens saksfremlegg

Mål 5 Saksbehandlingen skal være effektiv, ha fokus på mulige digitale eller automatiserte løsninger og sikre involvering på tvers av sektorene

Tiltak 1:

Overholde lovens saksbehandlingsfrister

Tiltak 2:

Prioritere etatens kjerneoppgaver

Tiltak 3:

Tversektorielle samarbeidsarenaer

Tabell 9.31 Resultatindikatorer – mål 5

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Etablere/videreføre samarbeidsarenaer ved behov	regelmessig	regelmessig	regelmessig	regelmessig
Byggesak – lovbestemt frist 3 uker	1,9 uker	1,8 uker	3 uker	3 uker
Byggesak – lovbestemt frist 12 uker	6,8 uker	6,5 uker	12 uker	12 uker
Innsendt plan – off.ettersyn – lovbestemt frist 12 uker	10,3 uker	8,6 uker	12 uker	12 uker
Deletillatelser – lovbestemt frist 12 uker	7,9 uker	9,1 uker	12 uker	12 uker

4 Merknader til driftsbudsjettet

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto 6,0 mill., jf. kapittel 18 Budsjettekniske merknader. Nettobeløpet hensyntar økning i kommunens pensjonskostnadssats fra 21,2 % i 2020 til 21,9 % i 2021. Pensjonskostnadene i 2021 er 2,6 mill. høyere enn i 2020.

Det er innarbeidet en forventet besparelse i etatens budsjetttramme med henholdsvis 0,1 mill., 0,3 mill. og 0,5 mill. i økonomiplanperioden 2021-2023 knyttet til omlegging til digital sykemelding og ny visuell identitet.

Det er i budsjettet for 2021 innarbeidet 3,0 mill. til arbeid med småhusplanen og 2,0 mill. i hhv 2021 og 2022 til arbeid med høyhusstrategi. Det ble i budsjettet for 2020 innarbeidet 4,0 mill. til treplantingsdugnad (planlegging, oppstart og støtte til tiltak). Denne bevilgningen er ikke videreført i budsjettet for 2021.

Det er i budsjettet for 2021 innarbeidet økte gebyrinntekter med 7,5 mill. 2021 (halvårsvirkning), deretter 15,0 mill. årlig fom. 2022.

Det er i budsjettet for 2021 innarbeidet en samlet rammereduksjon på 8,11 mill. fordelt på sektorens etater og kap. 490. I tillegg er det innarbeidet en rammereduksjon på 1,3 mill. fordelt på sektorens etater som er sektorens andel av forutsatt besparelse som følge av redusert konsulentbruk.

Det er i budsjettet for 2021 innarbeidet en reduksjon på Plan- og bygningsetaten på 2,0 mill.

Tabell 9.32 Øremerkede kommunale midler for Plan- og bygningsetaten

Beløp i 1000

Prosjektnummer	Prosjektnavn	Beløp
2.609.04	Fjordbyen	4 000
2.609.07	Bjørvika	3 500
2.609.09	FutureBuilt	2 000
2.609.11	Bykuben – Oslo senter for byøkologi	4 000
2.609.13	Arkeologiske undersøkelser	2 000
2.609.14	Høyhusstrategi	3 000
2.609.15	Småhusplan	2 000

Oppført beløp er årets bevilgning til prosjektet. Midlene forutsettes brukt i 2021 i samsvar med planlagt fremdrift. Dersom det skjer forskyvninger i fremdriften som gjør at midlene ikke fullt ut anvendes, er de overførbare til påfølgende budsjettår.

5 Investeringer

Tabell 9.33 Investeringsbudsjettet – Plan- og bygningsetaten

Beløp i 1000 kr

Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
609 Plan- og bygningsetaten (BYU)			
01 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenprod	3 830	6 000	6 000
04 Overføringsutgifter	499	0	0
Sum utgifter	4 330	6 000	6 000
07 Refusjoner	-499	-1 000	-1 000
09 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-1 130	0	0
Sum inntekter	-1 629	-1 000	-1 000
Netto utgifter	2 700	5 000	5 000

Tabell 9.34 Investeringsprosjekt – Plan- og bygningsetaten

Plan- og bygningsetaten (BYU)	Samlet bevilgning	Tidligere bevilget	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Til 2025 og senere	Byggestart - ferdig kv/år
Prosjektnummer og navn:								
106019 IKT-utstyr			6 000	6 000	6 000	6 000		
Sum investeringsutgifter			6 000	6 000	6 000	6 000		
106019 IKT-utstyr	Investeringsmoms		-1 000	-1 000	-1 000	-1 000		
Sum kapittel finansiering			-1 000	-1 000	-1 000	-1 000		
Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)			5 000	5 000	5 000	5 000		

Det forslås budsjettet med 6,0 mill. årlig til ajourhold og modernisering IKT.

6 Klimakonsekvenser

Virksomheten har ingen klimagassutslipp av betydning.

9.11 Samlede tilskuddsmidler – Byutvikling

Tabell 9.35 Samlede tilskuddsmidler - Byutvikling

Kap. nr.	Søknaden gjelder	Vedtak 2019	Vedtak 2020	Byrådets forslag i Sak1/2020	Sum 2018 – Sak 1/2021
520	Tilskudd verneverdige bygg i privat eie	1 500	1 500	1 500	6 000

9.12 Samlede øremerkede midler - Byutvikling

Tabell 9.36 Samlede øremerkede midler - Byutvikling

Beløp i 1000

Prosjektnummer	Prosjektnavn	Beløp
2.400.06	Kommunal boligpolitikk	4 000
2.400.07	Tredje boligsektor	12 000
2.481.01	Oslo sør-satsingen	28 500
2.482.01	Groruddalssatsingen	57 000
2.483.03	Oslo indre øst-satsingen	33 300
2.490.02	Bilfritt byliv	50 790
2.520.01	Tilskudd verneverdige bygg i privat eie	1 500
2.609.04	Fjordbyen	4 000
2.609.07	Bjørvika	3 500
2.609.09	FutureBuilt	2 000
2.609.11	Bykuben – Oslo senter for byøkologi	4 000
2.609.13	Arkeologiske undersøkelser	2 000
2.609.14	Høyhusstrategi	3 000
2.609.15	Småhusplan	2 000

10.0 MILJØ OG SAMFERDSEL

Byrådsavdeling for miljø og samferdsel har det overordnede ansvaret for områdene miljø, klima, enøktiltak og bærekraftig utvikling, biologisk mangfold, friluftsliv, landbruk, kollektivtransport, trafiksikkerhet, offentlig parkering, kommunens veier, parker, friområder og skoger, brann og redning, vann og avløp, renovasjon og gjenvinning.

10.0.1 Hoved- og nøkkelstørrelser for miljø og samferdsel

Figur 10.0.1 Hoved- og nøkkelstørrelser for miljø og samferdsel

Beløp i mill.

Driftsbudsjettet	Dok 3 2020	Budsjett - økonomiplan			
		2021	2022	2023	2024
Sum utgifter	4 682,9	5 006,7	5 006,8	5 058,1	5 036,3
Sum inntekter	-1 520,7	-1 466,3	-1 476,0	-1 407,0	-1 422,0
Netto utgifter	3 162,1	3 540,4	3 530,8	3 651,1	3 614,4
Andel av kommunens totale brutto driftsbudsjett		7,0 %			

Utvalgte satsinger i økonomiplanperioden:

Utvikling og tilpasning av
kollektivtilbudet

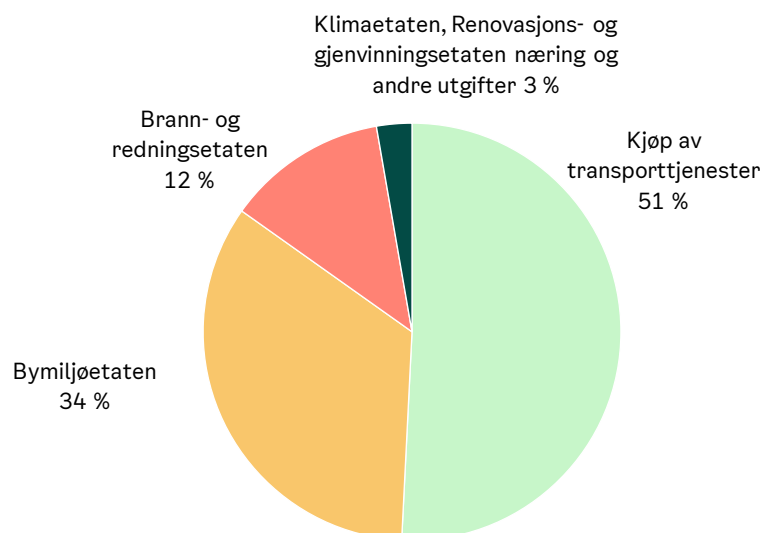
Innfasing av elektriske øybåter

Videreutvikling av digitale
kundetjenester og pilotering av nye
mobilitetsløsninger innen
kollektivtransporten

Utrede hvordan Oslos kan fjerne
klimagassutslipp fra
avfallshåndtering og møte krav til 65
% materialgjenvinning

Økt digitaliseringssatsing for bedre
avfallstjenester

Brutto driftsutgifter for 2021 fordeler seg slik:

10.0.2 Byrådets ambisjoner for sektoren

I perioden 2008 til 2018 er de globale klimagassutslippene økt med 14 %. Vinduet for å oppfylle Parisavtalens ambisjoner er i ferd med å lukkes. Verdenssamfunnet må svare på denne utfordringen med større kraft. Norge og andre rike land må så raskt som mulig bli tilnærmet utslippsfrie.

Oslos klimapolitikk er viktig for at de nasjonale klimamålene nås, og den nasjonale klimapolitikken er viktig for at Oslos klimamål nås. Klimautfordringene krever tydelige valg, og at kommunen bruker de virkemidlene den har. Klimaarbeidet skal ikke overlates til noen andre, et annet sted eller til en annen tid. Bystyrets Klimastrategi for 2020–2030 (sak 109/20) har ambisiøse mål for omstilling av Oslo til en klimatilpasset nullutslippsby. Oslo skal redusere klimagassutslippene med 95 % innen 2030 og Oslos evne til å tåle klimaendringer skal styrkes fram mot 2030. Bystyret har videre satt mål om å ivareta naturlige karbonlagre, redusere energiforbruket og redusere Oslos bidrag til klimagassutslipp utenfor kommunen.

Gange, sykkel og kollektivtrafikk skal være førstevalget for reiser i Oslo. Det er et mål at biltrafikken, inkludert gods- og varetransport, reduseres med en tredjedel innen 2030, sammenliknet med 2015-nivå. Byrådet øker takstene for parkering for å redusere trafikk og klimagassutslipp. Koronapandemien har klare konsekvenser for transportsektoren. I sommermånedene har mange brukt sykkel mer, men vi må forvente at syklingen reduseres utover høsten og vinteren. Dersom transporten i større grad flyttes over til privatbiler vil det gi mer kø, redusert framkommelighet og økt luftforurensning. Under gjeldende smittevernregime er byrådet opptatt av å opprettholde kollektivtilbudet som samfunnskritisk infrastruktur for å sikre at de som må reise kollektiv, kan gjøre det og sikre at kollektivtrafikken overlever krisen.

Et effektivt og attraktivt kollektivtilbud er et av byrådets sentrale virkemidler for å nå mål om redusert biltrafikk og økt grønn mobilitet. Byrådets satsing skal sikre innbyggerne effektive og attraktive kollektivreiser gjennom videreutvikling av dagens kollektivtilbud, utforsking av nye transportløsninger og utvikling av nye kundetjenester. Utslippsfri teknologi fases gradvis inn i kollektivtransporten. Byrådet vil også tilrettelegge for elektrifisering av transportsektoren og etablere ladeinfrastruktur til drosjer, personbiler og tunge kjøretøy. Arbeidet med trafikksikkerhet og hjertesoner rundt byens skoler fortsetter.

Byrådets visjon er at Oslo skal bli en renere og grønnere by og har derfor vedtatt flere strategier og handlingsplaner innenfor områdene redusert plastforurensning, urbant landbruk, overvannshåndtering og bærekraftig og redusert materielt forbruk. En temaplan for sirkulær økonomi er under utvikling. Satsningene skal bidra til å gjøre det enklere å ta grønne valg, fremme lokale tiltak for en bærekraftig utvikling og ivareta det folkelige engasjementet i byen på disse områdene.

Avfallshåndtering er en viktig del av den sirkulære økonomien og det grønne skiftet. Oslo kommunes kretsløpsbaserte avfallssystem skal videreutvikles for å fjerne klimagassutslipp og møte framtidens krav til materialgjenvinning. Renovasjons- og gjenvinningsetaten ble opprettet i 2020 for å gi en samlet og helhetlig styring på området.

Arbeidet med å sikre vannforsyningen til Oslos innbyggere fortsetter med å tilrettelegge for ny forsyningskilde og nytt stamnett. Byrådet vil i 2021 også videreføre prioriteringen med å ruste opp brannstasjoner og samtidig sikre kommunens evne til å holde beredskapen ved like med nye og midlertidige brannstasjoner.

Tabell 10.0.1 Byrådets mål for Miljø og samferdsel

Mål		Virksomheter som bidrar til måloppnåelse
1	Klimagassutslippene skal reduseres med 52 % innen 2023, sammenlignet med 2009	Klimaetaten, Ruter AS, Sporveien AS, Bymiljøetaten, Vann- og avløpsetaten, Renovasjon- og gjenvinningsetaten
2	I Oslo skal klima- og miljøvennlige transportløsninger være førstevalget	Ruter AS, Sporveien AS, Bymiljøetaten, Fornebubanen, Klimaetaten
3	Oslo skal være en grønn og levende by	Bymiljøetaten, Vann- og avløpsetaten, Ruter AS, Sporveien AS, Fornebubanen
4	Oslo skal ha en kretsløpsbasert ressursåndring	Renovasjons- og gjenvinningsetaten, Vann- og avløpsetaten
5	Oslo skal være en trygg by med god beredskap	Brann- og redningsetaten, Vann- og avløpsetaten, Bymiljøetaten, Klimaetaten

Mål 1: Klimagassutslippene skal reduseres med 52 % i 2023 sammenlignet med 2009

Den siste offisielle statistikken over norske kommuners klimagassutslipp viser en svakere nedgang i klimautslippene fra 2009 til 2018 enn det tidligere tall fra Miljødirektoratet viste. Det gjør at byrådet må skjerpe virkemiddelbruken ytterligere for å nå målene som bystyret har satt. 88 % av klimagassutslippene i Oslo stammer fra tre aktiviteter: Trafikk (47 %), avfallsbehandling (21 %) og bygg- og anleggsvirksomhet (20 %). Byrådet vil videreføre, styrke og iverksette nye tiltak for å redusere utslipp særlig fra disse tre aktivitetene. Utslippetsstatus og tiltak i alle sektorer er beskrevet i sin helhet i kap. 2 om Klimabudsjettet og under hver virksomhetsomtale.

Byrådet legger frem følgende forslag til klimatiltak i miljø- og samferdselssektoren:

- Utslipp fra tungtransport, inkludert buss, utgjør 13 % av Oslos utslipp. Disse er forventet å vokse uten nye tiltak. 2 mill. foreslås til utredning av nye hurtigladepunkter for lastebiler og buss (turbusser og ekspressbuss), med sikte på å kunne foreslå investering i budsjett 2022. Disse forslagene komplementerer nylig mottatt tilsagn om midler fra statlige Klimasats på 4,275 mill. til kommunens arbeid for å bli en foregangsby for utslippsfri tungtransport.
- Byrådet foreslår 35,0 mill. i 2021 og 2022 til å fortsette utbyggingen av ladeinfrastruktur som skal sikre elektrifiseringen av de prioriterte transportsegmentene; person-, vare- og nyttetransport og drosjer.
- Byrådet foreslår 4 mill. til videre arbeid med nullutslippssoner i 2021. Midlene skal sikre kapasitet til nødvendig utredning, planlegging og medvirkning for etablering av nullutslippssone.
- Byrådet foreslår 3 mill. i 2021 til å utrede hvordan avfallssektoren i Oslo kan bli tilnærmet uten direkte utslipp av klimagasser. Denne utredningen vil bli et viktig underlag for å nå Oslos klimamål for 2030.

Klima- og energifondet

Gjennom tilskudd til klima- og energitiltak legger byrådet til rette for at innbyggere og næringsliv i Oslo selv kan gjennomføre tiltak som bidrar til reduserte klimagassutslipp og mer effektiv energibruk.

Byrådet er opptatt av at det skal lønne seg å velge miljøvennlig og å gå foran i å ta i bruk nye løsninger og ny teknologi. Byrådet foreslår derfor å videreføre tilsagnsrammen på 120 mill. også i 2021.

Aktive tilskuddsordninger i 2020 som også er aktuelle tilskuddsordninger i 2021:

- Tilskudd til å kartlegge hvordan en anleggsplass kan bli utslippsfri
- Tilskudd til ladeinfrastruktur til el-varebiler i bedrifter
- Tilskudd til ladeinfrastruktur i sameier og borettslag
- Tilskudd til pilot- og utviklingsprosjekter for klimakutt og energisparing
- Tilskudd til installasjon av solcellepaneler i borettslag og sameier
- Tilskudd til kjøp av elektrisk lastesykkel i bedrifter
- Tilskudd til ladestasjon hjemme hos eiere av el-drosjer
- Tilskudd til klimasmarte jobbreiser i bedrifter

- Tilskudd til etablering av trygg sykkelparkering i sameier og borettslag
- Tilskudd til energiforbedring i privatboliger
- Tilskudd til isolasjon og bytte av vinduer og dører i borettslag og sameier

Eksisterende tilskuddsordning til utskifting av gamle vedovner vurderes ikke å gi en tydelig effekt på luftkvaliteten i Oslo. Byrådet vil utvikle denne støtteordningen fra og med 2021, se verbalvedtak pkt. 10.1.7. Byrådet vil, som del av arbeidet med å revidere handlingsplan for luftkvalitet, vurdere andre tiltak som kan bidra til reduserte utslipp fra vedfyring. Et forbud mot fyring i ikke rentbrennende ildsteder, eventuelt i kombinasjon med en vrakpantordning for eldre vedovner, er blant tiltakene som blir vurdert.

Detaljert informasjon om tilskuddsordningene blir fortløpende kunngjort på klimaoslo.no og på kommunens nettsider.

Mål 2: I Oslo skal klima- og miljøvennlige transportløsninger være førstevalget

Prioriterte områder for å bidra til økt grønn mobilitet i 2021 er:

- utvikling og tilpasning av kollektivtilbudet
- avsetning for å unngå billettprisøkning utover ordinær prisjustering som forutsatt i Oslopakke 3
- innfasing av elektriske øyebåter
- videreutvikling av digitale kundetjenester og pilotering av nye mobilitetsløsninger innen kollektivtransporten
- drift av sykkelveier, tilrettelegging av ny og oppgradering av eksisterende sykkelinfrastruktur
- tilrettelegging for fotgjengere
- utbygging av offentlig ladeinfrastruktur

Videreutvikling av kollektivtilbudet har, sammen med oppgradering og vedlikehold av infrastrukturen, gjennom flere år vært et satsingsområde for byrådet. Byrådet ønsker å sikre at flertallet i hovedstadsregionen foretrekker kollektivtransport fremfor bil også når koronakrisen er over. Kollektivtransporten skal ved utgangen av 2028 være utslippsfri, og Ruter faser gradvis inn utslippsfrie busser og båter ved rulling av anbud. Utbruddet av korona og innføring av smitteverntiltak har skapt store utfordringer for kollektivtransporten. For nærmere omtale se kap. 10.0.7.

Trafikantbetalingssystemet skal bidra til å finansiere vei- og kollektivutbygging, øke fremkommeligheten, redusere klimagassutslipp, forbedre bymiljøet og jevne ut bompengebelastningen ved at flere bidrar. Trafikantbetalingssystemet er en viktig forutsetning for å redusere biltrafikken inn til og i Oslo. Fra 01.10.2017 ble det innført tids- og miljødifferensierte takster, og takstnivået ble hevet. Etter innføring er trafikken gjennom Osloringen redusert med ca. 5 %. Fra 01.06.2019 ble det innført nye bomstasjoner og nytt takstsystem i Oslo. Trafikkutviklingen over bomsnittene til og med februar 2020 (frem til koronapandemien inntraff) viser noe økning i trafikken over Osloringen og noe reduksjon over den indre ringen og bygrensen. Totalt over alle bomsnittene er det en marginal endring i biltrafikken.

I handlingsprogram 2021–2024 for Oslopakke 3 er det for 2021 lagt til grunn 3 120 mill. i inntekter fra bompenger. Av Oslos andel går 99 % til gang-, sykkel- og kollektivtiltak. Av bompengene er 550 mill. satt av til drift og småinvesteringer, som bl.a. omfatter tiltak på T-bane- og trikkenettet, styrket drift for T-bane, fremkommelighetstiltak for trikk og buss og oppgraderinger av holdeplasser. Det er også satt av 168 mill. i belønningsmidler til dette formålet. Videre er 41 mill. av bompengene, samt 84 mill. fra Ruters økonomi, satt av til nytt signal- og sikringsanlegg på T-banen. Til planlegging av ny Majorstuen stasjon er det satt av 70 mill. Til videre planlegging av ny sentrumstunnel for T-banen vil tidligere bevilgede, men ikke benyttede bompenger benyttes. Det er satt av 253 mill. i bompenger og 84 mill. i bidrag fra Ruters økonomi til Fornebubanen, i tillegg til at det er lagt til grunn 890 mill. i statsbidrag. Det er satt av 748 mill. i bompenger til store oppgraderingstiltak på trikk og T-bane. Prioriterte tiltak i 2021 er fullføring av trikkeprogrammet og innfasing av nye trikker fra 2021, fellesstrekningene Etterstad-Hellerud og Helsefyr-Majorstuen samt Ryen base på T-banen.

Vedlikeholdsetterslepet for Sporveiens infrastruktur er redusert de siste par årene. Rammene til vedlikehold og oppgradering av infrastrukturen reduseres i planperioden, og vedlikeholdsetterslepet vil øke.

I revidert Oslopakke 3-avtale fra 2016 er det forutsatt at økte billettpriser skal bidra med 150 mill. 2016-kroner til finansiering av øremerkede kollektivprosjekter. Beløpet for 2021 er i handlingsprogram for Oslopakke 3 for 2021-2023 satt til 168 mill. 2021-kroner, og er øremerket Fornebubanen og nytt signal- og sikringsanlegg for T-banen. I 2018 økte billettprisene med en helårseffekt på halvparten av beløpet. Øvrig kollektivbidrag er i 2018 og 2019 finansiert gjennom bruk av Ruters egenkapital. I Tilleggsinnstillingen for 2020 la byrådet inn 250 mill. som investeringsmidler for å styrke økonomien i Oslopakke 3 slik at det skapes et handlingsrom for å redusere billettprisene, samt unngå ekstraordinær billettprisøkning. Per i dag foreligger det ikke en ny revidert Oslopakke 3-avtale. Det foreligger heller ingen avtale med Viken fylkeskommune om å finansiere kollektivbidraget på annen måte enn gjennom Ruters billettinntekter. Byrådet ønsker imidlertid ikke å øke billettprisene i 2021 utover ordinær prisjustering, og har satt av 84 mill. for å unngå dette. Byrådet vil ha dialog med Viken fylkeskommune om saken.

Sykkelandelen øker og i 2021 legger byrådet opp til at investeringsnivået for sykkel opprettholdes. Byrådet har mål om å få bygget totalt 100 kilometer ny og oppgradert sykkelinfrastruktur innen utgangen av 2023, hvorav 25 km i 2021. Et tett, godt utbygget og godt driftet sykkelveinett er nødvendig for å nå målet om vekst i sykkel-trafikken og kutt i bilbruken. Det er viktig ikke bare å øke mengden på sykkeltilrettelegging men også å gi nettet høyere standard med fysisk adskilte løsninger gjennom både oppgradering og nybygging.

Byrådet er opptatt av å legge enda bedre til rette for gange. Bedre tilrettelegging for fotgjengere vil ikke minst være viktig for å nå målsettingen om en aldersvennlig by. Snarveiprosjektet ble etablert i 2020 og videreføres i 2021. Målet er å gjøre det mer attraktivt å ferdes til fots og at flere går oftere til flere formål hele året. Byrådet har i forrige bystyreperiode trappet kraftig opp vinterdrift av sykkelveier og fortau og vil opprettholde dette også i 2021. Dette er viktig også for fremkommelighet for eldre og mennesker med funksjonsnedsettelser.

Tilgang til effektiv ladeinfrastruktur med god dekningsgrad er avgjørende for å elektrifisere transportsektoren, og byrådet vil derfor videreføre satsingen på å etablere ladeinfrastruktur for personbiler, drosjer og tunge kjøretøy (som lastebiler, trailere og busser). Gjennom Klima- og energifondet vil byrådet fortsatt gi tilskudd til ladeinfrastruktur i borettslag og sameier. Bystyret har vedtatt miljøkrav til drosjer. For å tilrettelegge for overgangen, vil byrådet bygge ladeinfrastruktur for drosjer og videreføre eksisterende støtteordninger. I 2021 settes det også av midler til å se på mulighetene for hurtigladere for tungtransport og busser. Byrådet setter samlet av 35,0 mill. til ladeinfrastruktur i 2021.

Konkrete forslag til avgrensning og innretning av én eller flere «nullutslippssoner» i trafikken vil bli utarbeidet. Parkeringsreguleringer som stimulerer til redusert trafikk og overgang til nullutslippskjøretøy, fortsetter, og byrådet vil øke takstene for parkering. Den relative forskjellen i pris for elbiler og fossile biler økes. Dette skal bidra til trafikkreduksjon og utfasing av fossildrevne biler. Innenfor Ring 1 vil ytterligere 25 parkeringsplasser forbeholdes nullutslipps nyttekjøretøy, mens det vil være gratis parkering for utslippsfrie varebiler i sonene for beboerparkering.

I 2021 vil de aller fleste av kommunens lette kjøretøy være utslippsfrie. Byrådet vil jobbe videre for at kommunes tunge kjøretøy og maskinpark blir utslippsfri eller anvender bærekraftig biodrivstoff.

Mål 3: Oslo skal være en grønn og levende by

Byrådet ønsker at Oslo skal bli en grønnere og mer levende by. Parker, friområder, veier, torg og andre byrom skal ha godt renhold, god avfallshåndtering, godt vedlikehold og stedstilpasset belysning. Oslo sentrum skal tilrettelegges for aktivitet og opphold.

Oslo har en unik blå-grønn struktur med nærhet både til Marka og øyene og en rekke friområder og parker. Oslo skal være godt tilrettelagt for idrett og friluftsliv, spesielt for barn og unge. Byrådet foreslår en samlet investeringspott på 141 mill. til friluftsliv og rehabiliteringsprosjekter i økonomiplanperioden.

For å følge opp den urbane landbruksstrategien *Spirende Oslo – Plass til alle i byens grønne rom*, skal kommunalt areal som egner seg til urbant landbruk, og som på sikt kan gjøres tilgjengelig, kartlegges. Byrådet foreslår i tillegg å videreføre og videreutvikle det urbane landbrukstilbudet for ungdom på Vaterland, og videreføre tilskuddsordningen til urbane landbruksaktiviteter, slik at byens befolkning kan ta del i å gjøre byen grønnere.

Oslos befolkning har et høyt materielt forbruk. Basert på den nylig vedtatte Strategi for bærekraftig og redusert forbruk vil byrådet i 2021 jobbe videre med å utvikle tiltak for å redusere det materielle forbruket. En ren fjord er viktig for at Oslo skal være en grønn og levende by. Byrådet vil derfor fortsette med tiltak for å redusere plastforbruk og plastforurensing i Oslofjorden.

For å sikre myke trafikanter og trygge skoleveier er det fortsatt behov for å holde bevilgningene til gjennomføring av trafikksikkerhetstiltak på et høyt nivå gjennom økonomiplanperioden. Dette muliggjør videreføring av styrkede tiltak for tryggere og sikrere ferdsel for myke trafikanter. Byrådet foreslår å styrke arbeidet med hjertesoner med til sammen 10 mill. i 2021.

Mål 4: Oslo skal ha en kretsløpsbasert ressurs håndtering

Oslo kommunes ansvar for lovpålagt renovasjon ivaretas av Renovasjons- og gjenvinningsetaten, som ble opprettet 01.01.2020 etter at de to kommunale etatene Renovasjonsetaten og Energigjenvinningsetaten ble avviklet. Den nye etaten ble opprettet for å kunne legge til rette for en mer helhetlig styring av ressursbruken og et tydeligere fag- og resultatansvar innen avfallsområdet.

Det kildesorterte avfallet håndteres som en ressurs. Varmen fra forbrenning av restavfallet brukes i Oslos fjernvarmenett, matavfallet blir til biogjødsel og biogass og plastavfallet gjenvinnes til nye plastprodukter.

En ny avfallsstrategi for Oslo er under arbeid. Endringer i europeiske og nasjonale rammebetingelser har gitt behov for nye vurderinger i dette arbeidet. Oslo har mål om økt materialgjenvinning og en avfallshåndtering tilnærmet uten utslipp innen 2030. Dette krever endring i hvordan husholdningsavfall, kommunalt avfall og næringsavfall håndteres. Byrådet foreslår å bruke totalt 3 mill. på kap. 647 og kap. 648 i 2021 for å utrede hvordan Oslo kan øke materialgjenvinningen til minimum 65 %, og samtidig ivareta målet om at avfallshåndteringen skal være tilnærmet uten direkte utslipp av klimagasser i 2030. Byrådet har iverksatt utredninger av den framtidige organiseringen av Romerike biogassanlegg og Haraldrud forbrenningsanlegg. Disse vil foreligge i 2021.

Trygg og forutsigbar avfallsbehandling er en nødvendighet for Oslo by. Kommunen skal fortsatt arbeide målrettet og systematisk for å sikre en robust avfallsinnsamling og gode og forutsigbare arbeidsforhold for de ansatte. For å bedre avfallstjenestene til byens innbyggere, foreslår byrådet en videreføring av digitaliseringssatsingen i Renovasjons- og gjenvinningsetaten. Det foreslås avsatt 12,2 mill. i 2021 til økt digitalisering og nye dataservere. Dette vil gi mulighet for tilpasninger på tømmefrekvens, bedre styring av avfallsinnsamling og -behandling, samt mulighet for analyser for å optimalisere drift.

Mål 5: Oslo skal være en trygg by med god beredskap

Kommunen har et generelt og grunnleggende ansvar for å ivareta befolkningens sikkerhet og trygghet innenfor sine geografiske områder.

Byggingen av ny reservevannforsyning starter høsten 2020. En ny, fullgod reservevannforsyning skal stå ferdig innen 2028. For å kunne forsyne hele byen med drikkevann fra nytt renseanlegg på Huseby, må det bygges nye overføringstunneler (stamnett). Reguleringsarbeid for Stamnettprosjektet startet sommeren 2020, med sikte på vedtak høsten 2021.

Brann- og redningsetatens mannskaper bidrar til en trygg by ved sin døgnkontinuerlige innsats rundt om i byen. Etaten legger også stor innsats i brannforebyggende arbeid og byrådet foreslår å styrke bemanningen på forebygging. Oslo skal ha en beredskap som kan håndtere omfattende branner og ulykker. Ved hjelp av tilstrekkelig bemanning, god kompetanse og driftssikkert materiell, skal liv, miljø og verdier kunne reddes. I forbindelse med bygging av ny hovedstasjon på Bryn og rehabilitering av brannstasjonene Briskeby og Grorud etableres det midlertidige brannstasjoner for å ivareta brannberedskapen i byen mens bygge- og rehabiliteringsprosjektene pågår.

For å sikre myke trafikanter er det fortsatt behov for å holde bevilgningene til trafikksikkerhetstiltak på et høyt nivå. Trygge skoleveier for barn og unge er særlig prioritert. I 2019 ble det gjennomført et pilotprosjekt med utprøving av «hertesoner» (bilfrie soner) rundt to skoler i Oslo. Arbeidet med hertesoner ved flere skoler ble videreført i 2020. Byrådet styrker satsingen med 10 mill. til arbeidet med hertesoner i 2021.

10.0.3 Sektorens økonomiske rammer

Tabell 10.0.2 Økonomiplanoversikt – Miljø og samferdsel

Beløp i mill.					
Driftsbudsjettet	Dok 3 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Dok 3 - vedtatt økonomiplan netto ¹⁾	3 162,1	3 288,2	3 390,6	3 452,9	0,0
DOK 3 nettoramme første år videreført	3 162,1	3 162,1	3 162,1	3 162,1	3 162,1
+/- Kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling		73,6	73,6	73,6	73,6
+/- Reelle endringer		304,7	295,1	415,4	378,7
=ØKONOMIPLAN (netto)	3 162,1	3 540,4	3 530,8	3 651,1	3 614,4
Endringer i prosent		12,0 %	11,7 %	15,5 %	14,3 %
Sum endringer		378,2	368,7	489,0	452,2

Spesifikasjon av "Reelle endringer"	Dok 3 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
+/- Justering for andre aktivitetsnøytrale forhold		118,9	160,3	226,7	211,7
+/- Justering for engangstiltak		-5,6	-12,6	-16,6	-16,6
+/- Justering for oppgaveendring mellom sektorer		21,9	17,1	17,9	17,9
+/- Uspesifiserte rammeendringer		-31,2	-45,7	-66,5	-88,3
+/- Spesifiserte rammeendringer		200,7	176,0	254,0	254,0
Sum reelle endringer		304,7	295,1	415,4	378,7

1) 2020 prisnivå

Kompensasjon for forventet lønns- og prisstigning
Det vises til kapittel 18 Budsjettekniske merknader.

Justering for andre aktivitetsnøytrale forhold

Det er innarbeidet justering mellom artsgrupper for at budsjettet skal ha mest mulig korrekt fordeling på artsgrupper. Det er også foretatt enkelte tekniske justeringer og flyttinger mellom kapitler.

Justering for engangstiltak

På kap. 542 Bymiljøetaten er budsjettet redusert med 4,6 mill. knyttet til følgende endringer i engangstiltak:

- Økning på 6,0 mill. til utredning av ladestasjoner for tungtransport og buss (2 mill.) og til nullutslippssoner (4 mill.)
- Økning på 5 mill. til planstrategi og handlingsplaner, samt reduksjon med 6,0 mill. til urbant landbruk
- Reduksjon med 7,0 mill. til Pilot EU-Green Charge og til Smartere transport i Osloregionen
- Redusert tilskudd med 0,8 mill. til DNT Oslo og omegn (0,5 mill.) og til Oslo og Omland Friluftsråd (0,3 mill.) (se tabell 10.0.12 for fordeling av gjeldende tilskudd).
- Reduksjon med 0,7 mill. til prøveordning med rushtidsbom i Enebakkveien
- Reduksjon med 1,0 mill. til skjøtselstiltak ved Østensjøvannet.

På kap. 771 Klimaetaten er budsjettet redusert med 1 mill. knyttet til pilot for massehåndtering.

Justering for oppgaveendring mellom sektorer

Budsjettet øker med 21,9 mill. som følge av at forvaltningen av Klimahuset er flyttet til kap. 771 Klimaetaten og TT-transport er flyttet til kap. 711 Kjøp av transporttjenester.

Uspesifiserte rammeendringer

Budsjettet reduseres med 31,2 mill. som følge av rammekutt til omfordeling i det samlede budsjettet.

Kuttet er fordelt på følgende kapitler:

- 16,7 mill. på kap. 542 Bymiljøetaten
- 2,6 mill. på kap 543 Bymiljøetaten Parkering
- 2,3 mill. på kap. 647 Renovasjons- og gjenvinningsetaten – næring
- 6,8 mill. på kap. 650 Brann- og redningsetaten
- 0,1 mill. på kap. 752 Andre utgifter vedr. miljø og samferdsel
- 0,9 mill. på kap. 761 Bymiljøetaten Sykkelprosjektet
- 1,7 mill. på kap. 771 Klimaetaten.

Spesifiserte rammeendringer

- Kap. 542 Bymiljøetaten økes med netto 29,7 mill. som følge av økning på 26,7 mill. til driftsfølgevirkninger og 2,8 mill. til parkdrift. Både inntekter og utgifter økes med 4 mill. til bildelingsordningen.
- Kap. 650 Brann- og redningsetaten økes med 2 mill. til forebyggende arbeid.
- Kap. 711 Kjøp av transporttjenester økes med 188 mill. Av dette er 84 mill. til å unngå at billettprisene øker utover prisjustering. Budsjettet økes med ytterligere 104 mill. til økt tilskudd til kollektivtrafikken.
- Kap. 761 Bymiljøetaten Sykkelprosjektet økes med 6 mill. til drift av sykkelveinettet.
- Kap. 771 Klimaetaten reduseres med 25 mill. knyttet til engangsbevilgning til klimavennlige jobbreiser

Tabell 10.0.3 Netto driftsbudsjett – Miljø og samferdsel

Beløp i mill.

Netto driftsbudsjett		Dok 3 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Endr. 2020 - 2021
542	Bymiljøetaten	452,7	652,4	703,5	758,8	732,2	199,7
543	Bymiljøetaten - parkering	-182,9	-215,0	-229,3	-235,4	-237,6	-32,1
647	Renovasjons- og gjen- vinningsetaten - næring	-21,8	-24,1	-29,4	-29,5	-30,1	-2,3
650	Brann- og redningsetaten	477,4	461,8	449,9	444,5	439,3	-15,6
711	Kjøp av transporttjenester	2 297,6	2 543,0	2 514,6	2 592,6	2 591,8	245,3
752	Andre utgifter vedr. MOS	3,2	3,1	3,2	3,2	3,2	-0,1
761	Sykkelprosjektet	60,7	67,6	67,1	66,4	65,7	6,9
771	Klimaetaten	75,2	51,6	51,3	50,4	49,9	-23,6
Sum		3 162,1	3 540,4	3 530,8	3 651,1	3 614,4	378,2

Tabell 10.0.4 Brutto investeringsbudsjett – Miljø og samferdsel

Beløp i mill.

Brutto investeringsbudsjett		Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
542	Bymiljøetaten (MOS)	367,0	592,7	259,0	523,6
650	Brann- og redningsetaten (MOS)	15,0	15,0	15,0	17,0
761	Sykkelprosjektet (MOS)	360,7	419,8	368,8	368,8
712	Fornebubanen (MOS)	1 617,3	3 207,0	3 926,0	3 574,0
Sum	Miljø og samferdsel (MOS)	2 360,0	4 234,4	4 568,7	4 483,3

10.0.4 Bymiljøetaten

Tabell 10.0.5 Driftsbudsjett Bymiljøetaten

Beløp i 1000 kr

Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
542 Bymiljøetaten (MOS)			
10 Lønn og sosiale utgifter	544 597	441 592	509 335
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	1 158 496	717 054	736 194
13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	11 548	8 020	8 465
14 Overføringsutgifter	309 242	112 781	117 831
15 Finansutgifter og finanstransaksjoner	240 649	0	0
Sum utgifter	2 264 532	1 279 447	1 371 825
16 Salgsinntekter	-1 016 051	-499 738	-391 874
17 Refusjoner	-602 846	-325 033	-420 065
18 Overføringsinntekter	-125 912	-1 959	92 501
19 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-231 491	0	0
Sum inntekter	-1 976 300	-826 730	-719 438
Netto utgifter	288 232	452 717	652 387

1 Ansvarsområde

Bymiljøetaten har ansvaret for utvikling, forvaltning og drift av kommunale byrom i Oslo.

Bymiljøetaten er Oslo kommunes fagmyndighet for samferdsel og mobilitet. Etaten har ansvar for trafiksikkerhet og for utvikling, drift og vedlikehold av infrastruktur for gående, syklende og motorisert transport. Med infrastruktur menes kommunale veier, fortau, sykkelveier, parkeringsplasser, ladeplasser, trafikkstyringsanlegg og belysning. Bymiljøetaten drifter og forvalter 1 280 km gater og veier, og samarbeider med Ruter og Sporveien om gjennomføring av tiltak for å bedre fremkommeligheten for kollektivtransporten.

Bymiljøetaten legger til rette for rekreasjon, natur- og kulturopplevelser, og har forvaltningsansvar for kommunens øyer i indre Oslofjord og skogeiendommer i Marka, i tillegg til majoriteten av kommunens turveier, parker, badestrender og friområder. Bymiljøetaten skal sikre byens biologiske mangfold og tilrettelegge for urbant landbruk. Etaten har også det koordinerende ansvaret for strakstiltak og mer langsiktige tiltak mot luftforurensning.

Etatens bybetjener utgjør en del av det synlige kommunale trygghetsarbeidet. Etaten har også en rolle i kommunens sikringsarbeid og gjennomfører fysiske sikringstiltak i byrommet i samarbeid med andre virksomheter i kommunen.

Bymiljøetaten er delegert myndighet etter en rekke lover og forskrifter og ivaretar kommunens myndighetsutøvelse på flere områder. Dette gjelder blant annet markaloven, friluftsløven, miljøinformasjonsloven, viltloven, hundeloven, lakse- og innlandsfiskeloven, forurensningsloven, motorferdselloven, jordloven, vassdragsloven, skogbruksloven, odelsloven, konsesjonsloven, vegloven, vegtrafikkloven, og yrkestransportloven. Etaten er også delegert myndighet til å håndheve deler av politivedtekten for Oslo og utøver kommunens delegerte skiltmyndighet.

Bymiljøetatens arbeid knyttet til tilrettelegging for sykkel omtales nærmere under kap. 761
Bymiljøetaten Sykkelprosjektet. Inntekter og utgifter til parkering omtales nærmere under kap. 543
Bymiljøetaten Parkering. Etatens arbeid med tilrettelegging for idrett omtales nærmere under kap. 545
Bymiljøetaten/Idrett under Kultur, idrett og frivillighet.

2 Situasjonsbeskrivelse

Gjennom utbygging av sykkelveinettet, fremkommelighetstiltak, håndheving av parkeringsrestriksjoner og etablering av ladepunkter og kollektivprosjekter, er Bymiljøetaten en viktig bidragsyter til å stimulere til klima- og miljøvennlige transportløsninger og å redusere klimagassutslippene og biltrafikken.

Bymiljøetaten er videre en sentral bidragsyter til gjennomføring av tiltak for økt byliv.

Bymiljøetaten planlegger og gjennomfører flere store gate- og kollektivopprustningsprosjekter for å bedre fremkommeligheten for gående, syklende og kollektivtrafikken. Oppgradering av Storgata og Bispegata pågår. Etaten utreder blant annet løsninger for Slemdalskrysset, Schweigaards gate og Nylandsveien samt løsninger for avviksspor og vendesløyfe for trikk i sentrum som kan frigjøre areal til gågater og sykkeltilrettelegging.

Satsningen på redusert plastforurensning, urbant landbruk og bærekraftig og redusert forbruk fortsetter i 2021. Den vedlagte tiltakslista viser tiltak som vil gjennomføres. Tiltakslista vil revideres årlig i Sak 1, og det vil derfor ikke bli utarbeidet egne handlingsplaner for bystyrebehandling for disse satsningsområdene. For å redusere plastforbruk og plastforurensning i Oslofjorden, skal Bymiljøetaten i 2021 blant annet gjennomføre systematisk strand- og elverydding gjennom hele året, bidra i arbeidet med produsentansvarsordninger og vurdere bedre løsninger for håndtering og rensing av overvann for å unngå forurensning fra plast og mikroplast til Oslofjorden. Tilskuddsordningen for urbant landbruk skal videreføres, og Bymiljøetaten skal kartlegge areal som egner seg til urbant landbruk. Det urbane landbrukstilbudet for ungdom på Vaterland skal videreføres og utvikles.

Bymiljøetaten vil i 2021, gjennom bred medvirkning og i samarbeid med relevante aktører, jobbe videre med å utvikle tiltak for å redusere det materielle forbruket. Dette arbeidet vil ses i sammenheng med utarbeidelsen av temaplan for sirkulært forbruk. Byrådet vil foreslå eventuelle tiltak for bærekraftig og redusert forbruk i senere budsjettprosesser.

Andre tiltak vil være veiledning av kommunale tjenestesteder i omleggingen til bærekraftig og sunn mat med redusert matsvinn, og utvikling av indikatorer for bærekraftig forbruk. Etaten har sammen med OsloMet fått støtte på 8 mill. til dette arbeidet, som skal gjennomføres i løpet av de neste fire årene. Bymiljøetaten bidrar i arbeidet med oppfølging av kommunens handlingsplan for håndtering av overvann.

For å sikre tilstrekkelige arealer og gode planløsninger for viktige funksjoner, som blant annet mobilitet, rekreasjon og fysisk aktivitet, og for å ivareta naturverdier, miljøhensyn og klimatilpasning, gir Bymiljøetaten innspill og høringsuttalelser til reguleringsplaner som utarbeides i Oslo. Etaten deltar aktivt i byplanprosessene kommunen selv driver.

Byrådet foreslår til sammen 70 mill. til utbygging av ladeinfrastruktur i 2021 og 2022. Midlene vil gå til utbygging av ordinære ladepunkter der behovet er størst, hurtigladere og nye ladepunkt for drosjer, i tråd med BYMs rapport om ladeinfrastruktur. Etaten samarbeider med drosjenæringen om etablering av ladeinfrastruktur for å stimulere til en raskere overgang til nullutslipp. Det skal også utredes hurtigladere for tungtransport og busser. Det er etablert et eget prosjekt i etaten for utbygging av ladeinfrastruktur, samtidig som etaten inngår avtaler med private aktører om utbygging av flere hurtigladestasjoner.

Forslag til innretning og avgrensning av en eller flere nullutslippsoner vil bli utarbeidet i 2021. Til dette arbeidet foreslår byrådet å sette av til sammen 8 mill. i 2021 og 2022. Midlene skal sikre kapasitet til nødvendig utredning, planlegging og medvirkning for etablering av nullutslippssoner.

For å sikre myke trafikanter og trygge skoleveier, er det fortsatt behov for å holde bevilgningene til gjennomføring av trafikksikkerhetstiltak på et høyt nivå. Tiltak i 2021 omfatter utbedringer av trygge krysningspunkter for gående og syklende, fartsreducerende tiltak, etablering av fortau, flytting av gangfelt og skilting. Til sammen er det satt av 45 mill. til trafikksikkerhet i 2021. I 2019 ble det gjennomført et pilotprosjekt med utprøving av «hjertesoner» (bilfrie soner) rundt to skoler i Oslo. Arbeidet med hjertesoner ved flere skoler ble videreført i 2020 og byrådet setter av 10 mill. til videreføring av satsningen også i 2021. Det planlegges å få på plass hjertesoner rundt ti ulike grunnskoler i 2021.

Oslo har en unik blå-grønn struktur med nærhet til Marka, øyene og en rekke friområder og parker. På øyene i Oslofjorden pågår et arbeid for bedre vann og avløp, og Langøyene rustes opp. Det gjennomføres også tiltak som vil gjøre øyene mer attraktive, samtidig som den sårbare og verdifulle naturen skjermes.

DNT legger til rette for økt bruk av marka og friluftaktiviteter for Oslofolk. Dette er ikke minst viktig under koronaepidemien. Bevilgningen til DNT Oslo og omegn økes derfor med 400 000 og bevilgningen til Maridalens venner reduseres tilsvarende.

Oslos voksende innbyggertall øker presset på etatens forvaltningsområder og dermed behovet for drift og vedlikehold av de kommunale byrommene, slik at de fremstår som rene, tiltalende og brukervennlige. Godt vedlikehold av grøntområdene og å infiltrere, fordrøye og rense overvann er også viktig for å sikre god vannkvalitet i elver og bekker. Byrådet er opptatt av å ta vare på byen, og det er satt av 9 mill. i 2021 til vedlikehold og rehabilitering innenfor etatens forvaltningsområder.

Tabell 10.0.6 Nøkkeltall Bymiljøetaten, kap. 542

Bymiljøetaten	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019
Antall km langrennsløyper oppkjørt	9 383	16 330	2 683	16 051	15 256
Antall daa hogst for fleralderskog			1 380	1 368	630
Antall bytrær ¹⁾	14 866	15 241	15 396	15 371	15 689
Antall besøkende på øyene ²⁾	248 820	275 404	309 988	459 301	306 144
Antall innvilgede søknader for kommunens tilskuddsordning for landbrukstiltak ³⁾			63	48	52
Totalt antall ordinære kommunale ladepunkt			1 276	1 279	1 605
Totalt antall hurtiglade punkt med kommunal involvering			20	150	35
Totalt antall ladepunkt tilrettelagt for drosje med kommunal involvering			6	9	9
Totalt antall ladepunkt tilrettelagt for vare- og nyttetransport med kommunal involvering				118	136

1) Bytrær er trær i sentrum og indre by (sentrum og bydelene Gamle Oslo, Grünerløkka, Frogner, St. Hanshaugen og Sagene)

2) Tallene hentes fra Ruters passasjerstatistikk og er summen av passasjerer til Hovedøya, Gressholmen og Langøyene

3) Totalt antall søknader om tilskudd til urbane landbrukstiltak var 192 i 2017, 110 i 2018 og 147 i 2019.

3 Mål, tiltak og resultatindikatorer

Mål 1: Klimagassutslippene skal reduseres med 52 % i 2023 sammenlignet med 2009

Virksomhetsspesifikt mål 1

Bymiljøetaten skal bidra til vridning av biltrafikken, inkludert næringstrafikk, mot løsninger som gir redusert klimagassutslipp.

Virksomhetsspesifikt mål 2

Bymiljøetaten skal redusere klimagassutslipp fra egen drift og egne prosjekter.

Tabell 10.0.7 Resultatindikatorer – mål 1

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Andel nullutslippskjøretøy og kjøretøy på biodrivstoff for tjenestebiler under 3 500 kg, jf. Klimabudsjettet	45 %	60 %	100 % ¹⁾	100 %
Andel nullutslippskjøretøy og kjøretøy på biodrivstoff over 3 500 kg, jf. Klimabudsjettet	0 %	0 %	100 %	100 %
Krav om nullutslippskjøretøy eller kjøretøy på biodrivstoff (inkludert anleggsmaskiner) i nye kontrakter med underleverandører, jf. Klimabudsjettet	100 %	63 %	100 %	100 %
Antall nye ordinære kommunale ladepunkt ²⁾	³⁾	³⁾	575	200
Antall nye etablerte hurtiglade punkt med kommunal involvering	³⁾	³⁾	12 ⁴⁾	8
Antall nye ladepunkt tilrettelagt for vare- og nyttetransport med kommunal involvering ⁵⁾	118 ⁶⁾	136 ⁶⁾	50	0
Antall nye ladepunkt tilrettelagt for drosje med kommunal involvering ⁷⁾	12	9	0	6
Antall nye dedikerte parkeringsplasser for utslippsfrie vare- og nyttebiler			25	25

1) Tjenestebilene under 3 500 kg skal som hovedregel ha nullutslippsløsninger. 60 % vil være nullutslippsbiler i 2020 (34 biler), resterende biler vil benytte biodrivstoff.

2) Semihurtiglade og normallade ble slått sammen fra 2020 og omtales nå som «ordinære ladepunkt».

3) Resultatindikatoren er fra 2020 endret til «nye» etablerte ladepunkter og ikke akkumulerte tall som tidligere år. Måltall for 2020 og 2021 er dermed ikke sammenlignbart med tallene fra tidligere år i måltallstabellen.

4) Måltallet gjelder kun hurtiglade punkt, semihurtiglade er tatt inn i måltallet over.

5) Begrepet «varetransport» er inkludert i måltallstabellen da det gir et mer dekkende bilde av faktisk situasjon.

6) Resultat i 2018 og måltall i 2019 inkluderer 100 ladepunkter på privat grunn på Vulkan. For 2020 og 2021 er måltall kun for «nye».

7) Det var ikke et eget måltall for drosjer i 2020.

Mål 2: I Oslo skal klima- og miljøvennlige transportløsninger være det naturlige førstevalget

Virksomhetsspesifikt mål 1

Bymiljøetaten skal tilrettelegge for Oslo som gå- og sykkelby.

Virksomhetsspesifikt mål 2

Bymiljøetaten skal bedre fremkommeligheten for kollektivtrafikken.

Se nøkkeltall og omtale under 2 Situasjonsbeskrivelse for måloppnåelse. For omtale av virksomhetsspesifikt mål 1, se kap. 761.

Mål 3: Oslo skal være en grønn og levende by

Virksomhetsspesifikt mål 1

Bymiljøetaten skal sikre byens blågrønne strukturer, det biologiske mangfoldet og tilrettelegge for friluftsliv og urbant landbruk.

Virksomhetsspesifikt mål 2

Bymiljøetaten skal bidra til reduksjon i lokal luftforurensning og støy.

Virksomhetsspesifikt mål 3

Bymiljøetaten skal legge til rette for økt byliv i sentrum.

Tabell 10.0.8 Resultatindikatorer – mål 3

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Andel innbyggere som er fornøyd med hvordan byrommene fremstår der de bor	83 %	83 %	>80 %	>80 %
Andel innbyggere som er fornøyd med hvordan byrommene fremstår i sentrum	79 %	79 %	>70 %	>75 %
NO ₂ -årsmiddel (lovpålagt grenseverdi er <40 µg/ m ³)	37 µg/m ³	37 µg/m ³	<40 µg/m ³	<40 µg/ m ³
PM10-årsmiddel (lovpålagt grenseverdi er <25 µg/ m ³)	21 µg/m ³	21 µg/ m ³	<25 µg/m ³	<25 µg/ m ³
Antall nye m ² dyrket urbant landbruksareal som følge av tilskuddsordning for urbant landbruk	5 633 m ²	5 633 m ²	>1 000 m ²	>1 000 m ²
Andel innbyggere som er fornøyd med tilrettelegging for lek, opphold og fysisk aktivitet i byens parker ¹⁾			0	>80 %
Antall inngrep i naturtypeområder med A-verdi (nasjonal verdi) som har ført til forringelse av kvaliteten i løpet av det siste året ²⁾			0	0

1)Ny resultatindikator som erstatter den tidligere resultatindikatoren «Andel innbyggere som er fornøyd med rekreasjonsmulighetene i Oslo» Ny indikator tar utgangspunkt Bymiljøetatens brukerundersøkelse.

2)Ny resultatindikator i tildelingsbrevet for 2020.

Mål 5: Oslo skal være en trygg by med god beredskap

Virksomhetsspesifikt mål 1

Bymiljøetaten skal bidra til trygge byrom.

Virksomhetsspesifikt mål 2

Bymiljøetaten skal bidra til å realisere nullvisjonen innenfor trafiksikkerhet.

Virksomhetsspesifikt mål 3

Bymiljøetaten skal tilrettelegge for effektiv håndtering av overvann på sine forvaltningsområder.

Tabell 10.0.9 Resultatindikatorer – mål 5

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Andel av befolkningen som er tilfreds med belysningen ¹⁾	79 %	78 %	>75 %	>75 %
Antall sandfang som tømmes hvert år	8 483	6 838	6 500	6 500
Antall grunnskoler med hjertesoner		2	15	10

1) Målt ved gjennomsnittlig resultat i årlig brukerundersøkelse om opplevd belysning i sentrum og der folk bor.

* Resultatindikatoren «Antall grunnskoler som benytter Trafikkagenten» er tatt ut da appen er avviklet pga. personvern hensyn.

4 Merknader til driftsbudsjettet

Utgifter og inntekter foreslås oppjustert totalt med 208,8 mill. Justeringen er nødvendig for at fordelingen på artsgruppene skal være i tråd med den reelle disponeringen av Bymiljøetatens (BYMs) driftsramme for budsjett 2021. I hovedsak er justeringene knyttet til interne overføringer av utgifter til lønn og administrative kostnader som føres på kap. 542 og skal belastes BYMs øvrige budsjettkapitler. De senere års økning i etatens investeringsbudsjetter på kap. 542 og 761 har økt antall ansatte knyttet til etatens investeringsprosjekter og derav interne overføringer.

- **Artsgruppe 10: Lønn og sosiale utgifter:** Økes med 61,1 mill. for å reflektere den reelle lønnsmassen som BYM budsjetterer med. Oppjusteringen må ses i sammenheng med at BYM også budsjetterer med lønn som gjelder investeringsaktiviteter.
- **Artsgruppe 11: Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon:** Samlet økes artsgruppen med 19,1 mill. Den økes med 39,8 mill. for å ta høyde for overføringer grunnet økt aktivitet på BYMs investeringsportefølje og det legges til 22,5 mill. i driftsfølggevirkninger. Artsgruppen reduseres med 55,8 mill. som følge av endrede midler fra Oslopakke 3 og 16,7 mill. som følge av rammekutt. Det er lagt til prisjustering med 23,6 mill.
- **Artsgruppe 13: Kjøp av tj. som erstatter kommunal egenproduksjon:** Økes med 0,3 mill.
- **Artsgruppe 14: Overføringer:** Økes med 5,0 mill. for å reflektere reell utgiftsføring.
- **Artsgruppe 16: Salgsinntekter:** Økes med 107,9 mill. Økningen foreslås for å reflektere den reelle bruken av artsgruppen knyttet til føring av timeinntekt for lønnskostnader som belastes investeringsregnskapet og internttransaksjoner i regnskapet for å fordele overheadkostnader m.m. mellom de ulike budsjettkapitlene underlagt BYM, samt justering av inntekter fra Oslopakke 3
- **Artsgruppe 17: Refusjoner:** Samlet reduseres artsgruppen med 95,0 mill. Reduksjonen kommer fra mindre midler fra Oslopakke 3, samtidig som rammen økes for å gjenspeile realistisk budsjettering.
- **Artsgruppe 18: Overføringsinntekter:** Økes med 94,5 mill. for å reflektere reell inntektsføring.

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto 24,2 mill. jf. kapittel 18 Budsjettekniske merknader. Nettobeløpet hensyntar økning i kommunens pensjonskostnadssats fra 21,2 % i 2020 til 21,9 % i 2021. Pensjonskostnadene i 2021 er 3,7 mill. høyere enn i 2020.

5 Investeringsbudsjettet

Tabell 10.0.10 Investeringsbudsjett – Bymiljøetaten

Beløp i 1000 kr			
Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
542 Bymiljøetaten (MOS)			
00 Lønn og sosiale utgifter	1 223	0	0
01 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenprod	1 692 629	1 313 701	366 979
03 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	51 903	0	0
04 Overføringsutgifter	160 348	0	0
Sum utgifter	1 906 103	1 313 701	366 979
06 Salgsinntekter	-5 225	0	0
07 Refusjoner	-1 023 510	-494 176	-296 331
08 Overføringsinntekter	-171 394	-20 000	-20 000
09 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-10 000	0	0
Sum inntekter	-1 210 129	-514 176	-316 331
Netto utgifter	695 974	799 525	50 648

Tabell 10.0.11 Investeringsoversikt – Bymiljøetaten

Bymiljøetaten (MOS)		Samlet	Tidligere bevilget	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Til 2025 og senere	Bygge- start - ferdig kv/år
Prosjektnummer og navn:									
108015	Skogavgiftsfond-finansiert tiltak			320	320	320	320		
108035	Utstyr, transportmidler, maskiner			0	3 750	0	4 000		
108063	Nye ladestasjoner for el-biler			35 000	35 500	0	0		
112024	Bedre gate og parkbelysning (kriminalitetsbekjempelse)			0	25 000	4 000	8 000		
113005	Program Gateopprustning			0	50 000	5 000	10 000		
113009	Universell utforming			10 000	18 750	0	10 000		
115012	Trafikksikkerhet Opparbeidelse p-plasser/p-automater/parkometre			45 000	25 000	5 000	10 000		
115013				0	5 000	0	0		
115055	Kollektivprioriteringer			9 437	25 000	0	0		
117003	Friluftsliv			16 355	30 000	0	6 000		
117006	Byutvikling			75 000	286 000	218 900	453 230		
118009	Støy- og luftforurensning Thorvald Meyers gate oppgradering	202 000	181 000	21 000	0	0	0		1/19 - 2/21
118049								9 602	4/18 - 2/22
118050	Storgata oppgradering	366 000	251 900	77 060	27 438	0	0		1/18 - 4/21
118058	Oppgradering av Bispegata	286 000	231 900	54 100	0	0	0		
119011	Rehabiliteringsprosjekt			9 032	47 500	16 000	16 000		
119012	Røatunnelen			4 675	4 937	4 750	0		
119030	Klosterenga park	61 000	32 500	0	3 500	0	0	25 000	1/19 - 4/22
121003	Hjertesoner	10 000		10 000	0	0	0		1/21 - 4/21
Sum investeringsutgifter				366 979	592 695	258 970	523 550		

Bymiljøetaten (MOS)		Samlet	Tidligere bevilget	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Til 2025 og senere	Bygge-start - ferdig kv/år
108035	Utstyr, transportmidler, maskiner	Investeringsmoms		0	-750	0	-800		
108063	Nye ladestasjoner for el-biler	Investeringsmoms		-7 000	-7 100	0	0		
112024	Bedre gate og parkbelysning (kriminalitetsbekjempelse)	Investeringsmoms		0	-5 000	-800	-1 600		
113005	Program Gateopprustning	Investeringsmoms		0	-10 000	-1 000	-2 000		
113009	Universell utforming	Investeringsmoms		-2 000	-3 750	0	-2 000		
115012	Trafikksikkerhet Opparbeidelse p-plasser/p-automater/parkometre	Investeringsmoms		-9 000	-5 000	-1 000	-2 000		
115013		Investeringsmoms		0	-1 000	0	0		
115055	Kollektivprioriteringer	Investeringsmoms		-1 887	-5 000	0	0		
115055	Kollektivprioriteringer	Statlig overføring		-20 000	-20 000	0	0		
117003	Friluftsliv	Investeringsmoms		-3 271	-6 000	0	-1 200		
117006	Byutvikling	Investeringsmoms		-15 000	-57 200	-43 780	-90 646		
117006	Byutvikling	Tilskudd fra andre		-223 000	-384 000	-356 000	-129 000		
118009	Støy- og luftforurensning Thorvald Meyers gate	Investeringsmoms		0	-1 000	-1 000	-1 200		
118049	oppgradering	Investeringsmoms		-4 200	0	0	0		
118050	Storgata oppgradering	Investeringsmoms		-15 412	-5 488	0	0		
118058	Oppgradering av Bispegata	Investeringsmoms		-10 820	0	0	0		
119011	Rehabiliteringsprosjekter	Investeringsmoms		-1 806	-9 500	-3 200	-3 200		
119012	Røatunnelen	Investeringsmoms		-935	-987	-950	0		
119030	Klosterenga park	Investeringsmoms		0	-700	0	0		
121003	Hjertesoner	Investeringsmoms		-2 000	0	0	0		
Sum kapittel finansiering				-316 331	-522 475	-407 730	-233 646		
Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)				50 648	70 220	-148 760	289 904		

Etablering av ladeinfrastruktur

I 2021 er det foreslått satt av totalt 35,0 mill. til utbygging av ladeinfrastruktur. Det er planlagt utbygging av 200 nye ordinære ladepunkter, i tillegg til hurtigladere og nye ladepunkt for drosjer.

Trafikksikkerhetsarbeid

Byrådet foreslår å videreføre nivået på trafikksikkerhetstiltak, med totalt 45 mill. i 2021. Tiltak rettet mot myke trafikanter skal prioriteres. Aktuelle tiltak omfatter:

Trafikksikkerhet på skolevei

- Planlegging og gjennomføring av fartsreducerende tiltak, skilting, fortausanlegg og etablering av trygge krysningspunkter etter innspill fra skolene
- Trafikksikkerhetsrevisjoner
- Etablering av hjertesoner rundt om lag ti utvalgte barneskoler

Øvrig trafikksikkerhet

- Analyse og utbedring av ulykkesutsatte gang- og sykkelkrysninger
- Videre planlegging, gjennomføring og evaluering av fartssoningsarbeid i bydelene: endring av fartsgrenser, bygging av fartssoningsstiltak som humper, opphøyde gangfelt, innsnevring og oppstramming av kryss

- Belysning på eksisterende gangfelt
- Analyse og utbedring av ulykkesutsatte gang- og sykkelkrysninger
- Trafikksikkerhetstiltak i signalanlegg
- Trafikkstyringstiltak på det kommunale veinettet

Universell utforming

- Gjennomføre tiltak for universell utforming på vei og gate, samt turveier, parker, badeplasser og toalettfasiliteter.

Samferdselsprosjekter

Det gjennomføres store gate- og kollektivopprustningsprosjekter i Oslo. Store deler av aktiviteten i 2021 er knyttet til opprustning av gater i forbindelse med *Samlet plan for trikkeoppgradering*. På Bymiljøetatens budsjettkapittel foreslås det 153 mill. til gjennomføring av prosjekter innenfor programmet for oppgradering av trikkeinfrastruktur. De to første nye trikkene begynner å komme til Oslo fra høsten 2020 og skal testkjøres i 2021. Etter endt testperiode leveres resten av de 87 nye trikkene fortløpende i årene 2022-2024. Infrastrukturen må tilpasses de nye trikkene og oppgraderes for å imøtekomme internasjonal standarder. De pågående prosjekter skal ferdigstilles i 2021 og 2022.

Følgende prosjekter er i arbeid i 2021:

- Storgata
- Grefsenveien
- Thorvald Meyers gate
- Bispegata

Andre vei- og gateprosjekter under planlegging eller gjennomføring:

- Oppgradering av Olav Vs gate
- Kraftfulle fremkommelighetstiltak (KFT)
- ASP/SIS (Aktiv signalprioritering/sanntidsinformasjonssystemet): løpende tiltak
- Røtunnelen
- Akersgata
- Permanent utforming av sikring av Bergstien forbi det Mosaiske trossamfunn
- Oppgradering av alléen i Bygdøy allé – fase I består av utskifting og nyplanting av trær
- Løpende gateopprustningsprosjekter i byrom, torg og møteplasser

Friluftsliv

Behovsplan for idrett og friluftsliv 2021-2030 inneholder et fireårig handlingsprogram som gir en oversikt over hvilke friluftslivsinvesteringer som skal gjøres i økonomiplanperioden, både nye tilretteleggingstiltak og rehabiliteringstiltak. Det er satt av 16,4 mill. til oppfølging av tiltak i 2021. Innsatsområder som vil prioriteres i perioden, er utvikling av et sammenhengende turveinett i attraktive grøntområder, rehabilitering og oppgradering av eksisterende friluftslivsområder og -anlegg, og styrking av tilretteleggingen for fjordbasert friluftsliv.

Rehabilitering av bygningsmasser og infrastruktur

Det er foreslått avsatt 9 mill. i 2021 og 88,5 mill. totalt i økonomiplanperioden. Midlene skal benyttes til å rehabilitere bygningsmasse og infrastruktur som Bymiljøetaten forvalter for kommunen. I 2021 gjennomføres:

- Utbedre belysning i Frognerparken
- Rehabilitering av bygg og infrastruktur i Marka og på øyene
- Etablering av toaletter på Rambergøya og Frysja
- Re-plantning av trær i parker og friområder

Byutviklingsprosjekter

Prosjektene omfatter planlegging og utbygging av offentlig infrastruktur i byutviklingsområder. Prosjektene under er i forprosjekt eller gjennomføringsfase i 2021:

- *Ensjø*: Rolf Hofmos gate, Østre parkdrag

- *Vollebekk*: Brobekkveien inkludert Baneparken, Lunden
- *Lillo/Storo*: Vitaminveien, Sandakerveien/Nycoveien, turvei Akerselva – Jerusalem bro
- *Frysja*: Frysjaveien
- *Løren/Økern/Hasle*: Sinsenveien, Lørenveien, Spireaveien
- *Breivoll/Skullerud/ Haraldrud/Mortensrud*: Mortensrudveien/Lofsrudveien

6 Klimakonsekvenser for kapittel 542

I løpet av 2021 er det planlagt at alle egneide kjøretøy og maskiner enten skal være nullutslipp eller benytte biodrivstoff. Bymiljøetaten stiller krav om nullutslippsteknologi for kjøretøy og maskiner der dette er mulig. Det er imidlertid noen kjøretøy/maskiner der det ikke er hensiktsmessig å stille krav til nullutslipp, fordi det er behov for kraftigere kjøretøy enn det som finnes på markedet. I de tilfellene skal biodrivstoff benyttes.

Anskaffelser er et viktig virkemiddel for å vri transportløsninger til å bli mer klimavennlig. Bymiljøetaten stiller derfor krav om nullutslipp eller fossilfritt i nye veidriftskontrakter, i anleggskontrakter og for massetransport. Bymiljøetaten stiller i økende grad krav til kjøretøy og maskiner som benyttes i kontrakter med underleverandører. Dette gjelder ved inngåelse av nye kontrakter, der hver kontrakt vurderes spesifikt for mulige krav til nullutslippskjøretøy eller bruk av biodrivstoff. Det stilles krav om Euro 6, Steg IIIb og minimum HVO biodrivstoff på alle nye kontrakter. Bymiljøetaten jobber med å få på plass de rutiner som er nødvendige for å kontrollere at alle miljøkrav følges opp i hele leddet av kontraktsoppfølging.

Det pågår omfattende bygge- og graveaktivitet i regi av Bymiljøetaten. Etaten stiller krav om fossilfritt drivstoff i alle anleggskontrakter og for massetransport, og bygger videre på erfaringer for utslippsfrie anleggsplasser, jf. byrådsak 1091/19 om standard klima- og miljøkrav til kommunens bygge- og anleggsplasser.

Bymiljøetaten arbeider med å styrke trafiksikkerheten og prioritere myke trafikanter og kollektivtrafikk foran privatbil gjennom trafikkstyring.

Bymiljøetaten utreder sammen med Klimaetaten innføring av nullutslippssoner. Arbeidet skal vurdere ulike alternativer, sikre medvirkning og utarbeide kostnadsestimat. Det er satt av 4 mill. til videreføring av dette arbeidet i både 2021 og 2022.

Etaten vil jobbe med næringstransport og fremtidig logistikkplan, inkludert tilrettelegging for utslippsfri varetransport.

Arbeidet med kraftfulle fremkommelighetstiltak (KFT) fortsetter. I 2021 gjelder dette spesielt busslinje 70 og trikkelinjene. Andre løpende kollektivtiltak gjelder oppgradering av sanntidsinformasjonssystem (SIS) og aktiv signalprioritering (ASP), etablering av nytt prioriteringssystem for fremkommeligheten for kollektivtrafikk og diverse andre løpende kollektivtiltak. Bussparken som betjener ordinær kollektivtrafikk, er i ferd med å byttes ut mot nullutslippskjøretøy. Bymiljøetaten jobber sammen med Ruter for å sikre bedre framkommelighet for kollektivtrafikken, herunder utredning av traseer for kollektivtransport ut og inn av Oslo vest, og areal til lading på endeholdeplasser. Dette er krevende oppgaver i en by der det er begrenset med ledig areal.

Etatens arbeid med utfasing av unødvendig engangspplast og mindre bruk av plast generelt, vil føre til at mindre fossil plast går til forbrenning. Etatens arbeid med å redusere materielt forbruk og redusere matsvinn vil kunne bidra til klimagassutslippsreduksjon, gjennom økt ombruk, gjenbruk, avfallsreduksjon, deling og andre sirkulære løsninger. Oppgradering av belyningsanleggene vil kunne gi redusert energiforbruk og lengre levetid på lyskilde og armatur.

Etaten forvalter kommunens landbruksområder og skogarealer med et mål om høyt opptak og lagring av karbon. Klimamål og tiltak vil innarbeides ved revisjon av kommunens flerbruksplan for Oslo kommunes

skoger. Bymiljøetaten har igangsatt en rekke tiltak for å forbedre overvannsløsningene i kommunen. Siden myrer og våtmarker er fordrøyningsanlegg fra naturens side, har etaten også igangsatt flere enkeltprosjekter med myrrestauring i Marka. Det jobbes videre med å ivareta vegetasjonen som binder bekke-/elvekantene og hindrer utvasking og erosjon langs vassdragene.

7 Tilskuddsmidler

Bymiljøetatens ramme omfatter tilskudd til følgende formål og organisasjoner:

Tabell 10.0.12 Tilskuddsmidler Bymiljøetaten, mill. kroner

Beløp i 1000

Kap. nr.	Avsetning gjelder	Vedtak 2019	Vedtak 2020	Forslag 2021
542	Tilskuddordning for friluft- og naturvernorganisasjoner	2 981	3 070	3 156
542	Tilskuddordning urbant Landbruk	2 000	2 000	2 000
542	Støyttilskudd	500	500	500
542	Turskiltprosjektet		200	-
542	Medlemskontingent Oslofjordens Friluftsråd (OF)1)	3 880	3 923	3 995
542	Medlemskontingent Oslo og Omland Friluftsråd (OOF)2)	1 345	1 362	1 387
542	Medlemskontingent Oslomarkas fiskeadministrasjon3)	644	648	650
542	Skjærgårdstjenesten 4)	1 290	1 327	1 365
542	Redningsselskapet – redningsskøyta "Uni Oslofjord"	100	100	100
542	Naturvernforbundet Oslo og Akershus	500	500	500
542	DNT Oslo og omegn	900	500	500
542	Østensjøvannets venner	150	150	150
542	Østmarkas venner	100	100	100
542	Maridalens venner	450	850	850
542	Groruddalen Miljøforum	100	100	100
542	Dyrebeskyttelsen Oslo/Akershus	250	250	250
542	Oslo Elveforum	190	190	190
542	Matsentralen Oslo	400	400	400
542	Dyrenes Hus	100	100	100
SUM		15 880	16 270	16 293

Medlemskontingentene er oppdatert iht. befolkningstall for Oslo pr. 1. januar 2020: totalt 693 491 innbyggere (Kilde: SSB og Oslo kommune statistikkbank). 1) Medlemskontingenten utgjør totalt 5,76 kr pr. innbygger i Oslo.

2) Medlemskontingenten utgjør totalt 2 kr pr. innbygger i Oslo.

3) Medlemskontingenten utgjør totalt 0,5 kr pr. innbygger i Oslo. I tillegg er det satt av tilskudd til ekstra driftsstøtte.

4) Det er i tilskuddstabellen lagt til grunn en økning på 2,8 % av 2020 budsjettet beløp som utbetales i 2020: (Staten finansierer 50 %, kommunene 40 %, og Oslofjordens friluftsråd 10 %). Kommunenes bidrag er basert på statens bevilgning.

8 Verbale vedtak

Det foreslås at følgende verbale vedtak utgår:

Tiltaksplan for Alna (S18)

Bystyret ber byrådet utarbeide en tiltaksplan for kartlegging av risikokilder samt forebygging av utslipp og forurensning til Alnaelva. Dette må skje i samarbeid med lokale miljø- og interessegrupper, og fagmiljøer med miljøkompetanse.

På oppdrag fra Klima- og miljødepartementet (KLD) utarbeider Norsk institutt for naturforskning (NINA) en rapport som skal gi en oversikt over tilgjengelig kunnskap om Alnaelvas miljøtilstand. Rapporten ventes høsten 2020 og vil også inneholde en mulighetsstudie som peker på tiltak som kan gjennomføres på kort, moderat og lang sikt, og hvem som eventuelt skal ha ansvar for gjennomføring av tiltakene

(kommune/stat/private) mv. Både hovedvassdrag og sidevassdrag vil omfattes av rapporten. Flere etater i kommunen (VAV, BYM, PBE og EBY) har bidratt med informasjon om vassdragets miljøutfordringer og miljøtilstand samt om dagens forvaltning av Alnaelva, gjennom aktiv deltakelse i NINAs prosjektgruppe. Flere miljøorganisasjoner deltar i en referansegruppe i prosjektet, herunder Alnaelvas Venner, Oslo Elveforum, Naturvernforbundet og SABIMA.

Advokat Dehlis plass - fra p-plass til torg og park (S92)

Bystyret ber byrådet følge opp det lokale initiativet til bydel Sagene om å omdanne Advokat Dehlis plass fra p-plass og rundkjøring til en park og møteplass, i tråd med målsetningene om mer byliv, grønt og flere bilfrie hjertesoner rundt Oslos skoler.

Utredning av omfang og budsjettbehov for et eventuelt tiltak er ikke endelig avklart, og det foreslås ikke prioritert planleggingsmidler til dette tiltaket i 2021. Advokat Dehlis plass er en del av traséen for flere tungt trafikkerte busruter, som 37 og 54.

10.0.5 Bymiljøetaten Parkering

Tabell 10.0.13 Driftsbudsjett – Bymiljøetaten Parkering

Kap / Artsgr	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
543 Bymiljøetaten - parkering (MOS)			
10 Lønn og sosiale utgifter	0	104 400	102 371
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	0	117 200	125 793
14 Overføringsutgifter	0	18 500	19 018
Sum utgifter	0	240 100	247 182
16 Salgsinntekter	0	-411 180	-450 163
17 Refusjoner	0	-11 800	-11 989
Sum inntekter	0	-422 980	-462 152
Netto utgifter	0	-182 880	-214 970

1 Ansvarsområde

Kapittel 543 Bymiljøetaten - parkering er nytt fra 2020 og omfatter den budsjettmessige delen av virksomhetsområdet til Bymiljøetaten som defineres som parkeringsvirksomheten. Virksomhetsområdet bidrar med et netto overskudd til bykassen, etter at inntektene finansierer de utgiftene etaten har.

Bymiljøetaten håndhever trafikk- og parkeringsbestemmelsene på offentlig gate/vei, og sikrer tilgjengelighet og fremkommelighet for alle i byen. I tillegg bidrar etatens bybetjener ved sin tilstedeværelse gjennom hele døgnet, til at Oslo fremstår som en trygg by. Etaten er også delegert myndighet til å håndheve deler av politivedtekten for Oslo, piggdekkforskriften samt tillatelser til og kontroll av containere på offentlig gategrunn.

Driftsbudsjettet omfatter også inntekter og utgifter knyttet til drift av ladeinfrastruktur, samt inntekter fra salg av beboerparkeringskort og bildelingsordningen og utgifter til drift av ordningene.

Aktivitet over investeringsbudsjettet til planlegging og utrulling av beboerparkering, bildeling og videre utbygging av ladeinfrastruktur dekkes over budsjettkapittel 542 Bymiljøetaten.

2 Situasjonsbeskrivelse

Prioriterte oppgaver på kap. 543 er trafiksikkerhet, trygghet gjennom tilstedeværelse, kontroll og håndhevingsoppgaver. Bymiljøetaten prioriterer spesielt fremkommelighet for kollektivtrafikk, tilgang til parkeringsplasser for forflytningshemmede og varelevering. Bymiljøetaten utfører drift og vedlikehold av betalingsautomater, trafikkskilt og ladestolper på kommunal vei i Oslo.

Bymiljøetaten administrerer i overkant av 40 000 parkeringsplasser i Oslo. Av disse er det per 31.12.19 ca. 27 500 beboerparkeringsplasser, 4 550 avgiftsplasser, 1 600 El-bil-plasser, 1 400 HC-plasser og 6 300 utfartsparkeringsplasser.

Inntektene fra parkeringsvirksomheten kommer i hovedsak fra parkeringsavgifter, p-gebyrer og kontrollsanksjoner. I tillegg er det også inntekter fra piggdekkgebyr, tilleggsgebyr piggdekk (sanksjon), miljøgebyr, døgnleie for utplassert container og avgift fra p-plasser for el-motorvogn hvor det er innført betaling for lading, samt salg av beboerparkeringskort.

Byrådet foreslår å øke prisen for beboerkort med 50 % i 2021, og taksten for parkering i gul sone inkludert fremmedparkering i beboersonene med 25 % i 2021 og på nytt med 25 % i 2022. Økte takster for parkering skal bidra til å redusere trafikken og klimagassutslippene. Takstøkningen vil gjelde både for fossilbiler og for elbiler, men slik at den relative fordelene for elbiler øker. Samlet ventes de økte takstene å gi en netto inntektsøkning på 26,6 mill. i 2021. Med disse endringene vil takstene endre seg som følger:

Tabell 10.0.14 Endringer i satsene for parkering

Beboerkort	Pris 2020	Endring	Pris 2021	
Bensin/diesel	3 600	50 %	5 400	
MC/moped	1 800	50 %	2 700	
Elbil	600	50 %	900	
El MC/moped	300	50 %	450	
Pris gul sone, inkl. fremmedparkering beboersoner (første time)	Pris 2020	Endring	Pris 2021	Pris 2022
Bensin/diesel/hybrid/ladbar hybrid	32	25 %	40	50
Elbil	5	25 %	6	8

Bymiljøetaten er tillagt myndighet til å håndheve deler av politivedtekten som omfatter forsøpling, reklame, gårdeiers særlige plikter til renhold/rassikring av snø/is og containerplassering. Etaten har også i oppgave å kontrollere ordningen med gebyr for piggdekkbruk i Oslo, samt fjerne bilvrak og uregistrerte kjøretøyer som opptar plass i gatenettet og har en negativ miljøeffekt.

Etaten har operativt, uniformert personell i døgnkontinuerlig drift ute i byrommene og utgjør også en beredskapsressurs for Oslo kommune.

Beboerparkering skal sikre beboere best mulig tilgjengelighet til offentlige parkeringsplasser og redusere fremmedparkering. En reduksjon i biltrafikken som følge av mindre letekjøring, er et bidrag til bedre luftkvalitet. Ved utgangen av 2019 var det fem bydeler i Oslo som hadde innført beboerparkering i hele bydelen, og seks bydeler som har innført ordningen i deler av bydelen. En videre utvidelse av ordningen med beboerparkering skjer etter vedtak i bydelene. Byrådet er imidlertid i gang med å vurdere endringer i beboerparkeringsordningen for å styrke parkering som virkemiddel for trafikkreduksjon og dermed klimagassutslipp.

I 2019 vedtok byrådet en prøveordning med dedikerte parkeringsplasser for bildelingsbiler på kommunal grunn. I 2020 har etaten etablert slike parkeringsplasser for bildelingsaktørene som er godkjent i ordningen, og plasser er tildelt etter aktørenes ønsker og hensyn til lokale forhold.

Etaten ajourholder aktuelle datasystem når det gjelder parkeringsforskrifter, parkeringsplasser, betalingsautomater, ladestolper og skilt. Bymiljøetaten har byttet til digitale billettløse automater slik at bilførere slipper å gå tilbake til bilen med billett, da billetten er elektronisk. Etaten har også mange brukere på sin egen betalingsapp Bil i Oslo.

Kontroll med skannerbil avdekker om parkeringsavgift er betalt, slik at det gjøres en avviksbasert kontroll. Det sparer kommunen for tid og ressurser i sin håndheving og forvaltning på området.

Bymiljøetaten har etablert nytt fagsystem for beboerparkering med en automatiseringsgrad på 82 %. Etaten utvikler også nytt fagsystem for håndheving klage og gebyr (HGK) for effektiv og korrekt behandling av håndhevelsesgebyrer, innkreving og klagebehandling. Nytt system vil være til erstatning for gamle systemer etablert under daværende Trafikketaten.

Bymiljøetaten har en døgnåpen vaktsentral som ivaretar oppgaver knyttet til innlevering, oppbevaring og utlevering av inntauede kjøretøy. Sentralen har også oppgaver som alarmsentral og tar imot henvendelser om feilparkering og meldinger om feil på betalingsutstyr og ladestolper. Videre har Vaktsentralen ansvaret for behandling av søknader om containerplassering i Oslo.

Tabell 10.0.15: Nøkkeltall for kap. 543

Kap. 543 Bymiljøetaten - parkering	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019
Antall miljøgebyrer 1)	599	665	267	519	607
Antall P-kort for forflytningshemmede	4 885	4 901	4 992	4 807	4 839
Andel HC-plasser i forhold til alle kommunale P-plasser i %	12	12,1	12,5	3,52)	3,42)
Antall p-plasser for næringsparkering i sentrum			43	84	111

1) Med miljøgebyrer menes gebyr som etter politivedtekten kan ilegges gårdeiere innenfor Ring 1 for manglende fjerning av istapper, manglende snørydding og manglende renhold.

2) Beregningsgrunnlaget for dette nøkkeltallet er endret som følge av innføring av beboerparkering og tall for 2018 og 2019 er dermed ikke sammenlignbart med tidligere år. Antall beboerparkeringsplasser (27 565 plasser pr 31.12.19) er innlemmet i tall for 2018 og 2019.

Antall HC-plasser: 2019: 1 396, 2018: 1 329, 2017: 1 255, 2016: 1 210, 2015: 1 165

3 Mål, tiltak og resultatindikatorer

Mål 1: Klimagassutslippene skal reduseres med 52 % innen 2023, sammenlignet med 2009

Virksomhetsspesifikt mål 1

Bymiljøetaten skal bidra til reduksjon i biltrafikken og vridning av biltrafikken, inkludert næringstrafikk, mot løsninger som gir redusert klimagassutslipp.

Virksomhetsspesifikt mål 2

Bymiljøetaten skal redusere klimagassutslipp fra egen drift og egne prosjekter.

Resultatindikatorer er beskrevet under Mål, tiltak og resultatindikatorer i kap. 542.

Mål 2: I Oslo skal klima- og miljøvennlige transportløsninger være det naturlige førstevalget

Virksomhetsspesifikt mål 2

Bymiljøetaten skal bedre fremkommeligheten for kollektivtrafikken.

Tabell 10.0.16 Resultatindikator - mål 2

Resultatindikatorer	Resultat 2017	Resultat 2018	Måltall 2020	Måltall 2021
Gjennomsnittlig responstid ved kollektivstans som følge av feilparkering skal være maks	21 min	23 min	-1)	22 min

1) Resultatindikatoren ble tatt ut i 2020, men etaten foreslår at den tas inn igjen som resultatindikator fra neste år. Resultatene er basert på opplysninger fra Oslo Sporveier.

Mål 5: Oslo skal være en trygg by med god beredskap

Virksomhetsspesifikt mål 1

Bymiljøetaten skal bidra til trygge byrom.

Tabell 10.0.17 Resultatindikator - mål 5

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Antall timer bybetjentene har vært i aktiv tjeneste, hele døgnet	103 779 t	103 779 t	100 000 t	100 000 t

4 Merknader til driftsbudsjettet

På kap. 543 Bymiljøetaten Parkering foreslås følgende endringer innarbeidet:

- Artsgruppe 10 Lønn og sosiale utgifter: Reduseres med 2,6 mill. som følge av rammekutt.
- Artsgruppe 11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon: Økes med 6,4 mill., herunder en økning på 3,8 mill. som følge av økte driftsutgifter knyttet til betaling for elbil og beboerparkering. Samt en økning 2,6 mill. for korrigering for rammekutt som skal føres på art. 10. Driftsfølgevirkning for betaling for elbil øker ytterligere 1 mill. per år fra 2022.
- Artsgruppe 16 Salgsinntekter: Økes med 6,6 mill. som følge av oppjusterte inntekter fra elbil- og beboerparkering.

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto 1 mill., jf. kapittel 18 Budsjettekniske merknader.

5 Investeringsbudsjettet

Investeringsprosjekter knyttet til parkering føres på kap. 542 Bymiljøetaten.

6 Klimakonsekvenser

Det vises til felles omtale av klimakonsekvenser under kap. 542 Bymiljøetaten.

8 Verbale vedtak

Det foreslås at følgende verbale vedtak utgår:

Flere HC-parkeringsplasser i sentrum (S29B/2020).

Bystyret ber byrådet skjerpe kontrollen med ulovlig parkering på HC-plasser i sentrum samt introdusere løsninger som kan registrere tilgjengelig HC-parkeringsplass i sanntid innenfor Ring 1.

På oppdrag fra Bymiljøetaten gjennomførte Sweco en omfattende evaluering av parkeringssituasjonen i 2019. Registreringene viste at det er mange som parkerer ulovlig på HC-parkeringsplasser. Som følge av dette har Bymiljøetaten innført daglige kontroller av HC-parkeringsplasser i sentrum. Belegget på dagens HC-plasser er forholdsvis lavt. Smart parkeringsteknologi har potensial til å forbedre opplevd parkeringssituasjon og til å gi grunnlag for å vurdere arealfordelingen mellom type plasser. I 2020 pågår et pilotprosjekt der man tester ut «smarte» teknologiløsninger som registrerer i sanntid om en HC-parkeringsplass er ledig eller opptatt, og som deler denne informasjonen med brukeren. Det er gjennomført test av bakkesensorer på fem HC-plasser i Stortingsgata med positive resultater. En utrulling av slik løsning må eventuelt prioriteres i fremtidige budsjettprosesser.

10.0.6 Renovasjons- og gjenvinningsetaten – næring

Tabell 10.0.18 Driftsbudsjett Renovasjons- og gjenvinningsetaten – næring

Kap / Artsgr	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
647 Renovasjons- og gjenvinningsetaten – næring (MOS)			
10 Lønn og sosiale utgifter	0	33 896	34 099
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	0	36 280	39 311
13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	0	2 585	2 626
14 Overføringsutgifter	0	436	448
Sum utgifter	0	73 197	76 484
16 Salgsinntekter	0	-94 934	-100 517
17 Refusjoner	0	-62	-63
18 Overføringsinntekter	0	-31	-31
Sum inntekter	0	-95 027	-100 611
Netto utgifter	0	-21 830	-24 127

Tabell 10.0.19 Regnskap kap. 643 Renovasjonsetaten - næring

Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
643 Renovasjonsetaten - næring (MOS)			
10 Lønn og sosiale utgifter	32 974	0	0
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	34 763	0	0
13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	4 963	0	0
14 Overføringsutgifter	3 652	0	0
15 Finansutgifter og finanstransaksjoner	9 328	0	0
Sum utgifter	85 680	0	0
16 Salgsinntekter	-98 375	0	0
17 Refusjoner	-1 435	0	0
18 Overføringsinntekter	-42	0	0
19 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-9 328	0	0
Sum inntekter	-109 181	0	0
Netto utgifter	-23 501	0	0

1 Ansvarsområde

Renovasjons- og gjenvinningsetaten – næring skal sikre et godt tilbud til næringsdrivende med mindre mengder avfall. Tilbudet omfatter innsamling av kildesortert avfall (plast-, mat- og restavfall), rest- og papiravfall og mottak av farlig avfall. Næringsdrivende kan levere hestemøkk og park- og hageavfall på mottaks- og komposteringsanlegget på Grønmo.

2 Situasjonsbeskrivelse

I 2019 ble kildesortering innført på alle Osloskolene. Dette avfallet samles inn av Renovasjons- og gjenvinningsetaten. Innføringen av kildesortering i Osloskolene gir mer matavfall og plastemballasje til materialgjenvinning, og er holdningsskapende for elevene. Etaten har også et tilbud om innsamling av kildesortert avfall i blå og grønne poser fra mindre næringsdrivende.

Næringskunder og privatpersoner som ikke bor i Oslo, må betale for å levere avfall ved gjenbruksstasjonene i Oslo. For lettere å kunne identifisere betalingspliktige kunder på gjenbruksstasjonene, har

Renovasjons- og gjenvinningsetaten innført GjenbruksID. GjenbruksID er en del av «Oslo-nøkkelen», som er en ny innbyggertjeneste fra Oslo kommune.

En ny avfallsstrategi med perspektiv frem mot 2025 er under arbeid. Strategien skal omfatte alt avfall som oppstår i Oslo, både i husholdningene og hos næringsaktører.

Tabell 10.0.20 Nøkkeltall – Renovasjons- og gjenvinningsetaten – næring

Renovasjons- og gjenvinningsetaten – næring	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019
Tonn totalt næringsavfall	37 063	33 569	31 725	30 382	32 512
Antall næringsbesøkende på gjenbruksstasjonene	27 591	23 643	20 995	18 683	23 233
Tonn restavfall direkte til forbrenning	13 318	12 265	10 614	10 121	8 523
Tonn kildesortert avfall til sortering	1 485	1 516	1 594	1 560	1 645

3 Mål, tiltak og resultatindikatorer

Mål 4: Oslo skal ha en kretsløpsbasert ressurshåndtering

Virksomhetsspesifikt mål 1

Økt andel næringsavfall til materialgjenvinning

Tabell 10.0.21 Resultatindikatorer – mål 4

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Andel næringsavfall til materialgjenvinning	33 %	39 %	36 %	39 %

4 Merknader til driftsbudsjettet

Som følge av økte kostnader knyttet til behandlingen av næringsavfall øker *artsgruppe 11 (Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon)* med 4 mill. Den økte kostnaden dekkes inn gjennom økt betaling fra næringskunder med 4 mill. (*Artsgruppe 16 Salgsinntekter*).

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto -0,027 mill. jf. kapittel 18 Budsjettekniske merknader.

5 Investeringsbudsjettet

Det er ikke foreslått nye investeringsmidler på kap. 647 i økonomiplanperioden.

Tabell 10.0.22 Investeringsbudsjett – Renovasjons- og gjenvinningsetaten

Beløp i 1000 kr			
Kap / Artsgr	Regnskap 2019*	Dok 3 2020	Forslag 2021
643 Renovasjonsetaten - næring (MOS)			
00 Lønn og sosiale utgifter	2 279	0	0
01 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	11 166	0	0
Sum utgifter	13 445	0	0
Sum inntekter	0	0	0
Netto utgifter	13 445	0	0

1) Regnskapstall 2019 for kap. 643 – tidligere Renovasjonsetaten næring

6 Klimakonsekvenser

Renovasjons- og gjenvinningsetaten – næring henter kildesortert avfall hos enkelte mindre næringsvirksomheter og hos skolene i Oslo. Når fossil plast kildesorteres og materialgjenvinnes, reduseres klimagassutslipp.

Etaten samler inn næringsavfall med egne biler. Det er et mål at alle etatens kjøretøy skal være nullutslippskjøretøy.

10.0.7 Brann- og redningsetaten

Tabell 10.0.23 Driftsbudsjett Brann- og redningsetaten

		Beløp i 1000 kr		
Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021	
650 Brann- og redningsetaten (MOS)				
10	Lønn og sosiale utgifter	441 436	452 619	482 102
11	Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	90 737	105 066	90 076
13	Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	71 946	52 408	34 488
14	Overføringsutgifter	15 529	15 220	16 006
15	Finansutgifter og finanstransaksjoner	45 339	0	0
Sum utgifter		664 987	625 313	622 672
16	Salgsinntekter	-120 460	-106 406	-116 925
17	Refusjoner	-44 328	-41 485	-43 935
19	Finansinntekter og finanstransaksjoner	-16 332	0	0
Sum inntekter		-181 120	-147 891	-160 860
Netto utgifter		483 867	477 422	461 812

1 Ansvarsområde

Brann- og redningsetaten skal verne liv, helse, miljø og materielle verdier mot brann og eksplosjon, ulykker med farlig stoff eller farlig gods, i tillegg til andre akutte hendelser. Brann- og eksplosjonsvernloven pålegger kommunen å ta ansvaret for etablering og drift av et brannvesen som skal ivareta forebyggende arbeid og beredskapsoppgaver på en effektiv og sikker måte.

Etaten er tillagt en rekke beredskapsoppgaver utover den lovpålagte ordinære brann- og redningstjenesten. Blant disse er ambulansetransport med båt, redningsinnsats og kjemikalievern til sjøs samt drukningsberedskap. Etaten bidrar også med hjelpetjenester ved avsporing av trikk og T-bane, heisstopp og innlåsing og med restverdiredning ved brann- og vannskader eller andre skader på bygg.

Brann- og redningsetaten ivaretar Oslo kommunes rolle som vertskommune for interkommunal beredskap mot akutt forurensning i regionen Indre Oslofjord. Etaten driver også den interkommunale 110-nødmeldesentralen for kommunene Asker, Bærum og Oslo.

Etatens virksomhet finansieres av bykassen og ved salg av tjenester relatert til primæroppgavene. Feievirksomheten fullfinansieres ved innkreving av feie- og tilsynsavgift, og det føres selvkostregnskap for denne tjenesten.

2 Situasjonsbeskrivelse

Økt brannsikkerhet for utsatte grupper er hovedprioriteringen i etatens forebyggende arbeid. Kommunen har plikt til å kartlegge grupper som har en særlig risiko for å omkomme i eller bli skadet av brann. Brann- og redningsetaten er pådriver opp mot helsesektoren, bydelene og kommunale foretak. Det er inngått samarbeidsavtaler med bydelene, og i løpet av 2020 er det ønskelig at Brann- og redningsetaten inngår

samarbeidsavtaler også med andre virksomheter i kommunen. Statistikk og analyser viser at særlig røykere, som også har fysiske begrensninger, har forhøyet risiko for å omkomme i brann. I 2020 ble det satt i gang et pilotprosjekt i samarbeid med en bydel, for å finne ut om det er mulig å finne frem til de mest brannutsatte og sette inn tilpassede tiltak. Byrådet foreslår å styrke bemanningen i etatens forebyggende arbeid med 2 mill. fra 2021.

Brann- og redningsetaten drifter den interkommunale 110-nødmeldesentralen, som ble etablert i 2017 sammen med kommunene Asker og Bærum. Fra januar 2020 ble kommunene Røyken, Hurum og Asker slått sammen til én, noe som har gitt en tilsvarende økning av nødmeldesentralens dekningsområde. Den vedtatte samlokalisering med politiets 112-sentral ligger langt frem i tid, og det tas derfor i planleggingen høyde for at 110-sentralen kan innlemmes i ny hovedstasjon på Bryn. Dagens oppdragsbehandlingssystem må skiftes ut ved alle landets 110-sentraler og nytt system er planlagt implementert innen sommeren 2021. Byrådet vil komme tilbake til dette i tilleggsinnstillingen.

Operasjonssenter for samhandling og beredskap (OPSAM) og kommunens koordineringssentral (KOSS) er etablert på politihuset med operatørplasser som står klare til bruk. OPSAM har hittil i hovedsak blitt bemannet under planlagte arrangementer og store varslede hendelser (f.eks. ekstremvær).

Dagens hovedbrannstasjon må fraflyttes på grunn av regjeringens planer for nytt regjeringsskvarter. Byrådet besluttet i 2017 at Vann- og avløpsetatens administrasjon og driftsstasjonen på Bryn skal etableres sammen med en ny hovedbrannstasjon på Bryn. Forprosjektet planlegges ferdigstilt i 2020. På tomten Eikenga 1 er det etablert en midlertidig brannstasjon for dagens Bryn brannstasjon, som vil rives for å gi plass til den nye hovedstasjonen. Innflytting i den midlertidige stasjonen skjedde i mars 2020. På grunn av krav til innsatstid innen brann- og ulykkesberedskapen, må det også etableres en ny sentrumsstasjon. Ny sentrumsstasjon er planlagt etablert på nabotomten til Havneleret i Bjørvika. Forprosjektet for sentrum brannstasjon startet i mars 2020. Prosjektet er i rute, og innflytting planlegges sommeren 2023, som er tidspunktet for utflytting fra dagens hovedbrannstasjon ved regjeringsskvartalet.

Det er satt av 250 mill. til Omsorgsbygg Oslo KF for å rehabilitere henholdsvis Grorud, Kastellet og Briskeby brannstasjon. Rehabiliteringen av Kastellet er planlagt ferdigstilt i 2020, og Grorud er planlagt ferdigstilt i 2021. Briskeby brannstasjon skal totalrehabiliteres og det etableres en midlertidig brannstasjon i Suhms gate. Prosjektet er forsinket og forventet overflytting til Suhms gate er i slutten av 2020.

Det er planlagt innført en ny forskrift for innkreving av tilsyns- og feiegebyr fom. 2021. I ny forskrift vil kostnadsfordelingen endres slik at det innbyggerne betaler, gjenspeiler bedre den tjenesten som mottas. Vesensforandringen fra dagens forskrift er at kostnadene for feiing ved behov skal betales av eier av fyringsanlegget i etterkant av utført feiing. Ny forskrift vil legges frem for bystyret for endelig beslutning før utgangen av 2020.

Tabell 10.0.24 Nøkkeltall – Brann- og redningsetaten

Brann- og redningsetaten	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019
Antall omkomne i brann	2	6	3	6	5
Antall bygningsbranner	443	444	368	379	361
Antall reddede personer i branner og ulykker ¹⁾	32	148	138	160	123
Antall utrykninger	12 717	13 845	13 666	14 700	14 724
Antall unødige utrykninger (tilknyttet alarmanlegg)	4173	4970	5419	5168	5214

1) Før 2016 ble det kun registrert personer som ble reddet ut ved hjelp av høyderedskap (stige- eller liftbil), bærbar stige og hoppepute, samt ved bruk av følgeskisse. Nå omfattes også de som er reddet uten følgeskisse, samt flere andre redningsmetoder.

3 Mål, tiltak og resultatindikatorer

Mål 5: Oslo skal være en trygg by med god beredskap

Virksomhetsspesifikt mål 1

Redusert sannsynlighet for at branner oppstår.

Virksomhetsspesifikt mål 2

Rask respons ved branner og ulykker.

Tabell 10.0.25 Resultatindikatorer – mål 5

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Reduksjon i antall bygningsbranner med 10 årlig, sammenlignet med 2020-tall	379	361	367	357
Gjennomsnittlig håndteringstid ved nødalarm (fra nødalarm besvares til utvarsling starter)	1 min 50 sek	1 min 34 sek	1 min 30 sek	1 min 30 sek
Gjennomsnittlig innsatstid (fra utvarsling starter til første bil er fremme på stedet)	7 min 3 sek	6 min 43 sek	6 min 40 sek	6 min 40 sek

Tidene over blir nå hentet fra det nasjonale rapporteringssystemet BRIS. Innsatstidene fremkommer etter manuell registrering på skjerm i utrykningsbilene. For å unngå at ekstremverdier påvirker de reelle gjennomsnittstidene, fjernes de fem % laveste og fem % høyeste verdiene i datasettet før gjennomsnittsberegning. Bare reelle brann- og ulykkeshendelser er tatt med i grunnlaget for beregning av tidene.

4 Merknader til driftsbudsjettet

Brann- og redningsetatens husleie vil øke vesentlig gjennom økonomiplanperioden. Dette skyldes økte husleiekostnader ved midlertidige brannstasjoner samt husleier for de nye brannstasjonene når disse står ferdige i slutten av økonomiplanperioden.

Byrådet har innarbeidet en forventet inntektsøkning på 4 mill. på hjelpetjenester som følge av bedret internkontroll for fakturering av slike oppdrag.

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto 6,9 mill. jf. kapittel 18 Budsjettekniske merknader. Nettobeløpet hensyntar økning i kommunens pensjonskostnadssats fra 21,2 % i 2020 til 21,9 % i 2021. Pensjonskostnadene i 2021 er 2,4 mill. høyere enn i 2020.

5 Investeringsbudsjettet

Tabell 10.0.26 Investeringsbudsjett – Brann- og redningsetaten

Beløp i 1000 kr			
Kap / Artsgnr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
650 Brann- og redningsetaten (MOS)			
01 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenprod	34 184	15 000	15 000
04 Overføringsutgifter	6 564	0	0
Sum utgifter	40 748	15 000	15 000
07 Refusjoner	-6 564	-2 840	-3 000
09 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-28 700	0	0
Sum inntekter	-35 264	-2 840	-3 000
Netto utgifter	5 484	12 160	12 000

Tabell 10.0.27 Investeringsoversikt – Brann- og redningsetaten

Brann- og redningsetaten (MOS)	Samlet bevilgning	Tidligere bevilget	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Til 2025 og senere	Byggestart - ferdig kv/år
Prosjektnummer og navn:								
113012	Utstyr, transportmidler, maskiner		15 000	15 000	15 000	17 000		
	Sum investeringsutgifter		15 000	15 000	15 000	17 000		
113012	Utstyr, transportmidler, maskiner	Investeringsmoms	-3 000	-3 000	-3 000	-3 400		
	Sum kapittel finansiering		-3 000	-3 000	-3 000	-3 400		
	Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)		12 000	12 000	12 000	13 600		

113012 Utstyr, transportmidler, maskiner

For å opprettholde dagens standard på beredskap, har Brann- og redningsetaten fastsatt en utskiftingstakt på de ulike brannbilene og annet utstyr. I perioden 2021-2023 ligger det inne 15 mill. årlig og i 2024 17 mill. til beredskapsutstyr og transportmidler.

6 Klimakonsekvenser

Brann- og redningsetaten har tre hovedområder for utslipp av CO₂; kjøretøy, bygningsmasse og brann- og redningsbåt.

Per i dag eksisterer det ingen alternativer for elbil-drift for de store utrykningsbilene. Brannbilprodusenten Rosenbauer har utviklet en konsept-el-brannbil med en dieselmotor som slår inn ved langvarige hendelser. Brann- og redningsetaten er en av fire aktører på verdensbasis som har bestilt denne brannbilen, med antatt levering i 2021. Det er undertegnet en utviklingsavtale med leverandør. Etatens bidrag til utvikling av denne type el-brannbil, tilpasset nordiske forhold, kan på sikt medføre muligheter for at flere utrykningskjøretøy kan elektrifiseres. Etaten har de senere årene skiftet ut bilparken til nyere euro-klasser, som reduserer etatens utslipp av NO_x og svevestøv og dermed bidrar til renere Osloluft. Etaten har anskaffet elbiler som erstatning for fossildrevne lette kjøretøy, der det har vært mulig.

Brann- og redningsetaten har gjennomført miljøsertifisering av bygg der det er bygningsteknisk mulig. De siste årene har manglende oljeutskiller vært en årsak til manglende sertifisering. Stasjoner som skal rives eller rehabiliteres, kan ikke nødvendigvis opprettholde sin miljøfyrtårnstatus.

10.0.8 Kjøp av transporttjenester

Tabell 10.0.28 Driftsbudsjett – Kjøp av transporttjenester

		Beløp i 1000 kr		
Kap / Artsgr		Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
711	Kjøp av transporttjenester (MOS)			
11	Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	0	0	84 000
13	Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	2 107 700	2 297 632	2 458 958
14	Overføringsutgifter	292 923	0	0
	Sum utgifter	2 400 623	2 297 632	2 542 958
17	Refusjoner	-292 923	0	0
	Sum inntekter	-292 923	0	0
	Netto utgifter	2 107 700	2 297 632	2 542 958

1 Ansvarsområde

Budsjettkapittel omfatter Oslo kommunes kjøp av kollektive transporttjenester gjennom Ruter AS, som inngår avtaler med operatører om rutegående kollektivtransport i Oslo kommune og Akershus i Viken fylkeskommune. Ruter AS eies av Oslo kommune (60 %) og Viken fylkeskommune (40 %) og er administrasjonsselskap for kollektivtransport. Selskapet har som mål å drive helhetlig, rasjonelt og markedstilpasset kollektivtransport for hele Oslo- og Akershusregionen.

2 Situasjonsbeskrivelse

Et effektivt og attraktivt kollektivtilbud er et av byrådets sentrale virkemidler for å nå målet om å redusere biltrafikken i Oslo med en tredel innen 2030, og 20 % innen utgangen av 2023. I samme periode er det forventet en befolkningsvekst i Oslo- og Akershusregionen. Kollektivtilbudet må derfor både utvikles og infrastrukturen vedlikeholdes. Det er i tillegg behov for å investere i ny infrastruktur, som T-bane til Fornebu, ny sentrumstunnel for T-bane, utvidelser av trikkenettet og nytt signal- og sikringsanlegg for T-banen.

De siste årene har det vært en sterk vekst i antallet kollektivreiser, og veksten har vært betydelig høyere enn befolkningsveksten. I 2019 var veksten i antallet kollektivreiser på 2,8 % i Oslo, mens befolkningsveksten ifølge SSB var på 1,8 %. Kollektivtrafikkens andel av motorisert transport i Oslo lå i 2018 på 56 %. Dette betyr at det i Oslo gjennomføres flere kollektive reiser, enn reiser med privatbil. På samme tid er befolkningens tilfredshet med kollektivtilbudet høy. For 2019 svarte 82 % av de spurte at de var tilfreds med tilbudet.

Tidligere prognoser viste en sterk vekst i kollektivtrafikken i 2020. Utbruddet av koronapandemien, med innføring av omfattende smitteverntiltak, medfører imidlertid en krevende situasjon for kollektivtransporten. Nasjonale helsemyndigheter har innført en veileder for smittevern i kollektivtransporten. Smitteverntiltakene legger begrensninger på passasjerkapasiteten, og veileder revideres fortløpende etter behov. I ukene med de strengeste smitteverntiltakene ble antall passasjerer redusert til 20-25 % av normalt passasjerbelegg. Gradvis gjenåpning av samfunnet har medført en økning i antall passasjerer. Antall passasjerer ved utgangen av august var på ca. 70 % av normalt belegg.

Nedgangen i antall reisende medfører et betydelig bortfall i billettinntekter. Staten har varslet at de vil kompensere for inntektstapet i fylkeskommunenenes lokale kollektivtransport, og byrådet legger til grunn at Ruters inntektstap i 2020 vil kompenseres fullt ut av staten. Det er stor usikkerhet knyttet til hvilke konsekvenser gjenåpning av samfunnet, ev. en ny periode med delvis nedstenging, vil ha for trafikkutviklingen og endringer i reiseatferd. Uavhengig av når smitteverntiltakene oppheves, forventer Ruter langvarig bortfall av billettinntekter, også utover perioden med smitteverntiltak. Prognosen for 2020 er en trafikkreduksjon på 24,4 %. Byrådet er opptatt av å sikre at kollektivtransporten overlever krisen, og arbeider med håndtering av utfordringene. Under gjeldende smittevernregime er byrådet opptatt av å opprettholde kollektivtilbudet som samfunnskritisk infrastruktur for å sikre at de som må reise kollektiv, kan gjøre det.

Ruter arbeider kontinuerlig med å tilby attraktiv transport gjennom å videreutvikle eksisterende kollektivtilbud. Ruter arbeider i tillegg med å utforske og pilotere nye transportløsninger og videreutvikle nye kundetjenester. Dette er satsingsområder som bidrar til et mer attraktivt kollektivtilbud, og som på lengre sikt skal bidra til et mer effektivt kollektivtilbud. Utviklingen og tilpasningen av kollektivtilbudet i 2021 avhenger av varighet av smittevernsregime, utvikling og endring i innbyggernes reisevaner og utviklingen i de økonomiske rammebetingelsene i kollektivtransporten. Målet er å sikre et fortsatt attraktivt og konkurransedyktig kollektivtilbud sammenliknet med privatbil. Utvikling av kollektivtilbudet tar også utgangspunkt i mål om økt samspill mellom gange, sykkel og kollektivtransport.

I økonomiplanperioden vil det være oppstart av flere store busskontrakter i Oslo. Håndtering av koronautbruddet har medført en krevende situasjon også for operatørene og underleverandører. Som konsekvens av dette har Ruter vedtatt å utsette oppstart av nye busskontrakter for Oslo sør, Indre by og Oslo vest. Ny busskontrakt for Oslo sør vil derfor ha oppstart januar 2022, mens busskontrakt for Indre

by og Oslo vest er planlagt startet opp i oktober 2022. De nye busskontraktene vil inkludere ny teknologisk plattform (TaaS) som vil gi muligheter til innføring av nye og bedre kundetjenester gjennom innsikt og bruk av sanntidsdata. Inngåelse av nye busskontrakter gir mulighet for å videreutvikle kollektivtilbudet for å sikre effektive og attraktive kollektivreiser, samt øke andelen utslippsfri energibruk i kollektivtransporten. Endelig innretning på ambisjonsnivå fastsettes ved inngåelse av anbud, og kontraktene vil ha fleksibilitet til å tilpasse ruteproduksjonen ut fra gjeldende økonomiske rammer. Ny kontrakt for båtjenester i Indre Oslofjord vil starte opp i 2021, og vil betjenes med elektriske båter.

Kollektivtransporten i Ruterområdet vil ved inngangen til 2021 være 100 % fossilfri, og mål om at kollektivtransporten skal gå på fornybart drivstoff innen utgangen av 2020 vil være oppnådd. Oslo har vedtatt mål om at kollektivtransporten skal være utslippsfri innen utgangen av 2028. Trikk og T-bane er allerede utslippsfrie. Omleggingstakten for øvrige driftsarter avhenger av faktorer som kontraktsperioder, teknologiutvikling, utbygging av ladeinfrastruktur, tilgjengelighet i markedet og kostnader. Videre innfasing vil skje løpende frem mot 2028 og ved rullering av anbud.

Forvaltning av TT-tjenesten (tilrettelagt transport for personer med funksjonsnedsettelse) har tidligere vært Velferdsetatens ansvarsområde. Bystyret har besluttet å endre organiseringen av TT-tjenesten fra 2021. Ansvar for kjørekontor, inngåelse og oppfølging av kontrakter, samt personalressurser, overføres fra Velferdsetaten til Ruter, som vil kompenseres for kostnadene. Myndighetsoppgavene knyttet til utstedelse av TT-kort vil ikke endres, og ansvaret vil forbli under Byrådsavdeling for arbeid, integrering og sosiale tjenester – bydelene.

Pilotprosjektet Aldersvennlig transport, som er et fleksibelt transporttilbud for eldre i bydelene Nordre Aker, Sagene, Ullern og Vestre Aker, videreføres også i 2021. Tjenesten styrkes med 7,5 mill. sammenliknet med 2020, dette gir mulighet til å utvide tilbudet.

3 Mål, tiltak og resultatindikatorer

Mål 2 I Oslo skal klima- og miljøvennlige transportløsninger være det naturlige førstevalget

Virksomhetsspesifikt mål 1

All kollektivtransport skal være utslippsfri innen utgangen av 2028.

Virksomhetsspesifikt mål 2

Tilby attraktiv og effektiv kollektivtransport.

Tabell 10.0.29 Resultatindikatorer – mål 2

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Andelen fornybar energi av totalt energibruk i kollektivtransporten (Oslo og Akershus)*	58 %	73 %	100 %	-
Andel utslippsfri av antall kjørte kilometer med buss og båt i Ruterområdet**	-	-	-	9 %
Markedsandel for kollektivtransporten	53 %	56 %	56 %	55 %

* Mål er oppnådd og resultatindikator utgår fra 2021. Resultatindikator erstattes fra 2021 med 'Andel utslippsfri av antall kjørte kilometer med buss og båt i Ruterområdet'.

** Trikk og T-bane er allerede utslippsfri, og inngår derfor ikke i resultatindikator.

4 Merknader til driftsbudsjettet

Byrådet vil bruke 2,5 mrd. til kjøp av transporttjenester i 2021. Beløpet er inkludert en avsetning på 84 mill. for å unngå prisøkning utover ordinær prisjustering som forutsatt i Oslo-pakke 3-avtale, samt 18,9 mill. til Ruters oppgaver knyttet til TT-tjenesten. I tillegg innarbeides 22 mill. på kapittel 308 til pilotprosjektet Aldersvennlig transport.

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto 38,4 mill. jf. kapittel 18 Budsjettekniske merknader.

6 Klimakonsekvenser

Byrådets forslag til bevilgning til kjøp av transporttjenester bidrar til at kollektivtransporten fortsatt skal være innbyggernes foretrukne valg fremfor bil når koronakrisen er over. I tillegg sikrer bevilgningen omstilling av Oslo til en nullutslippsby ved innfasing av utslippsfri kollektivtransport.

8 Verbale vedtak

Det foreslås at følgende verbale vedtak utgår:

Nattbuss (S54)

Bystyret ber byrådet utvide nattbusstilbudet i Oslo.

Kollektivtilbudet i Oslo har de siste årene blitt styrket med flere avganger og utvidet «åpningstid». Hensikten med å starte første avgang tidligere og siste avgang senere, har blant annet vært å gjøre det attraktivt for flest mulig å reise kollektivt til og fra jobb, også for dem som jobber på litt ukurante tidspunkt. Linje 31 og 37 har nå avganger hele døgnet, gjennom hele uken. I tillegg er nattbusstilbudet i helgene utvidet på flere andre linjer. Hvorvidt det vil være aktuelt å utvide tilbudet på natten videre, er en vurdering Ruter gjør på bakgrunn av markedsgrunnlag og økonomiske rammer.

Legge til rette for reiser på tvers av byen (S61B).

Bystyret ber byrådet om å forbedre kollektivtilbudet i Groruddalen og Oslo sør, særlig i Stovner, Grorud og Søndre Nordstrand. Tilbudet må bedres ikke bare til og fra ytre by/sentrum, men også på tvers av Groruddalen og innad i Søndre Nordstrand.

Ruter har fått i oppdrag å gjennomføre en konseptvalgutredning for kollektivløsninger i og på tvers av Groruddalen. Utredningen skal beskrive behovet for kollektivtransport internt i og på tvers av Groruddalen, og hvordan dette i dag er dekket. Det skal foreslås konseptuelle løsninger for nye eller endrede kollektivtransportløsninger der det identifiseres udekkede behov. Arbeidet skal ferdigstilles innen utgangen av 2020.

Kollektivtilbudet i Oslo sør har de siste årene blitt forbedret, blant annet med opprettelse av en ny tverrgående linje mellom Brenna-Mortensrud-Hauketo-Holmlia. Videre forbedringer og styrking av kollektivtilbudet i Oslo sør er en vurdering Ruter gjør på bakgrunn av markedsgrunnlag og økonomiske rammer.

10.0.9 Fornebubanen

Tabell 10.0.30 Driftsbudsjett – Fornebubanen. Det føres på investeringsbudsjettet fra 2020, se pkt. 5.

Kap / Artsgr	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
712 Fornebubanen (MOS)			
10 Lønn og sosiale utgifter	14 251	0	0
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	362 146	0	0
13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	1 893	0	0
14 Overføringsutgifter	47 137	0	0
15 Finansutgifter og finanstransaksjoner	1	0	0
Sum utgifter	425 428	0	0
17 Refusjoner	-44 590	0	0
18 Overføringsinntekter	-382 371	0	0
Sum inntekter	-426 961	0	0
Netto utgifter	-1 533	0	0

1 Ansvarsområde

Etaten Fornebubanen ble vedtatt opprettet 22.11.2016 med virkning fra 01.01.2017, i byrådssak 1106/16. Etaten er organisatorisk plassert under Byrådsavdeling for miljø og samferdsel (MOS) i Oslo kommune. Etaten har ansvar for planlegging og bygging av Fornebubanen.

2 Situasjonsbeskrivelse

Fornebubanen er et felles utbyggings- og samarbeidsprosjekt mellom Oslo kommune og Viken fylkeskommune. Oslo kommune skal være byggherre for prosjektet. Fornebubanen går fra Fornebu senter til Majorstuen, med påkobling til det øvrige nettet. Traséen er ca. 8,3 km og går hovedsakelig i tunnel. Ca. 5,2 km av banen ligger i Oslo og 3,1 km i Bærum kommune. Banen er planlagt for seks stasjoner, der tre ligger på Fornebu og de øvrige på Lysaker, Vækerø og Skøyen.

Vedtatt styringsramme (P50) for Fornebubanen er 16,2 mrd. 2018-kroner, eks. mva. Akershus fylkesting vedtok styringsrammen 17.06.2019 og bystyret den 04.09.2019. I 2020 er det gjennomført anbuds-konkurranse for grunnarbeidene på Fornebu.

3 Mål, tiltak og resultatindikatorer

Mål 1: Klimagassutslippene skal reduseres med 52 % innen 2023, sammenlignet med 2009

Tabell 10.0.31 Resultatindikatorer – mål 1

Resultatindikatorer	Resultat 2017	Resultat 2018	Måltall 2019	Måltall 2020
Andel nullutslippskjøretøy og nullutslippsmaskiner eller kjøretøy/maskiner på biodrivstoff etterspurt i alle anskaffelser			100 %	100 %

Mål 2: I Oslo skal klima- og miljøvennlige transportløsninger være det naturlige førstevalget

Virksomhetsspesifikt mål 1

Tilrettelegge for bygging av Fornebubanen i samsvar med kvalitetssikret KS2, forprosjekt.

Virksomhetsspesifikt mål 2

Oppstart av entreprisekontrakter i samsvar med overordnet plan etter kvalitetssikret KS2

4 Merknader til driftsbudsjettet

Fornebubanen er fra 2020 et rent investeringsprosjekt.

5 Investeringsbudsjettet

Tabell 10.0.32 Investeringsbudsjett – Fornebubanen

		Beløp i 1000 kr		
Kap / Artsgr		Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
712	Fornebubanen (MOS)			
01	Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenprod	15 522	1 189 000	1 617 340
04	Overføringsutgifter	17	0	0
	Sum utgifter	15 539	1 189 000	1 617 340
07	Refusjoner	-17	-909 000	-1 616 000
08	Overføringsinntekter	-14 801	0	0
	Sum inntekter	-14 818	-909 000	-1 616 000
	Netto utgifter	720	280 000	1 340

Tabell 10.0.33 Investeringsoversikt – Fornebubanen

Fornebubanen (MOS)			Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
120001	Fornebubanen		1 616 000	3 207 000	3 926 000	3 574 000
121007	Dekke kostnader biodiesel		1 340	0	0	0
	Sum investeringsutgifter		1 617 340	3 207 000	3 926 000	3 574 000
120001	Fornebub.	Tilskudd fra staten	-808 000	-1 603 000	-1 963 000	-1 787 000
120001	Fornebub.	Tilskudd fra andre	-808 000	-1 604 000	-1 963 000	-1 787 000
	Sum kapittel finansiering		-1 616 000	-3 207 000	-3 926 000	-3 574 000
	Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)		1 340	0	0	0

112001 Fornebubanen

I 2020 gikk prosjektet fra prosjekteringsfasen til byggefasen. På Fornebu startet grunnarbeider for base og stasjon i 2020. Hovedaktiviteten i 2021 vil være å:

- gå over i mer byggevirkosomhet, og det innebærer økning av byggherrekostnader
- fortsette grunnentreprise Fornebu, som antas å starte opp i slutten av 2020
- starte tunnelentreprise Fornebu-Lysaker
- starte entreprise for anleggsadkomst/tverrslag på Skøyen
- gjennomføre grunnnerverv for å sikre nødvendig tilgang langs traséen.

Bevilgningen for 2021 og i økonomiplanperioden er basert på at arbeidene med Fornebubanen fortsetter som planlagt i 2020.

6 Klimakonsekvenser

Fornebubanens budsjettforslag for økonomiplanperioden medfører omfattende bygge- og grave-aktivitet. I tiden frem mot åpning, vil Fornebubanen være et av de mest omfattende anleggsprosjektene i Oslo. Prosjektet har ambisiøse miljømål, men klimautslipp i forbindelse med anleggsgjennomføringen er likevel ikke til å unngå. Fornebubanen vil stille krav til leverandører om fossilfri/utslippsfri anleggsdrift og fossilfri massetransport for i størst mulig grad å redusere klimautslippene. Når banen er tatt i bruk vil den bidra til å fremme klima- og miljøvennlig transport gjennom en mer effektiv og attraktivt kollektivbetjening når Fornebubanen åpner.

10.0.10 Andre utgifter vedr. miljø og samferdsel

Tabell 10.0.34 Driftsbudsjett – Andre utgifter vedr. miljø og samferdsel

Kap / Artsgr	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
752 Andre utgifter vedr. miljø og samferdsel (MOS)			
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	620	1 956	995
13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	289	0	0
14 Overføringsutgifter	2 624	1 208	2 119
Sum utgifter	3 533	3 164	3 114
16 Salgsinntekter	711	0	0
17 Refusjoner	-2 061	0	0
Sum inntekter	-1 350	0	0
Netto utgifter	2 183	3 164	3 114

1 Ansvarsområde

Utgifter over kapitlet går til Oslo kommunes andel av Regionkontor Landbruk, medlemsavgift i Trygg trafikk og diverse utredninger og prosjekter i sektoren.

2 Situasjonsbeskrivelse

Bystyret vedtok 06.05.2020 (sak 114/20) ny avtale om Regionkontor Landbruk, et felles landbrukskontor for kommunene Rælingen, Oslo og Lørenskog, med Lørenskog som vertskommune. Regionkontor Landbruk ivaretar Oslo kommunes landbruksfaglige oppgaver, herunder en rekke lovpålagte oppgaver.

4 Merknader til driftsbudsjettet

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto 94 000 kroner, jf. kapittel 18 Budsjettekniske merknader.

10.0.11 Bymiljøetaten Sykkelprosjektet

Tabell 10.0.35 Driftsbudsjett – Bymiljøetaten Sykkelprosjektet

Kap / Artsgr	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
761 Sykkelprosjektet (MOS)			
10 Lønn og sosiale utgifter	16 902	17 739	21 695
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	76 412	53 295	55 647
13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	0	160	163
14 Overføringsutgifter	12 292	8 203	7 675
15 Finansutgifter og finanstransaksjoner	16 745	0	0
Sum utgifter	122 352	79 397	85 180
16 Salgsinntekter	-39 016	-10 516	-10 210
17 Refusjoner	-12 764	-8 145	-7 347
19 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-16 745	0	0
Sum inntekter	-68 526	-18 661	-17 557
Netto utgifter	53 826	60 736	67 623

1 Ansvarsområde

Bymiljøetaten har ansvaret for å følge opp sykkelstrategien for 2015–2025 og Plan for sykkelveinettet i Oslo. Ansvaret innebærer å utvikle et finmasket sykkelveinett som er trygt og attraktivt. Plan for sykkelveinettet er utarbeidet av Statens vegvesen og Oslo kommune, og inkluderer både statlige og kommunale veier. Bymiljøetaten skal i tillegg være pådriver for å gjennomføre nye tiltak og ulike pilotprosjekter som bidrar til å fremme økt bruk av sykkel i befolkningen.

Bymiljøetaten har også ansvaret for aktiviteter og tiltak for gange i Oslo. De aller fleste samferdsels- og sykkelprosjekter bidrar også til bedre tilrettelegging for gående. Budsjett for gange og sykkel blir derfor behandlet sammen i økonomiplanperioden.

Både sykkelstrategien og plan for sykkelveinettet reflekterer ambisjonen om en betydelig økning i antall syklende. Som grunnlag for prioritering av prosjekter, har Bymiljøetaten laget en handlingsplan som legges til grunn for etatens arbeid med planlegging og utbygging av sykkelveinettet fra 2020 til 2025.

2 Situasjonsbeskrivelse

Byrådets satsning på utbygging av sykkelveinettet fortsetter. Et godt utviklet og driftet sykkelveinett er av stor betydning for vekst i sykkeltrafikken. Vinterstid er driftsnivået avgjørende for å opprettholde et godt tilbud til både syklistene og fotgjengere.

Byrådet har satt seg mål om å bygge totalt 100 kilometer ny og oppgradert sykkelinfrastruktur innen utgangen av 2023. For å nå målsettingene prioriterer byrådet i 2021 både å bygge ny sykkelinfrastruktur og å oppgradere eksisterende sykkelinfrastruktur. Siden flere av oppgraderingsprosjektene er av en slik karakter at de kan sammenlignes med nybygging, er det vanskelig å skille mellom oppgradering og nybygg. Ny og oppgradert sykkelinfrastruktur er derfor samlet i ett felles måltall.

Det har vært en høy utbyggingstakt for sykkelvei de siste årene. Ny sykkelinfrastruktur skal ha høy kvalitet og være i samsvar med «Oslostandarden». Mange gjenstående prosjekter er komplekse og langvarige, og kostnadsnivået for disse er vesentlig høyere enn for mange av prosjektene som allerede er gjennomført. Videre er andre store prosjekter i byen premissgivere for fremdriften i gjennomføringen for mange av de planlagte sykkelprosjektene.

Hovedvekten av sykkelsetningen består av å planlegge, bygge og oppgradere sykkelinfrastruktur, og å drifte sykkelveinettet med høy standard hele året. 180 km sykkelvei holder driftsstandard A i sommerhalvåret. 120 km av dette har driftsstandard A også i vinterhalvåret. Dette skal bidra til å gjøre Oslo til en god sykkelby året rundt. Bymiljøetaten gjennomfører også andre tiltak som er viktige for sykkeltilretteleggingen, som mindre trafikksikkerhetstiltak, etablering av sykkelparker og etablering av sykkelstativer på offentlig grunn ved skoler, barnehager og idrettsanlegg.

I 2020 ble det etablert et snarveiprosjekt for gående, der målet er å gjøre det mer attraktivt å ferdes til fots. Prosjektet vil videreføres i 2021.

Tabell 10.0.36 Nøkkeltall – Bymiljøetaten Sykkelprosjektet

Nøkkeltall	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019
Totalt antall km sykkelveinett i Oslo (kommunalt og statlig)	179	190	200	216	234
Prosentvis vekst i sykkeltrafikken (sykkelindeks, basisår 2014=100)	103	120	116	130	130
Prosentandel av befolkningen som synes det er trygt å sykle i Oslo ¹⁾	n/a	15	n/a	20	n/a
Prosentandel av befolkningen som synes vedlikeholdet av sykkelveinettet er bra om sommeren ¹⁾	n/a	34	n/a	49	n/a
Prosentandel av befolkningen som synes vedlikeholdet av sykkelveinettet er bra om vinteren ¹⁾	n/a	4	n/a	10	n/a
Prosentandel av befolkningen som synes sykkelveinettet i Oslo har god standard ¹⁾	n/a	9	n/a	19	n/a

1) Hentet fra «Holdningsundersøkelse om sykling i Oslo», som gjennomføres annet hvert år

3 Mål, tiltak og resultatindikatorer

Mål 2: I Oslo skal klima- og miljøvennlige transportløsninger være det naturlige førstevalget

Virksomhetsspesifikt mål 1

Bymiljøetaten skal tilrettelegge for Oslo som gå- og sykkelby.

Tabell 10.0.37 Resultatindikatorer – mål 2

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Antall km ny og oppgradert sykkelinfrastruktur ¹⁾	18	20	28	25 ¹⁾
Antall km sykkelvei med driftsstandard A (etatens høyeste driftsnivå) i sommerhalvåret	165	165	180	180
Antall km sykkelvei med driftsstandard A (etatens høyeste driftsnivå) i vinterhalvåret	120	120	120	120
Antall nye og oppgraderte sykkelstativ med Oslostandard ²⁾	925	660	600	300

1) Med ny tilrettelegging menes alle strekningsvise tiltak der det ikke fantes sykkeltilrettelegging fra før. Med oppgradering menes kvalitetsheving på strekninger der det allerede finnes sykkeltilrettelegging. Inkluderer både mindre forbedringer som rødt dekke/utvidelse/beskyttelse av eksisterende sykkelfelt og ny type løsning for sykkel.

2) Stativer på Bymiljøetatens egen grunn. Med Oslostandard menes sykkelstativer utarbeidet i henhold til Bymiljøetatens veileder for sykkelparkering.

4 Merknader til driftsbudsjettet

Utgifter reduseres med til sammen 1,4 mill. og inntekter økes tilsvarende:

- Artsgruppe 10 Lønn og sosiale utgifter: Økes med 3,8 mill. som følge av flere ansatte i stedet for kjøp av tjenester.

- Artsgruppe 11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon: Reduseres med 4,5 mill. for å få totalt netto driftsbudsjettet så realistisk fordelt som mulig mellom artsgruppene totalt sett.
- Artsgruppe 14 Overføringer: Reduseres med 0,7 mill. grunnet redusert kjøp av varer og tjenester og dermed tilhørende merverdiavgift.
- Artsgruppe 16 Salgsinntekter: Reduseres med 0,5 mill. for å få totalt netto driftsbudsjettet så realistisk fordelt som mulig mellom artsgruppene totalt sett.
- Artsgruppe 17 Refusjoner: Reduseres med 0,9 mill. grunnet redusert kjøp av varer og tjenester og dermed tilhørende merverdiavgift.

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto 1,8 mill., jf. kapittel 18 Budsjettekniske merknader.

5 Investeringsbudsjettet

Tabell 10.0.38 Investeringsbudsjett – Sykkelprosjektet

Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Beløp i 1000 kr
			Forslag 2021
761 Sykkelprosjektet (MOS)			
01 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenprod	267 832	372 750	360 650
03 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	8 132	0	0
04 Overføringsutgifter	48 352	0	0
Sum utgifter	324 316	372 750	360 650
07 Refusjoner	-48 352	-80 060	-72 130
Sum inntekter	-48 352	-80 060	-72 130
Netto utgifter	275 964	292 690	288 520

Tabell 10.0.39 Investeringsoversikt – Sykkelprosjektet

Sykkelprosjektet (MOS)		Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Byggestart - ferdig kv/år
Prosjektnummer og navn:						
111013	Gang-, sykkelveier og sykkelparkering	135 000	81 000	55 000	0	Løpende
115056	Gang- og sykkelveier, sykkelparkering	30 000	246 000	31 000	0	Løpende
119037	Gang og sykkelveier, sykkelparkering	195 650	92 750	282 750	368 750	Løpende
	Sum investeringsutgifter	360 650	419 750	368 750	368 750	
111013	Gang-, sykkelveier og sykkelparkering	Investeringsmoms -27 000	-16 200	-11 000	0	
115056	Gang- og sykkelveier, sykkelparkering	Investeringsmoms -6 000	-49 200	-6 200	0	
119037	Gang og sykkelveier, sykkelparkering	Investeringsmoms -39 130	-18 550	-56 550	-73 750	
	Sum kapittel finansiering	-72 130	-83 950	-73 750	-73 750	
	Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)	288 520	335 800	295 000	295 000	

Investeringer i sykkelinfrastruktur planlagt i økonomiplanperioden er finansiert gjennom Oslopakke 3.

Sykkelprosjekter, forprosjekt i 2021

Listen under viser større prosjekter som er under planlegging og prosjektering i 2021

- Rasmus Winderens vei og Borgenveien
- Etterstadsletta gang- og sykkelvei
- Abildsøkrysset
- Helgesens gate

- Oslo gate
- Maridalsveien mellom Carl Kjelsens vei og Brekke
- Ullevålsveien
- Sars gate og Jens Bjelkes gate
- Ytre ringvei: Stordamveien – Ulrud vgs.
- Hausmanns gate – Christian Krohgs gate
- Nordraaks plass til Kuba park
- Sørkedalsveien: Trettebakken – Peder Ankers plass
- Grefsenveien/Sandakerveien: gateopprustning fra Åsengata til Storokrysset

Sykkelprosjekter under gjennomføring i 2021

Listen under viser hvilke prosjekter som er forventet å starte gjennomføringsfasen i 2021. Ikke alle prosjekter vil ferdigstilles i 2021.

- Tvetenveien: Ole Deviks vei til Østensjøveien
- Langbølgen
- Tåsenveien
- Ekebergveien: Nordstrandveien–Tallbergveien
- Enebakkveien
- Sørkedalsveien: Alléen
- Stenersgata: Skippergata – Grønlandsleiret og Nygata
- Ytre ringvei: Ulrud vgs. – Eterveien
- Grefsenveien: Sykkeltilrettelegging fra Disen holdeplass til Midtoddveien
- Hellerud – Bryn

6 Klimakonsekvenser

Sykkelveier og sykkelparkeringsanlegg bygges og oppgraderes, og det gjennomføres kampanjer for å få flere til å sykle. Klimaetaten gir også støtte til innkjøp av elsykler og lastesykler til kommunale virksomheter i Oslo. Kommunen skal også samarbeide med andre aktører for å bidra til økt sykkelandel.

Tidligfaseplanlegging utført av etaten tilpasses politiske mål om redusert biltrafikk og satsing på gange, sykkel og kollektivtrafikk. I 2020 ble det etablert et snarveiprosjekt for gående der målet er å gjøre det mer attraktivt å ferdes til fots. Prosjektet vil videreføres i 2021. Kommunens sykkelstrategi for 2015-2025 skal følges opp for å nå målet om 16 % sykkelandel innen 2025.

10.0.12 Klimaetaten

Tabell 10.0.40 Driftsbudsjett - Klimaetaten

Kap / Artsgr	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
771 Klimaetaten (MOS)			
10 Lønn og sosiale utgifter	33 483	30 605	31 624
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	20 156	39 623	17 880
13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	2 981	4 221	4 064
14 Overføringsutgifter	5 409	10 190	3 701
Sum utgifter	62 029	84 639	57 269
17 Refusjoner	-5 176	-9 457	-3 251
18 Overføringsinntekter	0	0	-2 438
Sum inntekter	-5 176	-9 457	-5 689
Netto utgifter	56 853	75 182	51 580

1 Ansvarsområde

Klimaetaten skal være en pådriver for å nå målet om at Oslo skal bli en klimarobust nullutslippsby. Klimaetaten har ansvar for oppfølging av Klimastrategi for Oslo 2020–2030 (sak 109/20) og forvaltning av ordningen Tilskudd til klima- og energiltak, jf. Kap. 770.

Klimaetaten skal være pådriver for og bidra til kraftfull klimaledelse og -styring i Oslo kommune. Etaten skal koordinere kommunens klimatilpasningsarbeid. Etaten skal være et sentralt fagmiljø i kommunen og skal samarbeide med befolkningen, næringslivet, kunnskapsmiljøer, organisasjoner og andre offentlige myndigheter for å utvikle gode klimалøsninger i Oslo. Etaten skal mobilisere til atferdsendring for å nå Oslos klimamål, og bygge nettverk for gjennomføring av klimatiltak.

For å sikre at klimamålene blir nådd, utarbeider byrådet et årlig klimabudsjett for Oslo kommune jf. kapittel 2 Klimabudsjett. Klimaetaten har ansvaret for det faglige grunnlaget for klimabudsjettet og skal være en rådgiver og pådriver i gjennomføringen av tiltakene i klimabudsjettet. Klimaarbeidet og ansvaret for gjennomføring av klimatiltak er, gjennom klimabudsjettet, tydelig plassert i styringslinjen og hos dem som er ansvarlige for gjennomføring av tiltak i Oslo kommune. Klimabudsjettet inneholder tiltak som kommunale, statlige og private virksomheter er ansvarlige for å gjennomføre. Klimaetaten har en sentral rolle i å følge opp og videreutvikle klimabudsjettet som styringsverktøy, og i å utvikle nye styringsverktøy i klimapolitikken og klimaarbeidet til Oslo kommune.

2 Situasjonsbeskrivelse

Våren 2020 la Miljødirektoratet frem nye utslippstall for Oslo for årene 2009 til 2018. Den nye statistikken viser at utslippene gikk opp med 3 % mellom 2017 og 2018, se for øvrig omtale i kap. 2 om klimabudsjettet. Det er viktig å videreføre og styrke det målrettede arbeidet som pågår for å nå kommunens klimamål i 2030. For omtale av klimabudsjettet vises det til kapittel 2.

Klimaetaten har utarbeidet et sett med indikatorer for å vurdere hvordan klimagassutslippene vil utvikle seg frem mot neste publisering av utslippstall fra Statistisk sentralbyrå (SSB) og Miljødirektoratet. Oslos klimabarometer ligger på nettsiden klimaoslo.no. Indikatorene gir en situasjonsbeskrivelsen av klimaarbeidet i Oslo. Klimaetaten rapporterer på klimaindikatorene i Klimabarometeret tre ganger i året, i forbindelse med byrådets rapportering til bystyret.

Klimaetaten koordinerer nettverket Næring for klima, som høsten 2020 har 120 medlemmer. Nettverket skal mobilisere en større andel av Oslos næringsliv til å redusere sine klimagassutslipp. I Oslos næringsliv

generelt, og i Næring for klima spesielt, er det mange som går foran og viser vei i klimaarbeidet. Medlemmer i nettverket har bidratt med innspill til faggrunnlaget for klimastrategien for Oslo 2020-2023. I 2020 og årene fremover skal nettverket bidra til et tettere og mer forpliktende samarbeid mellom kommunen og næringslivet om nye løsninger på klimafeltet.

Klimaetaten gir faglige bidrag i internasjonalt samarbeid på klimafeltet, særlig i tilknytning til bysamarbeidet C40 og satsingen på utslippsfri bygg og anleggsvirksomhet, samt klimabudsjett og klimastyring. Det internasjonale samarbeidet bidrar til å fremme Oslos klimalløsninger, og gir grunnlag for å styrke Oslos egen klimainnsats. C40-arbeidet vil øke etterspørselen etter nullutslippsløsninger og på den måten drive fram teknologiutvikling innenfor bygg og anlegg.

Våren 2020 åpnet Klimahuset ved Naturhistorisk museum i Botanisk hage på Tøyen. Klimahuset skal med moderne virkemidler formidle forskningsbasert kunnskap om klima og klimaendringer. Klimaetaten har innledet et samarbeid med Klimahuset om klimakommunikasjon, spesielt rettet mot barn og unge i Oslo.

For å løfte klimakompetansen blant elever i Osloskolen, ble det i 2019 etablert en portal for klimakunnskap, klimaskolen.no. I portalen ligger det undervisningsopplegg om klima og miljø, knyttet til konkrete kompetansemål i læreplanene. Ungdomsskoler og videregående skoler kan også bestille besøk av «Klimapiloter». Dette er studenter på masternivå som har fått opplæring for å kunne tilby kunnskapsbaserte foredrag om klima i ungdomsskolen og videregående skoler. Klimaetaten og Utdanningsetaten samarbeider om disse tiltakene. Tiltakene finansieres av allerede avsatte midler som utgjør 2 mill. årlig i økonomiplanperioden.

Klimaetaten fasiliteter årlig kommunens prosess for søknader til Klimasats. I 2020 fikk Oslo kommune innvilget støtte på totalt 35 mill. Klimaetaten fikk 4,2 mill. til prosjektet Pilotby for utslippsfri tungtransport. Prosjektet skal de neste årene utvikle eksisterende og finne nye virkemidler for overgangen til utslippsfri og biogassdreven tungtransport i samarbeid med næringen.

3 Mål, tiltak og resultatindikatorer

Mål 1: Oslos klimagassutslipp skal reduseres med 52 % innen 2023, sammenlignet med 2009.

Virksomhetsspesifikt mål 1

Klimaetaten skal være en pådriver for at Oslo kommune har en kraftfull klimaledelse, og bidra til tilstrekkelige styringsverktøy i klimapolitikken og klimaarbeidet i Oslo.

Virksomhetsspesifikt mål 2

Klimaetaten skal i samarbeid med relevante virksomheter utarbeide forslag til utslippskutt gjennom tiltak og virkemidler slik at klimamålene kan følges opp.

Virksomhetsspesifikt mål 3

Klimaetaten skal som rådgiver og pådriver bidra til gjennomføring av klimastrategien til Oslo kommune og tiltakene i klimabudsjettet.

Virksomhetsspesifikt mål 4

Klimaetaten skal gjennom sine kommunikasjonstiltak bidra til atferdsendring hos innbyggere og næringsliv som reduserer direkte og indirekte klimagassutslipp.

Mål 5: Oslo skal være en trygg by med god beredskap

Virksomhetsspesifikt mål 5

Klimaetaten skal bidra til god beredskap gjennom arbeid for å gjøre Oslo godt tilpasset forventede endringer i klima- og værforhold.

Tabell 10.0.41 Resultatindikatorer – mål 1

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Maksimalt utslipp av tonn CO ₂ -ekvivalenter	1300 000	*	871 300*	812 200
Kvantifiserte utslippsreduksjoner presentert i Klimaetatens innspill til klimabudsjett 2022 (prosent av nødvendige kutt for å nå målet/utslippsrammen)				100 %
Antall gjennomførte klimatiltak (tabell 2.2a og 2.2b i klimabudsjett 2020) i samarbeid med Oslo kommunes virksomheter			23	24
Andel av befolkningen som allerede har gjort klimatiltak som reduserer direkte utslipp (målt i den årlige klimaundersøkelsen)		-	55 %	55 %
Andel av befolkningen som allerede har gjort klimatiltak som reduserer indirekte utslipp (målt i den årlige klimaundersøkelsen)		*	25 %	30 %
Andel bedrifter som har satt egne mål for reduksjon av klimagassutslipp (målt i den årlige næringslivsundersøkelsen)		19 %	≥25 %	≥25 %
Andel bedrifter som stiller klima- og miljøkrav til sine underleverandører (målt i den årlige næringslivsundersøkelsen)		53 %	≥55 %	≥55 %

*Utslippsstatistikk for 2019 vil publiseres våren 2021.

**Tall er justert i henhold til ny statistikk med ny metodikk.

4 Merknader til driftsbudsjettet

Sammenliknet med Dok. 3/2020 er budsjettet lavere grunnet uttrekk av engangsbevilgninger til Klimavennlige jobbreiser på 25 mill. og 1 mill. til Pilot for massehåndtering. Det er innarbeidet utgifter til nasjonal veileder for Klimabudsjett, som finansieres av statlige Klimasatsmidler, og et rammekutt på 1 mill. Det er overført 3 mill. fra kap. 200 Utdanningsetaten til Klimautstilling på Klimahuset.

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto 1,1 mill., jf. kapittel 18 Budsjettekniske merknader. Nettobeløpet hensyntar økning i kommunens pensjonskostnadssats fra 21,2 % i 2020 til 21,9 % i 2021. Pensjonskostnadene i 2021 er 0,24 mill. høyere enn i 2020.

6 Klimakonsekvenser

Klimaetaten er en fagetat som utreder tiltak for utslippskutt og klimatilpasning i samarbeid med andre kommunale og private virksomheter. Etaten er en rådgiver og pådriver i gjennomføring av klimatiltak, og etaten sammenstiller klimarapporteringer og utarbeider fagunderlag til klimabudsjettet. I tillegg har Klimaetaten ansvar for utadrettet virksomhet i form av atferdsendring og kommunikasjonstiltak. Etatens budsjettforslag er i all hovedsak innrettet for å redusere klimagassutslipp i Oslo kommune.

8 Forslag til verbale vedtak

Det foreslås ingen verbale vedtak.

10.0.13 Sektorens samlede tilskuddsmidler

Tabell 10.0.42 Sektorens samlede tilskuddsmidler (se pkt. 10.0.4)

Kap. nr.	Søknaden gjelder	Vedtak 2019	Vedtak 2020	Byrådsforslag i Sak1/2021	Sum 2019 – Sak 1/2021
542	Tilskuddsmidler Bymiljøetaten	15 880	16 270	16 293	48 443

10.0.14 Sektorens forslag til verbale vedtak

Tabell 10.0.43 Sektorens samlede forslag til verbalvedtak som utgår

Vedtakskode	Vedtak
S18 Tiltaksplan for Alna.	Bystyret ber byrådet utarbeide en tiltaksplan for kartlegging av risikokilder samt forebygging av utslipp og forurensning til Alnaelva. Dette må skje i samarbeid med lokale miljø- og interessegrupper, og fagmiljøer med miljøkompetanse.
S29B Flere HC-parkeringsplasser i sentrum.	Bystyret ber byrådet skjerpe kontrollen med ulovlig parkering på HC-plasser i sentrum samt introdusere løsninger som kan registrere tilgjengelig HC-parkeringsplass i sanntid innenfor Ring 1.
S54 Nattbuss	Bystyret ber byrådet utvide nattbusstilbudet i Oslo.
S61B Legge til rette for reiser på tvers av byen.	Bystyret ber byrådet om å forbedre kollektivtilbudet i Groruddalen og Oslo sør, særlig i Stovner, Grorud og Søndre Nordstrand. Tilbudet må bedres ikke bare til og fra ytre by/sentrum, men også på tvers av Groruddalen og innad i Søndre Nordstrand.
S92 Advokat Dehlis plass - fra p-plass til torg og park.	Bystyret ber byrådet følge opp det lokale initiativet til bydel Sagene om å omdanne Advokat Dehlis plass fra p-plass og rundkjøring til en park og møteplass, i tråd med målsetningene om mer byliv, grønt og flere bilfrie hjertesoner rundt Oslos skoler.

10.0.15 Sektorens samlede øremerkede midler

Sektoren har ingen øremerkede midler.

10.1 MILJØ OG SAMFERDSEL

SELVFINANSIERENDE

10.1.1 Hoved- og nøkkelstørrelser for miljø og samferdsel – selvfinansierende

Figur 10.1.1 Hoved- og nøkkelstørrelser for miljø og samferdsel – selvfinansierende

Beløp i mill.

Driftsbudsjettet	Dok 3 2020	Budsjett - økonomiplan			
		2021	2022	2023	2024
Sum utgifter	2 392,5	2 154,5	2 139,6	2 142,8	2 145,2
Sum inntekter	-3 251,6	-3 023,5	-3 185,3	-3 288,0	-3 364,6
Netto utgifter	-859,2	-869,0	-1 045,7	-1 145,2	-1 219,4

Andel av kommunens totale brutto driftsbudsjett 3,0 %

Utvalgte satsinger i økonomiplanperioden:

Utrede hvordan Oslo kan fjerne klimagassutslipp fra avfallshåndtering og møte krav til 65 % materialgjenvinning

Økt digitaliseringssatsing for bedre avfallstjenester

Redusere restavfallsmengden per innbygger i Oslo, og øke kildesorteringen.

Legge til rette for økt ombruk

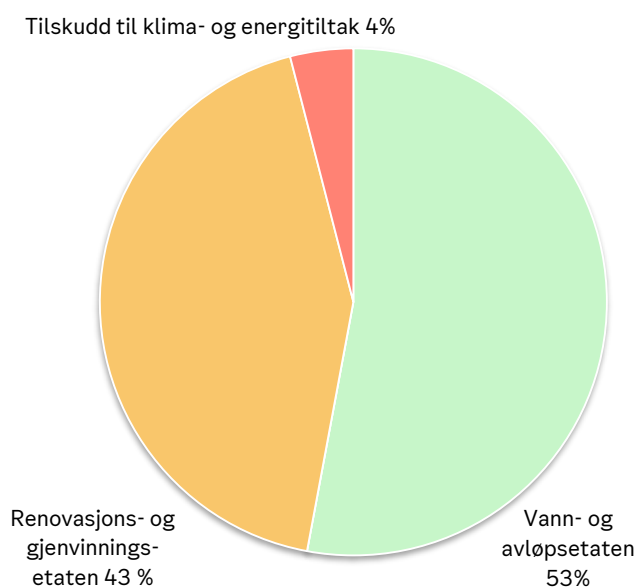
Fortsette arbeidet med å etablere en fullgod reservevannforsyning:

- Starte gjennomføringen av prosjektet *Ny vannforsyning til Oslo*
- Utarbeide regulerings- og investeringsplan om *Stamnettprosjektet*

Fullføre utvidelsene av Bekkelaget renseanlegg og Oset vannbehandlingsanlegg

Fortsette fornyelsen av vann- og avløpsnettet

Fortsette oppfølgingen av *Handlingsplan for overvannshåndtering*

10.1.2 Sektorens økonomiske rammer

Tabell 10.1.1 Økonomiplanoversikt – Miljø og samferdsel selvfinansierende

Driftsbudsjettet	Dok 3 2020	Beløp i mill.			
		Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Dok 3 - vedtatt økonomiplan netto ¹⁾	-859,2	-1 031,3	-1 204,4	-1 326,8	0,0
DOK 3 nettoramme første år videreført	-859,2	-859,2	-859,2	-859,2	-859,2
+/- Kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling		38,6	38,6	38,6	38,6
+/- Reelle endringer		-48,4	-225,1	-324,6	-398,9
=ØKONOMIPLAN (netto)	-859,2	-869,0	-1 045,7	-1 145,2	-1 219,4
Endringer i prosent		1,1 %	21,7 %	33,3 %	41,9 %
Sum endringer		-9,8	-186,5	-286,0	-360,2

Spesifikasjon av "Reelle endringer"	Dok 3 2020	Beløp i mill.			
		Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
+/- Justering for andre aktivitetsnøytrale forhold		-36,2	-48,5	-31,1	-42,1
+/- Spesifiserte rammeendringer		-12,2	-176,6	-293,5	-356,7
Sum reelle endringer		-48,4	-225,1	-324,6	-398,9

1) 2020 prisnivå

Kompensasjon for forventet lønns- og prisstigning

Det vises til kapittel 18 Budsjettekniske merknader.

Justering for andre aktivitetsnøytrale forhold

Det er innarbeidet justering mellom artsgrupper for at budsjettet skal fremstå med mest mulig korrekt fordeling på artsgrupper, herunder redusert internfakturerings på 29,9 mill. på kap. 648 Renovasjons- og gjenvinningsetaten ifm. sammenslåingen av etater. Anslaget for gebyrinntekter på kap. 648 er økt med 9,5 mill.

Spesifiserte rammeendringer

For 2021 legges det opp til en netto reduksjon i spesifiserte rammeendringer på 12,2 mill. Se kap. 19 Beregningsgrunnlag for gebyrer for nærmere forklaring på gebyrendringene.

På kap. 620 Vann- og avløpsetaten er det økning på 11,9 mill. som fordeler seg slik:

- Økning på 7,0 mill. i gebyrinntekter
- Reduksjon på 14,0 mill. knyttet til effektivisering. 4,5 mill. av dette omdisponeres til Veiledende plan for kabler og ledninger, mulighetsstudier knyttet til handlingsplanen for overvann og alarmmottaket
- Økning på 14,6 mill. til VEAS
- Økning på 11,1 mill. til Bekkelaget renseanlegg, driftsfølggevirkninger
- Økning på 2,7 mill. til øvrige endringer

På kap. 648 Renovasjons- og gjenvinningsetaten er det reduksjon på 24,1 mill. som fordeler seg slik:

- Økning på 20,1 mill. i gebyrinntekter
- Økning på 2,4 mill. til økt tomteleie på Grønmo
- Reduksjon på 17,7 mill. knyttet til effektivisering, hvorav 12,2 omdisponeres til ulike driftsfølggevirkninger og andre utgifter på kapittelet.

Tabell 10.1.2 Netto driftsbudsjett – Miljø og samferdsel

						Beløp i mill.
						Endring
Netto driftsbudsjett						2020 - 2021
	Dok 3	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	
	2020	2021	2022	2023	2024	
620 Vann- og avløpsetaten - selvkost	-749,7	-743,5	-895,4	-990,7	-1 060,7	6,3
648 Renovasjons- og gjenvinningsetaten - selvkost	-197,6	-216,1	-240,9	-245,1	-249,4	-18,5
770 Tilskudd til klima- og energiltak	88,2	90,6	90,6	90,6	90,6	2,4
Sum	-859,2	-869,0	-1 045,7	-1 145,2	-1 219,4	-9,8

Tabell 10.1.3 Brutto investeringsbudsjett – Miljø og samferdsel

					Beløp i mill.
Brutto investeringsbudsjett					
	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	
	2021	2022	2023	2024	
620 Vann- og avløpsetaten - selvkost (MOS)	3 095,7	2 975,0	2 396,1	2 301,5	
648 Renovasjons- og gjenvinningsetaten - selvkost (MOS)	236,7	103,5	45,5	0,0	
Sum	3 332,4	3 078,5	2 441,6	2 301,5	

10.1.3 Vann- og avløpsetaten

Tabell 10.1.4 Driftsbudsjett Vann- og avløpsetaten

				Beløp i 1000 kr
Kap /	Regnskap	Dok 3	Forslag	
Artsgnr	2019	2020	2021	
620 Vann- og avløpsetaten - selvkost (MOS)				
10 Lønn og sosiale utgifter	361 381	424 281	429 976	
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	343 492	305 415	322 208	
13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	315 006	359 416	377 765	
14 Overføringsutgifter	23 088	4 597	4 726	
15 Finansutgifter og finanstransaksjoner	386 140	0	0	
Sum utgifter	1 429 107	1 093 709	1 134 675	
16 Salgsinntekter	-1 664 894	-1 834 681	-1 869 256	
17 Refusjoner	-20 348	-8 772	-8 912	
18 Overføringsinntekter	-563	0	0	
19 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-386 140	0	0	
Sum inntekter	-2 071 945	-1 843 453	-1 878 168	
Netto utgifter	-642 838	-749 744	-743 493	

1 Ansvarsområde

Vann- og avløpsetatens kjernevirksomhet er å dekke innbyggernes og næringslivets behov for trygt drikkevann og håndtere avløpsvannet på en måte som er til minst mulig belastning for publikum og det ytre miljøet. Vann- og avløpsetaten forvalter samfunnskritisk infrastruktur til en verdi av nærmere 100 mrd. og betjener daglig ca. 700 000 innbyggere. Etatens virksomhet finansieres av vann- og avløpsgebyrene etter prinsippet om selvkostdekning.

Eatnen har ansvar for drift og vedlikehold av Oset og Skullerud vannbehandlingsanlegg, Langlia og Alnsjøen beredskapsanlegg, samt 1 550 km vannledningsnett, 15 høydebassenger, 24 pumpestasjoner og 39 damanlegg i Marka. Videre driftes og vedlikeholdes transportsystemet for avløp med ca. 2 350 km avløpsledninger, 11 fordrøyningsbassenger og omlag 70 pumpestasjoner. Bekkelaget renseanlegg tar imot og behandler avløpsvann fra Oslos østlige bydeler og fra deler av Nittedal og Oppegård kommuner.

Vestfjorden avløpsselskap (VEAS) eies i fellesskap av kommunene Asker (8 %), Bærum (21,5 %) og Oslo (70,5 %). VEAS tar imot og behandler avløpsvann fra vestlige bydeler. Utgiftene til Oslos andel av VEAS dekkes over Vann- og avløpsetatens budsjett.

Vann- og avløpsetaten er en viktig miljøaktør også når det gjelder overvannshåndtering og gjenåpning av bekker og elver. Dette er særlig aktuelt i de store byutviklingsprosjektene. Etaten arbeider i tillegg for økt energiutnyttelse innenfor vann- og avløpssystemet. Ved Bekkelaget renseanlegg produseres biogass som brukes som drivstoff i busser og renovasjonsbiler.

Vann- og avløpstjenester er en lovpålagt oppgave. Lovgrunnlaget for etatens myndighetsutøvelse er vannressursloven, drikkevannsforskriften, vannforvaltningsforskriften, forurensningsloven og dens forskrift, plan- og bygningsloven, damforskriften og lov om kommunale vass- og avløpsanlegg. I 2014 ble sikkerhetsloven med tilhørende forskrifter en viktig del av etatens juridiske rammebetingelser da sentrale drikkevannsinstallasjoner ble utpekt som skjermingsverdige objekter av Helse- og omsorgsdepartementet.

2 Situasjonsbeskrivelse

Sårbarheten i Oslo kommunes vannforsyning er i dag uakseptabel høy. Konsekvensene av et langvarig bortfall av vann vil være kritiske for liv og helse og utfordre Oslo kommunes styringsevne og kontinuitet i tjenesteleveransene.

Mattilsynet har gitt Oslo kommune pålegg om å etablere en fullgod reservevannforsyning innen 2028. Bystyret behandlet i møte 13.11.2019 byrådssak 293/19 *Investeringsprosjekt Ny vannforsyning til Oslo – fastsettelse av kostnadsramme* av 16.10.2019, og vedtok gjennomføring av prosjektet med en kostnadsramme på 12,538 mrd. Det andre prosjektet som inngår i tiltaket fullgod reservevannforsyning, er *Stamnettprosjektet*. Hovedledningsnettet (stamnettet) skal styrkes med ny overføringstunnel fra Oset til sentrum, ny vannledning mellom Oslo øst og vest og overføringsledning fra Voldsløkka/Sagene til Disen. Stamnettprosjektet er i forprosjektfasen og skal etter planen legges frem for bystyret 4. kvartal 2021. Vann- og avløpsetaten arbeider også med prosjekter som skal sørge for å øke robusthet, sikkerhet og beredskap i eksisterende vannforsyning. Tiltak som er iverksatt, er blant annet nye rentvannbassenger ved Oset vannbehandlingsanlegg, utvidet UV-behandlingskapasitet ved Oset, oppgradering av 1920-anlegget ved Oset, ny overføringsledning Skullerud – Enebakk og forbedring av eksisterende reservevanntilførsler.

Vannforsyningen er samfunnskritisk infrastruktur. For å sikre kritiske objekter i vannforsyningen, er det gjennomført et eget objektsikringsprosjekt. De skjermingsverdige objektene ble ferdig sikret i 2019, prosjektet som helhet ble avsluttet i 2020.

Klimaendringer, byutvikling, fortetting av flater og befolkningsvekst gir økte utfordringer for avløpssystemene. Bekkelaget renseanlegg utvides og skal stå ferdig i 2021. Anlegget vil da få doblet rensekapasiteten. Det utvidede anlegget medfører økte drifts- og vedlikeholdskostnader sammenliknet med dagens nivå.

Bekkelaget renseanlegg eies av Oslo kommune og driftes av Bekkelaget Vann AS (BEVAS). Vann- og avløpsetaten er ansvarlig for utslippstillatelsen og følger opp kontrakten med BEVAS. Driftsavtalen utløper 17.10.2021. Byrådet vil ikke konkurranseutsette driften av Bekkelaget renseanlegg når driftsavtalen utløper, men videreføre tjenesten i kommunal regi.

Klimaendringer, som innebærer hyppigere episoder med intens nedbør i Oslo, øker kapasitetsbehovet i rørsystemet som frakter avløpsvannet til rensing, og i renseanleggene. Der avløpssystemet består av fellessystem for spillvann og overvann, kan ekstrem nedbør medføre at kapasiteten i systemet overskrides. Da går avløpsvannet i overløp med utslipp til bekker og vassdrag, eller inn i kjellere. Økt lokal overvannshåndtering og gjenåpning av bekker bidrar til at kapasiteten i avløpssystemet og ved renseanlegg ikke opptas av overvann. Byrådet har utarbeidet en handlingsplan for håndtering av overvann. Vann- og avløpsetaten bidrar til gjennomføring av handlingsplanen. Oslo har et av de eldste

ledningsnettene for vann og avløp i landet. Ledningsnettene fornyes årlig med 1,2 % for vann og 1,6 % for avløp. Målet er å ta igjen vedlikeholdsetterslepet og holde tritt med forfallet av ledningsnettene, slik at Oslo i 2030 har en bærekraftig tilstand på vann- og avløpsnettene.

Digitaliseringen av overvåkning og drift av ledningsnettene intensiveres. Ny teknologi tas også i bruk for innmåling og lekkasjesøk på hovedvannledninger.

Tabell 10.1.5 Nøkkeltall – Vann- og avløpsetaten

Kap. 620 Vann- og avløpsetaten	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019
Totalt resultatavvik i pst. av budsjetterte driftsutgifter	1,7 %	0,2 %	0,5 %	8,0 %	4,5 %
Antall henvendelser via selvbetjeningsløsninger	796	1104	1287	1410	1295
Mengde produsert oppgradert biogass i Nm3	1 606 453	1 734 344	1 752 752	1 758 020	1 815 975
Vannproduksjon målt i mill. m ³ per år	93,6	95,5	89,5	92,0	91,5
Antall akutte ledningsreparasjoner på drikkevannsnettet	203	198	147	201	207
Behandlet avløpsvann, mill. m ³ per år på renseanleggene	127,3	117,2	118,4	107,6	129,4
Antall kjelleroversvømmelser pga. kloakkstopp	37	19	24	19	21
Antall kjelleroversvømmelser ifm. nedbør	19	79	51	18	122

3 Mål, tiltak og resultatindikatorer

Mål 1: Klimagassutslippene skal reduseres med 52 % innen 2023, sammenlignet med 2009

Virksomhetsspesifikt mål 1

Utslippsfrie anleggsplasser

Tabell 10.1.6 Resultatindikator – mål 1

Resultatindikator (ny i 2020)	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Andel fossildrevet massetransport (målt som prosent av totalt kjørte km)			50 %	60 %
Andel fossilfritt drivstoff i nye kontrakter om utførelse av anleggsarbeid			80 %	100%

Mål 3: Oslo skal være en grønn og levende by

Virksomhetsspesifikt mål 1

Utslipp innenfor vassdragene og fjordens tålegrenser

Tabell 10.1.7 Resultatindikator – mål 3

Resultatindikator (NY i 2020)	Måltall 2020	Måltall 2021
Andel vassdrags- og fjordprøver ved tilrettelagte badeplasser i tørrvær innenfor kravene til god badevannskvalitet (målt som e-coli)	95 %	95 %

Merknad: Resultatindikatoren er korrigert for å tydeliggjøre hva som skal måles. Formuleringen som ble benyttet i Sak 1/2020 medførte at måltallet og indikatoren ikke hørte sammen.

Mål 4: Oslo skal ha en kretsløpsbasert ressurs håndtering

Virksomhetsspesifikt mål 1

Vann, avløpsvann og slam skal utnyttes optimalt

Tabell 10.1.8 Resultatindikatorer – mål 4

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Mengde vanntap	30 %	33 %	< 30 %	< 30 %
Mengde utnyttelse av rågass til biogass	76,3 %	73 %	80 %	80 %

Mål 5: Oslo skal være en trygg by med god beredskap

Virksomhetsspesifikt mål 1

Vannforsyningen og avløpshåndteringen skal ha en kapasitet og kvalitet som er trygg, og som bidrar positivt til helse og samfunn

Tabell 10.1.9 Resultatindikator – mål 5

Resultatindikator (NY i 2020)	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Forsyningssikkerhet			99,98 %	99,98 %

4 Merknader til driftsbudsjettet

Vann- og avløpsetaten har gjennomført en effektivisering på 2 % av driftsbudsjettet. Det tilsvarer 14,0 mill. Deler av de innsparte midlene er omdisponert til arbeid med Veiledende plan for kabler og ledninger, mulighetsstudier knyttet til handlingsplanen for overvann og alarmmottaket. De resterende 9,5 mill. av denne effektiviseringsgevinsten foreslås innarbeidet som kutt i driftsbudsjettet.

Driftsfølgevirkninger av utvidelsen ved Bekkelaget renseanlegg ble innarbeidet i budsjett 2020. Prøvedriften starter i 2020 og vil vare frem til sommeren 2021. Drift av det utvidete anlegget førte til økte driftskostnader knyttet til bl.a. vedlikehold, service, strøm mm. allerede fra 2019. Behovet i økonomiplanperioden er revidert og er økt med 11,1 mill. i 2021.

Det er innarbeidet økte kostnader til Vestfjorden Avløpsselskap (VEAS) i økonomiplanperioden. Behovet er 14,6 mill. i 2021.

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto 21,1 mill., jf. kapittel 18 Budsjettekniske merknader. Nettobeløpet hensyntar økning i kommunens pensjonskostnadssats fra 21,2 % i 2020 til 21,9 % i 2021. Pensjonskostnadene i 2021 er 3,1 mill. høyere enn i 2020.

5 Investeringsbudsjettet

Tabell 10.1.10 Investeringsbudsjett – Vann- og avløpsetaten

Beløp i 1000 kr			
Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
620 Vann- og avløpsetaten - selvkost (MOS)			
00 Lønn og sosiale utgifter	182 937	0	0
01 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenprod	1 822 318	2 528 000	3 095 717
03 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	787	0	0
Sum utgifter	2 006 042	2 528 000	3 095 717
06 Salgsinntekter	-6 749	0	0
07 Refusjoner	-13 162	0	0
Sum inntekter	-19 911	0	0
Netto utgifter	1 986 131	2 528 000	3 095 717

Tabell 10.1.11 Investeringsoversikt – Vann- og avløpsetaten

Vann- og avløpsetaten - selvkost (MOS)		Samlet bevilgning	Tidligere bevilget	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Til 2025 og senere	Byggestart - ferdig kv/år
Prosjektnummer og navn:									
104003	Bjørвика	150 000	117 195	3 650	2 000	2 000	2 000	23 155	1/05 - 4/23
114003	Ljanselva	100 000	88 000	12 000	0	0	0	0	1/14 - 4/21
	Bekkelaget								
114018	avløpsrenseanlegg - utvidelse	2 740 000	2 300 233	439 767	0	0	0	0	1/14 - 4/21
116007	Klosterenga (VAV)	70 000	19 000	29 000	22 000	0	0	0	1/16 - 4/21
117013	Rentvannbasseng Oset	1 346 000	953 000	122 000	271 000	0	0	0	1/17 - 4/22
	Skullerud-Enebakk ny								
117014	overføringsledning	550 000	208 000	160 000	182 000	0	0	0	1/17 - 4/22
	Oset beredskapsanlegg -								
117047	UV-anlegg	135 000	109 000	26 000	900	0	0	-900	1/17 - 4/22
	Oppgradering								
	hovedvannledning								
118048	Grefsenveien	113 000	78 400	34 600	0	0	0	0	1/18 - 4/21
118051	Oppgradering Storgaten	67 000	45 200	9 000	12 800	0	0	0	1/18 - 4/21
	Holmenkollen Voksenåsen								
119013	- overføringsledning	153 500	25 000	50 000	50 000	28 500	0	0	1/19 - 4/22
	Holmenkollen Voksenåsen								
119014	- styrking/sikring vann	145 800	57 000	60 000	28 800	0	0	0	1/19 - 4/22
	Reduksjon overløp AK52								
119015	til Akerselva	68 400	11 000	20 000	30 000	7 400	0	0	1/19 - 4/22
119016	Miljøtiltak Tåsen	126 500	31 500	19 500	13 000	62 500	0	0	1/19 - 4/22
119059	Ny vannforsyning Oslo	10 942 000	1 190 163	1 300 000	1 600 000	1 600 000	1 600 000	3 651 837	1/20 - 1/28
	VAV - Ufordelte								
120003	prosjekter			426 100	394 000	315 000	317 000		Løpende
	VAV - Rehabiliteringsplan								
120004	Vann og avløp			346 000	328 500	340 700	315 000		Løpende
120035	VAV Sarpsborggata	50 100	15 000	35 100	0	0	0	0	3/20-4/22
121002	Ljanselva-Prinsdalsbekken	150 500		3 000	40 000	40 000	67 500	0	1/21 - 4/24
Sum investeringsutgifter				3 095 717	2 975 000	2 396 100	2 301 500		
Sum kapittel finansiering				0	0	0	0		
Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)				3 095 717	2 975 000	2 396 100	2 301 500		

121002 Ljanselva – Prinsdalsbekken

Prosjektet omfatter et 760 meter langt grøfteanlegg med separering av ledningene for avløp og spillvann og fornyelse av vannledningen, og 470 meter med mikrotunneling (rør legges uten åpen grøft), hvor avløp fellesledning oppdimensjoneres. Målet med prosjektet er å redusere risikoen for kjellerover-svømmelser fra det kommunale avløpsnettet og utslipp til Ljanselva. Kostnadsrammen P85 er estimert til 172,0 mill. og styringsrammen P50 til 150,5 mill.

116007 Klosterenga

Reguleringsplanen for Klosterenga ble vedtatt i 2015. I ettertid har det vist seg at deler av tomten eies av Statsbygg, og kommunen har derfor igangsatt ekspropriering av gjeldende område. Fordi en eksproprieringsprosess kan ta opptil flere år, vil byrådet dele prosjektet i to deler. Første del kan ferdigstilles som planlagt på den delen av tomten som kommunen eier. Dette er den største delen av parken med de fleste vannskulpturelementene.

6 Klimakonsekvenser

Vann- og avløpsetatens budsjettforslag for økonomiplanperioden medfører omfattende bygge- og graveaktivitet. Hele bil- og maskinparken er fossilfri, enten ved at etaten har anskaffet el-biler, eller ved at biler og maskiner kjører på bærekraftig biodiesel HVO 100 v2 palmeoljefri. Andelen biler i etaten som kjører på el, vil øke etter hvert som bilparken skiftes ut, og når el-motorer blir tilgjengelig på øvrige biltyper som etaten benytter. Etaten arbeider for å få eksterne leverandører med på denne endringen ved

inngåelse av rammeavtaler. I 2020 har etaten anskaffet to biogassdrevne lastebiler for å kunne teste ut denne teknologien og utnytte drivstoffressursene produsert av etaten. Etaten skal sammen med leverandørmarkedet undersøke muligheten for å utvikle en gravemaskin som går på biogass.

10.1.4 Renovasjons- og gjenvinningsetaten

Tabell 10.1.12 Driftsbudsjett - Renovasjons- og gjenvinningsetaten

Kap / Artsgr	Regnskap 2019*	Beløp i 1000 kr	
		Dok 3 2020	Forslag 2021
648 Renovasjons- og gjenvinningsetaten – selvkost (MOS)			
10 Lønn og sosiale utgifter	0	506 652	512 433
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	0	646 772	356 321
13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	0	43 856	46 996
14 Overføringsutgifter	0	6 947	7 142
Sum utgifter	0	1 204 227	922 892
16 Salgsinntekter	0	-1 398 569	-1 135 638
17 Refusjoner	0	-2 932	-2 979
18 Overføringsinntekter	0	-361	-367
Sum inntekter	0	-1 401 862	-1 138 984
Netto utgifter	0	-197 635	-216 092

* Renovasjons- og gjenvinningsetaten ble opprettet 01.01.20.

1 Ansvarsområde

Renovasjons- og gjenvinningsetaten (REG) skal ivareta kommunal renovasjon (innsamling, mottak og behandling av husholdningsavfall) på en miljø- og kostnadseffektiv måte. Dette ansvaret er hjemlet i forurensningsloven.

Etaten samler inn kildesortert avfall i poser (matavfall, plastemballasje og restavfall) og papiravfall hjemme hos innbyggerne, tar imot avfall på gjenbruksstasjoner, minigjenbruksstasjoner, hageavfalls-mottak, returpunkter for glass- og metallemballasje, miljøstasjoner for farlig avfall og gjennomfører en årlig innsamling av juletrær. I tillegg mottar etaten tekstiler i utplasserte tekstiltårn i samarbeid med eksterne aktører. Innsamlet restavfall, matavfall og plastemballasje leveres til utsorteringsanleggene, hvor plast og matavfall blir optisk utsortert. Restavfallet forbrennes og blir til fjernvarme, mens matavfallet gjenvinnes til biogass og biogjødsel.

2 Situasjonsbeskrivelse

Etatene Renovasjonsetaten (REN) og Energigjenvinningsetaten (EGE) ble fra 01.01.20 lagt ned, og nye Renovasjons- og gjenvinningsetaten (REG) ble samtidig opprettet. Selvkostkapitlene kap. 640 (REN) og kap. 645 (EGE) ble da overført til et nytt selvkostkapittel kap. 648 (REG). Organisasjonsprosessen ferdigstilles ca. 01.10.2020.

Innsamling av avfall fra Oslos husholdninger utføres i egen regi, og ukentlig hentes avfall fra 114 000 beholdere. Etaten har arbeidet med å redusere klager og sikre arbeidsforholdene gjennom å optimalisere driftskonseptet. Bedre utnyttelse av teknologi på bilene, stabil drift av anlegg, HMS, oppgradering av driftsstasjonene, tilpasning av bilparken og ruteoptimalisering, er blant de prioriterte tiltakene.

Avfallshåndtering, kildesortering og ressursutnyttelse står sentralt i sirkulærøkonomien. Et hovedmål i økonomiplanperioden er å få Oslos innbyggere til å redusere mengde restavfall gjennom mindre forbruk og økt kildesortering. Alt farlig avfall skal tas forsvarlig hånd om. Utsortert plastemballasje fra avfallet materialgjenvinnes, mens utsortert matavfall gjenvinnes til fornybart drivstoff (biogass) og biogjødsel.

Det er tilrettelagt for ombruk på alle etatens mottaksanlegg, og etaten arbeider for å forbedre og videreutvikle tilbudet. I forbindelse med ombruksaktiviteten har etaten samarbeid med aktører innen arbeidspraksis og nærmiljøarbeid i enkelte bydeler.

Oslos innbyggere skal sortere matavfall og plastemballasje i grønne og blå poser. Den blå posen skal skiftes ut med en lilla pose, som er ny nordisk standard. Posene utsorteres i kommunens optiske utsorteringsanlegg. For å få flere til å kildesortere enda bedre, økes bruken av digitale tjenester. Digitaliseringssatsingen videreføres ved å prøve ut ny teknologi i småskalaforsøk, som for eksempel selvbetjente mottak av farlig avfall og grovavfall. Brukerfokus og brukeropplevelser legges til grunn, og innbyggernes behov for tjenester er førende for arbeidet.

Renovasjons- og gjenvinningsetaten arbeider for å oppnå kommunens mål om at alle kjøretøy og maskiner enten er nullutslipp eller går på bærekraftig biodrivstoff.

Renovasjons- og gjenvinningsetaten er miljøsertifisert, og har søkelys på avfallsminimering og avfallsforebygging gjennom anskaffelser og kommunikasjon. Etaten arbeider for å forbedre gjenvinningsløsninger for plast gjennom behandlingskontrakter for innsamlet plastavfall, og gjennom høringsuttalelser og deltakelse i relevante nasjonale og internasjonale fora. For å redusere plastforbruket, forsøker etaten å finne alternative materialer som kan benyttes til å erstatte plast i de grønne kildesorteringsposene til matavfallet.

Avfallsplan for Oslo kommune 2006-2009 (sak 239/06) er førende for etatens arbeid. En ny avfallsstrategi med perspektiv frem mot 2030 er under arbeid. Strategien omfatter alle virksomheter lokalisert i Oslo, og vil være viktig i Oslos videre arbeid med sirkulærøkonomi.

En utfordring for etaten er mangel på arealer til permanente anlegg for tjenesteproduksjon. Gjenbruksstasjonen på Haraldrud er midlertidig, her pågår et reguleringsplanarbeid.

Forbrenningsanlegget på Haraldrud er fra 1967, og anlegget trenger vedlikehold og investeringer for fortsatt å kunne ha en stabil og miljømessig god drift. Biogassanlegget på Nes var et innovativt anlegg da det ble etablert og satt i drift i 2012. Anlegget har behov for oppgraderinger for å ha en stabil og effektiv drift. Det pågår et utredningsarbeid for å se på fremtidige muligheter og organisering av disse anleggene.

Tabell 10.1.13 Nøkkeltall Renovasjons- og gjenvinningsetaten

Kap. 648	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019
Andel tonn/husholdningsavfall til ombruk fra egne anlegg	0,39 %	0,52 %	0,61 %	0,69 %	0,89 %
Antall husholdningsbesøkende på gjenbruksstasjonene	860 638	963 667	1 083 449	1 123 039	1 110 376
Utsortert plast (kg per innbygger)	3,2	4,2	4,0	3,5	3,8
Utsortert matavfall (kg per innbygger)	24,1	25	25,9	24,2	27,2
Antall kg farlig avfall per innbygger	5,2	5,7	5,9	6,0	5,5
Antall dager med klager på lukt ved Romerike biogassanlegg	4	14	65	70	39
Antall brudd på utslippstillatelser	6	5	7	10	19
Antall tonn NO _x utslipp fra forbrenningsanlegget	89	74	78	73	92

3 Mål, tiltak og resultatindikatorer

I forbindelse med opprettelse av Renovasjons- og gjenvinningsetaten er det utarbeidet nye mål, resultatindikatorer og nøkkeltall.

Mål 1: Klimagassutslippene skal reduseres med 52 % innen 2023, sammenlignet med 2009

Virksomhetsspesifikt mål 1

Redusere klimagassutslipp fra produksjonsanlegg.

Virksomhetsspesifikt mål 2

Øke antall tonn utsortert plastemballasje.

Virksomhetsspesifikt mål 3

Omlegging til nullutslipp eller bærekraftig biodrivstoff i egen kjøretøypark og på egne anlegg.

Tabell 10.1.14 Resultatindikatorer – mål 1

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Antall tonn fossile CO ₂ ekvivalenter utslipp fra forbrenningsanlegget	44 956	46 211	47 390	46 500
Antall tonn utsortert plastemballasje til materialgjenvinning	2 411	2 850	2 906	2 900
Andel lette kjøretøy på nullutslipp/ bærekraftig biodrivstoff (<3500 kg)	86,4 %	86 %	95 %	100 %
Andel tunge kjøretøy på nullutslipp/bærekraftig biodrivstoff (fortrinnsvis biogass) i egen anleggspark (over 3 500 tonn)	66,3 %	66 %	91 %	100 %
Andel anleggsmaskiner på nullutslipp/bærekraftig biodrivstoff	33,3 %	63 %	95 %	95 %
Andel nye kontrakter som innebærer transport hvor det stilles standard miljøkrav til transport				100 %

Mål 4: Oslo skal ha en kretsløpsbasert ressurshåndtering

Virksomhetsspesifikt mål 1

Økt materialgjenvinning og redusert restavfall per innbygger.

Virksomhetsspesifikt mål 2

Utnytte ressursene i avfallet på best mulig måte.

Virksomhetsspesifikt mål 3

Oslos innbyggere er fornøyde med tjenestene og er flinke til å kildesortere.

Tabell 10.1.15 Resultatindikatorer – mål 4

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Restavfallsmengde (kg) per innbygger totalt som går til energigjenvinning og deponi	193,6	181,7	182*	180
Andel tonn husholdningsavfall til materialgjenvinning	38 %	39 %	39 %*	40 %
Antall Nm ³ solgt biogass	1 362 954	1 400 000	2 700 000	2 700 000
Antall GWh solgt fjernvarme	236	225	228,6	228
Antall tonn solgt kompost	22 748	29 402	29 000*	29 000
Antall klager (innsamling) i % av antall tømminger	0,29 %	0,24 %	0,13 %*	0,20 %

* Dette er en ny resultatindikator for den nye etaten. Tallet som gjengis for 2020 er årsprognosen etaten har rapportert i juni 2020 og ikke et måltall.

Det er et mål å redusere restavfallsmengden per innbygger i Oslo. Tidligere har etaten rapportert på reduksjon i restavfall per innbygger i prosent. I årets budsjett er denne indikatoren skiftet ut med en ny resultatindikator som ivaretar den samme målsetningen. Den nye indikatoren synliggjør reduksjonen i restavfallsmengde per innbygger, noe som gir et enklere sammenlikningsgrunnlag. Definisjonen av restavfall er alt avfall som går til deponering eller energigjenvinning. I 2019 produserte hver innbygger i Oslo 313 kg husholdningsavfall, det vil si at 181,7 kg gikk til energigjenvinning og deponi og at 131,3 kg ble materialgjenvunnet eller gikk til ombruk.

Etatens egne behandlingsanlegg produserer biogass og biogjødsel fra matavfall, fjernvarme fra energigjenvinning av restavfall og kompost fra hageavfall. Resultatindikatorene for etaten gjenspeiler hvordan ressursene ivaretas på etatens egne behandlingsanlegg.

Avfallsinnsamling av husholdningsavfall er en av etatens hovedoppgaver. Innbyggerne skal oppleve tjenesten som robust og forutsigbar. Resultatindikatoren «Antall klager i prosent av antall tømminger» er det som i dag eger seg best for å se om innbyggerne er fornøyde med tjenesten. Det tas sikte på å erstatte denne indikatoren i 2022 med en ny kundetilfredsindeks.

4 Merknader til driftsbudsjettet

Renovasjons- og gjenvinningsetaten har identifisert effektiviseringstiltak på 2 % av driftsbudsjettet. Det tilsvarer 17,7 mill. i 2021. 12,2 mill. er omdisponert til blant annet inndekning av redusert salgspris på papir, prisendring på plastposer og økte vedlikeholdskostnader på forbrenningsanlegget på Haraldrud.

Byrådet foreslår en konsekvensjustering knyttet til tomteleie på Grønmo med 2,4 mill. med varig virkning fra 2021. Reguleringsplan for Grønmo ble behandlet i bystyret den 04.09.2019 i sak 243. Etatens gjenbruksstasjon på Grønmo lå tidligere på et uregulert område, men ligger nå i et ferdigregulert område. Leieprisen i regulerte områder er høyere enn leieprisen for uregulerte områder. Etaten disponerer samme areal.

I revidert budsjett 2020 er det vedtatt en teknisk justering mellom artsgruppe 11 (Kjøp av varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjon) og 16 (Salgsinntekter) for å korrigere for tidligere internfakturerings mellom de tidligere etatene Renovasjonsetaten og Energigjenvinningsetaten. Dette er innarbeidet som en konsekvensjustering i 2021 budsjettet.

Det legges opp til at renovasjonsgebyret holdes uendret fra 2020 til 2021. En lavere markedsrente, et positivt nettoresultat i 2021 og bruk av selvkostfondet bidrar til å holde gebyret uendret. I forslaget til budsjett er det foreslått at selvkostfondet ikke øker utover 14 mill. i økonomiplanperioden (2021-2024).

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto 15,1 mill., jf. kapittel 18 Budsjettekniske merknader. Nettobeløpet hensyntar økning i kommunens pensjonssats fra 21,2 % i 2020 til 21,9 % i 2021. Pensjonskostnadene i 2021 er 2,7 mill. høyere enn i 2020.

5 Investeringsbudsjettet

Tabell 10.1.16 Investeringsbudsjett – Renovasjons- og gjenvinningsetaten

Beløp i 1000 kr			
Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
648 Renovasjons- og gjenvinningsetaten – selvkost (MOS)			
01 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenprod	0	245 700	236 700
Sum utgifter	0	245 700	236 700
Sum inntekter	0	0	0
Netto utgifter	0	245 700	236 700

*Regnskapstall 2019 er ikke satt inn. Renovasjons- og gjenvinningsetaten ble opprettet 01.01.20.

Tabell 10.1.17 Investeringsoversikt – Renovasjons- og gjenvinningsetaten

Renovasjons- og gjenvinningsetaten – selvkost (MOS)		Samlet bevilgning	Tidligere bevilget	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Til senere	Byggestart - ferdig kv/år
Prosjektnummer og navn:									
113016	Gjenbruk diverse			29 000	9 000	9 000	0		
113017	Diverse IT-prosjekter			22 700	14 500	9 500	0		
113018	Diverse prosjekter			2 000	2 000	2 000	0		
117016	REN Langøyene opprydding	136 000	98 000	38 000	0	0	0		
117048	Renovasjonsbiler			55 000	25 000	25 000	0		
118006	Avfallssug diverse			60 000	0	0	0		Løpende
119044	Energigjenvinning diverse			30 000	53 000	0	0		
Sum investeringsutgifter				236 700	103 500	45 500	0		
Sum kapittel finansiering				0	0	0	0		
Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)				236 700	103 500	45 500	0		

113016 Gjenbruk diverse

Prosjektet gjelder i hovedsak utskiftning av maskinpark på gjenbruksstasjonene. Anskaffelsene på prosjektet gjelder bl.a. utvikling av nye minigjenbruksstasjoner, anleggsmidler til gjenbruksstasjonene.

113017 Diverse IT-prosjekter

Prosjektet gjelder bl.a. oppgradering av etatens datasystemer og serverpark. Prosjektet består også av utvikling av etatens abonnementssystem. Prosjektet benyttes også til etatens digitaliseringsprosjekter.

113018 Diverse prosjekter

Prosjektet gjelder i første rekke nødvendig utskiftning av anleggsmidler. Prosjektet består bl.a. av anskaffelse av anleggsmidler som el-biler, trucker samt nødvendig driftsbygninger som f. eks plathall og brakkerigger. I prosjektet ligger også utbedring av driftsstasjon i Verkseier Furulunds vei 47.

117016 Langøyene opprydding

Prosjektet eies av Byrådsavdeling for byutvikling, kap. 425. Prosjektet går ut på å fjerne forurensede masser etter at Oslo kommune benyttet området som deponi i perioden 1908 til 1948. 50 % av prosjektet skal finansieres over renovasjonsgebyret. REG styrer ikke aktivitet og fremdrift.

117048 Innsamling diverse

Anskaffelse av renovasjonsbiler og utbedring av driftsstasjonen for innsamlingen.

118006 – Avfallssug diverse

Prosjektet gjelder etatens aktiviteter knyttet til etablering av avfallssug.

119044 – Prosessanleggene diverse

Prosjektet gjelder i hovedsak oppgraderinger og bygningsmessige endringer av utsorteringsanleggene, Romerike biogassanlegg og Haraldrud energigjenvinningsanlegg. HMS og brannsikring er prioriterte områder.

6 Klimakonsekvenser

En reduksjon i restavfallsmengde, og dermed avfall til forbrenning, gir reduksjon i klimagassutslipp. Det er en målsetting å ta ut mest mulig til ombruk og ha en høy utsorteringsgrad. Det er særlig viktig å ha høy utsortering av plastemballasje.

Renovasjons- og gjenvinningsetaten arbeider for å nå kommunens mål om at alle kjøretøy og maskiner enten er nullutslipp eller går på bærekraftig biodrivstoff. Alle nye maskiner som anskaffes fremover, vil være utslippsfrie så fremt det tilbys i markedet. I tillegg settes det krav til nullutslipp eller bærekraftig biodrivstoff i etatens anskaffelser av varer og tjenester.

For Renovasjons- og gjenvinningsetaten er satsingsområde 8 særlig viktig:

Oslo skal ha en kretsløpsbasert avfalls- og avløpshåndtering basert på ombruk, materialgjenvinning og energigjenvinning som ikke gir utslipp av klimagasser.

Følgende punkter er særskilte føringer innenfor avfallsområdet i klimastrategien:

- Utrede videre tiltak som kan bidra til avfallshåndtering uten klimagassutslipp og økt materialgjenvinning
- Utrede hvordan utslippene fra kommunens anlegg for avfallsforbrenning på Haraldrud kan bli i samsvar med klimamålet for 2030
- Ta ut torv av jordprodukter som produseres av etaten. De torvfrie alternativene skal ha lavere klima- og miljøbelastning enn torv.

7 Tilskuddsmidler

Det kan etter søknad gis tilskudd til kjøp av tøyleier for barn opptil 2 år. I 2019 ble det utbetalt 0,206 mill.

10.1.5 Tilskudd til klima- og energitiltak

Tabell 10.1.18 Driftsbudsjett – tilskudd til klima- og energitiltak

Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Beløp i 1000 kr	
		Dok 3 2020	Forslag 2021
770 Tilskudd til klima- og energitiltak (MOS)			
10 Lønn og sosiale utgifter	4 548	10 787	10 852
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	3 260	3 465	3 579
14 Overføringsutgifter	46 815	80 282	82 530
Sum utgifter	54 623	94 534	96 961
17 Refusjoner	-1 210	-204	-207
18 Overføringsinntekter	0	-6 114	-6 135
19 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-7 292	0	0
Sum inntekter	-8 502	-6 318	-6 342
Netto utgifter	46 121	88 216	90 619

1 Ansvarsområde

Tilskudd til klima- og energitiltak er ordninger som utbetales fra Klima- og energifondet (tidligere Enøkfondet, opprettet i 1982). Det er Klimaetaten som har ansvar for forvaltning av ordningen, og netto driftsutgifter, inkludert tilskuddsutbetaling og administrative kostnader finansieres over kap. 950 Klima- og energifondet.

Fondets midler skal i henhold til vedtektene, brukes til å stimulere tiltak som reduserer klimagassutslippene i Oslo og tiltak som gir redusert og/eller mer effektiv energibruk. Dersom slike tiltak også har en gunstig virkning på utslipp av lokal luftforurensning, skal dette inngå i vurderingen av tilskuddet. Slike miljøkonsekvenser skal vektlegges høyt.

2 Situasjonsbeskrivelse

Siden Klima- og energifondet ble opprettet har kommunen utbetalt tilskudd på om lag 730 mill. til innbyggere og næringsliv i Oslo for at de selv gjennomfører tiltak som bidrar til reduserte klimagassutslipp og mer effektiv energibruk. Det en forutsetning for å nå klimamålene, at innbyggere og næringsliv bidrar med en rask endring i klimavennlig retning. Tilskuddsordningene vil kunne spille en viktig rolle i klimaarbeidet fremover, spesielt fordi utslipp må reduseres på områder hvor kommunen i begrenset grad har myndighet eller eierskap.

Klima- og energifondet har ikke tilskuddsordninger med samme innretning som Enova, som også gir støtte til klima- og energiformål. I den grad Enova lanserer tilskuddsordninger som er like Klima- og energifondets ordninger, avvikles ordningene over Klima- og energifondet.

Byrådet er opptatt av at det skal lønne seg å velge miljøvennlig og gå foran i å ta i bruk ny teknologi. Det foreslås derfor å videreføre tilsagnsrammen på 120,0 mill. i 2020 også i 2021. Dette signaliserer at byrådet vil videreføre nivået på støtte til klimaomstillingen i Oslos befolkning og næringsliv.

Aktive tilskuddsordninger i 2020 som også er aktuelle tilskuddsordninger i 2021:

- Tilskudd for å kartlegge hvordan en anleggsplass kan bli utslippsfri
- Tilskudd til ladeinfrastruktur til el-varebiler i bedrifter
- Tilskudd til ladeinfrastruktur i sameier og borettslag,
- Tilskudd til pilot- og utviklingsprosjekter for klimakutt og energisparing
- Tilskudd til installasjon av solcellepaneler i borettslag og sameier
- Tilskudd til kjøp av elektrisk lastesykkel i bedrifter
- Tilskudd til ladestasjon hjemme hos eiere av el-drosjer

- Tilskudd til klimasmarte jobbreiser i bedrifter
- Tilskudd til etablering av trygg sykkelparkering i sameier og borettslag,
- Tilskudd til energiforbedring i privatboliger
- Tilskudd til isolasjon og bytte av vinduer og dører i borettslag og sameier

Eksisterende tilskuddsordning til utskifting av gamle vedovner vurderes ikke å gi en tydelig effekt på luftkvaliteten i Oslo. Byrådet vil utvikle denne støtteordningen fra og med 2021. Byrådet vil, som del av arbeidet med å revidere handlingsplan for luftkvalitet, vurdere andre tiltak som kan bidra til reduserte utslipp fra vedfyring. Et forbud mot fyring i ikke rentbrennende ildsteder, eventuelt i kombinasjon med en vrakpantordning for eldre vedovner, er blant tiltakene som blir vurdert

Detaljert informasjon om tilskuddsordningene blir fortløpende kunngjort på www.klimatilskudd.no, klimaoslo.no og på kommunens nettsider.

Tabell 10.1.19 Nøkkeltall for Kap. Tilskudd til Klima- og energitiltak.

Kap. 770 Tilskudd til Klima- og energitiltak	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019
Reduksjon i tonn CO2 fra utbetalte tiltak	4 958	2 763	6 465	7 690	8658
Antall ladepunkter som er gjort mulig gjennom utbetalt tilskudd til bedring av infrastruktur (borettslag)			227	7 699	15 560
Antall ladestasjoner hos drosjeeiere/yrkessjåfører som har fått utbetalt tilskudd				1	11
Antall elektriske lastesykler det er utbetalt tilskudd til			163	58	55
Installert effekt, utslippsfrie anleggsplasser 1)					
Antall ladeplasser som blir muliggjort gjennom tilsagn om støtte til infrastruktur i borettslag og sameier			7 251	20 291	18 467
Antall ladepunkter som blir muliggjort gjennom tilsagn om støtte til infrastruktur i bedrifter				6	25
Antall tilsagn gitt til installering av ladestasjon for elvarebiler/eldrosje					22
Antall tilsagn gitt til konseptstudie for utslippsfrie anleggsplasser 1)					
Antall tilsagn gitt til bedrifter for tilrettelegging for klimavennlige reiser (tilskudd til smarte jobbreiser)					8
Antall sykkelparkeringsplasser muliggjort gjennom tilskudd til trygg sykkelparkering, lansert i 2019 2)					10
Antall utbetalte FoU/pilotprosjekter med utbetalttilskudd fra Klima- og energifondet	10	6	4	3	2

1) Ordningene ble opprettet i 2020

2) Det ble utbetalt tilskudd til ett prosjekt som resulterte i 10 plasser

3 Mål, tiltak og resultatindikatorer

Mål 1: Klimagassutslippene skal reduseres med 52 % i 2023 sammenlignet med 2009

Virksomhetsspesifikt mål 1

Tilskuddsordninger under Klima- og energifondet skal legge til rette for å redusere klimagassutslipp i Oslo blant byens innbyggere og næringsliv.

Mål 2: I Oslo skal klima- og miljøvennlige transportløsninger være førstevalget

Virksomhetsspesifikt mål 1

Tilskuddsordninger under Klima- og energifondet skal fremme klima- og miljøvennlige transportløsninger blant byens innbyggere og næringsliv.

Tabell 10.1.20 Resultatindikatorer – mål 1 og 2

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Summen av tilsagnsbeløp gitt i løpet av budsjettåret som andel av tilsagnsrammen	100 %	52,3 %	100 %	100 %
Andel av gitt tilsagnsbeløp rettet mot transportsektoren	45 %	30,3 %	40 %	40 %
Andel av gitt tilsagnsbeløp rettet mot bygg- og anlegg	-	-	20 %	20 %
Andel av gitt tilsagnsbeløp rettet mot energibesparende tiltak	55 %	22 %	10 %	10 %

Måltallene for 2021 viser en målsetting om at en minimumsandel av gitte tilsagn skal rettes mot en bestemt sektor. Minimumsandelene er satt slik at summen av disse er mindre enn 100 %. Det betyr at det ikke legges føringer på gjenværende andel av gitte tilsagn, som da kan fordele seg fritt på sektorene. Faktisk andel kan derfor ved årets slutt overstige minimumsandelen. Formålet med en slik fordeling er å signalisere forventning om omfanget av innsatsen rettet mot en sektor i et gitt budsjettår. Måltallene for 2020 gjenspeiler de ulike satsingsområdene i Klimastrategi for Oslo og videreføres derfor i 2021.

4 Merknader til driftsbudsjettet

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto 2,4 mill., jf. kapittel 18 Budsjettekniske merknader.

5 Investeringsbudsjett

Tabell 10.1.21 Investeringsbudsjett – Tilskudd til klima- og energitiltak

		Beløp i 1000 kr		
Kap / Artsgr		Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
770 Tilskudd til klima- og energitiltak (MOS)				
Sum utgifter		0	0	0
09 Finansinntekter og finanstransaksjoner		-3 652	0	0
Sum inntekter		-3 652	0	0
Netto utgifter		-3 652	0	0

6 Klimakonsekvenser

Tilskudd til klima- og energitiltak er et viktig virkemiddel for å tilrettelegge for atferdsendring hos privatpersoner og næringsliv for å nå Oslos klimamål. Det vises for øvrig til omtale under 2 Situasjonsbeskrivelse.

8 Forslag til verbale vedtak

Forslag til nytt verbalt vedtak:

S1/2021 Klima- og energifondet

Det kan i 2021 gis tilsagn om tilskudd innenfor en ramme på 120 mill. over ordningen «Tilskudd til klima- og energitiltak».

Forslag til verbalt vedtak som utgår:

Redusert utslipp av svevestøv (S10B)

Bystyret ber byrådet vurdere nye og forsterkede tiltak som reduserer utslipp av svevestøv fra blant annet vedovner.

En utredning utført av Norsk institutt for luftforskning NILU viser at støtteordningen for utskifting av eldre vedovner ikke kan forventes å gi ytterligere positive bidrag til bedret luftkvalitet i Oslo. Byrådet anbefaler derfor å avvikle denne ordningen fra og med 2021. Byrådet vil, som del av arbeidet med å revidere handlingsplan for luftkvalitet, vurdere andre tiltak som kan bidra til reduserte utslipp fra vedfyring. Et forbud mot fyring i ikke rentbrennende ildsteder, eventuelt i kombinasjon med en vrakpantordning for eldre vedovner, er blant tiltakene som blir vurdert.

10.1.6 Sektorens samlede tilskuddsmidler

Det utbetales tilskuddsmidler fra kap. 770 Tilskudd til klima- og energitiltak. Tilskuddene utbetales etter søknad.

10.1.7 Sektorens forslag til verbale vedtak

Tabell 10.1.22 Sektorens samlede forslag til nye verbalvedtak

Vedtakskode	Vedtak
S 1 Klima- og energifondet	Det kan i 2021 gis tilsagn om tilskudd innenfor en ramme på 120 mill. over ordningen Tilskudd til klima- og energitiltak.

Tabell 10.1.23 Sektorens samlede forslag til verbalvedtak som utgår

Vedtakskode	Vedtak
S10B Redusert utslipp av svevestøv.	Bystyret ber byrådet vurdere nye og forsterkede tiltak som reduserer utslipp av svevestøv fra blant annet vedovner.

10.1.8 Sektorens samlede øremerkede midler

Sektoren har ingen øremerkede midler

11. NÆRING OG EIERSKAP

Sektoransvaret omfatter områdene næringsutvikling og profilering, forvaltning av kommunens salgs- og skjenkebevilling i tillegg til kommunens oppfølging av eierskapet i aksjeselskaper og foretak. Eiendomsforetakene er ansvarlig for utbygging, drift og vedlikehold av kultur- og idrettsbygg, skoler, barnehager, sykehjem, omsorgsboliger og kommunale boliger. Sektoren omfatter i 2021 en ordinær etat, seks kommunale foretak og eierskap i 16 aksjeselskap.

11.1.1 Hoved- og nøkkelstørrelser for næring og eierskap

Figur 11.1.1 Hoved- og nøkkelstørrelser for Næring og eierskap

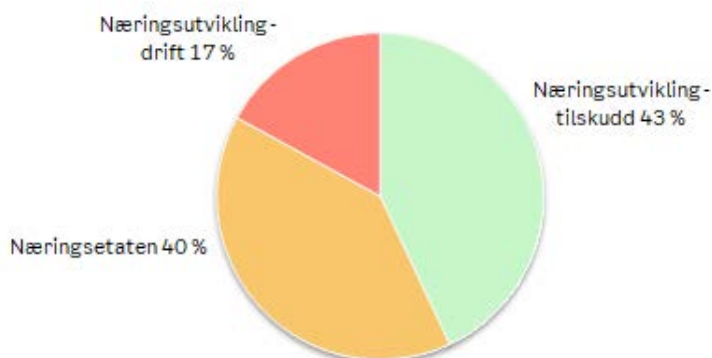
Beløp i mill.

Driftsbudsjettet	Dok 3 2020	Budsjett - økonomiplan			
		2021	2022	2023	2024
Sum utgifter	179,2	188,6	172,6	166,5	167,2
Sum inntekter	-76,5	-77,5	-77,5	-77,5	-77,5
Netto utgifter	102,6	111,1	95,1	89,0	89,8
Andel av kommunens totale brutto driftsbudsjett		0,3 %			

Investeringer i økonomiplanperioden 2021-2024:

- 13 mrd. til skoler inkl. flerbrukshaller
- 4,5 mrd. til sykehjem
- 2,9 mrd. til idrettsanlegg
- 2,5 mrd. til boliger til vanskeligstilte
- 2,0 mrd. til Omsorg+
- 1,4 mrd. til barnehager
- 0,4 mill. til lokale omsorgsboliger
- 1,7 mrd. ny Storbylegevakt

Brutto driftsutgifter for 2021 fordeler seg slik:

11.1.2 Byrådets ambisjoner for sektoren

Byrådets viktigste prioriteringer er arbeid til alle, kampen mot klimaendringer og sosial utjevning. Byrådsavdeling for næring og eierskap vil bidra til god nærings- og byutvikling, og til verdiskaping gjennom nye bærekraftige og trygge arbeidsplasser. Byrådsavdelingens eiendomsforvaltning skal bidra til Oslo kommunes klimamål gjennom fossilfrie byggeplasser og flere utslippsfrie byggeplasser, flere bygg som plussus og en satsning på energieffektivisering i eksisterende bygningsmasse.

Et viktig bidrag er omstilling til et grønt og bærekraftig næringsliv og økt kompetanse i arbeidslivet. Byrådets visjon for næringsutvikling er at Osloregionen skal være en av verdens mest bærekraftige, smarte og innovative regioner. Målet er at Oslo skal utnytte regionens vekst og utløse potensialet som ligger i forsterket samspill mellom bedrifter, forsknings- og kunnskapsmiljøer, entreprenører, kapital og offentlig sektor – for å oppnå økt verdiskaping, flere arbeidsplasser og bedre konkurranseevne.

Grønt skifte, urbanisering, og teknologiske endringer utfordrer eksisterende næringsliv, men skaper samtidig gode muligheter for innovasjon og fremvekst av nye næringer, inkludert innovasjon i offentlig tjenesteyting. Byrådet skal spille på lag med næringslivet og sørge for fremtidsrettede og gode rammebetingelser, samt åpne opp kommunen som testarena for nye produkter og tjenester. Byrådet vil tilrettelegge for enda sterkere samspill mellom næringsliv, oppstartsselskaper og kommunen.

Koronakrisen viser tydelig hvor viktig byrådets næringspolitikk er for verdiskaping og sysselsetting. Næringsutviklingen skal bidra til økt aktivitet og verdiskaping, og inntekter for kommunen. Byrådet ser fremover og vil bruke krisen til å forsterke omstillingen til grønn og bærekraftig vekst.

Oslo har et dynamisk, variert og kunnskapsintensivt næringsliv og mange kunnskapsinstitusjoner. I 2019 ble «Campus Oslo» – strategi for utvikling av kunnskapshovedstaden enstemmig vedtatt av bystyret. Campusstrategien skal styrke Oslo som en internasjonalt attraktiv kunnskapshovedstad og som næringsvennlig by. Samtidig er målet å bedre samspillet mellom byutvikling, utdanning, forskning, næringsliv og offentlig sektor. Et sentralt grep i strategien er etablering av tre innovasjonsdistrikter i Oslo. Strategien bygger på kommunens mål og planer og byrådets visjon om at Oslo skal bli en grønnere, varmere og mer skapende by med plass til alle. Til oppfølging av strategien er det i 2021 foreslått avsatt 11,4 mill.

Byrådet vil som en ny satsing i 2021 etablere en ny veilednings- og etablerertjeneste i Oslo. Det er flere i byen som bør få muligheten til å etablere egen bedrift. Oppstartsbedriftene i Oslo gjenspeiler ikke mangfoldet befolkning har for øvrig, og dette vil utgjøre et viktig tjenestetilbud i bydelene. Oslo trenger flere gründere med minoritetsbakgrunn og å redusere utenforskap. Tjenesten vil være spesielt rettet inn mot sosialt og grønt entreprenørskap i områder av Oslo med størst sosiale utfordringer. Dette behovet har blitt ytterligere forsterket i forbindelse med korona-situasjonen. Byrådet foreslår å avsette 3,5 mill. til etablerertjenesten i 2021.

Byrådet vil fortsette å fremme næringsutvikling gjennom å videreføre følgende tilskuddsordninger:

- Regionalt innovasjonsprogram rettet mot næringsklynger, inkubatorer, bedriftsnettverk, entreprenørskapsmiljøer, vekstprogrammer og arbeidsfellesskap.
- Tilskuddsordningen SmartOslo rettet mot innovasjon i kommunal tjenesteyting og vekst i små og mellomstore bedrifter.
- Tilskudd til profilering av Oslo som reiselivsdestinasjon

I tillegg forvalter kommunen den statlig finansierte tilskuddsordningen Regionalt forskningsfond Oslo.

Regionalt innovasjonsprogram er et etterspurt virkemiddel fra næringslivet og innovasjonsmiljøene i Oslo, og har i forbindelse med koronasituasjonen blitt trukket frem av næringslivet som et treffsikkert

virkemiddel for å opprettholde aktivitet i innovasjonsmiljøene. Programmet bidrar til å styrke og utvikle det lokale og regionale økosystemet for innovasjon og entreprenørskap. Prosjektene representerer konkrete tilbud og tjenester for bedriftene, som koplingsarenaer mellom små og store bedrifter og akseleratorprogrammer for å skape vekstbedrifter. Det forutsettes at prosjektene bidrar til bærekraftig og miljøvennlig næringsutvikling. Byrådet foreslår i 2021 å avsette 12,4 mill. til Regionalt innovasjonsprogram.

I byrådsplattformen (2019 – 2023) står det at byrådet vil «Styrke Oslo som testarena, og sammen med næringslivet utvikle metodikk og etablere en varig ordning for testing av nye tjenester og produkter i kommunale virksomheter». For å nå de politiske målene skal tilskuddsordningen SmartOslo videreutvikles for å få enda mer fart på å løse utfordringer innen det grønne skiftet og områder som klima, transport og arbeidsliv. Disse utfordringene må løses i samspill med forsknings- og utdanningsinstitusjonene, næringslivet, frivilligheten og innbyggerne. Byrådet legger opp til å videreføre den årlig bevilgningen på 10 mill. til SmartOslo ordningen.

Oslo er et attraktivt reisemål, en viktig kulturdestinasjon og et foretrukket alternativ for nasjonale og internasjonale arrangementer og fagkongresser. Oslos profil og næringsmiljøer bidrar også til å gjøre byen attraktiv som et foretrukket alternativ for etableringer og investeringer innen grønn industri og teknologi. Nasjonal og internasjonal konkurranse understreker betydningen av en samordnet satsing på profilering som et sentralt virkemiddel for å synliggjøre hovedstaden som reiselivsdestinasjon og en attraktiv nærings- og kunnskapsby. Koronaepidemien har i tillegg vist at det lokale og regionale markedet er av vesentlig betydningen for byens handels- service og reiselivsnæring. Dette understreker betydningen av å styrke og stimulere til økt bruk og etterspørsel av lokale attraksjoner og tjenestetilbud. Det er i 2021 foreslått å avsette 14 mill. til videreføring av en målrettet profilering av Oslo som reisemål.

Oslo skal ha et trygt og seriøst uteliv. I 2020 fremmet byrådet ny alkoholpolitisk handlingsplan som setter føringer for bransjen. Byrådet ønsker å fortsette å tilrettelegge for et godt samarbeid med utelivsnæringen og andre offentlige aktører for å skape gode konkurransevilkår samt hindre etablering av useriøse aktører. Nøkkel til forsvarlig drift er blant annet kompetent arbeidskraft. Kompetent arbeidskraft sikres gjennom gode arbeidsvilkår og allmenngjort tariff lønn. Alle salgs- og skjenkebevillinger har til nå måtte fornyes hvert fjerde år, men alkoholloven åpner nå for å gi alle bevilling for fire nye år uten søknad. Byrådet ga alle salgs- og skjenkebevillinger ett ekstra år med bevilling frem til oktober 2021, men ønsker å gi alle byens 1 625 salgs- og skjenkesteder automatisk ny bevilling frem til 2024. Dette vil lette det byråkratiske trykket og gi forutsigbarhet for bransjen. Samtidig vil det frigjøre tid og ressurser hos Næringsetaten og høringsinstanser som Kemneren, bydelene, skatt og politi. Samtidig skal det foretas en løpende vandelsvurdering av en større andel av bevilingsmassen enn i dag, slik at kommunen kan forsterke sitt arbeid mot blant annet svart økonomi, sosial dumping og arbeidslivskriminalitet. Samarbeid også med Arbeidstilsynet opp mot blant annet tariff lønn er et viktig element av dette arbeidet.

Før mars 2020 jobbet det over 17 000 mennesker i serverings- og restaurantbransjen i byen. Næringen bidrar til stor verdiskaping, og til byens uttrykk og mangfold ved å gi fastboende og besøkende rike opplevelser. Koronautbruddet i 2020 og innføring av strenge smitteverntiltak har stor innvirkning på inntjeningen i serverings- og skjenkenæringen og mange virksomheter går svært vanskelige økonomiske tider i møte når inntekter reduseres eller forsvinner. Byrådet jobber tett med næringen for å tilrettelegge for godt smittevern og til at flest mulig av virksomhetene klarer seg gjennom krisen slik at flest mulig ansatte i næringen fortsatt har en arbeidsplass når virusutbruddet er over.

Vi skal føre en aktiv eierskapspolitikk som sikrer fellesskapet større inntekter og setter selskapene i stand til å utvikle seg videre. Oslo kommune vil investere 31,4 mrd. i økonomiplanperioden gjennom kommunes eiendomsforetak. Investeringene skal også bidra til innovasjon og utvikling av miljøvennlige løsninger i kommunens eiendomsmasse.

Oslo kommune har et omfattende eierskap, blant annet gjennom 16 aksjeselskap og 6 kommunale foretak under sektoren Næring og eierskap. Byrådet vil utøve et aktivt og profesjonelt eierskap og gjennom det både øke kommunens inntekter og sikre høy kvalitet i kommunens eiendomsportefølje.

Eiendomsforetakene forvalter kommunens formålsbygg. De skal føre en profesjonell, verdibevarende og effektiv eiendomsforvaltning slik at kommunens verdier ivaretas og er tilpasset brukerne. Byrådet vil fortsette arbeidet med å redusere vedlikeholdsetterslepet til kommunens eiendomsmasse og opprettholde en økonomisk bærekraftig investeringstakt, slik at kommunen sikrer bygg med god kvalitet og som er egnet til formålet.

Oslo kommune er en av landets største innkjøpere og investerer for milliardbeløp årlig. Byrådet vil at Oslo bruker sin innkjøpsposisjon til å sikre anstendige arbeidsforhold og godt læringsmiljø hos entreprenørene som bygger for kommunen. Derfor har byrådet innført landets strengeste regler mot arbeidslivskriminalitet og sosial dumping, og stilt krav til bruk av lærlinger, det vi kaller Oslo-modellen. Byrådet vil også fortsette å bruke innkjøpsposisjonen for å bidra til å gjennomføre det grønne skiftet. Eiendomsforetakene bidrar til å nå Oslo kommunes klimamål gjennom å stille krav om fossilfrie byggeplasser og flere utslippsfrie byggeplasser, bygge flere bygg som plusshus og forsterke satsningen på energieffektivisering i eksisterende bygningsmasse.

Byrådet foreslår nye støtteordninger ved fastsetting av husleie for de kommunale boligene som reflekterer endringer i statlig bostøtte og uførerereformen (verbalvedtak H73/2019). Ordningene sikrer finansiering av forvaltning, drift og vedlikehold av boligmassen til Boligbygg. Se byrådsavdeling for arbeid, integrering og sosiale tjenester, kap. 8.15.

Boligbehovsplanen for Oslo kommune 2017 – 2020 slår fast at det er et stort udekket behov for kommunale boliger. Byrådet foreslår å avsette 2,5 mrd. til fremskaffelse av boliger til vanskeligstilte i økonomiplanperioden hvorav 1,5 mrd. er kjøp av boliger.

Byrådet foreslår å styrke satsningen på ulike tilgjengelighetstiltak med ytterligere 10 mill. i 2021, totalt 34,6 mill. Det vil bidra til at innbyggerne, uavhengig av funksjonsevne, vil kunne nyttiggjøre seg av kommunens tjenestetilbud.

Det satses på en videreføring og styrking av arbeidet med brannsikring i kommunale gårder. Det foreslås 25 mill. årlig til brannsikring, totalt 100 mill. i økonomiperioden.

Bystyret vedtok i januar 2020 etableringen av Oslobygg KF. Oslobygg skal, når det er operativt, bestå av virksomhetene til Omsorgsbygg Oslo KF, Undervisningsbygg Oslo KF, Kultur- og idrettsbygg Oslo KF og utbyggingsvirksomheten til Boligbygg Oslo KF. Oslobygg skal, i henhold til bystyrets vedtak, være operativt innen februar 2022 (24 måneder etter opprettelsen av foretaket). Som følge av at Oslo kommunes økonomi er sterkt påvirket av Covid-19 pandemien har styret i Oslobygg fått i oppgave å vurdere hvordan man i større grad enn tidligere forutsatt, skal sikre økonomiske synergier og gevinstrealisering som følge av sammenslåingen. Dette skal ikke gå på bekostning av de andre målene som er satt og ingen ansatte skal miste jobben som følge av sammenslåingen.

Oslo Havn er Norges største offentlige gods- og passasjerhavn. Det er en målsetting om å øke sjøtrafikken til og fra Oslo. Sjøtransport medfører reduserte utslipp og mer enn halverer klimagassutslippene sammenlignet med transport på vei. Bystyret vedtok i 2018 en handlingsplan for Oslo havn som nullutslippshavn innen 2050. Handlingsplanen består av 17 tiltak som innen 2030 skal bidra til at klimagassutslippene reduseres med 85 %. Flere av tiltakene er allerede implementert og det er ventet at utslippene fra Oslo Havn vil fortsette å falle. I august 2020 ble den utslippsfrie miljøbåten Pelikan II døpt. Den bidrar til redusert utslipp i Oslo Havn og mindre avfall i havnebassenget.

Gjennom Oslo kommunes eierskap i Fortum Oslo Varme AS har byrådet arbeidet for at karbonfangst på Klemetsrudanlegget blir en realitet. Klemetsrudanlegget er en av Østlandets største punktutslipp av CO₂, og karbonfangst på anlegget er det største enkelttiltaket i Oslos klima- og energistrategi.

Regjeringen har varslet at de vil komme med en investeringsbeslutning i forbindelse med fremleggelse av statsbudsjettet for 2021 den 07.10. 2020. Det er fortsatt uklart om staten vil finansiere null, ett eller to fangstanlegg.

Byrådet mener eierskapet i Hafslund E-CO og Fortum Oslo Varme er viktig for å ivareta verdiskaping for kommunens innbyggere på lang sikt. Energiselskapene er vesentlige i elektrifiseringen av samfunnet, og til ny teknologi og nye tjenester til innbyggere om samfunn. Dette skjer samtidig som Oslo kommune har mottatt rundt 1 mrd. årlig i utbytte fra selskapene. I 2020 er dette redusert til 847 mill. på grunn av kraftig nedgang i kraftprisen. Kraftprisen har holdt seg lav gjennom store deler av 2020 og medfører at anslaget for utbytte fra energiselskapene vil være lavt i 2021. For 2021 foreslås det et utbytte på 777 mill. fra Hafslund E-CO og Fortum Oslo Varme AS. Byrådet foreslår et årlig utbytte fra Oslo Havn KF (HAV Eiendom AS). Havne- og farvannsloven krever at utbytte fra havnekassen foreslås av havnestyret. I økonomiplanperioden er det lagt inn et forslag om et årlig utbytte på 70 mill. fra 2022.

Tabell 11.1.1 Hovedmål for næring og eierskap

Mål		Virksomheter som bidrar til måloppnåelse
1	Oslo skal være en nasjonalt og internasjonalt attraktiv kunnskapsby som fremmer et grønt og innovativt næringsliv	Næringsetaten, Oslo Business Region
2	Oslo skal ha et trygt og seriøst uteliv som styrker byens attraktivitet	Næringsetaten
3	Oslo kommune skal ha et aktivt og godt eierskap	Kommunens aksjeselskap og kommunale foretak
4	Oslo kommune skal bygge, forvalte og drifte kommunale bygg, slik at de er godt egnet til formålet og for brukerne.	Kommunale foretak

Mål 1: Oslo skal være en nasjonalt og internasjonalt attraktiv kunnskapsby som fremmer et grønt og innovativt næringsliv

Byrådet vil legge til rette for et omstillings- og konkurransedyktig næringsliv. Oslo kommune vil tilrettelegge for at kunnskapsinstitusjonene i hovedstaden samhandler med næringslivet og Oslo kommune med sikte på å utvikle nye næringer, og bidra til eksisterende næringslivs konkurranseevne. Byrådet vil se næringsutvikling og byutvikling i sammenheng.

Byrådet vil styrke samarbeidet med kunnskapsinstitusjoner og -miljøer for å videreutvikle Oslo som en kunnskapshovedstad med nasjonal og internasjonal konkurransekraft, og sikre at samspillet mellom utdanning, forskning og innovasjon bidrar til vekst og verdiskaping. Implementering av «Campus Oslo – strategi for utvikling av kunnskapshovedstaden» (campusstrategien) for Oslo vil stå sentralt. Et hovedgrep er å etablere innovasjonsdistrikter som legger til rette for økt innovasjon og kunnskapsbasert næringsutvikling tett på byens tyngste kunnskapsmiljøer.

Det er viktig for Oslo å tiltrekke seg flere selskapsetableringer, investeringer og besøkende som skaper flere arbeidsplasser. Både det urbane og nærheten til naturen er viktige kvaliteter for Oslo som kulturdestinasjon og foretrukket alternativ for nasjonale og internasjonale arrangementer og fagkongresser. Erfaring med Korona-epidemien viser at det lokale og regionale markedet er av vesentlig betydning for lokal verdiskaping innen handels-, service og reiselivsnæringen. Det vil derfor være viktig å utnytte dette verdiskapingspotensialet. Nasjonal og internasjonal konkurranse understreker betydningen av en samordnet profilering som et sentralt virkemiddel for å synliggjøre Oslos attraktivitet. Byrådet vil i 2021 legge frem en strategi for utvikling og styrking av Oslo som et bærekraftig reisemål. Strategien vil legge føringer for hvordan Oslo skal synliggjøres overfor prioriterte målgrupper og hvordan kommunens arbeid med profilering av Oslo som bærekraftig reisemål skal organiseres.

Mål 2: Oslo skal ha et trygt og seriøst uteliv som styrker byens attraktivitet

Hovedstadens mangfoldige restaurant- og uteliv er en berikelse for byen og tilreisende. Utelivsnæringen i Oslo bidrar til stor verdiskaping. I 2020 skal det vedtas en ny alkoholpolitisk handlingsplan som skal sette føringer for serverings-, salgs- og skjenkenæringen i fire nye år. Oslo kommune ønsker å opprettholde et

godt samarbeid med serverings- og skjenkenæringen og andre offentlige instanser for å skape gode konkurransevilkår og hindre etablering av useriøse aktører. Dette er desto viktigere i en utfordrende periode for næringen som følge av Covid-19.

Gjeldende alkoholpolitisk handlingsplan fra 2016 – 2020 har som hovedmål at Oslo skal være en trygg by, med bedre folkehelse og redusert skadelig alkoholbruk, og at kommunen skal ha en seriøs drift av salgs- og skjenkesteder. I kommende bevillingsperiode fra 2020 til 2024 vil byrådet å legge til rette for de seriøse aktørene i serverings- og skjenkenæringen, automatisk fornyelse av alle salgs- og skjenkebevillinger, flere løpende vandelskontroller, forhindre svart omsetning og arbeidslivskriminalitet, sikre en god arbeidshverdag ansatte, herunder allmenngjort tariff lønn, motvirke diskriminering og trakassering, digitalisering og forenkling, dialog og samarbeid både med næringen og andre offentlige kontrollinstanser og tilgjengelighet for næringen.

Målet om et trygt restaurant- og uteliv innebærer at det skal være trygt å oppholde seg i byen, både for de som kjøper og skjenkes alkohol, og for de som jobber i næringen. I tillegg skal Oslo ha et uteliv for alle, uten diskriminering og trakassering. Kunnskapsheving og felles forståelse med utelivsbransjen om hva som er god drift og et akseptabelt skjenkenivå, bidrar til en tryggere og mer seriøs drift av byens serverings- og skjenkesteder. I store deler av 2020 har Oslo kommune drevet utstrakt kontroll og veiledning i smittevern for serverings- og skjenkenæringen. Kommunen har også stengt de stedene som ikke har evne eller vilje til å følge smittevernreglene.

Oslos uteliv består i hovedsak av gode og profesjonelle næringsdrivende som bidrar til stor verdiskapning. Samtidig er denne delen av næringslivet spesielt utsatt for økonomisk kriminalitet, sosial dumping og arbeidslivskriminalitet. En viktig del av kommunens arbeid med å tilrettelegge for rettferdig konkurranse på like vilkår i byens serverings- skjenke- og dagligvarebransje, er å forhindre økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet. Denne typen kriminalitet er sterkt konkurransevridende og undergraver skatte- og avgiftsregelverket samt de ansattes rettigheter. Kommunen har derfor fokus på å gi informasjon om arbeidstakernes rettigheter. Allmenngjøring av tariff lønn er et viktig tiltak mot sosial dumping i serverings- og skjenkenæringen. Tariff lønn er også et fast punkt i Salutt-kurs og er jevnlig tema på veiledninger kommunen har med bransjen. Arbeidstilsynet fører tilsyn med at reglene om allmenngjøring og arbeidsmiljø overholdes, og kommunen har i flere år hatt et nært samarbeid med Arbeidstilsynet gjennom faste samarbeidsmøter og samarbeidskontroller. Manglende tariff lønn er et moment i kommunens vurdering av å avslå eller inndra serveringsbevillinger. Gjennom løpende vandelsvurderinger kan kommunen kontrollere 250 bevillingshavere i året opp mot Arbeidstilsynet.

Mål 3: Oslo kommune skal ha et aktivt og godt eierskap

Kommunens verdier i aksjeselskaper er betydelig. Byrådsavdeling for næring og eierskap har ansvaret for kommunens eierskap i energiselskapene Hafslund E-CO AS og Fortum Oslo Varme AS. Det foreslås et utbytte på 777 mill. fra Hafslund E-CO AS og Fortum Oslo Varme AS i 2021. Det vises for øvrig til omtale under kap. 901 Utbytte fra aksjeselskaper.

I eierskapsporteføljen er det videre seks arbeidsmarkedsbedrifter, Spir Oslo AS, Oslo Produksjon & Tjenester AS, Oslo Kollega AS, AS Fossheim Verksteder, Nordpolen Industrier AS og Unikum AS. Bystyret vedtok høsten 2019 å omorganisere noen av arbeidsmarkedsbedriftene. Oslo Produksjonstjeneste AS ble slått sammen med Balder Tekstil AS og Gamle Oslo Tre og Tekstil AS med virkning fra 01.01.2020. I tillegg ble Oslo Kollega AS slått sammen med Bydelenes Produksjonstjeneste AS, samtidig som bystyret fikk fullmakt til å selge kommunens aksjer i Unikum AS og Nordpolen Industrier AS. Omorganiseringen er gjennomført for å styrke arbeidsmarkedsbedriftenes posisjon som tilbydere av tiltaksplasser i Oslo.

Øvrige selskaper er Fjellinjen AS, Filmparken AS, Oslo Konserthus AS, , Oslotech AS, Oslo Business Region AS, Rosenkrantzgt. 10 AS, Nydalsveien 30C AS og Kabelgata 10 AS.

Mål 4: Oslo kommune skal bygge, forvalte og drifte kommunale bygg, slik at de er godt egnet til formålet og for brukerne

Byens offentlige bygg benyttes hver eneste dag av Oslos befolkning. Eiendomsforetakene skal legge til rette for en best mulig kommunal tjenesteproduksjon til beste for Oslos befolkning. Dette gjøres ved å bygge og forvalte eiendommene, slik at bl.a. skoler, barnehager, idrettsbygg, kulturbygg, omsorgsboliger og sykehjem, er best mulig tilpasset formålet og innbyggerne i Oslo. Kommunens eiendomsmasse representerer betydelige verdier for fellesskapet og disse skal sikres gjennom verdibevarende vedlikehold og nyinvesteringer. Det legges vekt på miljøvennlige bygg og universell utforming for å sikre tilgjengelighet for alle grupper.

Bystyret vedtok i januar etableringen av Oslobygg KF. Oslobygg skal etter at foretaket er ferdig etablert bestå av virksomhetene i Omsorgsbygg Oslo KF, Undervisningsbygg Oslo KF, Kultur- og idrettsbygg Oslo KF og utbyggervirksomheten til Boligbygg Oslo KF. Organisasjonsprosjektet skal være gjennomført innen februar 2022 (24 mnd. etter etableringen). Byrådet har satt klare målsetningen for det nye foretaket. Foretaket skal være bransjeledende innenfor formålene sine, med satsning på bærekraft og miljø, teknologiutvikling og teknisk kvalitet, samt sambruk og arealeffektivitet. Eiendomsforetakene investerer milliarder årlig og det er en klar målsetning om at foretakene gjennom investeringene bidrar til å nå kommunens klimamål.

11.1.3 Sektorens økonomiske rammer

Tabell 11.1.2 Økonomiplanoversikt for næring og eierskap

Beløp i mill.

Driftsbudsjettet	Dok 3 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Dok 3 - vedtatt økonomiplan netto ¹⁾	102,6	97,6	93,9	91,8	0,0
DOK 3 nettoramme første år videreført	102,6	102,6	102,6	102,6	102,6
+/- Kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling		2,7	2,7	2,7	2,7
+/- Reelle endringer		5,7	-10,3	-16,3	-15,6
=ØKONOMIPLAN (netto)	102,6	111,1	95,1	89,0	89,8
Endringer i prosent		8,2 %	-7,3 %	-13,3 %	-12,6 %
Sum endringer		8,5	-7,5	-13,6	-12,9

Spesifikasjon av "Reelle endringer"	Dok 3 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
+/- Justering for andre aktivitetsnøytrale forhold		0,0	-0,1	-0,1	-0,1
+/- Justering for engangstiltak		-6,7	-6,7	-5,7	-5,7
+/- Justering for oppgaveendring mellom sektorer		-2,6	-2,6	-2,6	-2,6
+/- Uspesifiserte rammeendringer		-1,6	-2,0	-3,6	-4,2
+/- Spesifiserte rammeendringer		16,6	1,1	-4,3	-3,0
Sum reelle endringer		5,7	-10,3	-16,3	-15,6

1) 2020 prisnivå

Kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling (LPU)

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto 2,7 mill. jf. kapittel 18 Budsjettekniske merknader. Nettobeløpet hensyntar økning i kommunens pensjonskostnadssats fra 21,2 % i 2020 til 21,9 % i 2021. Pensjonskostnadene i 2021 er 0,28 mill. høyere enn i 2020.

Justering for andre aktivitetsnøytrale forhold (AAF)

Det er innarbeidet en forventet besparelse i sektorens budsjetttramme med -0,1 mill. årlig fra 2022 og ut økonomiplanperioden 2022-2024 knyttet til omlegging til digital sykemelding og ny visuell identitet.

Justering for engangstiltak (ETB)

Reduksjonen på 6,7 mill. skyldes engangstiltak i 2020 knyttet til utarbeidelse av reiselivsstrategi og etablerertjeneste på 1,5 mill. I tillegg er 1,0 mill. overført til Næringsetaten. En to-årig avsetning til Innovasjonsdistrikter på 4,2 mill. ble avsluttet i 2020, men erstattet med en varig avsetning på 5,2 mill. under «Spesifiserte rammeendringer».

Justering for oppgaveendring mellom sektorer (OGE)

Det er for 2021 overført en stillingshjemmel for utvikling av SmartOslo til lønnsbudsjettet under Byrådsleders avdeling, dette medfører en reduksjon på 1,5 mill. I tillegg er det overført stilling fra Næringsetaten til oppfølging av klagesaker i Byrådsavdeling fra nærings og eierskap, en reduksjon på 1,1 mill.

Uspesifiserte rammeendringer (RAM)

Det er innarbeidet en generell rammereduksjon for sektoren på 1,6 mill. i 2021, økende til 2,0 mill. i 2022, 3,6 mill. fra 2023 og 4,2 mill. i 2024. videre i økonomiplanperioden.

Spesifiserte rammeendringer (ADE)

Næringsutviklingsområdet er styrket med 16,6 mill. hvorav 10,0 mill. til etablering av Oslobygg, 3,5 mill. er avsatt til Etablerer og veiledningstjenesten, samt en styrking av Regionalt innovasjonsprogram med 1,0 mill. Etablering av innovasjonsdistrikter er innarbeidet med 5,2 mill. årlig, og er en styrking på 1 mill. Samordning av næring og profileringsmidlene er et innsparingstiltak på 2,0 mill. i 2021 økende til 5,0 mill. i resten av økonomiplanperioden. Lønnsmidler på 1,1 mill. for oppfølging av Digital vertskapstjeneste er overført til Utviklings- og kompetanseetaten, for 2021 og 2022.

Tabell 11.1.3 Netto driftsbudsjett pr kapittel for næring og eierskap

						Beløp i mill.
Netto driftsbudsjett	Dok 3 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Endring 2020 - 2021
179 Oslobygg KF - overføring (NOE)	0,0	10,0	0,0	0,0	0,0	10,0
455 Næringsutvikling (NOE)	70,0	69,7	63,9	59,5	60,2	-0,2
459 Næringsetaten (NOE)	32,7	31,3	31,2	29,6	29,6	-1,3
Sum	102,6	111,1	95,1	89,0	89,8	8,5

For nærmere informasjon vises det til særskilt omtale under det enkelte kapittel.

Tabell 11.1.4 Netto driftsbudsjett for Oslo Havn KF

					Beløp i mill.
Netto driftsresultat pr KF	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	
Kommunale foretak:					
Oslo Havn KF (NOE)	-89,3	-125,0	-130,0	-135,0	
Kommunale foretak - netto driftsresultat	-89,3	-125,0	-130,0	-135,0	

Tabell 11.1.5 Brutto investeringsbudsjett pr kapittel for næring og eierskap

					Beløp i mill
Brutto investeringsbudsjett	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	
172 Boligbygg Oslo KF - overføring (NOE)	193,8	188,8	260,8	109,0	
180 Usikkerhetsavsetning invest. (NOE)	100,0	200,0	150,0	300,0	
185 Forskjellige utbedringstiltak (NOE)	34,6	24,6	24,6	24,6	
Sum Næring og eierskap (NOE)	328,4	413,4	435,4	433,6	

For nærmere informasjon vises det til særskilt omtale av investeringsbudsjettet under det enkelte kapittel.

Tabell 11.1.6 Netto driftsresultat – Oslo Havn, økonomiplanoversikt

Beløp i mill.

	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Netto driftsresultat pr KF				
Kommunale foretak:				
Oslo Havn KF (NOE)	-89,3	-125,0	-130,0	-135,0
Kommunale foretak - netto driftsresultat	-89,3	-125,0	-130,0	-135,0

Tabell 11.1.7 Brutto investeringsbudsjett – Oslo Havn, økonomiplanoversikt

Beløp i mill

	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Brutto investeringsbudsjett				
060 060 Oslo Havn KF (NOE)	359,5	249,8	203,5	240,0
Sum Næring og eierskap (NOE)	359,5	249,8	203,5	240,0

11.1.4 Næringsutvikling

Tabell 11.1.8 Driftsbudsjett Næringsutvikling

Beløp i 1000 kr

Kap / Artsgnr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
455 Næringsutvikling (NOE)			
10 Lønn og sosiale utgifter	685	0	0
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	6 265	7 877	6 634
13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	15	0	0
14 Overføringsutgifter	47 687	62 088	63 128
Sum utgifter	54 652	69 965	69 762
17 Refusjoner	-562	-13	-13
18 Overføringsinntekter	-2 000	0	0
Sum inntekter	-2 562	-13	-13
Netto utgifter	52 090	69 952	69 749

1 Ansvarsområde

Kapittelet omfatter det primære ansvaret for Oslo kommunes næringsutvikling, entreprenørskap, samarbeid med kunnskapssektoren og næringsklynger, forvaltning av kommunens salgs- og skjenkebevilling og tilsyn med salg av tobakk, reiseliv og profilering av Oslo. Innsatsen på næringsutvikling skal bidra til en innovativ og konkurransedyktig økonomi som skaper bærekraftige, trygge og varige arbeidsplasser for hele samfunnet.

2 Situasjonsbeskrivelse

Nærings- og arbeidslivet i Oslo ble hardt rammet av pandemien. Ledigheten i Oslo økte fra 2,6 % per 10.03. til 13,5 % per 07.04. I april var mer enn 50 000 personer helt ledige i Oslo. Etter den gradvise gjenåpningen av økonomien er ledigheten ved utgangen av juli redusert til 6,7 %. Oslo har høyest ledighet av samtlige av landets fylker. Det er særlig service-, serverings-, overnattings og reiselivsnæringen som er rammet. Det er fortsatt knyttet stor usikkerhet til de langsiktige konsekvensene for næringslivet i Oslo blant annet når det gjelder konkurser og nedbemanningen.

Før virusutbruddet hadde Oslo har et variert og kunnskapsintensivt næringsliv i vekst. Oslo ble i 2019 kåret til Norges mest næringsvennlige kommune, og kom på førsteplass blant norske kommuner basert på indikatorer for økonomiske prestasjoner og rammebetingelsene for næringslivet. Erfaring fra tidligere kriser har vist at det kan forventes en ny bølge nystartede bedrifter. Da er det avgjørende at virkemidlene og rammevilkårene tilrettelegger for nye levedyktige norske oppstarts- og vekstselskaper med eksportpotensial.

Innovasjon, FoU og entreprenørskap i næringslivet er viktig for å oppnå omstilling, vekst og produktivitet. Oslo er landets kunnskapshovedstad og fremste senter for høyere utdanning, forskning og utvikling. 28 % av Norges FoU-aktivitet ligger i hovedstaden. Oslo er en kompakt kunnskapsby med mange universiteter og høyskoler lokalisert nær sentrum og nær hverandre.

EUs Regional Innovation Scoreboard gir en oversikt over det regionale mønsteret for innovasjonsaktivitet i Europa. Osloregionen har gått frem på den siste rangeringen fra 2019 og er nå på 16. plass i gruppen av regioner som klassifiseres som innovasjonsledere. Likevel er Osloregionen fremdeles langt bak byer som Helsinki, Stockholm og København, som ligger på hhv. 3., 4. og 5. plass, med Zürich er på topp. Sett opp mot resten av landet er Oslo overrepresentert med gründere. Oslo er det fylket i Norge hvor det etableres og nedlegges flest virksomheter. Tall fra forskningsprosjektet «The State of Norwegian Entrepreneurship 2.0» ved Handelshøyskolen BI viser at det er de nye og de unge bedriftene som har mest betydning for jobbskaping og omstilling i Norge. I slutten av perioden 2005 – 2016 var 57,5 % av alle bedrifter i hovedstaden startups og som sysselsatte 35,1 % av arbeidskraften i privat sektor. Etter Oslo følger Rogaland (25 %), Hordaland (22 %), Sør-Trøndelag (19 %) og Troms (18 %). Ifølge BI-rapporten er ikke utfordringen mangel på entreprenørskap, men at for få selskaper vokser. Det kan skyldes mangel på kompetanse, vekstkapital og investorer. Vekstbedrifter er derfor en prioritet for byrådet.

Byrådet har i samarbeid med blant annet kunnskapsinstitusjonene utarbeidet «Campus Oslo – strategi for utvikling av kunnskapshovedstaden» (campusstrategien). Målet er å styrke Oslo som en internasjonalt attraktiv kunnskapshovedstad – og som næringsvennlig by. Et bedre samspill mellom byutvikling, utdanning, forskning, næringsliv og offentlig sektor skal bidra til økt verdiskaping, innovasjon, omstilling til nullutslippssamfunnet og flere arbeidsplasser. Et sentralt grep i campusstrategien er å etablere innovasjonsdistrikter for å tilrettelegge for økt innovasjon og kunnskapsbasert næringsutvikling tett på byens sentrale kunnskapsmiljøer. Byrådet vil med dette se byutvikling i tett sammenheng med kunnskaps- og næringsutvikling. Videre skal det satses på tiltak på tvers av institusjoner og områder i Oslo for å gjøre byen mer attraktiv som et sted å jobbe, studere og etablere virksomhet. Dette vil også bidra til å sikre god tilgang på kompetanse som dekker nærings- arbeidslivets fremtidige behov. Strategien bygger på kommunens mål og planer og byrådets visjon om at Oslo skal bli en grønnere, varmere og mer skapende by med plass til alle.

Oslo kommune skal bidra til å tiltrekke kompetanse gjennom internasjonal profilering og godt vertskap. Kompetanse som møter regionens fremtidige behov for arbeidskraft. Campusstrategien er utformet med utgangspunkt i byrådets ambisjoner om å være en god vertskapsby for denne målgruppen. Norge er et av verdens mest digitale land. Både næringslivet og offentlig sektor ligger langt fremme. Som en del av oppfølging av campusstrategien har byrådet i 2019 igangsatt arbeidet med å etablere en engelskspråklig digital vertskapstjeneste under kommunens hovednettsted oslo.kommune.no. Arbeidet med Oslo kommunes engelske sider «Welcome to Oslo» ferdigstilles i 2021. Nettsidene vil samordne informasjon tilpasset målgruppen om offentlige tjenester og andre tilbud som gjør det enklere å etablere seg i Oslo. Byrådet foreslår i 2021 å avsette 11,4 mill. til oppfølging av campusstrategien

Behovet for innovasjon i offentlig sektor er gjenstand for får stadig større oppmerksomhet. For å kunne møte nye samfunnsutfordringer både på kort og lang sikt, er det behov for en kontinuerlig satsing på forskning og innovasjon i kommunesektoren. Byrådet skal utarbeide en strategi for forskning, utvikling og innovasjon (FoUI) for Oslo kommunes egen virksomhetsutvikling. Strategien skal være et verktøy for å

drive innovasjonsarbeid i alle sektorer, og etablere gode prinsipper for samhandling med kunnskapsmiljøene.

Betydningen av næringsarbeidet i Oslo kommune er styrket de siste årene, blant annet med mer innflytelse over statlige regionale midler. Oslo kommune vil prioritere innovasjon og nyskaping gjennom tverrsektorielle initiativ som eksempelvis uttesting, utvikling og innovative offentlige anskaffelser. Kommunen vil tilrettelegge for, og investere i utviklingen av smarte løsninger som skal bidra til økt verdiskaping for næringslivet og bedre kommunale tjenester til innbyggerne.

SmartOslo – tilskuddsordning for næringslivet har som formål å fremme innovasjon i kommunal tjenesteyting og fremme næringsutvikling gjennom testing og pilotering av nye løsninger. Det opprettes en fast stilling i byrådsavdeling for næring og eierskap for å følge opp og videreutvikle SmartOslo ordningen. Tilskuddsordningen skal knyttes opp mot innovasjonsdistriktene med sikte på testing og utvikling i full skala. Næringslivet skal skape nye løsninger basert på reelle behov i kommunal sektor. Ordningen er et viktig virkemiddel for å skape vekstbedrifter, nye arbeidsplasser og samfunnsnyttige smarte og bærekraftige tjenester og løsninger. I budsjettet for 2021 er det avsatt 10 mill. til tilskuddsordning og prosjektledelse.

Næringsarbeidet i kommunen skjer i stor grad i samspill med eksterne aktører, nettverks- eller medlemsorganisasjoner, næringsklynger og FoU-organisasjoner. Regionalt innovasjonsprogram er utløsende og forsterkende for jobbskapingen og næringsaktørene i regionen. Det er et etterspurt virkemiddel fra næringslivet og innovasjonsmiljøene og har vært helt avgjørende for opprettelsen av viktige næringsmiljøer og inkubatorer. Byrådet vil bruke dette programmet til å fremme næringsutvikling og omstilling til et grønt og bærekraftig næringsliv. I budsjett for 2021 er det avsatt 12,4 mill. til Regionalt innovasjonsprogram.

Oslo kommune har sammen med OsloMet Storbyuniversitetet og Viken fylkeskommune i 2019 deltatt i programmet MIT REAP. Dette er et internasjonalt kompetanse- og strategiutviklingsprogram for storbyregioner. Programmet har gitt ny innsikt i data- og innovasjonsdrevet entreprenørskap. MIT REAP vil i 2021 følges opp med et initiativ for datadrevet entreprenørskap i Osloregionen.

I byrådserklæringen er det satt mål om å gjøre det enklere å etablere nye virksomheter gjennom en egen etablerertjeneste. Oslo trenger flere gründere med minoritetsbakgrunn og få flere fra utenforskap inn i varig arbeid. Byrådet vil som en ny satsing i 2021 etablere en veilednings- og etablerertjeneste som er rettet mot blant annet grønt entreprenørskap i områder av Oslo med størst sosiale utfordringer. Etablerertjenesten skal organiseres innenfor en samvirkemodell i form av et aktivitetshus. Det tas sikte på å etablere en til tre etablerertjenester. Etablerertjenesten vil i første omgang iverksettes i Stovner bydel. Tjenesten skal primært prekvalifisere etablerere før videre oppfølging ved andre etablerte veiledningstjenester. Dette behovet har blitt ytterligere forsterket i forbindelse med korona-situasjonen. Byrådet foreslår å avsette 3,5 mill. til en veilednings- og etablerertjeneste i 2021.

De fleste nordmenn tok Norgesferie i 2020. For landet som helhet ble sommersesongen for reiselivsnæringen bedre enn forventet. Oslo ble tidlig fremhevet som episenter for koronapandemien. Innføring av nødvendige smitteverntiltak vanskeliggjorde kommunikasjon og profilering av Oslo som et trygt reisemål. Dette i tillegg til at en stor del av reiselivsnæringen er rettet mot internasjonale gjester medførte at reiselivsnæringen i Oslo ble spesielt hardt rammet. Oslos hoteller hadde en tilbakegang på 84 % i juni, og antall cruisepassasjerer var tilnærmet null. Nordmenn reiste mer i eget land og oppsøkte steder på «ønskelisten» som de tidligere ikke hadde prioritert. I tillegg bruker normalt utenlandske turister byene som et start- og endepunkt for Norgesoppholdet. Restriksjoner knyttet til skjenkenæringen og antall deltakere på arrangementer har også slått hardt ut for byens konsert og eventaktører. Innføring av nasjonale permitteringsregler, lønnstilskudd og kompensasjonsordninger har vært viktig for kontinuitet i næringen.

Koronapandemi med bortfall av internasjonale besøkende viser at det lokale og regionale markedet er av vesentlig betydning for lokal verdiskaping innen handel-, service og reiselivsnæringen. Det vil derfor være

viktig å utnytte verdiskapingspotensialet for å sikre en bærekraftig utvikling av næringen. En samordnet koordineringen av næringsutviklings- og profileringsarbeidet vil også være et viktig virkemiddel for å synliggjøre Oslos attraktivitet og styrke fremtidig nasjonal og internasjonal konkurranseevne. Byrådet derfor har tatt initiativ til og igangsatt arbeidet med å utarbeide en strategi for styrking og profilering av Oslo som et bærekraftig reisemål. Byrådet foreslår i 2021 å avsette 14 mill. til en samordnet og målrettet profilering av Oslo som reiselivsdestinasjon.

Tabell 11.1.9 Nøkkeltall næringsutvikling

Kap. 455 Næringsutvikling og reiseliv	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019
Antall bedrifter	82 278	84 984	86 048	88 488	89 324
Sysselsatte med arbeidssted i Oslo	451 379	457 177	468 374	482 569	491 194
Antall nyetableringer	12 697	13 071	13 682	13 214	14 322
Antall studenter	74 169	76 793	80 263	77 803	80 983
Antall gjestedøgn	4 690 674	4 938 554	5 083 166	5 170 157	5 610 934
Cruiseanløp, skip	102	82	101	98	124
Antall cruisepassasjerer	198 268	169 616	197 886	187 698	229 068
Internasjonale kongresser	87	64	72	73	67
Besøk ved turistinformasjonene	324 256	393 313	430 000	433 007	443 000

3 Mål, tiltak og resultatindikatorer

Mål 1: Oslo skal være en nasjonalt og internasjonalt attraktiv kunnskapsby som fremmer et grønt og innovativt næringsliv

Tiltak 1:

Videreutvikle det regionale partnerskapet mellom Oslo og Viken.

Tiltak 2:

Implementere og videreutvikle tilskuddsordningen for næringsutvikling – SmartOslo.

Tiltak 3:

Implementere tiltak i Campus Oslo – strategi for utvikling av kunnskapshovedstaden (campusstrategien).

Tiltak 4:

Profilere Oslo som et attraktivt og miljøvennlig besøksmål, etableringssted og fortrukket studiested

4 Merknader til driftsbudsjettet

Etablerer- og veiledningstjenesten er et nytt tiltak og hvor det er avsatt 3,5 mill. i 2021. Regionalt innovasjonsprogram er styrket med 1,0 mill.

Rammen er redusert med 4,0 mill. som følge av engangstiltak i 2020 knyttet til utarbeidelse av reiselivsstrategi og etablerertjeneste på 1,5 mill., flytting av 1,5 mill. til en stillingshjemmel for utvikling av SmartOslo til Byrådsleders avdeling, samt 1,0 mill. til styrking av Næringsetaten. Det er videre innarbeidet et rammekutt på 0,38 mill. i 2021, 0,68 i 2022, 0,74 i 2023 og 1,33 mill. i 2024. Samordning av næring og profileringsmidlene medfører et innsparingstiltak på 2,0 mill. i 2021 økende til 5,0 mill. i resten av økonomiplanperioden.

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto 1,77 mill. Jf. kapittel 18 Budsjettekniske merknader.

Øremerkede midler

Oppført beløp er årets bevilgning til prosjektene. Midlene forutsettes brukt i 2021 i samsvar med planlagt fremdrift. Dersom det skjer forskyvninger i fremdriften som gjør at midlene ikke anvendes fullt ut, er de overførbare til påfølgende budsjettår.

Tabell 11.1.10 Øremerkede kommunale midler

Beløp i 1000

Prosjektnummer	Prosjektnavn	Beløp
245 500 005	Næringsutviklingsavsetning - Smart Oslo	8 000
245 500 007	Campusstrategi Del B Innovasjonsdistrikter	6 500
245 500 008	Campusstrategi Del A	3 800
245 500 010	Etablerertjeneste	3 500

Tabell 11.1.11 Tilskuddsmidler Næringsutvikling

Kap. nr.	Søknaden gjelder	Vedtak 2019	Vedtak 2020	Byrådets forslag Sak 1/2021	Sum 2019 - Sak 1/2021
455	Regionalt innovasjonsprogram, kommunale midler	10 000	9 000	12 400	31 400
455	Regionalt innovasjonsprogram, statlige midler	2 000	2 000		4 000
455	Toppindustrisenteret	2 000			2 000
455	Profilering av Oslo som reiselivsdestinasjon	15 000	15 000	14 000	44 000
455	Oslo Business Region	13 600	14 600	13 600	41 800
455	Digital vertskapstjeneste		300		300
455	Ungt Entreprenørskap	900	950	1 000	2 850
455	Tilskuddsordning for innovasjon i kommunale virksomheter - Smart Oslo	8 000	8 000	8 000	24 000
455	Innovasjonsdistrikter/Oslo som kunnskapshovedstad - oppfølging av campusstrategi	4 200	7 300	10 300	21 800
455	MIT-REAP		600		600
455	Forregion		500	2 000	2 500
455	Avsetning til øvrige tiltak innen næringsutvikling	1 300	1 838	1 828	4 966
Sum	Tilskudd Næringsutvikling	57 000	60 088	63 128	

11.1.5 Overføring av statlige næringsrettede midler

Tabell 11.1.12 Driftsbudsjett Overføring av statlig næringsrettede midler

Beløp i 1000 kr

Kap / Artsgnr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
456 Overføring av statlige næringsrettede midler (NOE)			
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	0	1 800	1 800
14 Overføringsutgifter	0	45 700	46 639
Sum utgifter	0	47 500	48 439
18 Overføringsinntekter	0	-47 500	-48 439
Sum inntekter	0	-47 500	-48 439
Netto utgifter	0	0	0

1 Ansvarsområde

Oslo kommune har i forbindelse med Regionreformen fra 2020 fått ansvar for hhv. forvaltning og fordeling av statlige regionale næringsmidler. Dette er midler som i sin helhet går ut til oppdragsaktører som Innovasjon Norge og SIVA, med unntak av Regionale forskningsfond og bredbåndsmidler som Oslo kommune også har overtatt det operative forvaltningsansvar for.

2 Situasjonsbeskrivelse

Fra 01.01.2020 har Oslo kommune fått oppdragsgiveransvaret for enkelte statlige næringsrettede virkemidler (SIVAs inkubasjonsprogram og Innovasjon Norges bedriftsnettverksprogram mv). Oslo kommune har også fra 01.01.2020 eget forvaltningsansvar for Regionalt forskningsfond Oslo, som lyser ut midler til forskning og innovasjon for å mobilisere til økt FoU-innsats i næringsliv og offentlig. Dette gjør at Oslo kommune har større innflytelse over hvordan disse midlene forvaltes.

11.1.6 Næringsetaten

Tabell 11.1.13 Driftsbudsjett Næringsetaten

Kap / Artsgr	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
459 Næringsetaten (NOE)			
10 Lønn og sosiale utgifter	45 966	48 522	49 096
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	18 249	10 057	8 081
13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	0	457	464
14 Overføringsutgifter	5 431	2 664	2 739
15 Finansutgifter og finanstransaksjoner	80	0	0
Sum utgifter	69 726	61 700	60 380
16 Salgsinntekter	-33 291	-27 370	-27 370
17 Refusjoner	-4 461	-1 635	-1 661
19 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-80	0	0
Sum inntekter	-37 832	-29 005	-29 031
Netto utgifter	31 894	32 695	31 349

1 Ansvarsområde

Næringsetaten har ansvar for å gjennomføre kommunens søknadsbehandling og kontroll av bevillinger etter serveringsloven og alkoholloven. Etaten fører også tilsyn med salg av tobakk etter tobakksskadeloven.

Næringsetaten skal utøve profesjonell og brukerorientert forvaltning innenfor sitt myndighetsområde, og skape forutsigbarhet ved at beslutninger og vedtak har god kvalitet.

2 Situasjonsbeskrivelse

Oslo har utviklet seg til en internasjonalt anerkjent kulturby og reisemål i Europa. Det gjør det attraktivt for både innbyggere og tilreisende å besøke byens serverings- og skjenkesteder. Besøkende kommer ikke bare for å beskue tradisjonelle turistattraksjoner. De kommer også for å oppleve byens mangfoldige kulturliv. Oslos restaurant- og uteliv er en vekstbransje som er svært viktig for byen vår. Både med henblikk på musikk- og kulturtilbud, nærings- og byutvikling, sysselsetting og verdiskaping. Oslo har gjennomgående gode og profesjonelle aktører – med unike, nyskapende og varierte konsepter.

Imidlertid har Covid-19 rammet serverings- og skjenkenæringen hardt. Det er usikkert hvilket tilbud som vil bestå i hovedstaden i etterkant av virusutbruddet. Med strenge tiltak knyttet til serveringsbransjen er det sannsynlig at det vil bli flere konkurser i løpet av 2020. I tillegg til redusert omsetning av alkohol over

flere måneder vil næringen være påvirket av situasjonen i lang tid. Dette kan resultere i lavere inntekter for Næringssetaten på grunn av inntektssvikt fra bevillingsgebyr for alkoholomsetning. Hvor store konsekvenser dette vil ha i 2021 er vanskelig å forutsi.

Før mars 2020 jobbet det i overkant av 17 000 mennesker i næringen. Bredden i restaurant- og utelivsnæringen bidrar til at det er et tilbud for alle deler av Oslos mangfoldige befolkning. Oslo skal være en åpen og inkluderende hovedstad. Det er derfor viktig at alle gis de samme muligheter.

Byrådet vil gi serverings- og skjenkenæringen gode og forutsigbare rammebetingelser. Alkoholpolitikk for perioden 2020 – 2024 skal vedtas i bystyret ultimo 2020. Oslo kommunes alkoholpolitiske plan favner videre enn alkohollovens formål, som er å begrense skadevirkningene av alkohol. Byrådet ønsker derfor at både planens navn og hovedmål gjenspeiler at den er en næringspolitisk handlingsplan, som ser bransjen som et viktig element i en byrårets visjon om en grønnere, varmere og mer skapende by med plass til alle.

Alle salgs- og skjenkebevillinger må fornyes hvert fjerde år. Loven åpner for å gi alle bevilling for fire nye år uten søknad. På grunn av Covid-19 har alle salgs- og skjenkebevillinger fått forlenget bevilling frem til oktober 2021. Byrådet ønsker etter dette å gi alle 1 625 salgs- og skjenkebevillinger automatisk ny bevilling frem til 2024. Dette vil lette det byråkratiske trykket og gi forutsigbarhet for bransjen. Samtidig vil det frigjøre tid og ressurser hos Næringssetaten og høringsinstanser som Kemneren, bydelene, skatte- og politimyndigheter. Samtidig skal alle salgs- og skjenkebevillinger vurdere i løpet av bevillingsperioden med 250 som blir kontrollert i året. Disse vil da sendes på høring til de vanlige høringsinstansene, herunder Arbeidstilsynet som fører tilsyn med arbeidsmiljø og tariffønn.

Serverings-, salgs- og skjenkebevillinger er et prioritert område i kommunens helhetlige satsning på elektroniske tjenester. Næringssetaten tilrettelegger for digitalt førstevalg i kommunikasjon med innbyggerne og næringslivet. Selvbetjening, mer presis og raskere kommunikasjon og enklere tilgang til informasjon for interessenter og allmenheten har medført økt brukertilfredshet. Digitale løsninger hever kvalitetsnivået på søknadene og gir kortere saksbehandlingstid.

Oslo skal ha et trygt, attraktivt og inkluderende uteliv, og salg og skjenking av alkohol skal skje på like konkurransevilkår og med seriøse drivere. Det har de senere årene vært en nedgang i overskjenking, skjenking og salg til mindreårige og utelivsrelatert vold. Næringsetatens årlige trygghetsundersøkelse gjennomført i 2020 viser at 76 % av respondentene opplever Oslo sentrum som trygt i helgen og på kvelds- og nattestid.

Kommunen har de siste årene vektlagt veiledning og tett dialog med utelivsbransjen, både i søknadsprosessen og videre i den løpende driften. Metodikken blir godt mottatt av bransjen og erfaringer fra Salutt-prosjektet tilsier at en slik tilnærming gir god resultatmessig effekt. Fra 2018 er arbeidsmetodikken utviklet i Salutt-prosjektet implementert i kommunens kontrollvirksomhet. Dette gjenspeiles i både søknadsprosess og i kontroll av bevillinger. Metodikken gir også kommunen mulighet til å avdekke steder med utfordrende drift på et tidlig stadium og vil gi grunnlag for målrettede kontroller og oppfølging tilpasset det enkelte sted. Det gjennomføres egne veiledningskontroller. Denne typen kontroller er mindre avviksfokusert, det benyttes mer veiledning og dialog ute på kontroll og det skjer oppfølging i etterkant av gjennomført kontroll. Veiledning og dialog er en sentral del av kommunens kontrollstrategi, og anvendes også ved ordinære kontroller.

Et stort trykk på kontroller og veiledning har også vært kommunens strategi under Covid-19. Siden gjenåpningen av skjenking av alkohol 06.05 og frem til 07.08 har kommunens kontrollører gjennomført 1 232 kontroller av steder som skjenker alkohol, og 137 kontroller av rene serveringssteder. Steder som ikke har hatt tilstrekkelig smittevern har blitt stengt.

Kommunen har siden 2010 gjennomført ca. 440 diskrimineringskontroller. Oslo er den eneste kommunen som har egne diskrimineringskontroller og som har inndratt bevillinger på bakgrunn av diskriminering. Kommunen inndro første skjenkebevilling på bakgrunn av diskriminering i 2015. Da ble det inndratt tre

skjenkebevillinger. Fra og med 1. januar 2016 ble det statlige prikktildelingssystemet innført og det ble nærmest umulig å inndra på bakgrunn av diskriminering. I stedet for å inndra skjenkebevillingen etter å ha diskriminert to ganger, må et utested bli tatt for å diskriminere ved minst syv kontroller på to år dersom de skal midlertidig miste bevillingen. Kommunen ba i 2019 Kommunal- og moderniseringsdepartementet om en forsøksordning som gir Oslo kommune mulighet til inndra skjenkebevillingen midlertidig i en uke ved to eller flere tilfeller av diskriminering ved et skjenkested. Departementet avviste forslaget.

Oslos uteliv består i stor grad av gode og profesjonelle næringsdrivende som bidrar til betydelig verdiskapning. Samtidig er denne delen av næringslivet spesielt utsatt for økonomisk kriminalitet, sosial dumping og arbeidslivskriminalitet. En viktig del av kommunens arbeid med å tilrettelegge for rettferdig konkurranse på like vilkår i byens serverings- skjenke- og dagligvarebransje, er å forhindre økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet. Denne typen kriminalitet er sterkt konkurransevridende og undergraver skatte- og avgiftsregelverket samt de ansattes rettigheter. Oslo kommune har derfor fokus på å gi informasjon om arbeidstakernes rettigheter. Allmenngjøring av tarifflønn er et viktig tiltak mot sosial dumping i serverings- og skjenkenæringen. Tarifflønn er et fast punkt i Salutt-kurs og er jevnlig tema på veiledninger kommunen har med bransjen. Manglende tarifflønn er et moment i kommunens vurdering av å avslå eller inndra serveringsbevillinger på bakgrunn av dårligandel. Praksis for Oslo kommunes vurdering avandel for serverings- og skjenkebevillinger har blitt vedtatt av bystyret. Sist «vandelsak» ble vedtatt av bystyret i 2015. Da var verken manglende personallister, brudd på arbeidsmiljøloven eller manglende minstelønn særskilt vurdert i saken. Vandelssaken skal oppdateres i neste periode (2020-2024). Denne gjennomgangen skal også gå inn på problematikken rundt svart økonomi og stråmannsvirksomhet. Arbeidet med å revidere vandelskravet påbegynnes i 2021.

Tabell 11.1.14 Næringsetaten

Nøkkeltall for kap. 459 Næringsetaten	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019
Salgsbevillinger	408	424	440	443	444
Skjenkebevillinger	1 114	1 114	1 185	1 221	1 281
Serveringsbevillinger 1)	2 547	2 690	2 793	2 903	2 944
Vedtak fattet av Næringsetaten	3 810	4 268	4 360	4 177	3 991
Kontroller av salgs- og skjenkebevillinger	4 310	4 458	4 838	4 837	4 828
Inndragninger pga skjenkeovertredelser	18	1	6	8	2
Inndragninger pga vandel	2	3	6	7	20
Klager på vedtak	17	17	17	13	15
Klager på vedtak om prikktildeling 2)		14	11	15	8
Tilsyn av registrerte utsalgssteder for tobakk 3)				590	1487

1) Det kreves serveringsbevilling for å ha skjenkebevilling

2) Det nasjonale prikktildelingssystemet ble innført i 2016

3) Tilsynsmyndighet er delegert til Næringsetaten i 2018

3 Mål, tiltak og resultatindikatorer

Mål 2: Oslo skal ha et trygt og seriøst uteliv som styrker byens attraktivitet

Tiltak 1:

Avdekke useriøse aktører i bransjen gjennom samarbeid med andre kontrollinstanser

Tiltak 2:

Øke veiledning og dialog med bransjen, blant annet gjennom implementering av SALUTT-metoden

Tiltak 3: Gjennomføre kurs for ansatte på skjenkesteder

Tabell 11.1.15 Resultatindikatorer – mål 2

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Antall kontroller i samarbeid med andre kontrollinstanser 1)	260	200	200	150
Antall samarbeids- og koordineringsmøter med andre kontrollinstanser	31	30	30	30
Forebyggende veiledning i søknadsprosessen, i tillegg til ordinær løpende veiledning	97	100	100	100
Forebyggende veiledning som en del av skjenkekontrollen	407	400	400	400
Antall veiledningsbesøk ved veiledningsteamet	306	300	600	600
Antall løpende vandelsvurderinger i bevillingsmassen	109	100	250	250
Andel søknader om serverings-, salgs- og skjenkebevillinger behandlet innen 90 dager 2)	95 %	90 %	90 %	90 %
Antall diskrimineringskontroller	40	40	40	40

1) For å avdekke og sanksjonere mot økonomisk- og arbeidslivskriminalitet i utelivet er kommunen avhengig av et godt samarbeid med andre offentlige kontrollinstanser. Manglende ressurser hos samarbeidspartnerne medfører utfordringer mht. gjennomføring av tilstrekkelig antall kontroller for å oppnå måltall. I tillegg kan målet om bekjempelse av økonomisk kriminalitet også nås ved utstrakt samarbeid og informasjonsutveksling. Måltallet for antall samarbeidskontroller reduseres til 150 fra 2021

2) Det følger av serveringsloven at søknader om servering skal behandles innen 60 dager. Kravet ivaretas selv om det samlede måltallet for alle saker er 90 dager.

4 Merknader til driftsbudsjettet

Det er innarbeidet en besparelse som følge av digitalisering av sykemeldinger og visuell identitet på 0,02 mill., i tillegg til en generell rammereduksjon på 1,2 mill. En stilling fra Næringsetaten, -1,1 mill., er flyttet til byrådsavdeling fra nærings og eierskap til oppfølging av klagesaker.

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto 0,95 mill. Jf. kapittel 18 Budsjettekniske merknader. Nettobeløpet hensyntar økning i kommunens pensjonskostnadssats fra 21,2 % i 2020 til 21,9 % i 2021. Pensjonskostnadene i 2021 er 0,28 mill. høyere enn i 2020.

5 Klimakonsekvenser

Næringsetaten har ingen klimagassutslipp av betydning.

11.1.7 Oslo Havn KF

Tabell 11.1.16 Netto driftsresultat for kap. 060

Kap / Art	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2019	DOK 3 2020	Forslag 2021
060 Oslo Havn KF (NOE)			
Netto driftsresultat	-63 765	-123 634	-89 283

1 Ansvarsområde

Oslo Havn KF skal sørge for en effektiv og rasjonell havnedrift, tilrettelegge for miljøvennlig sjøtransport og havnedrift, føre oppsyn med trafikken i havnedistriktet, samt forvalte havnens eiendommer og innretninger på en økonomisk og miljømessig god måte. Virksomheten i Oslo Havn reguleres av lov om havner og farvann, lokal forskrift om bruk av og orden i Oslo havnedistrikt, samt vedtekter fastsatt av Oslo bystyre. Oslo Havn har ansvar for at internasjonale krav til havnesikkerhet for godkjente havner og havneavsnitt overholdes. De økonomiske forutsetningene for havnevirkksomheten er gitt gjennom havne- og farvannsloven, som blant annet fastsetter at havnekapitalen skal holdes regnskapsmessig adskilt fra kommunens øvrige midler. Ny havne- og farvannslov åpner for at det kan utbetales utbytte eller utdeling

fra havnekapitalen dersom det er avsatt tilstrekkelige midler til drift, vedlikehold og investeringer til havnedriften. Det er et lovkrav at utbytte/utdeling bare kan besluttes etter forslag fra styret.

Oslo Havn KFs formål er å:

- sørge for en effektiv og rasjonell havnedrift for å tilrettelegge for effektiv og miljøvennlig sjøtransport
- føre oppsyn med trafikken i kommunens sjøområde
- forvalte havnens eiendommer og innretninger på økonomisk og miljømessig god måte

Oslo Havn KF har ansvar for at krav til havnesikkerhet for godkjente havner/havneavsnitt i henhold til internasjonale regler oppfylles.

2 Situasjonsbeskrivelse

Oslo Havn er definert som stamnetthavn i Nasjonal transportplan, med terminalene Sydhavna, Vippetangen og Hjortnes. Oslo Havn har en sentral rolle som tilrettelegger for gode miljøløsninger. Hovedarealene til Oslo Havn kalles hhv Byhavna og Sydhavna. Byhavna omfatter området fra Hjortnes til Alnaelvas utløp og omfatter også områdene i Bjørvika/Bispevika /Lohavn /Grønlia som forvaltes av HAV Eiendom AS. Det andre geografiske området er Sydhavna som omfatter fra Kongshavn til og med Nedre Bekkelaget som i hovedsak skal benyttes til godstrafikk.

Videreutvikling av en ny, moderne og arealeffektiv havn er et viktig ledd i arbeidet med å overføre mer av godstrafikken fra vei til sjø. For at byrådet skal nå ambisjonen om mer miljøvennlig transport, vil vi fortsette å arbeide for overføring av mer gods fra vei til sjø og bane, og legge til rette for at Oslo havn blir en moderne og arealeffektiv havn. Samtidig som det arbeides for å øke sjøtransporten til og fra Oslo som et miljőtiltak, arbeides det også for at sjøtransporten og havnevirkksomheten skal bli mer miljøvennlig. Bystyret vedtok i 2018 en handlingsplan for at alle skip som anløper Oslo havn på sikt benytter nullutslippsteknologi ved kai, samt ved inn- og utseiling. I 2016 utgjorde klimagassutslippene fra havna i Oslo 4 % av de samlede klimagassutslippene i Oslo. I handlingsplanen er det foreslått 17 tiltak som skal bidra til å redusere utslippene med 85 % innen 2030. Det er utenriksfergene som bidrar med den største andelen av klimagassutslippene fra havnevirkksomheten i Oslo. Color Line installerte landstrøms-løsning på Hjortnes for de to skipene som går i trafikk Oslo-Kiel. I 2019 åpnet Oslo Havn sitt landstrøms-anlegg på Vippetangen for skipene til Stena Line og DFDS. Alle skipene vil være på landstrøm innen utgangen av januar 2020. Oslo Havn arbeider tett med byrådsavdelingen for å realisere tiltakene i handlingsplanen.

Byrådet har tatt initiativ til og etablert et samarbeid med 14 norske cruisedestinasjoner om en 14-punktsliste med sikte på å redusere de miljømessige konsekvensene fra denne type skipstrafikk. Partene har igangsatt arbeidet med å operasjonalisere punktene.

Byrådet har igangsatt en utredning som vurderer hvordan man kan fjerne tilrettelegging for cruisetrafikk ved Søndre Akershuskai og Vippetangen, hvordan områdene kan utnyttes til byliv samtidig som behovet for kaikapasitet ivaretas. Arbeidet med å utrede de juridiske og økonomiske rammene for å kunne gjøre hele Sukkerbiten til et friområde er igangsatt.

Virkksomheten i havna må ses i sammenheng med havne- og byutvikling. Etter hvert som havnearealer fristilles og avgis til annen anvendelse, reduseres foretakets inntekter fra havnedrift. For å kunne opprettholde investeringene for å utvikle, modernisere og oppgradere Oslo havn miljømessig, forutsettes det at salg av byutviklingseiendommer finansierer omstruktureringen. Inntektsreduksjonen vil skje gradvis utover i økonomiplanperioden, og finansiering av investeringene vil i økende grad måtte skje ved uttak fra datterselskapet HAV Eiendom AS.

3 Mål, tiltak og resultatindikatorer

Styret i Oslo Havn har fastsatt ny strategiplan som har formulert 4 hovedmål:

- Mål 1 – Mer transport på sjø

- Styrke sjøtransportens rammebetingelser
- 50 % mer gods
- 40 % flere passasjerer
- Mål 2 – Effektiv og veldrevet havn
- Mål 3 – Miljøvennlig havn og sjøtransport
- Mål 4 – Bidra til Oslo som attraktiv by

Tabell 11.1.17 Resultatindikatorer Oslo Havn KF

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Utvikling containere (TEU)	5,20 %	8,70 %	2,70 %	2,70 %
Utvikling godsmengde totalt	2,60 %	-0,70 %	2,70 %	2,70 %
Utvikling utenlandspassasjerer totalt	0,70 %	1,10 %	2,20 %	2,20 %
Utvikling innlandspassasjerer totalt	11,20 %	-5,20 %	2,20 %	2,20 %

Oslo Havn har et mål om mer vekst i 2021 som reflekteres i måltallene. Dette er i tråd med målsetningen om mer transport på sjø.

4 Investeringsbudsjettet

Fra og med 2020-budsjettet ble prosjekttinndelingen endret til en geografisk inndeling.

Følgende prosjektgruppeinndeling er foreslått lagt til grunn i investeringsbudsjettet:

- Filipstad (inkl. Hjortnes)
- Pipervika/Vippetangen
- Hele havna (inkl. sjøområdene/øybryggene)
- Sydhavna
- Udisponert

Tabell 11.1.18 Investeringsbudsjett Oslo Havn KF

Kap / Art	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2019	DOK 3 2020	Forslag 2021
060 Oslo Havn KF (NOE)			
Sum investeringsutgifter	185 099	297 150	359 530
Sum finansiering	-185 099	-297 150	-359 530

Tabell 11.1.19 Investeringer i økonomiplanen Oslo Havn KF

		Beløp i 1000 kr			
Prosjektnr/art		Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
060	060 Oslo Havn KF (NOE)				
120910	Hjortnes-Fillipstad	2 500	5 000	5 500	2 500
120920	Pipervika-Revier-Vippetangen	93 000	71 343	26 000	18 500
120930	Sydhavna	218 500	112 000	92 000	62 000
120940	Hele Havna inkl. sjøområdet og øybryggene	25 530	41 500	5 000	7 000
120950	Udisponert/Forprosjekter	20 000	20 000	75 000	150 000
Sum investeringsutgifter		359 530	249 843	203 500	240 000
Sum finansieringsbehov		359 530	249 843	203 500	240 000
09750	Overføring fra driftsbudsjettet	-89 283	-121 366	-123 366	-90 000
09760	Overføring fra driftsbudsjettet – fond	-160 747	-16 977	-15 134	0
09050	Utbytte fra HAV Eiendom AS	-109 500	-111 500	-65 000	-150 000
Sum finansiering		-359 530	-249 843	-203 500	-240 000

Pipervika/Vippetangen

Ved Rådhusplassen er det nødvendig å erstatte eksisterende kai med en ny, «Rådhusbrygge 5». I økonomiplanperioden forøvrig er det lagt inn investeringer i utbedring og fornyelse av Skur 32 samt katodisk beskyttelse av Revierkaia og fullføring av rehabilitering av Skur 33 Vippetangkaien (tømmerkistekai) har behov for utbedring. Det er ennå ikke avsatt midler til rehabilitering i økonomiplanperioden. Investeringene foreslås til 93 mill. i 2021.

Sydhavna

På bakgrunn av konseptutredning for nullutslipp i Sydhavna er det foreslått satt av midler til nye prosjekter i økonomiplanperioden. Tallene er ikke kvalitetssikret og inntil prosjektene er konkretisert og prioritert er det satt av 15 mill. i året i økonomiplanperioden. Investeringene i 2020 er satt til 218,5 mill.

Hele havna inkludert Oslo kommunes sjøareal og øybryggene

Ruter har som følge av nytt anbud for øybåter inngått en avtale om oppgradering av øybryggene som Oslo Havn eier på festet grunn. Arbeidene skal etter planen være gjennomført innen 2022. Oslo Havn vil stå for investeringene, og Ruter vil på den andre side og legger kostnader inn som en del av leien til Ruter. I første omgang gjelder dette Nakholmen og kaiene på Lindøya. Investeringene foreslås til 25,5 mill. i 2021.

Hjortnes-Filipstad og udisponert

Under kategoriene Hjortnes-Filipstad og Udisponert, er det foreslått avsatt henholdsvis 2,5 mill. og 20 mill. i 2020.

Finansiering av investeringer

I perioden 2021– 2024 er følgende plantall lagt til grunn for uttak fra HAV Eiendom AS:

Tabell 11.1.20 Uttak

Årstall	2021	2022	2023	2024
Uttak inntil	109,5 mill.	111,5 mill.	65 mill.	150 mill.

Det er ikke lagt opp til låneopptak i Økonomiplanperioden.

4 Klimakonsekvenser

Bystyret vedtok i 2018 handlingsplanen for Oslo Havn som nullutslippshavn som innebærer at Oslo Havn skal redusere sin utslipp med 85 % innen 2030. Konkret innebærer handlingsplanen 17 tiltak som innen 2050 skal gi utslippsfri drift i Oslo Havn. Oslo Havn følger opp de konkrete tiltakene i tett samarbeid med byrådet. Handlingsplanen skal evalueres innen 2021 og i den sammenheng vil man beregne effekten og kostnadene av tiltakene som er innført.

Oslo Havn bygger i tillegg infrastruktur og tilrettelegger for en innfasing av nullutslippsløsninger i havna. Det er i kommende økonomiperiode satt av 60 mill. for å bygge ut nullutslippsløsninger i Sydhavna.

Det viktigste klimatiltaket Oslo Havn gjør, er å bidra til at mer gods flyttes fra vei til sjø. Lykkes strategien kan dette alene halvere transportutslippene knyttet til transport mellom kontinentet og godsnavet Oslo. Oslo Havn har avsatt 3 mill. i 2021 til å motivere sine kunder til å gjennomføre tiltak som gir energibesparelser og reduksjon av klimagassutslipp og forurensning.

11.2 EIENDOMSFORETAKENE

Oslo kommune har fire eiendomsforetak: Boligbygg Oslo KF, Undervisningsbygg Oslo KF, Omsorgsbygg Oslo KF og Kultur- og idrettsbygg Oslo KF. Oslobygg KF ble etablert i 2020 og de eksisterende foretakene Undervisningsbygg, Omsorgsbygg, Kultur- og idrettsbygg og utbyggingsdelen av Boligbygg vil inngå i det nye foretaket.

Oslo vokser som by. For å møte endringer i den demografiske sammensetningen og den forventede befolkningsveksten, er byrådets hovedprioriteringer i økonomiplanperioden 2021-2024:

Tabell 11.2.1 Hovedprioriteringer

	2021-24 (mrd.)	2020-23 (mrd.)
Skoler inkl. flerbrukshaller	13	14,8
Sykehjem	4,5	5,0
Idrettsanlegg	2,9	3,3
Boliger til vanskeligstilte	2,5	2,0
Omsorg+	2,0	2,4
Barnehager	1,4	1,7
Ny Storbylegevakt	1,7	-
Lokale omsorgsboliger	0,4	0,4

Byggene skal være en effektiv innsatsfaktor i kommunal tjenesteyting og forvaltningen skal være kostnadseffektiv. Standardiserte løsninger sammen med felles kravspesifikasjoner, skal sikre kostnadseffektive bygg med god kvalitet til rett tid. Foretakene skal prioritere preventiv og verdibevarende forvaltning, drift og vedlikehold av kommunens bygg og anlegg, for å hindre at nytt vedlikeholdsetterslep opparbeides.

Eiendomsforetakene er viktige aktører for å bidra til at klimamålene nås. Byrådet ønsker å være en pådriver for stadig mer miljøvennlige bygg. Nybygg skal ha passivhusstandard og det arbeides for at flere nybygg skal være plusshus. Andre viktige tiltak er fossilfrie og flere utslippsfrie byggeplasser, samt materialombruk og kildesortering på byggeplassene. Videre legges det vekt på å redusere energiforbruket i byggene. Kommunen vil gjennom sin innkjøpsmakt bidra til å nå klimamålene.

I bygg- og anleggsbransjen generelt er arbeidslivskriminalitet et problem. Eiendomsforetakene har en viktig rolle i gjennomføring av Oslomodellen og bruker sin innkjøpsposisjon til bl.a. å sikre gode arbeidsforhold og krav til andel lærlinger hos entreprenørene som tildeles kontrakter i Oslo. Dette er et område byrådet fortsatt vil følge tett de kommende årene.

Foretakene må ha tilstrekkelig med midler til verdibevarende vedlikehold av kommunens eiendomsmasse. Eiendomsforetakene gjennomfører tilstandsvurderinger av eiendomsmassen som viser at foretakene fortsatt har betydelig vedlikeholdsetterslep. Byrådet foreslår 3,9 mrd. til rehabilitering i perioden 2021-2024.

Byrådet foreslår nye støtteordninger ved fastsetting av husleie for de kommunale boligene som reflekterer endringer i statlig bostøtte og uførereformen (verbalvedtak H73/2019). Ordningene sikrer finansiering av forvaltning, drift og vedlikehold av boligmassen til Boligbygg. For nærmere omtale, se kap. 8.15 Byrådsavdeling for arbeid, integrering og sosiale tjenester.

Byrådet foreslår å avsette 2,5 mrd. til fremskaffelse av boliger til vanskeligstilte i økonomiplanperioden, hvorav 1,5 mrd er kjøp av boliger. Det er foreløpig ikke avsatt midler til kjøp av boliger i 2024. Vurdering av bevilgning avventer behandlingen av ny boligbehovsplan.

Det foreslås en videreføring og styrking av arbeidet med brannsikring i kommunale gårder. Det foreslås 25 mill. årlig til brannsikring, totalt 100 mill. i økonomiplanperioden.

Byrådet foreslår å styrke vedlikeholdsinnsetningen med 130 mill i 2021 og 2022 , 380 mill. årlig. i 2023 og 2024 forslås å øke årlig avsetning med 100 mill, 250 mill. årlig. Totalt har foretaket 1,46 mrd. i økonomiplanperioden til rehabilitering av boliger som vil redusere vedlikeholdsetterslepet.

Byrådet foreslår å styrke satsningen på ulike tilgjengelighetstiltak med ytterligere 10 mill., totalt 34,6 mill. i 2021. Satsningen vil bidra til at innbyggerne, uansett funksjonsevne, vil kunne nyttiggjøre seg av kommunens tjenestetilbud.

Det foreslås å avsette 10 mill. til etableringskostnader i 2021 til Oslobygg, som dekkes gjennom økt overføringskrav fra Undervisningsbygg og Omsorgsbygg.

I likhet med gjeldende praksis vil nye prosjekter som har gjennomført kvalitetssikring få kostnadsramme (P85) vedtatt av bystyret. Fra 2019 er det kun styringsrammen (P50) som innarbeides i foretakenes budsjetter. Dette gjøres for å hindre opparbeidelse av ubrukte investeringsmidler i foretakenes budsjetter. Prosjektens usikkerhetsavsetning er definert som differansen mellom kostnadsrammen (P85) og styringsrammen (P50). 20 % av usikkerhetsavsetningen avsettes som en sentral risikoavsetning.

Det økonomiske handlingsrommet for nye investeringsprosjekter er stramt, særlig som følge av koronasituasjonen. Byrådet har redusert ufordelt investeringsavsetning i årene 2021, 2022 og 2023. Reduksjonen vil også få konsekvenser for oppstart av enkelte prosjekter som ikke er tidskritisk relatert til aktuelle behovsplaner eller tilstand på bygningsmasse. Erfaringsmessig har en del prosjekter hatt noe senere oppstart enn det som har vært lagt til grunn for ufordelte avsetninger i tidligere budsjetter. Endret periodisering bidrar derfor også til mer realistisk budsjettering. Reduksjonen av ufordelt investeringsavsetning i budsjett 2021 er på om lag 972 mill., i budsjett 2022 på om lag 1 385 mill. og i budsjett 2023 på om lag 718 mill. Budsjett 2024 innebærer en økning på om lag 329 mill. på grunn av utsettelsene fra foregående år. Totalt er om lag 2 667 mill. flyttet ut av økonomiplanperioden sammenliknet med økonomiplan 2020-23.

11.2.1 Økonomiplanramme 2021 – 2024

Tabell 11.2.2 Netto driftsresultat pr kommunalt eiendomsforetak

Beløp i mill.				
	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
Netto driftsresultat pr KF	2021	2022	2023	2024
Kommunale foretak:				
Undervisningsbygg Oslo KF (NOE)	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0
Boligbygg Oslo KF (NOE)	0,0	0,0	0,0	0,0
Omsorgsbygg Oslo KF (NOE)	0,0	0,0	0,0	0,0
Kultur- og idrettsbygg Oslo KF (NOE)	0,0	0,0	0,0	0,0
Oslo Bygg KF (NOE)	0,0	0,0	0,0	0,0
Kommunale foretak - netto driftsresultat	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0

For nærmere informasjon vises det til særskilt omtale av investeringsbudsjettet under det enkelte kapittel.

Tabell 11.2.3 Brutto investeringsbudsjett pr kommunalt eiendomsforetak

Beløp i mill

	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Brutto investeringsbudsjett				
053 Undervisningsbygg Oslo KF (NOE)	2 216,5	2 879,8	4 053,9	3 847,3
055 Boligbygg Oslo KF (NOE)	1 245,0	1 747,5	1 597,0	1 232,0
059 Omsorgsbygg Oslo KF (NOE)	3 246,0	3 639,0	1 931,1	887,8
062 Kultur- og idrettsbygg Oslo KF (NOE)	953,1	925,1	715,0	301,4
063 Oslo Bygg KF (NOE)	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum	7 660,6	9 191,4	8 297,0	6 268,5

I økonomiplanperioden er det avsatt totalt 31,4 mrd. til investeringer i eiendomsforetakene. For nærmere omtale vises det til de særskilte investeringsbudsjetter under det enkelte foretaket.

Tabell 11.2.4 Netto driftsbudsjett – overføringer kommunale foretak

Beløp i mill.

	Dok 3 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Endring 2020 - 2021
Netto driftsbudsjett						
179 Oslobygg KF - overføring (NOE)	0,0	10,0	0,0	0,0	0,0	10,0
Sum	0,0	10,0	0,0	0,0	0,0	10,0

Tabell 11.2.5 Brutto investeringsbudsjett – overføringer kommunale foretak

Beløp i mill

	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Brutto investeringsbudsjett				
172 Boligbygg Oslo KF - overføring (NOE)	193,8	188,8	260,8	109,0
180 Usikkerhetsavsetning invest. (NOE)	100,0	200,0	150,0	300,0
185 Forskjellige utbedringstiltak (NOE)	34,6	24,6	24,6	24,6
Sum Næring og eierskap (NOE)	328,4	413,4	435,4	433,6

For nærmere informasjon vedrørende avsetninger vises det til særskilt omtale av investeringsbudsjettet under det enkelte kapittel.

11.2.2 Oslobygg KF - overføring drift

Tabell 11.2.6 Driftsbudsjettet - overføring Oslobygg KF

Beløp i 1000 kr

Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
179 Oslobygg KF - overføring (NOE)			
14 Overføringsutgifter	0	0	10 000
Sum utgifter	0	0	10 000
Sum inntekter	0	0	0
Netto utgifter	0	0	10 000

Det foreslås å avsette 10 mill. til etableringskostnader for Oslobygg KF i 2021.

11.2.3 Boligbygg Oslo KF – overføring investering

Tabell 11.2.7 Investeringsbudsjettet - overføring kap. 172

Beløp i 1000 kr			
Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
172 Boligbygg Oslo KF - overføring (NOE)			
04 Overføringsutgifter	18 600	111 250	193 750
Sum utgifter	18 600	111 250	193 750
Sum inntekter	0	0	0
Netto utgifter	18 600	111 250	193 750

Tabell 11.2.8 Investeringsoversikt - overføring kap. 172

Boligbygg Oslo KF - overføring (NOE)		Samlet bevilgning	Tidligere bevilget	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Til 2025 og senere	Byggestart - ferdig kv/år
Prosjektnummer og navn:									
107068	Investeringstilskudd - Omsorg+			0	0	77 000	79 000		
113021	Boligtilskudd vanskeligstilte			55 000	50 000	45 000	30 000		
120007	Kjøp av boliger til vanskeligstilte, komm. tilskudd			138 750	138 750	138 750	0		
	Sum investeringsutgifter			193 750	188 750	260 750	109 000		
	Sum kapittel finansiering			0	0	0	0		
	Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)			193 750	188 750	260 750	109 000		

Tabellen viser kommunale tilskudd fra bykassen til finansiering av boliger til vanskeligstilte og omsorgsboliger. Det settes av en andel på 25% av prosjektets investeringskostnader, og midlene utløses når prosjektet ferdigstilles. Sammen med statlige investeringstilskudd bidrar dette til å redusere husleienivået i kommunale omsorgsboliger og sykehjem. Byrådet foreslår 156 mill. i investeringstilskudd til Omsorg+-prosjekter i økonomiplanperioden. Videre foreslås det i økonomiplanperioden 180 mill. i investeringstilskudd til boliger for vanskeligstilte og personer med nedsatt funksjonsevne. I investeringstilskudd til kjøp av boliger til vanskeligstilte, avsettes det til sammen 527,5 mill. i økonomiplanperioden.

11.2.4 Omsorgsbygg Oslo KF - overføring investering

Tabell 11.2.9 Investeringsbudsjettet - overføring Omsorgsbygg Oslo KF

Beløp i 1000 kr			
Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
175 Omsorgsbygg Oslo KF - overføring (NOE)			
04 Overføringsutgifter	60 937	17 000	0
Sum utgifter	60 937	17 000	0
Sum inntekter	0	0	0
Netto utgifter	60 937	17 000	0

Byrådet foreslår ingen tilskuddsavsetning i 2021.

11.2.5 Kultur og idrettsbygg Oslo KF – overføring investering

Tabell 11.2.10 Investeringsbudsjettet – overføring Kultur- og idrettsbygg KF

Kap / Artsgr	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
178 Kultur- og idrettsbygg Oslo KF - overføring (NOE)			
04 Overføringsutgifter	30 800	66 000	0
Sum utgifter	30 800	66 000	0
Sum inntekter	0	0	0
Netto utgifter	30 800	66 000	0

Byrådet foreslår ingen ny tilskuddsavsetning i 2021.

11.2.6 Usikkerhetsavsetning investering – overføring

Tabell 11.2.11 Investeringsbudsjettet - overføring Usikkerhetsavsetning

Kap / Artsgr	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
180 Usikkerhetsavsetning invest. (NOE)			
01 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenprod	0	50 000	100 000
Sum utgifter	0	50 000	100 000
Sum inntekter	0	0	0
Netto utgifter	0	50 000	100 000

Tabell 11.2.12 Investeringsoversikt kap. 180 – usikkerhetsavsetning investering

		Samlet bevilgning	Tidligere bevilget	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Til 2025 og senere	Byggestart - ferdig kv/år
Usikkerhetsavsetning invest. (NOE)									
Prosjektnummer og navn:									
119005	Risikoavsetning P85 - 20%			100 000	200 000	150 000	300 000		
	Sum investeringsutgifter			100 000	200 000	150 000	300 000		
	Sum kapittel finansiering			0	0	0	0		
	Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)			100 000	200 000	150 000	300 000		

Byrådet foreslår 750 mill. i økonomiperioden til sentral risikoavsetning for foretakenes investeringsprosjekter. Avsetningen utgjør 20 % av prosjektenes samlede usikkerhetsavsetning som er definert som differansen mellom kostnadsrammen (P85) og styringsrammen (P50). Avsetningen gjelder for nye prosjekter som er innarbeidet fra og med budsjett 2019. Nye prosjekter vil, etter kvalitetssikring (KS2), bli innarbeidet i foretakenes budsjetter på P50 nivå.

11.2.7 Forskjellige utbedringstiltak

Tabell 11.2.13 Investeringsbudsjettet kap. 185 – forskjellige utbedringstiltak

Beløp i 1000 kr			
Kap / Artsgnr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
185 Forskjellige utbedringstiltak (NOE)			
00 Lønn og sosiale utgifter	1 154	0	0
01 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenprod	0	124 120	34 600
04 Overføringsutgifter	41 702	0	0
Sum utgifter	42 856	124 120	34 600
09 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-4	0	0
Sum inntekter	-4	0	0
Netto utgifter	42 851	124 120	34 600

Tabell 11.2.14 Investeringsoversikt kap. 185 – forskjellige utbedringstiltak

Forskjellige utbedringstiltak (NOE)		Samlet bevilgning	Tidligere bevilget	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Til 2025 og senere	Byggestart - ferdig kv/år
Prosjektnummer og navn:									
106015	Tilgjengelighetsmidler			34 600	24 600	24 600	24 600		
	Sum investeringsutgifter			34 600	24 600	24 600	24 600		
	Sum kapittel finansiering			0	0	0	0		
	Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)			34 600	24 600	24 600	24 600		

Byrådet foreslår 34,6 mill. eks. mva. i 2021 og 24,6 mill. årlig i resten av økonomiplanperioden til å bedre tilgjengelighet i kommunale bygninger for orienterings- og bevegelseshemmede. Midlene kan søkes av alle kommunens virksomheter. Tiltakene planlegges og gjennomføres i nært samarbeid med brukerne.

11.2.8 Undervisningsbygg Oslo KF

Tabell 11.2.15 Netto driftsresultat for Undervisningsbygg Oslo KF

Beløp i 1000 kr			
Kap / Art	Regnskap 2019	DOK 3 2020	Forslag 2021
053 Undervisningsbygg Oslo KF (NOE)			
Netto driftsresultat	288 589	-100 000	-100 000

1 Ansvarsområde

Foretaket skal ivareta eieransvaret for Oslo kommunes skole- og undervisningseiendommer og sikre gode og hensiktsmessige skole- og undervisningslokaler. Foretaket skal utvikle skoleeiendommene slik at de er tilrettelagt for å gi brukerne av byggene gode rammer for undervisning og andre relevante tjenester. Foretaket skal ivareta bygningsmassen gjennom forsvarlig drift, forebyggende vedlikehold, kontinuerlig utvikling og god forvaltning.

2 Situasjonsbeskrivelse

Foretaket gjennomfører nybygg og rehabilitering av skolebygg og flerbrukshaller tilknyttet skolene på bakgrunn av bestillinger fra Byrådsavdeling for oppvekst og kunnskap og Byrådsavdeling for kultur,

idrett og frivillighet. I økonomiplanperioden skal det gjennomføres betydelige investeringer i nye og eksisterende skoleanlegg for å oppfylle behovet for nye skoleplasser i Oslo.

Tabell 11.2.16 Nøkkeltall for Undervisningsbygg Oslo KF

Nøkkeltall	Resultat 2014	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019
Forvaltning drift og vedlikehold pr kvm ¹⁾	423	439	500	548	599	531
Antall forvaltningsenheter	205	211	208	210	208	210
- herav skoler	168	171	171	173	172	172
Antall kvm	1 310 203	1 302 782	1 339 532	1 358 256	1 362 227	1 394 739

1) inkl. energikostnader

3 Mål, tiltak og resultatindikatorer

Styret i Undervisningsbygg Oslo KF rapporterer til byråden for næring og eierskap. Foretaket skal realisere følgende mål:

Mål 4 Oslo kommune skal bygge, forvalte og drifte kommunale bygg og anlegg slik at de er godt egnet til formålet og for brukerne

Tabell 11.2.17 Resultatindikatorer – mål 4

Resultatindikatorer	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Sluttkostnad delt på samlet styringsramme for samlet portefølje av ferdigstilte bygg ¹⁾	0,94	0,96	0,94	≤1	≤1
Andel prosjekter ferdigstilt innen avtalt tid	100 %	75 %	91 %	100 %	100 %
Andel nye bygg som tilfredsstiller passivhusstandard	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Andel ledighet ²⁾	1,3 %	1,25 %	0,82 %	1,0 %	1,0 %
Antall fossilfrie byggeplasser/totalt antall byggeplasser jf. Klimabudsjettet ³⁾	-	67 %	100 %	100 %	100 %
Andel nullutslipps tjenestebiler under 3500 kg jf. Klimabudsjettet ⁴⁾	-	85 %	89 %	100 %	100 %
Andel nullutslippskjøretøy og kjøretøy på biodrivstoff over 3500 kg, jf. Klimabudsjettet ⁴⁾	-	Ikke aktuelt	Ikke aktuelt	100 %	100 %

1) Samlet sluttkostnad for prosjektene skal ikke overstige samlet styringsramme for porteføljen, det vil si at samlet sluttkostnad delt på samlet styringsramme er ≤ 1 for porteføljen. Prognose for sluttkostnad benyttes dersom sluttrapport ikke er ferdig utarbeidet. Resultatindikatorene gjelder overleverte prosjekter siste tre år.

2) Tall for ledighet er eks. Sogn erstatningslokaler

3) Nytt måltall fra 2018. Gjelder nybygg prosjekter, ikke rehabiliteringsprosjekter

4) Nytt måltall fra 2019.

4 Merknader til driftsbudsjettet

I henhold til Oslo kommunes økonomireglement skal bystyret stille krav til netto driftsresultat i foretaket og fastsetting av størrelsen på overføringskravet. Netto driftsresultat for 2021 settes til 100 mill. for Undervisningsbygg Oslo KF. Midlene forutsettes å inngå som delfinansiering av foretakets investeringer. Overføringskravet er i 2021 på 1,2 mrd. I beløpet er det innarbeidet et effektiviseringskutt på 4,5 mill., knyttet til redusert konsulentbruk. Videre er overføringskravet økt med 5,0 mill. for å finansiere etableringen av Oslobygg. Det vises til kapittel 898 Overføringer fra KF m.v. for nærmere angivelse av overføringer fra foretaket til bykassen.

5 Investeringsbudsjettet

Tabell 11.2.18 Investeringsbudsjett for Undervisningsbygg Oslo KF

Beløp i 1000 kr

Kap / Art	Regnskap 2019	DOK 3 2020	Forslag 2021
053 Undervisningsbygg Oslo KF (NOE)			
Sum investeringsutgifter	4 690 138	2 828 500	2 216 530
Sum finansiering	-4 690 138	-2 828 500	-2 216 530

Tabell 11.2.19 Investeringer i økonomiplanen for Undervisningsbygg Oslo KF

Beløp i 1000 kr

Prosjektnr /art	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
053 Undervisningsbygg Oslo KF (NOE)				
106500 Akuttiltak/Generell rehabilitering	150 000	150 000	500 000	500 000
106520 Kapasitetsutvidelse/rehab/nybygg mv.	1 032 100	497 300	229 000	60 000
109500 Investering avsetn - ikke fordelt	677 530	1 847 800	2 463 033	2 062 066
116503 Kapasitetsbevarende tiltak (UBF)	128 000	311 700	861 900	1 219 200
116510 Kapasitetsbevarende tiltak - fordelte prosjekter	196 400	41 500	0	6 000
119502 Div. mindre investeringer	32 500	31 500	0	0
Sum investeringsutgifter	2 216 530	2 879 800	4 053 933	3 847 266
79110 Lån i Lånefondet	-1 661 030	-2 244 300	-3 244 933	-3 074 266
09750 Overføring fra driftsbudsjettet	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
09760 Overføring fra driftsbudsjettet - fond	-67 500	-31 500	0	0
07290 Refundert investeringsmva.	-388 000	-504 000	-709 000	-673 000
Sum finansiering	-2 216 530	-2 879 800	-4 053 933	-3 847 266

Akuttiltak/generell rehabilitering (prosj.nr. 106500)

Det er avsatt 150 mill. årlig i 2021 og 2022. I 2023 og 2024 øker avsetningen til 500 mill., til generell rehabilitering av skoler bl.a. ventilasjon, elektrisk anlegg, m.m. Høyeste prioritet er mangler som innebærer umiddelbar sikkerhets-/helserisiko for elever og lærere/ansatte, dernest forhold som gir følgeskader.

Kapasitetsutvidelse/rehab/nybygg mv (prosj.nr. 106520)

Prosjektkategorien "Kapasitetsutvidelse/ rehabilitering/nybygg mv." inneholder midler til investeringsprosjekter med vedtatt kostnadsramme og nye prosjekter som har gjennomgått kvalitetssikring med forslag til kostnadsramme (P85). I 2021 utgjør dette 1 mrd.

Tabell 11.2.20 Prosjektnr. 106520 Kap.utvidelse/rehab./nybygg fordeles på følgende skoler

Beløp i 1000 kr

Kap. 053 prosj.nr. 106520	Nybygg/ rehab	Type skole	Ferdig-st.	Styrings- ramme P50	Kostnads- ramme P85	Bevilget tom. 2020	2021	2022	2023	2024
Slemdal – ombygging	Ombygging	1-7	3-20	482 000	526 000	482 000	44 000	-	-	-
Østensjø skole – tilbygg	Nybygg	1-7	3-20	213 100	242 100	213 100	29 000	-	-	-
Vestli skole og flerbrukshall	Nybygg	1-7	1-21	520 000	566 000	461 000	105 000	-	-	-
Tveita	Nybygg	1-7	1-2021	112 000	122 000	89 000	23 000	-	-	-
Nøklevann	Nybygg + rehab	1-7	3-2021/3-2022	354 000	377 000	189 000	123 000	42 000	-	-
Tokerud flerbrukshall	Nybygg	Flerbrukshall	2021	160 400	175 100	45 000	115 400	-	-	-
Bakås	Nybygg + rehab	1-7	1-2022	305 000	345 000	122 000	133 700	49 300	-	-
Rustad	Nybygg	1-7	2-2026	239 000	283 000	1 000	-	21 000	44 000	60 000
Voldsløkka	Nybygg + rehab	8-10	3-2023	820 000	882 000	166 000	209 000	260 000	185 000	-
Manglerud bad			2-2022	658 000	682 000	283 000	250 000	125 000	-	-
Sum				3 863 500	4 200 200	2 051 100	1 032 100	497 300	229 000	60 000

Investering avsetning – ikke fordelt (109500)

Prosjektkategorien angir en overslagsavsetning. I økonomiplanperioden settes det av 7,1 mrd. til dette formålet, hvorav 0,7 mrd. i 2021. Avsetningen benyttes til nye prosjekter som innarbeides i budsjettet når kvalitetssikring (KS2) er gjennomført, jf. omtale under kapittel 8 Oppvekst og kunnskap.

Kapasitetsbevarende tiltak- fordelte prosjekter (prosj.nr. 106510)

Byrådet foreslår å innarbeide 196 mill. i 2021 i prosjektkategorien «Kapasitetsbevarende tiltak» til rehabilitering av nedslitte skolebygg som enten skal totalrehabiliteres eller erstattes slik at elevkapasiteten i Oslo kan opprettholdes. Holmlia skole rehabiliteres og finansieres med midler fra foretakets disposisjonsfond. Det legges opp til at Bolteløkka får utsatt oppstart på bakgrunn av at bystyret har vedtatt at elevene skal ha en midlertidig løsning med paviljonger.

Tabell 11.2.21 Prosjektnr. 116510 Kapasitetsbevarende tiltak fordeles på følgende skoler:

Beløp i 1000 kr

Kap. 053. prosj.nr. 106510	Nybygg/ rehab	Type skole	Fer- dig st.	Styrings- ramme P50	Kostnads- ramme P85	Bevilget tom. 2020	2021	2022	2023	2024
Holmlia	Rehab	8-10	1-21	283 100	297 300	248 100	35 000	-	-	-
Ruseløkka	Nybygg	1-10	1-21	548 200	589 700	386 800	161 400	41 500	-	-
Bolteløkka	Nybygg + rehab	1-7	2027	253 000	286 000	-	-	-	-	6 000
Sum				1 084 300	1 173 000	634 900	196 400	41 500	-	6 000

Kapasitetsbevarende tiltak - ikke fordelt (116503)

Prosjektkategorien angir en overslagsavsetning, for 2021 er det avsatt 128 mill. I økonomiplanperioden settes det av 2,5 mrd. til dette formålet. Avsetningen benyttes til nye prosjekter som innarbeides i budsjettet når kvalitetssikring (KS2) er gjennomført.

Div. mindre investeringer (prosj. nr. 119502)

Undervisningsbygg Oslo KF sitt disposisjonsfond er på 169 mill. per 31.12.2019. Byrådet legger til grunn at foretaket i 2021 innenfor denne rammen vil dekke investeringer knyttet til Varmegjenvinnere, ventilasjonsanlegg mv. og utvikling av grøntområder.

Tabell 11.2.22 Prosjektnr. 109502 Div. mindre investeringer

Beløp i 1000 kr			
Kap. 053, Prosjektnr. 109502	2021	2022	2023
Varmegjenvinnere, ventilasjonsanlegg mv.	20 000	19 000	0
Utvikling av grøntområder	12 500	12 500	0
Sum	32 500	31 500	0

6 Klimakonsekvenser

Ved prosjektering og bygging av nye skolebygg setter Undervisningsbygg Oslo KF strenge energikrav. Nybygg skal minimum være passivhus, med mål om plusshus. Solceller skal vurderes på tak og/eller fasader ved rehabilitering av skolebygg, slik at energiforbruket blir så lavt som mulig. Alle bygg som eies av Undervisningsbygg Oslo KF har 100% fossilfrie energiløsninger.

Undervisningsbygg Oslo KF har som mål å kildesortere 90 % på byggeplassene. Gjennomsnittet på byggeplassene i 2019 ligger på ca. 97 %. Målet er å få redusert avfallsmengdene fra byggeplass, gjennom å sette krav. Foretaket vurderer ombruk av materialer på bygg som skal rehabiliteres eller rives, og har et mål om å redusere klimagassutslipp fra materialer, som for eksempel stål og betong, i bærende konstruksjoner.

11.2.9 Boligbygg Oslo KF

Tabell 11.2.23 Netto driftsresultat for Boligbygg Oslo KF

Beløp i 1000 kr			
Kap / Art	Regnskap 2019	DOK 3 2020	Forslag 2021
055 Boligbygg Oslo KF (NOE)			
Netto driftsresultat	292 147	0	0

1 Ansvarsområde

Foretaket skal være et sosialt virkemiddel for å fremskaffe boliger til de målgrupper kommunen til enhver tid ønsker å tilgodese med boliger. Foretaket skal eie og forvalte boliger på vegne av Oslo kommune etter forretningsmessige prinsipper. Foretaket skal ivareta bygningsmassen gjennom forsvarlig drift, forebyggende vedlikehold, kontinuerlig utvikling og god forvaltning. Foretaket har en målrettet satsning på gode driftstjenester og bygg tilpasset brukergruppene.

2 Situasjonsbeskrivelse

Boligbygg forvalter rundt 11 400 boliger, hvorav drøyt 60 % befinner seg i ca. 250 heleide gårder, mens oppunder 40 % er borettslag- og sameieleiligheter. Ordinære utleieboliger til vanskeligstilte utgjør den største boligkategorien med ca. 85 % av leilighetene. Øvrige boliger er forbeholdt ulike grupper, herunder for eksempel Omsorg+ boliger, rus og psykiatri, ungbo, fysisk funksjonsnedsettelse, psykisk funksjonsnedsettelse og kognitiv svikt.

Foretaket har kartlagt eiendomsmassen som viser et betydelig vedlikeholdsetterslep i den heleide kommunale eiendomsmassen. Investeringsrammen for rehab-/utviklingsprosjekter utgjør over 380 mill. i 2021-2022 og 350 mill. i 2023 og 2024, totalt 1,46 mrd. i økonomiplanperioden..

Byrådet foreslår å avsette 2,5 mrd. til fremskaffelse av boliger til vanskeligstilte i økonomiplanperioden hvorav 1,5 mrd er kjøp av boliger. Avsetning til kjøp av boliger i 2024 avventer behandling av ny boligbehovsplan.

Byrådet foreslår å innføre Oslobostøtta og Kommunal bostøtte som skal erstatte dagens Bostøtte for leietakere i kommunal bolig (BKB). Støtteordningene vil, ved fastsetting av husleie for de kommunale boligene, reflektere endringer i statlig bostøtte og uførereformen (verbalvedtak H73/2019). Ordningene sikrer finansiering av forvaltning, drift og vedlikehold av boligmassen til Boligbygg. Se kap. 8 del 15 Arbeid, integrering og sosiale tjenester.

Endring av Oslo kommunes fastsetting av mva-kompensasjon

Skatteetaten vedtok i april 2020 en endring i Oslo kommunes fastsetting av merverdiavgiftskompensasjon, og har ilagt Boligbygg Oslo KF en tilleggsskatt etter avgrenset kontroll av kompensasjonsmeldingen for januar – februar 2019. Kontrollen omfattet et utvalg av kommunale boliger med helse- eller sosialt formål og dekker 297 boenheter i bydel Gamle Oslo. Vedtaket er påklaget av kommunen. Vedtaket medfører en reduksjon i kommunens kompensasjonskrav med 0,832 mill. og illeggelse av 20 % tilleggsskatt med 0,166 mill. Frem til lovforståelsen er avklart vil Boligbygg fortsatt kreve kompensasjon etter Oslo kommunes forståelse av regelverket. Tidligere og fremtidig leverte kompensasjonsmeldinger innebærer at det er usikkerhet knyttet til vesentlig høyere summer enn i Skatteetatens vedtak.

Tabell 11.2.24 Nøkkeltall for Boligbygg Oslo KF

Nøkkeltall	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019
Produksjonsmidler:					
Boliger	10 644	10 883	11 007	11 060	11 231
Presteboliger	56	39	33	34	29
Ungbo	102	120	123	123	124
Totalt antall boliger	10 802	11 042	11 163	11 217	11 384
Næringslokaler/parkering	1 173	1 274	1 433	1 632	1 869
Totalt antall objekter	11 975	12 316	12 596	12 849	13 253
Produksjon (volum):					
Tildelte boliger etter boligvedtak	1 491	1 694	1 490	1 484	1 533
Kontraktsfornyelser	1 019	1 346	1 349	1 446	1 677
Salg av boliger	86	59	46	4	32
Kjøp og tilgang av boliger	766	260	158	69	151
Leieinntekt pr m2 bta		1 233	1 265	1 323	1 492
Total FDV pr m2		684	712	749	891

3 Mål, tiltak og resultatindikatorer

Styret i Boligbygg Oslo KF rapporterer til byråden for næring og eierskap. Foretaket skal realisere følgende mål:

Mål 4 Oslo kommune skal bygg, forvalte og drifte kommunale bygg og anlegg slik at de er godt egnet til formålet og for brukerne

Tabell 11.2.25 Resultatindikatorer – mål 4

Resultatindikatorer	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Sluttkostnad delt på samlet styringsramme for samlet portefølje av ferdigstilte bygg 1)	0,9	0,93	0,96	≤1	≤1
Andel prosjekter ferdigstilt innen avtalt tid	75 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Andel nye bygg som tilfredsstiller passivhusstandard	100 %	75 %	100 %	100 %	100 %
Andel ledighet 2)	3,1 %	3,6 %	3,8 %	4,0 %	4,0 %
Antall fossilfrie byggeplasser/totalt antall byggeplasser jf. Klimabudsjettet 3)	-	0 %	0 %	100 %	100 %
Andel nullutslipps tjenestebiler under 3500 kg jf. Klimabudsjettet	71 %	71 %	94 %	100 %	100 %
Andel nullutslippskjøretøy og kjøretøy på biodrivstoff over 3500 kg, jf. Klimabudsjettet	-	100 %	-	100 %	100 %

1) Samlet sluttkostnad for prosjektene skal ikke overstige samlet styringsramme for porteføljen, det vil si at samlet sluttkostnad delt på samlet styringsramme er ≤ 1 for porteføljen. Prognose for sluttkostnad benyttes dersom sluttrapport ikke er ferdig utarbeidet.

Resultatindikatorerne gjelder overleverte prosjekter siste tre år.

2) Operasjonell ledighet

3) Nytt måltall fra 2018. Gjelder nybygg prosjekter, ikke rehabiliteringsprosjekter

4 Merknader til driftsbudsjettet

I henhold til Oslo kommunes økonomireglement skal bystyret stille krav til netto driftsresultat i foretaket og fastsette størrelsen på overføringskravet. For Boligbygg Oslo KF er det innarbeidet et overføringskrav på 323,6 mill. i 2021. Overføringskravet er redusert med 38,8 mill., hvor 40,0 mill. er en kompensasjon som følge av frysvedtaks konsekvens i 2021. Samtidig økes overføringskravet med 1,2 mill. knyttet til redusert konsulentbruk. I 2020 ble det innarbeidet 50 mill. i redusert overføringskrav til vedlikehold som ikke er videreført i 2021. Det vises til kapittel 898 Overføringer fra KF mv. for nærmere angivelse av overføringer fra foretaket til bykassen. Kravet til netto driftsresultat for 2021 settes til 0 kr.

5 Investeringsbudsjettet

Tabell 11.2.26 Investeringsbudsjett for Boligbygg Oslo KF

Kap / Art	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2019	DOK 3 2020	Forslag 2021
055 Boligbygg Oslo KF (NOE)			
Sum investeringsutgifter	454 184	884 000	1 245 000
Sum finansiering	-454 184	-884 000	-1 245 000

Tabell 11.2.27 Investeringer i økonomiplanen for Boligbygg Oslo KF

		Beløp i 1000 kr			
Prosjektnr /art		Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
055	Boligbygg Oslo KF (NOE)				
106600	Rehabiliterings-/utviklingsprosjekter	380 000	380 000	350 000	350 000
111600	Ufordelt Omsorg+	290 000	488 000	215 000	339 500
113605	Ufordelt avsetn. boliger til vanskeligstilte	50 000	329 500	258 400	251 300
114601	Brannsikring kommunale boliger	25 000	25 000	25 000	25 000
116600	Rehab/nybygg boliger for vanskeligstilte	0	0	74 700	76 100
118605	Kjøp av boliger for vanskeligstilte	500 000	500 000	500 000	0
120600	Lokale omsorgsboliger - ufordelt avsetning	0	25 000	173 900	190 100
Sum investeringsutgifter		1 245 000	1 747 500	1 597 000	1 232 000
78820	Tilskudd fra bykassen	-193 750	-188 750	-260 750	-109 000
08199	Tilskudd fra staten	-110 000	-150 000	-175 000	-390 000
79110	Lån i Lånefondet	-750 250	-1 159 750	-931 250	-478 000
06700	Salg av eiendom	-66 000	-66 000	-66 000	-66 000
07290	Refundert investeringsmva.	-125 000	-183 000	-164 000	-189 000
Sum finansiering		-1 245 000	-1 747 500	-1 597 000	-1 232 000

Rehabiliterings-/utviklingsprosjekter (prosj. nr. 106600)

Byrådet foreslår å øke avsetningen i 2021 og 2022 med 130 mill., til 380 mill. årlig. Videre er avsetningen økt med 100 mill. i 2023 og 2024, til 350 mill. årlig. Totalt er det 1,46 mrd. til rehabilitering av boliger som vil bidra til å redusere vedlikeholdsetterslepet. Det må foretas oppgradering av enkelte eiendommer som har store skader og betydelig vedlikeholdsetterslep. Foretaket skal prioritere forhold som innebærer umiddelbar sikkerhets-/helserisiko, dernest forhold som gir følgeskader.

Ufordelt Omsorg+ (prosj. nr. 111600)

Det er avsatt 1,332 mrd. i økonomiplanperioden til ca. 374 nye Omsorg+ plasser. Prosjektkategorien angir en overslagsavsetning. Avsetningen benyttes til nye prosjekter som innarbeides i budsjettet når kvalitetssikring (KS2) er gjennomført.

Ufordelt boliger til vanskeligstilte (prosj. nr. 113605)

Det er innarbeidet totalt 0,9 mrd. i økonomiplanperioden til boligprosjekter for vanskeligstilte og personer med nedsatt funksjonsevne. Investeringsrammen benyttes til å planlegge og gjennomføre byggeprosjekter i egen regi for å møte behovet for kommunale boliger i tråd med boligbehovsplanen. Prosjektkategorien angir en overslagsavsetning. Avsetningen benyttes til nye prosjekter som innarbeides i budsjettet når kvalitetssikring (KS2) er gjennomført.

Kjøp av boliger for vanskeligstilte (prosj. nr. 118605)

Det var i perioden høsten 2017 til august 2019 kjøpestopp i Boligbygg Oslo KF. Dette innebærer en akkumulering av underdekningen på boliger til vanskeligstilte. Byrådet foreslår 1,5 mrd. til kjøp av boliger i økonomiplanperioden. Avsetning i 2024 avventer behandlingen av ny boligbehovsplan.

Lokale omsorgsboliger - ufordelt avsetning (prosj. nr. 120600)

I økonomiplanperioden er det innarbeidet 389 mill. til lokale omsorgsboliger.

Rehabilitering/nybygg for vanskeligstilte (prosj.nr. 116600)

Det er innarbeidet 150,5 mill. til boligprosjekter til vanskeligstilte, herunder Trasopp-, Enebakk- og Holmenkollveien.

Tabell 11.2.28 Prosjektnr. 116600 Rehabilitering./nybygg bolligerfor vanskeligstilte fordels på følgende prosjekter:

Beløp i 1000 kr								
Prosjektnavn	Ferdig- stilling	Styrings- ramme P50	Kostnads- ramme P85	Bevilget t.o.m 2020	2021	2022	2023	2024
Trasoppveien 27-29	3-19	44 800	51 400				22 400	22 400
Enebakkveien-Løvset	3-19	72 300	82 800				36 000	36 300
Holmenkollveien 22		33 400	38 000				16 000	17 400
SUM		150 500	172 200		0	0	74 400	76 100

Brannsikring (prosj. nr. 114601)

Det foreslås å avsette 25 mill. årlig, totalt 100 i økonomiplanperioden til brannsikring.

6 Klimakonsekvenser

Boligbygg Oslo KF stiller strenge energi- og miljøkrav til både nybygg, totalrehabiliteringer og i eksisterende bygningsmasse. I inneværende strategiperiode har BBY som mål å redusere det totale energiforbruket i eiendomsporteføljen på 20 %. Nybygg skal som minimum bygges etter passivhusstandard med mål om plussus. I kommende år vil det gjennomføres plussusprosjekter og bygg i massivtre som sertifiseres etter BREEAM-NOR.

Boligbygg Oslo KF stiller også minstekrav om fossilfrie byggeplasser, med mål om utslippsfri. Det settes mål om 90 % kildesorteringsgrad i prosjekter, og foretaket er også involvert i forskningsprosjekt knyttet til ombruk av materialer i byggeprosjekter.

11.2.10 Omsorgsbygg Oslo KF

Tabell 11.2.29 Driftsbudsjett for Omsorgsbygg KF

Beløp i 1000 kr			
Kap / Art	Regnskap 2019	DOK 3 2020	Forslag 2021
059 Omsorgsbygg Oslo KF (NOE)			
Netto driftsresultat	332 119	0	0

1 Ansvarsområde

Omsorgsbyggs vedtektsfestede formål er å bidra til høy kvalitet på kommunens pleie- og omsorgstjenester samt tiltak for barn og unge. Dette skal skje gjennom godt vedlikeholdte og tilpassede bygninger. Foretaket skal ivareta bygningsmassen gjennom forsvarlig drift, forebyggende vedlikehold, kontinuerlig utvikling og god forvaltning.

2 Situasjonsbeskrivelse

I økonomiplanperioden er det lagt inn betydelige midler til å bygge og rehabilitere sykehjem, nye barnehager samt å rehabilitere og reetablere barnehager, Omsorg+-boliger, storbylegevakt og brannstasjoner.

Tabell 11.2.30 Nøkkeltall for Omsorgsbygg Oslo KF

Nøkkeltall	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019
Forvaltning, drift og vedlikehold pr kvm.	466	469	495	581	622
Antall forvaltningsenheter	634	599	586	588	580
- herav sykehjem og omsorgsboliger	39	36	37	37	39
- herav brannstasjoner	7	9	9	9	9
- herav barnehager	352	354	346	352	357
- herav boliger til vanskeligstilte	64	68	67	66	62
Areal i kvm sykehjem og omsorgsboliger	294 277	293 426	307 377	310 223	319 903
Areal i kvm brannstasjoner 1)	14 827	26 337	26 690	27 396	27 396
Areal i kvm barnehager	271 758	267 936	285 395	294 570	307 266
Areal i kvm boliger til vanskeligstilte	100 385	109 616	108 356	108 528	107 327

1) Hovedbrannstasjon rehabilitert 2015

3 Mål, tiltak og resultatindikatorer

Styret i Omsorgsbygg Oslo KF rapporterer til byråden for næring og eierskap. Foretaket skal realisere følgende mål:

Mål 4 Oslo kommune skal bygge, forvalte og drifte kommunale bygg og anlegg slik at de er godt egnet til formålet og for brukerne

Tabell 11.2.31 Resultatindikatorer – mål 4

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Sluttkostnad delt på samlet styringsramme for samlet portefølje av ferdigstilte bygg 1)	1,07	0,99	≤1	≤1
Andel prosjekter ferdigstilt innen avtalt tid	100 %	100 %	100 %	100 %
Andel nye bygg som tilfredsstiller passivhusstandard	100 %	100 %	100 %	100 %
Andel ledighet	2,0 %	1,7 %	2,0 %	2,0 %
Antall fossilfrie byggeplasser/totalt antall byggeplasser jf. Klimabudsjettet 2)	83,0 %	100 %	100 %	100 %
Andel nullutslipps tjenestebiler under 3500 kg jf. Klimabudsjettet 3)	-	100 %	100 %	100 %
Andel nullutslippskjøretøy og kjøretøy på biodrivstoff over 3500 kg, jf. Klimabudsjettet 3)	-	-	100 %	100 %

1) Samlet sluttkostnad for prosjektene skal ikke overstige samlet styringsramme for porteføljen, det vil si at samlet sluttkostnad delt på samlet styringsramme er ≤ 1 for porteføljen. Prognose for sluttkostnad benyttes dersom sluttrapport ikke er ferdig utarbeidet. Resultatindikatorerne gjelder overleverte prosjekter siste tre år.

2) Nytt måltall fra 2018. Gjelder nybygg, ikke rehabiliteringsprosjekter.

3) Nytt måltall fra 2019.

4 Merknader til driftsbudsjettet

I henhold til Oslo kommunes økonomireglement skal bystyret stille krav til netto driftsresultat i foretaket og fastsetting av størrelsen på overføringskravet. For Omsorgsbygg Oslo KF er det innarbeidet et overføringskrav på 249,6 mill. i 2021. Overføringskravet inkluderer et effektiviseringskutt på 1,4 mill. Det vises til kapittel 898 Overføringer fra KF mv. for nærmere angivelse av overføringer fra foretaket til bykassen. Det foreslås at krav til netto driftsresultat for 2021 settes til 0 kr.

5 Investeringsbudsjettet

Tabell 11.2.32 Investeringsbudsjett for Omsorgsbygg Oslo KF

Beløp i 1000 kr

Kap / Art	Regnskap 2019	DOK 3 2020	Forslag 2021
059 Omsorgsbygg Oslo KF (NOE)			
Sum investeringsutgifter	3 042 599	3 160 600	3 246 000
Sum finansiering	-3 042 599	-3 160 600	-3 246 000

Tabell 11.2.33 Investeringer i økonomiplanen for Omsorgsbygg Oslo KF

Beløp i 1000 kr

Prosjektnr / art	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
059 Omsorgsbygg Oslo KF (NOE)				
106730 Rehabilitering/akutttiltak – barnehager	206 000	206 000	100 000	100 000
109700 Akuttvedlikehold/rehabilitering sykehjem	70 000	70 000	70 000	70 000
111710 Ufordelt sykehjem	403 000	1 156 000	950 000	288 000
111711 Ufordelt Omsorg+	0	0	301 675	337 800
114705 Kap.utvidelse/rehab/nybygg – sykehjem	881 000	515 000	0	0
114725 Investeringer barnehager - ikke fordelt	276 000	222 000	164 000	92 000
117700 Ufordelt avsetning lokale omsorgsboliger	0	0	30 000	0
118704 VEL institusjoner – rehabilitering	50 000	0	0	0
119771 Ny storbylegevakt	700 000	700 000	315 400	0
119772 Ufordelt Ny hovedstasjon og Sentrum brannstasjon	660 000	770 000	0	0
Sum investeringsutgifter	3 246 000	3 639 000	1 931 075	887 800
08199 Tilskudd fra staten	0	0	-560 000	-732 800
79110 Lån i Lånefondet	-2 678 000	-3 003 000	-1 033 075	0
07290 Refundert investeringsmva.	-568 000	-636 000	-338 000	-155 000
Sum finansiering	-3 246 000	-3 639 000	-1 931 075	-887 800

Rehabilitering/akutttiltak av barnehager (prosj. nr. 106730)

Byrådet foreslår å videreføre satsingen på rehabilitering av foretakets barnehager med 206 mill. i 2021 og 2022. Deretter 100 mill. årlig i perioden 2023-2024. Midlene vil blant annet bli brukt til innvendige og utvendige tiltak, som utskifting av belysning, ventilasjon, drenering, bytte av vinduer og dører mv.

Kap. utvidelse/nybygg sykehjem (prosj. nr. 114705)

Prosjektkategorien inneholder midler til investeringsprosjekter som har gjennomført kvalitetssikring (KS2), 881 mill. i 2021. Dette gjelder følgende sykehjem:

Tabell 11.2.34 Prosjektnr. 114705 Kap. utvidelse/nybygg sykehjem

Beløp i 1000 kr

Prosjektnavn	Ferdig- stillelse	Antall	Styrings- ramme P50	Kostnads- ramme P85	Bevilget tom 2020	2021	2022	2023	2024
Tåsenhjemmet	3-23	130	698 000	747 000	422 000	165 000	111 000		
Dronning Ingrid's hage	2-22	130	896 000	988 000	324 000	424 000	148 000		
Lambertseter sykehjem	4-22	130	815 000	842 000	267 000	292 000	256 000		
Sum			2 409 000	2 577 000	1 013 000	881 000	515 000	0	0

Akutt vedlikehold/generell rehabilitering sykehjem (prosj. nr. 109700)

Det er innarbeidet 70 mill. årlig i 2021-2024, samlet 280 mill. og er forutsatt benyttet til sykehjem og omsorgsboliger.

Ufordelt sykehjem (prosj. nr. 111710)

For prosjektkategorien «Ufordelt sykehjem» er det lagt inn 403 mill. til nybygging/ombygging av sykehjem i 2021, samlet 2,8 mrd. i økonomiplanperioden. Prosjektkategorien angir en overslagsavsetning. Avsetningen benyttes til nye prosjekter som innarbeides i budsjettet når ekstern kvalitetssikring (KS2) er gjennomført. Dette gjelder sykehjemmene Majorstutunet, Oppsalhjemmet, Furuset hageby og Mortensrud. Byrådet tar sikte på å legge frem Furuset hageby for investeringsbeslutning i forbindelse med Tilleggsinnstillingen.

Ufordelt Omsorg + (prosj. nr. 111711)

Det er innarbeidet 640 mill. i økonomiplanperioden 2021-2024 til nye Omsorg+ boliger. Prosjektkategorien angir en overslagsavsetning. Avsetningen benyttes til nye prosjekter som innarbeides i budsjettet når kvalitetssikring (KS2) er gjennomført.

Investeringer barnehager – ikke fordelt (prosj. nr. 114725)

Det er avsatt 754 mill. i økonomiplanperioden, hvorav 276 mill. i 2021. Prosjektkategorien angir en overslagsavsetning basert på enhetspriser. Avsetningen benyttes til nye prosjekter som innarbeides i budsjettet når kvalitetssikring (KS2) er gjennomført.

Ufordelt avsetning lokale omsorgsboliger (prosj. nr. 117700)

Det er innarbeidet 30 mill. i 2023 til investeringer i Lille Tøyen sykehjem. Prosjektet skal planlegges og utvikles etter bestilling fra og i samarbeid med Byrådsavdeling for helse, eldre og innbyggertjenester. Prosjektkategorien angir en overslagsavsetning.

VEL institusjoner – rehabilitering (prosj. nr. 118704)

Det er innarbeidet 50 mill. i 2021 til rehabilitering av Velferdsetatens institusjoner.

Oslo storbylegevakt (prosj. nr. 119771)

Kostnadsrammen, 3,1 mrd., for bygging av ny storbylegevakt i Oslo på Aker ble lagt fram i egen byrådssak nr. 13/2020 og vedtatt i bystyret 26.02.2020, jf. sak 51/20. Byggeprosessen er i gang og forventet ferdigstillelse er i 2023.

Tabell 11.2.35 Prosjektnr. 119771 Oslo storbylegevakt

Beløp i 1000 kr

Prosjektnavn	Ferdigstillelse	Styringsramme P50	Kostnadsramme P85	Bevilget tom 2020	2021	2022	2023	2024
Ny storbylegevakt	2023	2 890 000	3 100 000	1 170 000	700 000	700 000	315 400	
SUM		2 890 000	3 100 000	1 170 000	700 000	700 000	315 400	0

Hovedstasjonen og sentrum brannstasjon (prosj. nr. 119772)

Dagens hovedbrannstasjon skal flyttes fra Hammersborg til Bryn og samlokaliseres med Vann- og avløpsetatens administrasjon og driftsstasjon. Eiendommen for dagens hovedbrannstasjon på Hammersborg planlegges overtatt av Statsbygg i forbindelse med utbyggingen av nytt regjeringskvartal. Arbeid med forprosjekt av Hovedstasjonen pågår. Byrådet viser til omtale i revidert budsjett 2020 hvor det varsles at avsetningen på vel 1,9 mrd. ikke vil være tilstrekkelig til å gjennomføre prosjektet, jf. byrådssak 90/20. Byrådet vil gjennomføre ekstern kvalitetssikring (KS2) før kostnadsramme for Hovedstasjonen kan legges fram for bystyret. Byrådet tar sikte på å komme tilbake til prosjektet i revidert budsjett 2021.

Byrådet arbeider for å etablere en brannstasjon i sentrum av Oslo på felt A2 i Bjørvika. Forprosjekt foreligger og det gjennomføres ekstern kvalitetssikring (KS2) høsten 2020. Byrådet kommer tilbake til prosjektet i Tilleggsinnstillingen for budsjett 2021.

6 Klimakonsekvenser

Omsorgsbygg Oslo KF vektlegger reduksjon av klimagassutslipp gjennom livsløpet i alle sine eiendommer, både i nybygg, totalrehabiliteringer og eksisterende bygningsmasse.

Foretaket setter krav om fossilfrie byggeplasser. Generelt skal leverandører benytte nullutslipps-teknologi på anleggsmaskiner og utstyr der dette er mulig. Kartlegging av ombruksmaterialer er gjennomført i flere prosjekt og det er inngått avtale om bruk og utprøving av digital markeds plass for ombruk av byggematerialer som testes ut i flere pågående prosjekter.

Ved prosjektering og bygging av nye sykehjem, barnehager og andre formålsbygg setter Omsorgsbygg Oslo KF strenge energikrav. Nybygg skal minimum være passivhus, med mål om pluss hus. Solceller skal vurderes på tak og/eller fasader ved rehabilitering av forskjellige typer formålsbygg, slik at energiforbruket blir så lavt som mulig. Alle bygg som eies av Omsorgsbygg Oslo KF har 100 % fossilfrie energiløsninger.

Omsorgsbygg Oslo KF har som mål å kildesortere 90 % på byggeplassene og har for 2019 oppfylt dette målet. Målet er å få redusert avfallsmengdene fra byggeplass, gjennom å sette krav. Foretaket vurderer ombruk av materialer på bygg som skal rehabiliteres eller rives, og har et mål om å redusere klimagassutslipp fra materialer, som for eksempel stål og betong, i bærende konstruksjoner.

11.2.11 Kultur- og idrettsbygg Oslo KF

Tabell 11.2.36 Netto driftsresultat for Kultur- og idrettsbygg Oslo KF

			Beløp i 1000 kr
Kap / Artsgr.	Regnskap 2018	DOK 3 2019	Forslag 2020
062 Kultur- og idrettsbygg Oslo KF (NOE)			
Netto driftsresultat	-9 107	0	0

1 Ansvarsområde

Foretaket skal bidra til at kommunens kulturtilbud preges av kvalitet, mangfold og tradisjon samt bidra til idrettsaktivitet og gjennomføring av idrettsarrangementer, gjennom godt vedlikeholdte og tilpassede bygninger og anlegg. Foretaket skal eie, forvalte og utvikle kommunale kultur- og idrettsbygg, etter forretningsmessige prinsipper.

2 Situasjonsbeskrivelse

Kultur- og idrettsbygg Oslo KF har ansvar for bygging og forvaltning av større idrettsanlegg og kulturbygg, dvs. ishaller, isflater, bad, idretts- og flerbrukshaller, biblioteks- og museumsbygninger. Flere av disse byggene og anleggene er teknisk krevende å bygge og forvalte, i tillegg til at de har stor økonomisk og arkitektonisk verdi. Foretaket har gjennomført tilstandsanalyser som viser at eiendomsporteføljen har betydelig vedlikeholdsetterslep. Analysene danner grunnlaget for videre arbeid med forvaltning, drift og vedlikehold av eiendommene. Kultur- og idrettsbygg Oslo KF har ansvar for flere byggeprosjekter i byggefase. De tre største er nytt Tøyenbad med flerbrukshall, nye Jordal Amfi og nytt Munch-museum i Bjørvika.

Tabell 11.2.37 Nøkkeltall for Kultur- og idrettsbygg Oslo KF

Nøkkeltall	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019
Antall forvaltningsenheter	35	37	40	40	41
- herav kulturbygg	4	4	4	4	4
- herav badeanlegg	6	6	6	6	6
- herav flerbrukshaller	10	12	13	13	14
- herav helårs skistadion			1	1	1
- herav ishaller	5	5	5	5	5
- herav isflater	6	6	7	7	7
- herav skøytestadion	2	2	2	2	2
- herav signalanlegg	2	2	2	2	2
Areal idrettsanlegg i kvm	112 049	163 741	158 494	162 518	164 284

- 1) Alle bygninger er målt på nytt i 2017/2018
- 2) Areal for 2015-2016 er basert på anslag og ikke oppmålinger
- 3) Økningen fra 2018 til 2019 er relatert til midlertidig flerbrukshall Tøyen

3 Mål, tiltak og resultatindikatorer

Styret i Kultur- og idrettsbygg Oslo KF rapporterer til byråden for næring og eierskap. Foretaket skal realisere følgende mål:

Mål 4 Oslo kommune skal bygge, forvalte og drifte kommunale bygg og anlegg slik at de er godt egnet til formålet og for brukerne

Tabell 11.2.38 Resultatindikatorer – mål 4

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Sluttkostnad delt på samlet styringsramme for samlet portefølje av ferdigstilte bygg 1)	0,93	0,97	≤1	≤1
Andel prosjekter ferdigstilt innen avtalt tid	100 %	100 %	100 %	100 %
Andel nye bygg som tilfredsstiller passivhusstandard	100 %	100 %	100 %	100 %
Andel ledighet	0 %	0 %	0 %	0 %
Antall fossilfrie byggeplasser/totalt antall byggeplasser, jf. Klimabudsjettet 2)	100 %	100 %	100 %	100 %
Andel nullutslippskjøretøy og kjøretøy på biodrivstoff under 3500 kg, jf. Klimabudsjettet 3)	-	100 %	100 %	100 %
Andel nullutslippskjøretøy og kjøretøy på biodrivstoff over 3500 kg, jf. Klimabudsjettet 3)	-	100 %	100 %	100 %

1) Samlet sluttkostnad for prosjektene skal ikke overstige samlet styringsramme for porteføljen, det vil si at samlet sluttkostnad delt på samlet styringsramme er ≤ 1 for porteføljen. Prognose for sluttkostnad benyttes dersom sluttrapport ikke er ferdig utarbeidet.

Resultatindikatorene gjelder overleverte prosjekter siste tre år.

2) Nytt måltall fra 2018. Gjelder nybygg, ikke rehab prosjekter.

3) Nytt måltall fra 2019.

4 Merknader til driftsbudsjettet

I henhold til Oslo kommunes økonomireglement skal bystyret stille krav til netto driftsresultat i foretaket og fastsetting av størrelsen på overføringskravet. For Kultur- og idrettsbygg Oslo KF er det innarbeidet en overføring fra bykassen på 12,7 mill. Overføringen er redusert med 1,1 mill. i effektiviseringskutt. Det vises til kapittel 898 Overføringer fra KF mv. for nærmere angivelse av overføringer fra bykassen til foretaket. Krav til netto driftsresultat for 2021 settes til 0 kr.

5 Investeringsbudsjettet

Tabell 11.2.39 Investeringsbudsjett for Kultur- og idrettsbygg Oslo KF

Beløp i 1000 kr

Kap / Art	Regnskap 2019	DOK 3 2020	Forslag 2021
062 Kultur- og idrettsbygg Oslo KF (NOE)			
Sum investeringsutgifter	3 212 404	1 497 400	953 100
Sum finansiering	-3 212 404	-1 497 400	-953 100

Tabell 11.2.40 Investeringer i økonomiplanen for Kultur- og idrettsbygg Oslo KF

Beløp i 1000 kr

Prosjektnr /art	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
062 062 Kultur- og idrettsbygg Oslo KF (NOE)				
115810 Rehabilitering idrettsanlegg	60 000	60 000	60 000	60 000
116810 Idrettsanlegg - rehab/nybygg	670 700	386 700	346 550	0
116820 Idrettsanlegg - ufordelt	220 000	476 000	306 000	239 000
116830 Biler og maskiner	2 400	2 400	2 400	2 400
Sum investeringsutgifter	953 100	925 100	714 950	301 400
79110 Lån i Lånefondet	-953 100	-925 100	-714 950	-301 400
Sum finansiering	-953 100	-925 100	-714 950	-301 400

Rehabilitering idrettsanlegg (prosj.nr. 115810)

Det er innarbeidet 60 mill. årlig til rehabilitering av idrettsanlegg, til sammen 240 mill. i økonomiplanperioden 2021-2024.

Idrettsanlegg - rehab/nybygg (prosj.nr 116810)

Prosjektkategorien «Idrettsanlegg - rehab/nybygg» inneholder midler til investeringsprosjekter som har gjennomført kvalitetssikring og fått vedtatt kostnadsramme. Dette gjelder følgende prosjekter:

Tabell 11.2.41 Prosjektnr 116810 Idrettsanlegg - rehab./nybygg

Beløp i 1000 kr

Prosjektnavn	Ferdig- stillelse	Styrings- ramme P50	Kostnads- ramme P85	Bevilget tom 2020	2021	2022	2023	2024
Korsvoll flerbrukshall	2022	214 000	245 000	45 000	169 000			
Nytt Tøyenbad med flerbrukshall	2023	1 239 300	1 414 200	199 350	346 700	346 700	346 550	
Majorstuen flerbrukshall	2022	210 000	236 000	15 000	155 000	40 000		
Sum		1 663 300	1 895 200	259 350	670 700	386 700	346 550	0

Ufordelt avsetning idrettsanlegg (prosj.nr 116820)

Det er avsatt ca. 1,24 mrd. (P50) i økonomiplanperioden til en ufordelt avsetning til idrettsprosjekter. Avsetningen er basert på tidlige estimater. Etter hvert som prosjektene har gjennomført kvalitetssikring og blitt vedtatt igangsatt, blir prosjektene finansiert av denne avsetningen. Avsetningen består av midler til Stovner bad, Dælenenga flerbrukshall, Valle Hovin isflate og Mortensrud friidrettshall.

6 Klimakonsekvenser

Foretaket vektlegger gode klima- og miljøløsninger i byggeprosessene og for selve byggene. Foretaket arbeider systematisk med å redusere sine klimagassutslipp blant annet gjennom utslippsfri og fossilfri drift på byggeplassene.

I 2020 arbeides det med etablering av midlertidig bad på Økern. Badet er planlagt med tanke på å kunne tas ned og gjenbrukes annet sted etter at det har tjent sitt formål på Økern.

Foretaket har ansvar for energiintensive anlegg som bad, ishaller og isflater. De senere årene har midler til klimatiltak blitt benyttet til å redusere energibruken i bygningsmassen. Tiltak som er iverksatt er blant annet solceller på tak, utskiftning av kjølemaskiner og overvåkning og styring av energibruken i bygg og anlegg for å sikre energioptimal drift.

11.2.12. Oslobygg KF

Tabell 11.2.42 Netto driftsresultat for Oslobygg KF

Beløp i 1000 kr			
Kap / Art	Regnskap 2019	DOK 3 2020	Forslag 2021
063 Oslobygg KF (NOE)			
Netto driftsresultat	0	0	0

Det gjøres en driftsavsetning på 10 mill. for 2021 for å videreføre arbeidet med etableringen av Oslobygg. Budsjettert netto driftsresultat for foretaket i 2021 settes lik 0.

Oslobygg KF ble vedtatt etablert i bystyret 19.01.2020 (sak 18/20), jf. byrådssak 317/19 om fremtidig organisering av Oslo kommunes eiendomsforetak. Foretaket ble stiftet med nytt styre i februar 2020. Det er tilsatt en ny administrerende direktør for foretaket, som tiltrådte 01.08.2020 og som leder foretakets organisasjonsprosjekt. Foretaket har engasjert en organisasjonskonsulent som rådgiver og fasilitator i organisasjonsprosjektet. Det er etablert flere delprosjekter, hvor ansatte fra eksisterende foretak deltar aktivt. I Byrådsavdeling for næring og eierskap er det etablert en prosjektorganisasjon som følger opp foretaket i etableringsfasen.

Tabell 11.2.43 Investeringsbudsjett for Oslobygg KF

Beløp i 1000 kr			
Kap / Art	Regnskap 2019	DOK 3 2020	Forslag 2021
063 Oslobygg KF (NOE)			
Sum investeringsutgifter	0	0	0

Foretaket har foreløpig ingen investeringsportefølje.

12. KULTUR, IDRETT OG FRIVILLIGHET

Sektoren omfatter kultur, idrett og frivillighet, samt gravferd og tilskudd til tros- og livssynssamfunn.

12.1 Hoved- og nøkkelstørrelser for kultur, idrett og frivillighet

Figur 12.1 Hoved- og nøkkelstørrelser for kultur, idrett og frivillighet

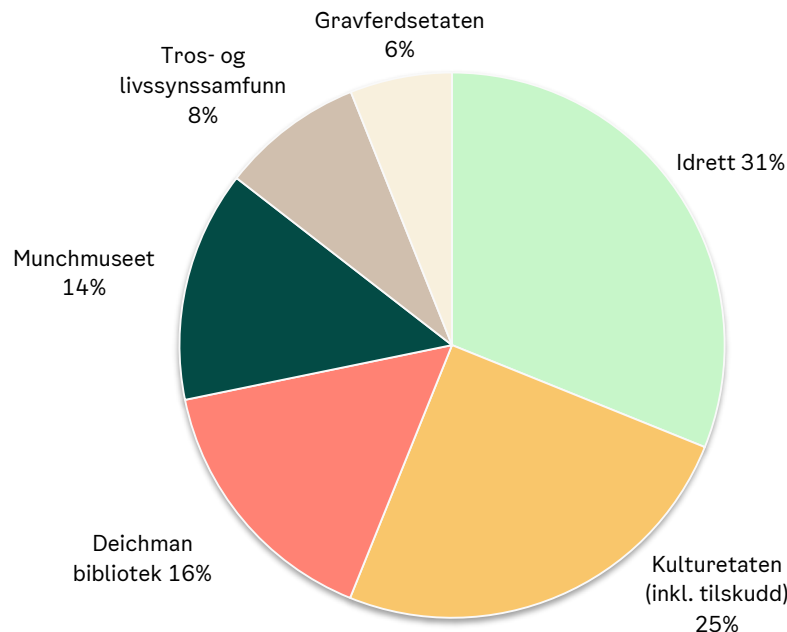
Beløp i mill.

Driftsbudsjettet	Dok 3 2020	Budsjett - økonomiplan				
		2021	2022	2023	2024	
Sum utgifter	2 666,0	2 725,4	2 680,5	2 795,9	2 891,4	
Sum inntekter	-355,1	-422,4	-422,4	-422,4	-422,4	
Netto utgifter	2 310,9	2 303,0	2 258,1	2 373,5	2 469,0	
Andel av kommunens totale brutto driftsbudsjett 3,8 %						

Utvalgte satsinger i økonomiplanperioden:

- Investeringer for 5,8 mrd. i idrettsanlegg i årene 2021-2024
- Opprettelse av filmfond
- 333 mill. i kulturtilskudd i 2021
- 5 000 nye plasser i kulturskolen i økonomiplanperioden
- Første hele driftsår for det nye hovedbiblioteket i Bjørvika i 2021
- Åpning av det nye Munchmuseet i 2021

Brutto driftsutgifter for 2021 fordeler seg slik:

12.2 Byrådets ambisjoner for sektoren

Kulturpolitikken i vid forstand skal være et virkemiddel for å skape et varmere samfunn med plass til alle. Det er gjennom felles opplevelser, gjennom samarbeid i frivillige organisasjoner og gjennom deltakelse i idrettslag at samfunnet bindes sammen. Byrådets ambisjon er å gi tilgang til kultur, idrett og frivillighet for alle som bor i byen. Arenaer og tilbud skal være tilgjengelig uavhengig av den enkeltes bakgrunn. Reell deltakelse handler om sosial utjevning. Det er et mål å engasjere dem som ikke bruker kulturtilbudene i dag, og å utvide det etablerte tilbudet med nye stemmer og nye fortellinger. For å få til dette må vi vite mer om hvem tilbudene når ut til, og hvilke barrierer som hindrer deltakelse.

Kunst og kultur, fysisk aktivitet og frivillig arbeid gir personlig utvikling, mental og fysisk styrke, en bredere horisont og viktige fellesskap. Det gir ferdigheter og sosial kapital, kan bidra til å utjevne forskjeller i samfunnet og kan være viktige redskaper til livsendring. Deltakelse i felles opplevelser og møteplasser er med på å skape tilhørighet. Styrken og mangfoldet i de fellesskapene vi deler har stor betydning både for livskvaliteten, og for tilliten mellom folk.

Respekt for andres religiøse tilhørighet og praksis, ulike livssyn eller ikke-tro skal prege Oslo. Mangfoldet skal ikke bare aksepteres, men ønskes velkommen. Byrådet har ambisjoner om å utvikle en trospolitikk for Oslo der det legges vekt på å bygge bro og forene innbyggerne om å ta et felles ansvar for byen. Kulturpolitikken har en rolle å spille for å ivareta både ytringsfrihet og ytringsansvar. Kultur bidrar med nyanser i samfunn der debatten ofte blir polarisert.

De siste årene har flere nye festivaler etablert seg i byen, det er lagt til rette for flere internasjonale filminnspillinger og det er bygget nye idretts- og kulturarenaer. Antall frivillige organisasjoner øker, det lånes ut flere bøker i bibliotekene, og det skapes nye arenaer for arrangementer. Oslo har fått større internasjonal oppmerksomhet som kulturby.

Byrådets ambisjon er å styrke den kulturelle grunnmuren med tilbud som når ut til alle. Med den kulturelle grunnmuren menes særlig bibliotek, kulturskole og kulturtilbud til barn og unge. Bibliotekene går foran som gode eksempel på møteplasser som er gratis og for alle. Bibliotekene spiller en viktig rolle for en demokratisk deling av kunnskap og leseglede. Det nye hovedbiblioteket er en stor satsing som sammen med utvidete åpningstider og meråpne bibliotek har ført til at både utlånet av bøker og publikumstilstrømningen øker. Kunst i offentlige rom gir en mer demokratisk tilgang til god kunst.

Byrådet vil at Oslo skal kjennetegnes av gode idrettsanlegg, sterke kulturinstitusjoner og attraktive tilbud til barn og unge. Det trengs flere breddetilbud innen både kultur og idrett. Flere barn og unge må få muligheten til å drive med idrett, lære seg å spille instrumenter, bli glad i tegning og trening. Dette krever et målrettet arbeid for å gjøre det lettere og rimeligere for unge å delta, og Oslo kommune samarbeider tett med idretten i Oslo for å få resultater.

Oslos kunstnere skal ha gode arbeids- og rammevilkår, og byrådet vil legge til rette for at det produseres kunst og kultur i Oslo.

2021 er det første året med full drift av byens nye store fellesarenaer som det nye hovedbiblioteket og nye Jordal Amfi. Det nye Munchmuseet i Bjørvika åpner våren 2021. Det er høye ambisjoner for besøkstall til de nye kulturbyggene, og det er viktig å inkludere nye publikumsgrupper. Både bibliotekene og Munchmuseet har gode erfaringer med å få til både økt besøk og nytt publikum. Byrådet ønsker å dele denne kunnskapen for å bygge et større og bredere publikum også i andre deler av sektoren.

Byrådet har ambisjoner om å legge til rette for flere filmproduksjoner, flere visningssteder for film og nye filmer om Oslo. Byrådet bevilger derfor i 2021 9 mill. til oppstart av et regionalt filmfond for Oslo. Filmfondet vil ha som hovedmål å stimulere til økt aktivitet og å styrke produksjonsmiljøet. Som ett av flere tiltak under den pågående pandemien, vil filmfondet bidra til økt aktivitet og arbeidsplasser i Oslo

og regionen. Fondet skal innrettes slik at det fremmer tilknytning til regionen, bærekraftige og klimavennlige produksjoner, samt bredde, mangfold, likestilling og inkludering.

Oslo har fortsatt for få idrettsanlegg. Siden 2016 har byrådet foretatt et vesentlig temposkifte i bygging av anlegg, og det bygges flere bad, flerbrukshaller og fotballbaner de neste årene. Det skal investeres 5,8 mrd. i nye anlegg og rehabilitering av eksisterende anlegg i tiden framover. Samtidig legges det stor vekt på å gi et tilbud med plass til flere barn og unge, i samarbeid med Oslo idrettskrets.

Utfordringer

Det bor over 690 000 mennesker i byen vår, og byen vokser. Vi har en relativt høy andel barn og unge, og en økende andel seniorer. Vi har størst levekårsutfordringer i landet. Samtidig er vi hovedstad med landets rikeste kulturtilbud og størst andel kreative næringer. Sektoren er hardt rammet av alle begrensningene som følger av covid 19-pandemien.

I forbindelse med covid 19 pandemien har det i 2020 oppstått en rekke nye utfordringer. Skifest i Holmenkollen i starten av mars gikk uten publikum, og fra 12. mars stengte de aller fleste publikumstilbud i kultur- og idrettssektoren. Det er stor grad av permitteringer i kulturbransjen. Alle forestillinger, konserter og arrangementer ble innstilt. Dette rammet også 28 av de største festivalene, med et tap av mer enn 1,2 millioner besøk. Siden det ble åpnet for arrangementer med begrenset antall deltagere har en del tilbud kommet i gang igjen, og det har også vært gode forsøk med digitale arrangementer. Fortsatt er det høyst uvisst når sektoren kan arbeide som normalt. Filminnspillinger er utsatt, og kino, teater og konserter opererer på et minimum. Kulturtilbud som har et stort innslag av turister er rammet. Statlige krisepakker skal dekke opp en del av det økonomiske tapet. Tilbakemeldingene fra bransjene er at mange faller utenfor disse ordningene. De negative ringvirkningene for leverandører og andre næringer er betydelige. Oslo er kjent som en by med spesielt sterk kreativ sektor. Den største utfordringen ligger nå i å hindre kompetanseflukt fra sektoren, og ikke minst å gjenskape unges tro på en framtid for kulturfeltet som et sted for eget kulturuttrykk og som arbeidsplass.

Fortsatt er det slik at folks inntekt og utdanning har stor betydning for bruk av kulturtilbudet. De med høy utdanning bruker kulturtilbudene i betydelig større grad enn personer med lav utdanning. Dette gjelder alle former for kulturtilbud, unntatt besøk på folkebibliotek, idrettsarrangement og tros- og livssynsmøter.

Alle barn og unge som ønsker det skal kunne delta i fritidsaktiviteter. Samtidig vet vi at barn bruker fritidstilbudene i ulik grad. Et sentralt spørsmål er hva det skal koste å delta. Mindre synlig er alle de andre barrierene. Noen av barrierene handler rett og slett om hvilke valgmuligheter man kjenner til, og noen handler om mengde, mangfold og kvalitet på det kulturtilbudet som barn blir eksponert for.

Bare litt over 8 000 barn og unge er elever i den kommunale kulturskolen. 24 000 barn og unge får opplæring i private kulturskoler eller ideelle tilbud. Opplæringen som gis i privat regi varierer mer i pris, og de dyreste tilbudene koster fire ganger så mye som kommunens tilbud. Flere må oppleve at tilbudene er for dem, og vi må bidra aktivt til å bygge ned hindringer for deltakelse. Det prøves ut kulturskoletilbud i samarbeid med aktivitetsskolen for å nå ut til flere.

Frivilligheten i Oslo melder at den største utfordringen er tilgang til lokaler. Fra 2009-2019 har antallet organisasjoner økt fra 4 000 til 7 100. Kultur og fritidsfeltet står for over halvparten av dette. Organisasjonene opplever overordnet at forutsetningene for å drive frivillig aktivitet er gode og at innsatsområdene til kommunen stemmer godt overens med behovet. Det viser en undersøkelse gjort av Institutt for samfunnsforskning i 2020.

Kommunens arbeid med løsninger for bestilling av lokaler på internett og digital nøkkel testes ut i større skala og rulles ut for økt tilgjengelighet til kommunale lokaler. Frivillig sektor opplever fortsatt at det er vanskelig å finne fram til rett person og tjeneste når de har behov for kontakt med kommunen.

Oslo trenger å utvikle tros- og livssynspolitikken slik at den er tilpasset dagens sammensatte Oslobefolkning. Byrådet har mottatt rapporten *Tro det eller ei* fra Tros- og livssynsutvalget. Rapporten tar opp flere punkter der kommunen kan gi et bedre tjenestetilbud basert på økt kunnskap om tro og livssyn.

For å møte den siste tidens debatt om mangfold og rasisme, er det viktig å se nærmere på hvem som slipper til med sine fortellinger i Oslos kunst og kulturliv.

Over tid har eiendom og utstyr i Oslo kommune fått et betydelig etterslep i vedlikehold. Manglende vedlikehold er kostnadsdrivende og kan være en utfordring for sikkerhet og effektivitet. Å innhente et slikt etterslep er en stor og langsiktig oppgave. Inspirerende omgivelser påvirker utover det rent praktiske, og det er god ressursforvaltning å ta vare på idrettsanlegg, kirkebygg og kulturhistoriske bygninger.

Oslos kunstdordning og kunstsamlinger er den viktigste kilden til kunst i det offentlige rom. Det er gjennomført en grundig revisjon av kommunens kunstsamlinger, og det blir en viktig oppgave å vurdere videre utvikling og forvaltning av samlingene.

Tabell 12.1 Mål for kultur-, idretts- og frivillighetssektoren

Mål for kultur, idrett og frivillighet		Virksomheter som bidrar til måloppnåelse
1.	Oslo skal være en attraktiv kunst- og kulturby som er tilgjengelig for alle	Kulturetaten, Munchmuseet, Deichman bibliotek
2.	Barn og unge skal tilbys gode kulturopplevelser og inspireres til egen kulturaktivitet	Kulturetaten, Munchmuseet, Deichman bibliotek
3.	Oslo kommunes kunstsamlinger, kultureiendommer, historie og kilder skal forvaltes og formidles på en god måte	Kulturetaten, Munchmuseet, Deichman bibliotek
4.	Biblioteket skal være en terskelfri møteplass for litteratur, debatt og kulturopplevelser	Deichman bibliotek
5.	Oslo skal være godt tilrettelagt for fysisk aktivitet, spesielt for barn og unge	Bymiljøetaten
6.	Det skal bli enklere å drive frivillig aktivitet og organisasjonsvirksomhet i Oslo	Kulturetaten, Bymiljøetaten, Deichman bibliotek
7.	Oslo skal være en livssynsåpen by, og byens innbyggere skal gravlegges med verdighet og med respekt for den enkeltes tro eller livssyn	Gravferdsetaten

Mål 1: Oslo skal være en attraktiv kunst- og kulturby som er tilgjengelig for alle

Oslo skal være en attraktiv og tilgjengelig kunst- og kulturby for alle som bor her, og for alle som kommer på besøk. Først og fremst er nye kulturbygg og et kulturtilbud i verdensklasse en berikelse for byens befolkning, men de vil også bidra til å tiltrekke kunstneriske krefter og internasjonale gjester. Det nye Munchmuseet gir oss muligheter til å få oppleve enda mer kunst i verdensklasse her i Oslo.

I kommuneplanen vektlegges betydningen av kulturell infrastruktur for å utvikle Oslo som kulturby. For at Oslo skal kunne ha de beste forutsetningene for sine profesjonelle kunstnere, er det behov for økt satsing på utvikling av gode arenaer og tilrettelagte produksjonsrom i form av verksteder, atelier og øvingslokaler. Gjennom strategisk arbeid for tilrettelegging for arrangementer skal Oslo bli mer arrangementsvennlig, mer miljøvennlig og oppnå økt bruk av offentlige arealer til arrangementer.

Kulturtilskuddene er viktige bidrag til kvalitet, mangfold og nyskaping. Hvert år er det et stort tilfang av nye aktiviteter og aktører som kunne fått støtte, og det er et potensial her for å få til positive ringvirkninger for lokalmiljøer og kreative næringer. Oslo spiller en viktig rolle som hovedbase for landets kunst og kulturtilbud, og er tyngdepunktet for film, musikk og andre kreative næringer.

Når kulturlivet skal være tilgjengelig for alle, må oppmerksomheten om hvem som deltar øke, og hindringer for deltakelse må identifiseres og motvirkes. Kunsten skal gjenspeile byens mangfold, og nye stemmer skal slippe til.

Mål 2: Barn og unge skal tilbys gode kulturopplevelser og inspireres til egen kulturaktivitet

Barn og unge i Oslo trenger arenaer for kreativ og kunstnerisk utfoldelse. Det er lettere for barn å delta nær der de bor, og det bør utvikles et bedre tilbud på lokale arenaer som skoler, lokalbibliotek og lokale kultureiendommer. Det bør utvikles flere tilbud i aktivitetsskolen, og det bør fremmes et godt tilbud innen profesjonell kultur for barn. Det er viktig å bygge opp den kulturelle grunnmuren i form av kulturskole, folkebibliotek og lokale kulturhus.

Barn bør få oppleve kunst på et høyt nivå. Oslos kulturaktører må oppmuntres til å utvikle bedre tilbud for barn på barns premisser, og Oslo kommune vil styrke dette arbeidet i våre egne kulturinstitusjoner. Det er viktig å skape mer inkluderende opplevelser.

Mål 3: Oslo kommunes kunstsamlinger, kultureiendommer, historie og kilder skal forvaltes og formidles på en god måte

Oslo kommune har betydelige materielle og immaterielle kulturelle verdier, både i institusjoner som Munchmuseet og Vigeland-museet, kommunens kunstsamling og kulturhistoriske eiendommer, men også i Byarkivet og annet verdifullt kildemateriale. Middelalderbeltet er også en særdeles viktig del av Oslos historie.

Oslo har kunst i byens parker og andre offentlige rom som er lett tilgjengelig for innbyggerne. Vigelandsanlegget er blant byens viktigste turistattraksjoner, og er populær som park for byens innbyggere. De senere år har Ekebergparken kommet til. Oslo kommunes kunstordning skal fremme kunst i det offentlige rom, bidra i nye bystrøk og spre kunst over hele byen, og det jobbes aktivt med formidling og tilgjengeliggjøring av kunst. Det er en egen satsing på gatekunst.

Den dokumentasjonen av innbyggernes og kommunens rettigheter og de kildene til byens historie som nå kommer inn til Byarkivet, er i voksende grad digital. Dette må kommunen planlegge for slik at innsamling, forvaltning og formidling av digitalt materiale gjøres på en forsvarlig måte.

Mål 4: Biblioteket skal være en terskelfri møteplass for litteratur, debatt og kulturopplevelser

Deichman er landets best besøkte kulturtilbud. Bibliotekets hovedoppdrag er å fremme kunnskap, peke på sammenhenger og oppfordre til kritisk refleksjon. Deichman har en viktig oppgave i å fremme leseglede, øke utlånet og inspirere nye lånere til å ta større del i litteraturens verden. Biblioteket er en viktig støttespiller for at kunnskap og gode bøker deles mer rettferdig uavhengig av innbyggernes økonomiske og sosiale bakgrunn.

Biblioteket er en kulturinstitusjon som lager arrangement for publikum, en debattarena som utvikler og utvider demokratiet, og en læringsarena som sprer og deler kunnskap. Bibliotekene går fra å være bygninger for bøker til å bli samlingspunkt for mennesker.

Den positive utviklingen i utlån og besøkstall viser at bibliotekene i Oslo har et stort potensial. Det nye hovedbiblioteket i Bjørvika og meråpne lokale bibliotek er en viktig satsing for å nå ut til flere med et bedre tilbud.

Mål 5: Oslo skal være godt tilrettelagt for fysisk aktivitet, spesielt for barn og unge

Idretten er den mest populære organiserte fritidsaktiviteten blant barn og unge i Oslo. Det er et mangfoldig aktivitetstilbud i Oslo, og mange unge og voksne driver også trening og fysisk aktivitet på egen hånd. Samtidig har Oslo Norges dårligste dekning av idrettsanlegg. Dette fører til et stort press på byens idrettsanlegg. Stor aktivitet medfører også høy slitasje og mange anlegg trenger vedlikehold og rehabilitering. For å legge til rette for økt fysisk aktivitet og fortsatt høy idrettsdeltakelse hvor alle som vil kan delta, er det behov for å bygge nye idrettsanlegg over hele byen også de kommende årene og sørge for vedlikehold og rehabilitering av eksisterende idrettsanlegg.

Byrådet vil i tiden fremover sørge for å holde tempoet oppe slik at nye anlegg prosjekteres og gjennomføres i tråd med behovsplanen for idrett og friluftsliv. Byrådet legger stor vekt på gjennomføring og vil prioritere nøkterne og breddetilpassede anlegg for å bøte på det store etterslepet. Ikke minst er det en stor satsing på badeanlegg, hvor det er planlagt byggestart av tre nye bad i økonomiplanperioden: nye Tøyenbadet, Manglerud bad og Stovner bad. Vedlikehold og rehabilitering av eksisterende anlegg er også et prioritert område.

Byrådet samarbeider med Oslo idrettskrets om å legge til rette for et mer inkluderende idrettstilbud til barn og unge. Trenings tid og tilskudd til idrettslag skal i større grad premiere lag og klubber som jobber aktivt for å inkludere flere.

Mål 6: Det skal bli enklere å drive frivillig aktivitet og organisasjonsvirksomhet i Oslo

Det skal være lett å drive med frivillig aktivitet i Oslo og kommunen skal styrke rollen som støttespiller og tilrettelegger for frivilligheten. Byrådet vil gjennom økt satsning på lokalmiljø, koordinering, forenkling og samhandling bedre vilkårene for frivillig sektor, og bidra til bedre å utnytte potensialet for frivillighet som ligger i befolkningen. Byrådet vil bidra til en variert og levende frivillig sektor som eksisterer og utvikles på egne premisser. Det innebærer forenklede kommunale prosesser, bedre samhandling, og tilgjengeliggjøring av lokaler og kommunal grunn.

Byens byrom og uterom, dvs. torg, gater, parker og friluftsområder skal i større grad stilles til rådighet for frivillige og frivillige arrangement. Det er viktig å se på hvordan den kommunale eiendomsmassen og investeringene som gjøres i denne, kan utnyttes på en måte som gir mest mulig tilbake til byens innbyggere. Merbruk, flerbruk, samlokalisering og tilgangsløsninger basert på ny teknologi er viktige tiltak for å realisere dette. Det er behov for nye løsninger på hvordan kommunen håndterer utlån og leie av lokaler.

Mål 7: Oslo skal være en livssynsåpen by, og byens innbyggere skal gravlegges med verdighet og med respekt for den enkeltes tro eller livssyn

Oslo preges av et stort trosmangfold, og skal være en livssynsåpen by. Befolkningssammensetningen og tros- og livssynsmangfoldet har noe å si for hvordan vi lever sammen. Livssynsåpenhet er noe annet enn nøytralitet, det er å ta på alvor viktige verdier i innbyggernes liv. Det å dele tro eller ikke-tro med andre er gjerne blant de større fellesskapene vi mennesker inngår i, og som betyr noe for samhold eller for splittelse i et samfunn.

Byens mangfold i kultur, tro og livssyn skal gjenspeiles i gravferdsvirksomheten. Det innebærer at byens innbyggere skal gravlegges med respekt for deres tro eller livssyn. Oslos gravplasser utgjør en del av vår felles kulturarv, og styrker mangfoldet og verdien i byens grøntstruktur. Mange bruker dem til gjennomgang og rekreasjon. I tillegg har de som grøntområder en viktig funksjon for klima og miljø.

Gravlundene i Oslo skal være gode grønne møteplasser i byen, som gir en god og verdig ramme rundt gravferdene. De skal være vakkert utformet med respekt for miljø og kulturminner i takt med byen og befolkningens behov for grønne byrom. Det skal føles godt å gå hit både alene og sammen med andre.

12.3 Økonomiplanoversikt med spesifikasjon av endringer

Tabell 12.2 Økonomiplanoversikt med spesifikasjoner av endringer

Beløp i mill.

Driftsbudsjettet	Dok 3 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Dok 3 - vedtatt økonomiplan netto ¹⁾	2 310,9	2 246,6	2 230,8	2 292,0	0,0
DOK 3 nettoramme første år videreført	2 310,9	2 310,9	2 310,9	2 310,9	2 310,9
+/- Kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling		49,5	49,5	49,5	49,5
+/- Reelle endringer		-57,4	-102,3	13,2	108,7
=ØKONOMIPLAN (netto)	2 310,9	2 303,0	2 258,1	2 373,5	2 469,0
Endringer i prosent		-0,3 %	-2,3 %	2,7 %	6,8 %
Sum endringer		-7,9	-52,8	62,6	158,1

Spesifikasjon av "Reelle endringer"	Dok 3 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
+/- Justering for andre aktivitetsnøytrale forhold		-5,0	-5,0	-9,3	-9,3
+/- Justering for engangstiltak		6,4	-62,5	-62,5	-66,1
+/- Uspesifiserte rammeendringer		-16,4	-32,8	-44,9	-59,2
+/- Spesifiserte rammeendringer		-42,4	-2,1	129,8	243,2
Sum reelle endringer		-57,4	-102,3	13,2	108,7

1) 2020-prisnivå

Kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling

Kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling utgjør 49,5 mill. for 2021, hvorav merutgift OPF utgjør 3,5 mill.

Justering for andre aktivitetsnøytrale forhold

Det er innarbeidet en forventet besparelse i sektorens budsjetttramme med henholdsvis 0,3 mill., 0,9 mill., 1,5 mill. og 1,5 mill. i økonomiplanperioden 2021-2024 knyttet til omlegging til digital sykemelding og ny visuell identitet.

Kap. 502 reduseres med 0,8 mill. i 2021, styrket med 0,4 mill. i 2022 og redusert med 3,3 mill. fra 2023 for driftsbudsjettering av kunstordninga (oppdateres i byrådets tilleggsinnstilling).

Kap. 545 er redusert med 2,1 mill. fra 2021 for erstatningslokaler for Jordal amfi. Kapittelet reduseres videre med 0,5 mill. fra 2022 for energieffektiviseringstiltak i KID.

Kap. 590 er redusert med 1,9 mill. fra 2021 knyttet til merkostnader VAV i 2020, og inntekter fra bruk av sermonilokaler, økt festeavgift og administrasjonsgebyr for kommunale gravferder fra 2021.

Justering for engangstiltak

Kap. 500 er redusert med 4,5 mill. i 2021 for forskjellige tilskuddsmottakere, og 46,5 mill. fra 2022. Fra 2022 trekkes også 3 mill. i avisstøtte ut.

Kap. 502 styrkes med 0,1 mill. i 2021 og kuttes 6,3 mill. fra 2022 for midlertidige arbeidslokaler for kunstnere i Myntgata 2 og Ila hybelhus.

Kap. 504 er styrket med 4,6 mill. i 2021 for drift av museumsbygget på Tøyen. Kapittelet er redusert med 2,1 mill. i 2021 grunnet lavere husleie som følge av statlig investeringstilskudd til KID for museumsbygget.

Kap. 505 er redusert med 2,5 mill. fra 2021 grunnet ekstrabevilgning til skoleboksamlinga i 2020.
Kap. 545 er redusert 4,1 mill. fra 2021 grunnet midlertidig hall på Tøyen. Kapittelet styrkes med 3,6 mill. i årene 2021-2023 for midlertidig bad på Økern. 2,5 mill. til prosjektering Bjøråsen og 0,6 mill. til utvidede åpningstider i ishallene på Jordal i 2020 utgår. 15 nye mill. til utredning legges inn for 2021.

Uspesifiserte rammeendringer

Samlede uspesifiserte rammekutt for sektoren er 16,4 mill. i 2021, økende til 59,2 mill. fra 2024.

Spesifiserte rammeendringer

Kap. 500 styrkes med 9 mill. i 2021 og 4 mill. i årene 2022 og 2023 til opprettelse av filmfond. Kutt på frivillighetsfeltet utgjør 1 mill. fra 2022.

Kap. 502 styrkes med 1,3 mill. i 2021 og 2,8 mill. fra 2022 grunnet utvidelse av kulturskoletilbudet. Kapittelet reduseres med 0,6 mill. fra 2021 for konservering av fontener i Vigelandsparken. Kapittelet reduseres med 3,1 mill. i 2021 og 2,4 mill. fra 2022 grunnet kutt i kunstordninga.

Kap. 504 svekkes med 55 mill. fra 2021, grunnet ekstrakostnader i 2020 knyttet til «pukkel»-året 2020, med drift på Tøyen og planlagt innflytting i Bjørvika. Husleia reduseres med 4,4 i 2021, 8,4 i 2022, og 13,4 mill. fra 2023 knyttet til statlig investeringstilskudd. 6,6 mill. i 2021 og 3,3 mill. i 2022 trekkes ut for midlertidig reduksjon i åpningstidene.

Kap. 505 styrkes med 0,5 mill. i 2021 og 5,5 mill. fra 2022 til utvidede åpningstider ved nye hovedbiblioteket. Inntektskrav fra utleie av hovedbiblioteket økes med 10 mill. fra 2021, mens husleie for nye hovedbib. reduseres med 5 mill.

Kap. 508 styrkes med 4,5 mill. i 2022, 21,9 mill. i 2023, og 34,8 mill. fra 2024 for drift av kommende kulturstasjoner.

Kap. 545 styrkes med 96,8 mill. fra 2021 til drift og husleier for nye anlegg. Det trekkes ut 5 mill. fra 2022 for utredninger. Kutt i tilskudd til realisering av private idrettsanlegg utgjør henholdsvis 35, 24, 24 og 20 mill. i årene i økonomiplanperioden.

Kap. 548 reduseres med 30,5 mill. i 2021, 1,1 mill. i 2022, før det styrkes med 115 mill. i 2023 og 218,8 mill. fra 2024 for husleie og drift av nye idrettsanlegg.

Tabell 12.3 Netto driftsbudsjett

						Beløp i mill.
Netto driftsbudsjett						Endring 2020 - 2021
	Dok 3 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	
500 Kulturtilskudd m.m. (KIF)	314,2	326,7	275,7	275,7	271,7	12,5
501 Kultureiendommer (KIF)	25,7	0,0	0,0	0,0	0,0	-25,7
502 Kulturetaten (KIF)	138,2	245,0	239,0	233,3	231,1	106,8
503 Oslo kulturskole (KIF)	81,7	0,0	0,0	0,0	0,0	-81,7
504 Munchmuseet (KIF)	360,3	301,7	295,5	292,0	290,0	-58,6
505 Deichman bibliotek (KIF)	408,8	396,2	397,6	395,4	393,1	-12,6
508 Avsetning husleier kulturbygg (KIF)	0,0	0,0	4,5	21,9	34,8	0,0
545 Idrett (KIF)	638,7	722,1	706,6	700,7	690,9	83,4
548 Avsetning husleier idrettsprosjekter (KIF)	33,1	2,6	32,0	148,2	251,9	-30,5
581 Tilskudd til tros- og livssynssamfunn (KIF)	230,2	230,4	230,4	230,4	230,4	0,2
590 Gravferdsetaten (KIF)	80,0	78,2	76,8	76,0	75,1	-1,8
Sum Kultur, idrett og frivillighet (KIF)	2 310,9	2 303,0	2 258,1	2 373,5	2 469,0	-7,9

Tabell 12.4 Brutto investeringsbudsjett

		Beløp i mill			
Brutto investeringsbudsjett		Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
502	Kulturetaten (KIF)	75,1	78,6	57,7	52,7
505	Deichman bibliotek (KIF)	0,0	1,5	0,0	0,0
545	Idrett (KIF)	93,0	57,0	7,0	7,0
581	Tilskudd til tros- og livssynssamfunn (KIF)	21,4	21,3	20,0	20,0
590	Gravferdsetaten (KIF)	68,0	24,4	10,0	3,5
Sum	Kultur, idrett og frivillighet (KIF)	257,4	182,8	94,7	83,2

12.4 Kulturtilskudd m.m.

Tabell 12.5 Driftsbudsjettet for kap. 500

		Beløp i 1000 kr		
Kap / Artsgr		Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
500	Kulturtilskudd m.m. (KIF)			
10	Lønn og sosiale utgifter	205	0	0
11	Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	34 567	0	0
14	Overføringsutgifter	306 230	319 763	332 718
15	Finansutgifter og finanstransaksjoner	382	0	0
Sum utgifter		341 384	319 763	332 718
16	Salgsinntekter	-1 667	0	0
17	Refusjoner	-421	0	0
18	Overføringsinntekter	-5 370	-5 537	-6 000
19	Finansinntekter og finanstransaksjoner	-382	0	0
Sum inntekter		-7 840	-5 537	-6 000
Netto utgifter		333 543	314 226	326 718

1 Ansvarsområde

Kapittelet omfatter tilskudd og andre overføringer til det profesjonelle og frivillige kulturfeltet. Kapittelet administreres av Kulturetaten.

2 Situasjonsbeskrivelse

Det ytes årlig driftstilskudd til kunst- og kulturaktivitet i Oslo, både for etablerte kunst- og kulturinstitusjoner, større kulturarrangement og festivaler. Det tildeles også tilskudd i løpet av året til blant annet kunst- og kulturtiltak, konserter, forestillinger og andre mindre tiltak, tilskudd til innovasjon innen kultur og kulturnæringer, frivilligsentraler, konsertstøtte til frivillige musikktiltak og tilskudd til kor, korps og orkestre, og barne- og ungdomsorganisasjoner. Avsetningene omfatter også kunst- og kulturstipend, kunst- og kulturpriser, kultur i barnehager, den kulturelle spaserstokken, spillemidler til kulturbygg, ferieleirer i frivillig regi, sentralt ungdomsråd, musikkråd, tiltak fordelt av lokale ungdomsråd, ungdomsinformasjon, samt mediestøtte.

Antall søkere, nye søkere og total søknadssum for tilskuddsordningene har økt de siste årene. For den desidert største tilskuddsordningen; driftstilskuddene, har antall søkere økt fra 160 i 2018 til 240 for 2021. Det har videre vært en stor økning i totalt søknadsbeløp de siste fem årene, fra 203 mill. i 2016 til 331 mill. i 2021.

En detaljert fordeling av forslaget vil bli gitt i notat til bystyrets organer. Statens tildeling av spillemidler til kulturbygg er mer enn halvert fra 11,5 mill. i 2014 til 6,0 mill. i 2020. Dette rammer den kulturelle grunnmuren, som lokalbibliotek, lokale kulturhus og kulturbygg.

I 2020 er det i avsatt til sammen kr. 19,1 mill. i stimuleringsmidler til henholdsvis kulturfeltet (13,5 mill.) og frivillig sektor (5,6 mill.) som følge av koronapandemien. Disse avsetningene er av midlertidig karakter.

Byrådet bevilger i 2021 9 mill. til oppstart av et regionalt filmfond for Osloregionen. Filmfondet vil ha som hovedmål å stimulere til økt aktivitet i feltet og styrke produksjonsmiljøet. Som ett av flere tiltak under den pågående pandemien, vil filmfondet bidra til økt aktivitet og slik legge til rette for arbeidsplasser i Oslo og regionen. Fondet skal innrettes slik at det fremmer tilknytning til regionen, bærekraftige og klimavennlige produksjoner, samt bredde, mangfold, likestilling og inkludering. Fondet vil organiseres som et aksjeselskap.

Tabell 12.6 Nøkkeltall for Kulturtilskudd m.m. (kap. 500)

Kulturtilskudd m.m.	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019
Driftstilskudd kultur - antall søkere	129	129	152	160	183
Driftstilskudd kultur - antall tildelinger	98	98	106	119	132
Løpende kunst- og kulturtiltak - antall søkere	265	357	327	374	498
Løpende kunst- og kulturtiltak - antall tildelinger	153	146	218	234	275
Kunst- og kulturstipend - antall søkere	137	200	167	222	363
Kunst- og kulturstipend - antall tildelinger	32	30	32	45	68
Innovasjon kultur og kultur næringer - antall søkere	47	45	50	40	58
Innovasjon kultur og kultur næringer - antall tildelinger	21	24	18	16	20
Tilskudd friv. barne- og ungdomsorg., antall org.	56	46	38	36	37
Tilskudd kor, korps, orkestre - antall org./kor/korps/ork.	218	226	232	248	245
Tilskudd til kulturbygg (spillemidler), antall prosjekter	7	8	6	6	3
Tilskudd kultur i barnehager - antall søknader					118
Tilskudd kultur i barnehager - antall tildelinger					22
Den kulturelle spaserstokken, antall søknader	52	115	103	140	138
Den kulturelle spaserstokken, antall tildelinger		12	21	38	41
Tilskudd til nyhets- og aktualitetsmedier - antall søknader					9
Tilskudd til nyhets- og aktualitetsmedier - antall tildelinger					5
Tilskudd til frivilligsentraler - antall søknader					33
Tilskudd til frivilligsentraler - antall tildelinger			31	32	33
Antall deltakere ferieleiren Camp Hudøy	1 350	1 370	1 345	1 368	1 360
Deltakere hos andre leietakere på Hudøy	4 847	4 847	4 762	3 529	4 039
Antall overnattingsdøgn på Hudøy, totalt	29 959	31 094	32 440	27 127	29 520

3 Mål, tiltak og resultatindikatorer

Som grunnlag for anvendelsen av midlene på kapittelet legges målene:

Mål 1 Oslo skal være en attraktiv kunst- og kulturby som er tilgjengelig for alle

Mål 2 Barn og unge skal tilbys gode kulturopplevelser og inspireres til egen kulturaktivitet

Mål 6 Det skal bli enklere å drive frivillig aktivitet og organisasjonsvirksomhet i Oslo

Tiltak 1

Opprette filmfond i 2021

4 Merknader til driftsbudsjettet

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto 7,7 mill. Jf. kapittel 18 Budsjettekniske merknader. Ut over dette er kapittelet styrket med 4,8 mill. sammenlignet med vedtatt budsjett for 2020.

5 Tilskuddsmidler

Tabell 12.7 Tilskuddsoversikt for Kulturtilskudd m.m. (kap. 500)

Beløp i 1000

Avsetningen gjelder	Vedtak 2019	Vedtak 2020	Forslag 2021
Driftstilskudd og avsetninger kunst og kultur	141 764	143 347	145 048
Driftstilskudd Oslo Nye Teater	83 000	84 500	85 500
Løpende kunst- og kulturtiltak	7 500	7 000	7 000
Løpende kunst- og kulturtiltak - Bilfritt Byliv ¹⁾	12 000	7 000	¹⁾
Innovasjon innen kultur og kulturnæring	3 000	1 500	1 500
Innovasjon - sosiale, grønne, kulturelle tiltak ¹⁾		500	¹⁾
Kunst- og kulturstipend, kulturpriser	3 500	2 500	2 500
Tilskudd til kulturbygg ²⁾	4 519	5 397	6 000
Mediestøtte i Oslo	3 000	3 000	3 000
Konsertstøtte frivillige tiltak	1 000	1 000	1 000
Frivilligsentraler ³⁾	13 260	13 670	13 670
Kultur til barnehagebarn, pilotprosjekt	3 000	3 000	3 000
Den kulturelle spaserstokken	4 000	4 000	4 000
Frivillighetsmelding, oppfølging ⁴⁾	4 000	2 000	2 000
Filmfond			9 000
Besøksgårder/aktivitetshus, byomfattende innhold	10 050	10 050	10 050
Frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner	10 400	10 400	10 400
Skolekor, korps, orkestre	11 000	11 000	11 000
Ferieleirer frivillige, barn/unge	6 800	6 800	6 900
Sentralt ungdomsråd, musikkraad, ungd.org., Unginfo, mv.	8 250	8 250	8 650
Lokale kulturtiltak via lokale ungdomsråd	2 500	2 500	2 500
Ekstraordinære koronakrisepakker i 2020:			

Avsetningen gjelder	Vedtak 2019	Vedtak 2020	Forslag 2021
Løpende kunst- og kultur - krisepakke og sommertiltak		7 500	
Kunst- og kulturstipend - krisepakke		6 000	
Frivillig kulturliv - krisepakke		5 600	
SUM	332 543	346 514	332 718

Beløp 2019 og 2020 er budsjetterte beløp, inkl. endringer i justert budsjett.

1) Løpende tilskudd til kultur - Bilfritt Byliv er særskilte avsetninger i Bilfritt Byliv-satsingen, som er fordelt i løpet av det aktuelle året.

2) Budsjettall for kulturbygg er prognose for statlig tilskudd. Prognose for 2021.

3) Avsetning for frivilligsentraler følger føringer gitt i statsbudsjettet.

4) For oppfølging av Frivillighetsmeldingen, 2 mill. av tidligere ramme ble fom. 2020 overført til drift i Kulturetaten.

6 Verbalvedtak

Byrådet ber bystyret fatte følgende vedtak:

Bystyret gir byrådet fullmakt til å etablere et filmfond organisert som et aksjeselskap. Oslo kommune skal ved etableringen av selskapet tegne samtlige aksjer.

12.5 Kultureiendommer

Fra 2021 er kapitlene 501, 502 og 503 samlet på kap. 502 Kulturetaten. Under følger tallene for kap. 501 de to seneste årene.

Tabell 12.8 Driftsbudsjettet for Kultureiendommer (kap. 501)

Kap / Artsgnr	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
501 Kultureiendommer (KIF)			
10 Lønn og sosiale utgifter	10 033	8 906	0
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	38 517	43 531	0
13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	8 319	0	0
14 Overføringsutgifter	2 759	3 930	0
15 Finansutgifter og finanstransaksjoner	19 220	0	0
Sum utgifter	78 849	56 367	0
16 Salgsinntekter	-31 392	-27 295	0
17 Refusjoner	-3 524	-1 064	0
18 Overføringsinntekter	-2 714	-2 331	0
19 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-12 431	0	0
Sum inntekter	-50 061	-30 690	0
Netto utgifter	28 787	25 677	0

Tabell 12.9 Investeringsbudsjettet for Kultureiendommer (kap. 501)

Beløp i 1000 kr			
Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
501 Kultureiendommer (KIF)			
00 Lønn og sosiale utgifter	883	0	0
01 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenprod	46 510	126 400	0
04 Overføringsutgifter	4 599	0	0
Sum utgifter	51 991	126 400	0
06 Salgsinntekter	-1 034	0	0
07 Refusjoner	-4 599	-8 780	0
08 Overføringsinntekter	-56	0	0
09 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-6 789	0	0
Sum inntekter	-12 478	-8 780	0
Netto utgifter	39 513	117 620	0

12.6 Kulturetaten

Tabell 12.10 Driftsbudsjettet for Kulturetaten (kap. 502)

Beløp i 1000 kr			
Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
502 Kulturetaten (KIF)			
10 Lønn og sosiale utgifter	103 523	119 282	209 415
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	94 048	44 295	114 235
13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	10 884	17 500	18 461
14 Overføringsutgifter	8 049	961	6 472
15 Finansutgifter og finanstransaksjoner	19 676	0	0
Sum utgifter	236 180	182 038	348 583
16 Salgsinntekter	-63 458	-21 246	-71 352
17 Refusjoner	-13 332	-14 171	-21 461
18 Overføringsinntekter	-1 084	-8 397	-10 728
19 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-19 676	0	0
Sum inntekter	-97 550	-43 814	-103 541
Netto utgifter	138 630	138 224	245 042

1 Ansvarsområde

Kulturetaten omfatter Vigelandsmuseet med skulpturene i Vigelandsparken, Oslo kulturskole, Byarkivet, Oslo kommunes kunstsamling og kunstordning, Popsenteret, Øvingshotellet og Oslo ladegård. Etaten forvalter kulturbygg, kulturminner og historiske gårdsanlegg, og skal skaffe gode lokaler til ulike kunst- og kulturformål i Oslo. Dette innebærer blant annet tildeling av atelier og produksjonslokaler innen kunst- og kulturfeltet. Til sammen forvalter etaten 45 kultureiendommer med 95 bygninger, Middelalderbeltet med store kulturminneareal og ruiner, samt feriekolonien på Hudøy med 64 ulike bygninger. Kulturetaten følger også opp deler av frivillighetsfeltet i byen. Kommunens arrangementsenhet er lokalisert i Kulturetaten.

Fra 2021 er kapitlene 501, 502 og 503 slått sammen til ett budsjettkapittel, *kap. 502 Kulturetaten*.

2 Situasjonsbeskrivelse

Kulturetaten har en viktig rolle i å tilpasse kommunens virkemiddelapparat for kunst- og kulturfeltet for en by i vekst. Etaten skal bidra i kulturutviklingen i Oslo, og legge til rette for bedre kulturell infrastruktur i en by med stadig større behov. Med kulturell infrastruktur menes blant annet bibliotek, øvingslokaler, kulturstasjoner, atelier og produksjonslokaler for kunstnere. Det betyr også visningssteder, undervisningslokaler til kulturskolen og kulturelle møteplasser som kultursaler på skoler, popsenteret og formidlings- og museumstilbud. Kulturetaten bidrar inn i planprosesser i kommunen, og med utvikling av kommunens eiendomsstrategi.

Kultureiendommene er en del av Oslos kulturelle infrastruktur og er kulturhistoriske eiendommer. Disse tilbys til subsidiert leie til kunstnere og kulturinstitusjoner. Produksjonslokaler som leies ut til subsidierte leiepriser er et viktig kulturpolitisk virkemiddel for kunstnernes arbeidsvilkår, jf. *Kunstbyen – Oslo kommunes kunstplan* hvor et av hovedmålene er at Oslo skal ha gode vilkår for kunstproduksjon og visningssteder.

Det er utarbeidet driftsplaner og gjennomført tilstandskartlegging for alle kultureiendommer. Disse danner grunnlag for vedlikeholdsplaner for den enkelte eiendom. Som følge av eiendommenes karakter og historiske status, er vedlikeholdsetterslepet betydelig for deler av bygningsmassen. Sentrale eiendommer som Frogner hovedgård, Kirkeristen, deler av Frysja kunstsenter, samt Lokomotivverkstedet i Bispegata 16. har rehabiliteringsbehov

Kulturetaten arbeider også med viktige utviklingsprosesser bl.a. i Middelalderbyen, Kvadraturen og for ulike Aker-gårder.

Rommen scene og kultursenter er fra 1. januar 2020 en del av Kulturetaten. I tillegg til scenen omfatter kultursenteret også musikkavdeling og dansesal. Rommen scene benyttes både av lokalt kulturliv og profesjonelle aktører, og har inngått et samarbeid med Det Norske Teatret om bruken av scenen.

Popsenteret, Øvingshotellet og Schous kulturstasjon er lokalisert i Schous kulturbryggeri. Byrådet ønsker å legge til rette for utvikling av kulturbryggeriet gjennom å utvikle samarbeidet og utnytte potensialet i samspillet mellom Kulturskolen, Øvingshotellet og Popsenteret.

Oslo kulturskole underviser i nærmere 200 ulike disipliner innenfor kunstfagene dans, teater, musikk og visuelle kunsthøgskole, med egne talenttilbud innenfor musikk, dans og teater. Kulturskolen har også ansvar for å støtte opp under kor, korps og orkestre i byen. Om lag 60 ulike lag og foreninger kjøper dirigent- og instruktørtjenester til sine aktiviteter.

Kulturskolen har mange søkere, men har samtidig en av de laveste dekningsgradene i landet. Kun 6,1 prosent av alle barn og unge i Oslo under 20 år deltar i kommunens kulturskole. Blant barn i grunnskolealder (6-16 år) deltar ca. 10 prosent av elevene i kulturskolen. Undervisningen foregår på rundt 80 undervisningssteder. Bystyret vedtok i sak 130 av 12.06.2019 *Sak om Oslo kulturskole*. Saken peker på satsningsområder og ambisjoner for kulturskolen. I 2021 videreføres et pilotprosjekt på 12 skoler med gratis kulturskoletilbud i Aktivitetsskolen.

Oslo kommune har en omfattende kunstsamling, og store deler av den er tilgjengelig i det offentlige rom. Kommunens kunstordning gir muligheter for kunstproduksjon både til nybygg, uterom, innkjøp av ny kunst til utplassering og midlertidige kunstprosjekt.

Virksomheten til Byarkivet preges i stor grad av implementeringen av nytt sak- og arkivsystem i kommunen. Byarkivet yter dokumentsertjenester for flere av kommunens virksomheter. Det er behov for større magasinkapasitet, og det pågår utredning av fremtidige lokaler for Byarkivet.

Kulturetaten har et operativt ansvar for deler av frivillighetsfeltet, særlig knyttet til hovedsatsing om økt tilgang for frivillige i kommunale lokaler og utvikling av en organisasjonsmodell for håndtering av utlån av ulike lokaler i Oslo. Dette gjøres i samarbeid med en rekke aktører, som Utdanningsetaten og

Undervisningsbygg KF. Kulturetaten jobber også for å gjøre egne lokaler tilgjengelige for frivillig aktivitet, blant annet gjennom tilrettelegging, bruk av digitale løsninger som booking på nett og digital nøkkel.

Koronapandemien har hatt stor innvirkning på driften av Kulturetaten og etatens publikumstilbud i 2020. Stengte og reduserte tilbud har hatt konsekvenser for byens innbyggere og for etatens inntekter. Dette gjelder for eksempel Kulturskolen, Popsenteret og Vigelandmuseet. Denne situasjonen vil trolig fortsette inn i 2021.

Tabell 12.11 Nøkkeltall for Kulturetaten (kap. 502)

Kulturetaten	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019
Antall kultureiendommer 1)	44	45	42	45	43
Antall bygninger	82	83	95	95	95
Antall leieobjekt 2)	236	240	240	395	465
-herav antall atelier	223	223	223	378	378
- herav antall boliger	7	7	7	7	7
- herav antall fellesverksted	3	3	3	3	3
- herav antall gallerier/visningssteder	7	7	7	7	7
Hudøy leir – ant. ukesbesøkende barn	425	425	425	425	425
Kultureiendommer bebygd areal m ² 3)	72 474	73 124	73 124	80 286	80 478
- herav andel kulturlokaler (%)	32 %	32 %	32 %	37 %	37 %
- herav andel atelier (%)	46 %	46 %	46 %	46 %	46 %
- herav andel museum (%)	22 %	22 %	22 %	17 %	17 %
Kulturminneareal, park og ruiner m ² 4)	109 922	109 922	109 922	111 244	110 870
<i>Byarkivet:</i>					
Oppbevart arkiv i hyllemeter 5)	21 145	22 100	22 423	22 533	23 055
Tilvekst papirarkiv, i hyllemeter	350	157	1 023	369	470
Oslo-bilder (Byarkivet), antall besøk	308 488	270 565	305 572	260 406	242 006
Antall ansatte i kommunen som benytter Byarkivets dokumentsentertjeneste	0	0	0	0	289
<i>Popsenteret:</i>					
Gj.sn. antall åpningstimer per uke	48	48	46	46	46
Antall klassebesøk per år	167	186	200	209	201
<i>Øvingshotellet:</i>					
Gjennomsnittlig åpningstimer per uke	71	72	72	72	72
Antall brukte øvingstimer	40 809	46 729	50 475	52 548	51 606
Antall brukere	8 359	9 849	11 399	11 862	12 528
<i>Vigeland-museet:</i>					
Gjennomsnittlig åpningstimer per uke	30	30	30	30	32
Antall utstillinger per år	5	4	3	3	4
Arrangement barn og unge	8	3	10	2	11
<i>Kunstordninga:</i>					
Størrrelse på kunstordninga i 1000 kr.	50 000	53 000	57 000	52 000	58 000

Kulturetaten	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019
Antall kunstprosjekt ferdigstilt	17	17	19	10	11
Antall kunstprosjekt under arbeid	36	30	30	43	36
<i>Kulturskolen</i>					
Antall elever totalt	7 833	7 108	6 892	7 395	7 898
Antall elever i grunnskolealder	6 958	6 198	5 968	6 427	7 102
Antall elevplasser på venteliste	2 199	3 233	3 159	2 150	2 638
Antall elever på venteliste	1 697	2 358	2 237	1 592	2 027
Ant. elever i gr.skolealder på venteliste	1 286	1 876	1 779	1 302	1 640
Antall av etatens lokaler som brukes av frivillige aktører	15	20	19	20	22
Antall leietakere av kunstneratelier og -verksted i kultureiendommene 6)	228	274	274	445	415
Antall leietakere av kultureiendommer som ikke benyttes som atelier eller verksted 7)	52	76	49	81	78

* Det gjøres oppmerksom på at Kulturetaten har gjennomført en helhetlig gjennomgang av eiendomsporteføljen som har medført endringer i rapporteringsgrunnlaget for 2019 sammenliknet med tidligere år.

1) Tomme kommunale eiendommer med midlertidig brukslånsavtale er ikke medregnet.

2) Antall leieobjekt omfatter i tillegg blant annet næringsarealer, forsamlingslokaler og museer. Enkelte eiendommer faktureres samlet uavhengig av antall brukere.

3) Samlet bygningsareal i Kulturetatens eiendomsportefølge inkl. tomme kommunale bygg med midlertidig brukslånsavtale.

4) Samlet tomteareal for Middelalderparken, Minneparken, Ladegårdshagen m.fl

5) Deler av arkivet avhendes/kasseres hvert år. Mengden arkivert material er derfor ikke summen av fjorårets mengde pluss tilvekst.

6) Enkelte eiendommer faktureres samlet, uavhengig av antall brukere. Estimert for hvor mange brukere utleieforholdene omfatter. Fra og med høsten 2018 er det lagt til midlertidig utleie av 158 atelier og produksjonslokaler i lla pensjonat (88 stk.) og i Myntgata 2 (70 stk.)

7) Eksempelvis Frogner hovedgård som leies ut til Oslo Museum og flere Akergårder som benyttes til ulike kulturaktiviteter.

3 Mål, tiltak og resultatindikatorer

Mål, tiltak og resultatindikatorer for kapittelet:

Mål 1 Oslo skal være en attraktiv kunst- og kulturby som er tilgjengelig alle

Mål 2 Barn og unge skal tilbys gode kulturopplevelser og inspireres til egen kulturaktivitet

Mål 3 Oslo kommunes kunstsamlinger, kultureiendommer, historie og kilder skal forvaltes og formidles på en god måte

Mål 6 Det skal bli enklere å drive frivillig aktivitet og organisasjonsvirksomhet i Oslo

Tiltak 1

Bidra til at byens kulturtilbud er tilgjengelig for alle innbyggere i byen.

Tiltak 2

Videreføre pilotprosjekt med kulturskoletilbud i Aktivitetsskolen. Prosjektet omfatter 12 skoler og varer ut 2021.

Tiltak 3

Tilrettelegge for frivillig aktivitet blant annet gjennom å gjøre kommunale lokaler mer tilgjengelige.

Tiltak 4

Videreutvikle Schous kulturbryggeri.

Tiltak 5

Etablere samarbeid mellom kulturskolen og aktuelle utøvende kunstarenaer og utdanningsinstitusjoner innenfor kunstfeltet.

Tiltak 6

Videreutvikle driften av Rommen scene som en sentral kulturarena for Groruddalen.

Tiltak 7

Sikre en god formidling og forvaltning av kommunens kunstsamling.

Tiltak 8

Koordinere kommunens innsats og tilrettelegge slik at det blir lettere for arrangører i Oslo.

Tiltak 9

Videreføre rehabiliteringen av Frogner hovedgård.

Tiltak 10

Videreføre midlertidig utleie av atelierer og arbeidslokaler i Ila pensjonat og Myntgata 2.

Tabell 12.12 Resultatindikatorer for Kulturetaten (kap. 502)

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Antall av etatens lokaler som bruker Oslonøkkel	-	-	-	3
Antall av etatens lokaler som bruker bookingløsning	-	-	-	3
Antall tomme kommunale bygg/eiendommer for øvrig midlertidig utleid til kultur/ kulturnæring	4	5	6	5
Vigelandmuseet, antall besøk	28 337	30 775	35 000	30 000
Popsenteret, antall besøk	61 906	55 100	62 000	50 000
Øvingshotellet, antall besøk	107 979	109 900	110 000	110 000
Byarkivet, antall besøk	4 305	5 348	4 000	5 000
Ladegårdsarrangement, deltakere 1)	7 952	5 882	7 000	7 000
Antall deltakende barn og unge på arrangement ved Popsenteret	7 685	7 104	8 000	7 000
Ant. delt. klassebesøk (Popsenteret)	5 918	6 450	6 500	5 900
Ant. delt. klassebesøk (Vigeland-museet)	1 459	1 362	2 000	1 500
Ant. delt. klassebesøk (Ladegården) 1)	2 830	1 210	1 500	1 500
Rommen scene: antall publikum				28 000
Rommen scene: antall arr. i regi av frivillige aktører				30
Antall elevplasser kulturskolen	8 519	9 202	9 500	9 500

1) Tidligere års måltall for antall deltakere på ladegårdsarrangement omfattet både voksne og klassebesøk samlet. Fom. 2017 rapporteres klassebesøkene separat. I måltall for totalt besøk ble klassebesøkene feilaktig ikke trukket ut av måltallet for besøkende på ladegårdsarrangementene. Fra 2019 er dette rettet opp.

*Alle måltallene i 2021 forutsetter at koronavirus-utbruddet ikke trekker ned resultatene

4 Merknader til driftsbudsjettet

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto 5,1 mill., jf. kapittel 18, budsjettekniske merknader. Nettobeløpet hensyntar økning i kommunens pensjonskostnadssats fra 21,2 % i 2020 til 21,9 % i 2021. Det er innarbeidet en kompensasjon på 1,3 mill. på grunn av økt pensjonskostnadssats. Det er innarbeidet generell rammereduksjon på 2,4 mill. Ut over dette svekkes kapittelet med netto 3,2 mill., som hovedsakelig skyldes redusert sats for kunstordninga, fra 0,5 til 0,4 prosent av kommunens totale investeringsvolum. Vi viser til omtale av kunstordninga under neste punkt, *investeringer*. Oslo kulturskole styrkes med 1,3 mill. til nye kulturskoleplasser, og 0,6 mill. til konservering i Vigelandsparken i 2020 går ut.

Tabell 12.13 Øremerkede kommunale midler på Kulturetaten (kap. 502)

Prosjektnummer	Prosjektnavn	Beløp i 1000 kroner
35010002	Konservering av middelalderruiner	4 100

Avsetningen til ruinkonservering utgjør 4,1 mill., hvorav 2,05 mill. dekkes av Riksantikvaren. Oppført beløp er årets bevilgning til prosjektet. Midlene forutsettes brukt i 2021 i samsvar med planlagt fremdrift. Dersom det skjer forskyvninger i fremdriften som gjør at midlene ikke anvendes fullt ut, er de overførbare til påfølgende budsjettår.

5 Investeringer

Tabell 12.14 Investeringsbudsjettet for Kulturetaten (kap. 502)

		Beløp i 1000 kr		
Kap / Artsgr		Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
502	Kulturetaten (KIF)			
00	Lønn og sosiale utgifter	13 654	0	0
01	Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenprod	41 575	50 500	75 050
03	Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	587	0	0
04	Overføringsutgifter	2 895	0	0
	Sum utgifter	58 710	50 500	75 050
06	Salgsinntekter	-70	0	0
07	Refusjoner	-2 950	-700	-6 030
08	Overføringsinntekter	-6 034	0	0
	Sum inntekter	-9 054	-700	-6 030
	Netto utgifter	49 655	49 800	69 020

Tabell 12.15 Investeringsoversikt for Kulturetaten (kap. 502)

Kulturetaten (KIF)		Samlet bevilgning	Tidligere bevilget	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Til 2025 og senere	Bygggestart - ferdig kv/år
Prosjektnummer og navn:									
106021	Hudøy, rehabilitering av bygninger			4 000	4 000	4 000	4 000		løpende
107002	Kultureiendommer - rehabiliteringsrammer			10 000	10 000	10 000	5 000		løpende
113044	Middelalderbeltet - utviklingsplan			6 500	6 500	6 500	6 500		løpende
119021	Rehabilitering av Frogner hovedgård	34 000	15 650	9 150	9 200	0	0	0	1/19 - 4/22
119022	Rehab. Øvingshotellet	2 000	1 000	500	500	0	0	0	1/19 - 4/22
119040	Kunstnerisk utsmykking			44 900	48 400	37 200	37 200		løpende
	Sum investeringsutgifter			75 050	78 600	57 700	52 700		
106021	Hudøy, rehabilitering av bygninger	Investeringsmoms		-800	-800	-800	-800		
107002	Kultureiendommer - rehabiliteringsrammer	Investeringsmoms		-2 000	-2 000	-2 000	-1 000		
113044	Middelalderbeltet - utviklingsplan	Investeringsmoms		-1 300	-1 300	-1 300	-1 300		
119021	Rehabilitering av Frogner hovedgård	Investeringsmoms		-1 830	-1 830	0	0		
119022	Rehab. Øvingshotellet	Investeringsmoms		-100	-100	0	0		
	Sum kapittel finansiering			-6 030	-6 030	-4 100	-3 100		
	Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)			69 020	72 570	53 600	49 600		

Hudøy - rehabilitering av bygninger

For rehabilitering og utvikling av skjøtselsplan inneholder budsjettet et løpende prosjekt på 4 mill. fra 2021. Tiltakene gjennomføres i enighet med Stiftelsen Hudøy.

Kultureiendommer – rehabilitering og brannsikring

Kultureiendommene har regulert leienivå, med en fastsatt subsidiefaktor. Utgifter til rehabilitering utover løpende vedlikehold dekkes derfor i mindre grad inn gjennom husleie. Det er årlig satt av 10 mill. til rehabilitering og brannsikring. Prioriterte tiltak er brannsikring, tak-, vindu- og fasaderehabilitering og el-sanering, blant annet for fredede og bevaringsverdige eiendommer som Frysja kunstsenter, Kuskeboligen, og eiendommer i Kvadraturen; Garmannsgården, Rådmannsgården og Anatomibygget.

Middelalderbeltet - utviklingsplan

Dette er et prosjekt for tiltak i utviklingsplanen for Middelalderbeltet på 6,5 mill. årlig. Prosjektet har løpt siden 2014 og er videreført ut økonomiplanperioden.

Rehabilitering av Frogner hovedgård

Frogner hovedgård er en av de største og eldste gårdene i Oslo. Leietaker er Oslo Museum, Bymuseet. Vedtatt budsjetttramme er 34 mill. til rehabiliteringsarbeider, hvorav 9,15 mill. ligger inne i 2021 og 9,2 mill. i 2022.

Rehabilitering av tekniske installasjoner ved Øvingshotellet

Øvingshotellet har nær 110 000 besøk årlig, noe som gir stor slitasje på utstyr og installasjoner. Det er satt av totalt 2 mill. til prosjektet, hvor det gjenstår 0,5 mill. i årene 2021 og 2022.

Kunst i offentlige bygg og uterom i Oslo

Kunstordninga for utsmykking av kommunale bygg og uterom innebærer at 0,4 prosent av kommunens samlede investeringsbudsjett, unntatt avgiftsfinansierte investeringer i VAR-sektoren og Oslo Havn KF,

avsettes til kunstprosjekt i 2021. Satsen er redusert fra 0,5 til 0,4 prosent i 2021. Avsetninga er et løpende prosjekt som skal benyttes til både midlertidige og permanente prosjekter i uterom, skoler, barnehager, sykehjem mv. Ordninga administreres av Kulturetaten etter fastsatt regelverk. Investerings- og driftsvolum for ordninga i 2021 er ikke endelig justert for 2021 (fastsettes i byrådets tilleggsinnstilling til budsjettforslaget), men vil antakelig utgjøre 44,1 mill., hvorav 33,1 på investering og 11 på drift.

6 Klimakonsekvenser

Virksomheten har ingen klimagassutslipp av betydning.

12.7 Oslo kulturskole

Fra 2021 er kapitlene 501, 502 og 503 samlet på kap. 502 Kulturetaten. Under følger tallene for kap. 503 de to seneste årene.

Tabell 12.16 Driftsbudsjettet for Oslo kulturskole

Kap / Artsgr	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
503 Oslo kulturskole (KIF)			
10 Lønn og sosiale utgifter	92 876	78 714	0
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	14 025	28 466	0
13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	283	670	0
14 Overføringsutgifter	1 895	1 405	0
Sum utgifter	109 080	109 255	0
16 Salgsinntekter	-35 016	-21 687	0
17 Refusjoner	-3 657	-5 888	0
Sum inntekter	-38 673	-27 575	0
Netto utgifter	70 407	81 680	0

12.8 Munchmuseet

Tabell 12.17 Driftsbudsjett for Munchmuseet

Kap / Artsgr	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
504 Munchmuseet (KIF)			
10 Lønn og sosiale utgifter	83 721	84 105	84 666
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	91 819	72 349	189 294
13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	10 209	224 729	99 801
14 Overføringsutgifter	31	0	0
15 Finansutgifter og finanstransaksjoner	399	0	0
Sum utgifter	186 180	381 183	373 761
16 Salgsinntekter	-59 141	-19 408	-70 519
17 Refusjoner	-3 936	-1 481	-1 505
18 Overføringsinntekter	-938	0	0
19 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-399	0	0
Sum inntekter	-64 414	-20 889	-72 024
Netto utgifter	121 766	360 294	301 737

1 Ansvarsområde

Munchmuseet forvalter en av Norges viktigste kunstsamlinger, en samling som inneholder mer enn 28 000 kunstverk fordelt på rundt 1 100 malerier, 6 800 tegninger og skisser (inkludert 224 skisse- og notatbøker), 18 200 grafiske blad og 13 skulpturer. I tillegg forvalter museet Edvard Munchs originale fotografier, hans trykkplater og litografiske steiner, mer enn 10 000 tekster og brev, samt et mangfold av personlige effekter og annen arkivalia. Til sammen utgjør samlingene om lag 45 000 museumsobjekter. Staten forvalter også samlinger med kunst donert av Rolf E. Stenersen, Amaldus Nielsen og Ludvig O. Ravensberg. Dette utgjør nærmere 900 kunstverk hvorav cirka 600 malerier.

Etaten har ansvar for å forvalte samlingene i Munchmuseet på en best mulig måte gjennom bevaring, forskning og formidling. Samlingene representerer en stor kunstnerisk, museal og økonomisk verdi for Oslo. Edvard Munchs kunst regnes som Norges viktigste bidrag til den internasjonale kunsthistorien.

2 Situasjonsbeskrivelse

Oslo kommune har et viktig ansvar i å forvalte arven etter Edvard Munch på best mulig måte. Munchmuseet tiltrekker seg stadig et nytt publikum, samtidig som museet når bredere ut også blant byens hjemmepublikum. Munchmuseet skal styrke interessen for og kunnskapen om Edvard Munch og hans kunstnerskap lokalt, nasjonalt og internasjonalt gjennom bevaring, forskning og formidling. Museet skal være synlig og relevant i samfunnet og kunstlivet gjennom en sterk satsning på utstillinger basert på Munchs kunst, modernisme og samtidskunst. Munchmuseet skal produsere et attraktivt program til barn og unge som skal tilby deltagelse, egenproduksjon og opplevelse av kunst. Museet har satset på moderne formidling, et program med attraktive utstillinger av egne samlinger, og samarbeids-, inn- og utlånsutstillinger av modernisme og samtidskunst.

Koronapandemien har imidlertid hatt stor innvirkning på driften av Munchmuseet i 2020. Museet holdt helt stengt fom. 12. mars tom. 15. juni. Besøket i juli 2020 falt med 85 prosent sammenlignet med tilsvarende periode i 2019. Selv om aktivitetsnivået generelt var redusert pga. forestående flytting, er det grunn til å anta at nedgangen i all hovedsak skyldtes fraværet av utenlandske turister i Oslo.

Åpning av nytt Munchmuseum er planlagt våren 2021. Sammen med koronapandemien har forsinkelsene i byggeprosjektet bidratt til en vanskelig og uoversiktlig situasjon både mht. planlegging og gjennomføring av aktiviteter, og ikke minst det å kunne forutse museets økonomi. Det antas at koronapandemien fortsatt vil begrense antall tilreisende og turister til Oslo i 2021, noe som vil ha konsekvenser for museets besøk.

Samtidig overskygges disse utfordringene av gleden over at det nye Munchmuseet åpner. Museet har nærmere 5 000 kvadratmeter utstillingsarealer hvor det vil vises vesentlig mer av Edvard Munchs kunst, og Munchs kunst satt inn i nye mer omfattende kontekster og i relasjon til samtidskunst, andre kunstuttrykk og en større presentasjon av kunstneren og mennesket Edvard Munch. På en av byens aller beste tomter og med hensiktsmessige romløsninger, har museet blitt verdig den viktige oppgaven det er å huse Edvard Munchs testamentariske gave til Oslo. Samarbeid med andre museer om utstillinger og gjensidige byttelån av kunst kan bidra til å skape et utstillingsprogram som kan bli av de beste i Europa. Museet vil også bidra til å løfte frem norske kunstnere og skape muligheter for unge kunstnere innen flere sjangere også innenfor digitale uttrykksbehov.

Munchmuseet har en lang suksesshistorie med utstillinger som har vist Edvard Munchs kunst i nye sammenhenger, eksempelvis kombinert med andre kunstnerskap. Utstillinger som dette har også skapt en velkommen debatt og et offentlig engasjement knyttet til Munchmuseets fremtidige profil og rolle i norsk samfunns- og kunstliv. Besøket i 2019 på 283 452 var det høyeste i museets historie noensinne. Sommerutstillingen i 2019 – «EXIT!» – som oppsummerte hele museets historie, ble svært godt mottatt. «Alt det vi eier» viste verk fra alle samlingene museet forvalter og ga et innblikk i museets konserveringsarbeid. Som følge av nedstengning og forsinket flytting lanserte museet to nye, mindre utstillinger sommeren 2020; «På vei ut – Edvard Munch og naturen», og «Det eksperimentelle selvet – Edvard Munchs fotografier». Fotoutstillingen kunne også oppleves digitalt. Under nedstengningen våren 2020 lanserte museet generelt flere digitale tilbud, bl.a. til barn og unge, samt gratis omvisninger på Facebook som fikk flere millioner «besøk» fra hele verden. Museet har en rekke samarbeid om utstillinger

internasjonalt, og benytter dessuten alternative visningssteder som eksempelvis Oslo lufthavn Gardermoen til å vise frem enkelte Munchverk.

Tabell 12.18 Nøkkeltall for Munchmuseet

Munchmuseet	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019
Totalt antall deltagere "Munch i bevegelse"	0	7 670	12 942	12 237	30 584
Antall følgere på sosiale medier	344 043	375 870	391 735	407 614	417 134
Antall arrangement	43	56	66	57	36

3 Mål og resultatindikatorer

Mål, tiltak og resultatindikatorer for kapittelet:

Mål 1 Oslo skal være en attraktiv kunst- og kulturby som er tilgjengelig for alle

Mål 2 Barn og unge skal tilbys gode kulturopplevelser og inspireres til egen kulturaktivitet

Mål 3 Oslo kommunes kunstsamlinger, kultureiendommer, historie og kilder skal forvaltes og formidles på en god måte

Tiltak 1

Sørge for et attraktivt åpningsprogram i Munchmuseet i Bjørvika.

Når Munchmuseet åpner med fem ganger så store utstillingsarealer som på Tøyen, skal museet vise et bredt utvalg kunst av Edvard Munch og fra museets øvrige samlinger, innlånt kunst fra andre museer, og unge, lokale kunstnere. Med den store og ettertraktede Munch-samlingen kan museet bytte til seg og presentere annen kunst, og Munchmuseet skal bidra til å gi Oslos befolkning tilgang til dette. Museet skal også tilby et bredt utvalg av arrangementer og være et møtested for alle i byen.

Tiltak 2

Aktivt formidle Edvard Munchs kunst til Oslos befolkning.

Munchmuseet har mål om å bli ledende på kunstformidling både i Norge og internasjonalt. Gjennom et bredt og variert formidlingsprogram skal Munchmuseet arbeide for å trekke til seg ulike grupper av befolkningen, også de som ikke normalt oppsøker kunst, og uavhengig av alder, bakgrunn, utdanning og bosted i byen. Satsningen på barn og unge i hele landet skal styrkes. Det skal også satses på digital formidling rettet mot et lokalt, nasjonalt og internasjonalt publikum.

Tabell 12.19 Resultatindikatorer for Munchmuseet

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Antall besøkende	170 385	283 452	350 000	*
Antall barn og unge som besøker museet	20 501	30 194	25 000	*

** Grunnet mye usikkerhet både som følge av koronapandemien og som følge av ny forsinkelse for byggeprosjektet kort tid før offentliggjøring av byrådets forslag til budsjett, er måltall ikke fastsatt. Måltall vil bli foreslått i byrådets tilleggsinnstilling til budsjettforslaget.*

4 Merknader til driftsbudsjettet

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto 7,6 mill., jf. kapittel 18, budsjettekniske merknader. Nettobeløpet hensyntar økning i kommunens pensjonskostnadssats fra

21,2 % i 2020 til 21,9 % i 2021. Det er innarbeidet en kompensasjon på 0,6 mill. på grunn av økt pensjonskostnadssats. Det er innarbeidet generell rammereduksjon på 2,7 mill. Ut over dette svekkes kapittelet med netto 64,5 mill. Dette skyldes hovedsakelig «pukkel»-året 2020, med drift på Tøyen og innflytting i Bjørvika. Museet er helt ute av lokalene på Tøyen i løpet av 2021.

5 Investeringer

Tabell 12.20 Investeringsbudsjettet for Munchmuseet

Kap / Artsgnr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Beløp i 1000 kr	
			Forslag 2021	
504 Munchmuseet (KIF)				
01 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenprod	5 565	99 025		0
Sum utgifter	5 565	99 025		0
07 Refusjoner	0	-15 125		0
Sum inntekter	0	-15 125		0
Netto utgifter	5 565	83 900		0

6 Klimakonsekvenser

Virksomheten har ingen klimagassutslipp av betydning.

12.9 Deichman bibliotek

Tabell 12.21 Driftsbudsjettet for Deichman bibliotek (kap. 505)

Kap / Artsgnr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Beløp i 1000 kr	
			Forslag 2021	
505 Deichman bibliotek (KIF)				
10 Lønn og sosiale utgifter	188 258	187 947		190 679
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	114 348	127 181		125 581
13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	10 798	114 271		111 019
14 Overføringsutgifter	15 131	0		0
15 Finansutgifter og finanstransaksjoner	5 773	0		0
Sum utgifter	334 307	429 399		427 279
16 Salgsinntekter	-24 220	-20 159		-30 642
17 Refusjoner	-24 588	-424		-431
18 Overføringsinntekter	-8 424	0		0
19 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-5 773	0		0
Sum inntekter	-63 005	-20 583		-31 073
Netto utgifter	271 302	408 816		396 206

1 Ansvarsområde

Deichman bibliotek er byens folkebibliotek og er Oslos best besøkte kulturinstitusjon. Deichman bibliotek består av et hovedbibliotek, 14 lokalbibliotek, 3 kombinasjonsbibliotek (ligger i tilknytning til skoler) og et eget lokalbibliotek for barn og ungdom, Biblo Tøyen. Deichman bibliotek driver også

spesialavdelingene Deichman OUS Rikshospitalet, Deichman Oslo fengsel og Deichman Bredtveit, som alle er statlig finansiert. I tillegg leveres bibliotek tjenester til barnehager, skoler og andre offentlige institusjoner.

Folkebiblioteket er en lovpålagt tjeneste som ligger i skjæringspunktet mellom kultur og utdanning, og som er forankret i det demokratiske prinsippet om lik og gratis tilgang på informasjon og kunnskap. Lov om folkebibliotek slår fast at folkebibliotekets oppgave er å fremme opplysning, utdanning og annen kulturell virksomhet gjennom aktiv formidling.

Biblioteket legger til rette for inspirasjon, innsikt og kunnskap gjennom moderne bibliotek tjenester og arrangementer, en rikholdig samling, og rom som er gode å være i. Biblioteket skal fylle den tradisjonelle bibliotekrollen som utlånssted for bøker og andre medier, kulturarena og som tilrettelegger for frivillig aktivitet, og arena for kunnskapsdeling og demokratibyggning. Tilbudet skal være bredt, relevant og kvalitativt godt i form av fysiske og digitale samlinger. Deichman har mange basistjenester som dekker grunnleggende behov i dagens samfunn, for eksempel et sted å være, tilgang til internett eller kurs, språkkafé og boksamlinger. I tillegg skal biblioteket drive aktiv formidling i form av utstillinger, arrangementer og samarbeid med relevante innholdsleverandører. Biblioteket skal være gratis og for alle.

2 Situasjonsbeskrivelse

Bibliotekplan for Oslo kommune 2019-2022 er en rullering av bibliotekplanen for 2015 til 2018. Byrådet vil gjennom oppfølgingen av bibliotekplanen videreføre det gode arbeidet som gjøres av Deichman bibliotek sentralt og i lokalbibliotekene.

Det nye hovedbiblioteket, Deichman Bjørvika, åpnet 18. juni 2020. Biblioteket vil markere seg med hensyn til satsing på folkeopplysning og tidsmessige tjenester. Hovedbiblioteket vil utvikle tjenester til lokalbibliotekene, noe som legger til rette for at lokalbibliotekene får frigitt ressurser og tid til mer publikumsrettede oppgaver.

Bibliotekene hadde i 2019 i underkant av 3 millioner besøkende, en vekst på 5,1 % fra 2018, og samlet 35 % fra 2015. Økning i besøkstallene er et resultat av flere meråpne bibliotek, nye og oppgraderte lokaler og økt antall arrangementer og aktiviteter.

Deichman har snudd nedgang i utlån til vekst de to siste årene. I 2019 økte samlet førstegangsutlån med nær 6 % sammenlignet med 2018, og utlånet av bøker med 8 %. Én årsak er Deichmans sterke satsing på e-bøker. Utlån her økte med 78 % fra 2018 til 2019. På slutten av året lanserte Deichman også utlån av e-lydbøker som er sterkt etterspurt av lånerne. Deichman har i flere år sett en nedgang i utlån til ungdom i alderen 14-18 år. Nedgangen så ut til å stoppe i 2018, men fortsatte fra 2018 til 2019.

Deichman har etablert et omfattende nettverk av samarbeidspartnere som bidrar til aktiviteter og arrangementer. Antallet arrangementer har økt med 15 % fra 2018 til 2019. Ca. 25 % av arrangementene på Deichman er ved eksterne aktører.

Barn og unge er en viktig brukergruppe for biblioteket. Målet med Lesefrø er å bidra til god språkutvikling hos små barn gjennom høytlesing. I 2019 var det en økning på 18 barnehager og 1066 barn, til totalt 7015 barn.

Deichman bibliotek vil i 2021 videreføre arbeidet med å følge opp bystyrevedtakene om bibliotek på Mortensrud, i bydel St. Hanshaugen og i bydel Ullern (planlegges på Hoff/Skøyen).

Koronapandemien har hatt stor innvirkning på driften av Deichman bibliotek i 2020. Alle bibliotekene stengte 12. mars. Lokalbibliotekene åpnet igjen 2. juni. Bibliotekene har ennå ikke gjeninnført et meråpent tilbud. Stengeperioden vil påvirke etatens måloppnåelse for 2020. Det vil også være økonomiske konsekvenser, som tapte leieinntekter. Samtidig har Deichman i denne tiden styrket det digitale tilbudet, og fremskyndet utvikling og lansering av en rekke tjenester på nett. Tilbudet av e-bøker og e-lydbøker er også økt.

Måltallene for 2021 er basert på et normalår. Koronapandemien skaper imidlertid fortsatt stor usikkerhet. Dette vil kunne påvirke hvor mange som besøker biblioteket, utlånstall og antall arrangementer og deltakere på disse.

Tabell 12.22 Nøkkeltall for Deichman bibliotek

Deichman bibliotek	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019
Antall besøk per innbygger	3,3	3,7	3,9	4,2	4,4
Antall nye registrerte lånere	31 262	32 708	29 123	26 188	25 859
Antall førstegangsutlån (alle medier)	1 660 080	1 621 068	1 501 068	1 588 677	1 678 754
Totalt utlån inkl. fornyelser (alle medier)	2 605 492	2 482 273	2 179 215	2 303 854	2 283 115
Førstegangsutlån per innbygger	2,8	2,4	2,2	2,3	2,5
Antall utlån til ungdom, 14-18 år ¹	60 237	53 059	46 569	46 217	39 538
Antall arrangement samlet ²	4 131	5 848	6 655	9 186	10 548
- Klassebesøk	1 215	1 328	1 415	1 386	1 586
- Barnehager	1 658	2 660	529	448	565
- Andre arrangement barn og unge ³	-	-	2 290	3 731	4 895
- Øvrige arrangement	1 258	1 860	2 421	3 621	3 502
Antall barn som omfattes av Lesefrø ⁴	-	3 306	4 764	6 085	7 151

¹ Resultat for 2015 er korrigert.

² Tallene er korrigert og inneholder nå også klassebesøk.

³ Tallene er korrigert. Antall arrangement for barnehager er skilt ut som egne tall.

⁴ Nøkkeltallet har tidligere vært resultatindikator. Tallet inneholder alle barn som har vært omfattet av Lesefrø siden prosjektet startet i 2014.

3 Mål, tiltak og resultatindikatorer

Mål, tiltak og resultatindikatorer for kapittelet:

Mål 1 Oslo skal være en attraktiv kunst- og kulturby som er tilgjengelig for alle

Mål 2 Barn og unge skal tilbys gode kulturopplevelser og inspireres til egen kulturaktivitet

Mål 3 Oslo kommunes kunstsamlinger, kultureiendommer, historie og kilder skal forvaltes og formidles på en god måte

Mål 4 Biblioteket skal være en terskelfri møteplass for litteratur, debatt og kulturopplevelser

Mål 6 Det skal bli enklere å drive frivillig aktivitet og organisasjonsvirksomhet i Oslo

Tiltak 1

Styrke arrangementsprogram for og med barn og unge i bibliotekene

Tiltak 2

Stille bibliotekets lokaler til rådighet for arrangementer, frivillige og kulturaktører

Tabell 12.23 Resultatindikatorer for Deichman bibliotek

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Publikumsbesøk	2 837 732	2 983 102	4 000 000	4 100 000
Antall utlån av bøker samlet ¹	1 362 704	1 474 731	1 636 000	1 900 000
Totalt antall deltakere på arrangement samlet ²	210 602	245 622	252 000	285 000
- Klassebesøk med program	35 985	43 076	44 000	60 000
- Barnehagebesøk med program	8 384	12 072	11 000	14 600
- Andre arrangement barn og unge	86 911	118 066	100 000	123 000
- Øvrige arrangement	79 322	72 408	97 000	88 000
Antall nye barn omfattet av Lesefrø ³	-	1 066	1 000	1 200

¹Bøker er definert som papirbøker, tegneserier, periodika, lydbøker og e-bøker

²Oppsett og tallene korrigert iht. Nasjonalbibliotekets inndeling og Kostras.

³ Ny resultatindikator. Tidligere resultatindikator er flyttet til nøkkeltall.

4 Merknader til driftsbudsjettet

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto 7,5 mill., jf. kapittel 18, budsjettekniske merknader. Nettobeløpet hensyntar økning i kommunens pensjonskostnadssats fra 21,2 % i 2020 til 21,9 % i 2021. Det er innarbeidet en kompensasjon på 1,1 mill. på grunn av økt pensjonskostnadssats. Det er innarbeidet generell rammereduksjon på 3 mill. Ut over dette svekkes kapittelet med netto 17 mill. Av dette utgjør økt inntekt fra utleie av areal i det nye hovedbiblioteket 10 mill., og 2,5 mill. gjelder midler til tilgjengeliggjøring og oppbevaring av skoleboksamlinga i 2020.

5 Investeringer

Tabell 12.24 Investeringsbudsjettet for Deichman bibliotek

			Beløp i 1000 kr
Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
505 Deichman bibliotek (KIF)			
00 Lønn og sosiale utgifter	1	0	0
01 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenprod	19 665	0	0
03 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	6 343	0	0
04 Overføringsutgifter	4 652	0	0
Sum utgifter	30 662	0	0
06 Salgsinntekter	-8 810	0	0
07 Refusjoner	-4 652	0	0
08 Overføringsinntekter	-1 300	0	0
Sum inntekter	-14 762	0	0
Netto utgifter	15 900	0	0

Tabell 12.25 Investeringsoversikt for Deichman bibliotek

Deichman bibliotek (KIF)		Samlet bevilgning	Tidligere bevilget	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Til 2025 og senere	Bygggestart - ferdig kv/år
Prosjektnummer og navn:									
115004	Biblioteksmelding 2014	29 600	28 100	0	1 500	0	0	0	1/15 - 4/22
	Sum investeringsutgifter			0	1 500	0	0		
115004	Biblioteksmelding 2014	Investeringsmoms		0	-300	0	0		
	Sum kapittel finansiering			0	-300	0	0		
	Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)			0	1 200	0	0		

6 Klimakonsekvenser

Virksomheten har ingen klimagassutslipp av betydning.

12.10 Avsetning husleie kulturbygg

Kapittelet er et rent avsetningskapittel for fremtidig husleie og drift av nye kulturbygg. Det ligger ingen midler på kapittelet i 2021, men det ligger midler til drift av Manglerud kulturstasjon fra 2022, og til drift av Voldsløkka kulturstasjon fra 2023.

12.11 Idrett

Tabell 12.26 Driftsbudsjettet

		Beløp i 1000 kr		
Kap / Artsgr		Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
545	Idrett (KIF)			
10	Lønn og sosiale utgifter	76 737	100 600	101 204
11	Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	142 606	214 146	345 696
13	Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	338 568	277 030	260 524
14	Overføringsutgifter	142 961	167 937	137 639
15	Finansutgifter og finanstransaksjoner	71 741	0	0
	Sum utgifter	772 613	759 713	845 063
16	Salgsinntekter	-73 468	-75 518	-76 726
17	Refusjoner	-17 395	-45 497	-46 225
19	Finansinntekter og finanstransaksjoner	-71 741	0	0
	Sum inntekter	-162 604	-121 015	-122 951
	Netto utgifter	610 009	638 698	722 112

1 Ansvarsområde

Bymiljøetaten har ansvar for planlegging, utvikling og drift av kommunale idrettsanlegg. Etaten har også ansvar for bygging og forvaltning av markanlegg, anlegg for vinteridrett, mindre bygg som klubbhus og garderobeanlegg, samt mindre nærmiljøanlegg til egenorganisert aktivitet. I tillegg har etaten driftsansvaret for idretts- og badeanlegg som forvaltes av Kultur- og idrettsbygg Oslo KF, samt en andel av driftsansvaret for skolenære idrettshaller som forvaltes av Undervisningsbygg Oslo KF.

Bymiljøetaten skal i samarbeid med idretten skape gode muligheter for barn, ungdom og voksne til å utøve idrett og fysisk aktivitet. Tilbudet innen idrett og fysisk aktivitet skal videreutvikles ved å øke

kunnskapen om og bruken av de eksisterende tilbudene og arealene, prioritere bygging og rehabilitering av anlegg til barn og ungdom og styrke samhandlingen med andre offentlige og private aktører.

Bymiljøetaten utarbeider kommunale planer og foreslår strategier og målsettinger for kommunens arbeid med idrett og fysisk aktivitet. Etaten har ansvaret for forvaltning av tilskudd på idrettsområdet. Dette omfatter både rammetilskuddet til Oslo idrettskrets, tilskudd for å stimulere til bygging av private idrettsanlegg, tilskudd til ridesentre, samt tilskudd til store og små idrettsarrangementer og tiltak.

2 Situasjonsbeskrivelse

Oslo har et stort mangfold av idrettsanlegg og mange deltar i idrett eller utøver fysisk aktivitet på egenhånd. Likevel har Oslo den dårligste anleggsdekningen (innbyggere pr. idrettsanlegg) av fylkene i Norge, og også dårligere dekning enn de andre store kommunene i Norge. Det er i tillegg et stort behov for vedlikehold og rehabilitering av eksisterende kommunale idrettsanlegg.

Oslo kommune har fått et løft med ferdigstilte og pågående idrettsprosjekter. I 2020 blir blant annet to ishaller ferdigstilt og arbeidene med de nye badene på Manglerud og Tøyen har startet opp. Manglerud bad er planlagt ferdig i 2022 og nye Tøyenbadet (inkludert permanent flerbrukshall) er planlagt ferdig i 2023. Fram til de nye badene åpner vil Oslos innbyggere få et redusert svømme- og badetilbudet. Et midlertidig bad på Økern vil åpne tidlig i 2021 og avhjelpe tilbudet noe, særlig for svømmeidretten og skolesvømming. 2021 blir til sammenligning et mellomår hvor nødvendig rehabilitering av eksisterende anlegg vil bli prioritert.

Sammen med budsjettforslaget for 2021 legger byrådet fram for bystyret en ny *Behovsplan for idrett og friluftsliv* for årene 2021-2030. Denne erstatter planen som ble vedtatt av bystyret sammen med budsjettet for 2019. Behovsplanen bygger på oppdaterte behovsvurderinger, innspill fra idretts- og friluftslivsorganisasjonene i Oslo, statistikk og vurdering av tilstanden til eksisterende anlegg. Det er behov for en rekke nye idrettsanlegg, samt at standarden på flere eksisterende anlegg skal bli bedre. I tillegg er det viktig med løpende vedlikehold for å opprettholde det eksisterende anleggstilbudet. Flerbrukshaller, basishaller, bad- og svømmeanlegg, anlegg for kampsport/dans og kunstianlegg samt rehabilitering av eksisterende anlegg som kunstgressbaner er prioriterte anlegg. Det er også lagt vekt på å prioritere utredning av anlegg innenfor de prioriterte anleggskategoriene, herunder også utredninger for å ta vare på og videreutvikle Frognerbadet og Løren ishall som begge er gamle anlegg med betydelige rehabiliteringsbehov de nærmeste årene. Planen inneholder status for pågående tiltak, samt et oppdatert handlingsprogram som sammenfaller med budsjettets økonomiplanperiode. Handlingsprogrammet viser hvilke anlegg og utredninger som byrådet prioriterer å ferdigstille og/eller igangsette i perioden 2021-2024. Som helhet er behovsplanen et viktig virkemiddel for å synliggjøre Oslos behov for tilrettelegging for organisert og egenorganisert idrett i årene fremover. Behovsplanen danner grunnlaget for en kunnskapsbasert og behovsstyrt anleggsutbygging i Oslo.

I 2021 har byrådet innarbeidet 15 mill. i utredningsmidler for å utarbeide gode prosjekter som grunnlag for nye idrettstiltak. I økonomiplanperioden er det totalt innarbeidet om lag 5,8 mrd. i investeringsmidler til rehabiliteringer, gjennomføring av vedtatte prosjekter og til nye idrettsanlegg i samme periode. Med dette fortsetter byrådet arbeidet med å styrke idrettstilbudet gjennom å bygge nye idrettsanlegg, og ved økt vedlikehold og rehabilitering.

Følgende idrettsanlegg er ventet å bli ferdigstilt i 2021:

- Rehabilitering Ekebergsletta
- Rehabilitering 6 kunstgressbaner og bygge en ny 7'er kunstgressbane på Manglerud
- Ekeberg servicebygg
- Rehabilitering Rommensletta klubbhus
- Oppgradering Vulkan flerbrukshall

Følgende idrettsanlegg er vedtatt igangsatt og vil være under bygging/gjennomføring i 2021:

- Nye Tøyenbadet med flerbrukshall
- Manglerud bad
- Korsvoll flerbrukshall
- Majorstuen flerbrukshall
- Tokerud flerbrukshall

Følgende prosjekter er under planlegging/prosjektering og er aktuelle for oppstart i 2021 og 2022:

- Valle Hovin kunstis forberedt for fremtidig hall
- Stovner bad
- Dælenenga flerbrukshall med kampsport
- Løren flerbrukshall og aktivitetspark
- Forprosjekt rehabilitering/nybygg Løren ishall
- Forprosjekt rehabilitering og videreutvikling av Frognerbadet
- Forprosjekt Jordal betongskateanlegg

Prosjektene nye Valle Hovin kunstis, Stovner bad og Dælenenga flerbrukshall med kampsport blir høsten 2020 kvalitetssikret eksternt. Byrådet kommer tilbake til bystyret når prosjektene er ferdig kvalitetssikret.

Kultur- og idrettsbygg Oslo KF bygger idrettsanlegg etter bestilling fra Bymiljøetaten i henhold til kommunens etablerte bestiller-utfører modell. Unntakene er markanlegg, snøanlegg og andre mindre anlegg hvor Bymiljøetaten selv har utføreransvaret, og flerbrukshaller i tilknytning til skoler hvor Undervisningsbygg Oslo KF er ansvarlig for bygging. Idrettsanlegg i regi av Kultur- og idrettsbygg og Undervisningsbygg er omtalt under kapittel 10.1 Eiendomsforetakene.

3 Mål, tiltak og resultatindikatorer

Mål, tiltak og resultatindikatorer for kapittelet:

Mål 5 Oslo skal være godt tilrettelagt for fysisk aktivitet, spesielt for barn og unge

Mål 6 Det skal bli enklere å drive frivillig aktivitet og organisasjonsvirksomhet i Oslo

Tiltak 1

Heve standarden på kunstgressbaner i Oslo.

Tiltak 2

Bygge flere flerbrukshaller.

Tiltak 3

Videreføre lav pris for barn og unge ved badene.

Tiltak 4

Heve standarden på anleggsmassen.

Tiltak 5

Investere i idrettsanlegg i henhold til idrettsbehovsplanen.

Tiltak 6

Legge til rette for et samarbeid mellom idretten og Aktivitetsskolen, i første omgang som et pilotprosjekt i perioden 2020-2022.

Tabell 12.27 Mål og resultatindikatorer

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Antall kunstgressbaner	91	94	99	99
Rehabilitererte kunstgressbaner per år	6	5	2	6
Antall kunstgressbaner med granulattiltak	6	14	16	17
Antall kunstgressbaner uten plastholdig løst fyllmateriale	6	7	9	12
Antall flerbrukshaller (håndballflater)	58	61	64	66
Antall besøkende ved publikumsbadene*	1 056 300	1 020 157	830 000	650 000
Andel innbyggere som er fornøyd med mulighetene for å utøve organisert idrett i Oslo	-	-	80 %	75 %

* Det er forventet en reduksjon i antall besøkende ved publikumsbadene siden Tøyenbadet er stengt for riving og nybygging, samt at Bøler bad vil være stengt deler av 2021 på grunn av rehabilitering. Et midlertidig bad på Økern er planlagt å åpne til 2021. Badet får dårligere kapasitet og standard enn dagens bad på Tøyen. Måltallet forutsetter for øvrig drift i en normalsituasjon, og tar ikke hensyn til ev. videreføring av besøksbegrensninger som følge av den pågående koronapandemien.

4 Merknader til driftsbudsjett

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto 18 mill., jf. kapittel 18, budsjettekniske merknader. Det er innarbeidet generell rammereduksjon på 5,1 mill. Ut over dette er kapittelet styrket med netto 70,4 mill. Dette beløpet inneholder drift av blant andre Jordal amfi (53,6 mill.) og Sonia Henie ishall (19,9 mill.), nye utredningsmidler (20 mill.), og kutt i tilskuddsordning for realisering av priv. idrettsanlegg (35 mill.).

5 Investeringer

Tabell 12.28 Investeringsbudsjettet

Kap / Artsgr	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
545 Idrett (KIF)			
01 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenprod	94 420	114 125	93 000
04 Overføringsutgifter	21 269	0	0
Sum utgifter	115 690	114 125	93 000
07 Refusjoner	-21 269	-22 325	-18 600
08 Overføringsinntekter	-31 601	0	0
Sum inntekter	-52 870	-22 325	-18 600
Netto utgifter	62 819	91 800	74 400

Tabell 12.29 Investeringsoversikt

Idrett (KIF)		Samlet bevilgning	Tidligere bevilget	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Til 2025 og senere	Byggestart - ferdig kv/år
Prosjektnummer og navn:									
117011	Investering på idrettsområdet			84 750	50 000	0	0		
117023	IDR Maskiner/biler/utstyr			2 000	2 000	2 000	2 000		Løpende
117024	IDR Rehabilitering av idrettsanlegg			6 250	5 000	5 000	5 000		Løpende
	Sum investeringsutgifter			93 000	57 000	7 000	7 000		
117011	Investering på idrettsområdet	Investeringsmoms		-16 950	-10 000	0	0		
117023	IDR Maskiner/biler/utstyr	Investeringsmoms		-400	-400	-400	-400		
117024	IDR Rehabilitering av idrettsanlegg	Investeringsmoms		-1 250	-1 000	-1 000	-1 000		
	Sum kapittel finansiering			-18 600	-11 400	-1 400	-1 400		
	Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)			74 400	45 600	5 600	5 600		

Hoveddelen av anleggsinvesteringene på idrettsområdet budsjetteres på og gjennomføres av Kultur- og idrettsbygg Oslo KF under byrådsavdeling for næring og eierskap. De totale investeringene på idrettsfeltet utgjør om lag 5,8 mrd. i økonomiplanperioden 2021-2024, hvorav 130 mill. på kap. 545 Idrett, og resten på de kommunale foretakene Kultur- og idrettsbygg og Undervisningsbygg.

Prosjekt 117011 Investering på idrettsområdet

Prosjektet finansierer deler av tiltakene i behovsplanen for idrett og friluftsliv, som ligger som et vedlegg til budsjettforslaget for 2021. Det er et stort behov for vedlikehold av Oslo kommunes eksisterende idrettsanlegg, og i 2021 vil byrådet prioritere rehabilitering av seks kunstgressbaner.

Vi viser også til idrettsinvesteringer under det kommunale foretaket Kultur- og idrettsbygg Oslo KF, under byrådsavdeling for næring og eierskap. I tillegg har Undervisningsbygg Oslo KF ansvar for bygging av flerbrukshaller som bygges i tilknytning til skoler.

6 Klimakonsekvenser

Virksomheten har ingen klimagassutslipp av betydning.

7 Tilskuddsmidler

Tabell 12.30 Tilskuddsoversikt idrett

beløp i 1000 kr

Avsetningen gjelder	Vedtak 2019	Vedtak 2020	Forslag 2021
Rammetilskudd Oslo Idrettskrets (OIK) *	47 300	46 600	47 900
Særskilte tiltak OIK	4 500	4 500	6 000
Seniorprosjektet OIK	2 800	2 800	2 800
Big-Air Wyller	1 300	1 750	1 500
Norway Cup **	4 000	0	
Bogstad Vinterparadis	700	700	700
Tilskudd til ridesentre	1 000	1 000	1 200
Tilskudd til realisering av idrettsanlegg i samarbeid med idrettslag	40 000	40 000	5 000
Tilskudd til idrettstiltak	4 694	9 364	9 661
Tilskudd til VM i bryting 2021 ***	15 000		
Tilskudd til tiltak for bilfritt byliv	1 250		
Energitilskudd Furuset Forum		2 100	2 100
Tilskudd til Oslo stupeklubb (anleggsleie)****		175	
SUM	121 294	108 989	76 861

* Vedtatt rammetilskudd til OIK i 2020 var 48,2 mill. Beløpet var inkludert et energitilskudd til Furuset Forum på 1,6 mill.

Energitilskuddet ble i vedtatt budsjett økt med 0,5 mill. og det totale energitilskuddet til Furuset Forum er trukket ut som et eget tilskudd i tabellen.

** Årlig tilskudd til Norway Cup er fra 2020 samordnet med tilskuddsordningen tilskudd til idrettstiltak.

*** Engangsbevilgning i revidert budsjett 2019.

**** Engangsbevilgning i revidert budsjett 2020.

Bymiljøetaten har ansvaret for å administrere ordningene for tilskudd til idrettsorganisasjoner.

12.12 Avsetning husleie idrettsprosjekt

Tabell 12.31 Driftsbudsjettet

Beløp i 1000 kr

Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
548 Avsetning husleier idrettsprosjekter (KIF)			
13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	0	33 139	2 623
Sum utgifter	0	33 139	2 623
Sum inntekter	0	0	0
Netto utgifter	0	33 139	2 623

Kapittelet er et rent avsetningskapittel for fremtidig husleie og drift av nye idrettsanlegg.

12.13 Tilskudd til Den norske kirke

Tabell 12.32 Driftsbudsjettet for Den norske kirke

Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Beløp i 1000 kr	
		Dok 3 2020	Forslag 2021
581 Tilskudd til tros- og livssynssamfunn (KIF)			
14 Overføringsutgifter	230 504	230 153	230 360
Sum utgifter	230 504	230 153	230 360
Sum inntekter	0	0	0
Netto utgifter	230 504	230 153	230 360

1 Ansvarsområde

Oslo kommune utbetaler tilskudd til Den norske kirke. Stortinget vedtok 24. april 2020 den nye loven for tros- og livssynssamfunn som trer i kraft 1. januar 2021. Lovendringen innebærer at det kommunale finansieringsansvaret for tros- og livssynssamfunn endres fra å gjelde alle tros- og livssynssamfunn med medlemmer bosatt i kommunen, til å kun omfatte Den norske kirke. Den offentlige finansieringen av tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke skal i sin helhet være statlig fra 2021. Tallbudsjettet vil i etterkant av at Statsbudsjettet er lagt frem, bli justert i byrådets tilleggsinnstilling til budsjettet.

Kommunen har ansvar for å finansiere Den norske kirke ved Kirkelig fellesråd i Oslos utgifter til blant annet bygging, drift og vedlikehold av kirker, og fellesrådets og menighetsrådenes administrasjon. Det økonomiske ansvaret er regulert i lov om Den norske kirke av 07.06.1996 nr. 31 (kirkeloven) § 15.

Overføring av tilskuddet til Den norske kirke administreres av Gravferdsetaten.

Tilskudd til religionsdialog er også lagt på dette kapitlet. Ordningen forvaltes av Gravferdsetaten.

2 Situasjonsbeskrivelse

Ved inngangen til 2020 hadde Den norske kirke 326 915 medlemmer i Oslo. Dette tilsvarer i underkant av halvparten av Oslos befolkning.

Kirkelig fellesråd i Oslo (KfiO) ivaretar administrative og økonomiske oppgaver på vegne av menighetene i Oslo, og har ansvar for bygging, drift og vedlikehold av totalt 64 kirker og kapell. Fellesrådet sørger for at kirkebyggene unngår forfall og at det er trygge forhold for brukerne av byggene.

Kirkebyggene er viktig for manges trosutøvelse og er samtidig en sentral del av vår kulturarv. Oslo er en livssynsåpen by, og kirkene er åpne for alle. Kirkene er for mange et naturlig samlingspunkt i lokalmiljøet, og brukes også til kulturarrangement og andre aktiviteter. Kirkelig fellesråd i Oslo viser til et stort vedlikeholdsetterslep i kirkene. Prioritering og valg av rehabiliteringsprosjekter foretas av Kirkelig fellesråd etter føringer gitt i bystyrets vedtak om budsjettramme for kirkeinvesteringer. En del av bygningsmassen som fellesrådet har ansvaret for, er gravkapell. Byrådet setter av øremerkede midler til rehabilitering av gravkapell på 1,35 mill. hvert år i 2021 og 2022. Kirkelig fellesråd får som byggherre mva.-kompensasjon slik at total bevilgning vil være 1,7 mill. årlig, totalt 3,4 mill. for de to årene.

Byrådet nedsatte i april 2019 et kommunalt offentlig utvalg som skulle gjennomgå kommunens tros- og livssynspolitik og gi anbefalinger til fremtidens politikk på dette området. Tros- og livssynsutvalget overleverte sine anbefalinger til byrådet 28. mai 2020 i rapporten *Tro det eller ei. Fremtidens tros- og livssynspolitik i Oslo*. Rapporten er på offentlig høring med frist 1. oktober 2020.

3 Merknader til driftsbudsjett

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto 2,3 mill., jf. kapittel 18, budsjettekniske merknader. Det er innarbeidet generell rammereduksjon på 2,1 mill.

Tabell 12.33 Tilskuddsoversikt for Den norske kirke og andre trossamfunn (kap. 581)

Kap.	Avsetningen gjelder	Vedtak 2019	Vedtak 2020	Forslag 2021
581	Den norske kirke, driftstilskudd (iht. kirkeloven) ¹⁾	137 077	140 078	136 633
581	Den norske kirke, tilskudd for løpende vedlikehold (iht. kirkeloven) ²⁾	10 300	10 500	10 500
581	Den norske kirke, diakonale samarbeidsprosjekter	3 000	0	0
581	Tilskudd til religionsdialog	1 000	1 000	1 000
581	Tros- og livssynssamfunn, tilskudd (iht. lov om trdomssamfunn mv.)	85 938	78 575	82 227
Sum		237 315	230 153	230 360

1) Beløpene for 2019 og 2020 er budsjetterte beløp, ikke regnskapstall.

2) Mva-refusjon for vedlikehold inntektsføres direkte i Kirkelig Fellesråd regnskap til samme formål. Det innebærer at tilskuddet fra Oslo kommune og mva.-refusjon utgjør til sammen 13,1 mill. til løpende vedlikehold i 2021.

4 Investeringer

Tabell 12.34 Investeringsbudsjettet for Den norske kirke og andre trossamfunn (kap. 581)

Beløp i 1000 kr			
Kap / Artsgnr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
581 Tilskudd til tros- og livssynssamfunn (KIF)			
04 Overføringsutgifter	39 711	21 350	21 350
Sum utgifter	39 711	21 350	21 350
Sum inntekter	0	0	0
Netto utgifter	39 711	21 350	21 350

Tabell 12.35 Investeringsoversikt for Den norske kirke (kap. 581)

		Samlet bevilgning	Tidligere bevilget	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Til 2025 og senere	Byggestart - ferdig kv/år
Tilskudd til tros- og livssynssamfunn (KIF)									
Prosjektnummer og navn:									
110005	Rehabilitering kirker			20 000	20 000	20 000	20 000		løpende
119023	Gravkapell (Grefsen + Vestre)	9 000	6 350	1 350	1 300	0	0	0	1/19 - 4/22
	Sum investeringsutgifter			21 350	21 300	20 000	20 000		
	Sum kapittel finansiering			0	0	0	0		
	Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)			21 350	21 300	20 000	20 000		

Rehabilitering kirker

Det budsjetteres med 20 mill. i 2021 til rehabilitering av kirker og kapell. Kirkelig fellesråd får som byggherre mva.-refusjon, slik at den foreslåtte bevilgningen er på totalt på 25 mill. i 2021 til kirkerehabilitering. Gjennomføring og aktiviteter innen bevilget ramme forutsettes å skje i samsvar med en årlig rullert plan for rehabilitering, som Kirkelig fellesråd har ansvar for.

Rehabilitering gravkapell

Prosjektet for vedlikeholdsetterslep ved byens gravkapell/bårehus er på til sammen 9 mill. (brutto 11,25 mill.), blant annet Grefsen kapell og Vestre kapell. Beløpet var netto 5 mill. i 2019, og til sammen netto 4 mill. i årene 2020-2022. Det budsjetteres i 2021 netto 1,35 mill. (brutto 1,7 mill.)

12.14 Gravferdsetaten

Tabell 12.36 Driftsbudsjettet for Gravferdsetaten (kap. 590)

Kap / Artsgr	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
590 Gravferdsetaten (KIF)			
10 Lønn og sosiale utgifter	114 123	123 216	119 508
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	42 041	39 118	42 749
14 Overføringsutgifter	4 911	2 633	2 707
15 Finansutgifter og finanstransaksjoner	4 689	0	0
Sum utgifter	165 763	164 967	164 964
16 Salgsinntekter	-81 629	-76 321	-77 992
17 Refusjoner	-8 569	-8 272	-8 404
18 Overføringsinntekter	-2 032	-389	-395
19 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-4 075	0	0
Sum inntekter	-96 304	-84 982	-86 791
Netto utgifter	69 459	79 985	78 173

1 Ansvarsområde

Gravferdsetaten skal gravlegge byens innbyggere med verdighet og med respekt for den enkeltes tro eller livssyn. Begravelser og kremasjoner er regulert i lov om gravplasser, kremasjon og gravferd, gravferdsforskriften og vedtekter for kirkegårder og gravlunder i Oslo. Gravferdsetaten skal ivareta kommunens lovpålagte ansvar for begravelser ved dødsfall hvor ingen andre sørger for gravferden. Anlegg, drift og forvaltning av gravplasser og gravferdsdrift er regulert i lov, forskrift og vedtekter. Kirkelig fellelsråd i Oslo (KfiO) og Oslo kommune har hatt en 10-årig avtale fra 2002 om kommunal gravferdsdrift. I en tilleggsavtale godkjent av byrådet i sak 1128/17 av 14.12.2017 er avtalen fornyet for nye 10 år, til 31.12.2027. Gravferdsetaten har administrative oppgaver for tilskudd til kirke- og trossamfunn.

2 Situasjonsbeskrivelse

Koronapandemien har i 2020 innvirkning på driften av gravferdstjenestene, og gitt noe redusert tjenestetilbud. Mål og tiltak for Gravferdsetaten er ikke justert for eventuell fortsatt koronakrise i 2021, da konsekvensene er vanskelig å foregripe.

Gravferdsdriften i Oslo omfatter 20 kirkegårder og gravlunder samt Alfaset krematorium. Museumskirkegården Krist kirkegård er ikke i ordinær bruk.

Den strategiske planen *Fremtidens gravplass – gode, grønn byrom* fra 2018 ligger til grunn for utviklingen av gravferdstjenesten i Oslo. Oslos gravlunder fungerer på flere måter som en del av byens overordnede grøntstruktur, med gode urbane grønne byrom som også brukes til gjennomgang, rekreasjon og har en viktig funksjon for klima og miljø. Alle kremasjoner i Oslo foregår i Alfaset krematorium, og er avgiftsfri. Krematoriet på Alfaset har hatt utslipp av forurensing og behov for et styringssystem og antall renselinjer som kan gi mer effektiv drift. Derfor gjennomføres en ombygging i 2020-2022 for å redusere utslippene og effektivisere drift og kapasitet.

Gravplasskapasiteten er totalt sett god, men ujevnt fordelt. Gravferdsetaten har i flere år jobbet med å utvide gravkapasiteten flere steder i byen, og særlig for graver tilrettelagt for muslimer.

Tabell 12.37 Nøkkeltall for Gravferdsetaten (kap. 590)

Gravferdsetaten	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019
Vedlikeholdt areal (dekar)	1 831	1 831	1 861	1861	1 861
Antall kremasjoner	3 455	3 455	3 656	3 593	4 178
Antall graver med sommerstell	49 509	48 780	48 464	48 150	46 782
Antall graver med høstpynt	45 060	44 798	44 262	44 227	42 469
Antall nedsatte kister	902	803	805	818	746
Antall nedsatte urner	2 991	2 867	2 987	2 894	2 827
Ant. nedsatte barnekister i minnelunder	199	153	158	168	163
Antall nedsatte urner i minnelund	350	369	346	319	388

1) Årsverk inklusive sesongansatte 2019

3 Mål, tiltak og resultatindikatorer

Mål for kapittelet:

Mål 7 Oslo skal være en livssynsåpen by, og byens innbyggere skal gravlegges med verdighet og med respekt for den enkeltes tro eller livssyn

Tiltak 1

Bygge om krematoriet for å gi en sikrere og mer effektiv drift, og for å redusere miljøskadelige utslipp.

Tiltak 2

Øke rehabilitering av historiske gravminner og gravlunder.

Tiltak 3

Oppnå effektiv gravplasskapasitet og raskere etablering av retningsbestemte graver.

Tabell 12.38 Resultatindikatorer

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Kremasjonsprosent	75	79	77	82

4 Merknader til driftsbudsjett

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto 1,2 mill., jf. kapittel 18, budsjettekniske merknader. Nettobeløpet hensyntar økning i kommunens pensjonskostnadssats fra 21,2 % i 2020 til 21,9 % i 2021. Det er innarbeidet en kompensasjon på 0,6 mill. på grunn av økt pensjonskostnadssats. Det er innarbeidet generell rammereduksjon på 1,2 mill.

Netto ramme er redusert med til sammen 0,95 mill. ved innføring av endrede gebyrsatser/festeavgifter:

- Det etableres administrasjonsgebyr for kommunale gravferder (gravferder uten pårørende, eller gravferder som ikke kan betales av pårørende). Gebyret fastsettes til kr 2000.
- For utleie av kapell og seremonirom for utenbys brukere innføres en leiepris på kr 3000.
- Festeavgifter for graver differensieres fra 2021, og endres fra kr 380 til kr 450 for urnegrav, og til kr 700 for kistegrav.

Kapittelet omfatter avsetning til vedlikehold av kirkegårder og gravlunder på netto 2,8 mill. (brutto 3,5 mill.). Anvendelse av denne avsetningen forutsetter et samarbeid med Kirkelig fellesråd i Oslo om prioritering av de mest nødvendige utbedrings- og vedlikeholdsprosjektene på kirkegårder og gravlunder.

5 Investeringer

Tabell 12.39 Investeringsbudsjettet for Gravferdsetaten (kap. 590)

Beløp i 1000 kr

Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
590 Gravferdsetaten (KIF)			
01 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenprod	2 514	23 000	68 000
04 Overføringsutgifter	612	0	0
Sum utgifter	3 126	23 000	68 000
07 Refusjoner	-612	-4 600	-13 600
09 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-397	0	0
Sum inntekter	-1 009	-4 600	-13 600
Netto utgifter	2 117	18 400	54 400

Tabell 12.40 Investeringsoversikt for Gravferdsetaten (kap. 590)

		Samlet bevilgning	Tidligere bevilget	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Til 2025 og senere	Byggestart - ferdig kv/år
Gravferdsetaten (KIF)									
Prosjektnummer og navn:									
106028	Nye graver på eksisterende gravlunder			5 500	5 500	5 500	3 500		løpende
118020	Ombygging av krematoriet	81 400	12 500	56 000	12 900	0	0	0	1/19 - 4/20
119019	Økt gravplasskapasitet	19 500	5 000	5 000	5 000	4 500	0	0	1/20-4/23
119024	Rehabilitering historiske gravminner og allé	4 000	2 000	1 000	1 000	0	0	0	
	Sum investeringsutgifter			67 500	24 400	10 000	3 500		
106028	Nye graver på eksisterende gravlunder	Investeringsmoms		-1 100	-1 100	-1 100	-700		
118020	Ombygging av krematoriet	Investeringsmoms		-11 300	-2 580	0	0		
119019	Økt gravplasskapasitet	Investeringsmoms		-1 000	-1 000	-900	0		
119024	Rehabilitering historiske gravminner og allé	Investeringsmoms		-200	-200	0	0		
	Sum kapittel finansiering			-13 600	-4 880	-2 000	-700		
	Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)			53 900	19 520	8 000	2 800		

Nye graver på eksisterende gravlunder

Midlene benyttes til klargjøring og ferdigstilling av områder på eksisterende kirkegårder/gravlunder i hele Oslo hvor nye graver kan tas i bruk, herunder nødvendig utskifting av leirholdig jord mv. Avsetningen er i årene 2020-2023 økt med 2 mill. hvert år, til totalt 5,5 mill.

Ombygging av Alfaset krematorium

Krematoriet bygges om for å gi en sikrere og mer effektiv drift, og for å redusere utslipp av miljøskadelig kvikksølv. Ombyggingen omfatter utvidelse fra to til fire renselinjer, ombygging av kjølesystemet, effektivisering av varmegjenvinning og oppdatering av styringssystemet. Forprosjekt ble fullført i 2019, og ga grunnlag for endret prosjekt. Kremering må opphøre i deler av prosjektperioden, og stans i driften håndteres ved kjøp av kremasjon utenbys for Oslos innbyggere. Prosjektramme ble i budsjett 2020 satt til 81,4 mill., fordelt med 0,5 mill. i 2019, 12 mill. i 2020, 56 mill. i 2021 (hvorav 11,5 mill. for utenbys kremasjonskjøp unntatt mva-beregning) og 12,9 mill. i 2022. Prosjektavslutning er 4. kvartal 2022.

Rehabilitering historiske gravmonumenter og gravlunder

Gravferdsetaten har ansvar for vedlikehold av en rekke historiske gravmonument og gravminner med et sterkt rehabiliteringsbehov. I samarbeid med Byantikvaren prioriteres fire av landets eldste monument fra middelalderen ved Gamle Aker kirke, og deretter historiske gravmonument og rammegraver, med verneverdige steindeler og smijernselementer. Prosjektet utgjør 1 mill. årlig i 2020-2023, og omfatter også belysningstiltak i Østre gravlund og Gamlebyen gravlund, og nyplanting av en spesiell allé i Vår Frelses gravlund. Dette vil bidra til å gjøre gravplassenes funksjon som gode urbane, grønne byrom til en bedre opplevelse for befolkningen.

Økt gravplasskapasitet

Det tidligere investeringsprosjektet 119 019 *Klemetsrud kirkegård* ble i budsjett 2020 omdøpt til prosjekt *Økt gravkapasitet*. Målet med det tidligere prosjektet var å øke kapasitet på graver, og i særlig grad retningsbestemte graver, noe som bedre oppnås gjennom en omdisponering av midlene. Av midlene på til sammen 27,5 mill. ble 8 mill. omdisponert til prosjekt 106028 *Nye graver på eksisterende gravlunder*, mens de resterende 19,5 mill. ble beholdt i prosjektet (med nytt navn). Disse midlene omdisponeres til strategisk kapasitetsutvidelse på både Klemetsrud, Nordstrand, Ris, Voksen og andre steder der det raskere kan oppnås mer effektiv kapasitetsutnyttelse og raskere økning av retningsbestemte graver. Prosjektet omfatter også utprøving av nye gravferdsformer og etablering av digitale kart. Ramme for prosjekt 119019 *Økt gravplasskapasitet* er 19,5 mill., fordelt med 5 mill. i årlig 2020-2022, og 4,5 mill. i 2023.

6 Klimakonsekvenser

Virksomheten har ingen klimagassutslipp av betydning.

12.15 Sektorens samlede forslag til verbale vedtak

Vedrørende kap. 500:

Opprettelse av filmfond

Bystyret gir byrådet fullmakt til å etablere et filmfond organisert som et aksjeselskap. Oslo kommune skal ved etableringen av selskapet tegne samtlige aksjer.

TAKSTER, AVGIFTER OG VERBALVEDTAK KNYTTET TIL TAKSTER OG AVGIFTER

Vedrørende kap. 590:

Administrasjonsgebyr for kommunale gravferder

Det etableres administrasjonsgebyr for kommunale gravferder (gravferder uten pårørende). Gebyret fastsettes til kr 2000 i 2021.

Leiepris for utenbys-brukere for kapell og seremonirom

For utleie av kapell og seremonirom for utenbys brukere innføres en leiepris på kr 3000 fra 2021.

Differensiering av avgiftene for kiste- og urnegraver

Festeavgifter for graver differensieres fra 2021, og endres fra kr 380 til kr 450 for urnegrav, og til kr 700 for kistegrav.

13. BYRÅDSLEDERENS KONTOR

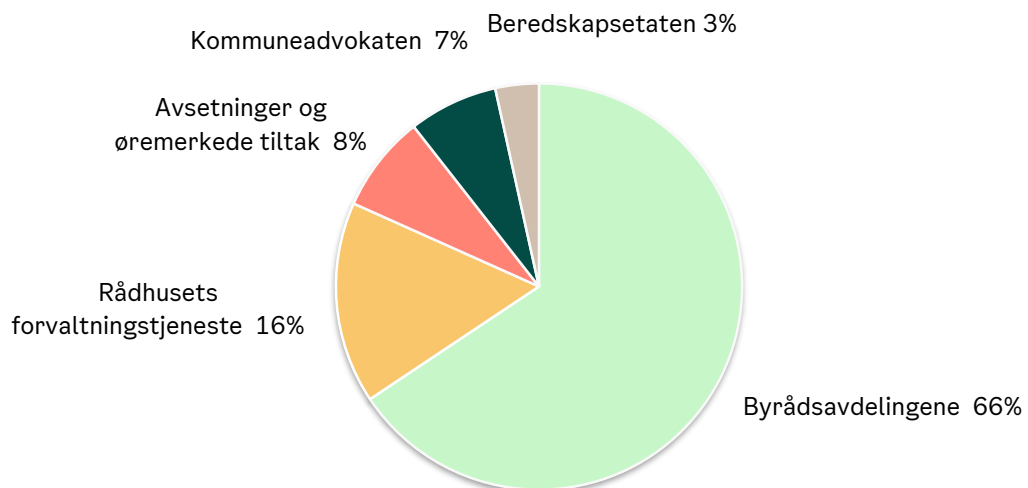
Sektoransvaret for Byrådslederens kontor (BLK) omfatter drift av byrådet og byrådsavdelingene, Rådhusets forvaltningstjeneste, Kommunadvokaten og Beredskapsetaten. Byrådets ambisjoner for sektoren er beskrevet innledningsvis i sektoromtalen.

13.1 Hoved- og nøkkelstørrelser for sektoren

Figur 13.1 Hoved- og nøkkelstørrelser for sektoren

Beløp i mill.

Driftsbudsjettet	Dok 3	Budsjett - økonomiplan			
	2020	2021	2022	2023	2024
Sum utgifter	727,0	714,7	704,7	696,9	690,6
Sum inntekter	-50,1	-52,0	-52,3	-52,0	-52,3
Netto utgifter	676,9	662,7	652,4	644,9	638,4
Andel av kommunens totale brutto driftsbudsjett		1,0 %			

13.2 Byrådets ambisjoner for sektoren

Byrådets visjon er en grønnere, varmere og mer skapende by med plass til alle. BLK skal bidra til å tilrettelegge for utvikling av en kultur for tillit og åpenhet. Det skal rettes oppmerksomhet mot virksomhetsstyringen i kommunen, hvor organisasjon, ledelse og kompetanseutvikling er viktige elementer.

Byrådets ambisjoner gjelder BLKs sektorovergripende og strategiske oppgaver. Disse omfatter ansvar for videreutvikling av kommunens politiske og administrative styringssystem, virksomhetsstyring og ledelses- og kompetanseutvikling, topplederrekruttering, koordinering og utvikling av kommunens deltakelse i internasjonalt og regionalt samarbeid, beredskap, kommunikasjon, innsyn og offentlighet samt internrevisjon.

Innbyggere, næringsliv og andre skal ha tillit til at oppgaveløsningen er effektiv og holder høy kvalitet. Samarbeid og samhandling på tvers, både i og mellom virksomheter og sektorer, er viktig for å nå overordnede mål. Gjennom internasjonalt samarbeid får Oslo kommune mulighet til å dele erfaringer og få ny kunnskap i arbeidet med å videreutvikle kommunens tjenestetilbud.

Målene nedenfor er sektorovergripende. BLK har en særlig rolle som tilrettelegger, pådriver og samordner.

Tabell 13.1 Byrådets mål for sektoren

Mål	
1	En åpen og demokratisk kommune for innbyggerne
2	En effektiv, omstillingsdyktig og attraktiv kommune
3	En trygg by med god beredskap
4	Et regionalt og internasjonalt samarbeid som styrker byen

Mål 1 En åpen og demokratisk kommune for innbyggerne

Tillit skal prege styring og ledelse i Oslo kommune og reflekteres i styringsdialogen mellom byrådsavdeling og virksomhet, på den enkelte arbeidsplass og i samhandling med de tillitsvalgte. Med tillit som strategi og arbeidsform skal tjenestene utvikles sammen med innbyggerne. De skal involveres i idé-, plan- og utviklingsfasen av for eksempel omsorgstjenester, byplanlegging, demokratiutvikling og digitalisering.

Bystyret har vedtatt at Oslo skal være en foregangskommune på medvirkningsprosesser. Byrådet vil prioritere tiltak som kan øke medvirkning i de områdene av byene hvor andelen av befolkningen som deltar i medvirkningsprosesser er lavest.

Byrådet vil styrke demokrati, åpenhet og tilgjengelighet i kommunen. Dette forutsetter at informasjonen som retter seg mot innbyggere og andre relevante målgrupper er helhetlig og profesjonell. Kommunens «Vær åpen-plakat» brukes i arbeidet med å bygge en åpenhets- og tillitskultur i kommunen.

På oppdrag fra BLK leder Utviklings- og kompetanseenheten (UKE) en helhetlig klarspråksatsing i kommunen. En sentral språkprofil er på plass, og i 2020 prioriteres å forankre klarspråkarbeidet hos ledere, følge opp språkkoordinatorer i virksomhetene og utvikle metoder og verktøy. Gjennom høsten 2020 tilbys kurs for henholdsvis språkkoordinatorer, saksbehandlere og ledere.

Felles visuell identitet for Oslo kommune er allerede tatt i bruk i mange av kommunens virksomheter, tilbud og tjenester. Implementeringen fortsetter fram til 2023. Det er utviklet en designmanual med

maler og verktøy som gjør ansatte i stand til å produsere enkle trykksaker og digitale produkter, uten grafisk kompetanse og underleverandører. Det utvikles et omfattende skiltprogram, og en felles mediebank lanseres i løpet av 2020.

Byrådet arbeider også for bedre innbyggerdialog og vil være tilstede i de kanalene der folk er. Oslo kommune har profiler på Facebook, Instagram, Twitter og LinkedIn samt på videotjenestene YouTube og Vimeo som eies og administreres av BLK. Virksomhetene har i tillegg i dag over 300 profiler på sosiale medier. BLK har et ansvar for å påse at virksomhetene følger kommunikasjonsstrategien og føringene for visuell identitet. BLK jobber også for å styrke samhandlingen på sosiale medier på tvers av kommunens virksomheter.

Byrådet ønsker å styrke innsynsmulighetene for innbyggere, media, foreninger og næringsliv. Byrådet stilte i 2020 krav til alle virksomhetene om å starte fulltekstpublisering til elnnsyn. Et sentralt virkemiddel for å nå dette målet er innføring av nytt arkivsystem i kommunen. Dette vil fjerne de siste tekniske barrierene slik at publisering av fulltekstdokumenter til elnnsyn blir enklere å gjennomføre for alle virksomhetene. I 2019 etablerte byrådet en nettportal som gir oversikt over gjeldende politisk vedtatte planer, strategier osv. Portalen gir bedre tilgjengelighet for både innbyggerne og kommunens virksomhet. Dette styrker både demokratiet og vilkårene for effektivitet og styring.

Mål 2 En effektiv, omstillingsdyktig og attraktiv kommune

Byrådet er opptatt av styring, organisasjon og ledelse som virkemidler for å skape bedre tjenester til innbyggerne. Utvikling av virksomhetsstyringen og styringsdialogen mellom byrådsavdeling og virksomhet har høy prioritet. Sentrale tiltak bidrar til å sette dagsorden, bevisstgjøre og motivere til endring, erfaringsutveksling og samarbeid. Medarbeiderundersøkelsen 10-faktor skulle etter planen gjennomføres i alle kommunens virksomheter i 2020, men på grunn av koronasituasjonen er fristen utsatt til 01.03.2021. Den gir innspill til utviklingstiltak både lokalt og sentralt og kan også fange opp noe om hvordan den aktuelle situasjonen påvirker kommunens ansatte.

Mål- og resultatstyring ligger fortsatt til grunn for styring og oppfølging av byrådets overordnede mål. Tillit som strategi og arbeidsform får imidlertid konsekvenser for praktiseringen av mål- og resultatstyringen. Det legges mer vekt på tydelige mål og forventninger til resultater og effekter. Det legges mindre vekt på detaljrapportering og måling av aktiviteter, tiltak og virkemidler. Tillitsbasert styring og ledelse betyr ikke fravær av kontroll, men å finne balansen mellom styring og ledelse, kontroll og oppfølging. Ledere må også ta i bruk det handlingsrommet de har. Det kan dreie seg om å utnytte kompetansen i organisasjonen, økt involvering av innbyggere, bedre samhandling på tvers og ikke minst å utnytte teknologi. Digitalisering er en av de viktigste driverne i arbeidet med å nå byrådets visjon.

Byrådets tilbud til toppledere bestående av ledergruppeutvikling, temasamlinger og refleksjonsgrupper er svært godt mottatt av kommunens toppledere. De aller fleste ledergruppene har avsluttet sin ledergruppeutvikling og har gitt gode tilbakemeldinger. Refleksjonsgrupper og temasamlinger skal videreføres. Et nytt supplerende tilbud til ledergruppene var klart for lansering våren 2020, men dette er nå utsatt til 2021 og må tilpasses aktuell smittesituasjon. Den kunnskapsbaserte toppleder-rekrutteringen vurderes og videreutvikles kontinuerlig og planlegges supplert med et eget tilbud til nye toppledere. I tillegg vil BLK prioritere tiltak som støtter opp om de styringsmessige kjennetegnene i tillitsbasert styring og ledelse.

Oslo kommune skal utøve god virksomhetsstyring og arbeide kontinuerlig med kvalitetsforbedringer. Rapporteringskrav skal gjennomgås med sikte på forenkling. Styrings- og kontrollsystemer på prioriterte risikoområder skal vurderes. Sammen skal dette bidra til forbedring og videreutvikling av kommunens virksomhetsstyring, risikostyring og internkontroll. Arbeidet med forebygging av korrupsjon står på dagsorden i hele kommunens organisasjon. Byrådet vil prioritere nettverksmøter for kommunens virksomheter og følge opp varsler om korrupsjon, misligheter og andre kritikkverdige forhold.

Internkommunikasjon er et sentralt virkemiddel for å bedre organisasjonens effektivitet, omstillingsevne og attraktivitet. Internkommunikasjonen påvirker lederes mulighet til å nå ut til sine ansatte, de ansattes

kommunikasjon seg imellom og deres kompetanseutvikling, samt virksomhetsovergrepene og sektor-overgrepene samarbeid. Kommunens verktøy for internkommunikasjon, Workplace, er implementert i hele kommunen. Kanalen har rundt 40 000 brukere, og økningen i bruk og brukere har vært stor i 2020. Workplace har vist seg å være en effektiv kanal i koronakrisen, både for å nå alle ansatte og for å kunne gi informasjon i en tid der mange har sittet, og sitter, på hjemmekontor.

I 2020 påbegynnes arbeidet med å utrede et felles kompetansemiljø for kommunikasjon i kommunen. Arbeidet blir ferdigstilt i 2021.

Ansatte skal utføre oppgaver på en måte som bidrar positivt til kommunens omdømme og tillit i befolkningen. Kommunens etiske regler kan ikke regulere alle situasjoner ansatte kan komme i som krever etisk bevissthet. I dette ligger nødvendigheten av å være bevisst at ens opptreden – også i privatsfæren – kan svekke tilliten til integriteten i rollen man har som arbeidstaker. Dette gjelder i særdeleshet for ansatte i ledende posisjoner. For å stimulere det kontinuerlige arbeidet med etikk og verdier i den enkelte virksomhet utarbeides det sentralt relevante tiltak som dilemmatrening, som både er tilgjengelige på KS-læring og på kommunens intranett.

Mål 3 En trygg by med god beredskap

Vi lever i et stabilt samfunn, og Oslo er en trygg by å bo og ferdes i. Det er likevel viktig med et planmessig arbeid for å forebygge og forberede håndtering av uønskede hendelser, kriser og katastrofer. Kommunen skal jobbe helhetlig, tverrsektorielt og systematisk med samfunnssikkerhet og beredskap.

Beredskapsarbeidet i Oslo kommune bygger på de nasjonale beredskapsprinsippene om ansvar, nærhet, likhet og samvirke. Beredskapsarbeidet skal være en integrert del av den daglige virksomheten i kommunen. Byrådet er opptatt av at alle kommunale virksomheter er rustet til å ivareta sine oppgaver dersom en uønsket hendelse skulle inntreffe. Oslo kommune skal jobbe systematisk for å avdekke risikoer og sårbarheter, og skal jobbe forebyggende for å hindre at uønskede hendelser inntreffer. Samtidig skal kommunen planlegge for å kunne håndtere hendelser og situasjoner som likevel oppstår, og kunne iverksette konsekvensreduserende tiltak.

Den enkelte virksomhets risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) skal være tilpasset Oslo kommunes overordnede ROS-analyse. Alle virksomheter skal jevnlig gjennomføre beredskapsøvelser knyttet til virksomhetens risikobilde og virksomhetens egenart.

Samfunnssikkerhet skal inngå som en del av kommunens planleggingsarbeid. I 2020 har koronapandemien satt kommunen på en formidabel prøve. Beredskapsetaten har ansvaret for å koordinere kommunens håndtering av pandemien. I 2021 vil Beredskapsetaten evaluere kommunens hendelseshåndtering.

Pandemien har understreket betydningen av å jobbe kunnskapsbasert og ha gode data for å utvikle treffsikre tiltak på beredskapsfeltet. Byrådet vil videreutvikle Trygghetsindeksen og TRiO-samarbeidet (Trygg i Oslo). Måltrettet forebyggende arbeid gir resultater, slik eksempelvis samarbeidet mellom Oslo kommune og Oslo politidistrikt i SaLT-to-prosjektet (Sammen lager vi et trygt Oslo) har vist. Byrådet har styrket det forebyggende arbeidet blant unge i Oslo, med tiltak både på kort og lang sikt. Styrkingen har gitt flere åpne fritidstilbud for ungdom i utsatte områder, bedret kommunens tilstedeværelse og oppfølging av ungdom, og styrket koordineringen mellom politiet og kommunen. Forebygging er viktig, og det gode samarbeidet mellom Oslo kommune og statlige, private og frivillige aktører skal videreutvikles for å sikre en trygg by.

Mål 4 Et regionalt og internasjonalt samarbeid som styrker byen

Det regionale samarbeidet skal bidra til gode felles løsninger og til at Osloregionen fremstår med større tyngde i dialogen med nasjonale myndigheter, og i arbeidet med å profilere Osloregionen internasjonalt. Oslo har et omfattende samarbeid med Viken fylkeskommune. Dette gjelder eksempelvis felles eierskap til Ruter AS, regional plan for areal og transport og Oslopakke 3. Oslo kommune deltar i de regionale

organisasjonene Østlandssamarbeidet, Samarbeidsalliansen Osloregionen og Osloregionens Europakontor.

Byrådet er opptatt av at kommunens internasjonale samarbeid skal bidra til å bedre det kommunale tjenestetilbudet. Internasjonalt samarbeid er et virkemiddel til å nå byrådets mål, og det skal bidra til å fremme Oslos interesser i internasjonale organisasjoner, og profilere Oslo internasjonalt. Det internasjonale arbeidet er sektorovergripende, er en integrert del av kommunens virksomhet og bidrar til å øke kompetansen for kommunens ansatte. Det internasjonale samarbeidet foregår gjennom bilateralt samarbeid med andre byer utenfor Norge, deltakelse i internasjonale nettverk og organisasjoner, deltakelse i EU/EØS-prosjekter og aktiviteter.

13.3 Sektorens økonomiske rammer

Tabell 13.2 Økonomiplanoversikt med spesifikasjon av rammer

Beløp i mill.

Driftsbudsjettet	Dok 3 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Dok 3 - vedtatt økonomiplan netto ¹⁾	676,9	657,5	651,0	643,2	0,0
DOK 3 nettoramme første år videreført	676,9	676,9	676,9	676,9	676,9
+/- Kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling		9,6	9,6	9,6	9,6
+/- Reelle endringer		-23,9	-34,2	-41,7	-48,2
=ØKONOMIPLAN (netto)	676,9	662,7	652,4	644,9	638,4
Endringer i prosent		-2,1 %	-3,6 %	-4,7 %	-5,7 %
Sum endringer		-14,2	-24,5	-32,1	-38,6

Spesifikasjon av "Reelle endringer"	Dok 3 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
+/- Justering for andre aktivitetsnøytrale forhold		-4,4	-5,8	-6,1	-6,1
+/- Justering for engangstiltak		-12,4	-15,1	-16,1	-16,1
+/- Justering for oppgaveendring mellom sektorer		11,3	11,3	11,3	11,3
+/- Uspesifiserte rammeendringer		-8,8	-13,2	-19,6	-25,9
+/- Spesifiserte rammeendringer		-9,5	-11,5	-11,2	-11,5
Sum reelle endringer		-23,9	-34,2	-41,7	-48,2

1) 2020 prisnivå

Kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling

Det vises til kapittel 18 Budsjettekniske merknader.

Justering for andre aktivitetsnøytrale forhold

For å øke effektiviseringen i forbindelse med nyrekrutteringer er rammen på kap. 120 redusert med 3 mill. Beparelse i forbindelse med digitalisering av sykemeldinger, lavere frakteringsutgifter og ny visuell identitet er på 0,16 mill., sammenlignet med 2020.

Rammen på kap. 126 til utredninger, prosjekter og andre tidsbegrensede tiltak i byrådsavdelingene er redusert med 1,3 mill.

Justering for engangstiltak

Følgende bevilgninger er engangsbevilgninger og går ut av rammen for 2021:

På kap. 120 trekkes det ut midler som har vært bevilget i forbindelse med implementering av ny visuell identitet og ny designmanual. Beløpet er 5,7 mill.

Ettårig prosjekt, tillitsbasert styring og ledelse, utgår.

På kap. 126 går følgende tiltak ut av rammen:

- globaliseringskonferansen arrangeres i partallsår. Budsjettet for 2021 er derfor redusert med 1,25 mill.

Engangsbevilgning for 2020, midler til strategi for forskning, utvikling og innovasjon samt strategi for sirkulærøkonomi, er ikke videreført.

Engangsbevilgning for 2020, utredningsmidler til fastsetting av havnekapital for Oslo Havn KF, er ikke videreført.

På kap. 150, Rådhusets forvaltningstjenesteneste, er det lagt inn 1,1 mill. til prosjektering og kalkulering i forbindelse med at det er behov for å rehabilitere tårnene på Rådhuset.

Justering for oppgaveendringer mellom sektorer

På Kap. 120 er det gjort følgende justeringer:

- det er opprettet en stilling som saksbehandler i seksjon for barnehage i OVK, finansiert fra kap. 306.
- det er opprettet en saksbehandlerstilling i OVK, finansiert fra kap. 303.
- den strategiske kompetansen til oppfølging av IKT og ivaretagelse av det overordnede strategiske arbeidet med innbyggertjenester i HEI økes, finansiert fra kap. 308.
- det er opprettet en stilling i NOE til arbeidet med digitalisering og bevillingssaker, finansiert fra kap. 459.
- det er opprettet en stilling NOE til å arbeide med næringsutvikling/Smart Oslo., finansiert fra kap. 455.
- Kap. 120 er styrket med 2,0 mill. til økt bemanning i NOE i forbindelse med etableringen av Oslobygg KF.
- MOS styrket sin saksbehandlerkapasitet på avfallsområdet i 2020 ved overføring av midler fra kap. 643. Midlene tilbakeføres MOS sektor i budsjettet for 2021.

Uspesifiserte rammeendringer

Samlet rammereduksjon for sektoren er på 8,8 mill. i 2021, økende til 25,9 mill. i 2024.

Spesifiserte rammeendringer

På kap. 120 er det gjort følgende endringer:

- kapitlet er styrket med 1,5 mill. til ny stilling i FIN, seksjon for investeringer og anskaffelser, til styrking av arbeidet med å følge opp større investeringsprosjekter.
- det er lagt inn en stilling som saksbehandler for Horizon 2020, 1,2 mill. Denne stillingen er finansiert med refusjon fra EU-midler og Norges Forskningsråd og belaster dermed ikke budsjettet.
- redusert konsulentbruk og øvrig besparelse i forbindelse med nytt saksbehandlingssystem utgjør en besparelse på 2,4 mill.
- det foretas en omdisponering av sektorrammen for å omgjøre en midlertidig stilling som arbeider med oppfølging av Oslo kommunes filmmelding til fast stilling. 1,3 mill. flyttes fra kap. 126 til kap. 120.
- noe reduksjon i satsingen på informasjonssikkerhet og personvern i FIN gir en besparelse på 4,5 mill.
- avsetning til internrevisjonstiltak reduseres med 1,0 mill.
- avsetning til kommuneplanarbeid reduseres med 0,15 mill.

Kap. 126, Diverse avsetninger og tidsbegrensede tiltak under byrådsavdelingene:

- kapitlet er styrket med 2,5 mill. til økte husleiekostnader som følge av nye stillinger i byrådsavdelingene.

- diverse kutt på kap. 126 utgjør 3,0 mill.

- midler til stilling for oppfølging av Oslo filmkommisjon er flyttet fra kap. 126 til kap. 120, og 3-årig engasjementstilling for økt deltakelse i Horizon 2020 opphører. 1,4 mill. går ut av rammen.

Kap. 150, Rådhusets forvaltningstjeneste:

Det innføres leiepris for utleie av auditoriet i Rådhuset til kommunale virksomheter, noe som anslås å gi en inntekt på 0,2 mill.

Etaten er gitt en kompensasjon for inntektsbortfall i valgår på 0,25 mill.

Kap. 184, Beredskapsetaten:

Som følge av endret arbeidsmetodikk i Beredskapsetaten forventes det en besparelse på 0,34 mill.

Etatens ramme reduseres med 0,8 mill. i 2021 som følge av nedtrapping av prosjektet Sikring av gater og byrom.

Tabell 13.3 Netto driftsbudsjett per kapittel – sektor

Beløp i mill.

	Dok 3 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Endring 2020 - 2021
Netto driftsbudsjett						
120 Byråd/byrådsavdelingene (BLK)	460,8	457,1	453,9	449,4	445,0	-3,7
126 Div.avsetn. og tidsb.tiltak under byrådsavd	60,2	49,4	46,6	45,0	44,7	-10,8
140 Kommuneadvokaten (BLK)	40,7	40,6	40,2	39,7	39,3	-0,1
150 Rådhusets forvaltningstjeneste (BLK)	88,2	89,3	87,3	86,6	85,5	1,2
184 Beredskapsetaten (BLK)	25,6	24,8	22,9	22,6	22,4	-0,9
191 Tilf. utg. etter byrådets bestemmelse	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	0,0
Sum	676,9	662,7	652,4	644,9	638,4	-14,2

Tabell 13.4 Brutto investeringsbudsjett per kapittel

Beløp i mill

	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Brutto investeringsbudsjett				
150 Rådhusets forvaltningstjeneste (BLK)	3,5	3,5	3,5	3,5
Sum	3,5	3,5	3,5	3,5

13.4 Byråd/byrådsavdelingene

Tabell 13.5 Driftsbudsjett kapittel 120

Beløp i 1000 kr

Kap / Artsgnr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
120 Byråd/byrådsavdelingene (BLK)			
10 Lønn og sosiale utgifter	353 864	421 345	437 323
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	64 380	50 074	31 832
13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	72	0	0
14 Overføringsutgifter	11 499	0	0
Sum utgifter	429 814	471 419	469 155
16 Salgsinntekter	-5 837	-287	-292
17 Refusjoner	-17 953	-10 381	-11 766
Sum inntekter	-23 790	-10 668	-12 058
Netto utgifter	406 025	460 751	457 097

Ansvarsområde

Oslo skal være en foregangskommune for god brukerservice og effektiv oppgaveløsning. Det skal arbeides for tillit og godt samspill mellom byens befolkning, kommunale virksomheter, ansatte og folkevalgte

organer. Gjennom aktivt kommunikasjonsarbeid skal kommunens omdømme som tjenesteyter og arbeidsplass styrkes.

Oslo kommunes parlamentariske styringssystem er hjemlet i kommuneloven. Byrådet er kommunens utøvende organ og øverste ledelse for kommunens administrasjon. Den enkelte byråd har direkte instruksjonsmyndighet og parlamentarisk ansvar på sitt område, og er den øverste leder av sin byrådsavdeling.

Byrådsavdelingene utgjør kommunens sentrale administrative apparat og har tre hovedfunksjoner:

Å være faglig sekretariat for politisk ledelse

Å føre tilsyn, utøve styring og kontrollere underliggende virksomheter

Å være forvaltningsorgan innenfor definerte ansvarsområder

Merknader til driftsbudsjettet

I driftsbudsjettet er det midler til lønn og drift av byrådsavdelingene. Fra 2021 er det innarbeidet midler til følgende nye stillinger: 1 stilling i BLK, 1 stilling i FIN og 1 stilling i KIF. Med unntak av stillingen i FIN er stillingene finansiert ved refusjon og ved omdisponering av prosjektmidler.

Fagområdene som blir styrket ved å opprette disse nye stillingene er henholdsvis internasjonalt arbeid, oppfølging av store investeringsprosjekter, og oppfølging av Oslo kommunes filmmelding.

I tillegg er det opprettet 7 stillinger gjennom omdisponeringer fra andre sektorer. Det vises til oversikt under punktet «Justering for oppgaveendringer mellom sektorer».

På kapitlet er det også midler til enkelte drifts- og utviklingstiltak som gjelder hele kommunen, tiltak på kommunekonsernnivå som etatsjefssamlinger, kommunikasjon, internrevisjon og kommunens fellessystemer.

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto 6,0 mill. Jf. Kapittel 18 Budsjettekniske merknader. Nettobeløpet hensyntar økning i kommunens pensjonskostnadssats fra 21,2 % i 2020 til 21,9 % i 2021. Pensjonskostnadene i 2021 er 2,4 mill. høyere enn i 2020.

13.5 Diverse tiltak og tidsbegrensede tiltak under byrådsavdelingene

Tabell 13.6 Driftsbudsjettet kap. 126

Kap / Artsgnr	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
126 Div.avsetn. og tidsb. tiltak under byrådsavd. (BLK)			
10 Lønn og sosiale utgifter	38 664	20 370	18 510
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	86 717	25 891	13 874
13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	554	10 876	15 114
14 Overføringsutgifter	28 779	7 316	6 236
Sum utgifter	154 714	64 453	53 734
16 Salgsinntekter	-14 610	0	0
17 Refusjoner	-12 145	-4 254	-4 322
18 Overføringsinntekter	-8 757	0	0
Sum inntekter	-35 512	-4 254	-4 322
Netto utgifter	119 202	60 199	49 412

Ansvarsområde

Kapitlet skal dekke utgifter til utrednings- og evalueringssoppgaver i forbindelse med byrådsavdelingenes arbeid med å gjennomføre byrådets og bystyrets vedtak, herunder utgifter til ekstraordinære og tidsbegrensede tiltak. Videre dekkes visse avsetninger og fellesfunksjoner som gjelder hele kommunen og som ikke naturlig hører hjemme på andre kapitler. I tillegg kommer midler til ulike formål som påløper ved avvikling eller omstilling i kommunale virksomheter, og hvor ansvaret blir overført til den sentrale administrasjonen. Utgifter til leie av lokaler til byrådsavdelingene utenfor Rådhuset, kontingenter og tiltak i forbindelse med kommunens internasjonale engasjement ligger også her. Erstatninger ved saksanlegg og andre forhold hvor Oslo kommune ved byrådsavdelingene er partsrepresentant dekkes på dette kapitlet.

Merknader til driftsbudsjettet

På kapitlet er det avsatt 2,15 mill. til gjennomføring av utviklings- og utredningstiltak, ulike evalueringer, kommuneovergripende brukerundersøkelser og omstillingstiltak.

Kapitlet dekker kontingenter for medlemskap i Osloregionen og Østlandssamarbeidet mv. Det er lagt inn midler til internasjonal profilering av Osloregionen.

Det er også satt av midler til Oslo kommunes internasjonale engasjement som deltakelse i Osloregionens Europakontor samt delegasjonsbesøk og deltakelse i andre internasjonale fora. Der er satt av 2 mill. til deltakelse i EU/EØS' regionale utviklingsprogram.

Byrådet foreslår at det gis tilskudd til Oslo Freedom Forum, Oslo Business for Peace, Xynteo, Nobelinstituttet og Oslo Peace Week, internasjonale tiltak, samarbeidsbyer og -avtaler. Kapitlet inneholder for øvrig midler til utvikling av nye kanaler for innbyggerkontakt samt Tryggere byarbeidet.

Det er også satt av midler til Lokal Agenda 21-arbeidet. Det er budsjettert med 0,5 mill. til gjennomføring av Oslo miljøfestival. Tiltaket er delvis finansiert ved støtte fra Oslo Havn KF med 0,075 mill., Vann- og avløpsetaten med 0,075 mill. og Renovasjonsetaten med 0,150 mill.

Oslo kommune har tatt på seg ansvaret for å drifte sekretariatet for samarbeidsalliansen Osloregionen. Utgiften til driften fordeles mellom medlemmene.

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto 0,9 mill. Jf kapittel 18 Budsjettekniske merknader.

Følgende prosjektmidler anses som kommunalt øremerket for 2021:

Tabell 13.7 Øremerkede kommunale midler – Byrådslederens kontor

Prosjektnummer	Prosjektnavn	Beløp
2.126.36	Utvikling og utredninger i byrådsavdelingene	2 150
2.126.32	Regionale utviklingsprogrammer under EU/EØS	3 470

Oppført beløp er årets bevilgning til prosjektet/prosjektene. Midlene forutsettes brukt i 2021 i samsvar med planlagt fremdrift. Dersom det skjer forskyvninger i fremdriften som gjør at midlene ikke anvendes fullt ut, er de overførbare til påfølgende budsjettår.

13.6 Kommuneadvokaten

Tabell 13.8 Driftsbudsjettet kap. 140

Beløp i 1000 kr			
Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
140 Kommuneadvokaten (BLK)			
10 Lønn og sosiale utgifter	43 812	45 213	45 722
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	4 871	4 451	3 974
13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	2 664	0	0
14 Overføringsutgifter	871	1 098	1 129
Sum utgifter	52 218	50 762	50 825
16 Salgsinntekter	-5 253	-5 468	-5 555
17 Refusjoner	-6 780	-4 597	-4 671
19 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-33	0	0
Sum inntekter	-12 066	-10 065	-10 226
Netto utgifter	40 151	40 697	40 599

Ansvarsområde

Kommuneadvokatens oppgaver og organisering framgår av Oslo kommunes rettsinstruks. Kommunale virksomheter som i eller utenfor rettssak trenger advokatbistand, har etter rettsinstruksen som utgangspunkt rett og plikt til å benytte Kommuneadvokaten.

Etaten står i en særstilling i kommunen, idet den organisatorisk både hører inn under bystyret og byrådet/Byrådslederens kontor, som etaten rapporterer til i administrative spørsmål. I faglige spørsmål har etaten en uavhengig stilling, og er i denne sammenheng ikke underlagt instruksjonsmyndighet.

Det fremgår av rettsinstruksen at kommunens brukere og ansatte skal sikres riktig og effektiv myndighets- og tjenesteutøvelse, at enkeltmenneskers lov- eller konvensjonsfestede rettigheter ikke krenkes, samt at kommunens økonomiske og juridiske posisjoner ivaretas best mulig. Rettsinstruksen er videre basert på at utredning av rettslige problemstillinger skal inngå som ledd i kommunens saksforberedelse, og at juridisk rådgivning og prosedyre skal sikres på en profesjonell måte.

Kommuneadvokaten prosederer kommunens rettssaker samt skatte- og innkrevningssaker for staten. Etter anmodning gir Kommuneadvokaten råd og betenkninger til bystyrets organer, byrådet og byrådsavdelingene, etater, bydeler, kommunale foretak og kommunalt eide aksjeselskaper. Kommuneadvokaten bidrar også til opplæring innenfor det juridiske fagområdet internt i kommunen og engasjeres også tidvis som foredragsholdere på juridiske kurs utenfor kommunen.

Kommuneadvokatens virksomhet reguleres for øvrig av den generelle advokatlovgivningen.

Situasjonsbeskrivelse

Kommuneadvokaten legger stor vekt på å ha høy kompetanse blant de ansatte for å kunne dekke det behov for bredde og kvalitet innen juridisk bistand som en stor kommune som Oslo har. Blant annet er advokatenes faglige utvikling og deltakelse på juridiske kurs høyt prioritert i etaten.

Kommuneadvokaten hadde i 2020 i snitt 24 advokater (årsverk) i arbeid. Antall fast ansatte er noe høyere, 26, som følge av behov for inndekking ved lengre fravær. I tillegg er det fem ansatte i administrasjonen. Tre jusstudenter arbeider som kveldssekretærer 4 dager i uken. Som et ledd i profilering og rekruttering til Kommuneadvokaten tilbys 4 juridiske studenter 4-5 ukers traineeopphold. Etaten har videreført ordningen med hospitering av jurist fra annen virksomhet i kommunen uten merkostnad for kontoret.

Det vil over tid være noe variasjon i saksmengde og sakstyper. Antall innkomne rettssaker har årlig økt fra 150-170 på midten av 2000-tallet til 192 i 2019, noe som er noe lavere enn foregående år. Enkelte av kommunens rettssaker de senere årene har vist seg å være såpass omfattende at det er behov for å sette flere advokater på samme sak. Det er også økt etterspørsel etter mer løpende rådgivning i en del av kommunens forskjellige prosjekter.

Av de 228 avsluttede rettssakene vant kommunen 38,2 %, 4 % ble dels vunnet/dels tapt, mens 5,3 % ble tapt. I tillegg ble 49 saker trukket (21,5 %), 30 saker forlikt (13 %) og 41 saker fikk annet utfall (18 %). Annet utfall inkluderer blant annet saker som blir innstilt i forliksrådet.

Tabell 13.9 Nøkkeltallstabell

Nøkkeltall	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019
Innkomne rettssaker	227	216	173	232	192
Avsluttede rettssaker	391	145	61	211	228
Samlet tvistesum innkomne rettssaker	325,9 mill.	1 066 mill.	331,5 mill.	665,8 mill.	587 mill.
Innkomne rådgivningssaker	367	376	376	430	397
Avsluttede rådgivningssaker	600	278	175	397	473
Andel rådgivningssaker besvart innen 3 dager i %	22 %	-	19 %	20 %	19 %
Andel rådgivningssaker besvart innen 14 dager i %	30 %	-	31 %	29 %	35 %
Andel rådgivningssaker besvart innen 6 uker i %	21 %	-	26 %	28 %	21 %
Andel rådgivningssaker besvart etter 6 uker i %	8 %	-	6 %	8 %	7 %
Andel besvart rådgivningssaker	13 %	-	6 %	1 %	3 %
Andel rådgivningssaker som venter på klient (fortsett ubesvart)	-	-	4 %	2 %	3 %
Andel rådgivningssaker hvor besvart ikke er relevant	-	-	8 %	12 %	13 %

Grunnet manglende rapportmodul i nytt elektronisk saks- og arkivsystem, rapporteres det ikke på besvartfordeling for 2016. I 2019 er ordningen med registrering av saker med økt behandlingstid videreført, som følge av behov for flere opplysninger fra virksomheten.

Merknader til driftsbudsjettet

For 2020 og kommende planperioden vil bl.a. følgende kunne ha innvirkning på den økonomiske situasjonen i etaten: Etaten har fått et rammekutt på 602 000 kroner. Dette vil i all hovedsak bli dekket inn via vakanser.

I 2020 er timeprisen økt med 50 kroner, fra 1 525 til 1 550 kroner. KAO vil ta en ny vurdering av behovet for å øke denne.

KAO skal i løpet av 2021 inn på standardtjeneste/WebSak. Dette vil medføre en merkostnad på ca. 2 mill. for etaten. Det finnes en finansieringsordning for dette som etaten vil komme til å benytte seg av. Dette vil gi økte IKT-kostnader i form av avdrag på lån til dette formålet.

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto 0,5 mill. Jf. Kapittel 18 Budsjettekniske merknader. Nettobeløpet hensyntar økning i kommunens pensjonskostnadssats fra 21,2 % i 2020 til 21,9 % i 2021. Pensjonskostnadene i 2021 er 0,2 mill. høyere enn i 2020.

13.7 Rådhusets forvaltningstjeneste

Tabell 13.10 Driftsbudsjettet kap. 150

		Beløp i 1000 kr		
Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021	
150 Rådhusets forvaltningstjeneste (BLK)				
10 Lønn og sosiale utgifter	63 809	74 641	75 437	
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	39 907	34 391	35 000	
14 Overføringsutgifter	5 684	4 206	4 324	
15 Finansutgifter og finanstransaksjoner	8 665	0	0	
Sum utgifter	118 066	113 238	114 761	
16 Salgsinntekter	-24 119	-17 556	-17 783	
17 Refusjoner	-7 454	-7 510	-7 630	
19 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-4 682	0	0	
Sum inntekter	-36 255	-25 066	-25 413	
Netto utgifter	81 810	88 172	89 348	

Ansvarsområde

Rådhusets forvaltningstjeneste har ansvaret for forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling av Oslo Rådhus (heretter kalt Rådhuset) som bygning, herunder sikkerhetsoppgaver, servicefunksjoner i Rådhuset og innleide lokaler for byrådsavdelingene og bystyrets sekretariat.

Rådhusets forvaltningstjeneste skal innenfor sitt ansvarsområde yte profesjonell rådgivning, god service og effektive tjenester overfor publikum, rådhusets ansatte og politikere, samt kommunens virksomheter.

Etaten bistår med saksforberedelser og har ansvar for gjennomføring av representasjonsarrangementer og øvrige arrangementer i Rådhuset og Heftyevillaen. Etaten har videre ansvar for borgerlige vielser for Oslo kommune.

Etaten har oppgaver knyttet til flagging, banneroppheng og utsmykking av byen etter oppdrag fra Bystyrets sekretariat. Etaten har også ansvaret for omvisninger i rådhuset.

Etaten administrerer den vedtatte transportordning for politisk ledelse i Rådhuset.

Situasjonsbeskrivelse

Rådhuset er en viktig kultur- og museal arena, et demokratisk symbol for byens befolkning og et administrativt senter som bygningsmessig må ivaretas med et forsvarlig og bevarende vedlikehold. Dette innebærer at rådhusforvalter skal holde bygget i god stand og samtidig utvikle vedlikehold i takt med endrede behov enten det er i forhold til sikkerhet, universell utforming, energi eller miljø.

Koronapandemien har ført til at Rådhuset har vært stengt for turister deler av 2020, og det har ikke vært gjennomført styrt guiding av turister sommeren 2020. Arrangementer har vært avlyst siden mars.

I tråd med mål om å styrke samarbeid i den enkelte avdelingen og på tvers av organisasjonen har man arbeidet aktivt med organisasjonen og utviklingstiltak.

Merknader til driftsbudsjettet

Rådhusets forvaltningstjeneste (RFT) har i 2021 en netto driftsramme på 89,3 mill. Det er lagt inn et uspesifisert rammekutt på 1,6 mill. sammenlignet med til budsjett 2020. I forbindelse med driftsreduksjonen legger etaten opp til å skjerme vedlikeholdsbudsjettet og heller redusere lønnskostnader og bemanning.

Det er lagt inn midler til prosjektering og kalkulering i forbindelse med rehabilitering av tårnene på Rådhuset.

Det er lagt inn 200 000 kroner som inntektskrav ved utleie av auditoriet til kommunale virksomheter.

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto 1,7 mill. Jf. Kapittel 18 Budsjettekniske merknader. Nettobeløpet hensyntar økning i kommunens pensjonskostnadssats fra 21,2 % i 2020 til 21,9 % i 2021. Pensjonskostnadene i 2021 er 0,3 mill. høyere enn i 2020.

Investeringsbudsjettet

Tabell 13.11 Investeringsbudsjett – rådhusets forvaltningstjeneste

Kap / Artsgnr	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
150 Rådhusets forvaltningstjeneste (BLK)			
01 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenprod	61 413	3 500	3 500
04 Overføringsutgifter	15 553	0	0
Sum utgifter	76 966	3 500	3 500
07 Refusjoner	-15 553	-700	-700
09 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-3 983	0	0
Sum inntekter	-19 536	-700	-700
Netto utgifter	57 430	2 800	2 800

13.8 Beredskapsetaten

Tabell 13.12 Driftsbudsjettet kap. 184

Kap / Artsgnr	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
184 Beredskapsetaten (BLK)			
10 Lønn og sosiale utgifter	12 454	12 972	12 338
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	8 228	12 656	12 421
14 Overføringsutgifter	1 901	0	0
15 Finansutgifter og finanstransaksjoner	669	0	0
Sum utgifter	23 252	25 628	24 759
16 Salgsinntekter	-450	0	0
17 Refusjoner	-2 550	0	0
19 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-669	0	0
Sum inntekter	-3 670	0	0
Netto utgifter	19 582	25 628	24 759

Ansvarsområde

Beredskap er et linjeansvar i Oslo kommune. Beredskapsetaten (BER) har et særlig ansvar som pådriver i det helhetlige og kunnskapsbaserte beredskaps- og samfunnssikkerhetsarbeidet i kommunen, og for å sikre samvirke internt og mot eksterne aktører. BER skal bidra til at kommunen har god beredskap, med omfattende fagkunnskap, erfaring og risikoforståelse, godt planverk og jevnlig øvelser. BERs aktivitet og

kompetanse skal bidra til at kommunen er forberedt på å håndtere situasjoner som kan påvirke tjenesteproduksjonen og skade liv, helse og verdier.

BER skal være en aktiv og kompetent rådgiver for øvrige kommunale virksomheter, og skal gjennomføre opplæring i kommunalt krise- og beredskapsarbeid. Etaten skal samtidig gjennomføre tilsyn med de kommunale virksomhetene etter kravene i sivilbeskyttelsesloven, og benytte funn etter tilsyn som kunnskapsgrunnlag inn i det øvrige arbeidet i etaten.

Beredskapsetatens ansvarsområde fremgår av Reglement for Oslo kommunes arbeid med samfunns-sikkerhet, beredskap og sikkerhet, jf. Bystyresak 182 av 22.06.2016, og av instruks: Overordnet beredskapsplan Oslo kommune (Byrådssak 1116/16).

Situasjonsbeskrivelse

Beredskapsetatens oppgaver og drift er tett knyttet opp mot Kommunalt Risikobilde og at Oslo er en by i stadig vekst og utvikling. Delanalyser til Kommunalt Risikobilde 2017 peker på nye utfordringer og risiko. Etaten vil ha forsterket behov for å håndtere større uønskede hendelser i fremtiden, i tillegg til trender i samfunnsutviklingen som kan forsterke eksisterende sårbarheter og forstyrre ro og orden. BERs oppgaver innenfor øvelser, tilsyn, veiledning og annen bistand til kommunens øvrige virksomheter prioriteres ut i fra risiko og sårbarhet.

En viktig endring i tilnærming for å bygge kommunens beredskapssystem for fremtiden har skjedd i samvirke med nødetatene og med et skifte i metode til å arbeide kunnskapsbasert med trygghet og samfunnssikkerhet i forebyggende øyemed. Etaten arbeider med å videreutvikle digitale verktøy i TRiO og sammen med kunnskapstilfang i KOSS, analysere og bearbeide dette til å utgjøre relevante kunnskapsgrunnlag i kommunens helhetlige risiko- og sårbarhetsarbeid.

Sentral kriseledelse for håndtering av koronaepidemien ble satt 11. mars 2020. Beredskapsetaten har ansvaret for å koordinere kommunens håndtering. Etaten har vært avhengig av å benytte ressurser fra andre kommunale virksomheter for å fylle stabsfunksjoner og støttefunksjoner til Sentral kriseledelse. Disse funksjonene vil etaten måtte fortsette å opprettholde selv om krisen besluttet å gå fra håndtering på nivå 3 (i dag) til nivå 2 (sektorkoordinering ved ansvarlig byrådsavdeling). Beredskapsetaten skal i 2021 evaluere kommunens hendelseshåndtering.

Mål, tiltak og resultatindikatorer

Byrådet har som overordnet målsetting at Oslo skal være en trygg by med god beredskap. Beredskapsetaten følger opp sitt beredskapsmessige arbeid gjennom tett samarbeid med en rekke offentlige etater, frivillige organisasjoner, andre statlige og private beredskapsaktører, i regionalt samarbeid og gjennom storbysamarbeidet og nordisk hovedstadssamarbeid.

Merknader til driftsbudsjettet

Etatens ramme er netto redusert med 870 000 kroner sammenlignet med 2020. Dette skyldes utfasing av prosjektet sikring av gater og byrom, og at etaten tar sin del av det fordelte rammekuttet. Beredskapsetaten vil tilpasse seg ny budsjettamme ved å endre arbeidsmetodikk.

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto 0,6 mill. Jf. Kapittel 18 Budsjettekniske merknader. Nettobeløpet hensyntar økning i kommunens pensjonskostnadssats fra 21,2 % i 2020 til 21,9 % i 2021. Pensjonskostnadene i 2021 er 0,1 mill. høyere enn i 2020.

13.9 Tilfeldige utgifter etter byrådets bestemmelse

Tabell 13.13 Driftsbudsjettet kap. 191

Kap / Artsgr	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
191 Tilf. utg. etter byrådets bestemmelse (BLK)			
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	395	0	0
14 Overføringsutgifter	605	1 500	1 500
Sum utgifter	1 000	1 500	1 500
Sum inntekter	0	0	0
Netto utgifter	1 000	1 500	1 500

Avsetningen er uspesifisert og kan benyttes til ulike formål der det oppstår et finansieringsbehov for mindre tiltak i løpet av året. Det er i utgangspunktet ingen begrensninger i hva som kan dekkes av avsetningen, og det er også praksis for at den benyttes til å yte mindre tilskudd til ulike formål og organisasjoner. Sakene behandles enkeltvis og fortløpende gjennom året. Avsetningen anses imidlertid ikke som en tilskuddsordning som er omfattet av «Regler for tilskuddsforvaltningen.»

13.10 Tilskuddsmidler – byrådslederens kontor

Tabell 13.14 Tilskuddsmidler – byrådslederens kontor

Kap. nr.	Søknaden gjelder	Beløp i 1000 kr			
		Vedtak 2019	Vedtak 2020	Forslag Sak 1/2021	Sum 2019 - Sak 1/2021
126	Internasjonale tiltak, samarbeidsbyer og avtaler	2 950	3 550	2 550	9 050
191	Tilskudd etter byrådets bestemmelse	1 000	1 500	1 500	4 000
Sum		3 950	5 050	4 050	13 050

14. FINANS

Byrådsavdeling for finans (FIN) har ansvar for å utarbeide Oslo kommunes kommuneplan, budsjett (inkludert klimabudsjett) og økonomiplan, samt utvikle gode systemer for økonomistyring og rapportering. FIN har også ansvar for kommunens overordnede finansforvaltning. FINs ansvarsområde omfatter dessuten overordnet anskaffelsesstrategi, strategisk bruk av kommunens innkjøp for å fremme nullutslipp, et sunt og bærekraftig matforbruk og det grønne skiftet, samt Oslomodellen for å motvirke og bekjempe arbeidslivskriminalitet og sosial dumping. Under ansvarsområdet hører i tillegg metodikk for gode investeringsprosesser, og konsernovergripende IKT herunder informasjonssikkerhet, kommunens sentrale arbeidsgiverfunksjon, finansforvaltning og forvaltning av eiendomsskatteområdet. FIN har også ansvar for drift av bydelenes fordelingssystem, statistikkbank samt utarbeidelse av befolkningsframskriving til bruk i kommunal planlegging.

Utviklings- og kompetanseetaten (UKE) og Innkrevingsetaten (INE) som er underlagt FIN er viktige bidragsyttere i utføringen av oppgavene som ligger under FINs ansvarsområde.

14.1 Hoved- og nøkkelstørrelser for finans

Figur 14.1 Hoved- og nøkkelstørrelser for finans

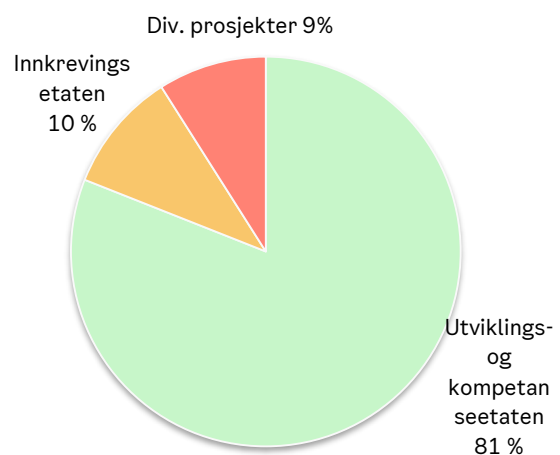
Driftsbudsjettet	Dok 3 2020	Budsjet - økonomiplan			
		2021	2022	2023	2024
Sum utgifter	1 151,1	1 325,2	1 338,6	1 332,7	1 324,0
Sum inntekter	-544,6	-748,8	-748,9	-747,5	-747,5
Netto utgifter	606,4	576,5	589,7	585,2	576,5
Andel av kommunens totale brutto driftsbudsjett		1,9 %			

Beløp i mill.

I 2021 skal kommunen bruke:

- 44 mill. i 2021 til ny kontorstøtteløsning, totalt 236 mill. i økonomiplanperioden
- 75 mill. til virksomhetenes investeringer i elektronisk sak/-arkivsystem, totalt 155 mill. i økonomiplanperioden
- 17,5 mill. i 2021 til investeringer i sentrale IKT- sikkerhetsfunksjoner, totalt 35 mill. i økonomiplanperioden

Brutto driftsutgifter for 2021 fordeler seg slik:

14.2 Byrådets ambisjoner for sektoren

Byrådets ambisjon om at Oslo skal bli en grønnere, varmere, mer skapende by med plass til alle danner grunnlaget for arbeidet med de viktigste styringsdokumentene som kommuneplanens samfunnsdel, budsjett med økonomiplan og rapporteringsarbeidet. Alt planarbeid skal være i tråd med og bidra til å nå FNs bærekraftsmål. FIN har ansvar for å følge opp dette.

Byrådet ønsker gjennom en bærekraftig, omfordelende og ansvarlig økonomisk politikk å skape gode tjenester for dagens- og framtidens innbyggere, utjevne økonomiske forskjeller, og sørge for at vårt fotavtrykk er innenfor planetens bæreevne. Byrådet vil styre byen etter et klimabudsjett med konkrete og forpliktende tiltak for å nå målet om 95 prosent kutt i klimagassutslippene i 2030. Kommunens finansielle plasseringer gjennom Oslo pensjonsforsikring skal holde høy etisk standard. Selskapets investeringsstrategi skal aktivt redusere karbonintensiteten i deres investeringer. Videre vurderes det hvordan den etiske profilen også kan omfatte dyrevernhensyn.

Med Osломodellen og HMSREG (kommunens elektroniske leverandør-/kontraktsoppfølgingssystem) har byrådet satt en ny standard for et seriøst arbeidsliv. Byrådet vil at Oslo kommune skal fortsette å bekjempe arbeidslivskriminalitet, skatteunndragelser og svart arbeid. Krav om begrensninger i bruk av underleverandører, bruk av hovedsakelig fast ansatte i minst 80 % stilling og krav til at arbeidere bruker HMS-kort fra første dag er eksempler på viktige grep i dette arbeidet.

Byrådet vil videreutvikle bruken av Oslo kommunes innkjøpsmakt for å nå målet om å bli en utslippsfri by, fremme forbruket av sunn og bærekraftig mat og akselerere det grønne skiftet.

Kommunen skal være en god og attraktiv arbeidsgiver. I tett samarbeid med ansatte og deres organisasjoner vil vi jobbe for å tiltrekke, utvikle og beholde medarbeidere.

Oslo kommune skal være en god og inkluderende arbeidsgiver for sine ansatte. De ansatte skal ha ryddige og gode arbeidsforhold i tråd med kravene i arbeidsmiljøloven og kommunens overenskomster. Kommunen skal ha gode systemer for oppfølging av arbeidstid i den enkelte virksomhet og ha en systematisk dialog med ansattes organisasjoner. Byrådet jobber for at alle som ønsker det skal kunne tilbys heltidsstillinger.

Som følge av Korona-pandemien måtte mange av kommunens ansatte arbeide hjemmefra. I løpet av få dager ble det lagt til rette for digitale møter. Konsekvensen var et kjempeløft for digitalisering av kommunen. Erfaringen og kompetansen ansatte nå har om hvordan møteavvikling, samarbeid og hjemmekontor kan brukes effektivt følges opp med ytterligere digitalisering av kontorstøtte og samhandlingsløsning for alle ansatte.

Tabell 14.1 Byrådets mål for finans

Mål		Virksomheter som bidrar til måloppnåelse
1	Effektive og sikre fellestjenester	Utviklings- og kompetanseetaten Innkrevningsetaten
2	Seriøst og ansvarlig arbeidsliv	Utviklings- og kompetanseetaten
3	Kunnskapsbasert styring og planlegging	Innkrevningsetaten, Utviklings- og kompetanseetaten
4	Tillitsskapende personvern og informasjonssikkerhet	Utviklings- og kompetanseetaten
5	Samfunnsansvarlige og grønne anskaffelser	Utviklings- og kompetanseetaten

Mål 1: Effektive og sikre fellestjenester

Oslo kommune trenger kostnadseffektive og sikre IKT fellestjenester. Koronasituasjonen og utstrakt bruk av hjemmekontor tydeliggjør viktigheten av arbeidet med å tilby IKT-systemer på en sikker måte, selv om man ikke jobber fra kontoret. Disse skal støtte virksomhetenes behov for gode, digitale arbeidsverktøy og tilrettelegging for nye digitale arbeidsprosesser. Begrepet IKT fellestjenester omfatter IKT driftstjenester, infrastruktur, samt plattformkomponenter som ivaretar pålogging, tilgangsstyring og andre sikkerhetsfunksjoner, samt moderne sluttbrukertjenester. Kontorstøtte, samhandlingsverktøy, arbeidsflater mv. er viktige sluttbrukertjenester hvor arbeidet vil fortsette i 2021 og flere år fremover. Det foregår nå en omfattende modernisering av kommunens IKT fellestjenester, en prosess som startet med ny systemdriftsavtale i 2018. Flytting av systemer og applikasjoner fra egne datasentre til systemdriftsleverandørens driftsplattform vil være en krevende prosess i 2019-21. En slik flytting vil også bedre sikkerheten og gjør at kommunen kan spille på et enda større fagmiljø hvis vi skulle ha behov for det. Samlet utgjør disse prosessene et stort løft og en ny grunnmur for kommunens IKT infrastruktur.

For alle pågående moderniseringsaktiviteter er det en sentral målsetning å legge til rette for samordning på tvers av Oslo kommunes driftsmiljøer, for å skape bedre grunnlag for gode fellesløsninger og nye digitale prosesser på tvers av virksomheter og sektorer. Dette forutsetter at de ulike driftsmiljøene konsolideres.

I 2021 vil byrådet arbeide med løsninger for å dekke behovet for sikre, fleksible IKT-arbeidsverktøy for virksomhetenes ansatte.

I 2021 vil jobben med å modernisere løsningene for identitets- og tilgangsstyring fortsette. Det skal gi enklere, mer automatisert bestilling av tilganger til ansatte. Dette vil gi Oslo kommune bedret sikkerhet og bidra til å forenkle og effektivisere de ansattes hverdag.

Innkrevningsetaten (INE) har ansvar for å kreve inn ulike krav kommunen har overfor innbyggere og næringsliv i Oslo og forvalter utskrivning, innkreving og saksbehandling av eiendomsskatten i Oslo. Etaten har som mål at brukerne skal bli stadig mer selvhjulpne og digitalisering og videreutvikling av tjenestetilbudet blir en viktig del av etatens arbeid i 2021, herunder effektivisering og automatisering av prosessene i innfordringsarbeidet.

Mål 2: Seriøst og ansvarlig arbeidsliv

Oslo kommune må kontinuerlig sørge for å ha kompetanse og ressurser til å kunne utvikle og levere tjenester hvor innbyggernes behov skal være førende i utviklingen. Det skal tilrettelegges for innovasjon og nytenkning.

Virksomhetene i kommunen etterspør digitale løsninger innenfor HR-området som gir gevinster i form av redusert tidsbruk for ledere og ansatte. Det pågår et utviklingssamarbeid med NAV hvor kommunen deltar i utviklingen av en nasjonal, digital løsning for enklere og systematisk oppfølging av sykefravær. Dette arbeidet vil fortsette i 2021.

I løpet av høsten 2020 vil det bli anskaffet et tids- og timeregistreringsystem for dagarbeidende som vil være fullintegrert med kommunens HR-system. Det tas også sikte på at systemet skal gi systemstøtte for arbeidsmiljølovens arbeidstidsbestemmelser. Kommunen har derfor kravsatt i anskaffelsen behov for proaktiv varsling av brudd på arbeidstidsbestemmelsene. Planen er at systemet skal være obligatorisk for alle virksomheter og ferdig implementert i løpet av første halvår 2022.

Byrådsavdeling for finans har i 2020 hatt fokus på å kunne legge til rette for mulig sentralisering og effektivisering av lønntjenestene i kommunen. Dette arbeidet vil fortsette i 2021.

Oslo er som eneste norske kommune eget tariffområde og har blant annet som siktemål at tariffoppgjørene skal bidra til at kommunen kan tiltrekke og beholde den beste kompetansen på alle nivåer og være en god og ansvarlig arbeidsgiver.

Ansatte i Oslo kommune skal ha et godt og forsvarlig arbeidsmiljø. Den enkelte virksomhet skal med utgangspunkt i byrådets HMS-instruks og lovgivningen på HMS-området, utarbeide egne HMS-systemer. Byrådsavdeling for finans har en overordnet koordinerende rolle, og den enkelte byrådsavdeling har ansvar for å følge opp sine virksomheter innen HMS-området. Brudd på arbeidsmiljølovens arbeidstidsbestemmelser er en særskilt risiko. Byrådsavdeling for finans vil tilrettelegge for at virksomhetene kan redusere brudd på arbeidstidsbestemmelsene bl. a. gjennom innspill til fellesføringene i mal for tildelingsbrev, opplæring, forsterkning av overordnede retningslinjer og krav til virksomhetene om å offentliggjøre brudd i sine årsberetninger. Oslo kommune skal levere sine tjenester med god kvalitet blant annet ved systematisk å arbeide for å:

- være en motiverende og forutsigbar arbeidsgiver
- etablere en heltidskultur med flest mulig faste og hele stillinger
- videreutvikle en mangfolds- og inkluderingskultur som vektlegger åpenhet og tillit
- sikre bedre representativitet med tanke på kjønn, funksjonsevne og etnisitet ved rekruttering av lederstillinger
- sikre et godt og ansvarlig arbeidsmiljø herunder tilrettelegge for at virksomhetene kan redusere brudd på arbeidsmiljølovens arbeidstidsbestemmelser.
- redusere andelen midlertidige stillinger
- videreutvikle tillit som bærende prinsipp for styring og ledelse i kommunen, herunder et godt og tillitsfullt samarbeid med arbeidstakerorganisasjonene

Mål 3: Kunnskapsbasert styring og planlegging

Byrådsavdeling for finans har et overordnet ansvar for at beslutningsgrunnlaget for styring og planlegging til enhver tid er oppdatert og korrekt. FIN har ansvar for å koordinere, drifte og vedlikeholde kommunens statistikkbank som inneholder tidsserier for statistikk om en rekke temaer som demografi, levekår og kommunens tjenester. FIN har ansvaret for årlige befolkningsframskrivninger, som benyttes i planleggingen av kommunens tjenestetilbud og drift og forvaltning av bydelenes fordelingssystem. FIN har ansvar for å koordinere kommuneplanarbeidet, og har ansvar for å legge frem kommuneplanens samfunnsdel. Dette er kommunens øverste styringsdokument og angir de langsiktige visjonene for byens utvikling. FIN har dessuten ansvar for å delta i ulike forskningssamarbeid og skal sørge for at relevant og nyttig forskning formidles og tas i bruk.

FIN har ansvaret for å utarbeide årsbudsjett (inkludert klimabudsjett) og økonomiplan, herunder å lage anslag forventede inntekter og forsvarlig forvaltning av disse. Budsjettet konkretiserer handlinger for å følge opp kommuneplanen, og er planen for hvordan kommunens inntekter benyttes for å gi tjenester til befolkningen. FIN har også ansvar for kommuneregnskapet og fungerer som regnskapsfaglig instans i Oslo kommune. FIN utarbeider byrådets årsberetning, kvartals- og tertialrapporter, som er styringsdokumenter hvor kommunens utvikling og tilstand beskrives. I tillegg utarbeider FIN retningslinjer for utarbeidelse av virksomhetenes årsberetninger. FIN har også ansvaret for å kvalitetssikre de økonomiske elementene i alle byrådssaker/-notater med økonomiske konsekvenser.

FIN utfører finans- og gjeldsforvaltningen sentralt på vegne av hele Oslo kommune og sørger for effektiv håndtering av pengestrømmer inn og ut av kommunen. FIN håndterer også kredittvurdering av Oslo kommune, som for tiden gjennomføres av Standard & Poor's. FIN skal legge til rette for at kommunen også i fremtiden vurderes som like kredittverdig som staten, gjennom høyeste kredittkarakter AAA, Stable Outlook.

Oslo kommunes tjenestepensjonsordning forvaltes i det heleide livsforsikringsselskapet Oslo Pensjonsforsikring AS. FIN utøver det overordnede eieransvaret for selskapet og representerer også kommunen som kunde. Utgifter til pensjonsordningen legger beslag på store andeler av kommunens tilgjengelige frie midler. FIN skal sørge for effektiv drift av selskapet og ha god dialog om prognoser for

fremtidige utgifter til pensjon, slik at det ikke bindes opp mer midler enn nødvendig for å dekke kommunens pensjonsforpliktelser. Samtidig har selskapet et viktig samfunnsansvar. Klimahensyn og bærekraft er en viktig del av forvaltningsstrategien for pensjonsmidlene.

På forsikringsområdet har Oslo kommune som hovedprinsipp å være selvassurandør for forsikringsrisiko. Det tegnes kun forsikring med tredjepart der dette følger av lovverk, eller der risikoen for økonomisk tap anses som uforholdsmessig større enn økonomisk bæreevne. Kommunens forsikringsgiver er Oslo Pensjonsforsikring AS og datterselskapet Oslo Forsikring AS. FIN skal være en aktiv pådriver for å holde skadeomfanget lavt i kommunens virksomheter slik at utgifter til forsikringer ikke blir større enn nødvendig.

FIN skal ha overordnet oversikt over kommunens anskaffelser og bruke denne informasjonen og kategoristyring for å legge til rette for at kommunens anskaffelsesvirksomhet skjer i tråd med kommunens behov og mest mulig økonomisk effektivt og samfunnsansvarlig.

Mål 4: Tillitsskapende personvern og informasjonssikkerhet

Byrådet er opptatt av at kommunens innbyggere, næringsliv og ansatte skal kunne ha tillit til at informasjon, herunder sensitiv eller personlig informasjon, håndteres på en god måte og i henhold til gjeldende lover og regler.

Kommunen må tilpasse sin evne til å etterleve personvernregelverk og krav til informasjonssikkerhet i tråd med digitaliseringstakten og utviklingen av nye digitale tjenester. Overordnede krav og føringer for personvern og informasjonssikkerhet må derfor videreutvikles.

For å styrke arbeidet med personvern er det blant annet igangsatt et arbeid med et overordnet styringssystem for personvern og informasjonssikkerhet for Oslo kommune. Arbeidet har som mål å forbedre Oslo kommunes evne til styring og kontroll på dette området, for å nå mål- og resultatkrav, etterleve lover og regler og styrke evnen til å operere innenfor akseptabel risiko og ha pålitelig rapportering. Områdene som først prioriteres er håndtering av leverandører, sikkerhet i prosjekter og håndtering av hendelser. Deretter vil flere risikoområder dekkes. Byrådet ønsker å styrke innsatsen med dette arbeidet i 2021.

Det sentrale fagmiljøet på personvern og informasjonssikkerhet er etterspurt og skal i 2021 styrke det strategiske arbeidet med et eget kompetanseprogram for ansatte for å bedre kommunens sikkerhetskultur, for å skape en helhetlig tilnærming i kommunen. Dette er en forutsetning for at kommunen skal lykkes i arbeidet med personvern og informasjonssikkerhet.

Det er et prioritert område å øke kompetansen på personvern og informasjonssikkerhet blant ledere, personvern- og informasjonssikkerhetskoordinatorer og systemeiere, samt etablere et tettere samarbeid med og mellom personvern- og informasjonssikkerhetskoordinatorene. Viktige virkemidler for å heve kompetansen er kurs, fora for koordinatorer og systemeiere, sektorvise nettverk, utarbeidelse av felles rutiner, metodikk og verktøy, samt rådgivning.

Byrådet ønsker å bidra til å øke markedets kvalitet og leveranseevne på området personvern og informasjonssikkerhet. Dette skal gjøres gjennom å stille tydelige krav på dette området i anskaffelser hvor bruk av IKT inngår.

Byrådet vil ha bedre kvalitet i målinger og rapporteringer på personvern- og informasjonssikkerhetsområdet. Alle virksomheter i Oslo kommune skal årlig rapportere status for eget arbeid med personvern og informasjonssikkerhet til sin byrådsavdeling. Byrådsavdelingene redegjør deretter for status i sin sektor for byråden for finans. Rapporteringen er i stor grad basert på virksomhetenes vurderinger og kvaliteten på rapportene blir stadig bedre. Det er fremdeles betydelig mangel på kompetanse hos nøkkelpersoner i virksomheter og byrådsavdelingene. Derfor er det også stor usikkerhet om rapporteringen gir et riktig bilde av status i kommunen. Gjennom å etablere et rammeverk for modenhetsmåling som er basert på harmoniserte og objektive kriterier, kan kvaliteten på

styringsinformasjonen økes. Et rammeverk vil gi kommunen mer pålitelig styringsinformasjon på alle nivåer, og i større grad gjøre det mulig å prioritere riktige tiltak.

Økt kompleksitet i IKT-porteføljen og nye former for leveranse måter av IKT, gir nye utfordringer i etterlevelsen av personvernet og informasjonssikkerheten. For å sikre effektiv og god etterlevelse er det behov for felles metodikk, standarder og verktøy. I 2021 vil kommunen utvikle og innføre en obligatorisk elektronisk løsning for å ivareta oversikt over systemer og dokumentere behandling av personopplysninger. I årene fremover kan det være nødvendig å utvide en slik oversikt med ytterligere styringsinformasjon. Koronakrisen har bidratt til å synliggjøre hvor stor avhengigheten til digitale verktøy og infrastruktur er på alle nivåer i kommunen. Beredskaps- og kontinuitetsplaner må oppdateres og øvelser gjennomføres for å sikre at kommunen har den nødvendige beredskapen, for å kunne ivareta behovet for effektive og sikre fellestjenester på IKT-området.

Byrådet skal bidra til å støtte opp under regjeringens digitaliseringsstrategi om deling av data for å bidra til gode tjenester for innbyggere og næringsliv.

Byrådet ønsker at kommunen deltar aktivt i ulike nasjonale fora innen personvern og informasjonssikkerhet, som har fokus på gode og sikre nasjonale fellestjenester.

Mål 5: Samfunnsansvarlige og grønne anskaffelser

Byrådsavdeling for finans har ansvar for Oslo kommunes overordnede anskaffelsesstrategi. Denne inneholder felles målsettinger og overordnede føringer som skal sørge for at anskaffelser blir et godt virkemiddel for å realisere byrådets mål og ambisjoner om en grønnere, varmere og mer skapende by med plass til alle. Oslo kommune anskaffer nå årlig for nærmere 29 mrd. kroner (inkl. investeringer), Kommunens innkjøpsmakt skal brukes til å sikre gode, effektive samfunnsansvarlige løsninger for byens innbyggere og næringsliv og skape tillit til Oslo kommune som tjenesteyter, byutvikler og samfunnsaktør.

Hovedmålet er at Oslo kommune skal gjennomføre formålstjenlige og kostnadseffektive anskaffelser – som gir gode og samfunnsansvarlige løsninger både på kortere og lengre sikt. Kommunens anskaffelser skal gi innbyggere og næringsliv løsninger og tjenester i tråd med dagens og fremtidens behov. De skal samtidig bidra til at Oslo blir en grønnere, varmere og mer skapende by med plass til alle.

Byrådsavdeling for finans har ansvar for at kommunens konsernovergripende rammeavtaler (samkjøpsavtaler) legger til rette for kvalitativt gode, kostnadseffektive og samfunnsansvarlige innkjøp i kommunens virksomheter. Samkjøpsporteføljen dekker ca. 75 avtaleområder og har en årlig verdi på i underkant av 2,5 mrd. kroner og utgjør i underkant av 9 % av kommunens årlige innkjøpsbudsjett. Avtalene for elektrisk kraft, renholdstjenester, vikartjenester, konsulenttjenester, møbler og mat- og drikkevarer er per i dag de største avtaleområdene.

Anskaffelser er et viktig verktøy i arbeidet for å realisere byrådets mål om at Oslo skal bli en nullutslippsby og akselerere det grønne skiftet. Byrådet vil videreutvikle bruken av Oslo kommunes innkjøpsmakt for å nå målet om å bli en utslippsfri by, samt fremme et sunt og bærekraftig matforbruk. Kommunens anskaffelsesvirksomhet skal være en sterk pådriver for teknologiutvikling, innovasjon og grønn verdiskapning i leverandørmarkedet. Det skal gjennomføres anskaffelsesprosesser som formidler kommunens behov og klima- og miljøambisjoner, og maner til nytenking og nyskaping. Byrådet vil forene og utnytte krefter i egne rekker, byens forsknings- og kunnskapsmiljøer og leverandørmarkedet for å prøve ut og sette i verk grønnere løsninger. I 2021 vil byrådet aktivt arbeide for å følge opp standard klima- og miljøkrav til Oslo kommunes bygge- og anleggsplasser og transporten knyttet til kommunenes vare- og tjenestekjøp, for å nå byrådets mål om å gjøre disse utslippsfrie innen 2025. Kravene skal også bidra til at trafikkbelastningen i Oslo reduseres og at lokal luftkvalitet forbedres. Klima- og miljøkrav vil også bli fulgt opp i kommunens konsernovergripende rammeavtaler (samkjøpsavtaler). Byrådet vil sørge for økt veiledning, kompetansebygging og dialog, slik at virksomhetenes innkjøpere og leverandører får nødvendig støtte for å aktivt kunne bidra til å realisere kommunens mål.

Kommunen har gjennom Oslomodellen for et anstendig arbeidsliv, med HMSREG, etablert landets strengeste seriøsitetskrav for å motvirke arbeidslivskriminalitet og sosial dumping. FIN vil sørge for at Oslomodellen utvikles slik at den fortsetter å være et effektivt verktøy i dette viktige arbeidet. Kontraktskrav for å sikre et tilstrekkelig antall faglærte og lærlinger, samt en forutsigbar lønn å leve av for de som bidrar til å oppfylle kommunens kontrakter, er en viktig del av Oslomodellen, og vil bli videreført i 2021.

Det jobbes også med å innføre seriøsitetskrav på flere tjenesteområder. Funksjonaliteten i HMSREG er i stadig utvikling, og det vil være økt fokus på at virksomhetene tar i bruk all funksjonalitet i systemet for å sikre en mest mulig effektiv oppfølging av seriøsitetskravene. I første halvår av 2021 vil det bli innført en ny versjon av HMSREG. Den nye versjonen er bygget på en modernisert plattform. Denne vil gi bedre funksjonalitet for samhandling mellom Oslo kommune som byggherre og leverandørene.

FIN vil sammen med MOS være en pådriver, tilrettelegger og koordinator for kommunens arbeid med å fremme et sunt og bærekraft matforbruk i kommunens virksomheter og blant innbyggerne. Dette inkluderer tiltak for å halvere matsvinn og kjøttforbruk, og øke bruken av veganske eller vegetariske matprodukter. Gjennom kommunens samkjøpsavtaler skal man legge til rette for at dyrevernhensyn tillegges vekt ved kommunale virksomheters kjøp av animalske produkter.

14.3 Sektorens økonomiske rammer

Tabell 14.2 Økonomiplanoversikt med spesifikasjon av endringer

Beløp i mill.

Driftsbudsjettet	Dok 3 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Dok 3 - vedtatt økonomiplan netto ¹⁾	606,4	546,1	541,9	534,0	0,0
DOK 3 nettoramme første år videreført	606,4	606,4	606,4	606,4	606,4
+/- Kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling		18,1	18,1	18,1	18,1
+/- Reelle endringer		-48,0	-34,8	-39,3	-48,0
=ØKONOMIPLAN (netto)	606,4	576,5	589,7	585,2	576,5
Endringer i prosent		-4,9 %	-2,8 %	-3,5 %	-4,9 %
Sum endringer		-29,9	-16,7	-21,3	-29,9

Spesifikasjon av "Reelle endringer"	Dok 3 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
+/- Justering for andre aktivitetsnøytrale forhold		-8,9	-7,6	-3,5	-3,5
+/- Justering for engangstiltak		0,1	-0,1	-0,1	-0,1
+/- Justering for oppgaveendring mellom sektorer		-55,0	-55,0	-55,0	-55,0
+/- Uspesifiserte rammeendringer		-25,6	-30,1	-37,7	-46,3
+/- Spesifiserte rammeendringer		41,5	58,1	57,0	57,0
Sum reelle endringer		-48,0	-34,8	-39,3	-48,0

1) 2020 prisnivå

Kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling

Det vises til kap. 18 Budsjettekniske merknader.

Justering for andre aktivitetsnøytrale forhold

Reduksjonen i sektorens driftsramme relaterer seg i hovedsak til økte inntekter knyttet til utleie av lokaler hos Innkrevingssetaten. Det utgjør 8,7 mill. i 2021, 7 mill. i 2022 og 2,5 mill. årlig i 2023 og 2024. I tillegg er det innarbeidet noen mindre reduksjoner av rammen knyttet til besparelser ved innføring av digitale sykemeldinger.

Justering for engangstiltak

Det er innarbeidet et tilskudd i 2021 på kr 150 000 til Fair Play Bygg.

Justering for oppgaveendringer mellom sektorer

Sektorens budsjetttramme er redusert med 55 mill. årlig i økonomiplanperioden i forbindelse med overføringen av skatteoppkrevingen fra kommune til stat.

Uspesifiserte rammeendringer

Samlet rammereduksjon for sektoren er på 25,6 mill. i 2021 økende til 46,3 mill. i 2024.

Spesifiserte rammeendringer

Det er innarbeidet 44 mill. i 2021 og 64 mill. årlig fra 2022 til innføring av ny kontorstøtteløsning som innebærer innføringen av Office 365 herunder en skyløsning.

Det er i vedtatt budsjett 2020 innarbeidet 8 mill. til digitalisering av kommunens budsjett og rapporteringsprosess. Dette beløpet reduseres med 3 mill. til 5 mill. årlig fra 2021..

Sektorens budsjetttramme reduseres med 1 mill. i 2021 og 2 mill. årlig fra 2022 knyttet til digitalisering/ redusert konsulentbruk.

Sektorens budsjetttramme reduseres med 1 mill. i 2021 og 2 mill. årlig fra 2022 som følge av tilpasning til normal drift eiendomsskattkontoret.

Det er innarbeidet 1,1 mill. årlig i 2021 og 2022 til digital vertskapstjeneste

Det er innarbeidet 1,4 mill. i 2021 KS Lærling som er en digital læringsplattform.

Tabell 14.3 Netto driftsbudsjett per kapittel – Finans

						Beløp i 1000 kr
						Endring 2020 - 2021
Netto driftsbudsjett	Dok 3 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	
122 Div. virksomheter og prosj. under FIN (FIN)	77 425	121 128	137 925	137 284	136 282	43 703
125 Utviklings- og kompetanseetaten (FIN)	393 826	385 193	382 118	376 778	370 262	-8 633
130 Innkrevingssetaten (FIN)	135 187	70 171	69 670	71 124	69 990	-65 016
Sum Finans (FIN)	606 438	576 492	589 713	585 186	576 534	-29 946

For nærmere omtale vises det til særskilt omtale under det enkelte kapittel.

Tabell 14.4 Brutto investeringsbudsjett per kapittel – Finans

					Beløp i mill
Brutto investeringsbudsjett	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	
122 Div. virksomheter og prosj. under FIN (FIN)	92,7	82,7	2,7	2,7	
Sum Finans (FIN)	92,7	82,7	2,7	2,7	

Sektorens investeringer i økonomiplanperioden er:Kap 122 Div. virksomheter og prosjekter under FIN

Det er avsatt 75 mill. i 2021 og 80 mill. i 2022 til virksomhetenes investeringer i sak-/arkivsystem.

Det er avsatt 2,65 mill. årlig i perioden i økonomiplanperioden til oppgradering av sentral IKT-infrastruktur.

Det er avsatt 15 mill. i 2021 til innføring av ny kontorstøtteløsning i Oslo kommune.

Kap 125 Utviklings- og kompetanseetaten

Det er avsatt 17,5 mill. årlig i 2021 og 2022 til etablering av sentrale IKT-funksjoner.

14.4 Div. virksomheter og prosjekter under Byrådsavdeling for finans

Tabell 14.5 Driftsbudsjett – Div. virksomheter og prosjekter under Byrådsavdeling for finans

Kap / Artsgr	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
122 Div. virksomheter og prosj. under FIN (FIN)			
10 Lønn og sosiale utgifter	1 318	27 233	27 396
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	52 367	36 594	79 688
14 Overføringsutgifter	19 016	15 100	15 570
15 Finansutgifter og finanstransaksjoner	137 182	0	0
Sum utgifter	209 883	78 927	122 654
17 Refusjoner	-747	-1 502	-1 526
19 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-137 182	0	0
Sum inntekter	-137 929	-1 502	-1 526
Netto utgifter	71 954	77 425	121 128

1 Ansvarsområde

Det er på dette kapitlet avsatt midler til utgifter til fastlønte tillitsvalgte, Opplærings- og utviklingsfondet (OU-fondet), KS forskningsmidler og Tono/Kopinor avgift. Utgifter til diverse tiltak på IKT-området dekkes også av dette kapitlet, jf. omtale under investeringer.

2 Situasjonsbeskrivelse

På kapitlet er det avsatt midler til lønns- og kontorholdsutgifter for fastlønte tillitsvalgte. Disse gjenspeiler den enkelte forhandlingssammenslutnings størrelse og mangfold. Den enkelte sammenslutning utpeker selv sine tillitsvalgte. De fastlønte tillitsvalgte skal være et koordinerende ledd for samtlige tillitsvalgte i kommunen, og skal ivareta den direkte kontakten mellom kommunen sentralt og den enkelte organisasjon.

3 Mål, tiltak og resultatindikatorer**Mål 2: Seriøst og ansvarlig arbeidsliv**

Sykefraværet i Oslo kommune har de seneste år hatt en nedadgående trend med et historisk lavt sykefravær i 2017, 2018 og 2019 på 8,0 %. Målet på 7,8 % i 2021 understøtter målene i ny IA-avtale. Hver enkelt virksomhet skal sette egne ambisiøse mål og utarbeide aktivitetsplaner for å nå målene. I dette arbeidet står samarbeid med tillitsvalgte og vernetjenesten sentralt.

Tabell 14.6 Resultatindikatorer – mål 2

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Sykefravær i Oslo kommune	8,0 %	8,0 %	7,8 %	7,8 %

4 Merknader til driftsbudsjettet

Kapitlet omfatter tre budsjettposter som gjelder avsetninger. Det er til OU-fondet, KS-forskning og Tono/Kopinor avgift. Dette er avsetninger som gjelder hele kommunen, men som i sin helhet forvaltes av Byrådsavdeling for finans.

Det er på kapitlet avsatt 1 mill. til kommunens arbeid med å videreutvikle/forsterke Oslos status som fairtrade-by.

Det er avsatt 5 mill. årlig i økonomiplanperioden til digitalisering av kommunens sentrale budsjettprosess.

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med 3,1 mill., jf.- Kapittel 18 Budsjettekniske merknader.

Tabell 14.7 Tilskuddsmidler

Beløp i 1000				
Kap. nr.	Avsetning gjelder	Vedtak 2019	Vedtak 2020	Forslag 2021
122	Fair Play Bygg	150	150	150
Sum		150	150	150

5 Investeringsbudsjettet

Tabell 14.8 Investeringsbudsjett – Div. virksomheter og prosjekter under Byrådsavdeling for finans

Beløp i 1000 kr			
Kap / Artsgnr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
122 Div. virksomheter og prosj. under FIN (FIN)			
01 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenprod	21 153	120 650	92 650
04 Overføringsutgifter	246	0	0
Sum utgifter	21 399	120 650	92 650
07 Refusjoner	-246	-16 150	-8 030
Sum inntekter	-246	-16 150	-8 030
Netto utgifter	21 153	104 500	84 620

Tabell 14.9 Investeringsoversikt – Div. virksomheter og prosjekter under Byrådsavdeling for finans

Div. virksomheter og prosj. under FIN (FIN)		Samlet bevilgning	Tidligere bevilget	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Til 2025 og senere	Byggestart - ferdig kv/år
Prosjektnummer og navn:									
116020	Avsetning Sak-/arkiv system			75 000	80 000	0	0		
118011	Oppgradering av sentral IKT-infrastruktur			2 650	2 650	2 650	2 650		
121004	Ny kontorstøtteløsning	15 000		15 000	0	0	0	0	1/21 - 4/22
	Sum investeringsutgifter			92 650	82 650	2 650	2 650		
116020	Avsetning Sak-/arkiv system	Investeringsmoms		-7 500	-7 500	0	0		
118011	Oppgradering av sentral IKT-infrastruktur	Investeringsmoms		-530	-530	-530	-530		
121004	Ny kontorstøtteløsning	Investeringsmoms		-3 000	0	0	0		
	Sum kapittel finansiering			-11 030	-8 030	-530	-530		
	Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)			81 620	74 620	2 120	2 120		

Sak-/arkivsystem

Det er innarbeidet 75 mill. i 2021 og 80 mill. i 2022 til virksomhetenes investeringer i sak-/arkivsystem. Avsetningen skal finansiere virksomhetenes investeringskostnader for anskaffelse og implementering av nytt elektronisk sak-/arkivsystem. Det legges opp til virksomhetene tilbakebetaler beløpet over 10 år ved et årlig trekk i virksomhetenes budsjettrammer på 10 %. Rentekostnadene dekkes av bykassen.

Oppgradering av sentral IKT-infrastruktur

Det er innarbeidet 2,65 mill. årlig i økonomiplanperioden til oppgradering av kommunens sentrale IKT-infrastruktur.

Ny kontorstøtteløsning

Det er avsatt 15 mill. i 2021 til innføring av ny kontorstøtteløsning i Oslo kommune.

14.5 Utviklings- og kompetanseetaten (UKE)

Tabell 14.10 Driftsbudsjett – Utviklings- og kompetanseetaten

		Beløp i 1000 kr		
Kap / Artsgnr		Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
125	Utviklings- og kompetanseetaten (FIN)			
10	Lønn og sosiale utgifter	317 261	221 748	326 761
11	Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	557 754	605 791	601 555
13	Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	2 262	3 716	3 775
14	Overføringsutgifter	130 425	14 295	138 055
15	Finansutgifter og finanstransaksjoner	17 063	0	0
	Sum utgifter	1 024 765	845 550	1 070 146
16	Salgsinntekter	-480 753	-413 124	-523 815
17	Refusjoner	-191 827	-38 600	-161 138
18	Overføringsinntekter	-891	0	0
19	Finansinntekter og finanstransaksjoner	-17 063	0	0
	Sum inntekter	-690 533	-451 724	-684 953
	Netto utgifter	334 232	393 826	385 193

Ansvarsområde

UKE er kommunens interne tjenesteleverandør. UKE ivaretar konsernovergripende utviklings-, forvaltnings- og driftsoppgaver, som skal understøtte tjenestene kommunes virksomheter leverer til Oslos innbyggere og næringsliv.

Fellestjenestene inkluderer portaler for innbyggere og ansatte, e-post, HR- og økonomisystemstøtte, fakturabehandling og oppgjør, kontroll og avstemming av utbetalinger knyttet opp mot HR- og økonomisystemet, samt kontaktsentertjenester mot innbyggerne.

Etaten leverer applikasjonsdrift og IKT-infrastruktur til kommunens virksomheter, i henhold til inngåtte tjenesteavtaler. Etaten drifter også basiskomponenter til felles IKT-plattform samt applikasjons- og integrasjonsplattformen som blant annet understøtter kommunens digitaliseringsetat, Oslo Origo.

UKE tilbyr bistand og kompetanseutvikling innen bl.a. HR, kommunikasjon, rekruttering, anskaffelser, organisasjonsutvikling og lederstøtte.

UKE er kommunens kompetansesenter innen offentlige anskaffelser og statsstøtte, og inngår og forvalter kommunens samkjøpsavtaler. Etaten er operativt nav for kommunens tiltak knyttet til bekjempelse av arbeidslivskriminalitet og sosial dumping. Etaten leder kommunens lovlighetsteam.

UKE leverer lønns- og regnskapstjenester, samt ulike typer konsulentttjenester til systemnære tjenester som sak- og arkivtjenesten, virksomhetsmobilitet (EMM), kontorstøtteplattform og prosessautomatisering. UKE ivaretar det sentrale arbeidet med omstilling av overtallige i kommunen, og gir støtte til omstillings- og endringsprosesser.

Byrådet vil i 2021 videreføre prosessen hvor UKEs tjenesteområder gjennomgås med mål om ytterligere ramrefinansiering av tjenester hvor kostnadene i dag viderefaktureres virksomhetene.

2 Situasjonsbeskrivelse

Som kommunens interne tjenesteleverandør har UKE direkte, eller indirekte ansvar for en rekke virksomhetskritiske tjenester til både ansatte, innbyggere og næringsliv.

UKE har fra mars 2020 vært en aktiv part i kommunens krisehåndtering. UKE har etablert og rullet ut løsninger som har muliggjort at de fleste ansatte i kommunen kan arbeide og samhandle fra hjemmekontor.

Det pågår et viktig arbeid for å modernisere kommunens felles IKT-plattform som i 2021 og fremover vil sikre kommunens ansatte digitale verktøy og samhandlingsløsninger. Den nye driftsmodellen vil stille økte krav til bestillerkompetanse og oppfølging av leverandøren. Flytting av systemer og applikasjoner til leverandørens driftsplattform, samt forvaltning av dette, vil være en krevende prosess de neste årene.

UKE må i 2021 tilpasse seg kommunens økonomiske rammer. Arbeidet med å tilpasse etatens virksomhet i tråd med de økonomiske rammer vil bygge på følgende prinsipper:

- Prioritere innenfor gitte rammer
- Effektivisere områder som mangler finansiering
- Skape sammenheng i verdikjedene

3 Mål, tiltak og resultatindikatorer

Mål 1 Effektive og sikre fellestjenester

Det foregår en omfattende modernisering av kommunens felles IKT-plattform, en prosess som startet med ny systemdriftsavtale i 2018. Ny driftsmodell er basert på kjøp av tjenester og avvikling av kommunens egen IKT-infrastruktur og datahaller. Den nye driftsmodellen vil stille økte krav til

bestillerkompetanse og oppfølging av leverandøren. Migrering av systemer og applikasjoner til leverandørens driftsplattform, samt forvaltning av dette, vil være en krevende prosess de neste årene.

Kommunen benytter i økende grad skytjenester. FIN skal ferdigstille en veiledning for virksomhetene i bruk av skybaserte tjenester. Skyløsninger gir økte krav til prosedyrer og retningslinjer for tilgangsstyring og identitetsforvaltning, ellers kan den enkelte ansatte måtte håndtere et stort antall brukernavn og passord på ulike arbeidsverktøy. Skyløsninger gir også endrede krav til sikkerhet, noe som vil påvirke både en skyveileder og ny driftsplattform.

Kommunen anskaffet i 2020 lisenser til en kontorstøtte- og samhandlingsløsning. I 2021 vil kontorstøtteløsningen tas i bruk.

Digitaliseringsprosessene øker behovet for nye typer digitale arbeidsverktøy for kommunens ansatte. Det skal legges til rette for økt bruk av mobiltelefoner, nettbrett eller andre typer enheter på en måte som også ivaretar krav til sikkerhet og personvern. Dette ble særlig aktuelt da store deler av kommunens ansatte måtte jobbe hjemmefra i 2020 grunnet Covid-19. Det blir sentralt å håndtere sikkerhet slik at det er mulig å jobbe fra flere steder enn kontoret. Kommunens innbyggere og næringsliv må kunne ha tillit til at informasjon, herunder sensitiv eller personlig informasjon, håndteres på en betryggende måte og i henhold til gjeldende lover og regler. Tilretteleggingen fortsetter for at alle nettbrett og mobiltelefoner som skal koble seg opp mot Oslo kommunes felles IKT-plattform, epost eller andre verktøy kan underlegges en løsning som sikrer fastsatte sikkerhetstiltak i henhold til typen bruk.

I 2021 fortsetter arbeidet med å modernisere og samordne sikkerhetsløsninger på tvers av virksomhetene. UKE vil i samarbeid med virksomhetene utrede muligheter for en teknisk samordning på området identitet, organisatorisk tilhørighet og tilganger katalog/AD, som i dag er fordelt på ulike tekniske driftsmiljøer i kommunen. UKE skal bidra til at antall driftsmiljøer i kommunen reduseres. Videre startes et arbeid på brukerlisensområdet for å identifisere potensielle økonomiske gevinster.. En tredje aktivitet er etablering av et nytt identitets- og tilgangssystem, delvis til erstatning for dagens person- og ressurskatalog (PRK). Løsningen vil effektivisere tilgangsstyring og identitetshåndtering på tvers av systemer, og gi en sikrere og til enhver tid oppdatert håndtering av korrekte brukerrettigheter og tilganger til systemer.

Effektiv digitalisering gir større behov for tekniske integrasjoner på tvers av kommunens virksomheter. Det krever igjen samordning på tvers og modernisering av både sikkerhetsarkitektur og sentrale basiskomponenter i kommunens ulike driftsmiljøer. UKE skal ha en medvirkende rolle i harmonisering av målbilder og løsninger for sikkerhet, pålogging og tilgangsstyring på tvers av kommunens virksomheter.

Prosjektet for innføring av nytt sak- og arkivsystem i virksomhetene vil fortsette gjennom 2021. Det nye sak- og arkivsystemet omfatter registrering, produksjon, arkivering, deling, publisering og ekspedering av virksomhetens dokumenter på en sikker måte, samt integrasjon av fagsystemer og datafangst mot arkivkjernen hos Byarkivet. Standard driftstjeneste, basert på ny systemdriftsplattform, er tatt i bruk av flere virksomheter., og forvaltningstjenesten er under utvikling i samarbeid med Byarkivet. Sikkerhetsarkitektur for e-arkiv, inkludert digitalt postmottak, er under videreutvikling.

De neste årene blir det viktig for kommunen å videreføre og forbedre samarbeidet med aktører i privat og offentlig sektor. For å sikre at slike samarbeidsarenaer er hensiktsmessige for Oslo kommune, må vi bidra til koordinering på tvers av alle arenaer. For at kommunen skal kunne levere effektive og sikre løsninger er det viktig å vurdere om vi kan benytte nasjonale felleskomponenter og sektorstandarder. Dette for å kunne dele kostnader med andre aktører og holde egne kostnader på et lavt nivå.

I samarbeid med FIN og med Byrådslederens kontor (BLK) vil det i 2021 jobbes videre med å forbedre støtten på Workplace for kommunens ledere og medarbeidere og samordne intranett og Workplace for mest mulig effektiv utnyttelse.

Tabell 14.11 Resultatindikatorer – mål 1

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Andel som svarer "godt fornøyd" i årlige kundeundersøkelser knyttet til: Fellestjenester, systemdrifttjenester og konsulenttjenester		Ikke gjennomført måling i 2019	90 %	90 %
Antall virksomheter med egne IKT-driftsmiljøer		11	7	5
Andel elektroniske lønns slipper	78 %	76 %	85 %	85 %
Andel leverandørfakturaer i EHF-format	89 %	91 %	93 %	95 %
Andel utgående e-fakturaer 1)	45 %	58 %	57 %	65 %
Antall telefonsamtaler til 2180 2180	768 000	684 974	552 000	552 000
Andel som svarer at de fant det de lette etter på oslo.kommun.no	73 %	75 %	85 %	85 %

1) Mottaker kan velge mellom EHF, eFaktura, Vipps-faktura, faktura via Digi-post

Mål 2 Seriøst og ansvarlig arbeidsliv

Kommunen må til enhver tid ha effektive prosesser på HR-området, dette fordrer kontinuerlig forbedring av funksjonelle og teknologiske løsninger og automatisering av prosesser.

UKE vil i 2021 benytte innsikt i brukernes behov knyttet til HR-tjenesten og arbeide med løsninger for effektivisering av lønnstjenesten, herunder oppfølging av utredning om mulig sentralisering av lønnstjenestene i kommunen i samarbeid med FIN.

Prosjekt for konsolidering og innføring av nytt tids- og timeregistreringssystem ble igangsatt høsten 2019 og planlegges ferdigstilt våren 2021.

UKE vil i 2021 fortsette arbeidet med å utarbeide moderne kompetansetiltak og innarbeide sentrale politiske føringer i tilbud til ledere og medarbeidere, som understøtter kommunens overordnede mål. UKE skal være aktiv pådriver for utvikling av ledere og medarbeidere gjennom målrettede tilbud innen relevante, strategiske kompetanseområder for kommunen og fortsette arbeidet med å utarbeide kompetansetiltak som stimulerer kommunens virksomheter til å videreutvikle en mangfolds- og inkluderingskultur.

Mål 4 – Informasjonssikkerhet og personvern

Som kommunens felles leverandør av fellestjenester har UKE en sentral rolle i kommunens etterlevelse av personvern og informasjonssikkerhet. UKE skal legge til rette for at virksomhetene kan dokumentere sin behandling av personopplysninger elektronisk, i tråd med gjeldende regelverk og kommunens egne behov. En slik oversikt skal tilrettelegges slik at virksomhetene opplever dette som et enkelt system å bruke, eksempelvis gjennom god brukertesting.

UKE forvalter avtaler på vegne av Oslo kommune og har en sentral rolle i oppfølging av leverandører. UKE skal ivareta informasjonssikkerhet og personvern i forvaltning og leverandør oppfølging. Systemeiere og systemforvaltere må jobbe tett sammen, og UKE må ha gode rutiner og retningslinjer i hht forvaltningsavtalen.

UKE har en sentral rolle i håndtering av hendelser og avvik, og arbeidet som utføres av responsteamet (CSIRT) videreføres slik at UKE kan bistå virksomhetene best mulig på dette området

Mål 5 - Samfunnsansvarlige og grønne anskaffelser

Anskaffelser er et godt virkemiddel for å realisere byrådets mål og ambisjoner. Oslo kommune skal bruke sin innkjøpsmakt til å sikre gode og effektive løsninger for byens innbyggere og næringsliv – som skaper tillit til Oslo kommune som tjenesteyter, byutvikler og samfunnsaktør. UKE har en viktig rolle i dette arbeidet.

Gjennom utvikling og forvaltning av kommunens samkjøpsportefølje skal UKE legge til rette for kvalitativt gode, kostnadseffektive og samfunnsansvarlige innkjøp i kommunens virksomheter. UKE forvalter rundt 75 avtaleområder med ca. 200 leverandører. Avtalene har en samlet årlig omsetning på rundt 2,5 mrd. kroner. Kommunen oppnår store besparelser ved å inngå samkjøpsavtaler fordi kommunens innkjøpsvolum samles i færre og større avtaler, noe som gir reduserte transaksjonskostnader og innkjøpspriser. Avtalene for elektrisk kraft, renholdstjenester, vikartjenester, konsulenttjenester, møbler og mat- og drikkevarer er for tiden de største målt i omsetning.

Anskaffelser er et viktig verktøy i arbeidet for å realisere det grønne skiftet. UKE kartlegger miljøbelastningen fra transportandelen i kommunens anskaffelser og CO²-utslippet fra kommunens bilpark. Det er innført standard klima- og miljøkrav til Oslo kommunes bygge- og anleggsplasser og til transporten knyttet til kommunens vare- og tjenestekjøp, for å nå byrådets mål om å gjøre disse utslippsfrie innen 2025. I 2021 vil utvikling og implementering av disse kravene bli en viktig aktivitet for å bidra til å nå ambisjonene om utslippskutt.

Kommunen har gjennom Oslomodellen etablert landets strengeste seriøsitetskrav for å motvirke arbeidslivskriminalitet og sosial dumping. UKE jobber målrettet for å sikre at Oslomodellen med HMSREG (elektronisk systemstøtte) er hensiktsmessige tiltak i dette arbeidet. UKE gjennomfører jevnlig stedlige kontroller på egne oppdragslokasjoner for å forebygge arbeidslivskriminalitet. Arbeidet for å sikre tilstrekkelig antall lærlingplasser gjennom kontraktskrav er en viktig del av Oslomodellen, og vil bli videreført i 2021.

Tabell 14.12 Resultatindikatorer – mål 5

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Andel fagarbeidere innen håndverksfagene registrert i HMSREG		28 %	50 %	50 %
Andel timer i relevante fag utført av lærlinger iht. HMSREG		5 %	10 %	10 %
Andel nye, relevante vare- og tjenesteanskaffelser der det er stilt krav til klimanøytral transport.			100	100

4 Merknader til driftsbudsjettet

UKE er finansiert etter en tredelt modell bestående av grunnfinansiering, prosjektf finansiering og aktivitetsbasert finansiering. Grunnfinansieringen fra bykassen omfatter de midlene som tildeles etaten og skal dekke basisoppgaver etaten skal ivareta.

Den aktivitetsbaserte finansieringen er basert på de tjenester virksomhetene kjøper, for eksempel kompetanseutviklingstiltak som tilbys ansatte og ledere i kommunen, faktura-, lønn- og regnskapstjenester samt viderefordeling av kostnader knyttet til drift og forvaltning av fellessystemer.

UKE fordeler utgifter til virksomhetene etter de debiteringsmodeller som er vedtatt i Oslo kommune. Utgiftene på de ulike områder synliggjøres slik at kostnadene kan dokumenteres overfor virksomhetene.

Den tredje finansieringsformen er knyttet til prosjektf finansiering og brukes i første rekke ved sentralt fastsatte prosjekter.

Kapitlet budsjetttramme reduseres med 15 mill. årlig fra 2021 knyttet til effektiviseringstiltak samt erstatte eksterne konsulenter med egen ansatte.

Det er innarbeidet 1,1 mill. årlig i 2021 og 2022 til arbeidet med digital vertskapstjeneste.

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto 13,1 mill., jf.- Kapittel 18 Budsjettekniske merknader. Nettobeløpet hensyntar økning i kommunens pensjonskostnadssats fra 21,2 % i 2020 til 21,9 % i 2021. Pensjonskostnadene i 2021 er 2 mill. høyere enn i 2020.

5 Investeringsbudsjettet

Tabell 14.13 Investeringsbudsjettet – Utviklings- og kompetanseetaten

Beløp i 1000 kr			
Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
125 Utviklings- og kompetanseetaten (FIN)			
01 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenprod	16 938	0	17 500
04 Overføringsutgifter	4 737	0	0
Sum utgifter	21 675	0	17 500
07 Refusjoner	-4 737	0	0
Sum inntekter	-4 737	0	0
Netto utgifter	16 938	0	17 500

Tabell 14.14 Investeringsoversikt – Utviklings- og kompetanseetaten

		Samlet bevilgning	Tidligere bevilget	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Til 2025 og senere	Byggestart - ferdig kv/år
Utviklings- og kompetanseetaten (FIN)									
Prosjektnummer og navn:									
121005	Sentrale IKT-sikkerhetsfunksjoner	35 000		17 500	17 500	0	0	0	1/21 - 4/22
	Sum investeringsutgifter			17 500	17 500	0	0		
121005	Sentrale IKT-sikkerhetsfunksjoner	Investeringsmoms		-3 500	-3 500	0	0		
	Sum kapittel finansiering			-3 500	-3 500	0	0		
	Generell finansiering fra bykassen (inkl. fond)			14 000	14 000	0	0		

6 Klimakonsekvenser

Virksomheten har ingen klimagassutslipp av betydning.

14.6 Innkrevingsetaten (INE)

Tabell 14.15 Driftsbudsjett – Kemnerkontoret

Kap / Artsgr	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
130 Innkrevingsetaten (FIN)			
10 Lønn og sosiale utgifter	226 697	158 782	60 110
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	72 909	52 146	60 868
14 Overføringsutgifter	10 925	15 647	11 467
15 Finansutgifter og finanstransaksjoner	3 030	0	0
Sum utgifter	313 561	226 575	132 445
16 Salgsinntekter	-70 705	-65 648	-49 424
17 Refusjoner	-17 591	-25 740	-12 850
19 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-3 030	0	0
Sum inntekter	-91 326	-91 388	-62 274
Netto utgifter	222 235	135 187	70 171

1 Ansvarsområde

I forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2020, vedtok Stortinget å overføre skatteoppkreverfunksjonen fra kommunene til Skatteetaten fra 1. juni 2020. På grunn av koronautbruddet er overføringen utsatt til 1. november 2020.

Byrådet vedtok i byrådssak 1044/20 å endre navnet på etaten fra Kemnerkontoret til Innkrevingsetaten (INE), med virkning fra 1. november 2020. INEs hovedoppgave er innkreving av ulike krav som kommunen har overfor innbyggere og næringsliv i Oslo. De største kravene omfatter eiendomsskatt, kommunale avgifter og parkeringsgebyrer.

Innkrevingsetaten ivaretar forvaltning og drift av eiendomsskatt i Oslo, herunder utskrivning, innkreving- og regnskapsføring samt saks- og klagebehandling.

Innkrevingsetaten forestår innkreving og regnskapsføring av kommunale avgifter og parkeringsgebyrer. Dette omfatter ajourføring og vedlikehold av kunde- og eiendomsdata som er grunnlag for fagetatene/eiendomsskattekontoret. Innkrevingsetaten har inkassofunksjonen for Oslo kommune og krever inn ubetalte krav for bydeler, etater, kommunale foretak og byrådsavdelinger.

Innkrevingsetaten har også forvaltningsoppgaver knyttet til kommunens 15 legater. Det innebærer behandling av søknader på ulike legater, utdeling av midler og regnskapsføring. Legatenes kapital forvaltes hos en aktør utenfor kommunen og følges opp av Innkrevingsetaten. Legatene er organisert som selvstendige stiftelser og en vesentlig oppgave er administrasjon av styrets arbeid.

Kontantstrømmen som gjelder ansvarsområdene til Innkrevingsetaten var nær 5 mrd. kroner i 2019. De største brukergruppene er eiere/forvaltere av fast eiendom, personlige skyldnere og legatsøkere.

2 Situasjonsbeskrivelse

Budsjettåret 2021 vil bli preget av arbeidet med å etablere og videreutvikle en effektiv etat.

Digitalisering og videreutvikling av tjenestetilbudet blir en viktig del av INEs arbeid i 2021, og effektivisering og automatisering av prosessene i innfordringsarbeidet er en sentral del av dette arbeidet.

KAS-forumet (forum med avgiftsetatene og Innkrevningsetaten) har besluttet å konkurranseutsette fellessystemet for fakturering og innkreving av kommunale krav. Tidspunktet for oppstart av dette prosjektet er ikke endelig fastsatt.

Etter innføringen av eiendomsskatt i 2016, sendte innbyggere og næringsliv inn i overkant av 10 000 klager til Eiendomsskattekontoret. I 2020 ble det til sammenlikning mottatt ca. 160 klager etter utskrivningen. Det store omfanget av klager fra innføringsårene har vært tidkrevende å behandle, og 2021 blir derfor det første normalåret hvor kontoret ikke jobber med klagerestanser fra tidligere år.

Eiendomsskattekontoret takserer nå eiendommer med egne ressurser, og er godt i gang med kontroller for å avdekke eiendommer som av ulike grunner ikke er skattlagt.

I 2020 har legater med mange søknader tatt i bruk elektronisk løsning for søknadsprosess og saksbehandling av legater/tilskuddsordninger, og søknadsbehandlingen er derfor betydelig effektivisert. For å øke avkastningen på legatenes midler, er det innført en ny modell for kapitalforvaltning. Modellen, som styret i alle legatene har sluttet seg til, er basert på en kombinasjon av aksje- og likviditetsfond (Storebrand).

3 Mål, tiltak og resultatindikatorer

Mål 1 Effektive og sikre fellestjenester

INE har som mål at brukerne skal bli stadig mer selvhjulpne og vil videreutvikle brukertjenestene i samarbeid med Origo og UKE. Dette omfatter ytterligere bruk, videreutvikling og oppgradering av informasjon og tjenester på www.oslo.kommune.no, Min Side, Meglerweb elektroniske skjema mv. Arbeidet med «klart språk» skal prioriteres; brev, dokumenter og tjenester skal ha et enkelt, klart og tydelig språk.

Tabell 14.16 Resultatindikatorer – mål 2

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Andel telefonsamtaler som besvares innen 20 sekunder	72,0 %	68,5 %	70,0 %	70,0 %
Andel ferdigbehandlede henvendelser i førstelinje	1)	1)	70,0 %	70,0 %
Digitale kontaktskjema/chat som andel av totale skriftlige henvendelser	36,3 %	39,0 %	45,0 %	45,0 %
Andel ferdigbehandlede klager på eiendomsskatt for gjeldende år per årsskifte, første instans	40,0 %	99,0 %	99,0 %	99,5 %

1) Måltall ikke innført

Mål 3 Kunnskapsbasert styring og planlegging

INE krever inn ulike krav kommunen har overfor innbyggere og næringsliv i Oslo. En effektiv innkreving er sentralt for å sikre en viktig del av kommunens inntektsgrunnlag.

Tabell 14.17 Resultatindikatorer – mål 3

Resultatindikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Måltall 2020	Måltall 2021
Kommunale avgifter og eiendomsskatt, andel innbetalt per årsskifte	99,1 %	99,3 %	99,1 %	99,1 %
Parkeringsgebyr inkl. miljøgebyr, andel innbetalt per årsskifte	88,1 %	87,0 %	90,0 %	90,0 %
Vilkårsparkering, andel innbetalt per årsskifte	86,1 %	87,5 %	85,0 %	85,0 %
Foreldrebetaling barnehage, andel betalt av det som er overført til INE for innføring per årsskifte	66,9 %	65,8 %	70,0 %	70,0 %

Måltallene når det gjelder innkrevingen av kommunale krav er videreført fra 2020.

4 Merknader til driftsbudsjettet

Husleiekontrakten, som Oslo Kemnerkontor (nå INE) inngikk i Nydalsveien 24, videreføres i Innkrevingsetaten. Leieavtalen løper frem til mars 2028 uten mulighet for oppsigelse. For å fylle de ledige lokalene, som oppstår på grunn av statliggjøringen av skatteoppkrevingen, er det inngått flere framleieavtaler av ulik varighet. Omfanget av fremleie vil i stor grad påvirke Innkrevingsetatens økonomi.

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto 1,9 mill., jf. - Kapittel 18 Budsjettekniske merknader. Nettobeløpet hensyntar økning i kommunens pensjonskostnadssats fra 21,2 % i 2020 til 21,9 % i 2021. Pensjonskostnadene i 2021 er 0,25 mill. høyere enn i 2020.

5 Klimakonsekvenser

Virksomheten har ingen klimagassutslipp av betydning.

14.7 Sektorens samlede tilskuddsmidler

Tabell 14.18 Samlede tilskuddsmidler - Finans

Beløp i 1000				
Kap. nr.	Avsetning gjelder	Vedtak 2019	Vedtak 2020	Forslag 2021
122	Fair Play Bygg	150	150	150
Sum		150	150	150

15. BYSTYRETS ORGANER

Sektorområdet omfatter følgende sentrale folkevalgte styringsorganer og kontrollorganer:

Bystyret, Kontrollutvalget, Kommunerevisjonen og Ombud for brukere av helse- og sosialtjenester. I tillegg kommer gjennomføring av stortingsvalg og kommunevalg.

15.1 Sektorens økonomiske rammer

Tabell 15.1 Økonomiplanskjema med spesifikasjon av endringer

Beløp i mill.

Driftsbudsjettet	Dok 3 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Dok 3 - vedtatt økonomiplan netto ¹⁾	220,5	275,4	213,6	266,6	0,0
DOK 3 nettoramme første år videreført	220,5	220,5	220,5	220,5	220,5
+/- Kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling		5,2	5,2	5,2	5,2
+/- Reelle endringer		52,4	-11,1	41,9	-10,4
=ØKONOMIPLAN (netto)	220,5	278,1	214,6	267,5	215,2
Endringer i prosent		26,1 %	-2,7 %	21,3 %	-2,4 %
Sum endringer		57,6	-5,9	47,1	-5,3

Spesifikasjon av "Reelle endringer"	Dok 3 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
+/- Justering for andre aktivitetsnøytrale forhold		54,4	-1,7	53,4	-1,8
+/- Justering for engangstiltak		0,2	-5,8	-5,8	-1,0
+/- Justering for oppgaveendring mellom sektorer		0,0	0,0	0,0	0,0
+/- Uspesifiserte rammeendringer		-2,5	-4,0	-6,1	-8,0
+/- Spesifiserte rammeendringer		0,4	0,4	0,4	0,4
Sum reelle endringer		52,4	-11,1	41,9	-10,4

1) 2020 prisnivå

Kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling
Det vises til kapittel 18 Budsjettekniske merknader.

Justering for andre aktivitetsnøytrale forhold

Rammen økes i 2021 og 2023 med ca. 55,2 mill. da dette er valgår, og økes i 2021 med 0,8 mill. til bystyrekomiteene pga avlyste turer i 2020. Folkevalgtopplæring (knappt 1 mill.) er redusert med 0,35 mill. fra 2021, personvernombud og mobbeombud er redusert med 1,25 mill. pga endret finansiering.

Justering for engangstiltak

6 mill. til 2 dagers valg ligger inne i valgåret 2021. Midler til valg av meddommere er trukket ut med 4,8 mill. i 2021-2023 og 1 mill. til bystyrekomiteene året etter kommunevalg er trukket ut 2021-2024.

Uspesifiserte rammeendringer

Samlet rammereduksjon for sektoren er på 2,5 mill. fra 2021 og økende til 8,0 mill. i 2024.

Spesifiserte rammeendringer

Styrking av driftsrammen for kontrollutvalget med 0,4 mill.

Budsjettet for bystyrets organer er lagt inn i henhold til forretningsutvalgets vedtak 08.06.2020 korrigert for forventet pris- og lønnsvekst.

Tabell 15.2 Netto driftsbudsjett – Bystyrets organer

						Beløp i mill.
Netto driftsbudsjett	Dok 3 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Endring 2020 - 2021
100 Bystyret m.v. (BYS)	145,0	144,4	142,8	141,5	140,4	-0,6
109 Kontrollutvalget (BYS)	4,0	4,4	4,4	4,4	4,3	0,5
110 Kommunerevisjonen (BYS)	46,7	46,6	46,2	45,5	45,0	-0,1
111 Helse-, sosial- og eldreombudet (BYS)	16,0	16,0	15,8	15,5	15,3	-0,1
112 Stortingsvalg og kommunevalg (BYS)	8,8	66,6	5,4	60,6	10,2	57,8
Sum	220,5	278,1	214,6	267,5	215,2	57,6

15.2 Bystyret mv.

Tabell 15.3 Driftsbudsjett – Bystyret mv.

				Beløp i 1000 kr
Kap / Artsgnr	Regnskap *) 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021	
100 Bystyret m.v. (BYS)				
10 Lønn og sosiale utgifter	75 902	87 207	86 585	
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	31 118	29 526	28 389	
13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	223	320	325	
14 Overføringsutgifter	29 862	32 576	33 590	
15 Finansutgifter og finanstransaksjoner	1	0	0	
Sum utgifter	137 107	149 629	148 889	
16 Salgsinntekter	-683	-389	-395	
17 Refusjoner	-4 502	-3 751	-3 811	
18 Overføringsinntekter	-1 371	-516	-270	
Sum inntekter	-6 556	-4 656	-4 476	
Netto utgifter	130 552	144 973	144 413	

*) Inkluderer regnskapstall fra Tidligere kapitler 101 Ordførerens kontor og 102 Tilfeldige utgifter etter bystyrets bestemmelse

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto 2,7 mill. Jf. kapittel 18 Budsjettekniske merknader. Nettobeløpet hensyntar økning i kommunens pensjonskostnadssats fra 21,2 % i 2020 til 21,9 % i 2021. Pensjonskostnadene i 2021 er 0,364 mill. høyere enn i 2020.

15.3 Kontrollutvalget

Tabell 15.4 Driftsbudsjett – Kontrollutvalget

Kap / Artsgr	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
109 <i>Kontrollutvalget (BYS)</i>			
10 Lønn og sosiale utgifter	3 068	3 202	3 623
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	750	789	826
14 Overføringsutgifter	37	10	10
Sum utgifter	3 855	4 001	4 459
16 Salgsinntekter	-5	-4	-2
17 Refusjoner	-37	-10	-10
Sum inntekter	-42	-14	-12
Netto utgifter	3 812	3 987	4 447

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto 0,05 mill. Jf. kapittel 18 Budsjettekniske merknader.

15.4 Kommunerevisjonen

Tabell 15.5 Driftsbudsjett – Kommunerevisjonen

Kap / Artsgr	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
110 <i>Kommunerevisjonen (BYS)</i>			
10 Lønn og sosiale utgifter	48 665	51 569	52 178
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	12 930	11 068	10 628
14 Overføringsutgifter	2 635	2 795	2 873
Sum utgifter	64 230	65 432	65 679
16 Salgsinntekter	-13 692	-13 889	-14 111
17 Refusjoner	-5 368	-4 856	-4 934
Sum inntekter	-19 060	-18 745	-19 045
Netto utgifter	45 170	46 687	46 634

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto 0,73 mill. Jf. kapittel 18 Budsjettekniske merknader. Nettobeløpet hensyntar økning i kommunens pensjonskostnadssats fra 21,2 % i 2020 til 21,9 % i 2021. Pensjonskostnadene i 2021 er 0,3 mill. høyere enn i 2020.

15.5 Ombud for brukere av helse- og sosialtjenester

Tabell 15.6 Driftsbudsjett – Ombud for brukere av helse- og eldreombud

		Beløp i 1000 kr		
Kap / Artsgr		Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
111	Helse-, sosial- og eldreombudet (BYS)			
10	Lønn og sosiale utgifter	18 376	21 363	21 608
11	Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	5 420	3 971	3 786
14	Overføringsutgifter	940	1 098	1 129
	Sum utgifter	24 735	26 432	26 523
16	Salgsinntekter	-24	0	0
17	Refusjoner	-2 281	-1 489	-1 513
18	Overføringsinntekter	-8 996	-8 898	-9 040
	Sum inntekter	-11 301	-10 387	-10 553
	Netto utgifter	13 434	16 045	15 970

Det er innarbeidet kompensasjon for forventet lønns- og prisutvikling med netto 0,23 mill. Jf. kapittel 18 Budsjettekniske merknader. Nettobeløpet hensyntar økning i kommunens pensjonskostnadssats fra 21,2 % i 2020 til 21,9 % i 2021. Pensjonskostnadene i 2021 er 0,12 mill. høyere enn i 2020.

15. 6 Stortingsvalg og kommunevalg

Tabell 15.7 Driftsbudsjett – Stortingsvalg og kommunevalg

		Beløp i 1000 kr		
Kap / Artsgr		Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
112	Stortingsvalg og kommunevalg (BYS)			
10	Lønn og sosiale utgifter	22 157	0	31 186
11	Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	38 523	9 447	35 320
13	Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	252	0	0
14	Overføringsutgifter	5 012	0	8 224
15	Finansutgifter og finanstransaksjoner	0	0	0
	Sum utgifter	65 944	9 447	74 730
17	Refusjoner	-5 012	-647	-8 128
	Sum inntekter	-5 012	-647	-8 128
	Netto utgifter	60 932	8 800	66 602

Økningen fra 2020 til 2021 skyldes at 2021 er et valgår.

16. FELLES INNTEKTER OG UTGIFTER

16.1 Frie inntekter

Frie inntekter består av skatt og rammetilskudd. De frie inntektene utgjør i overkant av ⅔ av kommunens driftsinntekter.

Regjeringen gir i mai signaler om inntektsutviklingen for kommende budsjettår i kommuneproposisjonen. Regjeringen varslet i mai en realvekst i kommunesektorens samlede inntekter fra 2020 til 2021 på mellom 1,4 og 1,9 mrd. og en vekst i frie inntekter på mellom 2 og 2,4 mrd.

Vanligvis tar regjeringen utgangspunkt i inntektsnivået slik det er anslått i revidert nasjonalbudsjett året før budsjettåret når de skal fastsette rammene for kommunesektoren påfølgende år. Det betyr at endringer som skjer etter revidert budsjett ikke skal påvirke rammene for påfølgende år (skatteutvikling osv.). Denne tilnærmingen betyr at kommunene normalt har et fast nivå å beregne veksten for neste budsjettår ut fra. På grunn av årets usikre økonomiske situasjon har regjeringen imidlertid sett behov for å gjøre noen tilpasninger.

I kommuneproposisjonen for 2021 står det:

"Inntektsveksten for 2021 som varsles i denne proposisjonen, er regnet fra anslått inntektsnivå i 2020 i revidert nasjonalbudsjett 2020, korrigert for virkningene av virusutbruddet [...]"

Regjeringen legger 7. oktober 2020 fram statsbudsjettet for 2021. Her vil regjeringens forslag til skatteopplegg for 2021, samt fordelingen av rammetilskudd for 2021 presenteres. Det vil i statsbudsjettet være elementer som påvirker kommunens frie inntekter i 2021 som ikke er innarbeidet i Oslo kommunes budsjettforslag. Konsekvenser for Oslo kommune av statsbudsjettet vil bli innarbeidet i Tilleggsinnstillingen.

Regjeringen beregner veksten i frie inntekter fra 2020 til 2021 fra anslått inntektsnivå i revidert nasjonalbudsjett for 2020 når nivået på frie inntekter i 2021 fastsettes. Regjeringen vil justere rammetilskuddet og den kommunale skattøren for 2021 for å oppnå det ønskede inntektsnivået for 2021. Mer- eller mindreinntekter fra skatt som først blir kjent etter revidert nasjonalbudsjett skal ikke påvirke inntektsnivået det kommende året.

Basert på signalene fra regjeringen i kommuneproposisjonen om vekst fra 2020 til 2021 er det lagt inn 250 mill. i økning i frie inntekter i 2021, og framover. Dette er en økning på 160 mill. sammenlignet med vedtatt økonomiplan for 2021.

Veksten i frie inntekter fra et år til det neste har vanligvis kompensert for kostnader ved den demografiske utviklingen. Til tross for at regjeringen ikke har gitt direkte signaler for årene framover, er en kompensasjon for demografisk utvikling sjablongmessig lagt inn på inntektssiden de tre siste årene i økonomiplanperioden for Oslo, med henholdsvis 90 mill., 180 mill. og 270 mill. i årene 2022-2024.

I revidert nasjonalbudsjett for 2020 ble kommunene kompensert for endringer fra 1. mai i basistilskudd til fastleger. Helårsvirkningen blir kompensert med 44 mill. gjennom rammetilskuddet på helårsbasis fra 2021. Samtidig betyr dette økte kostnader. Disse inntektene gir ikke økt økonomisk handlingsrom, og må reserveres til økte utgifter knyttet til fastlegeordningen.

Det tidligere øremerkede tilskuddet til økt lærertetthet hadde en særskilt fordeling i rammetilskuddet i 2020. Fra 2021 til 2022 skal dette gradvis fordeles etter grunnskolenøkkelene. Samtidig er grunnskolenøkkelene endret med noe nedvekting av kriterier som beskriver smådriftsulemper. Oslo

kommune fikk mye av den særskilte fordelingen, men får betydelig mindre når dette fordeles etter grunnskolenøkkelene. Sammen med endring av grunnskolenøkkelene vil dette bety en reduksjon i inntektene med 60 mill. i 2021, som øker til 140 mill. fra 2022.

Fra 2020 har Stortinget vedtatt økt verdsettelsesrabatt for aksjer og driftsmidler i grunnlaget for formuesskatten. Dette betyr reduserte skatteinntekter for kommunene. I 2020 blir dette kompensert med økt rammetilskudd. Fra 2021 ventes helårsvirkning av omleggingen å bli kompensert ved økt inntektsskatt. Da Oslo kommune har en større andel av formuesskatten enn av inntektsskatten taper Oslo på denne endringen. Nettovirkningen av økt inntektsskatt og redusert formuesskatt anslås til 125 mill. for Oslo. Det ventes at reduksjonen i det skatteutjevnenende trekket i rammetilskuddet vil kompensere for 75 mill. av tapet. Netto vil Oslo tape 50 mill. årlig i frie inntekter på endringen.

Det er gjort en gjennomgang av sammensetningen av inntektene i Oslo og skatteutviklingen på landsbasis. Denne viser at Oslo de senere årene har hatt en stigende andel av landets skatteinntekter per innbygger. Dette gir isolert grunnlag for å øke kommunens frie inntekter noe i årene framover. Den økonomiske situasjonen i 2020 med økt ledighet og lavere økonomisk aktivitet vil få betydning for skatteavregningen i 2020 som kommunen får i 2021. Dette taler for en reduksjon av inntektene i 2021. Det foreslås på grunnlag av dette å øke frie inntekter med 50 mill. i 2021 og 100 mill. fra 2022.

Før prisjusteringer øker inntektene med 144 mill. i 2021, og 114 mill. i hvert av de påfølgende årene.

Prisjustering

For å ta høyde for lønns- og prisveksten i kommunesektoren blir kommunenes frie inntekter (utenom eiendomsskatt) hvert år justert med forventet vekst i lønns- og prisvekst i varer og tjenester kommende år. Denne sammenvektingen av lønnsvekst og prisvekst i kommunesektoren kalles kommunal deflator.

I vedtatt budsjett for 2020 (dok 3) ble det lagt til grunn en deflator på 3,1 % fra 2019 til 2020, og dette nivået ble videreført i resten av økonomiplanen. På grunn av koronasituasjonen er forventningene til lønns- og prisvekst betydelig endret gjennom året i 2020. I revidert budsjett for 2020 for Oslo kommune ble derfor inntekter og utgifter for 2020 justert som følge av koronasituasjonen, men vedtatt økonomiplan for resten av økonomiplanperioden er ikke endret. Det betyr at kroneverdien som ligger i vedtatt økonomiplan baserer seg på en deflator for 2020 på 3,1 %. Før frie inntekter for 2021 kan omregnes til forventede 2021 kroner må derfor tallene i vedtatt økonomiplan justeres for endret forventning til deflator for 2020.

Koronautbruddet reduserte aktiviteten i samfunnet, og lønnsoppgjøret er utsatt. Deflatoren for 2020 er derfor fremdeles beheftet med betydelig usikkerhet. I revidert nasjonalbudsjett fra mai 2020 la Finansdepartementet til grunn en kommunal deflator fra 2019 til 2020 på 1,4 % mens Statistisk sentralbyrå og Norges Bank hadde en noe høyere lønns- og prisvekst i sine prognoser fra juni. Byrådet har i Sak 1 for 2021 valgt å legge til grunn en deflator for 2020 på 2,0 %, og 2,7 % for 2021.

Frie inntekter i vedtatt økonomiplan korrigeres ned med 1,1 % for å ta hensyn til endret deflator i 2020 og økes med 2,7 % som følge av forventet deflator for 2021. Samlet betyr dette en oppjustering på 1,6 %, som gir en økning på 760 mill.

Prisjusteringsfaktoren på inntektssiden (deflator) kunngjøres i statsbudsjettet 7. oktober. Ved større avvik mellom innarbeidet deflator i Sak 1 og det som foreslås i statsbudsjettet vil det bli vurdert å justere inntektene og utgiftene frem til Tilleggsinnstillingen. I utgangspunktet skal prisjusteringen være en nøytral øvelse som gir små effekter, men usikkerheten rundt disse forholdene er betydelig større i år enn tidligere år.

Etter prisjustering og avrunding økes inntektene med 910 mill. i 2021, og med 880 mill. de følgende årene.

Tabell 16.1 Skatt og rammetilskudd 2021 - 2024. Tall i mill. kr

	2021	2022	2023	2024
Dok 3/2020 - Vedtatt økonomiplan	47 470	47 550	47 640	0
Videreføring av 2023 - nivå til 2024				47 640
Demografi fra 2023 til 2024				90
Andel vekst i frie innt (2 - 2,4 mrd) - kommuneprop	250	250	250	250
- herav deler av veksten i 2021 ligger allerede inne	-90	-90	-90	-90
Endring tilskudd til fastleger	44	44	44	44
Økt lærertetthet og ny grunnskolenøkkel	-60	-140	-140	-140
Endring i formuesskatt - virkning for Oslo	-50	-50	-50	-50
Oppdatert gjennomgang av inntektene	50	100	100	100
Prisjustering	760	760	760	760
Avrunding	6	6	6	6
Frie inntekter til Sak 1/2021	48 380	48 430	48 520	48 610
Endring fra vedtatt økonomiplan	910	880	880	

16.2 Skatt på inntekt og formue

Tabell 16.2 Driftsbudsjett – Skatt på inntekt og formue

Beløp i 1000 kr

Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
800 Skatt på inntekt og formue (FIN)			
Sum utgifter	0	0	0
18 Overføringsinntekter	-35 130 722	-35 800 000	-36 700 000
Sum inntekter	-35 130 722	-35 800 000	-36 700 000
Netto utgifter	-35 130 722	-35 800 000	-36 700 000

Maksimalsatsen for kommunesektorens skattører i 2021 vil bli fastsatt ved Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2021. I byrådets forslag til skattevedtak er det foreslått å benytte maksimalsatsen for skatt på inntekt og formue fra 2020. Siden 1979 har alle kommuner og fylkeskommuner i Norge benyttet den høyeste tillatte satsen når det gjelder skatt på inntekt, og fra 2020 har én kommune redusert satsen på formuesskatten.

Anslaget for inntekts- og formuesskatt for 2021 og resten av økonomiplanperioden bygger på en vurdering av skatteinngangen så langt i 2020 og andre forhold som kan påvirke skatteinngangen i Oslo i årene framover. Signaler gitt i revidert nasjonalbudsjett for 2020 og i Kommuneproposisjonen 2021 er innarbeidet. I tillegg vurderes spesielle forhold for Oslo. Analyser av konjunktursituasjonen fra Statistisk sentralbyrå, Norges Bank og Finansdepartementet benyttes som bakgrunnsinformasjon.

For 2021 – 2024 foreslås følgende inntekts- og formuesskatt:

Tabell 16.3 Inntekts- og formuesskatt. Tall i mill. kr

	2021	2022	2023	2024
800 Skatt på inntekt og formue	36 700	36 800	36 900	36 950

16.3 Rammetilskudd fra staten

Tabell 16.4 Driftsbudsjett – Rammetilskudd fra Staten

		Beløp i 1000 kr		
Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021	
840 Rammetilskudd fra staten (FIN)				
Sum utgifter	0	0	0	
18 Overføringsinntekter	-10 977 424	-11 620 000	-11 680 000	
Sum inntekter	-10 977 424	-11 620 000	-11 680 000	
Netto utgifter	-10 977 424	-11 620 000	-11 680 000	

Rammetilskuddet består av innbyggertilskudd, regionaltilskudd og saker med særskilt fordeling. I tillegg er det i inntektssystemet for kommuner og fylkeskommuner en delvis utjevning av skatteinntektene mellom kommunene og mellom fylkeskommunene, og omfordelingen gjøres gjennom trekk eller tillegg i rammetilskuddet.

Oslo og andre kommuner med skatteinntekter over landsgjennomsnittet trekkes 60 % av skatteinntektene som ligger over landsgjennomsnittet. Kommuner under gjennomsnittet får et tilsvarende tillegg. Kommuner under 90 % får i tillegg kompensert 35 % av differansen opp til 90 % som finansieres ved et likt trekk per innbygger for alle kommuner.

For fylkeskommunene omfordeles 87,5 % av skatteinntekter over og under landsgjennomsnittet mellom fylkeskommunene.

Skatteutjevningen foretas på grunnlag av løpende skatteinngang og endelig trekk i rammetilskuddet blir først kjent etter at året er omme. Ved budsjetteringen benyttes anslag på rammetilskuddet etter skatteutjevning. For Oslo gir skatteutjevningen en betydelig reduksjon i rammetilskuddet. I 2019 ble Oslos rammetilskudd redusert med 5,9 mrd. for å finansiere skattesvake kommuner og fylkeskommuner.

For 2021 – 2024 foreslås det å budsjettere med følgende rammetilskudd fra staten:

Tabell 16.5 Rammetilskudd. Tall i mill. kr

	2021	2022	2023	2024
840 Rammetilskudd	11 680	11 630	11 620	11 660

16.4 Eiendomsskatt

Tabell 16.6 Driftsbudsjett – Eiendomsskatt

		Beløp i 1000 kr		
Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021	
810 Eiendomsskatt (FIN)				
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	509	0	0	
14 Overføringsutgifter	428 137	0	0	
15 Finansutgifter og finanstransaksjoner	8 227	0	0	
Sum utgifter	436 872	0	0	
18 Overføringsinntekter	-1 696 286	-1 590 000	-1 660 000	
Sum inntekter	-1 696 286	-1 590 000	-1 660 000	
Netto utgifter	-1 259 413	-1 590 000	-1 660 000	

Eiendomsskatt bidrar til å øke kommunens inntekter og muliggjør et bedre tjenestetilbud til byens befolkning. Eiendomsskatten er unntatt fra skatteutjevningen, noe som betyr at skatt som betales i Oslo tilfaller kommunen i sin helhet.

I henhold til eiendomsskatteloven må bystyret hvert år i forbindelse med budsjettet fastsette hvilke satser og regler som skal benyttes ved utskrivning av eiendomsskatt for det kommende året. Bystyret foreslår at den generelle skattesatsen for 2021 holdes uendret på 3 promille og at bunnfradraget holdes uendret på inntil 4 mill. per selvstendige boenhet. Byrådet foreslår at bystyret i 2021 viderefører etablert praksis med fritak for eiendomsskatt for enkelte eiendommer som er eid av stiftelser eller institusjoner samt fritak for fredede bygg. For nærmere informasjon, se forslag til forskrift i kapittel 20.

Bystyret i Oslo har valgt å benytte boligverdier fra Skatteetaten som grunnlaget for utskrivning av eiendomsskatt. Boligverdien fra Skatteetaten følger prisutviklingen i boligmarkedet med to års etterslep. Der Skatteetaten har fastsatt en boligverdi for inntektsåret 2019 blir denne lagt til grunn ved utskrivning av eiendomsskatt i 2021. For den øvrige eiendomsmassen vil eiendomsskatten baseres på den eiendomsskattetakst som er vedtatt av de sakkyndige takstnemndene.

I vedtatt økonomiplan 2020-2023 var det ikke lagt til grunn prisstigning fra 2018 til 2019. Statistikk fra Statistisk sentralbyrå viser at prisindeksen for brukte boliger i Oslo med Bærum økte med 3,9 % fra 2018 til 2019. Det er ikke kjent hvordan prisveksten fordeler seg mellom Oslo og Bærum. På bakgrunn av prisveksten i 2019 økes budsjettert eiendomsskatt på bolig med 70 mill. fra 2021.

Prisstatistikken for bruktbolig de to første kvartalene i 2020 viser at boligprisene har økt moderat i første halvår 2020. Prisveksten på leiligheter har vært kraftigere enn prisveksten på eneboliger, og det er i antall flere leiligheter enn eneboliger som betaler eiendomsskatt i Oslo. Dersom man antar at prisene i 2020 flater ut på dette nivået vil det kunne bety 40 mill. mer i inntekter fra eiendomsskatt på bolig fra 2022. Prisveksten som gir grunnlag for eiendomsskatten i 2023 og 2024 er ukjent, og det budsjetteres derfor med samme eiendomsskatt som i 2022.

Med virkning for skatteåret 2021 er minstebeløpet for eiendomsskatt jf. eiendomsskatteloven § 14 økt fra 50 kroner til 300 kroner. Inntektsbortfallet som følge av dette vil være under 1 mill., og lavere enn usikkerheten knyttet til prisveksten.

Tabell 16.7 Eiendomsskatt 2021 - 2024. Mill. kr.

	2021	2022	2023	2024
Bolig og fritidsbolig	590	590	590	
Næring mv	1000	1000	1000	
Eiendomsskatt i dok 3/2020	1 590	1 590	1 590	
Videreføring av 2023-nivå til 2024				1 590
Prisvekst for boliger - til eiendomsskatt 2021	70	70	70	70
Anslag prisvekst for boliger - til eiendomsskatt 2022		40	40	40
Bolig og fritidsbolig	660	700	700	700
Næring mv	1 000	1 000	1 000	1 000
Eiendomsskatt til Sak 1/2021	1 660	1 700	1 700	1 700

Fra 2019 blir verk og bruk taksert som næringseiendom. Dette innebærer et tap i skatteinntekter for Oslo som gradvis fases inn fra 2019 til 2025. Det er laget en kompensasjonsordning for kommunenes inntektsbortfall, men den er utformet slik at Oslo ikke får del i kompensasjonen. For Oslo innebærer endringen en nedtrapping på om lag 6 mill. årlig fram til 2025.

Forslag til oppdaterte vedtekter/regler for saksbehandling for eiendomskattetakst og klagesaksbehandling ligger som vedlegg til Sak 1.

16.5 Frie inntekter samlet

Tabell 16.8. De frie inntektene i økonomiplanperioden 2021-2024. Tall i mill. kr.

	2021	2022	2023	2024
800 Skatt på inntekt og formue	36 700	36 800	36 900	36 950
840 Rammetilskudd	11 680	11 630	11 620	11 660
810 Eiendomsskatt	1 660	1 700	1 700	1 700
herav: på bolig	660	700	700	700
herav: på næring mv	1 000	1 000	1 000	1 000
Inntekter til sak 1 / 2021	50 040	50 130	50 220	50 310

16.6 Øvrige generelle statstilskudd

Tabell 16.9 Driftsbudsjett – Øvrige generelle statstilskudd

		Beløp i 1000 kr		
Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021	
845 Øvrige generelle statstilskudd (FIN)				
14 Overføringsutgifter	45 612	1 530	1 530	
Sum utgifter	45 612	1 530	1 530	
18 Overføringsinntekter	-103 653	-47 342	-28 842	
Sum inntekter	-103 653	-47 342	-28 842	
Netto utgifter	-58 041	-45 812	-27 312	

På dette kapitlet inntektsføres statlige kompensasjonstilskudd for investeringer under ulike statlige ordninger. Kompensasjonen blir beregnet med basis i et serielån med avdragstid på 20 år med 5 års avdragsfrihet.

For de fleste ordningene følger rentesatsen Husbankens flytende rente, og vil derfor variere i tråd med renteutviklingen. Rentesatsen fastsettes årlig i forbindelse med statsbudsjettet.

Samlet statlig kompensasjonstilskudd til skoler, omsorgsboliger, sykehjem og kirkebygg forventes å utgjøre 28,8 mill. i 2021. På kapitlet er det også innarbeidet rentekompensasjon på 1,5 mill. til St. Sunniva for en investering på 60 mill. For å redusere private skolars finanskostnader til investeringer, er det også åpnet for at skolene kan søke kommunal garanti.

16.7 Generelt statstilskudd vedrørende flyktninger m.v.

Tabell 16.10 Driftsbudsjett – Generelt statstilskudd vedrørende flyktninger m.v.

		Beløp i 1000 kr		
Kap / Artsgr		Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
850	Generelt statstilsk. vedr. flyktn. mv. (AIS)			
14	Overføringsutgifter	4 216	0	0
	Sum utgifter	4 216	0	0
16	Salgsinntekter	-189	0	0
18	Overføringsinntekter	-621 617	-465 000	-330 000
	Sum inntekter	-621 806	-465 000	-330 000
	Netto utgifter	-617 590	-465 000	-330 000

Statlig integreringstilskudd for å dekke utgifter relatert til flyktninger

Det foreslås budsjettet med 330 mill. i statlig integreringstilskudd for 2020.

Årlig bosettingskvote

I tråd med Integrerings- og mangfolddirektoratets (IMDi) sin anmodning har bystyret vedtatt at Oslo kommune skal bosette 210 flyktninger i 2020, inkludert 7 enslige mindreårige. I Sak 1/2021 er integreringstilskuddet basert på at kommunen skal motta 210 nye flyktninger i 2021. I tillegg skjer bosetting ved familiegjenforening og ved selvbosetting.

Tilskudd til bosetting av flyktninger

Kommunene mottar et statlig integreringstilskudd de fem første årene etter bosetting som er ment å dekke kommunens utgifter til bosetting av flyktninger. I Oslo fordeles tilskudd for førsteårsbosatte flyktninger med kr 140 000 til bydelene og kr 20 000 til Utdanningsetaten per person. Det er avsatt midler i bydelsrammen og på kap. 307 for å kompensere bydelene. De øvrige fire årene fordeles integreringstilskuddet i tråd med kriteriesystemet.

For nærmere omtale av kommunens arbeid med å motta og integrere flyktninger vises det til kap. 7 Arbeid, integrering og sosiale tjenester under headingen «Mottak og integrering av flyktninger» og under kap. 200 Utdanningsetaten.

16.8 Renter og avdrag

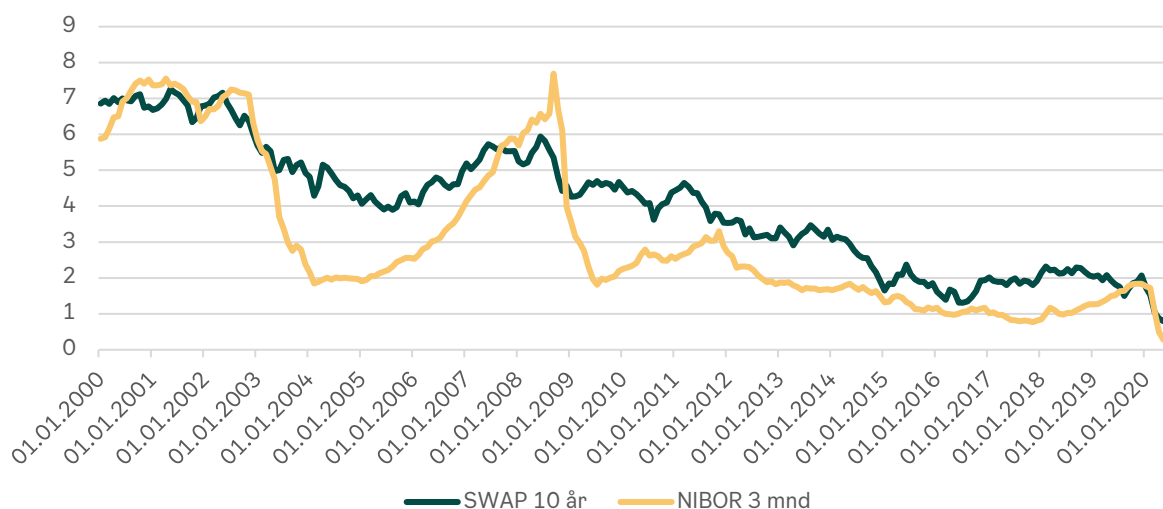
Tabell 16.11 Driftsbudsjett – Renter og avdrag

Kap / Artsgr	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
900 Renter (FIN)			
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	15	0	0
15 Finansutgifter og finanstransaksjoner	340 010	306 000	344 800
Sum utgifter	340 024	306 000	344 800
19 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-641 530	-502 000	-455 500
Sum inntekter	-641 530	-502 000	-455 500
Netto utgifter	-301 505	-196 000	-110 700

Kap. 900 omfatter bykassens renteutgifter og renteinntekter eksklusiv renter knyttet til videreutlånsordningen av Husbankmidler som budsjetteres på kap. 927 Betjening av videreutlån.

Kommunens finansieringsutgifter/-inntekter er på sikt følsom for renteendringer. Renteendringer vil få virkninger for store deler av kommunens balanse (aktiva og passiva). Selv om prognosene for renteutviklingen er usikker, vil endringer her i liten grad påvirke kapitlet i 2021 på grunn av de rentebindingstider som er valgt på aktiva og passiva. Uforutsette endringer i gjelds- og likviditetsnivået vil imidlertid kunne lede til budsjettavvik. Etterslep i investeringer og avvik i driftsfinansierungsgrad påvirker tilgjengelig likviditet og bruk av lån.

Figur 16.1 Historisk utvikling lang og kort rente

Tabell 16.12 Rentenivå

Innskudd/ trekk	3 mnd. NIBOR	Lånefondets innlån	10 år SWAP
0,70/0,95	0,70	2,00	1,70

Refinansiering

Refinansiering av lån i planperioden forutsettes gjort i samsvar med langsiktig rente på 2,0 %.

Rentegrunnlaget

Det er tatt utgangspunkt i balanseregnskapet pr. 31.12.2019 (inkludert overførte bevilgninger fra tidligere år).

Det er for utviklingen i likviditet og lånegjeld forutsatt at prognostisert etterslep i investeringer og udekket finansiering fra 2020 er avvirket innen utgangen av 2024.

Renteberegning

Det er forutsatt årlig etterskuddsvis rente- og avdragsbetjening på nye lån.

Nærmere om renteutgiftene og renteinntektene

På kapitlets utgiftsside føres bykassens andel av låneomkostninger i lånefondet og ordinære renteutgifter på lang- og kortsiktig eksternt gjeld, rente på mellomregningskonti med kommunale foretak og renter til fond. Totalt foreslås det ført opp 344,8 mill. som er 38,8 mill. lavere enn budsjettet (Dok. 3) i 2020. Reduksjonen skyldes i hovedsak at opptak av eksterne lån har kunnet utsettes som følge av god likviditet. Lavere rentenivå enn tidligere forutsatt gir også besparelser.

Bykassens renteinntekter foreslås ført opp med 455,5 mill. Beløpet er 46,5 mill. lavere enn budsjettet for 2020 (Dok 3). En reduksjon på grunn av lavere rentenivå enn tidligere forutsatt.

Av renteinntektene i 2021 utgjør renter av langsiktige utlån til aksjeselskaper 444,5 mill.

Tabell 16.13 Fordeling mellom låntakerne

Låntaker	Beløp i mill.	
	Lånebeløp	Renter
E-CO Energi Holding AS	2 346,5	128,0
Fortum Oslo Varme AS	2 000,0	71,7
Oslo Konserthuset AS	20,0	0,8
Oslo Energi Holding AS	1 000,0	27,7
Oslo Pensjonsforsikring AS	1 240,0	75,2
Oslo Vognselskap AS	2 833,4	74,9
Oslo Sporveier AS	2 853,9	66,4
	12 293,8	444,5

16.9 Avdrag på lån

Tabell 16.14 Driftsbudsjett – Lån

Kap / Artsgr	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
910 Lån (FIN)			
15 Finansutgifter og finanstransaksjoner	1 964 940	1 460 000	1 351 432
Sum utgifter	1 964 940	1 460 000	1 351 432
Sum inntekter	0	0	0
Netto utgifter	1 964 940	1 460 000	1 351 432

Her budsjetteres bykassens avdragsutgifter på langsiktig investeringsgjeld. Det foreslås avsatt 1 351,4 mill. i avdragsutgifter for 2021 som tilsvarer vedtatt økonomiplan.

16.10 Utbytte fra aksjeselskaper

Tabell 16.15 Driftsbudsjett – Utbytte fra aksjeselskaper

		Beløp i 1000 kr		
Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021	
901 Utbytte fra aksjeselskaper (NOE)				
Sum utgifter	0	0	0	
19 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-1 384 722	-1 560 000	-777 000	
Sum inntekter	-1 384 722	-1 560 000	-777 000	
Netto utgifter	-1 384 722	-1 560 000	-777 000	

For 2021 budsjetteres det med utbytte fra aksjeselskaper med 777 mill. Dette består av et utbytte fra Hafslund E-CO AS på 700 mill. og utbytte fra Fortum Oslo Varme AS på 77 mill.

16.11 Felles utgifter

Pensjonskostnader

Tabell 16.16 Driftsbudsjett – avsetning pensjon

		Beløp i 1000 kr		
Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021	
193 Avsetning pensjon (FIN)				
10 Lønn og sosiale utgifter	189 680	43 705	56 244	
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	17 025	0	0	
Sum utgifter	206 705	43 705	56 244	
Sum inntekter	0	0	0	
Netto utgifter	206 705	43 705	56 244	

Forutsetninger for utviklingen i pensjonsutgiftene

For å beregne fremtidige pensjonskostnader til ordningen i Oslo Pensjonsforsikring (OPF) gjøres det en rekke generelle forutsetninger:

- Det foretas ingen vesentlige endringer i offentlig tjenestepensjon eller i Folketrygden.
- Krav om 20% stillingsprosent for å kunne tjene opp tjenestepensjon avvikles fra og med 2021
- KMDs beregningsparametere benyttes for å estimere avkastning, diskonteringsrate, lønns- og G-regulering.
- Det benyttes faste tariffer for frivillig avgang og AFP-uttak
- Premieavvik skal amortiseres over de etterfølgende 7 årene.
- Nyansatte genererer gjennomsnittlig like høye pensjonskostnader som de som slutter, dvs. at nyansatte og personer som slutter har en pensjonskostnad lik gjennomsnittet av ansatte
- Det ligger ikke inne forutsetninger om vekst i antall medlemmer i modellen.

Virksomhetenes driftsbudsjett til Sak 1 inkluderer forventede pensjonskostnader til tjenestepensjonsordningen i OPF. Gjenstående avsetninger skal dekke avsluttede avtaler i KLP og pensjonsordningen for enkelte sykehjem som har driftsavtale med SYE.

Tabell 16.17 avsetning pensjon

	2021
Avsetning reguleringspremie KLP + AFP 62-64	26
Avsetning SYE-pensjon inkl. prisvekst	30
Sum kapittel 193	56

Budsjettforslaget for 2021

Tabell 16.18 Pensjon OPF

Pensjon OPF	Regnskap 2019	Dok3 2020	Forslag 2021
Årets kostnad inkl. arbeidsgiveravgift	3 889	3 974	4 137
Herav amortisering inkl. arbeidsgiveravgift	1 079	1 122	1 094

Det er i budsjettet for 2021 forutsatt en vekst i pensjonskostnaden på 163 mill. sammenlignet med vedtatt budsjett for 2020, dette inkluderer lønnsvekst mellom 2020 og 2021.

Amortiseringen er den delen av tidligere års premieavvik som kostnadsføres i respektive år. Kostnaden fordeles på kommunens virksomheter ved at deres utbetaling av pensjongivende lønn genererer 21,9 % pensjonskostnadsbelastning. Byrådet vil til Tilleggsinnstillingen komme tilbake med korrigert kostnadssats for de virksomhetene som skal belastes egenandel for AFP 62-64.

16.12 Betjening av videreutlån

Tabell 16.19 Driftsbudsjett – Betjening av videreutlån

Beløp i 1000 kr			
Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
927 <i>Betjening av videreutlån (AIS)</i>			
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	239	0	0
14 Overføringsutgifter	135	0	0
15 Finansutgifter og finanstransaksjoner	152 297	169 000	155 800
Sum utgifter	152 671	169 000	155 800
17 Refusjoner	-135	0	0
19 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-184 811	-196 000	-222 000
Sum inntekter	-184 946	-196 000	-222 000
Netto utgifter	-32 275	-27 000	-66 200

Det foreslås avsatt 155,8 mill. i 2021 til å betale renter på kommunens lån i Husbanken. Renteinntekter fra videreutlån av husbankmidler foreslås budsjetttert med 222 mill. i 2021. I henhold til regnskapsforskriften skal renter og gebyrer for videreutlånsordningen føres i driftsregnskapet mens avdrag skal føres i investeringsregnskapet. Det vises til investeringsbudsjettet kap. 927 for budsjettering av avdragsinntekter og avdragsutgifter for videreutlånsordningen, samt kap. 926 hvor innlån fra Husbanken og utlån av Husbankmidler føres.

Tap på utlån (avsatt beløp i driftsbudsjettet gjelder rente- og gebyrfordringer eldre enn 90 dager for videreutlån av husbankmidler mens avsatt beløp i investeringsbudsjettet gjelder avdragsfordringer eldre enn 90 dager) budsjetteres på kap. 427 under kapittel 7 Byrådsavdeling for Arbeid, integrering og sosiale tjenester. Bruk- og avsetning til Tapsfondet, som skal dekke reelle tap på videreutlån av husbankmidler, budsjetteres på kap. 950 Bundne driftsfond under 16 Felles inntekter og utgifter.

16.13 Forsikringer

Tabell 16.20 Driftsbudsjett – Forsikringer

Kap / Artsgr	Beløp i 1000 kr		
	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
124 Forsikringer (FIN)			
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	183 489	196 200	195 300
14 Overføringsutgifter	0	-500	0
Sum utgifter	183 489	195 700	195 300
16 Salgsinntekter	-102 577	0	0
17 Refusjoner	-65 649	-180 900	-180 800
Sum inntekter	-168 226	-180 900	-180 800
Netto utgifter	15 263	14 800	14 500

1 Hovedmål

Kommunens hovedmålsetning er å sikre en optimal risikostyring ved blant annet å anskaffe kvalitativt dekkende forsikringsordninger til en lavest mulig kostnad.

2 Ansvarsområde

Oslo kommunes forsikringer omfatter personalforsikring, barne- og elevulykkesforsikring, tingskadeforsikring (brann- og katastrofeforsikring på eiendommer), kriminalitetsforsikring, motorvognforsikring og ansvarsforsikring.

3 Situasjonsbeskrivelse og aktivitetsplan

I medhold av vedtatt forsikringsstrategi er Oslo kommune selvassurandør, med mindre man er pålagt forsikring som følge av lov eller avtale. Operativt er det Oslo Pensjonsforsikring AS og datterselskapet Oslo Forsikring AS som ivaretar forsikringsansvaret. Dette ved at alle erstatninger på kommunens forsikringer, som selskapene ikke har reassurert, vil måtte belastes dem. Som 100 % eier av Oslo Pensjonsforsikring AS vil Oslo kommune være indirekte selvassurandør.

En viktig del av selskapenes virksomhet er skadeforebyggende arbeid og risikostyring overfor kommunens virksomheter. Dette arbeidet bidrar i stor grad til å holde skadefrekvensen og forsikringspremiene nede.

I tråd med bystyrets vedtak i sak 335/94 er det innført lokale egenandeler for kommunens virksomheter. Den lokale egenandelen for skader under brann- og katastrofeforsikringen og kriminalitetsforsikringen er kr. 300 000,- pr. skadetilfelle. For skader meldt under ansvarsdelen av motorvognforsikringen er egenandelen kr. 15 000,- pr. skadetilfelle med mulighet for virksomhetsspesifikke avvik.

4 Merknader til driftsbudsjettet

Det er i 2021 lagt til grunn tilsvarende forsikringsordninger og egenandeler som i 2020. Utgiftene dekker personalforsikringer, barne- og elevulykkesforsikringer, eiendomsforsikringer, kriminalitetsforsikringer og ansvarsforsikringer. Premie for motorvognforsikring belastes virksomhetene direkte.

Forsikringspremiene, unntatt tingskadepremien på eiendom fordeles fullt ut på foretak, etater og bydeler. Premien for tingskade fordeles på foretakene, bykassen sentralt og selvfinansierende miljøetater. Det enkelte foretaks premie beregnes på grunnlag av skadehistorikk, samt opplysninger om bygningstekniske forhold, sikringstiltak mv. i henhold til Oslo Forsikring AS' database for kommunens eiendommer.

I 2021 er premieandelen som dekkes av bykassen sentralt beregnet til 14,5 mill. Samme nivå foreslås videreført i økonomiplanperioden.

16.14 Diverse avsetninger og tilfældige inntekter

Tabell 16.21 Driftsbudsjett – Diverse avsetninger og tilfældige inntekter

Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Beløp i 1000 kr	
		Dok 3 2020	Forslag 2021
192 Diverse avsetn. og tilfældige inntekter (FIN)			
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon	2 638	228 600	1 034 103
13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	102 965	0	0
14 Overføringsutgifter	72 151	0	0
Sum utgifter	177 755	228 600	1 034 103
16 Salgsinntekter	-169 122	-4 000	-4 000
17 Refusjoner	-9 729	0	0
18 Overføringsinntekter	-1 074	0	-900 000
Sum inntekter	-179 925	-4 000	-904 000
Netto utgifter	-2 170	224 600	130 103

Tabell 16.22 Spesifisering av avsetninger på kapittel 192

Spesifisering av avsetninger på kap. 192 - mill. kr	2021
Demografiendring	3,0
Bufferavsetning fastlegetilskudd	8,3
Avsetning rentekostnader ved strategisk eiendomskjøp	76,0
Avsetning rentekostnader - mellomregning KID Nye Tøyenbadet	5,0
Anslag merkostnader corona 2021	2 000,0
Forutsatt statlig finansiering av merkostnader corona 2021*	-2 024,5
Bufferavsetning - redusert mva-refusjon Boligbygg	50,0
Avsetning - frys av husleier bydelene	5,0
Avsetning - gjengs leie	20,0
Støtte til bedriftsidrettslaget Oslo kommune	0,3
Intern låneordning sak/arkiv - forskuttering av avdrag	-9,0
Diverse tilfældige inntekter	-4,0
Sum netto utgifter kap. 192	130,1

*Finansierer 20 mill. til beredsskapslager for smittevernutstyr på kap 372 og 4,5 mill. til administrasjon av lager på kap. 313 under HEI-sektor

Anslaget på merkostnader pga korona på 2 mrd. gjelder HEI-sektor. Byrådet vil til Tilleggsinnstillingen komme nærmere tilbake til koronarelaterte merkostnader/inntektskutt på andre sektorer som for eksempel skole og kollektivtrafikken.

16.15 Tap på lånegarantier

Tabell 16.23 Driftsbudsjett – Tap på lånegarantier

		Beløp i 1000 kr		
Kap / Artsgr		Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
426	Tap på lånegarantier (FIN)			
14	Overføringsutgifter	0	9 000	9 000
	Sum utgifter	0	9 000	9 000
	Sum inntekter	0	0	0
	Netto utgifter	0	9 000	9 000

Kommunenes og fylkeskommunenes adgang til å stille garanti for lån er regulert i kommuneloven av 07.06.2018 § 14-19, samt forskrift gitt med hjemmel i denne. Bystyret vedtok i 1993 (sakene 755 og 1141) prinsipper for kommunale garantistillelser, som gir ytterligere innskrenkninger i forhold til lovverket. Bystyret vedtok i sak 190/15 Realisering av idrettsanlegg gjennom samarbeid med idrettslag å kunne stille kommunal garanti til idrettsanlegg.

Det er ikke registrert noen tap de siste årene. Dette viser at virksomhetene kommunen garanterer for har klart å betjene sine forpliktelser. Det foreslås at det budsjetteres med 9 mill. årlig i 2021 og 2022 til tap på lånegarantier som finansieres med tilsvarende årlig bruk av fondet for tap på lånegarantier på kap. 940, jf. nærmere omtale av fond nedenfor.

Oslo kommunens garantiansvar pr. 31.12.19 utgjorde 559,2 mill., hvorav 237,9 mill. på helse- og sosialområdet. I tillegg foreligger det garantivedtak for ytterligere 400,4 mill., hovedsakelig til samferdselsformål, som var ubenyttet ved utgangen av året. Fond for tap på lånegarantier var pr 31.12.19 på 99,2 mill., som utgjør 10 % av totalt garantiansvar (inkludert ubenyttede garantier). Fylkesmannen anbefaler at Fond for lånegarantier bør utgjøre mellom 5 % og 10 % av totalt garantiansvar. Det betyr at størrelsen på Fond for tap på lånegarantier pr i dag er tilfredsstillende.

16.16 Mottatte overføringer fra KF

Tabell 16.24 Driftsbudsjett – Mottatte overføringer fra KF

		Beløp i 1000 kr		
Kap / Artsgr		Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
898	Overføringer fra KF mv. (FIN)			
14	Overføringsutgifter	19 694	0	0
	Sum utgifter	19 694	0	0
18	Overføringsinntekter	-1 781 873	-1 851 041	-1 805 970
	Sum inntekter	-1 781 873	-1 851 041	-1 805 970
	Netto utgifter	-1 762 179	-1 851 041	-1 805 970

Tabell 16.25 Overføringer

Beløp i 1 000 kr

	2021	2022	2023	2024
Undervisningsbygg Oslo KF				
Overføringer til bykassa	-1 221 881	-1 205 446	-1 179 396	-1 153 221
Omsorgsbygg Oslo KF				
Overføringer	-249 017	-231 831	-222 981	-214 131
Overføring - andel underdekning pensjonslån	-600	-600	-600	-600
Sum overføringer til bykassa	-249 617	-232 431	-223 581	-214 731
Boligbygg Oslo KF				
Overføringer	-322 497	-361 277	-361 277	-361 277
Overføring - andel underdekning pensjonslån	-1 100	-1 100	-1 100	-1 100
Sum overføringer til bykassa	-323 597	-362 377	-362 377	-362 377
Kultur- og idrettsbygg Oslo KF				
Overføring til foretaket - diverse forhold	12 741	17 581	20 681	23 781
Oslo Havn KF				
Overføring - andel underdekning pensjonslån	-4 600	-4 600	-4 600	-4 600
Overføringer	-1 209	-71 209	-71 209	-71 209
Sum overføringer til bykassa	-5 809	-75 809	-75 809	-75 809
Bymiljøetaten				
Overføring - økt leieinntekt haller	-17 807	-17 807	-17 807	-17 807
Sum overføringer	-1 805 970	-1 876 289	-1 838 289	-1 800 164

Undervisningsbygg Oslo KF har fått redusert overføringskravet med 26,175 mill. i 2024 pga. økt ramme til rehabilitering av skoler med 500 mill. i 2024. Foretaket har videre fått redusert overføringskravet pga. bortfall av husleieinntekter med 12,7 mill. i 2021, 12,6 mill. i 2022 og 12,3 mill. årlig i 2023 og 2024. Overføringskravet er videre økt med 5 mill. i 2021 pga. overføring av midler til Oslobygg KF og 4,452 mill. i 2021 knyttet til forventet redusert konsulentbruk.

Omsorgsbygg Oslo KF har fått redusert overføringskravet med 5,2 mill. i 2024 pga. at av den løpende bevilgning til barnehager er videreført i 2024 med 100 mill. Overføringskravet reduseres med 3,65 mill. i 2024 pga. at den løpende bevilgningen til rehabilitering av sykehjem er videreført i 2024 med 70 mill. Overføringskravet reduseres med 7,5 mill. årlig i perioden og 15,9 mill. årlig pga. av bortfall av husleieinntekter for henholdsvis Majorstutunet sykehjem og Furuset sykehjem. Foretaket har videre fått redusert overføringskravet med 4 mill. årlig pga. bortfall av husleieinntekter knyttet til diverse barnehager. Foretakets overføringskrav er økt med 5 mill. i 2021 pga. overføring av midler til Oslobygg KF. Vider er overføringskravet økt med 1,391 mill. i 2021 knyttet til forventet redusert konsulentbruk.

Boligbygg Oslo KF har fått redusert overføringskravet med 40 mill. i 2021 som kompensasjon for bortfall av husleieinntekter frem til at alle leieavtaler er regulert tilbake til gjengs leie. Foretakets overføringskrav er økt 1,22 mill. i 2021 knyttet til forventet redusert konsulentbruk.

Kultur- og idrettsbygg Oslo KF har fått en økt overføring fra bykassa på 3,1 mill. i 2024 pga. at den løpende bevilgning på 60 mill. til rehabilitering av idrettsanlegg er videreført i 2024. Overføringen til foretaket er redusert med 1,14 mill. i 2021 knyttet til forventet redusert konsulentbruk.

Oslo Havn KF har fått en økning i overføringskravet på 70 mill. årlig fra 2022.

16.17 Fond i driftsbudsjettet

I driftsbudsjettet benyttes disposisjonsfond (ubundne driftsfond) og bundne driftsfond.

Etter ny budsjett- og regnskapsforskrift gjeldende fra 2020 skal midler fra driftsfond som skal benyttes til investeringer gå via posten for overføring fra drift til investering, jf omtale av kap. 980 Overføring mellom drifts og investering nedenfor. Før 2020 ble midler fra driftsfond til investeringer benyttet direkte i investeringsbudsjettet.

Ubundne og bundne investeringsfond benyttes bare i investeringsbudsjettet.

For samlet oversikt over avsetning til og bruk av samtlige bykassefond i økonomiplanperioden 2021-2024 vises det til egen oppstilling i kapittel 4 under Hovedoversikter.

16.18 Disposisjonsfond (ubundne driftsfond)

Tabell 16.26 Driftsbudsjett – Disposisjonsfond

Beløp i 1000 kr			
Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
940 Disposisjonsfond (FIN)			
15 Finansutgifter og finanstransaksjoner	2 805 866	631 277	275 912
Sum utgifter	2 805 866	631 277	275 912
19 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-2 315 352	-231 000	-465 000
Sum inntekter	-2 315 352	-231 000	-465 000
Netto utgifter	490 514	400 277	-189 088

Det foreslås avsatt til sammen 276 mill. til disposisjonsfond (ubundne driftsfond) i 2021. Det foreslås bruk av disposisjonsfond for til sammen 465 mill. hvorav 209 mill. på drift og 256 mill. til investeringer. Nedenfor er det redegjort nærmere for de ulike disposisjonsfondene dette gjelder i budsjettet for 2021.

Avsetning til og bruk av fond for samferdselsformål

I forbindelse med overtakelse av riksveier fra staten får Oslo kommune tilført midler gjennom rammetilskuddet for å ivareta dette ansvaret. Det foreslås avsatt 226 mill. til fondet i 2021. Det foreslås å bruke 226 mill. av fondet i 2021 for å finansiere samferdselsprosjekter på Bymiljøetatens investeringsbudsjett.

Avsetning til og bruk av fond for tap på lånegarantier

Det foreslås avsatt 9 mill. til fondet i 2021. Det foreslås å bruke 9 mill. av fondet i 2021 i driftsbudsjettet for å finansiere utgiftene på kap. 426 Tap på lånegarantier. Det vises til nærmere omtale under 16.15 Tap på lånegarantier.

Avsetning til og bruk av energigjenvinningsfond-husholdninger

Det foreslås avsatt 40 mill. til fondet i 2021. Det foreslås å bruke 30 mill. av fondet i 2021 og 10 mill. i 2022 for å finansiere investeringer på kap. 648 Renovasjons- og gjenvinningsetatens investeringsbudsjett.

Bruk av premieavviksfondet

Det foreslås brukt 200 mill. av fondet for å finansiere utgifter i driftsbudsjettet i 2021. Det vises til nærmere omtale av kommunens pensjonskostnader og premieavviksfondet i kapittel 3.

16.19 Bundne driftsfond

Tabell 16.27 Driftsbudsjett – Bundne driftsfond

		Beløp i 1000 kr		
Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021	
950 Bundne driftsfond (FIN)				
15 Finansutgifter og finanstransaksjoner	1 315 679	554 727	211 794	
Sum utgifter	1 315 679	554 727	211 794	
19 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-621 615	-453 961	-297 939	
Sum inntekter	-621 615	-453 961	-297 939	
Netto utgifter	694 064	100 766	-86 145	

Det foreslås avsatt til sammen 212 mill. til bundne driftsfond. Det foreslås bruk av bundne driftsfond med til sammen 298 mill. hvorav 106 mill. på drift og 192 mill. til investeringer. Nedenfor er det redegjort nærmere for de ulike bundne driftsfondene dette gjelder i driftsbudsjettet i 2021.

Avsetning til og bruk av Skogavgiftsfondet

Avsetning til og forbruk av skogavgiftsfondet skjer i henhold til Lov av 21.5.1965 om skogproduksjon og skogsvern. Avsetningen er på 20 % av fakturabeløpet ved tømmer salg og belastes tømmerkjøperne. Skogplanting og utbedring av driftsveier finansieres av fondet. Det foreslås en avsetning i 2021 med 0,32 mill. Det foreslås å bruke 0,32 mill. av fondet til skogplanting og utbedring av driftsveier på Bymiljøetatens investeringsbudsjett.

Avsetning til og bruk av klima- og energifondet

Det foreslås avsatt 15 mill. til fondet i 2021. Det foreslås å bruke 92,6 mill. av fondet i driftsbudsjettet i 2021 for å finansiere netto driftsutgifter på kap. 770 Tilskudd til klima- og energiltak med 90,6 mill. og 2 mill. til Futurebuilt på kap. 609 Plan- og bygningsetaten.

Avsetning til selvkostfond for feiing

Kommunens feiervirksomhet, som inngår som en del av aktiviteten på kap. 650 Brann- og redningsetaten, avregnes mot selvkostfondet for feiing. Etter de statlige retningslinjene for selvkost skal feieavgifts-inntektene justeres slik at det innenfor en 5 årsperiode skal gå i balanse. For 2021 foreslås det for feiing et underskudd på 5,2 mill. som avregnes mot selvkostfondet for feiing. Det vises til kap. 19 Beregningsgrunnlag for gebyrer.

Avsetning til Tapsfondet

Tapsfondet skal dekke reelle tap knyttet til videreutlån av husbankmidler. Det foreslås avsatt 33 mill. til fondet i 2021. Det er ikke budsjettert med bruk av fondet i 2021. Fondsbeholdning pr. 31.12.2019 var 453 mill. mens saldo for samlede utlån på samme tidspunkt var ca. 7,7 mrd. Tapsfondet utgjør således ca. 5,9 % av samlede utlån i videreutlånsordningen. I økonomiplanperioden foreslås det videreutlån av husbankmidler (startlån) med 1,6 mrd. årlig. Det vises til budsjettering av videreutlånsordningen på kapitlene 926 og 927 i drifts- og investeringsbudsjettet.

Avsetning til selvkostfond for vann og avløp

Driftsresultat basert på selvkostberegninger for kap. 620 Vann- og avløpsetaten-selvkost avregnes mot selvkostfondet for vann- og avløp. Etter de statlige retningslinjer for selvkost skal gebyrinntektene justeres slik at det innenfor en 5-årsperiode skal gå i balanse. For 2021 foreslås det for vann- og avløp et underskudd etter selvkost på 16,7 mill. som avregnes mot selvkostfondet for vann- og avløp. Det vises til kap. 19 Beregningsgrunnlag for gebyrer.

Avsetning til selvkostfond for renovasjon

Driftsresultat basert på selvkostberegninger for kap. 648 Renovasjons- og gjenvinningsetaten-selvkost avregnes mot selvkostfondet for renovasjon. Etter de statlige retningslinjer for selvkost skal gebyrinntektene justeres slik at det innenfor en 5-årsperiode skal gå i balanse. For 2021 foreslås det for renovasjon et underskudd etter selvkost på 19,6 mill. som avregnes mot selvkostfondet for renovasjon. Det vises til kap. 19 Beregningsgrunnlag for gebyrer.

Avsetning til og bruk av fond for Oslopakke 3

Bompenger fra Oslopakke 3 budsjetteres som inntekt på kap. 542 Bymiljøetaten og avsettes til fondet for Oslopakke 3. For 2021 foreslås det avsatt 205 mill. til fondet. Det foreslås å bruke 205 mill. av fondet i 2021 hvorav 13,3 mill. for å finansiere utgifter i driftsbudsjettet på kap. 542 Bymiljøetaten, kap. 761 Sykkelprosjektet og kap. 120 Byrådsavdelingene. Resterende 191,7 mill. foreslås brukt til å finansiere samferdselsprosjekter i investeringsbudsjettet.

16.20 Overføring til investeringsbudsjettet

Tabell 16.28 Driftsbudsjett – Overføring til investeringsbudsjettet

Beløp i 1000 kr			
Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
980 Overføring mellom drift og investering (FIN)			
15 Finansutgifter og finanstransaksjoner	1 257 564	659 914	569 494
Sum utgifter	1 257 564	659 914	569 494
Sum inntekter	0	0	0
Netto utgifter	1 257 564	659 914	569 494

For bykassen foreslås det i 2021 å overføre 121,4 mill. fra driften for å finansiere investeringer i investeringsbudsjettet. I tillegg foreslås det å overføre fondsmidler til å finansiere investeringer med 448,1 mill. Etter ny budsjett- og regnskapsforskrift gjeldende fra 2020 skal midler fra driftsfond som skal benyttes til investeringer gå via posten for overføring fra drift til investering. Før 2020 ble midler fra driftsfond til investeringer benyttet direkte i investeringsbudsjettet. Overføring av midler fra driftsfond under bykassen gjelder følgende fond i 2021:

Tabell 16.29 Fond bykassa

Tall i tusen	
Bykassa	2021
Ubunde driftsfond	
EGEfond husholdning	30 000
Fond for samferdselsformål	226 000
Bundne driftsfond	
Fond for Oslopakke 3	191 750
Skogavgiftsfondet	320
Sum overførte fondsmidler til inv.	448 070

Samlet overføring fra drift til investering for bykassen i 2021, inklusiv fondsmidler, blir etter dette 569,5 mill.

For KF'ene foreslås det i 2021 å overføre 189,3 mill. fra foretakenes drift for å finansiere investeringer (Undervisningsbygg Oslo KF med 100 mill. og 89,3 mill. for Oslo Havn KF).

I tillegg foreslås det å overføre midler fra driftsfond med 228,2 mill.

Tabell 16.30 Fond KF

Tall i tusen	
KF	2021
Undervisningsbygg Oslo KF	
Ubundet driftsfond	67 500
Oslo Havn KF	
Ubundet driftsfond	160 747
Sum overførte fondsmidler til inv.	228 247

Samlet overføring fra drift til investering for KF'ene i 2021, inklusiv fondsmidler, blir etter dette 417,5 mill.

16.21 Finansiering av investeringer og avsetninger - Bruk av lån

Tabell 16.31 Investeringsbudsjett – Bruk av lån

		Beløp i 1000 kr		
Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021	
910 Lån (FIN)				
05 Finansutgifter og finanstransaksjoner	2 860	0	0	
Sum utgifter	2 860	0	0	
09 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-2 079 209	-5 465 239	-4 529 689	
Sum inntekter	-2 079 209	-5 465 239	-4 529 689	
Netto utgifter	-2 076 349	-5 465 239	-4 529 689	

Bruk av lån

Byrådet foreslår bruk av lån i 2021 på kap. 910 med 4 529,6 mill. Dette gjelder lån fra Lånefondet for å finansiere investeringer.

I tillegg kommer bruk av lån med 1 600 mill. (fra Husbanken) på kap. 926 til videreutlån. Bykassens samlede bruk av lån i 2021 blir dermed 6 129,6 mill.

For KF'ene foreslår byrådet et samlet låneopptak på 6 042,3 mill. i 2021, det vises til nærmere detaljer om foretakenes investeringsbudsjett med finansiering under sektoromtalen.

Samlet bruk av lån for Oslo kommune i 2021 blir etter dette 12 171,9 mill., jf. nærmere omtale av gjeldsutvikling under kapittel 3 Økonomiplan 2021-2024.

16.22 Utlån egne midler

Tabell 16.32 Investeringsbudsjett – Utlån egne midler

		Beløp i 1000 kr		
Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021	
920 Utlån egne midler (FIN)				
05 Finansutgifter og finanstransaksjoner	675 000	446 000	444 000	
Sum utgifter	675 000	446 000	444 000	
09 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-173 374	-191 600	-172 500	
Sum inntekter	-173 374	-191 600	-172 500	
Netto utgifter	501 626	254 400	271 500	

Det foreslås budsjettet med 444 mill. i utlån av egne midler på kap. 920 til Sporveien Oslo AS i 2021. Utlån gjelder anskaffelse av nye trikker.

Det foreslås budsjettet med avdragsinntekter fra utlån av egne midler med til sammen 172,5 mill. i 2021. Dette gjelder avdrag på tidligere utlån til Oslo Vognselskap AS og Oslo Sporveier AS.

16.23 Videreutlån

Tabell 16.33 Investeringsbudsjett – Videreutlån

		Beløp i 1000 kr		
Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021	
926 Videreutlån (AIS)				
05 Finansutgifter og finanstransaksjoner	1 146 916	1 606 000	1 606 000	
Sum utgifter	1 146 916	1 606 000	1 606 000	
09 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-1 144 769	-1 600 000	-1 600 000	
Sum inntekter	-1 144 769	-1 600 000	-1 600 000	
Netto utgifter	2 147	6 000	6 000	

Videreutlånsordningen består av innlån fra Husbanken for videre utlån til privatpersoner for boligformål. Pr 31.12.2019 hadde Oslo kommune en låneportefølje på ca. 7,7 mrd. Den eksisterende låneordningen heter Startlån. Lån kan gis som full finansiering eller i kombinasjon med boligtilskudd. Lån kan også gis som toppfinansiering. Videreutlånene til privatpersoner administreres av Velferdsetaten. Bydelene saksbehandler søknader om lån.

Byrådet foreslår innlån fra Husbanken med 1 600 mill. i 2021. Videreutlån av husbankmidlene foreslås budsjettet med 1 606 mill. inkl. 6 mill. i tillagte renterestanser.

I driftsbudsjettet foreslås det budsjettet med 33 mill. i avsetning til Tapsfondet i 2021 på kap. 950 Bundne driftsfond.

16.24 Betjening av videreutlån

Tabell 16.34 Investeringsbudsjett – Betjening av videreutlån

Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Beløp i 1000 kr
			Forslag 2021
927 Betjening av videreutlån (AIS)			
05 Finansutgifter og finanstransaksjoner	836 549	860 000	826 600
Sum utgifter	836 549	860 000	826 600
09 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-656 762	-750 000	-795 000
Sum inntekter	-656 762	-750 000	-795 000
Netto utgifter	179 787	110 000	31 600

Det foreslås i 2021 avsatt 827 mill. til avdragsbetjening av kommunens lån i Husbanken.

Avdragsinntekter fra låntakerne av videreutlån foreslås budsjettet med 795 mill. i 2021. Ekstraordinære innbetalte avdrag fra låntakerne skal benyttes til tilsvarende ekstraordinære avdrag på kommunens lån i Husbanken.

Utgiftene knyttet til videreutlånsordningen består av:

Tabell 16.35 Utgifter videreutlånsordningen

	Beløp i 1000 kr
Tillagte renterestanser på kapittel 926 investering	6 000
Renteutgifter på kapittel 927 drift	155 800
Ordinære avdragsutgifter på kapittel 927 investering	326 600
Ekstraordinære avdragsutgifter på kapittel 927 investering	500 000

Inntektene fra låntakerne består av følgende:

Tabell 16.36 Inntekter videreutlånsordningen

	Beløp i 1000 kr
Renteinntekter på kapittel 927 drift	218 000
0,25 % tilleggsrente på kapittel 927 drift	4 000
Ordinære avdragsinntekter på kapittel 927 investering	295 000
Ekstraordinære avdragsinntekter på kapittel 927 investering	500 000

I henhold til retningslinjene for Startlån fra Husbanken har kommunene adgang til å påplusse husbankrenten med inntil 0,25 prosentpoeng til dekning av administrative kostnader. Dette har vært budsjettet med 3 mill. i 2008 og deretter 4 mill. fra 2009. Inntekter fra administrasjonsgebyret er overført bydelene, som saksbehandler videreutlånsordningen.

16.25 Fond i investeringsbudsjettet

For samlet oversikt over all avsetning til og bruk av fond vises til egen oppstilling i kapittel 4 Hovedoversikter.

16.26 Bundne investeringsfond

Tabell 16.37 investeringsbudsjett – Bundne investeringsfond

Beløp i 1000 kr			
Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
959 Bundne investeringsfond (FIN)			
05 Finansutgifter og finanstransaksjoner	427 589	380	380
Sum utgifter	427 589	380	380
09 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-649 549	0	0
Sum inntekter	-649 549	0	0
Netto utgifter	-221 960	380	380

Avsetning til Fond for offentlig tilfluktsrom
Det foreslås avsatt 0,38 mill. til fondet i 2021.

16.27 Overføring fra driftsbudsjettet

Tabell 16.38 Investeringsbudsjett – Overføring fra driftsbudsjett

Beløp i 1000 kr			
Kap / Artsgr	Regnskap 2019	Dok 3 2020	Forslag 2021
980 Overføring mellom drift og investering (FIN)			
Sum utgifter	0	0	0
09 Finansinntekter og finanstransaksjoner	-1 257 564	-659 914	-569 494
Sum inntekter	-1 257 564	-659 914	-569 494
Netto utgifter	-1 257 564	-659 914	-569 494

For bykassen foreslås det på kap. 980 i investeringsbudsjettet 569,5 mill. i overføring fra driften for å finansiere investeringer i investeringsbudsjettet hvorav 448,1 mill. er overføring av midler fra driftsfond. Det vises til omtale av kap. 980 i driftsbudsjettet ovenfor.

16.28 Lånefondet

Lånefondet er kommunens egen «interne bank». Det tas hovedsakelig opp obligasjonslån. Disse midlene lånes ut til selvkost til bykassen og kommunale foretak. Dette gjelder både langsiktige lån til investeringsvirksomhet og kortsiktige likviditetslån. Lån som tas opp, inntektsføres ved opplåningstidspunktet og utgiftsføres ved utlånstidspunktet.

Lånefondet er en egen regnskapsmessig enhet i Oslo kommune og har tidligere kunnet avgi bevilgningsregnskap (drift og investering samlet). Ny kommunelov tilsier at Lånefondet skal budsjetteres i et drifts- og et investeringsbudsjett. Tallene forut for 2020 er ikke sammenlignbare og det vil derfor kun bli presentert budsjett 2020 i tillegg til budsjettforslag 2021 i dette dokumentet.

Kommunen oppnår en rekke fordeler ved å ha et lånefond. Siden innlånene og utlånene delvis er uavhengig av hverandre, står man friere til å velge tidspunkt for låneopptak, lånestruktur, rentebindings- tid, avdragstid osv. Dette innebærer at man lettere kan styre Lånefondets, og derved Oslo kommunes, rente- og refinansieringsrisiko. Det gir også forhandlingsstyrke og stordriftsfordeler å ta opp større lån.

Lånefondets eksterne gjeld pr 31.12.2019 var på 43,2 mrd. Og var lånt ut slik:

Tabell 16.39 utlån

	Tall i mill.
Utlån til:	
Bykassen	10 625,7
Oslo Havn KF	8,0
Undervisningsbygg Oslo KF	19 568,2
Omsorgsbygg Oslo KF	2 695,0
Kultur- og idrettsbygg Oslo KF	6 834,4
Boligbygg Oslo KF	3 503,7
Sum utlån	43 235,0

Budsjettforslag for kap. 080 Lånefondet i 2021:

Driftsbudsjettet

Tabell 16.40 Budsjettforslag drift

			Tall i mill.
Arts- Gruppe		DOK3 2020	SAK1 2021
100-509	Omkostninger og renteutgifter	1 159,4	1 176,7
510-519	Avdrag på eksterne lån	2 127,0	2 094,5
	Sum eksterne finansutgifter	3 286,4	3 271,2
780-909	Refunderte omkostninger og renter	1 159,4	1 176,7
920-929	Mottatte avdrag på utlån	2 127,0	2 094,5
	Sum interne finansinntekter	3 286,4	3 271,2

100-509 Renteutgifter og låneomkostninger

Lånefondets stipulerte forbruk i 2021 hva gjelder renter på innlån samt diverse låne- og administrasjonskostnader fordeler seg slik: Rentekostnader utgjør 1 165,7 mill. og låneomkostnader for øvrig 11,0 mill. Lånefondet låner hovedsakelig opp lån med årlig, etterskuddsvis renteforfall.

510-519 Avdrag på eksterne lån

Lånefondets ordinære avdrag i 2021 foreslås budsjettert med 2 094,5 mill.

780-909 Renteinntekter og utbytte

Lånefondets nettokostnader vedrørende renter og øvrige låneomkostnader fordeles hvert år etter låntakernes andel av Lånefondet og fremgår av tabellen nedenfor, under beskrivelsen av artsgruppe 780-909.

920-929 Mottatte avdrag på utlån

Interne avdrag på lån består av låntakernes avdragsbetjening av respektives lån i Lånefondet og fordeles i henhold til fastsatt nedbetalingsplan.

Økonomiplan 2021 – 2024

Tabell 16.41 Økonomiplan 2021-2024 - drift

	2021	2022	2023	2024
100-509 Omkostninger og renteutgifter	1 176,7	1 435,4	1 682,4	1 892,6
510-519 Avdrag på eksterne lån	2 094,5	2 467,3	2 872,7	3 060,9
Sum eksterne finansutgifter	3 271,2	3 902,7	4 555,1	4 953,5
780-909 Refunderte omkostninger og renter				
Bykassen	329,8	462,6	580,0	660,4
Oslo Havn KF	0,2	0,1	0,1	0,1
Undervisningsbygg Oslo KF	515,2	554,6	595,7	676,3
Boligbygg Oslo KF	65,0	81,8	104,9	124,2
Omsorgsbygg Oslo KF	207,4	280,8	350,3	381,5
Kultur- og Idrettsbygg Oslo KF	59,01	55,8	51,5	48,7
920-929 Mottatte avdrag på utlån				
Bykassen	1 351,4	1 580,0	1 812,0	1 833,0
Oslo Havn KF	1,0	1,0	1,0	1,0
Undervisningsbygg Oslo KF	386,2	433,2	489,7	561,8
Boligbygg Oslo KF	108,0	137,5	180,7	216,2
Omsorgsbygg Oslo KF	176,4	228,8	287,3	320,1
Kultur- og Idrettsbygg Oslo KF	71,6	86,8	102,0	128,8
Sum interne finansinntekter	3 271,2	3 902,7	4 555,1	4 953,5

Investeringsbudsjettet

Tabell 16.42 Budsjettforslag investering

Tall i mill.

Arts- Gruppe		SAK1 2021
520-529	Utlån	10 572,0
	Sum interne utlån	10 572,0
910-919	Bruk av lån	10 572,0
	Sum bruk av lån	10 572,0

520-529 Interne utlån

Samlet foreslås at det lånes ut 10,6 mrd. i interne utlån i 2021 og utlånene er fordelt i henhold til nedenstående økonomiplanoversikt:

910-919 Bruk av lån

Nye låneopptak anslås i 2021 til 10,6 mrd.

Økonomiplan 2021-2024

Tabell 16.43 Økonomiplan 2021-2024 - investering

Tall i mill.

	2021	2022	2023	2024
520-529 Utlån				
Utlån Bykassen	4 529,7	4 874,2	2 983,2	4 349,9
Utlån Undervisningsbygg Oslo KF	1 661,0	2 244,3	3 244,9	3 074,3
Utlån Boligbygg Oslo KF	750,3	1 159,8	931,3	478,0
Utlån Omsorgsbygg Oslo KF	2 678,0	3 003,0	1 033,1	0,0
Utlån Kultur- og Idrettsbygg Oslo KF	953,1	925,1	1 732,0	301,4
Sum interne utlån	10 572,0	12 206,5	9 924,5	8 203,6
910-919 Bruk av lån	10 572,0	12 206,5	9 924,5	8 206,3
Sum bruk av lån	10 572,0	12 206,1	9 924,5	8 206,3

Lånevedtak: Bruk av lån 10 572,0 + konverteringsgap 2 905,4 = 13 477,4 mill.

17. ØKONOMIREGLEMENT 2021

Endringer fra tidligere år:

I kapittel 5.5 er fremføringsgrensen for mer-/mindreforbruk er endret fra 5 % til 4 %.

«Hvis ikke bystyret vedtar noe annet, gis det adgang til å styrke neste års budsjett med besparelser i driftsbudsjettet begrenset til 4 % av budsjetterte utgifter for artsgruppene 10-14 som lå til grunn for bystyrets budsjettvedtak (Dok. 3). For praktisering av denne bestemmelse, tas det forbehold om at driftsregnskapet for kommunen totalt sett ved regnskapsavslutningen viser et resultat som gir adgang til å overføre midler.»

«Merforbruk i driftsbudsjettet begrenset til 4 % av budsjetterte brutto driftsutgifter i bystyrets budsjettvedtak (Dok. 3), skal dekkes inn på neste års budsjett.»

I henhold til forskrift om kommuners og fylkeskommuners finansforvaltning skal bystyret selv gi regler for kommunen eller fylkeskommunens finans- og gjeldsforvaltning. I punkt 8.4 er det derfor innarbeidet henvisning til bystyresak av 16.11.2016 sak 313.

1 Budsjettfullmakter

1.1 Definisjoner og avgrensninger

- a) Med bevilgning (i årsbudsjettet) menes den økonomiske ramme som bystyret har gitt underordnet organ til disponering i budsjettåret.
- b) Driftsbudsjettet er bystyrets vedtak for et kapittel fastsatt som sum utgifter, sum inntekter og netto utgifter
- c) Investeringsbudsjettet er bystyrets vedtak for et kapittel fastsatt som sum utgifter, sum inntekter og netto utgifter
- d) Bystyret vil innskjerpe bestemmelsen om at tilleggsbevilgning bare må gis når det er nødvendig, og at det ikke må gis tilleggsbevilgning det ikke er dekning for. Inntil vedtak er fattet, må det disponeres som om tilleggsbevilgning ikke er gitt
- e) Med budsjettjustering forstås disponering/ omdisponering innenfor bystyrets vedtatte budsjett
- f) Med «øremerkede budsjettmidler» menes midler gitt i medhold av lov, forskrift eller avtale reservert til særskilte formål.
- g) Med «kommunalt øremerkede midler» menes midler øremerket av bystyret eller byrådet i egne saker og vedtatt overførbare til neste budsjettår.
- h) Kostnadsramme må vedtas spesifikt for:
 - Alle investeringsprosjekter over 5 mill. som er fullfinansiert i årsbudsjettet
 - Alle investeringsprosjekter som er planlagt gjennomført over mer enn ett budsjettår, og som derfor ikke er fullfinansiert i årsbudsjettet.
- i) Med «kommunalt foretak» forstås virksomhet med eget styre, som er etablert i medhold av kapitel 9 i kommuneloven. Bystyret vedtar i økonomireglementet budsjettfullmakter og instruks for økonomiforvaltningen som gjelder for foretakets styre.

Bystyret vil understreke at budsjettfullmaktene er basert på at kommunens øvrige regelverk blir fulgt og vil spesielt peke på intern kontroll i økonomiforvaltningen, anskaffelsesreglene og kommunens etiske retningslinjer.

1.2 Prinsipper for delegering

Bystyrets bevilgninger i årsbudsjettet er basert på rammebudsjetteringsprinsipper og knyttet til fastsetting av de samlede økonomiske rammer for kommunen i budsjettåret og hovedtrekkene i bruk av ressursene. Bystyret delegerer myndighet til henholdsvis byrådet og bydelsutvalgene å fatte vedtak i

saker slik det følger av økonomireglementet. Vedtak i saker som ikke er nevnt særskilt, må fattes av bystyret.

Bystyret fastsetter budsjettfullmakter for kommunale foretak i økonomireglementet.

Økonomibestemmelsene utgjør en presisering og innskrenking av den normalkompetansen som følger av lov, forskrift og foretakets formål. Prinsippene for delegering er annerledes enn for byrådet og bydelsutvalgene, og betyr at for saker som ikke er nevnt særskilt i økonomireglementet, er budsjettfullmaktene for styret i foretaket kun begrenset av det som følger av lov, forskrift og bestemmelser i foretakets vedtekter og styreinstruks.

Bystyret forutsetter at den instruks som byrådet utarbeider for økonomiforvaltningen i etater også gjøres gjeldende for bystyrets organer med mindre annet fremkommer av lov, tidligere bystyrevedtak mv.

De budsjettfullmakter byrådet videredelegerer til sine underordnede virksomheter, gjøres også gjeldende for virksomheter underlagt bystyret.

1.3 Budsjettstruktur og avgrensinger i budsjettfullmakter

Bystyret vedtar budsjettet i henhold til kommunens interne kapittelgruppering. Budsjettjusteringer som omfatter følgende kapitler i driftsbudsjettet må vedtas av bystyret:

- Fellesutgifter og finansposter: 800, 810 og 901
- Bystyrets organer: 100, 101, 102, 109, 110, 111 og 112.

Budsjettjusteringer som omfatter følgende kapitler i investeringsbudsjettet må vedtas av bystyret:

- 425 - Øke inntektsanslag for salg av fast eiendom utover 50 mill. på årsbasis
- Fellesutgifter og finansposter: 910, 926 og 929

Forretningsutvalget gis fullmakt til å foreta budsjettjusteringer mellom kapitlene 100, 101, 102, 109, 110, 111 og 112.

Byrådet gis fullmakt til å fastsette det nærmere innhold i de obligatoriske hovedoversikter som skal benyttes i budsjett og regnskapsoppstillinger innenfor rammene av forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. av 07.06.2019

2 Budsjettfullmakter delegert til byrådet

2.1 Justering av vedtatt driftsbudsjett

Bystyrets budsjettvedtak for et kapittel i driftsbudsjettet vedtas som sum utgifter, sum inntekter og netto utgifter.

- a) Byrådet gis i driftsbudsjettet fullmakt til å foreta budsjettjusteringer innenfor et budsjettkapittel og mellom alle budsjettkapitler. Byrådet gis en samlet ramme for budsjettjusteringer mellom budsjettkapitler på 300 mill.
- b) Byrådet gis i driftsbudsjettet fullmakt til å fordele avsetninger på kapitlene 303, 305, 306 og 308 i tråd med de spesifikasjoner og konkrete formålsbeskrivelser bystyret knytter til avsetningene
- c) Byrådet gis fullmakt til å fordele de sentralt avsatte midlene på kap. 481 Oslo sør-satsingen, kap. 482 Groruddalsatsingen, kap. 483 Oslo indre østsatsingen og kap. 490 Bilfritt byliv, i tråd med de spesifikasjoner og formålsbeskrivelser som er knyttet til avsetningene.
- d) Byrådet gis i driftsbudsjettet fullmakt til å fordele statlige øremerkede tilskudd til kapitler og tiltak i tråd med de forutsetninger som ligger til grunn for den enkelte bevilgning

- e) Byrådet gis fullmakt til å foreta budsjettjusteringer som følge av endret arbeidsfordeling mellom byråder.

Følgende forutsetninger legges til grunn for fullmaktene under punktene a–e:

- Justeringene må ikke berøre bevilgninger som etter bystyrets budsjettvedtak er ført opp til spesielle angitte formål
- Justeringene må ikke medføre vesentlige avvik fra de premisser som ligger til grunn for bystyrets budsjettvedtak - herunder måltall og aktivitetsplaner for de enkelte virksomheter
- Omdisponeringene må skje med finansiell dekning innen bystyrets budsjettvedtak for årsbudsjett 2021.

2.2 Justering av vedtatt investeringsbudsjett

- a) Byrådet gis i investeringsbudsjettet fullmakt til å foreta budsjettjusteringer innenfor hvert budsjettkapittel og mellom alle budsjettkapitler. Byrådet gis en samlet ramme for budsjettjusteringer mellom budsjettkapitler på 200 mill.
- b) Byrådet gis fullmakt til å foreta budsjettjustering mellom driftsbudsjettet og investeringsbudsjettet for investeringer som helt eller delvis skal finansieres gjennom overføring fra driftsbudsjettet og som planlegges gjennomført i løpet av budsjettåret.
- c) Byrådet gis fullmakt til å vedta og senere justere kostnadsramme og finansieringsplan for investeringsprosjekter med en brutto kostnadsramme på inntil 30 mill. pr. prosjekt, og som er fullfinansiert i årsbudsjettet. For virksomheter under VAR-sektor er denne grensen 50 mill.
- d) Byrådet gis fullmakt til å justere kostnadsramme og finansieringsplan for investeringsprosjekter vedtatt i bystyret, med inntil 15 % og maksimalt 30 mill. pr. prosjekt i forhold til bystyrets vedtatte kostnadsramme. For virksomheter under VAR-sektor er denne grensen 50 mill. Byrådet kan justere kostnadsramme uten nærmere prosentvis avgrensning når justeringen er under 2,0 mill. pr. prosjekt. Justeringene må være fullfinansiert i årsbudsjettet.
- e) Byrådet gis i investeringsbudsjettet fullmakt til å overføre bevilgninger fra ett investeringsprosjekt til bruk for planlegging, prosjektering eller gjennomføring av andre investeringsprosjekter, når beløpet som overføres til og fra hvert enkelt prosjekt ikke overstiger 30 mill. For virksomheter under VAR-sektor er denne grensen 50 mill.
- f) Byrådet gis i investeringsbudsjettet fullmakt til å fordele uspesifiserte avsetninger til inventar og utstyr, og til investeringer i fast eiendom på budsjettkapitler, prosjekter og konkrete anskaffelser. Fullmakt gjelder fordeling av midler til enkeltprosjekter/-tiltak med brutto kostnadsramme opp til 30 mill. For virksomheter under VAR-sektor er denne grensen 50 mill.
- g) Byrådet gis fullmakt til å slutte de nødvendige kontrakter innenfor rammen av det av bystyret godkjente kostnadsramme når bystyret har vedtatt igangsetting av et investeringsprosjekt.
- h) Byrådet gis fullmakt til å foreta budsjettjusteringer som følge av endret arbeidsfordeling mellom byråder.

Følgende forutsetninger legges til grunn for fullmaktene under punktene a–h:

- Justeringene må ikke medføre vesentlige avvik fra de premisser som ligger til grunn for bystyrets budsjettvedtak
- Omdisponeringene må ikke føre til at bystyrets vedtatte kostnadsrammer overskrides
- Omdisponeringene må ikke føre til at bystyrets vedtatte prosjekter ikke blir gjennomført eller vesentlig utsatt.
- Omdisponeringene må skje med finansiell dekning innen bystyrets budsjettvedtak for årsbudsjett 2021.

2.3 Fordeling av budsjetttrammer for byomfattende tiltak

Byrådet gis fullmakt til å fordele budsjetttrammene for kapitlene for de byomfattende oppgaver på enkelttiltak med utgangspunkt i bystyrets budsjettvedtak.

2.4 Fordeling av tilskuddsbevilgninger og fordeling av rammen for videreutlån til bydelene

Byrådet gis med utgangspunkt i bystyrets budsjettvedtak fullmakt til å fordele bevilgninger på budsjettkapitler som omfatter tilskudd til organisasjoner og enkelttiltak. Fullmakten omfatter også fordeling av midler til private og offentlige aktører som følge av statlige tilskudd, herunder også fordeling av spillemidler.

Byrådets fullmakt betinger at det som vilkår for kommunalt tilskudd under dette punktet skal stilles krav om fremleggelse av skatteattest for merverdiavgift og skatt som ikke er eldre enn seks måneder på søknadstidspunktet. Det gjøres unntak fra dette vilkåret for tilskuddsmottakere, herunder idrettslag m.v. og nyetablerere, som dokumenterer at de ikke er skatte- og merverdiavgiftspliktige.

Byrådet gis fullmakt til å fordele avsetningen på kapittel 926 Videreutlån til bydelene.

2.5 Budsjettekniske korreksjoner

Byrådet gis fullmakt til å foreta budsjettekniske korreksjoner.

2.6 Øvrige fullmakter delegert til byrådet

2.6.1 Priser for kommunale ytelser

Byrådet gis fullmakt til å vedta nye priser på kommunale ytelser som ikke er hjemlet i lov. De retningslinjer for prisjusteringer bystyret vedtar som en del av budsjettbehandlingen skal legges til grunn for den konkrete prisfastsetting.

Byrådet gis fullmakt til å fastsette priser på interne leveranser/tjenester i Oslo kommune når slike ikke er fastsatt av bystyret.

Styret for Oslo Havn KF fastsetter de kommunale forskrifter etter Havne- og farvannsloven, herunder avgifter, med unntak av Havne- og farvannslovens § 14, siste ledd og § 15.

2.6.2 Økonomifullmakter overfor private institusjoner

Byrådet gis fullmakt til å fastsette budsjetter, eventuelt inngå driftsavtaler, samt godkjenne regnskaper for private institusjoner som får driftstilskudd fra Oslo kommune. Dette gjelder dog ikke for private bydelsspesifikke institusjoner som mottar driftstilskudd som følge av vedtak fattet av de enkelte bydelsutvalg.

2.6.3 Oppretting og inndragning av stillinger

Byrådet gis fullmakt til å opprette og inndra stillinger innenfor rammen av vedtatt budsjett.

2.6.4 Instruks for økonomiforvaltningen

Byrådet gis fullmakt til å utarbeide instruks for økonomiforvaltningen i etater innenfor de retningslinjer som ligger i fullmaktene vedtatt av bystyret.

2.6.5 Videredelegering av fullmakter

Byrådet gis fullmakt til å videredelegere avgjørelsesmyndighet i saker som byrådet i medhold av økonomireglementet er gitt myndighet til å fatte vedtak i.

2.6.6 Udekket i investeringsregnskapet

Byrådet gis fullmakt til å belaste foretakene med den til enhver tid gjeldende innlånsrente i lånefondet inneværende regnskapsår for det udekkede beløpet.

3 Budsjetthfullmakter delegert til bydelsutvalgene

Bystyrets vedtak om nettoramme for bydelene er fordelt som driftsramme og sosialhjelpsramme.

3.1 Budsjettfordeling

Bydelsutvalget skal innen 31.12.2020 vedta et budsjett innenfor de rammer, retningslinjer og frister som bystyret fastsetter i sitt budsjettvedtak. Vedtaket skal umiddelbart sendes byrådet til orientering.

Bydelsutvalget skal vedta et driftsbudsjett for bydelen fordelt på henholdsvis:

- Funksjonsområde, definert gjennom kriteriesystemet
- KOSTRA-funksjoner
- Resultatenhet, definert som det organisasjonsnivå som samsvarer med rapporteringsansvar til bydelsdirektør

Sammenhengen mellom disse vedtaksnivåene skal fremgå av budsjettdokumentene (både budsjettforslag og bydelsutvalgets budsjettvedtak).

Budsjettet skal for bydelen totalt og for hvert funksjonsområde spesifiseres på artsgrupper. Både brutto utgifter, brutto inntekter og netto inntekter skal fremkomme i oppstillingen.

Inndelingen i funksjonsområder er basert på funksjonene i KOSTRA. Nedenstående inndeling i funksjonsområder skal benyttes i bydelsutvalgets vedtak:

• Funksjonsområde1:	Administrasjon og fellestjenester
• Funksjonsområde 2A:	Barnehager
• Funksjonsområde 2B:	Barnevern
• Funksjonsområde 2C:	Aktivitetstilbud for barn og unge, helsestasjon og skolehelsetjeneste
• Funksjonsområde 3:	Helse og omsorg
• Funksjonsområde 4:	Sosialtjenester og ytelser
	▪ FO4A: Sosiale tjenester
	▪ FO4B: Kvalifiseringsprogram
	▪ FO4C: Økonomisk sosialhjelp

Budsjettvedtaket pr KOSTRA-funksjon og resultatenhet skal vise henholdsvis brutto utgifter, brutto inntekter og netto inntekter.

Bydelsutvalget kan eventuelt vedta et investeringsbudsjett for inventar, transportmidler og utstyr med en økonomisk levetid på minst tre år og innkjøpspris over kr. 100 000. Summen av netto driftsutgifter i driftsbudsjettet og netto forslag til kapitalutgifter i investeringsbudsjettet skal for den enkelte bydel være identisk med bystyrets vedtatte budsjett for netto driftsutgifter.

3.2 Budsjettforutsetninger/-regler

- a) Bydelsutvalgets budsjett skal til enhver tid holdes innenfor de rammer og overordnede mål som er vedtatt av bystyret. Det gis ikke anledning til å justere drifts- eller investeringsbudsjettet ved mer-/mindreinntekter i forhold til budsjettert statstilskudd som kompenserer for merverdiavgift fra investeringsregnskapet. Dette omfatter ikke kompensasjon fra investeringer som er finansiert av virksomheten selv ved overføring av egne driftsmidler til investeringsbudsjettet
- b) Bydelsutvalget skal i sitt budsjettvedtak ta utgangspunkt i et netto sosialhjelpsbudsjett tilsvarende den sosialhjelpsramme bydelen får bevilget fra bystyret. Bydelsutvalget gis fullmakt til å foreta omdisponeringer fra bystyrets vedtatte sosialhjelpsramme, artsgruppe 14 til bydelens ordinære driftsramme, artsgruppe 11. Omdisponeringer i forhold til tildelt sosialhjelpsramme skal gjøres eksplisitt, med henvisning til hvilke tiltak som blir finansiert ved en slik omdisponering. Bydelsutvalget gis fullmakt til å foreta omdisponeringer fra bydelens ordinære driftsramme, artsgruppe 11, til styrking av sosialhjelpsrammen utover vedtatt

- eksternbudsjett på artsgruppe 14. Bydelene skal rapportere disse tiltakene, og sannsynliggjøre effektene i forhold til sosialhjelpsutgiftene i tertial- og årsberetningene til bystyret
- c) Bydelsutvalget kan vedta budsjettjustering mellom driftsbudsjettet og investeringsbudsjettet for investeringer i inventar, transportmidler og utstyr, som i sin helhet skal finansieres gjennom overføring fra driftsbudsjettet
 - d) Bydelsutvalget kan fremme innstilling overfor byrådet om budsjettjustering mellom driftsbudsjettet og investeringsbudsjettet for investeringer i fast eiendom som helt eller delvis skal finansieres gjennom overføring fra driftsbudsjettet.
 - e) Bydelsutvalget gis fullmakt til å opprette og inndra stillinger innenfor rammen av vedtatt budsjett. Fullmakt til å opprette stillinger innenfor denne rammen gjelder kun for stillingskategorier under saksområder hvor bydelsutvalget har fått delegert avgjørelsesmyndighet. Bydelsutvalget har ansvar for å sikre at driftsutgifter som følger av vedtak om opprettelse av nye stillinger på årsbasis kan dekkes innenfor bydelens budsjett-ramme.
 - f) Bydelsutvalget gis fullmakt til å fastsette budsjetter, eventuelt inngå driftsavtaler, samt godkjenne regnskaper for private bydelsspesifikke institusjoner som mottar driftstilskudd fra Oslo kommune
 - g) Bydelsutvalget gis fullmakt til å videredelegere avgjørelsesmyndighet til bydelsdirektøren i saker som bydelsutvalget i medhold av økonomireglementet er gitt myndighet til å fatte vedtak i, men innenfor de rammer som fremgår av punkt 2.3.

3.3 Rammer for videredelegering

Adgangen til videredelegering til bydelsdirektøren er begrenset til:

- a) Fullmakt til å foreta den detaljerte budsjettfordeling innenfor rammen av bydelsutvalgets vedtak (jf. Punkt 2.1)
- b) Fullmakt til å foreta budsjettjusteringer for alle artsgrupper på driftsbudsjettets utgifts- og inntektsside og innenfor følgende funksjonsområder:
 - Funksjonsområde1: Administrasjon og fellestjenester
 - Funksjonsområde 2A: Barnehager
 - Funksjonsområde 2B: Barnevern
 - Funksjonsområde 2C: Aktivitetstilbud for barn og unge, helsestasjon og skolehelsetjeneste
 - Funksjonsområde 3: Helse og omsorg
 - Funksjonsområde 4: Sosialtjenester og ytelser
 - FO4A: Sosiale tjenester
 - FO4B: Kvalifiseringsprogram
 - FO4C: Økonomisk sosialhjelp
- c) Fullmakt til å opprette og inndra stillinger innenfor rammen av vedtatt budsjett.

Følgende forutsetninger legges til grunn for fullmaktene under punktene a-c:

- Justeringene må ikke føre til endringer i aktivitetsforutsetningene i forhold til bydelsutvalgets vedtak, herunder vedtatte måltall og aktivitetsplaner
- Justeringene må i sum, i løpet av budsjettåret, ikke overstige 10 % av bydelsutvalgets opprinnelig vedtatte bruttobudsjett for det enkelte funksjonsområde.
- Justeringene må ikke berøre bevilgninger som etter bystyrets budsjettvedtak er ført opp til spesielle angitte formål

4 Budsjettfullmakter for kommunale foretak

4.1 Generelt

Budsjettfullmaktene omfatter kommunale foretak etablert etter kapittel 9 i Kommunaloven, og utgjør en presisering og innskrenking av den normalkompetansen som følger av lov, forskrift og foretakets formål. Prinsippene for delegering er annerledes enn for byrådet og bydelsutvalgene, og betyr at for saker som ikke er nevnt særskilt i økonomireglementet, er budsjettfullmaktene for styret i foretaket kun begrenset av det som følger av lov, forskrift og bestemmelser i foretakets vedtekter og instruks.

De kommunale foretakene har i all hovedsak bykassen som kunde, og defineres dermed ikke som foretak som driver næringsvirksomhet ut fra forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner av 07.06.2019. Det innebærer at alle foretakene skal følge budsjett- og regnskapsregler etter kommunelovens bestemmelser.

I medhold av kommuneloven og forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner av 07.06.2019 gjelder følgende prinsipper for årsbudsjettet:

- a) Bystyret selv må innen årets utgang fastsette bindende økonomiske rammer for foretakets drift og investering for kommende kalenderår. Bystyret vedtar også økonomiplan for foretaket, jf. kommunelovens § 14-2. Styret foretar den nærmere fordeling av årsbudsjettet og basert på prinsipper i kommuneloven med forskrifter. Det fullstendige årsbudsjettet skal bestå av et driftsbudsjett og investeringsbudsjett slik de framkommer for bykassen.
- b) Driftsbudsjettet kan vedtas som en nettoramme, men det er krav til budsjettbalanse. Styret kan foreta endringer i driftsbudsjettet innenfor bystyrets bindende rammer. Styret kan også omdisponere fra drift til gjennomføring av investeringer i budsjettåret.
- c) Med unntak av øremerkede midler skal det ikke legges opp fond fra driftsrammen. Ubrukte øremerkede midler skal anvendes i det påfølgende års budsjett.
- d) Mindreforbruk som ikke dekker inn et merforbruk som fremkommer etter kapittel 4 i forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner av 07.06.2019 714 skal disponeres året etter regnskapsåret.
- e) Bystyrets budsjettvedtak for investeringsbudsjettet må som et minimum spesifiseres på sum investering og sum finansiering, herav lån. Styret for foretaket kan ikke selv vedta låneopptak. Bystyret kan vedta en kostnadsramme for et enkeltprosjekt eller som en sum for en gruppe av enkeltprosjekter. Oppjustering av kostnadsrammen for slike investeringsprosjekter kan ikke skje uten fullfinansiering i årsbudsjettet. For investeringer som er fullfinansiert i budsjettåret er det tilstrekkelig for bystyret å angi rammebevilgninger.
- f) Styret for foretaket gis fullmakt til å slutte de nødvendige kontrakter innenfor rammen av den av bystyret godkjente kostnadsramme når bystyret har vedtatt igangsetting av et investeringsprosjekt.

4.2 Bystyrets budsjettvedtak

I det følgende foretas ytterligere presiseringer og innskrenkninger i budsjettfullmaktene for kommunale foretak. Bystyret vedtar bindende rammer for foretakets økonomiske drift og investering i budsjettåret og med følgende detaljering:

- Driftsbudsjettet fastsettes som en nettoramme (netto driftsresultat)
- Investeringene fastsettes som en bruttoramme med sum investering og sum finansiering.
- Budsjettfullmakter for investeringer gjelder for anleggsmidler som er tatt inn i foretakets balanse.
- Dersom bystyret vedtar samlet kostnadsramme for en gruppe prosjekter, må styret vedta kostnadsramme pr. prosjekt etter samme regler som gjelder for bykasseinvesteringer. Styret må også fordele de fastsatte investeringsrammene i årsbudsjettet og økonomiplanen på investeringsprosjektene. Eventuell særskilt finansiering skal knyttes til vedkommende prosjekt.

4.3 Budsjettfordeling

Styret for foretaket skal innen 31.12.2019 vedta et fullstendig årsbudsjett, og i samsvar med kommuneloven og forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. av 07.06.2019 nr. 714. Foretakene skal benytte kommunens felles valgte økonomisystem, herunder bruken av konto- og kodeplaner samt konteringsdimensjoner.

Investeringsbudsjettet

Styret skal foreta en ytterligere fordeling med tilhørende finansiering på de enkelte investeringsprosjektene.

Byrådet gis fullmakt til å gi nærmere retningslinjer.

4.4 Budsjettjustering

- a) Foretakets budsjett skal til enhver tid holdes innenfor de rammer og overordnede mål som er vedtatt av bystyret
- b) For salg av aksjer/andeler/fast eiendom gis styret for eiendomsforetaket fullmakt til å øke beløpet med inntil 50 mill. i forhold til bystyrets opprinnelige budsjettvedtak. Salg av aksjer/andeler/fast eiendom utover 50 mill. årlig i forhold til bystyrets opprinnelige budsjettvedtak vedtas av bystyret.
- c) Inntekter i investeringsbudsjettet som ikke omfattes av b, vedtas av bystyret
- d) Styret kan ikke foreta budsjettjustering mellom de enkelte prosjektporteføljer slik de fremkommer av bystyrets vedtak. Hvis bystyret har vedtatt en kostnadsramme for enkeltprosjekter, kan ikke styret foreta endringer av denne

Følgende forutsetninger legges til grunn for fullmaktene under punktene a-d:

- Justeringsfullmakter for investeringer gjelder for anleggsmidler som er tatt inn i foretakets balanse.
- Justeringene må ikke medføre vesentlige avvik fra de premisser som ligger til grunn for bystyrets budsjettvedtak.

Omdisponeringene må skje med finansiell dekning innen bystyrets budsjettvedtak for årsbudsjett 2021.

Foretaket skal meddele byrådsavdelingen som foretaket sorterer inn under og Byrådsavdeling for finans fortløpende og senest innen en uke etter at vedtaket er fattet i følgende tilfeller:

1. Justering i netto driftsutgift på et kapittel som ikke skyldes økt bevilgning sentralt, inkludert overføring mellom driftsbudsjettet og investeringsbudsjettet.
2. Justering av kostnadsramme eller justering av årets bevilgning til et investeringsprosjekt.
3. Justering for salg av aksjer/andeler/fast eiendom jf. punkt 4.4 b).

5 Instruks for økonomiforvaltningen

5.1 Instruks for økonomiforvaltningen i byrådet

Bystyret vil understreke at budsjettfullmaktene er basert på at kommunens øvrige regelverk blir fulgt og vil spesielt peke på intern kontroll i økonomiforvaltningen, anskaffelsesreglene og kommunens etiske retningslinjer.

5.2 Årsbudsjett

Byrådet skal legge frem et forslag til årsbudsjett og skattevedtak for kommunen. Årsbudsjettet skal inneholde en oversikt over inntekter og utgifter for kommunens virksomheter kommende år.

Det skal utarbeides konkrete måltall for den enkelte virksomhets aktivitet. Aktivitetsplanene skal gjøre det lettere å se sammenhengen mellom ressursinnsats og forventet resultat, samtidig som de skal bidra til å legge forholdene til rette for å vurdere graden av måloppnåelse i kommunen.

Bystyret presiserer at tallbudsjettet er det overordnede styringselement i budsjettet, og understreker at vedtatt tallbudsjett skal overholdes. Uventede merutgifter og/eller inntektsbortfall må dekkes innenfor virksomhetenes ansvarsområder.

Byrådets forslag til tallbudsjett skal bygge på aktivitetsplaner for det kommende år. Planene skal vise hvilke tiltak som skal gjennomføres og omfanget av tiltakene.

Dersom det i løpet av året oppstår vesentlige avvik i forhold til vedtatt tallbudsjett og/eller aktivitetsplaner, skal nødvendige tiltak iverksettes straks. Dersom avvikene er av en slik karakter at premissene for bystyrets budsjettvedtak må anses å være endret, skal dette legges frem for bystyret snarest mulig. Som hovedregel skal varslings skjema i forbindelse med kvartals- og tertialrapporteringen. Inntil et eventuelt nytt vedtak er fattet, skal tallbudsjettet overholdes.

Bystyret understreker at de bevilgninger som gis til organisasjoner o.l., er ment som et driftstilskudd for hele året. Driften må tilpasses etter tilskuddets størrelse.

5.3 Ansvar

Byrådet har ansvar for å føre tilsyn med kommunens økonomiforvaltning, herunder:

- Holde seg løpende orientert om utviklingen i de enkelte virksomheter
- Påse at bystyrets vedtak blir iverksatt
- Påse at det ikke skjer overskridelser i forhold til vedtatt budsjett
- Sørge for at ressursene anvendes optimalt og i tråd med kommunens overordnede mål og aktivitetsplaner.

5.4 Rapportering

For 1. kvartal og 2. tertial i året skal byrådet utarbeide rapporter med regnskapsoversikter og årsprognoser for den enkelte etat, bydel, foretak og for bykassen samlet. Kvartals- og tertialrapportene skal beskrive den økonomiske utvikling og utviklingen i tjenesteproduksjonen i forhold til tallbudsjett og aktivitetsplaner. Rapportene skal inneholde en sammenstilling av periodisert budsjett, akkumulert regnskap og prognose for året.

Dersom det ligger an til avvik skal dette forklares, og forslag til nødvendige mottiltak skal fremkomme.

Kvartals- og tertialrapportene skal også gi en oversikt over regnskap, budsjett og prognose for investeringene.

Kvartalsrapportene fremmes for bystyrebehandling i juni, og tertialrapportene i oktober hvert år.

5.5 Beregning av fremført mer-/mindreforbruk

Hvis ikke bystyret vedtar noe annet, gis det adgang til å styrke neste års budsjett med besparelser i driftsbudsjettet begrenset til 4 % av budsjetterte utgifter for artsgruppene 10-14 som lå til grunn for bystyrets budsjettvedtak (Dok. 3). For praktisering av denne bestemmelse, tas det forbehold om at driftsregnskapet for kommunen totalt sett ved regnskapsavslutningen viser et resultat som gir adgang til å overføre midler.

For kommunale foretak fastsettes ingen maksimalgrense for slik adgang til styrking av neste års budsjett.

Merforbruk i driftsbudsjettet begrenset til 4 % av budsjetterte brutto driftsutgifter i bystyrets budsjettvedtak (Dok. 3), skal dekkes inn på neste års budsjett.

For kommunale foretak fastsettes ingen maksimalgrense for slikt krav om inndekking på neste års budsjett.

Kommunalt øremerkede bevilgninger gitt i Dok. 3 skal trekkes ut før beregning av maksimalgrensen gjøres.

Ubrukte øremerkede midler skal holdes utenfor beregningen av fremført mer-/mindreforbruk.

Med øremerkede bevilgninger menes midler gitt i medhold av lov, forskrift eller avtale. Med kommunalt øremerkede bevilgninger menes midler øremerket av bystyret eller byrådet i egne saker og vedtatt overførbare til neste år.

Beregningene foretas for hvert enkelt budsjettkapittel.

Det utarbeides egne retningslinjer i forbindelse med den årlige regnskapsavslutningen.

Byrådet gis som et ledd i gjennomføring av årsavslutningen fullmakt til å foreta delvise strykninger i driftsregnskapet.

5.6 Årsregnskap og årsberetning

Byrådet skal ved regnskapsårets slutt avgi et årsregnskap i henhold til Kommunal- og moderniseringsdepartementets [forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv.](#) som viser årets regnskapstall i forhold til bystyrets opprinnelige budsjettvedtak (Dok. 3), justert årsbudsjett og foregående års regnskapstall.

Årsberetningen skal redegjøre for kommunens virksomhet og resultater i året i forhold til overordnede mål og aktivitetsplaner. Det skal videre gis en vurdering av den økonomiske situasjonen ved årets slutt. Beretningen skal vise hvordan tjenester og tiltak er tilpasset behovene blant kommunens innbyggere. Årsberetningen skal utformes slik at den gir et dekkende bilde av kommunens utvikling, resultat og stilling.

6 Instruks for økonomiforvaltningen i bydeler

Bystyret vil understreke at budsjettfullmaktene er basert på at kommunens øvrige regelverk blir fulgt og vil spesielt peke på intern kontroll i økonomiforvaltningen, anskaffelsesreglene og kommunens etiske retningslinjer.

6.1 Bydelsutvalgets ansvar for årsbudsjettet

Bydelsutvalget skal vedta et budsjett innenfor de rammer, retningslinjer og frister som bystyret fastsetter i sitt budsjettvedtak. Bydelsutvalgets budsjett skal til enhver tid holdes innenfor de rammer og overordnede mål som er vedtatt av bystyret.

Bydelens budsjett skal gi en oversikt over utgifter og inntekter knyttet til funksjonsområdene bydelen har ansvar for. Det skal, i tråd med bystyrets overordnede mål for bydelens virksomhet, utarbeides måltall for bydelens aktivitet det kommende år. Av bydelsutvalgets budsjettvedtak skal det fremgå hvilke aktivitetsendringer som forutsettes gjennomført i løpet av budsjettåret. Vedtaket skal umiddelbart sendes byrådet til orientering.

Bystyret understreker at de budsjetter som er vedtatt skal overholdes. Det skal ikke legges opp fond fra driftsrammen. Bydelsutvalget har ansvar for den økonomiske utviklingen i løpet av året, og for å iverksette nødvendige tiltak for å hindre merforbruk i forhold til tildelt budsjettramme. Dersom det i løpet av året oppstår vesentlige negative avvik i forhold til budsjettet, skal dette snarest mulig varsles overfor byrådet og bystyret. Som hovedregel skal varsling skje som ledd i tertialrapporteringen.

Dersom bydelsutvalget ikke har vedtatt et saldert budsjett, skal bydelsdirektøren i henhold til bydelsreglementet anke saken inn for byrådet/ bystyret. Dersom bydelsutvalget ikke har vedtatt et saldert budsjett innen to måneder etter en varslet anke, legges bydelsdirektørens forslag til budsjett til grunn for bydelens aktivitet i påvente av ankebehandlingen.

Dersom bydelsutvalget vedtar permanent avvikling av større deler av bydelens virksomhet, skal et slikt vedtak sendes byrådet til orientering.

6.2 Bydelsdirektørens ansvar for årsbudsjettet

Bydelsdirektøren har ansvar for å fremlegge et saldert budsjettforslag for behandling i bydelsutvalget, og for å holde bydelsutvalget orientert om utviklingen i løpet av året, herunder også foreslå nødvendige justeringer innenfor tildelt budsjettramme, eller aktivitetsnivå.

Dersom bydelsutvalget ikke har vedtatt et saldert årsbudsjett innen den frist som bystyret har fastsatt, har bydelsdirektøren plikt til omgående å fremme ankesak for byrådet. Byrådet plikter å legge frem sak for bystyret innen tre uker etter mottatt anke.

Bydelsdirektøren har ansvar for å holde bydelsutvalget orientert om utviklingen i løpet av året. Dersom det i løpet av året oppstår vesentlige avvik i forhold til vedtatt tallbudsjett og/eller aktivitetsplaner, skal bydelsdirektøren straks iverksettes nødvendige tiltak. Dersom forutsetningene for å holde vedtatt budsjettramme eller aktivitetsnivå ikke lenger er til stede skal bydelsdirektøren fremme forslag om nødvendige budsjettjusteringer.

Bydelsdirektøren har ansvar for at godt og effektivt lederskap av bydelens forvaltning utøves, og for at bydelsutvalgets vedtak gjennomføres.

6.3 Rapportering

For 1. kvartal og 2. tertial i året skal det utarbeides en rapport som gir en beskrivelse av den økonomiske utviklingen og av utviklingen i tjenesteproduksjonen i forhold til tallbudsjett og aktivitetsplaner. Kvartals- og tertialrapportene skal inneholde en sammenstilling av periodisert budsjett, akkumulert regnskap og prognose for året. Rapportene skal legges frem for bydelsutvalget og oversendes byrådet. Byrådet fastsetter nærmere retningslinjer for kvartals- og tertialrapportenes innhold og form, samt frister.

Til hvert møte i bydelsutvalget skal bydelsdirektøren utarbeide en rapport for utvikling i tjenesteproduksjon og økonomi. Statusrapporten skal vise utviklingen sortert på henholdsvis funksjonsområde, KOSTRA-funksjon og resultatenheter.

Det forutsettes at bydelen har etablert måleindikatorer i bydelens løpende månedsoppfølging, som viser i hvor stor grad mål, strategier, aktivitetsplaner og tiltak blir gjennomført med de effekter som er forutsatt.

Budsjettavvik hittil i år og årsprognose skal som et minimum fremstilles på samme detaljeringsnivå som bydelsutvalgets budsjettvedtak. Bydelsutvalget velger selv om hovedinndelingen av den tekstlige fremstillingen skal være basert på KOSTRA eller resultatenheter. Uansett fremstillingsmåte må sammenhengen mellom KOSTRA og intern ansvarsstruktur komme tydelig frem.

6.4 Årsavslutning

Hvis ikke bystyret vedtar noe annet, gis det adgang til å styrke neste års budsjett med besparelser for netto driftsramme og rammen for økonomisk sosialhjelp i forhold til justert budsjett, begrenset til 4 % av budsjetterte utgifter for artsgruppe 11 i bystyrets budsjettvedtak (Dok. 3). Hvis bydelsutvalget har vedtatt å omdisponere midler fra driftsbudsjettet til investeringsbudsjettet som ikke fullt ut er blitt benyttet til å finansiere årets investeringer, skal ikke denne besparelsen og besparelsen i drift samlet sett utgjøre mer enn 4%-grensen. Fremføringsbeløpet i drift skal i så fall reduseres med det overskytende.

For praktisering av bestemmelsen tas det forbehold om at driftsregnskapet for kommunen totalt sett ved regnskapsavslutningen gir et resultat som gir adgang til å styrke neste års budsjett.

Merforbruk for netto driftsramme og rammen for økonomisk sosialhjelp i forhold til justert budsjett, begrenset til 4 % av budsjetterte utgifter for artsgruppe 11 i bystyrets budsjettvedtak (Dok. 3), skal dekkes inn på neste års budsjett. Bydelen kan vedta å dekke merforbruket over en toårsperiode, men slik at minimum 2 % av budsjetterte utgifter for artsgruppe 11 i bystyrets budsjettvedtak (Dok. 3), dekkes inn påfølgende budsjettår og resten i år to.

Kommunalt øremerkede bevilgninger gitt i Dok. 3 skal trekkes ut før beregning av maksimalgrensen gjøres.

Ubrukte øremerkede midler skal holdes utenfor beregningen av fremført mer-/mindreforbruk.

Med øremerkede bevilgninger menes midler gitt i medhold av lov, forskrift eller avtale. Med kommunalt øremerkede bevilgninger menes midler øremerket av bystyret eller byrådet i egne saker og vedtatt overførbare til neste år.

Det utarbeides egne retningslinjer i forbindelse med den årlige regnskapsavslutningen.

6.5 Årsregnskap og årsberetning

Bydelsutvalget skal behandle bydelens regnskap. Som grunnlag for bydelsutvalgets behandling fremlegger bydelsdirektøren regnskapet med den spesifisering som ble brukt i bydelsutvalgets budsjettvedtak. Avvik i forhold til opprinnelig vedtatt og justert budsjett skal fremgå av regnskapets oversikter og kommentarer.

I tilknytning til årsregnskapet er bydelsutvalget ansvarlig for å utarbeide, behandle og vedta en årsberetning. Årsberetningen skal, etter byrådets nærmere retningslinjer, redegjøre for hvordan bydelen har disponert sine ressurser i forhold til bystyrets målsettinger. Betydelige avvik i forhold til budsjettrammen skal forklares. Årsberetningen skal videre gi byrådet et grunnlag for å foreslå ressursdimensjonering og fordeling til bydelene i neste års budsjett.

6.6 Inngrep ved brudd på forutsetninger

Dersom bydelens disponeringer i løpet av året har vist store avvik i forhold til bystyrets forutsetninger, enten i form av mer-/mindreforbruk, eller i form av manglende oppfølging av bystyrets mål, skal byrådet vurdere å innstille overfor bystyret at bydelens budsjett med detaljert fordeling må vedtas av bystyret. Bystyret vil i slike tilfeller også bestemme hvordan og hvor lenge bydelens løpende virksomhet skal følges opp.

7 Instruks for økonomiforvaltningen i kommunale foretak

Bystyret vil understreke at budsjettfullmaktene er basert på at kommunens øvrige regelverk blir fulgt og vil spesielt peke på intern kontroll i økonomiforvaltningen, anskaffelsesreglene og kommunens etiske retningslinjer.

7.1 Foretakets ansvar for årsbudsjettet

Styret for foretaket skal vedta et årsbudsjett innenfor de rammer, retningslinjer og frister som bystyret fastsetter i sitt budsjettvedtak.

Bystyret understreker at de budsjetter som er vedtatt skal overholdes. Styret har ansvar for den økonomiske utviklingen i løpet av året, og for å iverksette nødvendige tiltak for å hindre merforbruk i forhold til tildelt budsjettramme.

Dersom det i løpet av året oppstår vesentlige negative avvik i forhold til budsjettet, skal dette snarest mulig varsles overfor byrådet og bystyret. Som hovedregel skal varsling skje som ledd i kvartals- og tertialrapporteringen.

17.2 Rapportering

For 1. kvartal og 2. tertial i året skal det utarbeides en rapport som gir en beskrivelse av den økonomiske utviklingen og av utviklingen i investeringsaktivitet og i tjenesteproduksjon i forhold til tallbudsjett og aktivitetsplaner, samt sykefravær og HMS-arbeid. Foretakene har plikt til å levere informasjon i samsvar med det opplegg byrådet har for utforming av byrådets kvartals- og tertialrapport til bystyret.

Byrådet kan i tillegg fastlegge særskilt rapporteringer for å følge utviklingen for tjenesteproduksjon og/eller den økonomiske utviklingen.

7.3 Årsavslutning

Avsetning til disposisjonsfond som følge av et regnskapsmessig mindreforbruk (overskudd) etter strykninger og eventuell inndekking av tidligere års merforbruk i årsregnskapet for foretaket, disponeres av bystyret i det budsjettår hvor årsregnskapet legges frem.

Et regnskapsmessig merforbruk (underskudd) i årsregnskapet for foretaket inndeckes av bystyret i det budsjettår hvor årsregnskapet legges frem.

For Oslo Havn KF bestemmer havnestyret i hvilken utstrekning ubenyttede bevilgninger kan overføres fra et år til et annet, jfr. Fiskeridepartementets forskrift av 31.10.95, II.

7.4 Budsjett, årsregnskap og årsberetning

Bystyret presiserer at utover krav til særbudsjett, særregnskap og årsberetning i statlige forskrifter og standarder fra foreningen for god kommunal regnskapsskikk, fastsetter byrådet nærmere retningslinjer for innhold, form og frister for årsbudsjett og økonomiplan, årsregnskap og årsberetning.

7.5 Udekket i investeringsregnskapet

Dersom foretakets investeringsregnskap forrige år ble avsluttet med udekket, vil det medføre at inneværende års avdragsutgifter i driftsregnskapet blir lavere enn budsjettet. Den besparelsen foretaket får i forhold til budsjettet avdragsutgifter skal brukes til å øke budsjettet overføring fra driftsregnskapet til investeringsregnskapet. Økningen i overføring fra driftsregnskapet skal brukes til å redusere årets bruk av lån.

8 Instruks for investeringer

8.1 Kvalitetssikring av investeringsprosjekter

For alle investeringsprosjekter, både bykasseinvesteringer og investeringer i regi av et kommunalt foretak, skal det foreligge et beslutningsgrunnlag som er tilstrekkelig kvalitetssikret før prosjektet vedtas. Kravet til beslutningsgrunnlag vil kunne variere ut fra type investering, kompleksitet/usikkerhet og økonomisk omfang.

Alle investeringsprosjekter skal kvalitetssikres. Når det utarbeides standardkonsepter for formålsbygg (skoler, barnehager og sykehjem), skal disse konseptene også kvalitetssikres. Byrådet skal pre-kvalifisere og inngå rammeavtaler med noen eksterne fagmiljøer som kan engasjeres til å forestå kvalitetssikringen.

Byrådet skal tilpasse kravene til ekstern eller intern kvalitetssikring for et investeringsprosjekt til et nivå hvor man anser at beslutningsgrunnlaget vil være kvalitetsmessig tilfredsstillende.

8.2 Generell prosessbeskrivelse for større investeringsprosjekter

Det skal først utarbeides en behovsanalyse. Hovedkravene til prosjektet skal defineres, og alternative løsninger utredes. Kostnadsanslag for investeringen og forventede kostnader gjennom investeringsens levetid for aktuelle alternativer og gjennomføringmodeller skal beregnes. Dette beslutningsunderlaget skal kvalitetssikres.

Dersom kvalitetssikringen konkluderer med at beslutningsgrunnlaget er kvalitetsmessig godt nok til at Oslo kommune kan vurdere å gå videre med prosjektet, avgjør byrådet hvilket alternativ som skal planlegges for gjennomføring.

Deretter gjennomføres et forprosjekt for å fremskaffe gjennomarbeidede kostnadsanslag og plan for fremdrift, organisering mv. Dette materialet skal kvalitetssikres før det avgjøres om prosjektet skal foreslås gjennomført. Det skal legges en styringsramme (P50) til grunn ved budsjettering av ny investeringsprosjekter. 20 % av prosjektenes usikkerhetsavsetning som er differansen mellom kostnadsrammen (P85) og styringsrammen (P50) avsettes sentralt.

Byrådet gis fullmakt til å definere nærmere kravene til den dokumentasjonen som skal foreligge, også kravene til beslutningsgrunnlag og kvalitetssikring for mindre investeringsprosjekter.

Investeringsprosjektene forutsettes gjennomført innenfor den styringsrammen virksomheten får seg tildelt. Byrådet gis fullmakt til, etter anmodning fra etatsledelsen eller fra styret i et foretak, å frigi hele eller deler av den sentralt avsatte usikkerhetsavsetningen som inngår i den kostnadsrammen bystyret har satt for prosjektet.

Som hovedregel skal usikkerhetsavsetningen for prosjekter som går over flere år budsjettmessig periodiseres i siste år av prosjektperioden.

For prosjekter gjennomført i regi av et kommunalt foretak, utarbeides det en bindende husleieavtale mellom bestiller og utfører før prosjektet igangsettes. Ansvar og risikoen for at prosjektet holder seg innenfor vedtatte rammebetingelser, vil deretter ligge hos foretaket.

Når det er gitt bevilgning til et prosjekt må det sikres at den etterfølgende detaljplanleggingen er kvalitetsmessig tilfredsstillende før prosjektet igangsettes. Ved gjennomføringen må det sikres tilfredsstillende rutiner for å ha løpende oversikt over utviklingen i kostnader og i fremdrift samt rutiner for rapportering.

8.3 Kommunalt engasjement i private investeringsprosjekter

- a) Bystyret forutsetter at kommunen ikke engasjerer seg i byggeprosjekter der finansieringsplanene er urealistiske. Prosjekteringskostnader som måtte påløpe for ikke-finansierte prosjekter i privat regi, er kommunen uvedkommende
- b) Private investeringsprosjekter hvor det er forutsatt lån fra kommunen og/eller kommunal lånegaranti, og/eller hvor kommunen skal betale renter, avdrag og/eller driftsutgifter, kan ikke settes i gang før finansieringsforutsetningene er oppfylt
- c) Kommunalt investeringstilskudd til private investeringsprosjekter utbetales ikke før prosjektet er dokumentert fullfinansiert.

8.4 Finansforvaltning

I henhold til Kommunal- og moderniseringsdepartementets forskrift om kommuners og fylkeskommuners finansforvaltning av 09.06.2009 nr. 635 skal bystyrets selv gi regler for kommunen eller fylkeskommunens finans- og gjeldsforvaltning. Regler for finansforvaltningen i Oslo kommune er gitt i byrådssak 197/16.

18. BUDSJETTEKNISKE MERKNADER

Dette kapitlet omhandler budsjettmessige premisser som er lagt til grunn for lønns- og pris-kompensasjon, pensjonsberegning mv.

18.1 Pris- og lønnskompensasjon i 2021-budsjettet

For bydelene benyttes det 85 % lønnsandel i deflator og 15 % forventet utvikling i kommunale driftsutgifter. Denne deflatoren benyttes også for Sykehjemsetaten og Tilskudd til tros- og livssynssamfunn.

For artsgruppe 13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon, er deflator benyttet. Sosialhjelpen kompenseres også med ordinær deflator. For artsgruppe 14 Overføringer er det som tidligere brukt KPI.

Korrigerer pga lavere lønns- og prisvekst enn forutsatt i vedtatt budsjett 2020 (Dok. 3)

Under normale omstendigheter korrigeres det som gis i lønns- og priskompensasjon for avvik mellom det som var forutsatt av lønnsvekst i inneværende år og hva som ble resultatet av årets lønnsoppgjør. Som følge av koronautbruddet er imidlertid årets hovedoppgjør utsatt til september.

I tabellen nedenfor sammenstilles forventet lønns- og prisvekst for 2020 med forutsetningene for lønns- og prisvekst i vedtatt budsjett for 2020 (Dok. 3).

Tabell 18.1 Forventet lønns- og prisvekst for 2020 og forventet lønns- og prisvekst i vedtatt budsjett 2020 (Dok. 3)

	Forventet vekst i 2020	Forutsatt vekst i budsjett 2020	Avvik 2020
Kommunale lønnsutgifter	2,10 %	3,50 %	-1,40 %
Kommunale driftsutgifter for øvrig	1,90 %	2,40 %	-0,50 %
Kommunal deflator	2,00 %	3,10 %	-1,10 %
Konsumprisindeks (KPI)	1,40 %	1,90 %	-0,50 %
Kommunale brukerbetaling	2,00 %	3,10 %	-1,10 %
Inntekts- og formuesskatt	2,00 %	3,10 %	-1,10 %
Statlige rammetilskudd	2,00 %	3,10 %	-1,10 %
Tjenester med 85 % lønnsandel			

I vedtatt budsjett for 2020 (Dok. 3) er det forutsatt en lønnsvekst på 3,5 %. Resultatet fra årets lønnsoppgjør foreligger p.t. ikke. I Sak 1/2021 er det lagt til grunn en lønnsvekst på 2,1 % i 2020, dvs. 1,4 % lavere enn forutsatt i vedtatt budsjett for 2020 (Dok. 3). Endelig prisvekst for 2020 er ikke kjent, men det forventes at veksten på kommunale driftsutgifter blir på 1,9 % i 2020, mens det i vedtatt budsjett for 2020 (Dok. 3) er forutsatt en vekst på 2,4 %.

Den lavere lønns- og prisveksten i 2020 gir også lavere utgifter i 2021, som det korrigeres for.

I tabellen nedenfor fremkommer forventet lønns- og prisvekst for 2021 og forutsatt lønns- og prisvekst i budsjettet for 2021, justert for en høy kompensasjon i 2020.

Tabell 18.2 Forventet vekst i budsjett 2021 korrigert for en for høy kompensasjon i 2020

	Forventet vekst i 2021	For høy kompensasjon 2020	Korrigert forventet vekst i budsjett 2021
Kommunale lønnsutgifter	2,00 %	-1,40 %	0,60 %
Kommunale driftsutgifter for øvrig	3,80 %	-0,50 %	3,30 %
Kommunal deflator	2,70 %	-1,10 %	1,60 %
Konsumprisindeks (KPI)	3,30 %	-0,50 %	2,80 %
Kommunale brukerbetalingar	2,70 %	-1,10 %	1,60 %
Inntekts- og formuesskatt	2,70 %	-1,10 %	1,60 %
Statlige rammetilskudd	2,70 %	-1,10 %	1,60 %
Tjenester med 85 % lønnsandel			1,005 %

18.2 Resultatet av tariffoppgjøret i 2020

På grunn av pandemisituasjonen ble oppgjøret i offentlig sektor utsatt med forhandlingsfrist 15. september. Dersom enighet ikke oppnås går oppgjøret til mekling med frist 14. oktober.

Frontfaget som definerer rammen for offentlig sektor fikk et resultat på 1,7 % lønnsvekst i 2020. Oslo kommune har et overheng* og forventet glidning på til sammen 1,15 % i 2020. Disponibel ramme for Oslo kommune blir med dette utgangspunktet ca. 0,55 %.

**Overheng er konsekvensen av fjorårets lønnsoppgjør som får full virkning året etter. Glidning er effekten av ulike lokale lønnsendringer.*

18.3 Fordeling av pensjonsutgifter til Oslo Pensjonsforsikring (OPF)

Pensjonskostnaden til Oslo Pensjonsforsikring (OPF) er høyere i 2021 enn i 2020. Satsen for beregning av pensjon av lønnsgrunnlaget er derfor økt fra 21,2 % i 2020 til 21,9 % i 2021. I Sak 1 er kommunens virksomheter kompensert i rammen i samsvar med denne økningen.

Midler i virksomhetenes budsjettrammer til dekning av pensjonskostnader tilsvare, etter at lønns-kompensasjonen er lagt inn, det nivået OPF har beregnet som samlet kostnadsbelastning for bykasse-virksomhetene for 2021.

Når det betales ut pensjongivende lønn til en ansatt vil kostnadsstedet vedkommende tilhører automatisk bli belastet i regnskapet med et påslag for pensjonskostnad i OPF på 21,9 %. Er arbeidstakeren innmeldt i annen pensjonskasse som f.eks. Statens pensjonskasse, vil den proportsats som gjelder for denne pensjonskassen bli benyttet.

Fra og med 2020 ble ordningen med egenandeler for uføretillfeller avviklet. Det vil fortsatt være egenandelsbelastning for førtidspensjonister (AFP) for virksomheter med mer enn 50 ansatte. Virksomheter som omfattes av ordningen får en kompensasjon gjennom lavere beregnet pensjonskostnad. Dette vil bli innarbeidet til Tilleggsinnstillingen.

Se også kapittel 3 hvor pensjonskostnader er nærmere omtalt.

18.4 Kompensasjon for befolkningsutvikling

For bydelene er det innarbeidet kompensasjon i kommende økonomiplanperiode tilsvarende 80 % av gjennomsnittskostnaden for økt befolkningsvekst. For skolekapitlene er demografikompensasjonen 100 %.

18.5 Merverdiavgift og investeringer

Alle investeringer som faller inn under moms-kompensasjonsordningen budsjetteres inklusiv moms. Det budsjetteres med tilsvarende moms-kompensasjon i finansieringen av disse investeringene.

Kommunens investeringstilskudd til rehabilitering av kirker er budsjettert eksklusiv moms da det er Kirkelig fellesråd selv som krever inn moms-refusjonen. Alle investeringsavsetninger til kjøp av tomter faller utenom momskompensasjons-ordningen.

Alle investeringer som faller inn under den ordinære merverdiavgiftsordningen budsjetteres eksklusiv moms. Dette gjelder primært for investeringer i regi av Oslo Havn KF, Vann- og avløpsetaten, Renovasjons- og gjenvinningsetaten og i Kultur og idrettsbygg Oslo KF.

18.6 Prisforutsetninger som skal legges til grunn for investeringsprosjekter for formålsbygg og lignende bygg

Det skal i økonomiplanperioden legges til grunn en årlig prisjustering på 3,0 % av prosjektkostnaden for investeringsprosjekter for formålsbygg og lignende. Prisjusteringen er i basert på Prognosesenteret AS sine analyser av forventede byggekostnadsutvikling frem til og med 2023 (datert 28.02.2020). Etter rapporten ble fremlagt har det skjedd endringer blant annet på grunn av Koronapandemien. Det forventes at materialkostnadene fremover vil øke betydelig på grunn av kronesvekkelsen. Samtidig indikerer økningen i arbeidsledigheten at arbeidskostnadene skal ned. Prisjusteringer som nå legges til grunn er 0,2 %-poeng høyere enn i Sak 1 for 2020.

18.7 Endret budsjetteringspraksis for alle nye investeringsprosjekter fra og med budsjett 2019

Fra og med budsjett 2019 skal styringsrammen (P50) legges til grunn ved budsjettering av nye investeringsprosjekter. 20 % av prosjektenes usikkerhetsavsetning, som er differansen mellom kostnadsrammen (P85) og styringsrammen (P50), avsettes på et sentralt kapittel (kap 180 Usikkerhetsavsetning investeringer). I likhet med gjeldende praksis vil nye prosjekter som har gjennomført ekstern kvalitetssikring (KS2) få kostnadsramme (P85) vedtatt av bystyret.

18.8 KOSTRA (rapportering for kommunesektoren til staten)

KOSTRA-indikatorer gir mulighet til å kunne sammenligne Oslo kommunes resultater med andre (øvrige storbyer/landsgjennomsnitt). I tillegg betyr økt bruk av KOSTRA-indikatorer at man reduserer/fjerner dobbeltrapportering.

For lettere å kunne sammenligne bydelenes budsjetter/ressursbruk skal bydelsbudsjettene spesifiseres på KOSTRA-funksjoner. Bydelene vedtar sine budsjetter i etterkant av bystyrets budsjettvedtak. Bydelenes budsjett for 2021 fordelt på KOSTRA-funksjoner vil bli innarbeidet i Dok. 3 for 2021. Hele kommunens budsjett blir fordelt pr. KOSTRA-funksjon i eget vedlegg til Dok. 3 for 2021.

Tallene som var innarbeidet i byrådets årsberetning for 2019 var foreløpige tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB). SSB oppdaterer alle tidligere offentliggjorte tall ved hver ny publisering. Dette gjør at det kan være avvik mellom de resultattallene som presenteres i Sak 1 og de tall som tidligere har vært presentert i byrådets årsberetninger og SSBs KOSTRA-publikasjoner.

18.9 Endringer i kapittelinnholdet

Sektortilhørighet

I byrådets forslag til budsjett for 2021 anvendes følgende forkortelser for å angi hvor det enkelte budsjettkapittel hører til:

Tabell 18.3 Forkortelser

AIS	Byrådsavdeling for arbeid, integrering og sosiale tjenester
B	Bydelene (HEI, AIS og OVK)
BLK	Byrådslederens kontor
BYS	Bystyrets organer
BYU	Byrådsavdeling for byutvikling
HEI	Byrådsavdeling for helse, eldre og innbyggertjenester
FIN	Byrådsavdeling for finans
FIN	Felles inntekter og utgifter
KIF	Byrådsavdeling for kultur, idrett og frivillighet
MOSM	Byrådsavdeling for miljø og samferdsel - miljø
MOSS	Byrådsavdeling for miljø og samferdsel – selvfinansierende
NOE	Byrådsavdeling for næring og eierskap
OVK	Byrådsavdeling for oppvekst og kunnskap

Diverse endringer

Ny organisering i byrådet 11. juni 2020

Byrådslederen foretok endringer i byrådet 11. juni 2020. En ny byrådsavdeling ble opprettet og byrådets sammensetning og ansvarsfordeling ble justert.

Tabell 18.4 Byrådsavdelinger som har fått nye benevnelser

Gammel betegnelse	Ny betegnelse
Eldre helse og arbeid (EHA)	Helse, eldre og innbyggertjenester (HEI)
	Arbeid, integrering og sosiale tjenester (AIS)

Bydelene ble overført fra EHA til HEI
Etater under EHA ble overført til HEI eller AIS
AIS fikk også overført etater fra OVK
Det vises til nye budsjettkapitler og tabell 18.5

Nye budsjettkapitler

307 Bydelene – avsetninger arbeid, integrering og sosiale tjenester (AIS)
371 Byomfattende tiltak – avsetning arbeid, integrering og sosiale tjenester (AIS)
375 Prosjekteringsmidler arbeid, integrering og sosiale tjenester (AIS)

Utgåtte/ikke aktive budsjettkapitler

Følgende kapitler er overført til kapittel 502 Kulturetaten (KIF):

501 Kultureiendommer (KIF)

503 Oslo Kulturskole (KIF)

Tabell 18.5 Budsjettkapitler som har fått nye benevnelser/ny tilhørighet

Gammel betegnelse	Ny betegnelse
121 Origo - digitaliseringsenhet (EHA)	121 Oslo Origo (HEI)
130 Kemnerkontoret (FIN)	130 Innkrevningsetaten (FIN)
250 Fagskoleopplæring (OVK)	250 Fagskoleopplæring (AIS)
271 Byomfattende barnehageoppgaver (OVK)	271 Bydelsoppgaver (OVK)
294 Voksenopplæring (OVK)	294 Voksenopplæring (AIS)
308 Bydelene – avsetninger eldre, helse og arbeid (EHA)	308 Bydelene – avsetninger helse, eldre og innbyggertjenester (HEI)
315 Velferdsetaten (EHA)	315 Velferdsetaten (AIS)
350 Trygdeordninger (EHA)	350 Trygdeordninger (AIS)
362 Kriminalforebygging blant ungdom (EHA)	362 Kriminalforebygging blant ungdom (AIS)
372 Byomfattende tiltak - avsetninger eldre, helse og arbeid (EHA)	372 Byomfattende tiltak - avsetninger helse, eldre og innbyggertjenester (HEI)
374 Prosjekteringsmidler (EHA)	374 Prosjekteringsmidler helse, eldre og innbyggertjenester (HEI)
384 Hjelpemiddelformidl. Oslo kommune (EHA)	384 Hjelpemiddelformidlingen Oslo kommune (HEI)
428 Bostøtte og boligtilskudd (EHA)	428 Bostøtte og boligtilskudd (AIS)
490 Økt byliv (BYU)	490 Bilfritt byliv (BYU)
850 Gen. statstilskudd vedr flykninger (EHA)	850 Generelt statstilskudd vedr flykninger (AIS)
926 Videreutlån (EHA)	926 Videreutlån (AIS)
927 Betjening av videreutlån (EHA)	927 Betjening av videreutlån (AIS)

19. BEREGNINGSGRUNNLAG FOR GEBYRER

19.1 Gebyrer for vann og avløp, renovasjon og feiing – selvkostprinsippet

I enkelte særlover står det at bystyret skal fastsette kommunale avgifter og takster. I de senere år har bystyret delegert til byrådet å fastsette takster, herunder å gjennomføre detaljutleggingen av takstene på undertakstgrupper mv. for takster som ikke er fastsatt direkte av bystyret. Slik delegering ble senest vedtatt i bystyresak 37/08 (generelt verbalvedtak). Gebyrer for vann og avløp, renovasjon og feiing er regulert i egne lover og forskrifter, basert på en forutsetning om at disse skal beregnes etter selvkostprinsippet.

19.2 Nærmere om selvkostberegning vann og avløp, renovasjon og feiing

Generelt

Vann- og avløpsetaten, Renovasjons- og gjenvinningsetaten og Brann- og redningsetatens feievirksomhet må følge statens retningslinjer for selvkost H-3/14. Dette betyr at tjenestene som leveres, skal være til selvkost og skal betales av Oslo kommunes innbyggere via gebyr.

Retningslinjene legger føringer for hvordan selvkosten/gebyret skal beregnes. Det skal benyttes en kalkylerente som er 5-årig swaprente tillagt 0,5 prosentpoeng når en beregner rentekostnadene for investert kapital (kalkulatorisk (beregnet) rentekostnad). I vedtatt økonomiplan 2020-2023 er det brukt en rente på 2,4 %. Når vi nå skal beregne den kalkulatoriske rentekostnaden for økonomiplanen 2021-2024, er den 5-årige swaprenten satt til 1,50 %, tillagt 0,5 prosentpoeng. Da utgjør renten 2,0 %.

Etter selvkostmetoden skal det legges til grunn en beregnet kapitalkostnad (kalkulatoriske avskrivninger og kalkulatoriske renter) på all den kapital som anvendes uavhengig av hvordan den er finansiert (gjeld eller egenkapital). Et eventuelt overskudd eller underskudd etter selvkost avregnes mot de bundne selvkostfondene for henholdsvis vann og avløp, renovasjon og feiing. Etter de statlige retningslinjene for selvkost skal gebyrinntektene justeres slik at et positivt selvkostresultat (overskudd) som hovedregel tilbakeføres til brukerne av selvkosttjenesten innen fem år. Tilsvarende dekkes et underskudd som hovedregel inn senest innen fem år. Selvkostfondene skal således ikke brukes for å finansiere investeringer. Nye investeringer tas med i gebyrgrunnlaget for selvkost fra og med året etter at anlegget er ferdigstilt. Det fremgår av retningslinjene for beregning av selvkost at selvkostprinsippet tar hensyn til tidsriktighet – dvs. at brukerne skal kun betale for tjenester de selv har nytte av, og dagens brukere skal ikke subsidiere bruken til andre generasjoner.

Alle beløp i oversiktene over beregningsgrunnlag i avsnittene 19.3-19.5 er angitt i faste 2021-kroner.

19.3 Beregningsgrunnlag for vann- og avløpsgebyrer

Økonomiplan 2021-2024

Tabell 19.1 Beregningsgrunnlag for vann- og avløpsgebyrer

Beløp i 1000 kr

	2021	2022	2023	2024
A) Direkte driftsutgifter*	913 075	907 545	922 655	925 055
B) Henførbare indirekte driftsutgifter	159 640	161 940	161 940	161 940
C) Kalkulatoriske rentekostnader	348 981	395 168	435 433	470 482
D) Kalkulatoriske avskrivninger	482 897	571 880	628 399	649 304
E) Andre inntekter	72 619	72 619	72 619	72 619
F) Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)	1 831 974	1 963 914	2 075 808	2 134 162
G) Gebyrinntekter	1 815 299	1 969 600	2 068 080	2 140 462
H) Årets finansielle resultat (G-F)	-16 675	5 686	-7 728	6 301
I) Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd	-16 675	5 686	-7 728	6 301
J) Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd				
K) Kontrollsum (subsidiert) (H-I+J)	0	0	0	0
L) Saldo selvkostfond per 1.1	23 091	6 416	12 102	4 374
M) Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd	0	0	0	0
N) Saldo selvkostfond per 31.12 (L+M+I-J)	6 416	12 102	4 374	10 675
O) Nøkkeltall:				
P) Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100	99	100	100	100
Q) Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100	100	100	100	100

* Eksklusive driftsutgifter VEAS (art 13750)

Forslag til økonomiplan 2021-2024 innebærer at gebyrsatsene for vann- og avløp økes med 1,5 % i 2021, økes med 8 % i 2022, økes med 4,5 % i 2023 og økes med 3 % i 2024.

Tabell 19.2 Vann- og avløpsgebyret vil for en bolig på 120 m² ha følgende utvikling eks. mva. Faste 2021-kroner.

	Økning	Ny pris, kr
2021	78	5 310
2022	425	5 735
2023	258	5 993
2024	180	6 173

Selvkostfond vann og avløp

Tabell 19.3 Utvikling av selvkostfondet

	IB selvkostfond	Avsetning til (+) eller bruk av fond (-)	UB selvkostfond
2021	23 092	-16 675	6 416
2022	6 416	5 686	12 102
2023	12 102	-7 728	4 374
2024	4 374	6 301	10 675

Selvkostfondet forventes å ha en positiv beholdning på ca. 23,1 mill. ved inngangen til 2021 og en positiv beholdning på ca. 10,7 mill. ved utgangen av 2024.

Gebyr for tømning av slam og avløpsvann fra mindre avløpsanlegg

Bystyret har vedtatt forskrift om tømning av slam og avløpsvann fra mindre avløpsanlegg i Oslo kommune. Bystyret behandlet saken i møte 05.09.2018, sak 249. Vedtaket betyr at Oslo kommune innførte kommunal tømmeordning av avløpsslam fra og med 01.01.2020. Anleggseierne skal betale et tømmegebyr som finansierer tjenesten (selvkost). Satsene for tømmegebyret skal fastsettes årlig av bystyret.

Satsene for tømmegebyret for 2021 prisjusteres fra 2020-nivå med satsen for kommunal deflator for 2021, som er på 2,7 %. Tømmegebyret for 2020 er 540 kroner per m³. Sats per m³ 2021: 555 kroner.

19.4 Beregningsgrunnlag for renovasjonsgebyr**Økonomiplan 2021-2024**

Tabell 19.4 Beregningsgrunnlag for renovasjonsgebyr

Beløp i 1000 kr

Beregningsgrunnlag for renovasjonsgebyr	2021	2022	2023	2024
A) Direkte driftsutgifter	914 531	897 231	897 231	897 231
B) Henførbare indirekte driftsutgifter	5 491	5 491	5 491	5 491
C) Kalkulatoriske rentekostnader	39 502	39 332	37 006	35 712
D) Kalkulatoriske avskrivninger	163 170	173 317	177 470	171 276
E) Andre inntekter	148 830	148 841	147 073	142 781
F) Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)	973 864	966 530	970 126	966 929
G) Gebyrinntekter	953 749	962 754	966 978	971 223
H) Årets finansielle resultat (G-F)	-20 115	-3 775	-3 147	4 294
I) Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd	0	0	0	4 294
J) Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd	20 115	3 775	3 147	0
K) Kontrollsum (subsidiert) (H-I+J)	0	0	0	0
L) Saldo selvkostfond per. 1.1	33 257	13 605	10 064	11 565
M) Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd	-464	-234	-170	185
N) Saldo selvkostfond per 31.12 (L+M+I+J)	13 605	10 064	7 087	11 565
O) Nøkkeltall				
P) Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100	98	100	100	100
Q) Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100	100	100	100	100

Forslag til økonomiplan 2021-2024 innebærer at gebyrsatsene for renovasjon i 2021 holdes uendret fra 2020, økes med 0,5 % i 2022 og med 0 % for 2023 og 2024. Økningen i gebyret eks. mva. på årsbasis, basert på en 140 liters avfallsbeholder, vil være:

2021	0 kroner
2022	21 kroner
2023	0 kroner
2024	0 kroner

Alle tallene er oppgitt i faste 2021-kroner.

Selvkostfond renovasjon

Tabell 19.5 Utvikling av selvkostfondet

År	IB Selvkostfond	Avsetning til (+) eller (-) bruk av fond	UB selvkostfond
2021	33 257	-19 652	13 605
2022	13 605	-3 541	10 064
2023	10 064	-2 977	7 087
2024	7 087	4 478	11 565

Selvkostfondet forventes å ha en positiv beholdning på ca. 33,2 mill. ved inngangen til 2021, og en positiv beholdning på ca. 11,6 mill. ved utgangen av 2024.

19.5 Beregningsgrunnlag for feiegebyr

Økonomiplan 2021-2024

Tabell. 19.6 Beregningsgrunnlag for feiegebyr

		Beløp i 1000 kr			
	Beregningsgrunnlag for feiegebyr 2021-2024	2021	2022	2023	2024
A	Direkte driftsutgifter	28 982	28 707	27 583	26 303
B	Henførbare indirekte driftsutgifter	2 215	2 115	1 813	1 712
C	Kalkulatorisk rentekostnader	51	51	51	51
D	Kalkulatorisk avskrivninger	442	442	442	442
E	Andreinntekter og kostnader	-	-	-	-
F	Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)	31 691	31 314	29 888	28 508
G	Gebyrinntekter	26 260	26 260	28 438	28 438
H	Årets finansielle resultat (G-F)	-5 431	-5 054	-1 451	-70
I	Avsetning til selvkostfond og dekning av fremført underskudd				
J	Bruk av selvkostfond og fremføring underskudd	5 431	5 054	1 451	70
K	Kontrollsum (subsidering) (H-I+J)	-	-	-	-
L	Saldo selvkostfond pr. 1.1. i rapporteringsår	11 614	6 415	1 489	68
M	Alternativ kostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd	232	128	30	1
N	Saldo selvkostfond pr. 31.12. i rapporteringsår (L+M-J)	6 415	1 489	68	0
P	Årets finansielle dekningsgrad i % (G/f)*100	83 %	84 %	95 %	100 %
Q	Årets selvkostgrad G/(F+I-J))*100	100 %	100 %	100 %	100 %

Det er under utarbeidelse ny forskrift for innkreving av tilsyns- og feiegebyr, som vil fremmes for bystyret i 2020. I ny forskrift vil kostnadsfordelingen endres slik at det innbyggerne betaler gjenspeiler bedre den tjenesten som mottas. Det er behov for å redusere fondet raskt, og det foreslås å endre tilsynsgebyret til kr 171 i 2021.

Foreløpige prognoser viser at fra og med 2023 vil det være behov for å øke tilsynsgebyret til kr 187. Feiegebyret foreslås å settes til kr 1 000 for et pipeløp fra og med 2021.

Selvkostfond feiing

Tabell 19.7 Utvikling av selvkostfondet

År	IB Selvkostfond	Avsetning til (+) eller (-) bruk av fond	UB selvkostfond
2021	11 614	-5 199	6 415
2022	6 415	-4 926	1 489
2023	1 489	-1 421	68
2024	68	-68	0

Selvkostfondet forventes å ha en positiv beholdning på ca. 11,6 mill. ved inngangen til 2021, og ligge på 0 ved utgangen av 2024.

Byrådet vil til Tilleggsinnstillingen komme med oppdatert anslag for utviklingen i feiefondet.

20. INNSTILLING TIL VEDTAK

Byrådet innstiller til bystyret å fatte følgende vedtak:

Skattevedtak

1 Skatt på inntekt og formue for forskuddspliktige skattytere for inntektsåret 2021 skrives ut med:

- a) 7 ‰ på formue
- b) 13,55 % på inntekt

Dersom Stortinget vedtar andre maksimumssatser, brukes disse.

2 Saksbehandlingsregler for eiendomsskatt

Bystyret vedtar reglene for saksbehandlingen i de sakkyndige takstnemndene og den sakkyndige klagenemnden, jf. vedlegg 2 til Sak 1/2021. Saksbehandlingsreglene gjelder fra og med 1. januar 2021.

3 Forskrift for eiendomsskatt

Fastsatt av Oslo bystyre XX.12.2020 med hjemmel i lov 6. juni 1975 nr. 29 om eiendomsskatt til kommunane (eiendomsskattelova):

§ 1. For eiendomsskatteåret 2021 skrives eiendomsskatt ut på faste eiendommer i Oslo kommune, jf. eiendomsskatteloven § 3 bokstav a. Det skrives ut eiendomsskatt på næringsdelen, bygning og grunn, i tidligere skattlagt verk og bruk i henhold til overgangsregelen til eiendomsskatteloven §§ 3 og 4. Det skrives ut skatt på det særskilte skattegrunnlaget redusert med tre syvendedeler i 2021.

§ 2. Alminnelig skattesats settes til 3 promille, jf. eiendomsskatteloven § 10 og § 11 første ledd.

§ 3. Eiendomsskattegrunnlaget for boliger fastsettes på grunnlag av skattemessige formuesverdier der slike er tilgjengelige, jf. eiendomsskatteloven § 8 C-1. Eiendomsskattegrunnlag for øvrige eiendommer fastsettes etter bestemmelsene i eiendomsskatteloven § 8 A og § 8 B.

§ 4. Bystyret fastsetter et bunnfradrag på inntil kr 4 000 000 for alle selvstendige boenheter i faste eiendommer som ikke benyttes i næringsvirksomhet, jf. eiendomsskatteloven § 11 annet ledd. Som selvstendig boenhet som har krav på bunnfradrag anses:

- 1) Bolig som er godkjent av plan- og bygningsmyndighetene som selvstendig boenhet etter gjeldende regelverk på godkjenningstidspunktet.
- 2) Alle fritidsboliger.
- 3) Hver enkelt leilighet/boenhet i boligsammenslutninger som boligsameier, boligselskap, borettslag, eierseksjonssameier mv.
- 4) Andre boenheter som:
 - a) er fysisk adskilt fra øvrig boareal i eksisterende bolig,
 - b) er godkjent til varig opphold,
 - c) har egen separat inngang fra ytre rom og
 - d) har alle hovedfunksjoner (stue, kjøkken, soverom (soveplass), bad og wc) for en bolig.

§ 5. Bystyret vedtar følgende fritak for eiendomsskatt, jf. eiendomsskatteloven § 7:

- i. Nærmere angitte eiendommer eller del av eiendommer eid av stiftelser eller institusjoner som tar sikte på å gagne en kommune, et fylke eller staten jf. eiendomsskatteloven § 7 bokstav a. Bystyret vil angi de enkelte eiendommene som fritas i eget vedtak. Fritak er særlig aktuelt for eiendommer som benyttes til
 - helsetjenester,
 - sosialt arbeid,
 - utdanning,
 - idrett,
 - kultur,
 - samfunns- og bydelshus,
 - studentboliger,
 - arbeid for interessene til personer med psykiske og fysiske helseutfordringer,så langt eiendommene ikke benyttes til kommersiell aktivitet.
- ii. Nærmere angitte eiendommer eller del av eiendommer med bygninger av historisk verdi fritas for eiendomsskatt, jf. eiendomsskatteloven § 7 bokstav b. Med bygning av historisk verdi menes bygninger som etter kulturminneloven er fredet (enten automatisk, ved forskrift eller ved enkeltvedtak), midlertidig fredet eller hvor fredning pågår. Bystyret vil angi de enkelte eiendommene som fritas i eget vedtak.

§ 6. Eiendomsskattekrav forfaller til betaling i fire like store terminer, jf. eiendomsskatteloven § 25.

§ 7. Bystyrets kompetanse i alle saker hvor eiendomsskatteloven har lagt kompetansen til formannskapet, delegeres til byrådet.

Lånevedtak

4 Oslo kommune tar opp lån i 2021 i henhold til punktene a, b, c, d og e nedenfor

a) Bykassens bruk av lån i 2021 fastsettes til 6 129,7 mill.

Lånebeløpet fordeler seg på følgende elementer:

- Lån i lånefondet med 4 529,7 mill. (budsjettkapittel 910).
- Lån i Husbanken til videreutlånsordningen med 1 600 mill. (budsjettkapittel 926).

Gjennomsnittlig finansierings- /avdragstid kan være inntil 20 år med jevne årlige avsetninger/avdrag for låneopptak til investeringer til bykassen. For investeringer i VAR-sektor kan gjennomsnittlig finansierings- /avdragstid være inntil 40 år med jevne årlige avsetninger/avdrag.

b) Kommunale foretak får fullmakt til å ta opp lån i Lånefondet for inntil:

- Undervisningsbygg Oslo KF
1 661,0 mill
- Omsorgsbygg Oslo KF
2 678,0 mill
- Kultur- og idrettsbygg Oslo KF
953,1 mill.
- Boligbygg Oslo KF
750,3 mill.

- c) Innlån til lånefondet, 13 477,4 mill., jf. kapittel 16 Felles inntekter og utgifter (budsjettkapittel 080 Lånefondet) til nye låneopptak med 10 572,0 mill. og til refinansiering av eldre lån med 2 905,4 mill.
- d) Lån til likviditetsformål inntil 3 000 mill.
- e) Der hvor kommunen kan oppnå bedre lånebetingelser i Husbanken enn ved eget innlån til Lånefondet, benyttes Husbanken. Alle låneopptak i Husbanken til kommunale foretak utføres av bykassens sentrale enhet for finansforvaltning.

Klimabudsjettet – rammer for utslipp

5 Rammer for utslipp av CO2 i Oslo kommune i 2021 og 2024:

	2009 (referanseår)	2018 (statistikk)	2021	2024
Historiske utslipp 1)	100 %	-12 %	-	-
Utslippsnivå	1 481 400	1 301 400	-	-
Framskrivning og tiltakseffekt klimabudsjett 2021	-	-	-27 %	-31 %
Utslippsnivå	-	-	1 074 900	1 018 400
Ytterligere behov for utslippsreduksjon 2)	-	-	18 pp.	40 pp.
	-	-	260 100	588 800
Utslippsramme 3)	-	-	-45 %	-71 %
Utslippsnivå	-	-	814 800	429 600

Tallbudsjett

6 Drifts- og investeringsbudsjett for bykassen i 2021 vedtas slik:

Beløp i 1000 kr

Kapittel/Sektor	Driftsramme	Økonomisk sosialhjelp	Sum
Bydelene (HEI, AIS og OVK)			
Driftsbudsjettet:			
001 Bydel Gamle Oslo (1) (B)	1 891 519	198 856	2 090 375
002 Bydel Grünerløkka (2) (B)	1 660 973	174 715	1 835 688
003 Bydel Sagene (3) (B)	1 364 992	113 324	1 478 316
004 Bydel St. Hanshaugen (4) (B)	1 031 445	89 777	1 121 222
005 Bydel Frogner (5) (B)	1 546 787	90 066	1 636 853
006 Bydel Ullern (6) (B)	1 151 004	25 208	1 176 212
007 Bydel Vestre Aker (7) (B)	1 567 478	32 897	1 600 375
008 Bydel Nordre Aker (8) (B)	1 768 243	44 587	1 812 830
009 Bydel Bjerke (9) (B)	1 243 393	84 875	1 328 268
010 Bydel Grorud (10) (B)	1 177 792	80 062	1 257 854
011 Bydel Stovner (11) (B)	1 387 277	107 537	1 494 814
012 Bydel Alna (12) (B)	2 041 095	131 021	2 172 116
013 Bydel Østensjø (13) (B)	1 942 390	68 213	2 010 603
014 Bydel Nordstrand (14) (B)	1 795 760	42 691	1 838 451
015 Bydel Søndre Nordstrand (15) (B)	1 521 690	128 287	1 649 977
Sum bydelsfordelt ramme	23 091 838	1 412 116	24 503 954

Beløp i 1000 kr

Kapittel/Sektor	Utgift	Inntekt	Netto
Bydelene (HEI, AIS og OVK)			
Driftsbudsjettet:			
303 Bydelene - avsetninger barn og unge (OVK)	66 800	-129 249	-62 449
305 Bydelene - etablering av nye barnehager (OVK)	143 368	0	143 368
306 Bydelene - diverse barnehagetiltak (OVK)	216 743	-29 000	187 743
307 Bydelene - avsetning arbeid, integrering og sosiale tjenester (AIS)	144 005	0	144 005
308 Bydelene - avsetning helse, eldre, og innbyggertjenester (HEI)	108 005	-6 000	102 005
Sum Bydelene (HEI, AIS og OVK)	678 921	-164 249	514 672
Investeringsbudsjettet:			
307 Bydelene - avsetning arbeid, integrering og sosiale tjenester (AIS)	19 000	-3 800	15 200
308 Bydelene - avsetning helse, eldre, og innbyggertjenester (HEI)	39 000	-3 800	35 200
Sum Bydelene (HEI, AIS og OVK)	58 000	-7 600	50 400

Beløp i 1000 kr

Kapittel/Sektor	Utgift	Inntekt	Netto
Helse, eldre og innbyggertjenester - byomf. (HEI)			
Driftsbudsjettet:			
121 Oslo Origo (HEI)	85 257	0	85 257
313 Sykehjemsetaten (HEI)	5 092 996	-4 026 806	1 066 190
314 Helseetaten (HEI)	1 154 304	-329 404	824 900
316 Opplæringskontoret for helse- og oppvekstfag (HEI)	24 423	-20 935	3 488
317 Fastlegetilskudd og pasientskadeerstatning (HEI)	448 891	-14 722	434 169
328 Avsetning husleier sykehjem m.v. (HEI)	41 000	0	41 000
372 Byomf. - avsetn. helse, eldre og innbyggertjenester (HEI)	58 660	0	58 660
374 Prosjekteringsmidler helse, eldre og innbyggertjenester (HEI)	1 025	0	1 025
Sum Helse, eldre og innbyggertjenester - byomf. (HEI)	6 906 556	-4 391 867	2 514 689
Investeringsbudsjettet:			
121 Oslo Origo (HEI)	122 000	-4 300	117 700
313 Sykehjemsetaten (HEI)	50 000	-9 600	40 400
314 Helseetaten (HEI)	36 250	-7 250	29 000
372 Byomf. - avsetn. helse, eldre og innbyggertjenester (HEI)	43 300	-8 660	34 640
Sum Helse, eldre og innbyggertjenester - byomf. (HEI)	251 550	-29 810	221 740

Beløp i 1000 kr

Kapittel/Sektor	Utgift	Inntekt	Netto
Arbeid, integrering og sosiale tjenester (AIS)			
Driftsbudsjettet:			
250 Fagskoleopplæring (AIS)	79 532	-79 532	0
294 Voksenopplæring (AIS)	810 832	-362 252	448 580
315 Velferdsetaten (AIS)	1 868 242	-1 018 299	849 943
350 Trygdeordninger (AIS)	6 625	0	6 625
362 Kriminalitetsforebygging blant ungdom (AIS)	8 268	0	8 268
371 Byomf. - arbeid, integrering og sosiale tjenester (AIS)	46 824	0	46 824
375 Prosjekteringsmidler arbeid, integrering og sosiale tjenester (AIS)	809	0	809
384 Hjelpemidelformidlingen Oslo kommune (AIS)	39 477	-1 975	37 502
427 Tap på utlån (AIS)	4 000	0	4 000
428 Bostøtte og boligtilskudd (AIS)	695 658	-177 690	517 968
Sum Arbeid, integrering og sosiale tjenester (AIS)	3 560 267	-1 639 748	1 920 519
Investeringsbudsjettet:			
315 Velferdsetaten (AIS)	5 190	-1 038	4 152
384 Hjelpemidelformidlingen Oslo kommune (AIS)	1 400	-280	1 120
427 Tap på utlån (AIS)	4 000	-2 000	2 000
Sum Arbeid, integrering og sosiale tjenester (AIS)	10 590	-3 318	7 272

Beløp i 1000 kr

Kapittel/Sektor	Utgift	Inntekt	Netto
Oppvekst og kunnskap (OVK)			
Driftsbudsjettet:			
200 Utdanningsetaten (OVK)	304 272	-44 458	259 814
203 Pedagogisk-psykologisk tjeneste (OVK)	225 157	-15 309	209 848
208 Avsetning husleier skoler (OVK)	6 363	0	6 363
210 Grunnskolen (OVK)	10 689 508	-670 575	10 018 933
211 Aktivitetsskolen (Skolefritidsordningen) (OVK)	807 044	-222 619	584 425
230 Videregående skoler (OVK)	3 441 788	-200 844	3 240 944
231 Fagopplæring (OVK)	291 940	-96 798	195 142
360 Barne- og familieetaten (OVK)	708 897	-489 946	218 951
Sum Oppvekst og kunnskap (OVK)	16 474 969	-1 740 549	14 734 420
Investeringsbudsjettet:			
200 Utdanningsetaten (OVK)	94 595	-18 919	75 676
271 Bydelsoppdager (OVK)	13 600	-2 720	10 880
360 Barne- og familieetaten (OVK)	2 300	-230	2 070
Sum Oppvekst og kunnskap (OVK)	110 495	-21 869	88 626

Beløp i 1000 kr

Kapittel/Sektor	Utgift	Inntekt	Netto
Byutvikling (BYU)			
Driftsbudsjettet:			
400 Eiendoms- og byfornyelsesetaten (BYU)	220 443	-179 894	40 549
481 Oslo sør-satsingen (BYU)	28 500	0	28 500
482 Groruddalsatsingen (BYU)	57 000	0	57 000
483 Oslo indre øst-satsingen (BYU)	33 300	0	33 300
490 Bilfritt byliv (BYU)	50 790	0	50 790
520 Byantikvaren (BYU)	37 450	-2 543	34 907
609 Plan- og bygningsetaten (BYU)	457 948	-192 359	265 589
Sum Byutvikling (BYU)	885 431	-374 796	510 635
Investeringsbudsjettet:			
416 Fornebu-utbyggingen (BYU)	10 000	-10 000	0
425 Andre utbyggingsformål (BYU)	171 000	-85 200	85 800
609 Plan- og bygningsetaten (BYU)	6 000	-1 000	5 000
Sum Byutvikling (BYU)	187 000	-96 200	90 800

Beløp i 1000 kr

Kapittel/Sektor	Utgift	Inntekt	Netto
Miljø og samferdsel - miljø (MOS)			
Driftsbudsjettet:			
542 Bymiljøetaten (MOS)	1 371 825	-719 438	652 387
543 Bymiljøetaten - parkering (MOS)	247 182	-462 152	-214 970
647 Renovasjons- og gjenvinningsetaten - næring (MOS)	76 484	-100 611	-24 127
650 Brann- og redningsetaten (MOS)	622 672	-160 860	461 812
711 Kjøp av transporttjenester (MOS)	2 542 958	0	2 542 958
752 Andre utgifter vedr. miljø og samferdsel (MOS)	3 114	0	3 114
761 Sykkelprosjektet (MOS)	85 180	-17 557	67 623
771 Klimaetaten (MOS)	57 269	-5 689	51 580
Sum Miljø og samferdsel (MOS)	5 006 684	-1 466 307	3 540 377
Investeringsbudsjettet:			
542 Bymiljøetaten (MOS)	366 979	-316 331	50 648
650 Brann- og redningsetaten (MOS)	15 000	-3 000	12 000
712 Fornebubanen (MOS)	1 617 340	-1 616 000	1 340
761 Sykkelprosjektet (MOS)	360 650	-72 130	288 520
Sum Miljø og samferdsel (MOS)	2 359 969	-2 007 461	352 508

Beløp i 1000 kr

Kapittel/Sektor	Utgift	Inntekt	Netto
Miljø og samferdsel - selvfinansierende (MOS)			
Driftsbudsjettet:			
620 Vann- og avløpsetaten - selvkost (MOS)	1 134 675	-1 878 168	-743 493
648 Renovasjons- og gjenvinningsetaten - selvkost (MOS)	922 892	-1 138 984	-216 092
770 Tilskudd til klima- og energiltak (MOS)	96 961	-6 342	90 619
Sum Miljø og samferdsel - selvfinansierende (MOS)	2 154 528	-3 023 494	-868 966
Investeringsbudsjettet:			
620 Vann- og avløpsetaten - selvkost (MOS)	3 095 717	0	3 095 717
648 Renovasjons- og gjenvinningsetaten - selvkost (MOS)	236 700	0	236 700
Sum Miljø og samferdsel - selvfinansierende (MOS)	3 332 417	0	3 332 417

Beløp i 1000 kr

Kapittel/Sektor	Utgift	Inntekt	Netto
Næring og eierskap (NOE)			
Driftsbudsjettet:			
179 Oslobygg KF - overføring (NOE)	10 000	0	10 000
455 Næringsutvikling (NOE)	69 762	-13	69 749
456 456 Overføring av statlige næringsrettede midler (NOE)	48 439	-48 439	0
459 Næringssetaten (NOE)	60 380	-29 031	31 349
Sum Næring og eierskap (NOE)	188 581	-77 483	111 098
Investeringsbudsjettet:			
172 Boligbygg Oslo KF - overføring (NOE)	193 750	0	193 750
180 Usikkerhetsavsetning invest. (NOE)	100 000	0	100 000
185 Forskjellige utbedringstiltak (NOE)	34 600	0	34 600
Sum Næring og eierskap (NOE)	328 350	0	328 350

Beløp i 1000 kr

Kapittel/Sektor	Utgift	Inntekt	Netto
Kultur, idrett og frivillighet (KIF)			
Driftsbudsjettet:			
500 Kulturtilskudd m.m. (KIF)	332 718	-6 000	326 718
502 Kulturetaten (KIF)	348 583	-103 541	245 042
504 Munchmuseet (KIF)	373 761	-72 024	301 737
505 Deichman bibliotek (KIF)	427 279	-31 073	396 206
545 Idrett (KIF)	845 063	-122 951	722 112
548 Avsetning husleier idrettsprosjekter (KIF)	2 623	0	2 623
581 Tilskudd til tros- og livssynssamfunn (KIF)	230 360	0	230 360
590 Gravferdsetaten (KIF)	164 964	-86 791	78 173
Sum Kultur, idrett og frivillighet (KIF)	2 725 351	-422 380	2 302 971

Beløp i 1000 kr

Kapittel/Sektor	Utgift	Inntekt	Netto
Investeringsbudsjettet:			
502 Kulturetaten (KIF)	75 050	-6 030	69 020
545 Idrett (KIF)	93 000	-18 600	74 400
581 Tilskudd til tros- og livssynssamfunn (KIF)	21 350	0	21 350
590 Gravferdsetaten (KIF)	68 000	-13 600	54 400
Sum Kultur, idrett og frivillighet (KIF)	257 400	-38 230	219 170

Beløp i 1000 kr

Kapittel/Sektor	Utgift	Inntekt	Netto
Byrådslederens kontor (BLK)			
Driftsbudsjettet:			
120 Byråd/byrådsavdelingene (BLK)	469 155	-12 058	457 097
126 Div.avsetn.og tidsb. tiltak under byrådsavd. (BLK)	53 734	-4 322	49 412
140 Kommuneadvokaten (BLK)	50 825	-10 226	40 599
150 Rådhusets forvaltningstjeneste (BLK)	114 761	-25 413	89 348
184 Beredskapsetaten (BLK)	24 759	0	24 759
191 Tilf. utg. etter byrådets bestemmelse (BLK)	1 500	0	1 500
Sum Byrådslederens kontor (BLK)	714 734	-52 019	662 715
Investeringsbudsjettet:			
150 Rådhusets forvaltningstjeneste (BLK)	3 500	-700	2 800
Sum Byrådslederens kontor (BLK)	3 500	-700	2 800

Beløp i 1000 kr

Kapittel/Sektor	Utgift	Inntekt	Netto
Finans (FIN)			
Driftsbudsjettet:			
122 Div. virksomheter og prosj. under FIN (FIN)	122 654	-1 526	121 128
125 Utviklings- og kompetanseetaten (FIN)	1 070 146	-684 953	385 193
130 Innkrevingsetaten (FIN)	132 445	-62 274	70 171
Sum Finans (FIN)	1 325 245	-748 753	576 492
Investeringsbudsjettet:			
122 Div. virksomheter og prosj. under FIN (FIN)	92 650	-11 030	81 620
125 Utviklings- og kompetanseetaten (FIN)	17 500	-3 500	14 000
Sum Finans (FIN)	110 150	-14 530	95 620

Beløp i 1000 kr

Kapittel/Sektor	Utgift	Inntekt	Netto
Bystyrets organer (BYS)			
Driftsbudsjettet:			
100 Bystyret m.v. (BYS)	148 889	-4 476	144 413
109 Kontrollutvalget (BYS)	4 459	-12	4 447
110 Kommunerevisjonen (BYS)	65 679	-19 045	46 634
111 Helse-, sosial- og eldreombudet (BYS)	26 523	-10 553	15 970
112 Stortingsvalg og kommunevalg (BYS)	74 730	-8 128	66 602
Sum Bystyrets organer (BYS)	320 280	-42 214	278 066

Beløp i 1000 kr

Kapittel/Sektor	Utgift	Inntekt	Netto
Felles inntekter og utgifter			
Driftsbudsjettet:			
124 Forsikringer (FIN)	195 300	-180 800	14 500
192 Diverse avsetn. og tilfeldige inntekter (FIN)	1 034 103	-904 000	130 103
193 Avsetning pensjon (FIN)	56 244	0	56 244
426 Tap på lånegarantier (FIN)	9 000	0	9 000
800 Skatt på inntekt og formue (FIN)	0	-36 700 000	-36 700 000
810 Eiendomsskatt (FIN)	0	-1 660 000	-1 660 000
840 Rammetilskudd fra staten (FIN)	0	-11 680 000	-11 680 000
845 Øvrige generelle statstilskudd (FIN)	1 530	-28 842	-27 312
850 Generelt statstilsk. vedr. flyktn. mv. (AIS)	0	-330 000	-330 000
898 Overføringer fra KF mv. (FIN)	0	-1 805 970	-1 805 970
900 Renter (FIN)	344 800	-455 500	-110 700
901 Utbytte fra aksjeselskaper (NOE)	0	-777 000	-777 000
910 Lån (FIN)	1 351 432	0	1 351 432
927 Betjening av videreutlån (AIS)	155 800	-222 000	-66 200
940 Disposisjonsfond (FIN)	275 912	-465 000	-189 088
950 Bundne driftsfond (FIN)	211 794	-297 939	-86 145
980 Overføring mellom drift og investering (FIN)	569 494	0	569 494
Sum Felles inntekter og utgifter (FIN)	4 205 409	-55 507 051	-51 301 642
Investeringsbudsjettet:			
910 Lån (FIN)	0	-4 529 689	-4 529 689
920 Utlån egne midler (FIN)	444 000	-172 500	271 500
926 Videreutlån (AIS)	1 606 000	-1 600 000	6 000
927 Betjening av videreutlån (AIS)	826 600	-795 000	31 600
959 Bundne investeringsfond (FIN)	380	0	380
980 Overføring mellom drift og investering (FIN)	0	-569 494	-569 494
Sum Felles inntekter og utgifter (FIN)	2 876 980	-7 666 683	-4 789 703

7 Krav til netto driftsresultat samt investeringsbudsjett med finansiering for 2021 for kommunale foretak vedtas slik:

7.1 Kapittel 053 Undervisningsbygg Oslo KF

Krav til netto driftsresultat for Undervisningsbygg Oslo KF settes til 100 mill. i 2021.

Investeringsrammen med finansiering fastsettes slik:

Beløp i 1 000 kr

Prosjektnr /art	Budsjett 2021
053 Undervisningsbygg Oslo KF (NOE)	
106500 Akuttiltak/Generell rehabilitering	150 000
106520 Kapasitetsutvidelse/rehab/nybygg mv.	1 032 100
109500 Investering avsetn - ikke fordelt	677 530
116503 Kapasitetsbevarende tiltak (UBF)	128 000
116510 Kapasitetsbevarende tiltak - fordelte prosjekter	196 400
119502 Div. mindre investeringer	32 500
Sum investeringsutgifter	2 216 530
79110 Lån i Lånefondet	-1 661 030
09750 Overføring fra driftsbudsjettet	-100 000
09760 Overføring fra driftsbudsjettet - fond	-67 500
07290 Refundert investeringsmva.	-388 000
Sum finansiering	-2 216 530

Prosjektnr. 106520 fordeles på følgende skoler:

Beløp i 1000 kr

Kap. 053 prosj.nr. 106520	Type skole	Ferdigstillelse	Styrings-ramme P50	Kostnads-ramme P85	Bevilget tom. 2020	2021
Slemdal - ombygging	1-7	3-20	482 000	526 000	482 000	44 000
Østensjø skole - tilbygg	1-7	3-20	213 100	242 100	213 100	29 000
Vestli skole og flerbrukshall	1-7	1-21	520 000	566 000	461 000	105 000
Tveita	1-7	1-2021	112 000	122 000	89 000	23 000
Nøklevann	1-7	3-2021/3-2022	354 000	377 000	189 000	123 000
Tokerud flerbrukshall	Flerbrukshall	2021	160 400	175 100	45 000	115 400
Bakås	1-7	1-2022	305 000	345 000	122 000	133 700
Voldsløkka	8-10	3-2023	820 000	882 000	166 000	209 000
Manglerud bad		2-2022	658 000	682 000	283 000	250 000
Sum			3 624 500	3 917 200	2 050 100	1 032 100

Prosjektnr. 116510 fordeles på følgende skoler:

Beløp i 1000 kr

Kap. 053. prosj.nr. 106510	Type skole	Ferdigstillelse	Styrings-ramme P50	Kostnads-ramme P85	Bevilget tom. 2020	2021
Holmlia	8-10	1-21	283 100	297 300	248 100	35 000
Ruseløkka	1-10	1-21	548 200	589 700	386 800	161 400
Sum			1 084 300	1 173 000	634 900	196 400

Prosjektnr. 119502 fordeles på følgende tiltak:

	Beløp i 1000 kr
Kap. 053, Prosjektnr. 109502	2021
Varmegjenvinnere, ventilasjonsanlegg mv.	20 000
Utvikling av grøntområder	12 500
Sum	32 500

7.2 Kapittel 055 Boligbygg Oslo KF

Krav til netto driftsresultat for Boligbygg Oslo KF settet til 0 mill. i 2021.

Investeringsrammen med finansiering fastsettes slik:

	Beløp i 1 000 kr
Prosjektnr /art	Budsjett 2021
055 <i>Boligbygg Oslo KF (NOE)</i>	
106600 Rehabiliterings-/utviklingsprosjekter	380 000
111600 Ufordelt Omsorg+	290 000
113605 Ufordelt avsetn. boliger til vanskeligstilte	50 000
114601 Brannsikring kommunale boliger	25 000
118605 Kjøp av boliger for vanskeligstilte	500 000
Sum investeringsutgifter	1 245 000
78820 Tilskudd fra bykassen	-193 750
08199 Tilskudd fra staten	-110 000
79110 Lån i Lånefondet	-750 250
06700 Salg av eiendom	-66 000
07290 Refundert investeringsmva.	-125 000
Sum finansiering	-1 245 000

7.3 Kapittel 059 Omsorgsbygg Oslo KF

Krav til netto driftsresultat for Omsorgsbygg Oslo KF settes til 0 mill. i 2021.

Investeringsrammen med finansiering fastsettes slik:

	Beløp i 1 000 kr
Prosjektnr /art	Budsjett 2021
059 <i>Omsorgsbygg Oslo KF (NOE)</i>	
106730 Rehabilitering/akutttiltak - barnehager	206 000
109700 Akuttvedlikehold/rehabilitering sykehjem	70 000
111710 Ufordelt sykehjem	403 000
114705 Kap.utvidelse/rehab/nybygg - sykehjem	881 000
114725 Investeringer barnehager - ikke fordelt	276 000
118704 VEL institusjoner - rehabilitering	50 000
119771 Ny storbylegevakt	700 000
119772 Ufordelt Ny hovedstasjon og Sentrum brannstasjon	660 000
Sum investeringsutgifter	3 246 000
79110 Lån i Lånefondet	-2 678 000
07290 Refundert investeringsmva.	-568 000
Sum finansiering	-3 246 000

Prosjektnr. 114705 fordeles på følgende sykehjem:

Beløp i 1000 kr						
Prosjektnavn	Ferdig- stillelse	Antall	Styrings- ramme P50	Kostnads- ramme P85	Bevilget tom 2020	2021
Tåsenhjemmet	3-23	130	698 000	747 000	422 000	165 000
Dronning Ingrid's hage	2-22	130	896 000	988 000	324 000	424 000
Lambertseter sykehjem	4-22	130	815 000	842 000	267 000	292 000
Sum			2 409 000	2 577 000	1 013 000	881 000

7.4 Kapittel 060 Oslo Havn KF

Krav til netto driftsresultat for Oslo Havn KF settet til 89,283 mill. i 2021. Investeringsrammen med finansiering fastsettes slik:

Prosjektnr/art		Budsjett 2021
060	Oslo Havn KF (NOE)	
120910	Hjortnes-Fillipstad	2 500
120920	Pipervika-Revier-Vippetangen	93 000
120930	Sydhavna	218 500
120940	Hele Havna inkl. sjøområdet og øybryggene	25 530
120950	Udisponert/Forprosjekter	20 000
Sum investeringsutgifter		359 530
Sum finansieringsbehov		359 530
09750	Overføring fra driftsbudsjettet	-89 283
09760	Overføring fra driftsbudsjettet - fond	-160 747
09050	Utbytte fra HAV Eiendom AS	-109 500
Sum finansiering		-359 530

7.5 Kapittel 062 Kultur- og idrettsbygg Oslo KF

Krav til netto driftsresultat for Kultur- og idrettsbygg Oslo KF settet til 0 mill. i 2021. Investeringsrammen med finansiering fastsettes slik:

Prosjektnr /art		Budsjett 2021
062	<i>Kultur- og idrettsbygg Oslo KF (NOE)</i>	
115810	Rehabilitering idrettsanlegg	60 000
116810	Idrettsanlegg - rehab/nybygg	670 700
116820	Idrettsanlegg - ufordelt	220 000
116830	Biler og maskiner	2 400
Sum investeringsutgifter		953 100
79110	Lån i Lånefondet	-953 100
Sum finansiering		-953 100

Prosjektnr. 116810 fordeles på følgende idrettsanlegg:

Beløp i 1000 kr ex mva

Prosjektnavn	Ferdig- stilling	Styrings- ramme P50	Kostnads- ramme P85	Bevilget tom 2020	2021
Korsvoll flerbrukshall	2022	214 000	245 000	45 000	169 000
Nytt Tøyenbad med flerbrukshall	2023	1 239 300	1 414 200	199 350	346 700
Majorstuen flerbrukshall	2022	210 000	236 000	15 000	155 000
Sum		1 663 300	1 895 200	259 350	670 700

8 Lånefondets budsjett for 2021 vedtas slik:

Lånefondet - drift (mill. kr):

Arts- Gruppe		Forslag 2021
100-509	Omkostninger og renteutgifter	1 176,7
510-519	Avdrag på eksterne lån	2 094,5
	Sum eksterne finansutgifter	3 271,2
780-909	Refunderte omkostninger og renter	1 176,7
920-929	Mottatte avdrag på utlån	2 094,5
	Sum interne finansinntekter	3 271,2

Lånefondet - Investering (mill. kr):

Arts- Gruppe		Forslag 2021
520-529	Utlån	10 572,0
	Sum interne utlån	10 572,0
910-919	Bruk av lån	10 572,0
	Sum bruk av lån	10 572,0

9 Finansielle måltall for Oslo kommune vedtas slik:

Måltall for resultatgrad (netto driftsresultat som andel av driftsinntektene) settes til 1,5 %.

10 Forslag til økonomiplan 2021-2024 vedtas

Byrådet gir fullmakt til å oppdatere samtlige oversikter til økonomiplan 2021-2024 i tråd med bystyrets budsjettvedtak for 2021.

11 Byrådet gis fullmakt til å oppdatere samtlige tabeller om måltall og oversikter over drifts- og investeringsprosjekter i tråd med bystyrets budsjettvedtak for 2021.

Verbalforslag

12 Følgende verbalforslag vedtas

12.1 Bydelene

12.1.1 Mottak av flyktninger

Oslo kommune tar imot flyktninger i tråd med IMDIs anmodning.

12.2 Arbeid Integrering og Sosiale tjenester

12.2.1 Husleiefastsettelse i kommunale boliger og personrettede støtteordninger

1. Bystyret slutter seg til prinsippet om at gjengs leie fortsatt skal være utgangspunkt for leiefastsettelse i kommunale boliger.
2. Bystyret slutter seg til at vedtaket om frys av husleie i kommunale boliger oppheves med virkning fra 1.1.2021.
3. Bystyret slutter seg til at byrådet utarbeider forskrift om ny bostøtteordning. BKB erstattes av Oslobostøtta med 8 pst reduksjon for alle i forhold til gjengs leie og en ny behovsprøvd kommunal bostøtte.
4. Bystyret slutter seg til at verbalvedtak H73/2019 med dette er utkvittert.

12.3 Miljø og samferdsel

12.3.1 Klima- og energifondet

Det kan i 2021 gis tilsagn om tilskudd innenfor en ramme på 120 mill. over ordningen Tilskudd til klima- og energiltak.

12.3.2 Om klimamålet for 2021

Bystyret slutter seg til tiltakene i tabell 2.2a og tabell 2.2b i kapittel 2 Klimabudsjett i Sak 1. Byrådet rapporterer som en del av den ordinære rapporteringen til bystyret om status i oppfølgingen av utslippsrammen i 2021 og 2024. Rapporteringen baseres på status for gjennomføring av tiltakene som fremkommer i tabell 2.2a og tabell 2.2b i kapittel 2 Klimabudsjett i Sak 1, samt indikatorene for klimagassutslipp i Oslo, «Klimabarometeret».

12.4 Kultur, idrett og frivillighet

12.4.1 Opprettselse av filmfond

Bystyret gir byrådet fullmakt til å etablere et filmfond organisert som et aksjeselskap. Oslo kommune skal ved etableringen av selskapet tegne samtlige aksjer.

12.5 Følgende verbalvedtak foreslås opphevet:

12.5.1 Redusert utslipp av svevestøv (S10B/2020)

Bystyret ber byrådet vurdere nye og forsterkede tiltak som reduserer utslipp av svevestøv fra blant annet vedovner.

Begrunnelse

En utredning utført av Norsk institutt for luftforskning NILU viser at støtteordningen for utskifting av eldre vedovner ikke kan forventes å gi ytterligere positive bidrag til bedret luftkvalitet i Oslo. Byrådet anbefaler derfor å avvikle denne ordningen fra og med 2021. Byrådet vil, som del av arbeidet med å revidere handlingsplan for luftkvalitet, vurdere andre tiltak som kan bidra til reduserte utslipp fra

vedfyring. Et forbud mot fyring i ikke rentbrennende ildsteder, eventuelt i kombinasjon med en vrakpantordning for eldre vedovner, er blant tiltakene som blir vurdert.

12.5.2 Tiltaksplan for Alna (S18B/2020)

Bystyret ber byrådet utarbeide en tiltaksplan for kartlegging av risikokilder samt forebygging av utslipp og forurensning til Alnaelva. Dette må skje i samarbeid med lokale miljø- og interessegrupper, og fagmiljøer med miljøkompetanse.

Begrunnelse

På oppdrag fra Klima- og miljødepartementet (KLD) utarbeider Norsk institutt for naturforskning (NINA) en rapport som skal gi en oversikt over tilgjengelig kunnskap om Alnaelvas miljøtilstand. Rapporten ventes høsten 2020 og vil også inneholde en mulighetsstudie som peker på tiltak som kan gjennomføres på kort, moderat og lang sikt, og hvem som eventuelt skal ha ansvar for gjennomføring av tiltakene (kommune/stat/private) mv. Både hovedvassdrag og sidevassdrag vil omfattes av rapporten. Flere etater i kommunen (VAV, BYM, PBE og EBY) har bidratt med informasjon om vassdragets miljøutfordringer og miljøtilstand samt om dagens forvaltning av Alnaelva, gjennom aktiv deltakelse i NINAs prosjektgruppe. Flere miljøorganisasjoner deltar i en referansegruppe i prosjektet, herunder Alnaelvas Venner, Oslo Elveforum, Naturvernforbundet og SABIMA.

12.5.3 Flere HC-parkeringsplasser i sentrum (S29B/2020)

Bystyret ber byrådet skjerpe kontrollen med ulovlig parkering på HC-plasser i sentrum samt introdusere løsninger som kan registrere tilgjengelig HC-parkeringsplass i sanntid innenfor Ring 1.

Begrunnelse

På oppdrag fra Bymiljøetaten gjennomførte Sweco en omfattende evaluering av parkeringssituasjonen i 2019. Registreringene viste at det er mange som parkerer ulovlig på HC-parkeringsplasser. Som følge av dette har Bymiljøetaten innført daglige kontroller av HC-parkeringsplasser i sentrum. Belegget på dagens HC-plasser er forholdsvis lavt. Smart parkeringsteknologi har potensial til å forbedre opplevd parkeringssituasjon og til å gi grunnlag for å vurdere arealfordelingen mellom type plasser. I 2020 pågår et pilotprosjekt der man tester ut «smarte» teknologiløsninger som registrerer i sanntid om en HC-parkeringsplass er ledig eller opptatt, og som deler denne informasjonen med brukeren. Det er gjennomført test av bakkesensorer på fem HC-plasser i Stortingsgata med positive resultater. En utrulling av slik løsning må eventuelt prioriteres i fremtidige budsjettprosesser.

12.5.4 Nattbuss (S54/2020)

Bystyret ber byrådet utvide nattbusstilbudet i Oslo.

Begrunnelse

Kollektivtilbudet i Oslo har de siste årene blitt styrket med flere avganger og utvidet «åpningstid». Hensikten med å starte første avgang tidligere og siste avgang senere, har blant annet vært å gjøre det attraktivt for flest mulig å reise kollektivt til og fra jobb, også for dem som jobber på litt ukurante tidspunkt. Linje 31 og 37 har nå avganger hele døgnet, gjennom hele uken. I tillegg er nattbusstilbudet i helgene utvidet på flere andre linjer. Hvorvidt det vil være aktuelt å utvide tilbudet på natten videre, er en vurdering Ruter gjør på bakgrunn av markedsgrunnlag og økonomiske rammer.

12.5.5 Legge til rette for reiser på tvers av byen (S61B/2020)

Bystyret ber byrådet om å forbedre kollektivtilbudet i Groruddalen og Oslo sør, særlig i Stovner, Grorud og Søndre Nordstrand. Tilbudet må bedres ikke bare til og fra ytre by/sentrum, men også på tvers av Groruddalen og innad i Søndre Nordstrand.

Begrunnelse

Ruter har fått i oppdrag å gjennomføre en konseptvalgutredning for kollektivløsninger i og på tvers av Groruddalen. Utredningen skal beskrive behovet for kollektivtransport internt i og på tvers av Groruddalen, og hvordan dette i dag er dekket. Det skal foreslås konseptuelle løsninger for nye eller

endrede kollektivtransportløsninger der det identifiseres udekkede behov. Arbeidet skal ferdigstilles innen utgangen av 2020.

Kollektivtilbudet i Oslo sør har de siste årene blitt forbedret, blant annet med opprettelse av en ny tverrgående linje mellom Brenna-Mortensrud-Hauketo-Holmlia. Videre forbedringer og styrking av kollektivtilbudet i Oslo sør er en vurdering Ruter gjør på bakgrunn av markedsgrunnlag og økonomiske rammer.

12.5.6 Advokat Dehlis plass – fra p-plass til torg og park (S92/2020)

Bystyret ber byrådet følge opp det lokale initiativet til bydel Sagene om å omdanne Advokat Dehlis plass fra p-plass og rundkjøring til en park og møteplass, i tråd med målsetningene om mer byliv, grønt og flere bilfrie hjertesoner rundt Oslos skoler.

Begrunnelse

Utredning av omfang og budsjettbehov for et eventuelt tiltak er ikke endelig avklart, og det foreslås ikke prioritert planleggingsmidler til dette tiltaket i 2021. Advokat Dehlis plass er en del av traséen for flere tungt trafikkerte bussruter, som 37 og 54.

Takster, avgifter og ulike typer betalings- og utbetalingssatser

13 Takster, avgifter og ulike typer betalings- og utbetalingssatser for 2021 fastsettes slik:

13.1 Månedlig oppholdsbetaling i barnehage

Månedlig oppholdsbetaling i barnehage 01.01.2021 – 31.12.2021

For foresatte med årlig inntekt lik eller over 574 750 kr gjelder følgende satser:

<i>Beløp i kroner</i>	
1. barn	3 320
2. barn (70 %)	2 380
3. barn (50 %)	1 753

Kost i barnehage tilsvarer kr 185 per barn per måned og er inkludert i satsene.

Foresatte med årlig inntekt under kr 574 750 skal etter søknad betale en månedlig sats som på årsbasis tilsvarer 6 % av årlig inntekt. Kostpenger kommer i tillegg. Søskenmoderasjon gjelder også for denne gruppen.

Satsene gjelder fulltidsplass i kommunale barnehager, dvs. oppholdstid 41 timer pr. uke eller mer. Bydelsutvalgene fastsetter betalingssatser for barn med oppholdstid inntil 41 timer.

Det gis fritak for foreldrebetaling for 20 timer per uke (gratis kjernetid) til alle barn i alderen 2 til 5 år i husholdninger med en samlet inntekt under kr 566 100. Tilsvarende gjelder for barn med utsatt skolestart. For fire- og femåringer i bydelene Alna, Stovner, Bjerke, Grorud og Søndre Nordstrand er inntektsgrensen for gratis kjernetid for barnehageåret 2020/2021 kr 656 000.

Oppholdsbetalingen for fulltidsplass i bydeler med gratis kjernetid utover nasjonal ordning, reduseres med betaling tilsvarende 20 timer.

Maksimalprisen for en barnehageplass og inntektsgrensen for den nasjonale ordningen med gratis kjernetid for barn i alderen 2 til 5 år vil bli fastsatt av Stortinget i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2021. Oppholdsbetalingen i Oslo kommune må justeres i henhold til Stortingets vedtak.

13.2 Oppholdsbetaling i aktivitetsskolen

Månedlig oppholdsbetaling i Aktivitetsskolen (Skolefritidsordningen) 01.01.2021 – 31.12.2021

<i>Beløp i kroner</i>			
	Inntekt under kr 224 694 (2,25 G)	Inntekt fra kr 224 694 (2,25G) til kr 399 456 (4G)	Inntekt over kr 399 456 (4G)
Fulltidsplass	700	1 265	3 225
Deltidsplass	442	813	2 179
Fulltidsplass for barn med tilbud om gratis deltidsplass	246	452	1 045

Inntektsgrensene vil bli justert i Tilleggsinnstillingen i samsvar med endring i Folketrygdens grunnbeløp (G) som følge av trygdeoppgjøret i 2020. På grunn av koronasituasjonen vil trygdeoppgjøret gjennomføres først 1. og 2. september i 2020.

02.07.2020 ble det vedtatt endringer i forskrift til opplæringsloven. Ny § 1B-1 innebærer at det innføres et nasjonalt krav til inntektsgradert oppholdsbetaling i AKS for barn på

1. og 2. trinn. Kommunen skal etter søknad gi reduksjon i oppholdsbetalingen slik at oppholdsbetalingen per elev maksimalt utgjør seks prosent av husholdningens inntekt. Det kreves ikke oppholdsbetaling i aktivitetsskolen for barn med særskilte behov fra 5.-7. trinn. Det kreves ikke oppholdsbetaling i aktivitetsskolen for barn av flyktninger som deltar i introduksjonsprogrammet.

For elever med plass i byomfattende spesialavdeling, skal disse elevene få tilbud om gratis deltids plass i aktivitetsskolen hvis skolene i bydelen de bor tilbyr gratis oppholdstid i aktivitetsskolen for trinnet de går på.

13.3 Tilbud til barn med særskilte behov fra 8.- 10. trinn og på videregående skole

Det kreves ikke oppholdsbetaling for tilbud før og etter skoletid til barn med særskilte behov fra 8.-10. trinn og på videregående skole.

13.4 Fastsettelse av kurspriser og avgifter for opplæring i norsk og samfunnsfag for voksne innvandrere

Byrådet gis fullmakt til å fastsette følgende satser innenfor rammen av vedtatt budsjett:

- Kurspriser for opplæring i norsk og samfunnskunnskap for betalingsselever.
- Prøveavgifter for avsluttende prøve i norsk og avsluttende prøve i samfunnskunnskap for betalingsselever og personer med rett, som må gå opp til ny prøve.
- Prøveavgifter for å gjennomføre statsborgerskapsprøve

13.5 Fastsetting av timepris ved salg av fysioterapitjenester

Pris for kjøp og salg av fysioterapitjenester mellom bydelene justeres i samsvar med kommunal deflator, 2,7 % og settes i 2021 til kr. 449 for 60 minutters behandling og kr. 338 for 45 minutters behandling.

13.6 Pris pr vektet sykehjemsplass 2021

Prisen pr vektet sykehjemsplass i 2021 fastsettes til kr 947 251.

13.7 Pris på helsehusplasser med varighet på mer enn 40 døgn

For opphold i helsehus som sammenhengende varer mer enn 40 døgn økes prisen pr døgn for bydelene med 10 prosent fra og med dette tidspunkt.

13.8 Salgspris for tjenester ved Villa Enerhaugen

Salgspris for tjenester ved Villa Enerhaugen skal være kostnadsdekkende og fastsatt i samsvar med vedtatte effektiviseringskrav og inntektsforutsetninger. Når avtaler om kjøp av tjenester inngås skal det være dialog med kjøperbydel om tjenesteinnhold. Justering av pris på avtaler om salg av tjenester til bydelene skal holdes innenfor kommunens deflator. Ved aktivitetsendringer i tjenestekjøpene skal avtalene reforhandles i dialog med kjøperbydelene.

13.9 Salgspris for nevrologiske plasser ved Kingosgate bo- og rehabiliteringssenter og ved Østensjø bo og rehabiliteringssenter

Salgspris for nevrologiske plasser ved Kingosgate bo- og rehabiliteringssenter og ved Østensjø bo- og rehabiliteringssenter skal være kostnadsdekkende og fastsatt i samsvar med vedtatte effektiviseringskrav og inntektsforutsetninger. Når avtaler om kjøp av tjenester inngås skal det være dialog med kjøperbydel om tjenesteinnhold. Justering av pris på avtaler om salg av tjenester til bydelene skal holdes innenfor kommunens deflator. Ved aktivitetsendringer i tjenestekjøpene skal avtalene reforhandles i dialog med kjøperbydelene

13.10 Kostøre i sykehjem

Kostøret i sykehjem fastsettes til kr 118 pr. dag.

13.11 Egenbetaling for trygghetsalarm

Egenbetaling for trygghetsalarm

Husstanden samlede skattbare nettoinntekt før særfradrag - i henhold til forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester 1)	Månedssats i kroner
Fra kr 304 053 (over 3G)	268

1) Alminnelig inntekt 2019 tillagt ev. utenlandsk pensjon og hjelpestønad til hjelp i huset, og fratrukket ev omsorgslønnsbidrag i alminnelig inntekt. Inntekten gjelder for husstanden, dvs. hjelpemottaker og ektefelle/partner/samboer, evt. også foreldres inntekt dersom hjelpemottaker er under 18 år.

Egenbetaling på kr 268 pr mnd. Omfatter både analoge og digitale alarmer (inkludert SIM-kort).

Bydelene gis fullmakt til å avgjøre om de vil innkreve egenandeler på trygghetsalarmer eller dekke dette selv.

13.12 Behovsprøving ved vedtak om utvidede trygghetspakker

Personer over 75 år skal ha rett på å få trygghetsalarm til innendørs bruk når de selv ønsker dette, dvs. uten at bydelen gjør en behovsvurdering. Søknader om tildeling av alarmer og utstyr utover digital trygghetsalarm til innbruk skal behovsprøves før vedtak om slike utvidede trygghetspakker fattes. Dette skal gjelde for alle aldersgrupper.

13.13 Egenandel på anskaffelse av utstyr når brukerens husholdsinntekt er over 2G

Innkjøp av trygghetsalarmer for innendørs bruk finansieres 100 % av Oslo kommune. For bærbare digitale trygghetsalarmer til utendørs bruk og tilleggsutstyr utover dette betales 50 % av innkjøpspris som egenandel av brukeren som får vedtak om dette utstyret når brukerens husholdsinntekt er over 2G. Brukere med husholdsinntekt under 2G fritas for egenandel.

13.14 Egenandel på installasjon av utstyr når brukerens husholdsinntekt er over 2G

Engangskostnaden for installasjon av alle typer trygghetsalarmer og tilleggsutstyr skal betales av brukeren når brukerens husholdsinntekt er over 2 G. Brukere med husholdsinntekt under 2G fritas for egenandel. Bydelene gis anledning til å fritta personer som allerede har analog trygghetsalarm for ny installasjonskostnad knyttet til digital alarm.

13.15 Egenbetaling for renhold, matlaging m.m.

Maksimal egenandel per måned for hjemmetjenester i husholdninger med inntekt under 2G vedtas hvert år i statsbudsjettet. Dette medfører at verbalvedtak om utgiftstak for husstander med inntekt under 2G vil bli justert i Tilleggsinnstillingen. Egenandeler som foreslås for Sak 1/2021:

Egenbetaling for renhold, matlaging m.m.

Husstandens samlede skattbare nettoinntekt før særfradrag - i henhold til forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester 1)	Timesats i kroner	Utgiftstak i kroner pr. mnd./pr år (timer)
Under kr 202 702 (under 2G) 2)	35	kr 210 pr. mnd. (6 timer)
Fra kr 202 702 (2-3 G)	80	kr 8 000 pr. år (100 timer)
Fra kr 304 053 (3-4G)	205	kr 20 500 pr. år (100 timer)
Fra kr 405 404 (over 4 G)	337	kr 33 700 pr. år (100 timer)

1) Alminnelig inntekt 2019 tillagt ev. utenlandsk pensjon og hjelpestønad til hjelp i huset, og fratrukket ev omsorgslønnsbidrag i alminnelig inntekt. Inntekten gjelder for husstanden, dvs. hjelpemottaker og ektefelle/partner/samboer, evt. også foreldres inntekt dersom hjelpemottaker er under 18 år.

2) Dersom husstandens samlede skattbare nettoinntekt før særfradrag er under 2 G, skal samlet vederlag for tjenester ikke overstige et utgiftstak på kroner 210 pr. måned i 2020. Jfr. forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester § 10. Utgiftstaket reguleres hvert år i statsbudsjettet som legges frem i oktober og vedtas i desember. Revidert sats for inntekter under 2G legges derfor frem i tilleggsinnstillingen for budsjett 2021.

13.16 Veiledende normer for økonomisk sosialhjelp til livsopphold

Veiledende normer for økonomisk sosialhjelp til livsopphold pr. mnd. justeres med 2,7 %, og fastsettes slik for 2021:

Enslige aleneboende	7 518
Ektepar/samboere	11 795
Enslige forsørgere	8 555
Barnetillegg 0-10 år	1 695
Barnetillegg 11-18 år	2 245
Unge hjemmeboende 18-23 år	2 245

13.17 Bydelsbetaling for opphold i rusinstitusjoner/botiltak i rusomsorgen under Velferdsetaten:

- Bydelsbetaling for opphold på rusinstitusjoner/botiltak under Velferdsetaten prisjusteres med 1,6 % og utgjør kr 1 026 pr. døgn pr. beboer.
- For Svingen og i forsterket bolig utgjør bydelsbetalingen 1 781 kroner pr. døgn pr. beboer
- Velferdsetaten gis i samarbeid med aktuell bydel fullmakt til å fastsette en høyere bydelsbetaling for beboere med særlige utfordringer

13.18 Bydelsbetaling for øvrige institusjoner og botilbud under Velferdsetaten

Bydelsbetalingen justeres i samsvar med kommunal deflator på 1,6 %

13.19 Egenbetaling ved rusinstitusjoner og botilbud under Velferdsetaten

- For opphold i omsorgsinstitusjoner under Velferdsetaten med full forpleining beregnes egenbetaling etter forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester. Egenbetalingen kan maksimalt utgjøre kr. 8 952 kroner per måned. Det er bydelene som beregner og krever inn egenbetalingen.
- For opphold i rehabiliteringsinstitusjoner under Velferdsetaten med redusert forpleining beregnes egenbetaling etter forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester. Det er bydelene som beregner og krever inn egenbetalingen. Hvor mye egenbetaling som kan kreves vil variere som følge av ulik forpleining ved de ulike rehabiliteringsinstitusjonene.

Egenbetalingen ved den enkelte institusjoner er prisjustert med 1.6 % og kan maksimalt utgjøre:

Institusjon	Maks egenbetaling
Bjørnerud	6 176
Bygdøy	5 171
Fredensborg Veien videre	5 171
Karlsborg	6 444
Lassonløkken	6 579
Liakollen	6 176
Liakollen Dyretråkket leiligheter	5 171
Østensjøveien hus 1. og 2.etasje	6 042
Østensjøveien hus leiligheter 3.etasje	5 171
Østensjøveien Svingen (5)	7 182
BoSatt H25	5 171
Fredheim	8 188
Haugenstua ressurscenter	6 579
Stensløkka ressurscenter	5 171
Tyrili rehabilitering	8 188
Exit	8 188
Gjennomgangseilighetene*	5 171
Vestli rehabiliteringssenter*	5 171

* ref. H51C/20

c) Byrådet gis fullmakt til å fastsette husleie for beboere i private og kommunale boligtiltak under Velferdsetaten.

13.20 TT – tjenesten

Egenandelene prisjusteres med 2,7 %. Månedssatsen settes lik et bestemt antall turer for å unngå administrativt merarbeid. Gjennom de siste årene er denne satt til 10 turer for voksne og 20 turer for barn 16-18 år.

13.21 Tilrettelagt transport: Egenandel for TT-reiser i Oslo

Egenandel for TT-reiser innenfor Oslos grenser settes til kr 62 for voksne og kr 31 for barn under 18 år.

13.22 Tilrettelagt transport: Egenandelstak for faste reiser til aktivitetsskole, dagtilbud som alternativ til arbeid, arbeid og høyere utdanning

Det settes et egenandelstak tilsvarende egenandelen på 10 turer for voksne og 20 turer for personer under 18 år for faste TT-reiser til aktivitetsskole, dagtilbud som alternativ til arbeid, arbeid og høyere utdanning. Egenandelstaket gjelder både i Oslo og Viken begrenset til området som før 01.01.2020 tilhørte Akershus fylke.

13.23 Egenandel for reisende til skolefritidsordning annet sted enn lokalisert til grunnskolen

Månedlig egenandel for transporttjenester for reiser til skolefritidsordning på annet sted enn lokalisert til grunnskolen settes tilsvarende egenandelen på 10 turer for voksne og 20 turer for personer under 18 år for reiser i Oslo.

13.24 Transporttjenesten for forflytningshemmede – fritidsreiser

For brukere av transporttjenesten for forflytningshemmede fra og med 6 år settes kvoten til 150 reiser pr. år. For brukere som for første gang søker etter 1. juli, settes kvoten til 75 fritidsreiser første året. Det gis anledning til å søke om et begrenset antall tilleggsreiser.

13.25 Tilrettelagt transport: Egenandel for turer til Viken kommunene Lørenskog, Nittedal, Bærum og Nordre Follo geografisk begrenset til området som tidligere tilhørte Oppegård kommune

I forskrift om tilrettelagt transport med forflytningsvansker, Oslo kommune, § 9, er følgende gjort gjeldende: Dersom sterke helse- eller sosialmessige grunner tilsier det, og det foreligger et særskilt reisebehov, kan TT-brukere unntaksvis innvilges rett til å benytte et bestemt antall fritidsreiser etter avtalt formål i kommunene Bærum, Lørenskog, Nittedal og Nordre Follo begrenset til området som tidligere tilhørte Oppegård kommune.

I Nordre Follo er retten til å benytte et bestemt antall fritidsreiser etter avtalt formål begrenset til området som før 01.01.2020 tilhørte Oppegård kommune.

Egenandel for fritidsreise til Viken kommunene Bærum, Lørenskog, Nittedal og Nordre Follo begrenset til området som tidligere tilhørte Oppegård kommune, settes til kr. 124 for voksne og kr. 62 for barn under 18 år.

13.26 Tilrettelagt transport: Faste reiser i Viken begrenset til området som før 01.01.2020 tilhørte Akershus fylke

Egenandel for faste TT-reiser i Viken begrenset til området som før 01.01.2020 tilhørte Akershus fylke, settes til kr 62 for voksne og kr 31 for barn under 18 år.

13.27 Tilrettelagt transport: Fritidsreiser til Oslo lufthavn Gardermoen ved egne flyreiser

I forskrift om tilrettelagt transport med forflytningsvansker, Oslo kommune, § 9, er følgende gjort gjeldende: TT- brukere kan benytte fritidsreiser til Oslo lufthavn Gardermoen ved egen flyreise. Egenandelen for TT-reiser til Oslo lufthavn Gardermoen settes til kr 236 for voksne og kr 118 for barn under 18 år.

13.28 Administrasjonsgebyr for kommunale gravferder

Det etableres administrasjonsgebyr for kommunale gravferder (gravferder uten pårørende). Gebyret fastsettes til kr 2000 i 2021.

13.29 Leiepris for utenbys-brukere for kapell og seremonirom

For utleie av kapell og seremonirom for utenbys brukere innføres en leiepris på kr 3000 fra 2021.

13.30 Differensiering av avgiftene for kiste- og urnegraver

Festeavgifter for graver differensieres fra 2021, og endres fra kr 380 til kr 450 for urnegrav, og til kr 700 for kistegrav.

13.31 Gebyr for vann og avløp

Gebyr for vann og avløp økes med 1,5 % i 2021.

13.32 Gebyr for husholdningsrenovasjon

Gebyr for renovasjon holdes uendret fra 2020.

13.33 Feiegebyr

Tilsynsgebyr for feiing fastsettes til kr. 171 i 2021.

Feiegebyr for pipeløp fastsettes til kr. 1 000 i 2021.

13.34 Parkeringsavgift

- Parkeringsavgiften økes med 25 % f.o.m. 1. mars 2021, på hhv. fremmedparkerings i beboerparkeringsområder og ordinære avgiftsplasser i gul sone.
- Avgiften for beboerkort økes med 50 % f.o.m. 1. mars 2021.
- Øvrige takster for parkeringsavgift økes med 2,7 % i 2021

13.35 Betaling for vigslar

Betaling for vigslar ut over vanlig tilbud og for innbyggere i andre kommuner justeres i samsvar med kommunal deflator på 2,7 %.

År	Betaling for vigsel for innbyggere i andre kommuner, innen vanlig tid og sted	Betaling for vigsel på lørdager i kommunens tilbudte lokale	Betaling for vigsel etter brudeparets ønske utenfor kommunens vanlige tilbud om tid og sted for vigsel
2020	953	1800	4659
2021	980	1850	4785

Økonomireglementet

14 Byrådets forslag til økonomireglement for 2021 vedtas, jfr. kap. 17.

Prosedyre for bemanningsreduksjon

15 Byrådets forslag til prosedyre for bemanningsreduksjon vedtas, jfr. vedlegg.

Prosedyre for bemanningsreduksjoner

Følgende prosedyre for bemanningsreduksjon gjøres gjeldende for perioden 01.01 til 31.12.2021:

Stillinger som ikke kan forsvares opprettholdt med basis i vedtatt budsjett inndras og de ansatte registreres som overtallige. Ansatte som innehar stillinger som bortfaller, søkes omplassert. Når overtallige er identifisert, registreres overtallige i kommunens HR-system og meldes Utviklings- og kompetanseetaten. Arbeidsgiveransvaret for den overtallige ligger fortsatt hos virksomhetene. Overtallige kan benyttes i midlertidige ansettelsesforhold i virksomhetsapparatet inntil ordinær omplassering kan skje. Det påligger således virksomhetslederne (etatsjefene/ bydelsdirektørene), med bakgrunn i budsjettforslaget å utarbeide en oversikt over hvilket personell som er overtallig og som skal registreres i kommunens HR-system og meldes Utviklings- og kompetanseetaten. Arbeidsmiljøloven, avtale om omplassering av overtallige og øvrige avtaler med de ansattes organisasjoner samt sentrale retningslinjer skal følges i forbindelse med behandling av disse sakene.

Følgende prosedyre følges for behandling av overtallige i virksomhetene:

1. Med bakgrunn i vedtatt budsjett avklarer virksomhetene hvem som skal erklæres som overtallige. Disse registreres i kommunens lønns- og personalsystem og søkes omplassert lokalt.
2. Det påligger virksomheten å melde overtallige ansatte inn til Utviklings- og kompetanseetaten. Inntil fast omplassering kan foretas, skal den enkelte overtallige som er meldt inn i Utviklings- og kompetanseetaten kunne benyttes i midlertidige ansettelsesforhold i virksomheten eller kommunen for øvrig der slikt behov er til stede.
3. Ved omstillingsprosesser og etter beslutning om overtallighet kan virksomheten selv vurdere å gi overtallige tilbud om inntil 12 måneders etterlønn dersom de selv sier opp sin stilling med øyeblikkelig virkning. Den enkelte overtallige kan også selv søke sin virksomhet om etterlønn. De ansatte som benytter seg av denne ordningen kan ikke de 12 etterfølgende måneder gis ny ansettelse i kommunen eller i kommunens selskaper uten at det foretas reduksjon av lønns- utbetalingene i ny stilling i forhold til utbetalt etterlønn. Ved eventuell ny tilsetting i Oslo kommune, gjøres det forholdsmessig avkorting av tidligere etterlønn. "Modervirksomheten" bærer det økonomiske ansvar ved tilståelse av etterlønn.
4. Ledige stillinger i Oslo kommune kunngjøres samtidig internt og eksternt. Det understrekes at virksomhetene har en ufravikelig plikt til å registrere ledige stillinger i kommunens lønns- og personalsystem. Dette må gjøres for å kunne ivareta kommunens arbeidsgiveransvar for omplassering av overtallige arbeidstakere på en forsvarlig måte.
5. For at nødvendig og forutsatt besparelse i forhold til budsjettet skal oppnås, må overtallige arbeidstakere gis tilbud om eller skaffes nytt arbeid snarest mulig. Dersom dette ikke er mulig, må det kunne dokumenteres at det er foretatt det som med rimelighet må kunne forventes for å tilby vedkommende annet passende arbeid i kommunen, jf. arbeidsmiljølovens § 15-7 (2). Både av hensyn til den overtallige og til kommunen skal behandlingstiden i forbindelse med en enkelt sak skje raskest mulig. Dersom en arbeidstaker anses som kvalifisert til en stilling (ikke nødvendigvis best kvalifisert), skal vedkommende gis et skriftlig tilbud om stillingen. Den overtallige må deretter enten takke ja eller nei til stillingen, jf. omplasseringsavtalens § 4.2.1. Byrådet vil aktivt bruke sin rett etter omplasseringsavtalen til å kunne tilsette en søker som skal omplasseres fra en annen stilling i kommunen i de tilfeller hvor den ordinære ansettelsesmyndighet ikke finner å kunne gjøre dette. Arbeidstaker som ikke godtar tilbud om passende arbeid, vil bli sagt opp fra kommunen, jf. Arbeidsmiljølovens § 15-7 og omplasseringsavtalens § 4.2.1.
6. Byrådet gis fullmakt til å foreta beordringer av personell (grupper) på tvers av etats- eller bydelsgrenser dersom dette anses nødvendig for å kunne sysselsette overtallige arbeidstakere på en for kommunen formålstjenlig måte.

8. Virksomhetene står ansvarlig for å dekke lønnskostnadene for overtallig personell inntil vedkommende ansatte enten er omplassert i fast stilling, er benyttet i midlertidig stilling i annen virksomhet eller vedkommendes ansettelsesforhold opphører. Dersom vedkommende ikke er skaffet annet passende arbeid etter endt midlertidig ansettelsesforhold, tilbakeføres vedkommende til "modervirksomheten".
9. Byrådet gis fullmakt innenfor en ramme på 5 millioner av kap. 125 Utviklings- og kompetanseetaten til å innvilge søknad om hel eller delvis refusjon av lønnsgep og etterlønnskostnader ved bemanningsreduksjoner i henhold til disse retningslinjene i forbindelse med omstrukturingsprosesser i virksomhetene. Midlene kan også benyttes til å dekke andre utgifter i forbindelse med overtallighet og til kompetanse- og omstillingstiltak for overtallige.
10. Byrådet gis fullmakt til å gi utfyllende retningslinjer for bruk av bevilgningen i punkt 8 foran. Byrådet gis fullmakt til å overføre arbeidsgiveransvaret for den enkelte overtallige til Utviklings- og kompetanseetaten.

Saksbehandlingsregler for eiendomsskatt for Oslo kommune (takstvedtekter)

Saksbehandlingsregler (takstvedtekter) for de sakkyndige takstnemndene og den sakkyndige klagenemnda for eiendomsskatt gjeldende fra og med 1. januar 2021.

1 Innledning

Disse saksbehandlingsreglene (takstvedtektene) gjelder for eiendomsskattekontoret, de sakkyndige takstnemndene for taksering av eiendommer og den sakkyndige klagenemnda for eiendomsskatt. Reglene her kommer i tillegg til lovgivningen, blant annet eiendomsskatteloven, kommuneloven, offentleglova, forvaltningsloven og skatteforvaltningsloven kap 3, jf. eiendomsskatteloven § 29.

2 Sakkyndige takstnemnder og sakkyndig klagenemnd

2.1 Sakkyndige takstnemnder

Oslo bystyre har opprettet to sakkyndige takstnemnder for eiendomsskatt, jf. eiendomsskatteloven § 8A-3 fjerde ledd. Sakkyndig nemnd for taksering av alle faste eiendommer unntatt næringseiendom og sakkyndig nemnd for taksering av næringseiendom.

De sakkyndige takstnemndene har tre medlemmer hver, hvorav en leder, en nestleder og et medlem. I tillegg er det valgt tre varamedlemmer i nummerert rekkefølge.

Hver av de sakkyndige takstnemndene fatter sine beslutninger i fellesskap. Dersom det er uenighet om et særskilt spørsmål, kan nemnda avgjøre uenigheten ved avstemning. Ved stemmelikhet er nemndleders stemme avgjørende.

Nemndleders oppgaver er nærmere beskrevet under punkt 4.1 nedenfor. Dersom nemndlederen har forfall, overtar nestlederen nemndleders oppgaver. Har begge forfall, velges en særskilt møteleder ved flertallsvalg.

2.2 Sakkyndig klagenemnd

Til å behandle klager over de sakkyndige takstnemndenes takstvedtak (overtakst) og klager over eiendomsskattekontorets utskrivingsvedtak har Oslo bystyre opprettet en felles sakkyndig klagenemnd, jf. eiendomsskatteloven § 20.

Den sakkyndige klagenemnda består av fem medlemmer, hvorav en leder, en nestleder og tre medlemmer. I tillegg er det valgt tre varamedlemmer i nummerert rekkefølge.

Den sakkyndige klagenemnda fatter sine beslutninger i fellesskap. Uenighet avgjøres ved avstemning. Ved stemmelikhet er nemndleders stemme avgjørende.

Oppgavene til lederen av den sakkyndige takstnemnda, jf. punkt 4.1 og kommuneloven § 11-3, gjelder tilsvarende for lederen av den sakkyndige klagenemnda. Nestleder overtar nemndleders oppgaver ved forfall. Har begge forfall, velges en særskilt møteleder ved flertallsvalg.

2.3 Habilitet og møteplikt

Om habilitet gjelder forvaltningsloven § 6 med tillegg av de særregler som følger av eiendomsskatteloven § 21 og kommuneloven § 11-10. Nemnda avgjør selv om et medlem er inhabilt uten at medlemmet deltar, jf. forvaltningsloven § 8 annet ledd.

Medlemmene i sakkyndig takstnemnd og sakkyndig klagenemnd har plikt til å møte i alle møter, med mindre vedkommende har gyldig forfall jf. kommuneloven § 8-1. Ved forfall skal medlemmet snarest mulig varsle eiendomsskattekontoret. Ved forfall innkalles varamedlemmer så vidt mulig i den nummerorden de er valgt, jf. kommuneloven § 7-10.

3 Eiendomsskattekontorets oppgaver for nemndene

3.1 Eiendomsskattekontoret

Eiendomsskattekontoret sorterer under Innkrevingsetaten og skal fungere som faglig og teknisk sekretariat for de sakkyndige takstnemndene herunder også besiktigelsesmennene. Videre ivaretar eiendomsskattekontoret funksjonene til faglig sekretariat for sakkyndig klagenemnd og er teknisk sekretær for sakkyndig klagenemnd. Det påligger kontoret å legge til rette for de sakkyndige takstnemndenes og sakkyndig klagenemnds arbeid, herunder å sørge for alt administrativt og kontormessig arbeid for de sakkyndige nemndene. Dette innbefatter tilrettelegging av grunnlaget for en avgjørelse, innsamling av informasjon vedrørende det aktuelle saksforhold og vurdering av dette.

Ved behandlingen av klagesaker skal det gjøres et tydelig skille mellom klagesaksforberedelsen i underinstansen og klagesaksforberedelsen for klageinstansen, jf. kommuneloven § 13-3 andre og tredje ledd. Saksforberedelsen for sakkyndig klagenemnd foretas av andre personer enn de som var med på å forberede eller fatte det påklagede vedtaket. Treffer klagenemnda nytt vedtak som innebærer hel eller delvis omgjøring skal eiendomsskattekontoret effektivere vedtaket.

3.2 Deltakelse på møter i sakkyndig nemnd

Eiendomsskattekontoret skal så langt nemndene finner det ønskelig, delta på nemndsmøter for å legge til rette for og bistå nemndene i deres arbeid. Eiendomsskattekontoret sine representanter har ikke stemmerett på møtene, skal ikke delta i selve takseringsarbeidet og kan ikke instruere nemnda.

3.3 Forberedelse av takseringsarbeidet

Eiendomsskattekontoret utarbeider lister over eiendommene i kommunen som skal takseres av nemndene. Eiendomsskattekontoret forbereder takseringen ved å innhente tilgjengelig informasjon om den enkelte eiendom.

3.4 Besiktigelsesmenn og andre sakkyndige for de sakkyndige takstnemndene og for sakkyndig klagenemnd

Eiendomsskattekontoret utfører befaringer og avgir veiledende uttalelser og forslag til takster til de sakkyndige takstnemndene og sakkyndig klagenemnd. Kvalifiserte besiktigelsesmenn kan engasjeres ved behov i særskilte tilfeller.

Nemndene kan også be eiendomsskattekontoret om å tilkalle annen sakkyndig hjelp når det er nødvendig, eksempelvis til utredning av juridiske spørsmål.

Besiktigelsesmennene og andre sakkyndige deltar ikke i selve takseringen og har ingen stemmerett. Nemndene kan imidlertid innkalle besiktigelsesmennene ved behov for opplysninger e.l. Det gjelder de samme regler for habilitet som for medlemmene i de sakkyndige nemndene.

4 Takseringsarbeidet

4.1 Oppgaver som tilligger leder av sakkyndig takstnemnd

Nemndlederen skal lede takseringsarbeidet samt sørge for at fremdriften i takseringen går etter planen. Det påligger nemndleder i samarbeid med eiendomsskattekontoret, å planlegge, lede arbeidet og beramme takstene.

Nemndleder innkaller til møtene, jf. kommuneloven § 11-3. Leder av eiendomsskattekontoret innkalles til alle møtene i sakkyndig takstnemnd. Sakkyndig takstnemnd er beslutningsdyktig selv om ikke eiendomsskattekontorets representant er til stede.

Sakkyndig takstnemnd innkalles til så mange møter som er nødvendig for å gjennomføre takseringen.

4.2 Informasjon til de øvrige nemndsmedlemmene

På det første møtet for nyutnevnt sakkyndig takstnemnd eller sakkyndig klagenemnd har nemndleder og eiendomsskattekontoret ansvar for at alle medlemmene får den nødvendige informasjon og opplæring om nemndas oppgaver, de relevante lovbestemmelser og kommunens skattetakstvedtekter. Til det første møtet innkalles også alle varamedlemmene.

Er det flere sakkyndige takstnemnder i kommunen kan det konstituerende møtet avholdes av nemndene i fellesskap.

4.3 Møteprotokoll fra møter i nemndene

4.3.1 Protokoll fra de sakkyndige takstnemndene

Det skal føres protokoll fra alle møter i de sakkyndige takstnemndene, jf. kommuneloven § 11-4, som underskrives av to av nemndas medlemmer.

I protokollen skal dato, tid og sted for møtet nedtegnes. I tillegg skal det nedtegnes hvem som møtte og hvem som var fraværende, og hvilke saker som ble behandlet. Alle fremsatte forslag og avstemningsresultat og alle beslutninger skal nedtegnes.

I protokollen skal begrunnelse for vedtaket fremgå, herunder inneholde opplysninger om hver enkelt eiendom som takseres, hva som inngår i taksten, hvilke verdsettelsesprinsipp(er) som er anvendt, hva taksten er og hvordan man er kommet frem til verdien av eiendommen. Dersom møtet er besluttet lukket på grunn av lovbestemt taushetsplikt skal dette fremgå av protokollen, jf. kommuneloven § 11-4 og eiendomsskatteloven § 29 jf. skatteforvaltningsloven § 3-1.

4.3.2 Protokoll fra den sakkyndige klagenemnda

Sakkyndig klagenemnd skal føre protokoll fra møtene. Punkt 4.3.1 gjelder da tilsvarende.

I protokollen skal begrunnelsen for at vedtaket er opprettholdt eller endret fremgå. Protokollen skal inneholde opplysninger om hver enkelt eiendom, angi hvilket faktum og hvilken rettsanvendelse den sakkyndige klagenemnd bygger på, hvordan man er kommet frem til verdien av eiendommen og hvilke verdsettelsesprinsipper som er anvendt for de enkelte eiendommer.

4.4 Generelle prinsipper for takseringsarbeidet

Besiktigelsesmennene og sakkyndig takstnemnd skal verdsette de skattepliktige eiendommene etter reglene i eiendomsskatteloven § 8A-2, og det generelle likebehandlingsprinsippet som gjelder for eiendomsskatt. Det kan ikke gjøres andre fradrag eller reduksjoner i taksten enn hva loven hjemler. Besiktigelsesmennene og sakkyndig takstnemnd skal utøve verdsettelsesskjønnet etter beste evne.

De sakkyndige takstnemndene fastsetter takstene etter skjønn og kan ikke instrueres i sitt arbeid.

Dersom det er ulik eier av grunn og bebyggelse på en fast eiendom, skal grunnen og bygningene normalt takseres hver for seg.

4.5 Vedtakelse av retningslinjer og sjablonger, verdsettelsesprinsipper

Før den alminnelige takseringen påbegynnes, skal de sakkyndige takstnemndene vedta alminnelige retningslinjer for takseringen for å sikre størst mulig ensartethet i vurderingene. Vedtatte retningslinjer for taksering kan ikke endres i takstperioden. Takstperioden er på 10 år, jf. eiendomsskatteloven § 8 A-3, andre ledd.

Sakkyndig takstnemnd kan vedta sjablonger til bruk i takseringen. Sjablongene er et hjelpemiddel for å komme frem til eiendommens takstverdi. Sjablongene skal ta høyde for at eiendommens beskaffenhet (innretning), anvendelighet (bruksegenskap) og beliggenhet (lokalisering) kan virke inn på verdien, jf. eiendomsskatteloven § 8A-2 (1).

Verk og bruk skal i tråd med overgangsbestemmelsen fastsatt i lov av 19.12.2017 nr. 118 heretter anses som næringseiendommer, men slik at det fra skatteåret 2019 til og med skatteåret 2024 skrives ut eiendomsskatt på et særskilt fastsatt grunnlag.

De sakkyndige takstnemndene er i samarbeid med eiendomsskattekontoret ansvarlige for å gi besiktigelsesmennene informasjon og veiledning om praktisering av de alminnelige retningslinjene.

Ved behov kan prøvetaksering finne sted. Prøvetaksering bør finne sted med så vel de sakkyndige takstnemndene som besiktigelsesmennene tilstede for å sikre likeartet praksis.

4.6 Varsel om takst - befaring og forslag til takst

Eieren (skattyter) skal varsles om at taksering skal skje. Varsel skal gis i god tid før takseringen. Eiendomsskattekontoret foretar varslingen, og kan innhente opplysninger mv.

Alle eiendommer må befares av eiendomsskattekontoret eller engasjerte besiktigelsesmenn, med mindre annet er avtalt med skattyter. Det følger av langvarig praksis at det normalt ikke foretas befaring ved taksering av kraftlinjer, men dette bør avklares med skattyter i hvert enkelt tilfelle.

I forbindelse med befaringen utarbeider eiendomsskattekontoret eller engasjerte besiktigelsesmenn forslag til takst og befaringsrapport. Forslaget til takst bør inneholde grunnlagsdata og prinsippene for verdsettelsen.

4.7 Fotografering

Eiendommer skal fotograferes ved befaring. Bildene og befaringsrapporten skal legges til grunn som dokumentasjon for at befaring har funnet sted.

Eiendomsskattekontoret, engasjert sakkyndig besiktigelsesmann og den sakkyndige takstnemndas/klagenemndas medlemmer har rett til å ta fotografi av eiendommen til bruk for takseringen.

4.8 Fastsettelse av takst

I forbindelse med takseringen skal sakkyndig takstnemnd, etter forslag til takst fra eiendomsskattekontoret (se punkt 4.6), blant annet ta stilling til:

- hvilke eiendommer som er skattepliktige innenfor det virkeområdet bystyret har definert, jf. eiendomsskatteloven § 3.
- hvilke eiendommer som er omfattet av overgangsbestemmelsene i eiendomsskatteloven §§ 3 og 4 og fastsette nytt grunnlag i henhold til overgangsreglene.
- grensesnittet mellom kraftanlegg og overføringsanlegg, jf. skatteloven § 18-1 (2) a.
- hvilke eiendommer som er unntatt fra eiendomsskatt, jf. eiendomsskatteloven § 5

4.9 Generelle prinsipper for klagebehandling

Saksfremstillingen skal gjøre rede for de faktiske, rettslige og skjønnsmessige sidene ved klagesaken.

Underinstansen skal på grunnlag av anførslene i klagen og eventuelle nye opplysninger vurdere om det opprinnelige vedtaket skal opprettholdes, oppheves eller endres. Dersom underinstansen gir fullt ut medhold treffer den nytt takstvedtak og saken avsluttes. Dette er et nytt enkeltvedtak som kan påklages. Hvis sakkyndig takstnemnd kommer til at klagen bør gis delvis medhold eller opprettholder sitt opprinnelige vedtak, oversendes saken med sakkyndig takstnemnds vurdering til klageinstansen uten ugrunnet opphold, med mindre det fremstår som tilnærmet sikkert at klager vil være fornøyd med resultatet.

Klager skal orienteres om oversendelsen ved kopi av saksfremstillingen.

Faglig sekretariat for klagenemnda skal sikre at saken er så godt opplyst som mulig, jf. forvaltningsloven § 33 femte ledd. Sekretariatet skriver saksframstilling for klagenemnda. Saksframstillingen skal inneholde forslag til vedtak.

Om saken ikke kan forberedes uten ugrunnet opphold, skal sekretariatet gi klager et foreløpig svar etter forvaltningsloven § 11 a.

Faglig sekretariat skal som hovedregel innen 14 dager fra mottak av klage vurdere om det er behov for flere opplysninger fra klager eller underinstans, om det er grunnlag for at klagen skal avvises, eller vurdere spørsmål om oppreisning for oversittelse av klagefrist. Dersom det er behov for tilleggsopplysninger, gis klager 14 dagers frist til å sende inn de etterspurte opplysningene. Klagenemnda er ansvarlig for at de undersøkelser klagen gir grunn til utføres, og at saken er tilstrekkelig opplyst.

4.10 Taushetsplikt

Medlemmene av sakkyndig takstnemnd, sakkyndig klagenemnd og besiktigelsesmenn har taushetsplikt om informasjon de får tilgang til gjennom sine verv, jf. eiendomsskatteloven § 29, 2. ledd, jf. skatteforvaltningsloven § 3-1.

Etter kommuneloven § 11-5 skal det vedtas lukking av møtet når det foreligger lovbestemt taushetsplikt, jf. offentleglova § 13, jf. eiendomsskatteloven § 29, 2. ledd, jf. skatteforvaltningsloven § 3-1, 1. ledd og saksbehandlingsreglene punkt 4.3.

Medlemmene av sakkyndig takstnemnd, sakkyndig klagenemnd, og besiktigelsesmenn skal i forbindelse med tiltredelsen avgi skriftlig erklæring om taushetsplikten.

5 Andre bestemmelser

5.1 Årsberetning

De sakkyndige takstnemndene og sakkyndig klagenemnd avgir årsberetning til bystyret.

5.2 Endring av reglementet

Endringer i disse saksbehandlingsreglene (takstvedtekter) for de sakkyndige takstnemndene og den sakkyndige klagenemnda vedtas av bystyret.

FORKORTELSER

AAN	Amathea, tidligere Alternativ til abort Norge
AAP	Arbeidsavklaringspenger
AB	Arbeid med bistand
ABLU	Arbeidsplassbasert barnehagelærerutdannig
AFP	Avtalefestet pensjon
AMU	Arbeidsmiljøutvalg
AIS	Byrådsavdeling for arbeid, integrering og sosiale tjenester
A-ordning	A-ordningen er rapporteringsordningen til Skatteetaten, Arbeids- og velferdsetaten (NAV) og Statistisk sentralbyrå (SSB)
APS	Arbeidspraksis i skjermet virksomhet
AS	Aksjeselskap
ASA	Allmennaksjeselskap
ASSS	ASSS-kommunene er de 10 største kommunene i Norge som samarbeider om å sammenligne aggregerte styringsdata
B	Bydel
BBY	Boligbygg Oslo KF
BER	Beredskapsetaten
BFE	Barne- og familieetaten
BKB	Boligkommunal bostøtte
BLK	Byrådslederens kontor
BOB	Behovsbasert bemanning (kompetansestyringssystem)
Bufdir	Barne- ungdoms- og familiedirektoratet
BUFF	Barne- og ungdomsfaglig forum
BYD	Bydelene
BYM	Bymiljøetaten
BYMIF	Byomfattende senter for mindreårige enslige flyktninger
BYS	Bystyrets organer
BYU	Byrådsavdeling for byutvikling
C40	Cities Climate Leadership Group
DIFI	Direktoratet for forvaltning og IKT
DIXI	Ressurssenter for voldtatte kvinner
Dok.3	Bystyrets vedtatte budsjett
DSB	Direktorat for samfunnssikkerhet og beredskap
EBITDA	Earnings before interests, taxes, depreciations and amortizations
EBY	Eiendoms- og byfornyelsesetaten
ECAD	European cities against drugs
EGC	European Green Capital
EGE	Energigjenvinningsetaten
EMI	Enhet for mangfold og integrering
ENØK	Energioptimalisering
Esktl	Lov om eidegdomsskatt til kommunane
EU	Den europeiske union
EØS	Det europeiske økonomiske samarbeidsområde

FACT	Fleksibel aktiv oppsøkende behandling – rus
FAD	Forbruker-, administrasjons- og kirkedepartementet
FDV	Forvaltning, drift og vedlikehold
FDVU	Forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling
FIN	Byrådsavdeling for finans
FN	Forente Nasjoner
FO	Funksjonsområde
FoU	Forsknings- og utviklingsarbeid
FRA	Forsterket rehabilitering
FRIGO	Friluftssenter i Bydel gamle Oslo
G	Grunnbeløpet i folketrygden
GERICA	IKT-system for pleie- og omsorgstjenesten
GFE	Gravferdsetaten
GPS	Global Positioning System (sporingsteknologi)
GWh	Gigawatt-timer
HEI	Byrådsavdeling for helse, eldre og innbyggertjenester
HEL	Helseetaten
HF	Helseforetak
HMS	Helse, miljø og sikkerhet
HR	Human Resource
IA	Inkluderende arbeidsliv
ICLEI	International Council for Local Environmental Initiatives
IKM	Internasjonalt Kultursenter og Museum
IKT	Informasjons- og kommunikasjonsteknologi
IMDi	Intgrerings- og mangfoldsdirektoratet
IPLOS	Individbasert pleie- og omsorgsstatistikk
IPS	Individual Placement and Support – metodikk for sysselsetting
ISO	International Organization for Standardization
IT	Informasjonsteknologi
JURK	Juridisk Rådgivningskontor for kvinner
KAD	Kommunal akutt døgnenhet
KEF	Tilskudd til klima- og energiltak
KEM	Oslo kemnerkontor
KF	Kommunalt foretak
KfiO	Kirkelig fellesråd i Oslo
Kgl.res.	Kongelig resolusjon
KID	Kultur- og idrettsbygg Oslo KF
KIF	Byrådsavdeling for kultur, idrett og frivillighet
KIFT	Kunnskapsmessig forretningsmessig tjenesteyting
KLI	Klimaetaten
KLP	Kommunal Landspensjonskasse
KMD	Kommunal- og moderniseringsdepartementet
KOFA	Klagenemnda for offentlige anskaffelser
Kom.prp.	Kommuneproposisjon
KommiT	Program for samordning av IKT i kommunesektoren
KORO	Statens fagorgan for kunst i det offentlige rom

KoRus	Oslo Kompetansesenter – rus
KOSS	Kommunenes koordineringssentral
KOSTRA	Kommune-Stat-Rapportering
Kpi	Konsumprisindeks
KRV	Kommunerevisjonen
KS	Kommunesektorens organisasjon
KS1	Ekstern kvalitetssikring av konseptvalgutredning for investeringsprosjekter
KS2	Ekstern kvalitetssikring av forprosjekter og styringsdokument for investeringsprosjekter
KSS	Kvalitetssikringssystem
KTP AS	Kollektivtransportproduksjon AS
Kv	Kvartal
KVP	Kvalifiseringsprogram
KVU	Konseptvalgutredning
LAR	Legemiddelassistert rehabilitering
LCC	Livssyklus kostnader
LEAN	Metodikk for forbedringsprosesser
LHBT	Lesbiske, homofile, bifile og transpersoner
LUR	Lokale ungdomsråd
MAR	Medikamentassistert rehabilitering
Metrex	The network of European Metropolitan Regions and Areas
Mill.	Million
MIPIM	Marché international des professionnels d'immobilier
MMR	Meslinger, kuma og røde hunder
Mnd.	Måneder
MOS	Byrådsavdeling for miljø og samferdsel
MOSM	Byrådsavdeling for miljø og samferdsel etater
MOSS	Byrådsavdeling for miljø og samferdsel selvfinansierende etater
Mrd.	Milliard
MRSA	Meticillinresistente staphylococcus aureus (multiresistente gule stafylokokker)
MUN	Munchmuseet
Mva	Merverdiavgift
NAE	Næringsetaten
NAV	Arbeids- og velferdsetaten
NFP	Nurse-Family Partnership
NHO	Næringslivets Hovedorganisasjon
NIBOR	Norwegian interbank offered rate
NKI	Fornøyd kunde indeks
NOE	Byrådsavdeling for næring og eierskap
NOU	Norges Offentlige Utredninger
NPE	Norsk pasientskadeerstatning
NTP	Nasjonal transportplan
OBR	Oslo Business Region
OBY	Omsorgsbygg Oslo KF
OftP	Offentlig tjenstepensjon
OHO	Opplysningskontoret for helse- og oppvekstfag

VEDLEGG 3 FORKORTELSER
BUDSJETT 2021

OIK	Oslo Idrettskrets
OKDN	Kommunens felles telefoni- og datanett
OKER	Oslo kommunes eiendomsregister
OPF	Oslo Pensjonsforsikring AS
OPS	Offentlig privat samarbeid
OPSAM	Operasjonssenter for samvirke og beredskap
Oslo VO	Oslo Voksenopplæring
OU-fondet	Opplærings- og utviklingsfondet
OVK	Byrådsavdeling for oppvekst og kunnskap
OXLO	Oslo Extra Large, en kampanje for en romsligere by
P50	Forventet kostnadsramme for investeringsprosjekter
P85	Budsjettet kostnadsramme for investeringsprosjekter, inklusive usikkerhetsavsetning tilsvarende sikkerhetsnivå P85, dvs. at risikoen for overskridelser er begrenset til 15 %
PBE	Plan- og bygningsetaten
PCAM	Prinds Christian Augusts Minde
PCB	Polyklorerte bifenyler
PDA	Personlig digital assistent (håndholdt PC)
Planlegger	Oslo kommunes budsjettssystem
PLIS	Psykisk helse, lavterskel, i skolehelsetjensten
PPT	Pedagogisk – psykologisk tjeneste
PRO-base	Pleie-, rehabiliterings- og omsorgsbasis
REN	Renovasjonsetaten
RFT	Rådhuset forvaltningstjeneste
RHF	Regionalt helseforetak
RNB	Revidert nasjonalbudsjett
ROS-analyse	Risiko- og sårbarhetsanalyse
RPA	Robotic Process Automation
RUP	Regionalt utviklingsprogram
RVTS	Regionalt ressursenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging
RVTS	Regionalt ressursenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging
SAA	Sosial og ambulant akuttjeneste
SAFH	Statens autorisasjonskontor for helsepersonell
Sak 1	Byrådets forslag til budsjett
SalTo	Sammen lager vi et trygt Oslo
SALUTT	Sammen lager vi utelivet tryggere
Seif	Selvhjelp for innvandrere og flyktninger
SERAF	Senter for rus og avhengighetsforskning
SFT	Statens forurensingstilsyn
SIRUS	Statens institutt for rusmiddelforskning
SKATE	Styring og koordinering av tjenester i e-forvaltning
SKOP	Saksbehandling med kunnskaps- og prosessstøtte
SPK	Statens Pensjonskasse
SSB	Statistisk Sentralbyrå
St.meld.	Stortingsmelding
St.prp.	Stortingsproposisjon

SUR	Sentralt ungdomsråd
SYE	Sykehjemsetaten
TRiO	Trygg i Oslo
TSB	Tverrfaglig spesialisert rusbehandling
TT	Transporttjenesten for funksjonshemmede
UBF	Undervisningsbygg Oslo KF
UBM	Ungdommens bystyremøte
UBW	Unit 4 Business World (Oslo kommunes økonomi- og budsjettssystem)
UDE	Utdanningsetaten
UDI	Utlendingsdirektoratet
UKE	Utviklings- og kompetanseetaten
VAR-sektoren	Vann-, avløp og renovasjonssektoren
VEAS	Vestfjordens avløpsselskap
VEL	Velferdsetaten
VGS	Videregående skole
VIS	Velferdsteknologi i sentrum
VTa	Varig tilrettelagt arbeid
WHO	World Health Organization
YNO	Yrkesrettet norskopplæring
YSI	Young sustainable impact

ALFABETISK REGISTER

	Budsjett- kapittel	Avd.	Kap.
Aktivitetsskolen (Skolefritidsordningen)	211	OVK	8
Andre utbyggingsformål			
Andre utgifter vedr. miljø og samferdsel	752	MOS	10
Avsetning husleier idrettsprosjekter	548	KIF	12
Avsetning husleier kulturbygg	508	KIF	12
Avsetning husleier skoler	208	OVK	8
Avsetning husleier sykehjem m.v.	328	HEI	6
Avsetning pensjon	193	FIN	16
Barnehager		OVK	8
Barne- og familieetaten	360	OVK	8
Beredskapsetaten	184	BLK	13
Beregningsgrunnlag for gebyrer til vann- og avløp,renovasjon og feiing			19
Betjening av videreutlån	927	AIS	7
Bilfritt byliv	490	BYU	9
Boligbygg Oslo KF - overføring	172	NOE	11
Boligbygg Oslo KF	55	NOE	11
Bostøtte og boligtilskudd	428	AIS	7
Brann- og redningsetaten	650	MOS	10
Bundne driftsfond	950	FIN	16
Bundne investeringsfond	959	FIN	16
Byantikvaren	520	BYU	9
Bydel Gamle Oslo (1)	1	HEI/AIS/OVK	5
Bydel Grünerløkka (2)	2	HEI/AIS/OVK	5
Bydel Sagene (3)	3	HEI/AIS/OVK	5
Bydel St. Hanshaugen (4)	4	HEI/AIS/OVK	5
Bydel Frogner (5)	5	HEI/AIS/OVK	5
Bydel Ullern (6)	6	HEI/AIS/OVK	5
Bydel Vestre Aker (7)	7	HEI/AIS/OVK	5
Bydel Nordre Aker (8)	8	HEI/AIS/OVK	5
Bydel Bjerke (9)	9	HEI/AIS/OVK	5
Bydel Grorud (10)	10	HEI/AIS/OVK	5
Bydel Stovner (11)	11	HEI/AIS/OVK	5
Bydel Alna (12)	12	HEI/AIS/OVK	5
Bydel Østensjø (13)	13	HEI/AIS/OVK	5
Bydel Nordstrand (14)	14	HEI/AIS/OVK	5
Bydel Søndre Nordstrand (15)	15	HEI/AIS/OVK	5
Bydelene - avsetning arbeid, integrering og sosiale tjenester	307	AIS	5/7
Bydelene - avsetning helse, eldre, og innbyggertjenester	308	HEI	5/6
Bydelene - avsetninger barn og unge	303	OVK	5/8
Bydelene - diverse barnehagetiltak	306	OVK	5/8

	Budsjett- kapittel	Avd.	Kap.
Bydelene - etablering av nye barnehager	305	OVK	5/8
Bydelene - funksjonsområde FO1 Administrasjon og fellestjenester		HEI	5/6
Bydelene - funksjonsområde FO2A Barnehager		OVK	5/8
Bydelene - funksjonsområde FO2B Barnevern		OVK	5/8
Bydelene - funksjonsområde FO2C Aktivitetstilbud for barn og unge, helsestasjon og skolehelsetjeneste		AIS/OVK	5/7/8
Bydelene - funksjonsområde FO3 Helse og omsorg		HEI	5/6
Bydelene - funksjonsområde FO4A Sosiale tjenester		AIS	5/7
Bydelene - funksjonsområde FO4B Kvalifiseringsprogram		AIS	5/7
Bydelene - funksjonsområde FO4C Økonomisk sosialhjelp		AIS	5/7
Bydelene samlet driftsramme		HEI/AIS/OVK	5
Bydelene samlet sosialhjelpsramme		HEI/AIS/OVK	5
Bydelene HEI, AIS og OVK		HEI/AIS/OVK	5
Bydelenes Hjelpemiddelformidlingen (se: Hjelpemiddelformidlingen Oslo kommune)			
Bydelsoppgaver	271	OVK	8
Bymiljøetaten - parkering	543	MOS	10
Bymiljøetaten	542	MOS	10
Byomf. - arbeid, integrering og sosiale tjenester	371	AIS	7
Byomf. - avsetn. helse, eldre og innbyggertjenester	372	HEI	6
Byråd/byrådsavdelingene	120	BLK	13
Byrådsavdeling for arbeid, integrering og sosialetjenester		AIS	7
Byrådsavdeling for byutvikling		BYU	9
Byrådsavdeling for helse, eldre og innbyggertjenester		HEI	6
Byrådsavdeling for finans		FIN	14
Byrådsavdeling for kultur, idrett og frivillighet		KIF	12
Byrådsavdeling for miljø og samferdsel		MOS	10
Byrådsavdeling for næring og eierskap		NOE	11
Byrådsavdeling for oppvekst og kunnskap		OVK	8
Byrådslederens kontor		BLK	13
Bystyret m.v.	100	BYS	15
Bystyrets organer		BYS	15
Deichman bibliotek	505	KIF	12
Dekning av /bruk av tidligere års merforbruk/mindreforbruk	930	FIN	16
Den norske kirke og andre trossamfunn (se Tilskudd til tros- og livssynssamfunn)			
Disposisjonsfond	940	FIN	16
Div. virksomheter og prosj. under FIN	122	FIN	14
Div.avsetn.og tidsb. tiltak under byrådsavd.	126	BLK	13
Diverse avsetn. og tilfeldige inntekter	192	FIN	16
Eiendoms- og byfornyelsesetaten	400	BYU	9
Eiendomsskatt	810	FIN	16
Energigjenvinningsetaten - husholdninger	645	MOS	10

	Budsjett- kapittel	Avd.	Kap.
Enhet for mangfold og integrering (Se Velferdsetaten)			
Fagopplæring	231	OVK	8
Fagskoleopplæring	250	OVK	8
Fastlegetilskudd og pasientskadeerstatning	317	HEI	6
Fornebubanen	712	MOS	10
Fornebu-utbyggingen	416	BYU	9
Forsikringer	124	FIN	16
Fordkjellige utbedringstiltak	195	NOE	11
Generelt statstilsk. vedr. flyktn. mv.	850	AIS	7
Gravferdsetaten	590	KIF	12
Groruddalsatsingen	482	BYU	9
Grunnskolen	210	OVK	8
Handlingsprogram Groruddalen (se: Groruddalsatsingen)			
Handlingsprogram Oslo sør (se: Oslo sør-satsingen)			
Helse-, sosial- og eldreombudet	111	BYS	15
Helseetaten	314	HEI	6
Hjelpemiddelformidlingen Oslo kommune	384	AIS	7
Hovedoversikter			4
Idrett	545	KIF	12
Inkluderingstiltak (Se Velferdsetaten)			
Innkrevningsetaten	130	FIN	14
Instruks for økonomiforvaltningen			17
Kemnerkontoret (se. Innkrevningsetaten)			
Kjøp av transporttjenester	711	MOS	10
Klimaetaten	771	MOS	10
Klimabudsjettet			2
Kommuneadvokaten	140	BLK	13
Kommunerevisjonen	110	BYS	15
Kontrollutvalget	109	BYS	15
Kriminalitetsforebygging blant ungdom	362	AIS	7
Kultur- og idrettsbygg Oslo KF	62	NOE	11
Kultur- og idrettsbygg Oslo KF - overføring	178	NOE	11
Kultureiendommer	501	KIF	12
Kulturetaten	502	KIF	12
Kulturtilskudd m.m.	500	KIF	12
Kvalifiseringsprogram		AIS	7
Legevakten (Se: Helseetaten)			
Lønns- og priskompensasjon			18
Lån	910	FIN	16
Lånefondet	80	FIN	16
Munchmuseet	504	KIF	12
mva-refusjon for investeringer			18

	Budsjett- kapittel	Avd.	Kap.
Næringsetaten	459	NOE	11
Næringsutvikling	455	NOE	11
Ombud for brukere av helse- og sosialtjenester	111	BYS	15
Omsorgsbygg Oslo KF - overføring	175	NOE	11
Omsorgsbygg Oslo KF	59	NOE	11
Opplæringskontoret for helse- og oppvekstfag	316	HEI	6
Ordførerens kontor (Se: Bystyret m.v.)			
Oslo Havn KF	60	NOE	11
Oslo indre øst-satsingen	483	BYU	9
Oslo kulturskole	503	KIF	12
Oslo Origo	121	HEI	6
Oslo sør-satsingen	481	BYU	9
Oslobygg KF - overføring	179	NOE	11
Oslobygg KF	63	NOE	11
Overføring av statlige næringsrettede midler	456	NOE	11
Overføring mellom drift og investering	980	FIN	16
Overføringer fra KF mv.	898	FIN	16
Pedagogisk-psykologisk tjeneste	203	OVK	8
Pensjonskostnader		FIN	3
Plan- og bygningsetaten	609	BYU	9
Prosjekteringsmidler arbeid, integrering og sosiale tjenester	375	AIS	7
Prosjekteringsmidler helse, eldre og innbyggertjenester	374	HEI	6
Rammetilskudd fra staten	840	FIN	16
Renovasjons- og gjenvinningsetaten – næring	647	MOS	10
Renovasjons- og gjenvinningsetaten – selvkost	648	MOS	10
Renovasjonsetaten - selvkost	640	MOS	10
Renter	900	FIN	16
Renter og avdrag fra KF (Se: Overføring fra KF)			
Rådhusets forvaltningstjeneste	150	BLK	13
Selvkost vann og avløp, renovasjon og feiing			19
Skatt på inntekt og formue	800	FIN	16
Skolefritidsordningen (se: Aktivitetsskolen)			
Sosiale boligvirkemidler (se: Bostøtte og boligtilskudd)			
Spesialundervisning i egne grunnskoler (se: Grunnskolen)			
Spesialundervisning i egne videregående skoler (se: V.g.skoler)			
Storingsvalg og kommunevalg	112	BYS	15
Sykehjemsetaten	313	HEI	6
Sykkelprosjektet	761	MOS	10
Takster, avgifter og gebyrer			20
Tap på lånegarantier	426	FIN	16
Tap på utlån	427	AIS	7
Tilf. utg. etter byrådets bestemmelse	191	BLK	13

	Budsjett- kapittel	Avd.	Kap.
Tilf. utg. etter bystyretys bestemmelse (se: Bystyret m.v.)			
Tilskudd til klima- og energiltak	770	MOS	10
Tilskudd til tros- og livssynssamfunn	581	KIF	12
Transporttjeneste for funksjonshemmede (se: Bydelene – funksjonsområde FO3 Helse og omsorg)			
Trygdeordninger	350	AIS	7
Undervisningsbygg Oslo KF - overføring	173	NOE	11
Undervisningsbygg Oslo KF	53	NOE	11
Usikkerhetsavsetning investeringer	180	NOE	11
Utbytte fra aksjeselskaper	901	NOE	16
Utdanningsetaten	200	OVK	8
Utlån egne midler	920	FIN	16
Utviklings- og kompetanseetaten	125	FIN	14
Vann- og avløpsetaten - selvkost	620	MOS	10
Velferdsetaten	315	AIS	7
Videregående skoler	230	OVK	8
Videreutlån	926	FIN	16
Voksenopplæring	294	AIS	7
Økonomiplan			3
Økonomireglement			17
Øvrige generelle statstilskudd	845	FIN	16